SONER YALÇIN

TAĞUT

KUTSAL ALDANIŞIN SOYAĞACI

Kırmızı Kedi Yayınevi: 1767
İnceleme: 192

Tağut – Kutsal Aldanışın Soyağacı
Soner Yalçın

Yayın Yönetmeni: Enis Batur

Editör: Haluk Hepkon
Son Okuma: Mustafa Çolak
Kapak Tasarımı: Yüksel Doğru
Sayfa Tasarımı: Serap Bertay

Birinci Basım: Haziran 2024, İstanbul
ISBN: 978-625-418-307-2
Kırmızı Kedi Sertifika No: 40620

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B
Güneşli/Bağcılar/İSTANBUL
T: 0212 693 00 08 Sertifika No: 52508

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedi.com / www.kirmizikedi.com
facebook.com: kirmizikediyayinevi / twitter.com: krmzkedikitap
instagram: kirmizikediyayinevi
Ömer Avni Mah. Emektar Sok. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Soner Yalçın

TAĞUT

Kutsal Aldanışın Soyağacı

İÇİNDEKİLER

“Korkak,
‘gerçek’le yüzleşmeyi reddediyor, hırçınlaşıyor.
Cahil, ‘gerçek’i idrak edemiyor,
küçümsüyor.
Hain, çıkarının peşinde ‘gerçek’i tahrif ediyor,
saptırıyor.”

Alev Alatlı’ya...

ÖNSÖZ

TAĞUT DÜZENİ

Gerçeği istediğim kadar değil,
göze alabildiğim kadar yazıyorum,
yaşlandıkça biraz daha fazlasını
göze alabiliyorum.

Montaigne

Adem ve Havva'nın garip davranışından kaygılanan Tanrı, Adem'e döner ve ona yasak ağacın meyvesinden yiyip yemediğini sorar. Adem yediğini itiraf eder ama suçu hayat arkadaşının üzerine atar. Ve Adem dedi ki: Önüme koyduğun Kadın bana ağaçtan meyve verdi ve ben o meyveyi yedim...

Ebedi Tanrı, Kadına dedi ki: Ne yaptın sen?

Havva'nın da bir açıklaması vardır: Ve Kadın dedi ki: Yılan baştan çıkardı beni![1]

İncil'deki bu diyalog, sorumluluktan kaçmaya dair bir kayıt; bizlerin bugünlerde aşina olduğumuz, suçu başkasına yıkmanın hikâyesi...

Ne Adem ne de Havva sorumluluğu kabul eder, her şey başlangıcına döner: "Bizler, bizi nasıl yarattıysan öyleyiz."

---

1 İki Polonyalı entelektüel olan sosyolog Zygmunt Bauman'ın ve teolog Stanislaw Obirek'in kendi kişisel tarihlerinden yola çıkarak "seçimlerimizin sorumluluğunu nasıl yaşadığımız ve nasıl yüzleştiğimiz" ile ilgili yaptıkları sohbetten *Dünyaya ve Kendimize Dair* isimli bir kitap çıktı. 30 yıl Cizvit tarikatı içinde bulunan teolog Obirek "masumiyet-mahcubiyet" konusunu İncil üzerinden yazdığım bu örnekle anlattı. Bkz. Zygmunt Bauman, Stanislaw Obirek, *Dünyaya ve Kendimize Dair*, Çev. Burcu Halaç, Ayrıntı Yayınları, 2019.

Suçu sorumluluğu başkasının omzuna yükleme insanoğlunun vazgeçilmez hastalığı oldu: Suçlu başkası...

Bu kitap bir suçlu bulma arayışında değil. Sorunun / problemin nasıl çözümleneceğine dair çalışma yapanlara katkı sunmayı hedefliyor. Bu kitabın motivasyonu, olgular üzerinden çözüm odaklı ve objektif olmak... Bilirim ki, çözümde görev almayanlar sorunun parçası olur.

Renkli bir anekdot ile başlayabilirim:

Nesneleri bütün değil, parça parça görseydik halimiz nice olurdu? Mesela insan suratını bütün değil; kulak, göz, burun, dudak, kaş olarak parça parça görseydik işin içinden nasıl çıkacaktık? Kimseyi tanıyamazdık! Bütünlüğü sağlamamızı /bütünü görmemizi / çevremizdeki her şeyi yerli yerine oturtmayı muhakeme yeteneğimize borçluyuz.

Türkçeye de çevrilen bir kitap var: *Karısını Şapka Sanan Adam*.[2] Yazarı Prof. Dr. Oliver Sacks, İngiliz bir nörolog. Kitabında, "Dr. P" adında yetenekli, zeki bir müzik profesörünün başından geçenleri anlatıyor.

Üniversitede ders vermeye giden Dr. P'ye bir gün öğrencilerinin yüzleri tanıdık gelmemeye başlar. Kimin kim olduğunu sadece yüzlerindeki "tik"ten ve "ben"den, ses tonlarından tanımaya çalışır. Hata yaptığında şakaya vurur. Nihayetinde göz doktoruna gider; gözünde sorun olmadığı ortaya çıkar. Göz doktoru nöroloğa yönlendirir. Nöroloğun şu dikkatini çeker: Görüşmelerinde Dr. P, yüzüne doğru değil, ağzına, burnuna, kulaklarına ayrı ayrı bakar ve sıklıkla mimik değiştirir. Nörolog, Dr. P'ye bir eldiven uzatarak ne olduğunu sorar. Dr. P inceler ve önce "Bozuk para kesesi", sonra da "Yerleri kaplamak için deri parçaları" der. Tesadüfen eline geçirince de "eldiven" der...

Oliver Sacks, *Karısını Şapka Sanan Adam* kitabıyla şunu gösterdi; beyin pusuladır, kırıldığı an yoldan çıkarır...

Kontrollü iken mucizevi işler yapan beynimizin, kontrolü kaybettiğinde neler olacağını anlamamıza yardımcı olur...

Bütünü görmemizi beyin sağlar; muhakeme yeteneğini / akıl yürütmeyi beyin sağlar. Beyin aydınlattığı gibi bozar da...

---

2 Oliver Sacks, *Karısını Şapka Sanan Adam*, Çev. Çiğdem Çalkılıç, Yapı Kredi Yayınları, 1996.

Bu kitapta tek tek olaylardan / hurafelerden yola çıkarak "bütünü" göstermeye çalışacağım. Hakikati bilmek, doğruya ulaşmak ancak "bütün"ü görmekle mümkün. Bir siyasetçinin, beş vakit namaz kılması her yaptığının doğru olduğu anlamına gelir mi? Peki, bir siyasetçinin bira içmesi her yaptığının yanlış olduğu anlamına gelir mi? Doğruyu bulmak için "tümü görmek" şart...

Keza, algı tehlikelidir; hakikatle bağınız kopar! Rüya ile hakikati ayırt edebilmek için gerçekçi olmak şart. Algılara aldanmamak için ne yapmak gerek? Politikaya kurban edilen dini kimlerin, nasıl kullandığının nasıl farkına varacağız? Yalanla, bağnazlıkla nasıl mücadele edip, dini düşürdükleri yerden kaldıracağız? Ve "din soslu yalan bombardımanı" altında siyaseti nesnel olarak nasıl analiz edeceğiz? "Tanıma yeteneği"ni nasıl kazanacağız? Tek silahımız var: "Bütün"ü kavramaya çalışan bilincimiz.

Evet dine de bir bütün olarak bakacağız, kopuk kopuk değil. Kuşkusuz hiç kolay değil... Şöyle başlayayım:

Döne döne okuduğum düşün insanları var. Samir Amin bunların başında geliyor. Onun insanlığın kurtuluşuna adanmış entelektüel üretimine daima hayran kaldım...

Paris'te 20 yaşında *Kapital*'i okumasının ardından Marks hakkında şöyle diyor: "Kapitalizme ve onun ideolojik tezahürlerine dair muazzam kültüründen ve tahlilinin kanıtlayıcı gücünden fazlasıyla etkilenmiştim..."

Sonra her 20 yılda bir yeniden okuyor. Fakat bu okumalar açlığını gidermiyor ve aklına şu soru takılıyor:

"Berbat bir sistem olan kapitalizm Çin'de, Müslüman-Arap Ortadoğu'da değil de neden Avrupa'da doğdu?"

Tarihçi sıfatını hak eden namuslu bilim insanları medeniyetin kaynağının Avrupa olmadığını kabul eder. Gerçekten de kapitalizm Mısır'da, Çin'de değil de neden Avrupa'da doğdu?

Samir Amin sorunun cevabını Marks'ın eserlerinde bulamıyor. Engels'in *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni* kitabını okuyor. Orada da aradığını bulamıyor. Arayışını sürdürüyor; sürekli tıpkı Marks ve Engels gibi birçok okuma-araştırma yapıyor. Sonunda Sorbonne Üniversitesi'nden Prof. Rene Etiemble'nin Çin üzerindeki çalışmaları ilgisini, doğduğu Mısır'a yönlendiriyor.

Samir Amin'e göre Avrupa geri olduğu için, ihtiyacı yüzünden 1000-1250 yılları arasında ilk ileri hamleyi yapandı. Sistemin kuyruğundakiler kırılgan toplumlarda yaşarlar ve bu yüzden esnektirler. Yani, yeniye açıktırlar...

Kapitalizm insanlık tarihine Avrupa'da "ilerici" olarak çıkarken sermayeyi, Marks'ın tanımıyla "ilkel birikimden" aldı. Soykırımlar gerçekleştirdi, kölecilik yaptı, çocuklar dahil işçileri acımasızca sömürdü, insanları mülksüzleştirdi, doğayı katletti ve toplumları-ülkeleri savaştırdı...

Samir Amin, kapitalizmin doğuşu ve dünya ölçeğindeki genişlemesine dair dört büyük kopuş döneminden söz ediyor: 1500, 1800, 1880 ve 1990... Kapitalizmin daima emperyalist karakteri olduğunu belirten Samir Amin, yaşanılan sonuncu sürece (1990) dair şunu diyor:

"Burjuvazi kalabalıktı ve görece bağımsız, özerk ve birbirleriyle sürekli rekabet halindeki ailelerden oluşuyordu. Şimdilerde çok sayıda, merkezileşmiş oligarşiden oluşuyor ve üretim sisteminin tamamını, dahası ve onun da ötesinde politik, kültürel, ideolojik sistemi de kontrol ediyor..."

Bu küreselci neoliberal emperyalizme "tarihin sonu" dediler, başka sistem yoktu! Sağı, solu, ılımlı-ılımsız İslamcı örgütleri, faşistleri hepsini bu "torba" içine doldurdular. Partileri, örgütleri birbirine benzettiler. İnsanı çürüttüler...

Bu yağmacı neoliberal emperyalist sistemden çıkış / kopuş nasıl olacak?

Samir Amin, "eşitsiz ticaret'' gibi tezlerle, "Üçüncü Dünya Ülkeleri, emperyalist karakterli kapitalist sömürüden kopmadan gelecek kuramaz" dedi. Gerçek kalkınma reformuna ancak anti-emperyalist tavırla ulaşılırdı.

Bize yabancı değil bu "kurtuluş reçetesi" Cumhuriyet'in ilk kadroları kapitülasyonlarla mücadele etti, bu nedenle "tam bağımsız Türkiye"yi kurdu...

Bu analizi yavaş yavaş topraklarımıza getireyim:

Alexander Anievas ile Kerem Nişancıoğlu'nun *Batı'nın Egemenliği Nasıl Kuruldu / Kapitalizmin Jeopolitik Kökenleri* adlı bir

araştırması var.[3] Bu kitap, yaygın kanıların aksine kapitalizmin doğuşuna farklı bir pencereden baktı. Örneğin, Osmanlı İmparatorluğu'nun etkisini ele aldı.

"Erken modern Avrupa'ya ilişkin hâkim kuramlar, Osmanlılar görmezden gelinerek inşa edilmiştir. Siyaset, ekonomi, kültür ya da ideoloji, hangi alanda olursa olsun, kapitalist modernite genellikle Avrupa'ya özgü, nevi şahsına münhasır bir gelişme olarak anlaşılmıştır..."

"Oysa" diyor yazarlar, "Osmanlı fetihleri / jeopolitik baskıları Avrupa ülkelerinde (başta Amerika / Atlantik kıtası olmak üzere) keşif yapma zorunluluğu doğurdu. Osmanlı ile Habsburg arasındaki 'süper güç' rekabeti İngiltere, Almanya, Hollanda gibi Avrupa'nın kuzeybatı ülkelerinde modern devlet inşasına yol açtı. Osmanlılar Akdeniz ve Asya'ya giden ticaret yolları üzerinde küresel ticaret ağı kurarak tüccarların faaliyetlerinin uluslararasılaşmasına katkıda bulundu. Osmanlı topraklarından gelen hammaddeler, belirli tekstil ürünlerinde Avrupa'daki imalatın gelişimini canlandırdı"

O halde yine sormalıyız:

Avrupa'nın kapitalistleşmesini sağlayan "süper güç" Osmanlı, niçin geri kaldı? Mehmet Akif'in 20. yüzyılın başında söz ettiği "giden üç yüz senelik" açığın sebepleri neydi?

Hıristiyanlıkta reform, İncil'in Latinceden çevrilmesiyle başladı. Atatürk bunu 500 yıl sonra yapınca ortalık karıştı ve tartışma hâlâ sürüyor. Kuran-ı Kerim'de olmayan ezanın Türkçeye çevrilmesi büyük günah olarak görülüyor... Hangisini yazayım, siz biliyorsunuz.

Avrupa hızla kapitalizm sürecine girerken Osmanlı'ya yönelik "Niçin geri kaldı?" sorusu, yaşadığımız Cumhuriyet'in son yılları için de geçerli değil mi?

Elinizdeki kitap bu sorunun yanıtını arama çabasına katkı için yazıldı. Neden hep siyasi-ekonomik kriz yaşıyoruz? Niye hep çatışmacı-politik bir atmosfer yaratıyoruz? Ülke içine dönük kavgamız niçin hiç bitmiyor? Otokratik iktidarlar meşruiyetlerini

3 Alexander Anievas – Kerem Nişancıoğlu, *Batı'nın Egemenliği Nasıl Kuruldu / Kapitalizmin Jeopolitik Kökenleri*, Çev. Çağdaş Sümer, Yordam Kitap, 2020.

hurafe-katı şekilcilik üzerinden nasıl elde ediyor? Ve niçin muhalefet din gibi kültürel konular yüzünden bölünüyor?

Asıl konuşmamız gerekenleri hiç gündeme getiremiyoruz. Bunun düşünsel çeşitli sebepleri var. Mesela...

Son dönemde "salgın hastalığa" dönüşen bir kavram var; politik doğruculuk! Yani, farklı dil, din, kültür ve cinsiyetten kişileri incitmemek amacıyla özenle kullanılan, düşünce ve uygulamaları tanımlamak için kullanılan terim.

Bu terimin yaygınlaşması, din-ırk odaklı etnisiteyi siyasetin merkezine yerleştiren neoliberalizmin dünyada parlatıldığı 1990'larda oldu...

Farklı olanı incitmemek adına ifade özgürlüğü ve eleştirel bakış kısıtlandı.

Bilirsiniz ülkemizde de benzerlerini yaşadık / yaşıyoruz:

Hurafeye karşı çıkarsanız hemen din düşmanı ilan ediliyorsunuz. PKK terörünü eleştirirseniz hemen Kürt düşmanı diye etiketleniyorsunuz.

Onlar ise tarihsel gerçekleri umursamadan Atatürk'ü diktatör ilan ediyor, Atatürk'ü savunanlar ise ulusalcı faşist oluveriyor. Hakikat kimin umurunda; yaşasın politik doğruculuk! Bu sebeple, "Ermeni soykırımı vardır"; "İsrail'i eleştirmek antisemit olmaktır!"

Politik doğruculuk, hızla düşünce hürriyetini kısıtladı. Akademi dünyası, ana akım medya, sosyal medya ve siyaset bu dayatmanın üssü haline getirildi. Popüler kültürün öldürücü silahı politik doğruculuğa uymayan her görüş ve fikir hakarete uğradı. Bu arada "Bizim Mahalle"nin de "öteki" gördüğünden sürekli şüphelenmesini ve kimi zaman aşağılamasını da buraya eklemek lazım...

Peki, köklü çözümü olmayan / palyatif, zorlama-eklektik siyasi projelerin sonuna ne zaman gelinecek? Mesela –çoğu inanç sahibinin de kavrayamadığı– Siyasal İslam ve "yavrusu" Ilımlı İslam parantezi tamamen kapanacak mı?

Yaşandı ve görüldü ki salt kültürel dayatmalarla günlük yaşama müdahaleyi hedefleyen din etiketli politik anlayış, halka özgürlük gibi ekonomik zenginlik de veremedi!

Yüzyıl başında İngiliz emperyalizminin yarattığı "kullanılmaya elverişli" bu İslamcı siyasi görüş, Soğuk Savaş ile birlikte ABD'nin kullanışlı aracı oldu.[4] Dünyada 1980'lerden sonra yükselişe geçen küresel vahşi kapitalizmin / neoliberalizmin payandası oldu. Türkiye'de, 12 Eylül 1980 askeri darbesinin sadece bu çevrelere dokunmamasının nedeni buydu.

Günümüzde pek revaçta olan ABD tarzı "cemaatçilik ideolojisi", sınıf bilincini ve sosyal mücadeleyi aşındırıp yok sayarak, onun yerine sözde yalancı "kolektif kimliği" ikame etmeyi amaçlıyor. Bu ideolojinin amacı küresel sermayenin egemenlik kurmasıdır. Bu stratejiyle din söz konusu amaç için bir araç haline getiriliyor... Bu nasıl görünmüyor?

Tarihe baktığımızda insanlığın büyük yıkım dönemleri olduğunu görüyoruz. Böyle karanlık dönemlerde "inanma" ihtiyacı dışa vuruyor. Meseleler hep "inanç" temeli üzerinden kabul görüyor. Gerçekle bağ kopuyor, akıl dışıcılık her alana sirayet ediyor. Böyle dönemlerin "aydın"ı hep çoğunluğa uyuyor.

Çuvaldızı ilk oraya batırmak gerek. Yapısı gereği Siyasal İslam "aydın" doğuramadı. Ülkemizde aydın kıtlığı yaşıyoruz... Ne yazık ki "aydın" görünümlü olanlar sığ ve sırıtıyor. Onların hedefi, ateş gibi yakıcı günlerde iktidarın suyuyla serinlemek! Bu "aydın"ın tek hakikati var; güce âşık. Kalemini, sözünü iktidarın ve gölgesindeki cemaatlerin emrine veriyor. Tek başına olma cesaretinden yoksun.

Aslında döneme uygun "tüccar aydın" popülizminin yıldızı, cahilliğin parlattığı bir kurnaz... Övgüye şartlanmış, dokunulmazlık istiyor ve hiçbir eleştiriye tahammül göstermiyor. Köhne düzenin yıkıcısı değil, oyuncusu sadece... Işık vermiyor, aydınlatmıyor...

Bakınız: Bilgi arayışının olmadığı yerde abartı vardır. Abartı varsa karşıt olanı küçümsemek kanundur!

4 Siyasal İslam Pakistanlı Mevdudi tarafından olduğu gibi kopya edilmeden önce İngiliz egemenliğinin hizmetindeki oryantalistler tarafından icat edildi! Görünürdeki hedef inançlı Müslümanların, Müslüman olmayan bir devletin otoritesine girmemesiydi. Özündeki gizli amaç ise Hindistan'daki bağımsızlık mücadelesini bölmekti.

Arayışa kapalı insanları düşündürmek mümkün değil. Bilgi sığlığı, insanların hakaret ya da kabalıkla kendini ifade etmesine yol açıyor. Türkiye'de bunun örneklerini fazlasıyla görüyorsunuz. Gürültü patırtı çıkarmak eleştiri sanılıyor. Oysa eleştirel olan, var olan toplumsal düzeni genel anlamda sorgulayan politik teorilerdir. İşte buna çok ihtiyacımız var. Bunu nasıl yapacağız? Bu kitap bu amaçla da kaleme alındı...

Her tağut düzenini yıkmanın tek yolu var: Düşünmek, şüphe etmek, sormak, daima aramak ve mücadele etmek... Yoksa Batı'nın sömürüsü sürer gider. Şunu diyor Samir Amin:

"Küresel kapitalizm sürdüğü sürece Batılı güçler manipülasyonlarına devam edecek ve Siyasal İslamın varlığını sürdürmesini isteyecek. Biliyorsunuz, küresel kapitalizm ve Siyasal İslam partnerlerdir. Meşruiyet sağlamak için ikisinin de birbirine ihtiyacı var. ABD ve Avrupa'daki egemen sınıfların terörizme ihtiyacı var. Çünkü terörizmin yarattığı atmosfer sayesinde politikalarını ve güçlerini meşrulaştırıyorlar..."

İnsanoğlunun "reçetesi" yok değil. Sömürüye, aldatmaya son verecek bir geleceğin şifresi geçmişte gizli... Mesela Hz. Muhammet'e ilk inananlar kölelerdi. Onun eşitlik ve adalet söylemi yüreklerde umudu, mücadele ruhunu diriltti.

Peygamber "hiçbir insanın bir diğerinden üstünlüğü yok" dedi. Ammar bin Yasir, Bilal-i Habeşi ve daha niceleri korkunç işkencelere maruz kaldı. Vazgeçmediler. Direndiler. Kazandılar.

Kuşkusuz Hz. Muhammet çarpık düzenin dişlilerini paramparça eden bir devrimciydi...

Diğer dinler gibi İslam da tarih sahnesine devrimci kimlikle çıktı.

Peki nasıl gericileşti? Bunu kimler, nasıl yaptı? Tek örnek yeter:

Cafer-i Sadık'ın Kufe'de okulu vardı. Tam 4000 öğrenci barındırırdı. Okulda öncelikle pozitif bilim öğrettiler. Matematik, fizik, kimya, biyoloji, felsefe sonra din kaideleri gelirdi. Kuran-ı Kerim hiçbir zaman sadece din kitabı olarak tanıtılmadı; ilmin, bilginin, pozitif bilimin, uzayın derin biliminin, metafiziğin yegâne merkezi olarak tanıtılıp öyle okutuldu.

Sonra ne yaptılar? İmam Cafer-i Sadık'ın okulunu yakıp yıktılar ve öğrencilerini katlettiler. Kimileri İran ve Avrupa'ya kaçtı ve öğretilerini oralarda yaydı...

Kitapta benzeri örneklerini bolca okuyacaksınız... Cabir bin Hayyan'ı bilirsiniz; "cebir" adını ondan aldı. Cabir bin Hayyan, İmam Cafer-i Sadık'ın okulunun sadık bir öğrencisiydi. Bugün Cafer-i Sadık ve öğrencilerinin birçok yazıtları Londra kütüphanesinde...

İslam ve Müslümanlar 11. yüzyıldan itibaren cahil bırakıldı, kandırıldı, korkutuldu ve değersiz olduklarına inandırıldı. Cehalet, insanı sömüren bu acımasız kast sisteminin ana besini oldu. İslam devrimi gericileştirildi. Oysa Kuran uyarmıştı: "Artık kim tağutları reddeder ve Allah'a inanırsa en sağlam kulpa sarılmıştır." (Bakara, 256)

Buna rağmen zaman, tağutlar lehine döndü.

"Kendilerine Kitap'tan pay verilenlerin, şimdi nasıl putlara ve Tağuta inandıklarını görmüyor musun?" (Nisa, 51)

Nedir tağut?

Tağut, Kuran'ın asıl manasını bozandır...

Tağut, kafalarına göre kitaba hadise, hüküm ekleyip çıkarandır...

Tağut, dini içerden bozup, tahrip edendir...

Tağut, mazluma zulmedendir...

Tağut, hakka savaş açıp batıla sarılandır...

Tağut, zalimlerin kurduğu düzendir...

Yani tağut bugünkü emperyalizm... Bugünkü kapitalizm... Bugünkü neoliberalizm...

Bu kitapta, özellikle Cumhuriyet dönemiyle başlayan yüz yıllık yalanların ve hurafelerin soyağacını okuyacaksınız.

Uydurmalar, boş inançlar nasıl din haline getirildi? Akılsızlık nasıl güçlendi? Sizi nasıl aldattılar? Sizi nasıl kullandılar, kullanıyorlar? Sizi nasıl tutsak düşürdüler? Bu soruların şifresini kırmaya çabalayacağız... Ki şifre kırmak hiç de kolay olmayacak...

Nietzsche'ye göre "Hayattan en büyük tadı almak demek, tehlikeli yaşamak demektir"

Zor bir işe kalkıştığımın farkındayım!

İnsanı tehlikeye, acıya, hapse sürükleyen sadece sorması, araması ve kovalamasıdır. Düşünceye mahkûm olmasıdır. Hakikate tutkuyla bağlı olmasıdır. Dürüstlükten taviz vermemesidir. Sonuna kadar varmayan bir gerçeklik, radikal olmayan hakikatçilik hiçbir ahlaki değer taşımaz.

Bu nedenle, düşünce korkaklığı yüzünden kutsal kararlılık görevini kaçıran çoğunluğun sesi hep gür çıkar, sertlikleri şiddete yönelir.

Bir avuç "hakikat misyoneri" ise bilir ki okşamayla, anlaşarak, gölgede yaşayarak elde edilmiş büyük çaplı hakikat yoktur.

Sadece onlar dürüstlük olmadan bilginin de olamayacağını, kararlılık yoksa dürüstlüğün de kalmayacağını bilirler.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİLGİSİZLİĞİN BİLİMİ

Bu kitabı yayımlama sebebim, yazdığım bir köşe yazım oldu. Özellikle muhafazakâr çevrelerden o kadar olumlu tepki aldım ki hayretler içinde kaldım. Neredeyse hepsi şunu söyledi: "Bilmiyorduk, Allah razı olsun, yazınızdan öğrendik!"

Bunu hiç beklemiyordum. Şaşırdım kaldım. Bilmediklerine şaşırdım aslında! İslam tarihinin bu kadar tartışılan konusu hakkında hiç bilgileri yoktu. Neydi yazım, hatırlatayım:

İslam tarihinde Hz. Ayşe kadar tartışmaların odağında olan bir başka sahabe yok. Hz. Muhammet ile kaç yaşında evlendiği bu tartışma konularından biri. Kimine göre 6... Kimine göre 9... Kimine göre 15... Kimine göre 18... Kimine göre ise 20...

Hangisi doğru? Önce şunu bilmeliyiz: İnsanoğlunun 1400 yıl önceki biyolojik yaşını bilmek imkânsız. Yaş kavramı, Rönesans ve sanayileşmeyle tarih sahnesine çıkan burjuvaziyle birkaç yüzyıl önce doğdu. Öyle ya, Hz. Havva elmayı kaç yaşında ısırdı? Hz. Meryem, Hz. İsa'yı kaç yaşında doğurdu?

Sorunun yanıtına dönersek:

Mekke'nin en büyüğü Kureyş kabilesinin alt kolları vardı. Bunlardan biri de Teym idi. Cahiliye döneminde (savaşlarda esir alınıp cariye yapılması utancının önüne geçmek için) kız çocuklarını toprağa diri diri gömen / suda boğan / kuyuya atan zengin kabilelerden biriydi Teym...

Hz. Ebubekir bu boydandı. Kızı Hz. Ayşe'yi, gelenek gereği akrabası Mut'im oğlu Cübeyr'e verdi. Hz. Ayşe kaç yaşındaydı?

Âdet görme / hayız kızlar için ergenliğin ölçüsüydü. Dini ve hukuki sorumluluğun başlangıcını teşkil ediyordu. Sadece İslam değil tüm inançlarda evlilik yaşı hayız ile başlardı.

Putperest Cübeyr, Hz. Ebubekir'in Müslüman olmasına tepki göstererek nikâhı bozdu. O halde... Hz. Ebubekir, 38 yaşında / 611 yılında Müslüman oldu. Demek 611 yılından önce kızını evlendirmişti. Yoksa Cübeyr, Müslüman olmuş Hz. Ebubekir'in kızıyla evlenir miydi?

Resmi olarak belirtildiği gibi Hz. Ayşe'nin 614 doğumlu olması imkânsız!

Hz. Muhammet'in Hz. Ayşe ile evliliği 622 yılı sonu veya 623 yılı başında Medine'de oldu. Kimine göre 624 evlilik yılı...

Hz. Muhammet ile evlendiğinde Hz. Ayşe'nin yaşı 6 veya 9 nasıl olur? Ki kızı Hz. Fatma ile aynı yaşta olduğu belirtiliyor ki, o halde evlendiğinde Hz. Ayşe'nin yaşı en az 20 olmalı...

Ekleme yapmalıyım:

Kadının koca evinden kovulması o dönem büyük leke idi. Kadınları Cahiliye dönemi yobazlığından kurtarmak isteyen Hz. Muhammet yaşamıyla da topluma örnek oldu. Hz. Ayşe ile evlenmesinin sebebi bu idi. Ayrıca, Hz. Muhammet'in, kocası ölünce ortada kalan ve akrabalarının Müslümanlıktan dönmesi halinde evlerine kabul edecekleri 54 yaşındaki Sevde bint Zem ile de bu nedenle evlendi...

Savaş dulları 60 yaşındaki Zeynep bint Huzeyme, 45 yaşındaki Ümmü Seleme ve 44 yaşındaki Reyhane bint Zeyd ile de bu sebeple evlendi...

Hz. Muhammet, toplumu her yönüyle ileriye doğru itekleyen bir devrimciydi; 14 asır sonra hâlâ anlaşılamaması ne acı!

Çoğu kimsenin anlamak gibi arayışı yok zaten, rant peşindeler! Hurafe, dinden güçlü bu ülkede...

Yazım bu...

Yazımın sonunda dediğim gibi çoğunluğu mukaddesatçı çevrelerde olan hurafeye inanan o kadar çok insanımız var ki...

Kaç kişi bilir ilk halife Hz. Ebubekir'in yoksul erkek, kadın ve çocuklara yılda on dirhem asgari ücret verdiğini? Ki bu daha sonra yirmi dirheme yükseltildi...

Ahmet Kaya ölmedi

Agnotoloji, bilgisizliğin bilimi...

Bilgiye erişebilir olmak, gerçeğe ulaşıldığı anlamına gelmez. Kimileri siyasi ve ticari çıkar elde etmek için, kasıtlı yalan haber-bilgi yayarak kafa karışıklığı yaratır. Amaçları düşünmeyen, sorgulamayan, gerçeği aramayan kitlelerin, kendine dayatılan yanlış bilgiyi doğru kabul etmelerini sağlamaktır.

Kerameti kendinden menkul uzmanları, akademisyenleri, politikacıları ve köşe yazarlarını, çokbilmiş özgüvenleriyle, sıkça TV ekranlarında ve sosyal medyada görürsünüz. Bunlar menfaatleri için cehalet yayar ve yeterli bilgiye sahip olmayan, gerçeğe ulaşmak için emek harcamayan kafası karışık kitleler, kolayca eriştikleri her bilgiyi doğru kabul ederler...

Agnotoloji, komplo teorilerinin yaygınlaşmasına da sebep olur. Bu sebeple kimileri Hermes Trismegistus tarafından yazıldığı varsayılan Hermetik efsanelere, Aleister Crowley'ın "Altın Şafak Hermetik Cemiyeti" ve "Doğu Tapınağı Cemiyeti" hakkında yazdıklarına, Comte de Mirabeau'nun masonların sözde gizli hedeflerini deşifre eden "Gizli Belgeler" yalanına, Cadet de Gassicourt'un masonlar ile tapınak şövalyeleri ilişkisi üzerine iddialarına, Augustin Barruel'in masonluğu Fransız Devrimi ile irtibatlı gösteren dört ciltlik kitabına, Leo Taxil'in masonluk ile satanizmi birleştirdiği "palladizm" kavramına, Rus Rahip Sergei A. Nilus tarafından yazılan *Sion Liderlerin Protokolleri* isimli sözde belgesine, Polonyalı Jeremi Zahorowski tarafından uydurulan ve zamanında Zahorowski'yi aralarından kovan Cizvitlerin dünyayı ele geçireceğini iddia eden "Gizli Talimatlar"a inanır....

Neler yok ki... ABD'de faaliyet gösteren aşırı sağcı bir örgüt olan John Birch Society'nin iddia ettiği gibi uluslararası Yahudi bankerlerin tek bir dünya yaratmak için Karl Marks'ı solun içine soktuklarına, yaşayıp yaşamadığı bile belli olmayan Kanadalı Rahibe Maria Monk'un *İğrenç İfşalar* adlı kitabına, Hitler'in Nazilerin tasarladığı bir uzay aracı ile kutuplara kaçtığına ve bir gün geri dönüp dünyayı kurtaracağına inananlar bile var. Ya da Atatürk'ü masonların zehirleyip öldürdüğüne... Var olduğu söylenen Lozan'ın gizli maddelerine hiç girmeyeyim, yalanda sınır yok...

Dünya gibi ülkemiz de komplo teorileri bakımından hayli verimli. İddia ne kadar çılgınsa, etkisi o kadar güçlü! Kaynakları-bilgileri hep şüpheli olsa da komplo teorilerinin etki yapma kapasitesi hep yüksek. "Gerçeğe" nasıl ulaştığı / ulaşıldığı asla sorgulanmaz. Bu saçmalıkların kanıtlarının olmaması bile, kanıtın ta kendisi kabul ediliyor...

Komplo teorilerinde komplocular neredeyse "sınırsız güç ve kudret sahibi" olarak görülür; sanki insanüstü yetenek sahibi hepsi! Sıra dışı zekâyla olduğu gibi, cahillikle de yapılan komplo teorilerinin mutlak alıcısı var! Kaldı ki sadece kişiler komplo teorisi üretmez; partiler, cemaatler, devletlerin de silahı oluyor bu tür fanteziler. Örneğin ABD, Irak'ı işgal etmek için Saddam'ın elinde çok tehlikeli silahların olduğu şeklindeki komplo teorisine dünyayı inandırmadı mı?

11 Eylül saldırısı ile ortaya çıkan "Love Cihat" deyimi var. Güya "Romeo Cihatçılar" Müslüman olmayan kızların kalbini kazanarak onları savaşçı yaptı.

Komplo teorileri inatçıdır: Mesela, tüm gerçek belgelere rağmen Barack Obama'nın ABD doğumlu olduğuna inandıramazsınız. "Hawaii'de değil, Kenya'da doğan gizli bir Müslüman!"

Yıllarca Hülya Avşar'ın Helin Avşar'ın ablası değil annesi olduğunu yazmadı mı magazin basını? Amerikalıların bir bölümü de hâlâ ünlü şarkıcı Beyonce'nin, Solange Knowles'in ablası değil annesi olduğuna inanıyor! Güya Beyonce 1981 değil, 1974 doğumlu ve 13 yaşında gizli doğum yapmış!

İnsanoğlu nelere inanmıyor ki: Şarkıcı Stevie Wonder aslında kör değildi; 16 yıl rol yaptı! Sık sık basketbol maçlarına giden, fotoğraf çekimiyle ilgilenen, düşen mikrofonu havada yakalayan biri nasıl kör olabilirdi ki? Şarkıcı Metin Şentürk için de ülkemizde zaman zaman benzer iddialar dile getirilmedi mi?

Kimileri Ahmet Kaya'nın öldüğüne inanmaz. Yurtdışında başıma geldi; bir Türk beni göstererek yanındakine "Bak, gerçekmiş, Ahmet Kaya ölmemiş" dedi!

Beatles müzik grubundan Paul McCartney 9 Kasım 1966 tarihinde trafik kazasında öldü ve gizlice benzeri bir İskoç yetimle değiştirildi! Öyle ki Amerikalı yazar Alan Goldsher bu konuda kitap yazdı. Keza filmler yapıldı, şarkılar söylendi. *Time* dergisi

2009 yılında dünyanın en kalıcı on komplo teorisinden biri seçti bu komplo teorisini.

Sadece Paul McCartney değil. "Yerine geçme" temalı bir komplo teorisi Kanadalı punk-pop yıldızı Avril Lavigne için de söylenir. Aslında Avril öldü, yerini "Melissa" adında biri aldı!

Hep Trump birilerini itham edecek değil ya onun da başına geldi. Bazı Amerikalıların iddiasına göre, Melania Trump böbrek rahatsızlığından öldü; yerine estetik ameliyat geçiren bir CIA görevlisi geçirildi!

Kimi Nijeryalılar kaç yıldır şuna inanıyor: Nijerya Cumhurbaşkanı Muhammadu Buhari öldü; yerine Sudanlı bir sahtekâr geçirildi.

Özellikle Ortadoğu komplo teorilerine en çok inananların bulunduğu coğrafya. Sebebi komplo teorilerine güvenin kanıtlara değil inanca dayanması.

Kimi Mısırlılara göre, pankreas kanserinden ölen Apple kurucusu Steve Jobs hayatta ve ülkelerinde yaşıyor. Kanıt ise uzaktan çekilmiş Jobs'a benzeyen tek kare bir fotoğraf!

Bu konularda ne kitaplar yazıldı:

CIA, Reggae müziğin efsane şarkıcısı Bob Marley'i zehirleyerek yavaş yavaş öldürdü. Çünkü Marley'in, CIA'nın desteklediği Jamaika Başbakanı Michael Manley'i düşürmek isteyenler üzerinde etkisi vardı! Kanıt CIA Başkanı William Colby'nin oğlu Carl Colby'nin, 1976 yılında Marley'i ziyareti sırasında söylediği iddia edilen laflardı!

Subliminal mesaj

Sadece komploculuk değil... Türkiye'de bir dönem, insanın bilinçaltını etkileyen "subliminal mesaj" iddiaları da pek revaçtaydı. Bu iddiaları dünya gündemine *Subliminal Seduction* isimli kitabıyla Wilson B. Key ve *The Hidden Persuaders* isimli kitabıyla Vance Packard getirdi...

Ülkemizde "subliminal mesaj" konusu politikada o derece etkili oldu ki, 15 Şubat 2011 tarihinde kabul edilen 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 9. maddesinin 2. fıkrası gereği "ticari iletişimde bilinçaltı teknikleri kullanılamaz" denildi!

Komployu kurgudan, haberden ve gerçek dünyadan ayırmanın trajik şekilde imkânsız olduğu bir dönemden geçiyoruz...

Öte yandan her farklı görüşü dile getireni kötücül patolojik vaka olarak göstermeye ant içmiş çevreler olduğu da bir gerçek! Kim bu velveleci takımı?

Türkiye düşün "ihracatçısı" bir ülke değil, sadece "ithalatçı!" Sorgusuz, sualsiz bir keskinlikle tercümeler savunuluyor; küresel medyanın yazdıklarına adeta tapılacak derecede inanılıp, tekrar ediliyor. Şüphe duymayı tümden unuttuk. Tek "soru"muz yok. İnsan, verileni tekrarlayan / kurguya uyumlu "yapay zekâya" dönüştürüldü!

Fikren yoksullaştırıldı insanoğlu; imaja-algıya yenik düşürüldü. Öğretmeni kalmadı insanoğlunun; aydın insan yok edildi.

Boşluğu, insanları kandıranlar doldurdu. Nasıl mı? Örneğin son yıllarda Türkiye siyasetinin gizli bir gündemi var: Politik yalanlar!

Siyasi liderlerin, politikacıların, din adamlarının söyledikleri sorgusuz kabul ediliyor. "Artık bu kadarına da inanmazlar" demeyiniz. Siyaset yapma biçimi olarak yalan, "büyük politik silah" olarak kullanılıyor: Rakipler yalanla vurulup, sandığa gömülüyor!

Din merkezli yalanlar politikada bir hastalık, adeta mitomani boyutuna geldi. Ülke-toplum için tehlikeli boyutlara ulaştı. Sürekli yalan söyleyen politikacılar (ve günlük yaşamda bireyler), bir süre sonra kendilerini söyledikleri yalana o derece kaptırıyorlar ki, gerçeğin farkına varamıyor, hayatın reel olgularıyla iletişim kopukluğu yaşıyor ve ardından gösterilen hakikate tahammül gösteremiyorlar. Sorun tek başına lider ya da çevresindeki birkaç destekçi değil, asıl mesele daima haklı olduğunu sanan "taraftar olma" konusu.

Fanatizmin kökeni

William J. Bernstein... Amerikalı nörolog ama bir finans teorisyeni, medya tarihi yazarı... *Bolluğun Doğuşu, Muhteşem Bir Değişim: Ticaret Dünyayı Nasıl Şekillendirdi*? gibi kitaplar yazdı...

Kalabalıkların Hezeyanı / Topluluklar Nasıl ve Niye Delirir? isimli kitabını okudum.[1] Kitabın arka kapağındaki şu cümlesi ilgimi çekmişti:

1 William J. Bernstein, *Kalabalıkların Hezeyanı / Topluluklar Nasıl ve Niye Delirir*, Çev. Elif Zeynep Yıldırım, Okuyan Us Yayınları, 2023.

"Hikâye anlatan maymunlarız biz. Yalan ya da yanlış olması fark etmez, yeteri kadar ilginç olan bir hikâye, hakikati hemen her zaman sollayabilir."

Dini-iktisadi inanç üzerine yazılan bu kitabın amacı, "insanlığın neden ara sıra her çeşit kitlesel çılgınlıkların mağduru olduğunun anlaşılmasına çerçeve sağlamak" idi.

Bazı cümlelerini paylaşmama izin veriniz:

– Kişiler analitik yeteneklerini, olayları analiz etmek için değil kendi yerleşik önyargılarına uydurmak için kullanır...

– İnsanoğlu zekâsını çoğunlukla akılcılık için değil, olguları duygusal odaklı akılcılaştırmak için kullanır...

– Akılcı düşünce, hatırı sayılır çaba gerektirir ve insanların neredeyse tamamı düşünsel açıdan tembel ya da psikoloji diliyle konuşacak olursak birer "bilişsel cimridir"

– Katı akılcılık, yoğun bilişsel çaba gerektirir ki bu yoğun emek, insanların hiç hoşuna gitmez, bundan kaçınır. Beynini yalnızca başarısızlığa uğradığı zaman meşgul eder...

– Kitlelerin bilgeliği koca bir yalandır...

– Mantıksızlık bulaşıcıdır...

Mesela: ABD başta olmak üzere dünyanın dört bir yanındaki (Güneş Tapınağı, Cennet Kapısı gibi) eksantrik dini tarikatlar müritlerini intihara sürükledi.

Bu insanlar, (David Koresh, Luc Jouret gibi) lider / şeyh bildiklerine niçin inandılar? Kıyametin kopmasına saatler kala intihar ettikleri takdirde Hale-Bopp kuyruklu yıldızının arkasına saklanan uzay gemisiyle "öte dünyaya" nakledileceklerine nasıl kandılar?

Tuhaf anlatılar / kehanetler / yargılar / düşünceler, insanın zihninde her daim gerçeği bilme-arama arzusundan çok yer tutuyor. Kendi yorumunun kölesine dönüşüyor insan...

Evet, insanoğlunun duygularına hitap edenler daha ikna edici oluyor ve rasyonalitesi, analitik yetenekleri aşındırılan insan, her verilenin kolayca alıcısı oluyor...

Bu insanları akılsızlığa inandırmak kolay oluyor. Daha da vahimi ise bunların gerçekdışılığı canhıraş biçimde savunur olmaları...

Don Kişot bizi anlatıyor

Ortaçağ'da Kuzey Fransa'dan Flaman bölgesine kadarki Kuzey Avrupa'da Deliler Bayramı vardı. Her yıl 31 Aralık ya da 1 Ocak'ta kutlanan bayramda, deliler okuma yazma bilenlerin kılığına girip onlar gibi davranıp, konuşmaya çalışırdı.

Deliler Bayramı kültürü zamanla Avrupa'ya yayıldı. Bu durum 16. yüzyılda İspanya'da Cervantes'in ünlü eseri *Don Kişot*'a da yansıdı. Roman aslında tümüyle bir deliler bayramını anlatıyor gibiydi. Nitekim Don Kişot özünde kendini kahraman sanan şövalye kılığındaki bir deli, halüsinasyon içinde yaşayan, olanı değil, görmek istediğini yeğleyen bir karakter.

Herkese ve gerçeğe karşı sadece o haklı, o ne düşünüyorsa hakikat o... Cesur olduğunu söyleme zorunluluğu duydu hep; büyük, yıkılmaz, güçlüydü ve suçu sorumluluğu başkaları üzerine attı sürekli. Kendisi gibi (aslında olmayanı) görmeyenler korkaklardı.

Pek bilmiş bir kibir ve öfke barındıran bu bakış açısıyla Don Kişot, sevgilisi Dulcinea'yı / insanlığı ve ülkesini kurtaracağını sandı. Kendini ve ona inananları hayal kırıklığına uğratan yanıltıcı umuttu onunki.

Aslında Deliler Bayramı'ndaki deliler gibi sadece gülünçtü! Don Kişot yakalandı, ellerine zincir vuruldu ama yalın gerçek ortaya çıksa da yüzleşemedi; "bana büyü yaptılar" dedi! Çünkü o hayatın nesnelliğinden kaçıp, aşırı hayal âlemi bataklığına saplanıp kalmış bir şizofrendi...

Günümüzde ve tarihimizde de "Don Kişot"lar var; "gerçekleri" sadece onların halüsinasyonlarından ibaret!

Kişi üzerinden, din üzerinden, kan üzerinden polemik yapmak hep gündemde. Ama bu tartışmalarda ideoloji yok, tarih yok, ekonomi hiç yok; sadece uydurulmuş laf ebeliği var. Yazdığım gibi bir de "suçu" hep başkasının üstüne atma kolaycılığı...

Şamar oğlanı

Gelenek bize Avrupa saraylarından geldi. "Whipping boy" diyorlar. Biz "şamar oğlanı" diye çevirdik. Monarşi geleneğinde prensler dövülemezdi. Peki, yanlış yaptıklarında onları

cezalandırmak için ne yapmak lazım? Özellikle eğitim sırasında her prensin yanında "aşağı tabakadan" bir çocuk olurdu; prens cezalandırılmak istendiğinde, dayağı bu çocuk yerdi!

Bunun iki sebebi vardı: Kraliyet kanının dokunulmazlığı ve manevi acı çektirmek. Prense, kuşkusuz zamanla arkadaş olduğu çocuğun kırbaçlanması seyrettirilerek "ders" verilirdi! Örneğin, İngiltere Kralı I. Charles (1600-1649) ve Fransa Kralı XV. Louis (1710-1774) böyle yetiştirildi.

Prensler ile "şamar oğlanları" arasındaki ilişkiler edebi eserlere de konu oldu. Erasmus 1516'da yazdığı *Bir Hıristiyan Prensin Eğitimi* isimli eserinde prenslerin fiziksel olarak cezalandırılmasının uygunsuzluğunu yazdı ancak vekâlet cezasından bahsetmedi! Tipik Erasmus zekâsı; iktidarın kendini cezalandırmasından kendini hep böyle kurtardı.

Bu saray geleneği zamanla aristokrat ailelere de geçti. Onlar da evlerine "şamar oğlanı" aldı.

Bizim ülkemizde hakikat önemsizleştirilince kitleleri "şamar oğlanı" yapmak kolaylaştı. Nesnel veri, rasyonel yaklaşım aranmıyor artık... Sürekli çarpıtan, sürekli abartan hep haklı görülüyor, "öteki" ise hep "şamar oğlanı"

Yalanın aynası yüzde saklı

Maalesef... En ahlaksız yalan, en çok işe yarayan siyasi yalan!

Politik amaç için araç edilen "inanç yalanları" her geçen yıl çoğalıyor ülkemizde...

Yalan konusu üzerinde çalışan Amerikalı psikolog Prof. Paul Ekman, *Time* dergisinin seçtiği dünyanın en etkili isimlerinden biri...[2]

Prof. Ekman'ın uzmanlık alanı yalanı duygular ve yüz ifadeleriyle çözmek! Psikolojide çığır açtı; yalan makinesinin pabucunu dama attı çünkü makine sadece saklanan bir heyecanı ve rahatsızlığı yakalayabiliyordu. Fakat bu heyecan ya da rahatsızlık yalanın göstergesi değil, inanmamanın getirdiği sinirliliğe de bağlı olabilirdi.

---

2 Netflix'de üç sezon oynayan dizi vardı: "Lie to Me". Dizide Dr. Cal Lightman, beden dili-yüz ifadesi aracılığıyla soruşturmaları yürüten polislere yardımcı olurdu, o bir "yüz okuyucusu" idi. Gerçek hayatta Dr. Lightman, Prof. Paul Ekman idi. Ekman zaten dizinin de danışmanıydı...

Peki, yalancıyı nasıl anlamalıyız? Prof. Ekman dünyanın dört yanındaki araştırmaları sonucu şunu keşfetti:

Yüz ifadeleri evrensel... Yüz ifadesini değiştiremezsiniz... Yüz ifadesine bakılarak duygu değişiminin farkına varılır...

İnsan, –iğrenme, öfke, korku, üzüntü, şaşkınlık, küçümseme, mutluluk– yedi duygusunu yüz kaslarıyla ortaya koyar...

Türkçeye çevrilen kitabın adı da bunu özetliyor: *Ne Düşündüğünü Biliyorum*[3].

Kitleler niye yalana ihtiyaç duyuyor? Çeşitli sebepleri var kuşkusuz. Ama yalanın derininde yatan hep şaşırtıcı. Mesela:

"Ezanı protesto ettiler" diyenin yüzüne bakmak lazım; Prof. Ekman diyor ki:

"Duygu ne kadar kuvvetliyse, yalancının en iyi gizleme çabalarına rağmen bazı emarelerin görülme ihtimali de o kadar büyüktür."

Tüm mesele nasıl bir çocukluk yaşadığınızla ilgili. Sürekli yediği dayaktan kurtulmak isteyen çaresiz çocuk, yalanı "koruyucu kalkan" niyetine kullanıyor, eğer ebeveynleri "doğruluğa" teşvik etmezse, yalancılığı hayat boyu sürüyor.

Çocukluğunda dayak yiyen, büyüyüp iktidar sahibi olunca siyasi rakiplerini / muhaliflerini dövüyor...

Elinizdeki kitap yalancıyı sadece olgular üzerinden ortaya çıkarmaya çalışacak...

Ki şu eklemeyi yapmalıyım:

Türkiye'de dinin araç yapıldığı ne çok yalan var: "Kadınlar ezanı protesto etti", "Camide içki içildi", "Başörtülü bacımıza saldırdılar"... Bu tür yalanların politik çıkar için söylendiğini bilmek için kâhin olmaya gerek yok. Ancak yalan söyleyenin sözlerinin altında başka duygular / hisler, yani meselenin sosyal yönü var. Sokağa çıkıp eylem yapıp hak arayan, çalışan, ekonomik bağımsızlığını kazanan kadından iğrenmek gibi! Kadınlar son yıllarda neden cinayetlere kurban gidiyor sanıyorsunuz? Çünkü kadın "öteki"

Sorunu başkasına yükleme kolaylığından çok daha derine bakmak zorundayız...

---

3 Paul Ekman, *Ne Düşündüğünü Biliyorum*, Çev.. Esra Akbaba, Diyojen Yayıncılık, 2019.

Bütünü görmek şart

Sıklıkla başıma geliyor: Bir kişinin (olumlu ya da olumsuz) yaptığını yazarım, ardından başlar şöyle elektronik postalar gelmeye:

"Ama o da şunu dedi", "Fakat o da şu konuda böyle tavır aldı"

"Yalçın Küçük" derim "ama" derler, "Doğu Perinçek" derim "fakat" diye itiraz ederler, "Temel Karamollaoğlu" derim "ancak" diye başlarlar...

Bütünü / tümü görmek istemiyor kimi okuyucu...

Hele bazı solcu arkadaşlarım var; kimseyi beğenmezler. Teori ile pratiği, ideoloji ile siyaseti birbirine karıştırırlar. General De Gaulle ile Fransız Komünist Partisi Hitler'e karşı "Özgür Fransa" cephesini kurmadı mı? Kimse "ama De Gaulle" demedi. Kimse, "fakat komünistler" diye itiraz etmedi. Çünkü mevzubahis olan Fransa yani vatan idi...

Gerçeği kimin söylediğiyle değil, hakikatle ilgilenmek gerekmiyor mu? Filozof Thales'in başlattığı Batı düşüncesinin hastalığı bize de sirayet etti: "Kendi fikrinin, gerçekliğin gösterdiğinden daha gerçek olduğuna inanmak!"

Bunu özellikle Ergenekon-Balyoz sürecinde liberal ve muhafazakâr çevrelerde sıklıkla gördük. Gerçeklere değil kişisel inançlarına / önyargılarına inandılar ve böylece olanı değil arzuladıklarını gördüler.

Türkiye'de "doğruyu elinde tuttuğuna" dair güçlü inancı olanların çoğu hâlâ "bütünü görerek" değerlendirme yapmıyor. Akıl dışılık ve kurmaca her daim gerçeğin yerini alıyor...

Mantık, doğru ile yanlış arasındaki akıl yürütme ayrımını yapan bir disiplin. Analitik düşünme, parçalardan yola çıkıp bütünü çözümlemek, geliştirmek. Analitik düşünme becerisi gelişmiş kişiler sorgulayıcıdır, araştırmacıdır. Analitik düşünme becerisi gelişmiş kişiler; toplumsal olarak doğruluğu kabul görmüş bilgileri bile sorgulamaktan çekinmez. Doğrunun yer, zaman, duruma göre değişkenlik göstereceğini bilir.

Evet, bilginin doğruluğuna kanaat getirmenin en iyi yolu analitik düşünme yapısıyla sorgulama yapmak. Aksi durumda

bağnazlık, ezbercilik ve benzeri kabuller söz konusu oluyor. Sorgulama ve araştırma becerisine sahip olmayan toplumların olayları ya da kavramları doğru yorumlama işlevi de oldukça zayıftır. Rüzgâra kapılırlar.

Son yıllarda siyaset dünyasında gördüğümüz manzaranın, iktidarın yaptığı ve halen inatla sürdürdüğü birçok hatanın (ve muhalefetin iktidarın her icraatını kötülemesinin) sebebi bu...

Bağnazlık salt siyaseti değil, toplumsal kavrayışı da tahrip etti. İleriye bakabilmek için mutlaka tarihi öğrenmek, geçmişle hesaplaşmak gerekli. Bunu yaparken toplum bilimindeki hangi yöntemi kullanacağız? İdeolojik korkularla, bilimsel cehaletle öznel olunabilir mi?

Tarihi sorgulamak bir meslek alanına hapsedilmeyecek kadar ciddi bir uğraş. Uzmanlaşma baskısı altında gerçekleşen akademik iş bölümü aslında bütünü değil, parçalar üzerinde uzmanlaşmayı sağlıyor. Tıp da böyle olmadı mı?

Ekonomi politik bilmeden tarihçi değil, sadece aktarıcı, derlemeci ya da kâtip olursunuz.

"Şeytanın" hikâyesi

Aslında yazmaya çalışacağım "şeytanın" hikâyesi:

Andrew Neiderman, Amerikalı yazar. Filme de çekilen *Şeytanın Avukatı* romanıyla tanınır.

Başrolde Al Pacino, Keanu Reeves, Charlize Theron oynadı. Adından anlaşılacağı gibi, birileri bile bile şeytanın avukatlığını yaptı...

Filmde John Milton (Al Pacino) çok zengin bir adam görünümünde şeytanın ta kendisi. Kevin Lomax (Keanu Reeves), kişisel çıkarları için doğruyu bildiği halde gerçeği gizleyerek şeytanın avucuna gönüllü düşen, hırslarına, tutkularına ve paraya yenik avukat.

Filmin unutulmaz bir repliği var: Şeytan / Milton, "kibir en sevdiğim günahtır" diyor. Kibrin, başkalarını kullanmak için en iyi araç olduğunu belirtiyor.[4]

4 Kibir, Arapça kabr, kubr kökenli. Dilimize "büyüklük taslama", "kendini beğenme", "kendini başkalarından üstün görme" diye çevirebiliriz. Kibirli insana bir şey öğretilemez çünkü o bilgiye sahip olduğuna inanır. Bilmediğini bilmez! Kibrin, hakikat algısı bozuktur. Abartır, geneller, gerçeklere daima kördür. Sürekli ağzındaki sert sözler kibrindendir; "Sen kimsin?", "O da kim oluyor?", "Kaç paralık adamsın?", "Benim seviyemde değilsin"... Büyüklenmeci

Sanmayınız ki şeytan "yalanın avukatlığı" için Kewin Lomax'ı kullanır; hayır, bu anlaşmada "çıkar ortaklığı" var:

Şeytan yalnızca sunar, insan isterse seçer! Bu, iki tarafı da memnun eden bir menfaat anlaşmasıdır; sonu mutlak yıkımla bitecek olsa da...

Filmde önemli bir davayı alan avukat Kevin Lomax'ın eşi Mary Ann hastadır. Hayatta kalma mücadelesinde Kevin'ın eşine destek olması gerekir; buna karşılık Kevin şöyle der:

"Beni korkutan ne biliyor musun? Bu davayı karım için bırakırsam ve karım iyileşirse, bu yüzden karımdan nefret ederim!"

Sonuçta, çıkış yolu bulamayan, ümitleri tükenen Mary Ann intihar eder! Şeytan ile ortaklığın sonu yine yıkım getirmiştir ve ölen aslında insanlıktır...

Çevrenize bakın: Kendisiyle yüzleşmekten kaçınsa da şeytan ile anlaşma yapan yok mu? Şeytanın sunduğu "vaatlere", "güce", "çıkara" alıştırılmış ve sözde karşı çıktığı bu düzenin yıkılmasını hiç istemeyen Müslümanlar yok mu?

Özünde bunlar Avukat Kevin Lomax gibi "şeytanın avukatlığını" yaptığını bilir, yaratılan düzenin yok edilmesine gönülleri razı olmaz; hele bununla hiç yüzleşmek istemezler. Öyle ya şeytan sayesinde güç kazandılar, kaale alınmaya başlandılar ve sınıf atladılar. Artık kibir sahibidirler; istediğiniz kadar hakikati göstermeye çalışın, aradıkları gerçek filan değildir, şeytanın avukatı olmuşlardır.

Küçük şeytanlar gibi büyük şeytanlar da var...

Büyük şeytanın hedefi dünyayı kendi yasalarıyla yönetmektir! Bunun için kişilerin zaafından yararlanır ve onlara reddedemeyeceği vaatler sunarak düzenine mahkûm eder. Sonunda istekleri ortak olur: "Cehennemde hüküm sürmek, cennette hizmet etmekten iyidir." Cehennem, şeytanın sonucudur...

Evet şeytanla ortaklık yapan kibrin hakikat algısı bozuktur; abartır, geneller, gerçeğe düşmandır..

Kitapsız bilgin olanın rehberidir şeytan. Shakespeare'in sözünü anımsatayım: "Şeytan bir günah işleteceği zaman, işe bu günahı kutsallık zırhına sarmakla başlar!"

---

kibir ile küçümseyici kibir bir madalyonun iki yüzüdür: Onay gördüğünde büyüklenmeci tutum takınır; onaylanmadığında küçümseyici tavır alır. İnsanı zorbaya dönüştürür kibir. Bu nedenle yedi temel günahın en başında yer alır...

Günümüzde de bu gerçek değişmedi; bozulan, dejenere edilen din "günahlara" ortak ediliyor...

Filmden şu sahneyi yazmalıyım:

Şeytanın davet sahnesi var: Lobi faaliyeti yapan davetlilerin aralarındaki sohbetleri dikkatli dinlerseniz; düzenlerine / tekerlerine çomak sokanları, kendileri gibi düşünmeyenleri, kendilerine biat etmeyenleri iftiralarla / kara propagandayla nasıl etkisiz bırakmaya çalıştıklarını görürsünüz...

Mücadele etmek zor, çünkü şeytanın ne çok "avukatı" var...

Nedir en büyük silahları? "Gerçek ötesi" (Post Truth) kandırmacası ile hakikati görmezden gelmek...

Olguların, doğruların, belgelerin, yalın gerçeklerin önemini yitirdiği dönem özellikle 40 yıldır insanoğlunun gündeminde. Tüm olaylar kişi temelli, günlük meseleler üzerinden tartışılıyor. Başa gelen tüm sorunlar kişi / lider üzerine yıkılıp, rahatlanıyor. Suçlu hep "öteki!"

Hz. Ayşe yazısına gelen olumlu tepkilerden sonra bu kitabı yazmaya karar verdim:

Tağut ile / putlar ile / iblisler ile mücadele şart... Aydınlık İslamı korumak ve anlatmak zorundayız... Yoksa hepimiz yıkılan gök kubbenin altında kalacağız.

İKİNCİ BÖLÜM

İKİ DİN

Oscar Wilde, *Dorian Gray'in Portresi* isimli romanında "Toplumda sevilen biri olmak için vasat olmak gerekir" der. Vasatlık, sıradanın gözünde mükemmelliktir...

İbni Haldun *Mukaddime*'sinde "fazla tevazunun sonu, vasat insandan nasihat dinlemektir" diye yazdı. Buna izin vermemek lazım. Bizler gerçeği aramayı sürdüreceğiz. En sertinden başlayayım:

Sözde "yoksulların partisi" AKP milletvekilinin zengin Monako şehrinin sosyete mekânında yediği ıstakozu gözümüze sokması ya da Maldivler'de tatil yapmakla övünen AKP milletvekili değil asıl mesele...

Aklıma Rasim Özdenören'in yazdığı *Gül Yetiştiren Adam* romanı geldi.[5] Gül yetiştiren adam imgesi muhafazakâr çevrelerce her daim çok ilgi gördü. Kemalist değişime ve din alanının darlaştırılmasına, kalbi muhalefet / buğz etmek, tevekkül, sabır, varlıklarını başka biçimde sürdürmek için gizlilik-sır-takiyye, kalp tekkeleri kurmak, vaazlarda, sohbetlerde üstü örtülü "Ezop dili" kullanmak, hıncı içinde tutmak esastı. Tarikatlar yasaklanıp tekkeler kapatılmış olabilirdi, onlar inatla gül yetiştireceklerdi.

Romanda dedenin torununa namaz kılmayı öğretmesi gibi Nakşîlerde mürit "gül yetiştirme" metaforuna, Nurcularda şakirt "gül yetiştirme" mecazına uygundu. İmam hatip okulları açmak, İlim Yayma Cemiyeti gibi yapıları örgütlemek, işletmeler açmak, siyasi parti kurmak gibi faaliyetlerin hepsinin amacı "gül yetiştirmek" idi.

---

5 Rasim Özdenören, *Gül Yetiştiren Adam*, İz Yayıncılık, 2023.

Demokrat Parti 1950'de iktidara geldi. Arkasından "milliyetçi cephe hükümetleri" kuruldu. Mukaddesatçı çevrelerin Atatürk'e ve devrimlerine karşı sert muhalefeti görünür oldu. Yani örtü-gizlilik kalktı, eyleme geçildi.

Mesela Ticaniler, sadece Atatürk'ün heykellerine, büstlerine saldırmakla kalmadılar; "ezan delileri" adını verdiklerine (ki A. Balcı, Y.. Özkan gibi kimilerinin deli raporu vardı) kutsiyet atfettiler.

Atatürk'ü değersizleştirmek için aldatma, çarpıtma ve hakaret dönemi başlatıldı. Hele annesi hakkında yazılanlar bu toprakların terbiyesini aşan, utanç verici bir seviyedeydi. Osmanlı'nın Şeyhülislamı Mustafa Sabri, Eşref Edip, Osman Zeki Serdengeçti, Necip Fazıl Kısakürek, M. Raif Ogan gibi ajitatörler, hakikati tahrif eden bir "mukaddesatçı tarih inşası"na koyuldular.

İdeolojik husumet hafızayı suiistimal eden kara çalmaya dönüştü. Zihniyet yapıları, kaba lügate dayanan travmatik bir avam diliyle somutlaştı. Atatürk'e dediklerini geçelim, rejimin kurucu unsuru görüp "suyun öte yakasından" dedikleri Balkan göçmenlerini bile aşağıladılar. Önyargıydı makbul gördükleri. Bu mukaddesatçı zihniyetle yetişenler, bu tedrisattan geçenler "zamanla" iktidar oldular: AKP...

Peki, tüm sorunların kaynağı gördükleri Cumhuriyet sekülerizmi ile mücadele edip, hasım gördükleri Kemalizmi aşan hangi alternatif projeyi hayata geçirdiler? Hiç...

En son 31 Mart 2024 yerel seçim sonuçları "mukaddes ütopyanın" sona nasıl geldiğini gösteriyor. AKP 22 yıldır iktidarda, hani "gül çocuklar" nerede? Ortada "gül yetiştiren adam" romantizmi bile kalmadı.

Kemalizmden kalan artık iyice aşındırılmış kurum ve kavramları bile hınçla tasfiye ettiler de yerine ne koydular? Hani, ideal toplum nerede? Niye olmadı? Neden yapılmadı? Sebebi çok basit:

Salt Kemalizm düşmanlığıyla, yalan temelli retorikle var oldular. Mevcut ülke gerçekliğiyle samimi olarak yüzleşmediler. Sorunların çözümü konusunda tutarlı, kapsayıcı entelektüel birikim oluşturamadılar. Zaten fantezi yüklü söylemlerle bunu başarmaları imkânsızdı. Netice itibariyle değersizleştirmeye çalıştıkları Kemalizmi aşan, ona rakip tek proje ortaya konulamadı.

Günümüzde hâlâ yaptıkları mağduriyet dilidir; olumsuzlama paradigması, korkutma stratejisidir.

Bunun sonuna gelindiğini 31 Mart seçimi gösterdi. Örtü kalkınca altından Monako sosyetesinin yediği pek meşhur ıstakoz tabağı ortaya çıkıverdi.

Istakoz, sözde yüz yıllık mağduriyetin neye dönüştüğünün sembolü oldu: "Gül" değil, "ıstakoz" yetiştirdiler!

Lüküs otomobil uçar gider

Sadece ıstakoz mu?

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın Türkiye'de ve Suudi Arabistan'da kullandığı lüks otomobiller tartışma konusu oldu. Daha kötüsü şuydu; bir din adamı ihtişamdan, gösterişten hiç utanmıyordu!

Gündemdeki diğer konu, Menzil ve İsmailağa cemaatindeki mal-para kavgası...

Hz. Muhammet'in sözünü hatırlatmalıyım:

"Benden sonra bir kavim gelecektir ki çeşitli nefis yemekler yiyecekler, çeşitli elbiseler giyecekler, güzel kadınlar alacaklar, kıymetli atlara binecekler, onların içi az şeyle doymayacak, çok şeye de kanaat etmeyecekler. Onların bütün gayreti dünya olacaktır, dünyaya tapacaklar, her şeyi dünya için yapacaklardır. Bu sebeple benden vasiyet olsun ki, sizin çocuklarınızdan onları kim görürse onlara selam vermesin, hastalarını sormasın, cenazelerinin arkasından gitmesin, onların büyüklerine hürmet etmesinler. Bunları yerine getirmeyen kimse İslam dinini yıkmakta onlara ortak olur..."

Gerek Erbaş gerekse Menzil bu sözü bilmez mi? Bilirler ama yenik düşmüşlerdir ruhsal açlığa, şekilciliğe.

Bir tartışma açmak zorundayız:

Hz. Muhammet veya Hz. Ali niye servet içinde yüzmedi? Niçin mülksüzleştiler, niye hiç miras bırakmadılar?

Erbaş gibiler "Lehu'l Mülk" (Mülk Allah'ındır) sözünü unuttular, unutturdular! 21. yüzyılda Ebu Cehil ve Ebu Süfyan düzenini sürdürüyorlar. Oysa Allah'ı bir kişi ya da kurum temsil edemez. Allah insanların tamamında tecelli ettiği için "mülkiyet Allah'ındır demek, mülkiyet herkesindir" demektir.

Maalesef günümüzde mülkiyet, din sınıfının ve bunlarla irtibatlı kapitalizmin! İslam tarihinde fıkıh ve tefsir daha çok

zenginlerin, devletin eline geçtiği için kitabı, hadisi kendilerine yontarak yorumladılar, yorumluyorlar!

Hangi İslam?

Ortaya şu gerçeklik çıkıyor: Hangi din? Ali Şeriati'nin dediği gibi iki din var. Temelde birbirine muhalif olup tarih boyunca birbirleriyle savaşmış ve halen de savaşan iki dini birbirinden ayırmak gerek.

Biri din adamlarının tekeline aldığı din ve diğeri ise hakiki din.

Biri şekilciliği öne çıkarırken, diğeri "La İlahe İllallah" diyen din. Allah'tan başka ilah, otorite yoktur manasına gelir. "Sadece Allah'ı kabul ediyoruz" demek şudur:

Allah dünyada görünür nesne olmadığı için ayetleri, evren yasaları, tarihin ve hayatın diyalektik kanunları, gönüllü sözleşmelerden doğan yükümlülüklere uyma manasındadır.

Hakiki din, "Biz sadece bu kurala uyarız, onun dışında bir otorite tanımıyoruz" anlamındadır.

Öyle olmasa İslam coğrafyasında Zenc, Karmatiler, Ebu Müslim Horasani, Babek Hürremi, Hasan Sabbah, Babailer, Şeyh Bedreddin, Muhammira / Kızıllar, Celaliler gibi egemenlerin oluşturduğu dine karşı çıkan isyanlar olur muydu?

Devletlerin kurumlaştırdığı fıkıh, kelam, akaid ve tarih kaynaklarından bakıldığında bu isyan hareketlerinin sorumluları milletin can, mal ve ırzına göz dikmiş, İslamdan çıkmış dinsizlerdi ve bunlarla savaşmak devlet ve dinin selameti için farzdı.Yalan!

Bahsi geçen tüm isyanlar ayrımcı, köleci egemen bir sınıfın vergi, baskı ve keyfiliklerine başkaldıran, emeğine sahip çıkan, karısı ve kızını köle olmaktan korumak isteyen ve efendilerin bahşettikleriyle yaşamaya, mahkûmiyete itiraz eden kalabalık halk kesimlerinin çığlıklarıydı...

Kuran ezberlemek için değil anlamak için var. Tarihin tek değişmez gerçeği, ezen-ezilen, yani müstekbir-mustazaf çatışmasıdır. Doğuşu itibariyle devrimci olan din, kurulu düzenlerin güvenlik aygıtına indirgendi! Allah ile uyanan bir dünya, Allah ile uyuyan bir dünya haline getirildi.

31 Mart seçimi de "resmi ruhbanlık sınıfın" temsilcisi Ali Erbaşlar düzenine karşı atılan bir çığlıktır. Diyanet, Vatikan oldu!

Acıdır: Bugün Müslümanların çoğunluğu "tüketim putuna" tapmakta.

Zorlu koşullarda, devrimci tavırla ortaya çıkan din isyancı, reddedici, yenilikçi bir tavırla doğdu. Putlara teslim olmayan, boyun eğmeyen ve köleliği reddeden anlayışıyla büyük kitlelerce benimsendi. Kuran'ın dili "sınıfsal" tavrını belli ediyor. Örneğin:

Mele; mülk biriktirmekten dolayı tombullaşmış kimse...

Ağniya; zenginler...

Kaniz; mal yığan, biriktiren...

Müsrif; çaldıklarını hesapsızca harcayan...

Müstekbir, sahip olduğu servet ve makama dayanarak büyüklenen, yasaklar koyan...

Mütref; zenginliği nedeniyle kariyer ve konfor şımarıklığı sergileyen...

Sa'y; alın teri, emek...

Mustazaflar; emekçiler...

Amil; bilinçli eylem koyan emekçi...

Yetim; politik, ekonomik ve toplumsal yönden sahipsiz bırakılarak aşağılanan, hakkı yenen, kendisine ucuz işler layık görülen...

Mahrum; mesleği ve yeteneği olmasına rağmen iş bulamayan veya iş bulması engellenen...

Miskin; işi olduğu halde zorunlu ihtiyaçlarını karşılayamayan...

Muksit; bir kimseye payına düşen hakkı, kimseyi kayırmadan adil bir biçimde vermek... "İnnallâhe yuhıbbul muksıtîn", yani "Şüphesiz Allah adil olanları sever." (Maide, 42)

Kuran'da "eşitlik" üzerine çok kelime var. Ancak kelimelerin içeriğini zamanla değiştirdiler. Böylece dinin sosyal adaletini unutturdular. Ezilenlerin rehberi devrimci dine dünyadan el çektirildi!

Devrimci doğan din, nasıl egemenlerin hegemonyasına sokuldu? Mülkiyetin kamu değil, birey eğilimli yorumlanmasına Emeviler ve Muaviye yol açtı: "Bütün mülk Allah'ındır" deyince İslamı ilk kabul eden sahabelerden Ebuzer itiraz etti:

"Sen bütün mülk Allah'ındır diyerek, kendini Allah'ın unvanıyla bu mülkün sahibi olarak görüyorsun. Halbuki 'mülk halkındır' demen gerekiyor."

"Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" demektir bu...

"Adalet mülkün temelidir" demektir bu...

Zamanla dini kontrolü altına alanlar ayet ve hadisleri çıkarlarına göre yorumlayarak tartışmalı bir din yorumu ortaya çıkardılar! İpek giyme, şarkı dinlemeyi yasaklama gibi aşırılıklar din sayıldı!

Mısırlı din bilgini / filozof Hasan Hanefi'ye kulak vermek şart:

"Ritüel ve törenlerin ön plana fırladığı İslam, sağcı ideolojik bilince katkıda bulunmakta ve böylece 'Allah'a iman' kitleleri ikircikli bir anlayışla gerçekliğe yabancılaştırarak kabul ve teslimiyete koşullandırmaktadır..."

Teslim almak için din araç yapıldı.

İslam tarihinde Müslümanların birbirini kırması hep ayet, hadis ve mezhep yorumları üzerinden gerçekleşti. Bugün karşımızda ne var? Bugün neyi görüyoruz?

Geceleri teheccüd namazına kalkacak, abdestsiz gezmemeye özen gösterecek kadar dinine bağlı olanlar, yoksulluk gibi insani sorunlara, dünyaya, topluma neden ilgisiz? Ezilenleri görmezden gelip içine sindiren, elini taşın altına koymayan, her gelene ağam / paşam diyen, her türlü sistemin adamı olabilen, her lidere övgüler düzen, üsttekilere yalaka, alttakilere despot kesilenler bugün niye çoğunluk? Yanıtı Ali Şeriati veriyor:

"Şirk dini; yorumlayan, kılıf uyduran, yasallaştıran, uyuşturan, duraklatan, sınırlayan, halkı sınıflara ayıran din demektir. Halk, bütün tarih boyunca bu dinin hile ve düzenbazlıklarının kurbanı olmuş, daima sınıfsal, ırksal ve ailevi şirkten eziyet görmüş, kan vermiş, bitkisel hayata girmiş ve yok olmuştur. Halbuki tevhid dini aynı görüşten bir dünya, bir tarih, sonra da bir insan tanıtıyor..."

Mesele sadece Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın lükse tutkun olması değil... Mesele İsmailağa'dan Menzil'e kadar yaşanan mülk kavgaları değil... Riyakâr, kaypak, haysiyetsiz, bencil Müslümanların yüzüne gerçeği vuramamak! O halde öncelikle şuradan başlamak lazım:

Cenazedeki gerçek

Tarih: 22 Ocak 2021... Yavuz Bahadıroğlu'nun cenaze namazını Diyanet İşleri Başkanı Prof. Ali Erbaş kıldırdı. Tabut başında Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşma yaptı:

"Gerçekten bir tarihçi, bir fikir, bir düşünce insanı olarak hakikaten Yavuz Bahadıroğlu, kalemiyle bu işin tam bir fedaisiydi ve hiçbir zaman da kaleminden herhangi bir sapma olmadı. Kalemini bu noktada tam Sırat-ı Müstakim üzere yaşadı ve yaşattı..."

Erdoğan, roman karakterini hakikat mi sanıyor? "Gerçek bir tarihçi" ne demek? Adı bile gerçek değildi: Niyazi Birinci, "Şeref Baysal", "Veysel Akpınar", "Bahadır Alp", "Nurcan Sevinç" ve "Yavuz Bahadıroğlu" takma isimlerini kullandı. Çocuk masalları ve ardından tarihi romanlar yazmaya başladı.

İlk kez 1972'de yazdığı *Sunguroğlu, Buhara Yanıyor* ve *Elveda Buhara* isimli kurmaca tarihi romanları 12 Mart 1971 askeri darbesi döneminin politik ruhunu yansıttı. Solcular ile çatışan muhafazakâr gençlerin el kitabı oldu bu sosyalizm karşıtı kurgu eserler. Bu eserlerde Cengiz Han, Timur gibi Müslüman olmayan Türkler insafsız, şefkatsiz, kızıl sakallı şeytanlar olarak gösterildi. Bugünkü kimi muhafazakârların fikri dünyasında Müslüman olmayan Türk liderlerin olumsuz yer almasını nasıl açıklamak gerekir?

Erdoğan'ın imam hatip öğrencisiyken, gerçekte olmadığı halde varmış gibi tasarımlanan bu tarihi romanlarla tanıştığını düşünebiliriz. O dönemde okuduğu romanlardaki hayali kahramanların, tarihi olguların gerçek birer parçası olduğunu sanmış olabilir. Ama Erdoğan'ın çocukken okuduklarını bugün gerçek sanması sorundur...

Tarihi roman, tarihi olayı ya da durumu kurgulamak yerine, yaşadığı zamanın zihinsel yapısını ve kavramlarını gerçek gibi yansıtıyorsa sorunludur. Bir tarihi romanda karakterler ve tarihsel önermeler kurmacanın önüne geçerse, yapılan iş sadece siyaset ve propaganda olur.

Ülkemizde genellikle tarihi roman yazarları, kendi çağlarının ideolojik birer yansıması olarak, tarihi olguları kendi zihinsel yapılarına göre kullandılar. Yaşadığı dönemin politik gerekliliklerine göre tarihi olgulardan rahatlıkla ekleme ya da çıkarma yaptılar!

Uzak geçmişte kurgulanan ve "öteki" kimliklerle mücadele eden kurtarıcı kahraman, dünün gerçeklerine değil bugünün ideolojik-siyasi ihtiyaçlarına göre konuştu. Yazarın "siyasi mühendislik" eğilimine göre hareket etti.

Bahadıroğlu da tarihi roman kahramanlarını, politik zemin yaratmak için propaganda silahına dönüştürdü. Tarihi, yeniden üreterek siyasetin amacına hizmet eder hale getirdi.

Yavuz Bahadıroğlu'nun tarih temalı kitapları bırakınız gerçekçi olup olmamayı roman bile sayılamaz, edebi estetikten yoksundur. Sürekli "biz ve öteki" ayrımı yaparak, şiddete övgüler düzerek, erkek egemen dil kullanarak, din ve etnik bölünmeleri olağan hale getirerek politik mesajlar veren popüler kitaplardır bunlar.

Maalesef bu zorlama tarihi romanlar Erdoğan ve benzerlerinin düşüncesinin / iktidarının dilini ve isteklerini olumlamak için kullanılan ideolojik birer aygıttan ibarettir...

Erdoğan gibi siyasetçiler politikalarına uygun "tarihsel destek" için uydurma tarihi romanları gerçek bilgi kaynağı gibi gösterip, propagandalarına malzeme yaptılar. Yavuz Bahadıroğlu'ndan Kadir Mısıroğlu'na kadar "tarih kurgucularına" methiyeler bu amaçla düzüldü!

Oysa kuşakları salt tarihi roman aldatmacasıyla yetiştirmek ülke geleceğini karartmaktır. Cumhuriyet döneminde tarihi romanların giriş sayfasına uyarı konulurdu:

"Bu gibi kitapları inanmak için değil, ancak hoş vakit geçirmek için okumalısınız. Çünkü bunların hiçbirisi tarihe ve hakikate dayanmaz." Sanırım Erdoğan bu sayfaları okumayı atladı!

"Solcu kızlar orospu"

Parantez açmama izin veriniz:

Tarık Buğra adını Türkiye sanırım, TRT'de 1984 yılında yayımlanan "Küçük Ağa" dizisiyle duydu. Buğra, aynı isimli romanının senaryosunu da kaleme aldı. Dönemi anımsatmalıyım; 12 Eylül darbesi ve ülkeye yeni sokulan neoliberalizm ideolojisinin "Ilımlı İslam" aracılığıyla topluma hâkim kılınmak istendiği bir devir...

Aralarında Tarık Buğra'nın da bulunduğu muhafazakârların kurduğu Aydınlar Ocağı teşkilatının "Türk İslam Sentezi" düşüncesi, 12 Eylül darbesinin dine bakış söylemine uygundu.

Askeri cunta, Kurtuluş Savaşı'na toprak ağaları, eşraf ve din adamları ittifakının oluşturduğu bir "İslam birliği" anlayışıyla bakan Tarık Buğra'nın eserinin TRT dizisi olmasında sakınca görmedi.

Eserin baş karakteri din adamı Küçük Ağa. "Zat-ı Şahane'nin halife efendinin izinden gittiğinin" sürekli altını çizen ve Kuvayı Milliye'ye tereddütle bakan biriydi. Meclis'te Mustafa Kemal'e

muhalif İkinci Grubu ile diyalog halindeydi. Zaferden sonraki dönem konusunda kuşkuluydu.

Buğra'nın ideolojik psikolojik harbi bununla sınırlı değil:

Onun, Soğuk Savaşa uygun antikomünist *Gençliğim Eyvah* romanı üzerinde de durmak lazım. Kaldı ki *Yağmur Beklerken* ve *Dünyanın En Pis Sokağı* romanlarının siyasi tavrı da *Gençliğim Eyvah*'a benzerdir. Günümüzde kimi sağcı politikacıların nobran / sert "dillerinin" izini bu eserde rahatlıkla bulabilirsiniz. Romanın baş karakteri "İhtiyar" sürekli antikomünist söylev çeker:

"Sağ görüş, devlet koruyucudur."

"Eli silahlı komünist üzerinize gelir ve siz kendinizi korursanız size faşist derler."

"Marks koca bir eşektir."

"Lenin benzeri görülmemiş kancık demagogdur."

Uzatmayayım; Buğra'nın siyasi tavrı ve dili CIA imalatı sağ politik görüşe uygundur.

Şunu yazarken utanıyorum; Buğra'ya göre "orospulaşma yeteneklerine veya heveslerine kılıf arayan kız ve kadınlar" devrimci oluyordu.

Buğra bu iğrenç kalıbı sadece tek cümleyle geçiştirmiyor, diğer romanlarında da sürekli yineliyor:

"Ah bir bilsen; doğru dürüst bir fahişe olamayacak kadın, kız döküntülerinden ne sahne, ne radyo ve televizyon yıldızları çıkartmışımdır ben. (...) Aynı şey işte: Ha bunları türetmek ve üretmek ya da ilericiler, devrimciler, halkçılar, antiemperyalistler, sosyalistler, komünistler, Marksistler, Maocular, Troçkistler, Goşistler türetip üretmek..."

Hayat kimseyi evladıyla sınamasın; Buğra'nın kızı ve damadı Marksist oldu!

Tarık Buğra'nın tek derdi devrimcilerle mücadele etmekti. Toplumsal "değişim" talebinden hep nefret etti. Herkese şüpheyle baktı, akla gelmeyecek çirkin komplolar ileri sürdü. Yazdıkları "slogan edebiyatını" aşamadı; ona göre bütün kötülüklerin arkasında "birtakım solcu politikacılar ve onların uydusu birtakım

solcu yazarlar çizerler" vardı. Mücadele iyi insanlar ile solcular arasındaydı!

Neler neler...

Fazla detaya gerek yok...

Tarık Buğra tek değildi: Buğra'nın da köşe yazarlığı yaptığı *Tercüman* gazetesi başta olmak üzere bu yayınlar, Soğuk Savaş döneminde yetişen "öteki mahalle" gençlerinin komplocu zihniyete sahip olmasına yol açtılar.

Erdoğanlar maalesef CIA tezlerinin kaba propagandasıyla yetişti. Neyse, Erdoğan'ın katıldığı cenazeye ekleme yapmak istiyorum:

Geçmişi abartmak

Tarih boyunca insanoğlunun ölüme bakışı bugünkü gibi değildi: Ölüm, bu kadar kutsallaştırılmazdı! Ölüm, kült haline getirilmezdi. Ölüm, gösterişli törenlerle defnedilmezdi. Ölümün mezarı bile yoktu!

Filozof Jean Baudrillard mezarlıkların, ölüyü ve ölümü dışlayan ilk gettolar olduğunu dile getirdi.

Tarihçi Philippe Aries *Batılının Ölüm Karşısındaki Tavırları* isimli kitabında, Avrupa'da ölüme bakışın 19. yüzyıl ortalarına kadar pek değişmediğinden söz etti.[1] Ölüme bakışı değiştiren, ölümü yüceleştiren dinsellikten ziyade, kaynağını aydınlanma ve pozitivizmde bulan yurtseverlik, milliyetçilik, ulusçuluk anlayışıydı. Bu politik akımla cenaze törenleri, matem kıyafetleri, mezarlıklar ve mezarlıkları ziyaret etmeler gösterişli hale geldi. Ölen kişinin yaşarken söyledikleri ve yaptıkları daha önce hiç olmadığı kadar önem kazandı. Ölüm, romantizmle anılır oldu.

Şunu sormak zorundayım:

Türkiye'deki Siyasal İslamcıların cenaze törenlerinin kaynağı Arabistan değil! Bir parantez açmalıyım: Arkeolojik araştırmalarda mezar kültürünün 130 bin yıllık olduğu, ölülerini ilk gömenlerin –amcamız– Neandertaller olduğu ileri sürüldü. Bulunan en eski mezarın 100 bin yıllık olduğu İsrail'deki buluntularda ortaya çıktı. 2018'de Güney Afrika Johannesburg yakınlarında Rising

1 Philippe Aries, *Batılının Ölüm Karşısındaki Tavırları*, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Gece Yayınları, 1991.

Star isimli mağarada bulunan fosiller tarihi yeniden yazdırdı. Bulunan 15 kişi, küçük bedenli insan popülasyonları ile benzerdi.

Bu beyni şeftali büyüklüğünde, kafa hacmi hayli küçük –yakın akrabamız sayılan– "homo naledi" idi. Prof. Lee Berger ve ekibinin kazısı aslında on yıl önce başlamıştı ama 15 kişinin düzen içinde toprağa verilmesi başka bir gerçeği ortaya çıkardı; Nalediler, 250-300 bin yıl önce ölülerini mezara defnediyordu! Parantezi kapatayım...

Cenaze metafor aslında... Sorun, geçmişe yanlış bakışta. İktidar her olayda, her sorunda, her krizde sürekli geçmişi gündeme getiriyor. Geçmişi şimdiki zamanda yaşatmaya çalışıyor! Buradaki asıl sorun sadece iktidarın başarısızlığına kılıf bulma arayışı veya sorumluluktan kurtulma ihtiyacı değil. Bu bakış açısı daha büyük bir soruna sebep oluyor.

Bakınız... Geçmişi yorumlayış şeklimiz, şimdiki zamanı nasıl anladığımızı gösterir. Yani Osmanlı'nın başına gelenleri sürekli "üst akıl komplosuyla" açıklarsanız, bugünün sorunlarını da bu kafayla izah etmeye çalışırsınız! Bu anlayış iktidarı gerçekler dünyasından uzaklaştırır. Asıl tehlike budur. Şimdiki zamanın hakikatleri olan piyasaların durgunluğa girmesi, işsizliğin çığ gibi büyümesi, pahalılığın yaşamı güçsüzleştirmesi, intiharların artması, çevresel felaketleri önlemede beceriksizlik gibi gerçekleri göremezsiniz.

Kadir Mısıroğlu "kafasıyla" dünü / tarihi değerlendirirseniz, bugünün nesnel analizini yapamaz, bugünün ülke sorunlarını çözemezsiniz. Netice itibariyle iktidarınızın hiçbir hatası olmadığı, sorunun / krizin / olayın tek sebebinin "dış parmaklar" olduğu kuruntusuna kapılırsınız! Bu hal iktidarı takıntılı, muhakeme yapamaz duruma getirdi. İktidarın asıl çözmesi gereken problemi tam da budur.

Bugün bu derece ağır ekonomik kriz yaşamamızın önemli nedenlerinden biri, iktidarın geçmişi anlama-analiz etme yanlışlığından bir türlü kurtulamaması. Sorunlar ve krizler büyüdükçe, gerçeklerden kopuk düne dönüş isteğinin ivmesi artar!

Nostalji afyonu

Alman filozof Friedrich Nietzsche'nin (1844-1900), 1887'de yazdığı *Ahlakın Soykütüğü Üstüne* eseri düşün / felsefe dünyasını derinden etkiledi.

Soykütük denince aklınıza ne gelir; atalardan torunlara uzanan ailenizin ya da soyunuzun kökeni, akrabalık ilişkileri... Oysa Nietzche, soykütük yönetimini sosyal bilimlere soktu. Ahlakın soykütüğünü yazdı, ahlaksal önyargıların kökenini sorguladı: İnsanoğlu iyi ve kötü değer yargılarını hangi koşullar altında oluşturdu?

Dönemin bilgisinin ve algısınının kökeninin, bir başka deyişle soykütüğünün araştırmasını yapan Nietzsche'nin yolundan Foucault, Derrida, Barthes, Guattari, Deleuze gibi felsefeciler yürüdü.

Mesela Jacques Derrida tarih yazılım arkeolojisini, hangi toplumsal ve politik amaçlar için kullanıldığına göre değişen "dil" üzerinden anlattı. Geçmişi yanlış anlarsanız, bugünü yanlış yaşarsınız, yaşatırsınız...

Demokratik eleştiri düzenini ve hayatını hâlâ kurabilmiş ya da sağlayabilmiş değiliz. Günümüzde eleştirinin bu derece suç ve ceza kavramlarıyla birlikte anılmasının sebebi de iktidarın geçmişi anlayış şekli değil mi?

Hemen her gün ya bir haber ya da sosyal medyadaki bir paylaşım gibi sudan sebeplerle insanlar gözaltına alınıyor, tutuklanıyor.

Geçmişe dönük "altın çağ miti", iktidarları şimdiki zamandan kopardı. Geleceği inşa etmesinin önündeki en büyük engelin bu düşünce ve ruh hali olduğunun farkında değiller. Oysa tarih gösterdi ki, geçmişin hatalarıyla yaşayanlar gelecekte yıkılıp gidiyorlar...

Bu hastalığa tarihsel bir örnek vereyim:

Yaklaşık 1450-1850 yılları arasında İsviçreli paralı askerler pek meşhurdu. İsviçre'nin köylerinden kasabalarından alınıp, savaşçı olarak yetiştirilen gençler başta Fransa ve İspanya olmak üzere Avrupa ülkelerinde para karşılığı görev yapardı. Zamanla Avrupa'daki İsviçreli askerlerde sağlık sorunu ortaya çıkmaya başladı. Hasta askerlerde bayılma, yüksek ateş, hazımsızlık, mide ağrısı belirtileri vardı. Sebebi bilinmeyen bu hastalığa "İsviçre hastalığı" dendi.

Asıl teşhisi 1688 yılında Basel'de Johannes Hofer koydu: Askerler özellikle sürekli duydukları çıngırak sesinden çok etkileniyor, "Kuhreihen" adlı yöresel şarkıları söyleyince de ruhen sarsıntı geçiriyorlardı!

Hastalığa sebep olan "Schweizerheimweh" yani İsviçre'ye yönelik vatan hasretiydi. İsviçre Alpleri otlaklarında çıngırak sesleriyle, yöresel şarkılarla büyüyen askerler, evlerinden uzakta bu sesleri duyunca psikolojik olarak etkileniyorlardı.

Bu ruh hastalığına bir isim kondu. Latince "nostoseve" yani anayurda dönüş ile "algia" yani özlem sözcüklerinin birleşmesiyle "nostalji" meydana getirildi.

Nostalji, insanlık lügatine ve tıp terminolojisine psikiyatrik bozukluk adı olarak girdi. Türk Dil Kurumu sözcüğüne göre nostalji, geçmişte kalan güzelliklere olan özlem duygusu ve bu duygunun baskın bir duruma gelmesi, geçmişseverlik...

Jean-Jacques Rousseau, 1767 yılında yazdığı *Dictionnaire de Musique* [Müzik Sözlüğü] kitabında, İsviçreli paralı askerlerin yöresel şarkılarını söylemelerini engellemek için ağır cezalarla tehdit edildiklerini yazdı.

Prof. Clay Routledge, politikacıların belirli amaçlar için idealize edilmiş ve kurgulanmış bir geçmiş fikrine başvurarak, nostaljiyi siyasi ikna aracı olarak kullandığını belirtti.

Mesela "Lozan hezimetti" ya da "II. Abdülhamit eşsiz bir padişahtı" denmesi bunun tipik örnekleri. Yoksulluktan, güçsüzlükten bıkan, yorgun düşen kitleye iktidar "nostalji afyonu" veriyor...

Harvard Üniversitesi'nden Prof. Svetlana Boym, *Nostaljinin Geleceği* kitabında şu tespiti yaptı: 20. yüzyıl, geleceğe dair kurulan ütopyalar ile başladı, geçmişe dair nostalji ile bitti![2]

Mesele sadece AKP değil, Türkiye'deki diğer partiler de böyle! Dünyada teorisiyle-pratiğiyle siyaset yapma krizi yaşanıyor. Partiler neoliberalizm ideolojinin getirdiği ağır sorunları aşamıyor. Yeniyi üretemeyen partiler, nostaljiyi politikanın ana nesnesi haline getiriyor. Bu sebeple geçmişte ne kadar mutluyduk söylemine tutkuyla sarılıyor. Oysa ülkeleri, toplumları ve bireyleri geçmiş zamanda zihinsel yolculuğa çıkarmak bugünün krizini ortadan kaldırmıyor. AKP gibi iktidarlar bunu kavrayamıyor, daima "nostalji afyonunu" kullanıyor!

Tarihimizden bir örnek vermeliyim:

---

2 Svetlana Boym, *Nostaljinin Geleceği*, Çev. Ferit Burak Aydar, Metis Yayınları, 2021.

Palavranın böylesi

"Jandarma köye geldi Kuran-ı Kerim'i topladı; dinimizi öğrenmemizi engelledi!"[3]

Yıllarca bu yalanı söylediler. Erdoğan'ın "en değerli hazinem" dediği bir kitap üzerinden hatırlatma yapmalıyım:

Ömer Nasuhi Bilmen (1883-1971)... Erzurum, Ilıca Salasar (Sarıyayla) köyünde doğdu. Babasının vefatı üzerine küçük yaşta Erzurum Ahmediyye Medresesi müderrisi olan amcası Abdürrezzak İlmî Efendi'nin himayesinde yetişti. Erzurum müftüsü Narmanlı Hüseyin Efendi'den ders aldı. İki hocası da yakın aralıklarla ölünce İstanbul'a gitti. Fatih müderrisi Tokatlı Şâkir Efendi'nin derslerine devam edip icazet aldı. Ayrıca "dersiâmlık şahadetnamesi" sahibi oldu. Çok iyi bildiği Arapça ve Farsçanın yanına Fransızcayı da ekledi. Şiirler yazdı.

Ömer Nasuhi Bilmen, 14 Şubat 1926'da İstanbul müftülüğü kadrosuna alındı ve 16 Haziran 1943'te de İstanbul Müftülüğüne getirildi. Uzun memuriyet hayatı boyunca okullarda öğretmenlik yaptı. Darüşşafaka Lisesi'nde 20 yıla yakın süre ahlak ve yurttaşlık dersleri okuttu. İstanbul İmam-Hatip Okulu'nda ve Yüksek İslam Enstitüsü'nde usul-i fıkıh ve kelâm dersleri verdi.

Yani Cumhuriyet döneminde yaşanıyor bunlar...

Genç Erdoğan ekonomik zorluklara rağmen, Ömer Nasuhi Bilmen adını nereden duydu da kitabını aldı acaba? Bilmen, İstanbul İmam Hatip'te Erdoğan'ın hocalığını yaptı mı? Ya da Bilmen'in İstanbul İsmetefendi Camii'nde yaptığı, CHP'li Adalet Bakanı Sedat Çumralı'dan Musa Topbaş'a kadar çok ismin katıldığı sohbetlere genç Erdoğan da gitti mi?

Genç Erdoğan kendisini *Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu* eserini kartpostal satarak niçin almak zorunda hissetti? Bu sözlük eser, *Hukuk-ı İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu*, daha çok *Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu* adıyla biliniyor. Latin harflerinin kabulünden sonra Türkiye'de İslam hukuku alanında yazılan ilk ve en geniş eser. Nikâh, boşanma, nafaka gibi günlük yaşama dair sorunlardan, savaş hukukuna, hibelere ve cezalara kadar meseleleri içeren

3 Bir de bunun özellikle Avrupa'da dile getirilen "PKK versiyonu" var; "Jandarma tüm köylüleri köy meydanında toplayıp, çırılçıplak soydu, dayanamadım dağa çıktım!"

bu eserin yazılmasına 1914 yılında İttihatçılar döneminde, Mustafa Hayri Efendi'nin şeyhülislamlığı zamanında başlandı. Meşîhat-ı İslâmiyye Dairesi'nde kurulan heyette Bilmen de vardı. Ancak gerek savaş koşulları ve gerekse Hayri Efendi'nin şeyhülislamlıktan ayrılmasıyla bu çalışma durdu. Cumhuriyet çalışmaya devam ettirdi:

1937 yılında Hukuk İlmini Yayma Kurumu (Türk Hukuk Kurumu) Türk hukuk sözlüğü hazırlanmasına karar verdi. Birinci cildi İslam hukukuna ayrılan bu eser için Ebül'ulâ Mardin'in başkanlığında oluşturulan heyette Bilmen de vardı. Bilmen, önceki çalışmalarına yeni bölümler ekleyerek, *Hukuk-ı İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu* eserini tek başına kaleme aldı. Sekiz ciltlik bu eser 1949 yılında İstanbul Üniversitesi tarafından yayımlandı.

Eserin ibadetlerle ilgili kısmının ilk bölümü 1947'de *Büyük İslâm İlmihali* adıyla fasiküller halinde ayrıca basıldı. 2,5 milyon sattı.

Genç Erdoğan kartpostal satarak sekiz ciltlik *Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu* eserini mi, *Büyük İslâm İlmihali* broşürünü mü aldı? İkinci ihtimal daha akla yakın...

Asıl sorum şu: Dönem tek parti dönemiydi. Hani şu "jandarma geldi dini kitaplarımıza el koydu" denen dönem! Ne diyor Erdoğan kitap için: "En değerli yatırımım!" Cumhuriyet dönemi eseri için söylüyor bu sözü... 27 Mayıs 1960 tarihli askeri müdahaleden sonra Diyanet İşleri Başkanlığı görevine getirilen Ömer Nasuhi Bilmen'in kitabı için söylüyor bu sözü!

Bir karar verin artık: Jandarma eve gelip din kitaplarını zorla elinizden aldı mı, almadı mı? 2,5 milyon satılan bir kitaptan bahsediyoruz... Din kitapları çıkaranın, bizzat devlet olduğu ortada değil mi?

Körlerin fil tarifi

Mevlana, "körlerin fil tarifini" *Mesnevi*'de anlattı: Fil bütündür ama kör insanlara "Bu nedir?" diye sorduğunuzda; biri bacağını tutar "ağaç" der, biri hortumunu "su oluğu" zanneder, biri kulağına dokunur "yelpaze" der. Hiçbiri bütünü tarif edemez; "bu bir fildir" diyemez.

Ülkemizin bitmez tükenmez başörtüsü gündemi de "fil" tarifine benziyor! Geçtiğimiz yıl Erdoğan, Bahçeli, Kılıçdaroğlu dahil

herkes başörtüsüne "Anayasal güvence" getirmek istedi. Kimse pek hakikat üzerinde durmadı. Çünkü din felsefesi, teoloji ve ilahiyata yenik düşürüldü!

Kendisi için "natık-ı Kuran" yani "konuşan Kuran" diyen Hz. Ali günümüz Türkiye'sinde yaşasaydı zindana atılırdı...

"Allah'ın resulü yürüyen Kuran'dı" diyen Hz. Ayşe de hapsedilirdi...

Hz. Muhammet, "İnsan ve Kuran ikiz kardeştir" derken ne demek istedi?

İslam ne der; "Men arefe nefsehû fekad arefe rabbehû", yani kendini bilirsen rabbini de bilirsin! Aslında bu, "Aradığım sendedir, Kudüs'te Mekke'de Hac'da değil" diyen Yunus Emre'nin yoludur. Allah katında tek din var...

Ne demek istiyorum, açayım:

Kuran, kitap halindeki şekline verilen isimle mushaf, ayetlerin yazılı olduğu kutsal bir sembol... Kimi, okuduğu ayetleri yorumlayarak hakikate ulaştığını düşünür; kimi, okuduğu ayetlerin "benden içeri girerek, beni anla" dediği ruhsal yolculuğa çıkarak insan-ı kâmile ulaşır.

Hz. Muhammet ne dedi: "Kuran'ın yedi boyutu var."

Dinlerin bir dışta görüneni, yani zahiri var; bir de iç esası, yani bâtın'ı var.

Asıl olan içte yatanı, özü anlayabilmek. Her göz onu göremez, her insan ona ulaşamaz. Salt "Kuran grameriyle olmaz bu", yoksa Arapça bilen herkes bunu yapabilirdi...

Metnin en dış (zahir) katmanıdır gramer. Bu açıyla bakmak özü anlamak için yetersiz kalır. Evet, ana anlam katmanları içeridedir; bâtınidir...

"Kuran mushafın / yazının üstündedir" sözü bunun özüdür. Keza: *Furkan* var, *Ümmü'l Kitap* var, kitapların anası *Levh-i Mahfuz* var.

"Göndermiş olduğumuz kitabı size, kitabın içine koyarak gönderdik" sözünün derin anlamı budur. Manaya ulaşmak için dıştan içe doğru gelişme göstermek gerekir: Seyr-i ilallah...

Dinlerin esası, dışta gözükeni düzenlemekten ziyade, insanı "iç"e yani deruni olana ulaştırmak. Ancak günümüzde iç ihmal edilerek, tamamen dışa yöneliş var.

Politik güç çevreleri, dışta olana el atmayı "din" diye gösteriyor. Sadece siyasiler değil Allah ile manevi irtibatı olduğunu belirten, kerameti kendinden menkul, düşük işler peşindeki din tüccarları da ayetleri kabaca yorumlayarak maddi dünyaya ve günlük yaşama dair akıl almaz sözler sarf etti, ediyor!

Tevil (yorum) makamı, günümüzde ne yazık ki zırvalamalara mahkûm edildi. Kimileri İslam engizisyonu kurma peşinde. Hele kimileri Allah'a din öğretmeye kalkıyor!

Bunlar aslında, ayetlerin ruhunu boğdu, hakikati bozdu, İslamı ve insanı bozdu. İslam anlayışı ne yazık ki günümüzde görüntünün, zahirin ötesine geçemez hale getirildi. Beden mefhumu, şöyle giyin böyle giyinme gibi laflarla, dine dönüştürüldü! Başörtüsü de bundan nasibini aldı. Manevi âlemlere nüfuz edebilen kalp gözüyle görmenin ne olduğu unutturuldu...

Körlerin fil tarifini hatırlayın. Ayetleri yüzeysel yorumlayanlar zahiri din sanarak başörtüsünü sürekli gündeme taşıdı, taşıyor. Siyasilerin birbirleriyle yarışmalarının sebebi var kuşkusuz: Manevi zırhı, korunağı olmayan zayıf insanları din aracılığıyla kandırmak! Mesele sadece başörtüsü değil ki...

Kuran'da cami kelimesi yok

Çoğu mukaddesatçı politikacı halkın samimi İslam inancını oya dönüştürmek için yıllardır dini siyasete "malzeme" yapıyor. Argüman olarak ileri sürdükleri hep kulaktan dolma bilgiler. Bu tür asılsız-temelsiz sözlerin merkezinde İslamın kadim mekânı camiler ilk sırada...

Erdoğan, "Gezi'de camiler yakıldı" dedi hatırlayınız. Ki daha önce de "Camide içki içtiler" demişti. 50'yi aşkın insanın öldüğü 1980 Çorum Olayları "Kızılbaşlar camiye bomba attı" yalanıyla başlamıştı! İbadethanenin politikanın konusu olması yeni değil.

Kuran'da cami sözcüğü geçmez, mescit var. Kutsal kitaba göre ibadet edilen her yer mabet...

Cami, Arapça "cem" kökünden geliyor. "Toplayan, bir araya getiren" anlamında...[4] Başlangıçta sadece cuma namazı kılınan

4 Atatürk, İtalyan din tarihi uzmanı ve Hz. Muhammet hayranı Leon Caetani'nin, Hüseyin Cahit Yalçın tarafından çevrilen *İslam Tarihi* eserinin üçüncü cildinde yer alan "Caminin Kökeni", "Medine'de Caminin Kurulması" gibi bölümleri kimi cümlelerin altını çizerek okumuştu.

büyük mescitler için kullanılan "el-mescidü'l-cami" ismi 10. yüzyıldan itibaren kısaltılarak "cami" şeklinde kullanıldı. Cami yalnızca ibadet amacıyla inşa edilen mekân değil; dini eğitim, kütüphane, askeri, devlet yönetimi için idari amaçlarla da kullanıldı. Bunun şaşılacak yönü yok; yeryüzünü ibadet mekânı olarak kabul eden İslam, mekânsal örgütlenmeyi dini kurumsallaştırmak, yeni devlet kurmak ve yeni toplumsal ilişkiler yaratmak için hedefledi. Diğer birçok yerde Müslümanlar için cami hâlâ bu anlamdadır, Türk Müslümanlar ise camiyi sadece dini amaçlı kullanıyor!

Şunu eklemeliyim: Cami konusunda muhafazakâr politik çevrenin kafası hep karışık. Batılılaşma konusunda sert açıklamalar yapan bir siyasetçi, öte yandan hiç bilmeden Avrupa'nın Barok tarzıyla yapılan cami mimarisine / görkemine övgüler düzebiliyor! Örneğin, "bira içtiler" yalanının sürekli tekrarlandığı Dolmabahçe'deki Bezm-i Âlem Valide Sultan Camii, Nikogos Balyan tarafından 1853'te barok mimariyle inşa edildi. Barok üsluplu camilerin sayısı İstanbul'da hayli fazladır.

Zaten cami tepesindeki kubbe formunun İslam ile hiç ilgisi yok. Hadi kışkırtıcı olmayalım; mimariyi geçelim...

Karagöz-Hacivat gölge oyununun Osmanlı döneminde camilerde de oynandığını bugün kaç kişi biliyor? Mesela II. Abdülhamit'in 1896'da çıkarttığı nizamnamesi, camide tiyatro-orta oyunu vs. oynanmasına değil, kimi oyunların sansürlenmesine yönelikti. Onun döneminde, Diyarbakır Ulu Cami'de 1902 yılında tiyatro oynanırken, duvara "tiyatro münafıkların işi" yazan faillerin yakalanması için soruşturma başlatıldı. Yakalanan eylemcinin itirazı camide oyun oynanmasına değil, "Frenk" işi tiyatroya idi...

Osmanlı'da camilerde manzara resimleri asıldığını bilir misiniz? Camide imam nikâhı kıydırmayı Cumhuriyet'e karşı rövanş alma gibi görenler bilmiyor ki imamların nikâh kıymasına II. Mahmut son verdi.

Bugün hâlâ kimileri kilise çanının sesinden rahatsız oluyor. Bunu da laiklik ile ilişkilendirip tepki gösteriyor. Oysa kiliselerin çan çalma yasağını Osmanlı kaldırdı. Camilere yabancı ziyaretçilerin girme yasağını da Osmanlı kaldırdı...

İnsanlar öğrenme arayışında olmadığı için her duyduğu hurafeyi hakikat sanıyor. Bu yüzden cami ekseni üzerinden yapılan

siyasi polemikler hep Cumhuriyet'in kuruluş yıllarını hedef aldı. Sanki benzerleri İslam veya Osmanlı tarihinde hiç görülmemiş, yaşanmamış gibi...

Cumhuriyet döneminde camilerin "işgal edildiği" şeklinde yıllardır kara bir propaganda yapılıyor. Halbuki camiler askeri amaçla hep kullanıldı. Mesela Osmanlı muhacirlerinin ilk kaldıkları yer camiler olurdu.

İkinci Dünya Savaşı sürecinde Mehmetçik'in ihtiyacı tahılın bazı camilere konulması, "İnönü camileri ahır yaptı" sözüyle kara propagandaya dönüştürülerek ülkede sürekli sarsıntılı bir fay hattı oluşturuldu.[5]

Atatürk de "camileri otel yapmış!" Anadolu işgali döneminde düşmanın yüzlerce camiyi yakıp yıktığı, tahrip ettiği üzerinde durmuyorlar hiç![6]

O ekonomik bunalım döneminde Cumhuriyet'in kaç camiyi onardığını bilmezler mi? 1923-29 yılları arasında cami tamiratları devlet bütçesinin yüzde 0,5'unu oluşturdu. Kaç camiye imam kadrosu atadığını bilmezler mi? 1929 yılında 6.097 din görevlisi vardı. Osmanlı döneminde köylerde, kasabalarda cami mi vardı sanıyorlar? 200 yıl önce Osmanlı'da 1.600 kişiye bir cami düşerken, bugün Türkiye'de neredeyse 500 kişiye bir cami düşüyor!

1920'lerde Diyanet İşleri Başkanlığı'nı açan Cumhuriyet, imam hatip okulu açan Cumhuriyet, ilahiyat fakültesi açan Cumhuriyet, Kuran kursu açan Cumhuriyet ama neymiş "laiklik dinsizlikmiş!" Ne yazarsam yazayım, kimileri anlamak istediğini duyuyor. AKP iktidarının sattığı camileri yazıp polemik mi yapalım yani? En fazla cami ve arsası DP iktidarında satıldı. Geçiniz lütfen...

---

5 İkinci Dünya Savaşı'nda Almanların İstanbul'u bombalama ihtimalini düşünen Cumhurbaşkanı İnönü, Hırka-i Saadet, Hz. Muhammet'in ayak izi, Hz. Muhammet'in sakalı, Hz. Muhammet'in dişinin bir parçası (Dendan-ı Saadet), Hz. Muhammet'in kabir toprağı, Hz. Muhammet'in mührü (Mühr-ü Saadet), Hz. Muhammet'in kılıçları ve kılıcının kabzası, oku ve yayı, yalancı peygambere gönderdiği mektup (Name-i Saadet), Kâbe'nin kapılarından biri ve anahtarı gibi emanetleri 391 sandığa koyup trenle Niğde'ye gönderdi. Emanetler 1947 yılında kadar Ak Medrese ve Sarı Han'da saklandı.

6 Atatürk, Yunanların yıktığı Mihalıççık'taki caminin onarımı için cebinden 5000 lirayı, Erzurum Kongresi'nden başlayarak ölümüne kadar yaverliğini yapan Mihalıççıklı Ali Metin Çavuş aracılığıyla, bu ilçeye gönderdi. Atatürk, Paris ve Tokyo'da yapılan camilere de kendi cebinden para katkısında bulundu.

Sadece bu kadar da değil, siyasete alet edilen cami her fırsatta acımasızca kullanılıyor...

Camide alkışın tarihi

Son dönemde cenaze törenlerinde alkış krizi yaşanıyor. Kimileri camide alkışa büyük tepki gösteriyor. Hiç bilmiyorlar:

Şeyh Tevfik Efendi, II. Abdülhamit'in "baş / ser alkışçısı" idi. Sarayda altı kişilik alkış bölüğü vardı! Padişah cuma namazını kılmak için saraydan çıkarken ser alkışçının işaretiyle, alkış çavuşları bağırarak şöyle derdi: "Uğurun hayır ola, yaşın uzun ola, hak teâlâ efendimize ömürler vere, devletinle çok yaşa" Padişah camiye varınca bu kez şöyle alkışlanırdı: "Yardımcın Allah ola, yaşın uzun ola, hak teâlâ efendimize ömürler vere, devletinle çok yaşa" II. Abdülhamit sonradan son sözü "Padişahım şevketinle, devletinle bin yaşa"diye değiştirdi! Namazdan sonra "büyük alkış" denen "uğurun hayır ola" denirdi. Halk da söylenenlere eşlik ederdi.

Bayram namazlarında, Kadir gecesinde de benzer alkış merasimleri yapılırdı: Camiye giderken "uğurun hayır ola"; camiye varınca "yardımcın Allah ola", camiden çıkarken "uğurun hayır ola", saraya girerken "yardımcın Allah ola"

Evet, kültürümüzde camide "alkış" geleneği var. Şemsettin Sami, *Kamûs-ı Türkî* adlı eserinde "alkış" terimini "El çırparak bülendâvâz ile (yüksek sesle) bağırarak edilen takdîr ve tahsîn (değer verme, beğenip güzel bulma)" şeklinde açıkladı. Türk tarihinde "alkış" insanların kendileri, yakınları ve sevdikleri için övgü, kutsama, iyilik dilemek amacıyla söyledikleri kalıplaşmış sözlerdi. Tanrıya seslenmeydi. Sözlü kültür geleneğimizdi. Zamanla yazıya döküldü: 158 adet Türkçe mezar ve kaya taşlarından oluşan Yenisey Yazıtları'nda "alkış" var; övgü-kutsama-iyiliklerini sayma anlamında.

Kaşgarlı Mahmut'un *Dîvânü Lugâti't-Türk* sözlüğünde de "alkış", övgü ve dua olarak tanımlandı. "Ol begge alkış berdi" Yani "O beyi övdü"...

Yusuf Has Hacib'in *Kutadgu Bilig* eserinin yedi yerinde "alkış" geçiyor.

Alkış *Dede Korkut Kitabı*'nda da karşımıza çıkıyor: Dedem Korkut, Basat'ın Tepegöz'ü öldürdüğü destanda, "Basat'a alkış virdi"

diyor. Eski Türkçe "alka" övmek, kutsamak fiilinden "ış" sonekiyle türetildi; "övgü", "değer verme" anlamında.

Selçuklularda "serhenk" denen çavuşlar "alkış"tan sorumluydu. 14. yüzyılda *Işkname*'de "Atadan böyle midir bana alkış / Ki hasret oduna yanam yaz kış" deniyor. Eskiden "alkış" sözle, yazıyla yapılırdı.

Biçimi ne olursa olsun günümüzde alkışın taşıdığı anlam yüceltmek, onaylamak, övmek, kutsamak... Alkış salt iki eli birbirine vurma eylemi değil; kültürümüzde derin bir anlamı var. Yoksa maymun da iki elini birbirine vuruyor!

Alkış, tezahürat değildir. Seyirciyi etkilemek, coşturmak için Romalı oyun organizatörlerinden miras, içten pazarlıklı "şakşak" ile "alkışı" birbirine karıştırmayınız...

Gelelim cami avlusundaki "alkış" meselesine. Kimileri camiyi halkın toplanma yeri olmaktan çıkarıp, salt ibadet edilen mekâna dönüştürdü. Bin bir yasakla camiyi hayata kapattı. Bunun sonucunda da cami avlusunda "Allah rahmet eylesin", "Mekânı cennet olsun", "Nur içinde yatsın", "Allah taksiratını affetsin" diyerek alkış tutmayı dinen yasak yaptı. Tarihimizi bilmiyor, kültürümüzü tanımıyorlar. Binlerce yıllık alkış geleneği, miting alanlarındaki kiralık "şakşakçılar" ile aynı kefeye konulmaya çalışılıyor...

Yetmezmiş gibi insanlara yol, yordam öğretmeye kalkışıyorlar. Tek örnek vereyim: Camilerimizde okunan mevlide itirazı olan var mı? Oysa Süleyman Çelebi *Vesîletü'n Necât* (Kurtuluş Vesilesi) adlı mevlidi 1409'da yazdı. Ama mevlit kutlaması Osmanlı'da ancak 1588'de resmi devlet protokolü haline getirildi. İslam ile ilgisi yok...

Alkış bir duadır. Alkış bir senadır. Bırakınız insanlar sevdiklerini son yolculuğuna diledikleri gibi uğurlasın. Nedir bu şekilcilik hastalığı? İslam şekilcilik dini değildir...

Hele şuna bakın: Cahilliğin eyleme geçişinden daha korkunç bir şey yok. Metin Uca dedi ki, "Yakılmak istiyorum, küllerim de Boğaz'a serpilsin." Pek bilmişler başladı; "Vay ateist, Allah tanımaz!"

Öyle olsa ne olur? Bilmiyorlar; yakılmak, ateistlik değil. Bazı dinlerde ruhun hayatta kalması için bedenin yakılması gerektiğine inanılır. Mesela Hinduizmde böyledir. Türkiye'de yakılarak

defnedilme için hukuki engel yok ama yakılacak yer / krematoryum da yok.

Pek bilmiş cühelanın ayrıca anlamadığı şu: "Ölüler kendilerini gömmezler" sözümüz vardır; ölü yakınlarına defin uygulama sorumluluğu yükleyen söz. Karar verici hukuken aile yakınlarıdır...

Cahiliye devrinde yeniden dirilmeye / hesap vermeye / ahirete inanılması sebebiyle bazı ritüeller yapılırdı: Cenazenin su ve sabunla temizlenmesi, ölünün kefenlenmesi, mezara tabutla götürülmesi, cenaze giderken saygı gereği her geçtiği yerde insanların ayağa kalkması ve cenaze tamamen önlerinden geçinceye kadar oturmamaları, ölü mezara indirilirken dua okunması, "salat" getirilmesi, mezarın üzerine su dökülmesi, ruhun vücuttan çıkışıyla bedenin dinginleştiğine inanılması, ölü evinde mersiye okunması, yas döneminde ticaret yapılmaması, ölen şahsın nerede olduğunu soranlara "göçtü" denmesi...

Evet, tüm bunlar İslam öncesi Arap defin gelenekleriydi...

Yani arkadaş kaç bin yıllık defin kültürü var. Hâlâ cami basıp terbiyesizlik yapmaya ne gerek var? Hiç mi tarih bilmezsiniz; Hz. Muhammet kendisi ve İslam hakkında sürekli kötü konuşan Abdullah b. Üveyy'e "kefen" olarak gömleğini vermedi mi? Geçen bir cenazeye hürmeten ayağa kalkınca, yanındakilerin "cenazenin bir Yahudiye ait olduğu" uyarısına karşılık "onun da bir insan olduğunu ve saygı duyulması gerektiğini" söylemedi mi?

Metin Uca ilk değil... 1969 yılında Yargıtay Birinci Başkanı İmran Öktem'in Ankara Maltepe Camii'ndeki cenazesi de Komünizmle Mücadele Derneği mensupları tarafından "Allahsızın namazı kılınmaz" diye basıldı! Camilerin siyasete araç yapılması sürüp gidiyor...

Öyle ki bir cenaze sırasında cami avlusunda "salavat getirilir mi getirilmez mi?" tartışmasına tanık olduk. Sükûnet içinde olması gereken defin, günümüzde gösteriye, gösterişe dönüştürüldü. Her önüne gelen "dini tören icat" ediyor! Bazı camilerde Vehhabi gibi zihniyetlerin ritüelleri dayatılıyor.

Diyanet'in *İslam Ansiklopedisi* diyor ki: "Cenazenin sesli zikirle, tekbir okuyarak veya gösterişle mezarlığa götürülmesi dini açıdan hoş karşılanmaz." Bilgisizlik virüs gibi ülkemizi esir aldı.

Atatürk'e edilen beddua

Cenazeye saygısızlık suçtur. Ancak inanın çok daha vahim olaylar yaşandı camilerde ve yüzyıllar öncesinin utanç verici hadiseleri yankılandı camilerin kadim taş duvarlarında... Camide lanet okumak kimin sünneti? Muaviye bin Ebu Sufyan, Hz. Ali'ye yıllar boyunca her cuma minberden lanet okuttu. İmam hutbenin sonunda laneti tekrarlamak istemezse, "Sünneti unuttun, sünneti unuttun" diye hatırlatırdı cemaat.

Muaviye'nin sünneti olan bu utanç verici olayı yıllar sonra kaldıran kişi Emevi halifesi Ömer b. Abdülaziz oldu.

Ne değişti? 24 Temmuz 2020 yılında Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş camide Atatürk'e lanet okudu. Dedim ya kimin sünneti bu?

İşgal günlerinde Müslümanları camiye sokup yangınla katledenlere değil de Müslümanların kurtuluşunu sağlayan ulu önder Atatürk'e lanet okunmasını kabul edemiyorum. Kim Erbaş'ın kıldıracağı namazda saf tutar ve bunun hesabı nasıl sorulmaz?

Hesap sorulamayacağını çok iyi bildiği için iktidar gölgesindeki Erbaş, Atatürk'ün Allah'ın rahmet ve affından uzak kaldığını bu kadar rahat söyleyebildi. Oturduğu koltuğu bile Atatürk'e borçlu olduğunu bile bile ona küfür edecek kadar edepten yoksun!

Hz. Muhammet hadisinde ne dedi:

"Kâmil bir mümin kimseyi kötülemez, lanetlemez, aşırı gitmez ve hayâsızlık etmez."

Diyanet İşleri Başkanı'nın bu hadisi bilmemesi imkânsız. Bu neyin kini? Gizli düşmanlık aklını başından almış! Maalesef onca zaman geçti ama iktidar beddua okuyan, küfür eden bürokratından hesap sormadı.

Hadsiz Erbaş, 100 yıl önce bu topraklarda neler yaşandığını bilmez mi hiç; bilir elbette. Ama onun bulunduğu yer, "Keşke Yunan kazansaydı" diyen Kadir Mısıroğlu'nun safı...

Bu sözler, bu tahrik tarihsel hesaplaşma ürünü. Yoksa Erbaş, Atatürk'e beddua ettiği günden tam yüz yıl önce, 24 Temmuz 1920'de, Edirne'yi işgal eden Yunan ordusuna lanet okurdu!

Pınarhisar, Lüleburgaz, Babaeski, Kırkkilise'de ezan okumak için minareye çıkan müezzinlere işkence yapan işgalcilere beddua ederdi. Hayrabolu müftüsünü ayağından iple bağlayarak sürükleyenleri, Edirne'ye giren Yunan Kralı I. Aleksandros'u lanetlerdi...

Erbaş'ın hedefinde işgalciler değil Atatürk var. Neyin hesaplaşması bu?

Hatırlatmak zorundayım. Bunların gerçek yüzünü iyi tanıyınız:

100 yıl önce İstanbul işgal altında, Anadolu emperyalistler tarafından paylaşılmış durumdaydı. Yani "Keşke Yunan kazansaydı" diyenler 100 yıl önce yaşasaydı bayram ederdi!

Erbaşsever iktidara 100 yıl öncesinin sıcak yaz günlerini anımsatmak isterim, çünkü bu ülke Erbaşlar ile mücadele edilerek kuruldu. İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan Osmanlı'yı işgal ediyordu. "Keşke kazansaydı" denilen Yunan ordusu Akhisar, Salihli, Soma, Kırkağaç, Alaşehir, Balıkesir, Nazilli, Edremit, Bandırma, Biga, Bursa, İznik, Uşak, Afyon'u ele geçirdi. Mustafa Kemal liderliğindeki milli güçler canı pahasına vatanı savundu, direniş komiteleri kurdu. Boğaz boğaza çarpışmalar sürerken işgal altındaki İstanbul'da Osmanlı Sarayı karar aldı, Şeyhülislam Dürrizade Abdullah'a Kuvayı Milliye güçlerini fetvayla kâfir ilan ettirdi. Başta Mustafa Kemal olmak üzere bağımsızlıkçı hareketin öncülerini ölüme mahkûm ettirdi. Sultan Vahdettin idam kararlarını onayladı. Yetmedi, İngilizlerin isteğiyle Saray, Hilafet Ordusu, Kuvayı İnzibatiye kurdu. Hilafet Ordusu Komutanı Anzavur Anadolu'ya seslendi:

"Göğsümde iman, başımda Kuran ve elimde padişah fermanıyla geliyorum. Başta Kemal olmak üzere Kuvayı Milliyeci subayların hepsini keseceğim, Kemal'in kafasını padişaha götüreceğim."

Milli güçlerin üzerine saldırdılar. Düzce, Bolu, Gerede, Safranbolu, Çerkes'te vatan savunması yapan Kuvayı Milliye güçlerini acımasızca katlettiler. Türk askerine ne işkenceler yaptıklarını yazmayayım, yürek kaldırmaz.

Biliniz ki Mustafa Kemal'i kâfir ilan eden Şeyhülislam Dürrizade'nin yolundan gidenlerin, tam 100 yıl sonra Atatürk'e lanet okumasına şaşmamak gerekir. Hesapları bitmemiştir çünkü. Erbaşlar, hâlâ Kuvayı İnzibatiye safındadır.

Hz. Muhammet yapmadı

Söz, kalem cambazlığı yapıyorlar. Hislere yönelik söylemler bitmek bilmiyor. Tarih sürekli tersyüz ediliyor ülkemizde. Mesela aylarca müze olan Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesini tartıştık.

Kuran-ı Kerim'de kiliselerin ve sinagogların camiye dönüştürülmesi var mı? Yok. Hz. Muhammet döneminde kiliselerin,

sinagogların camiye dönüştürülmesi uygulaması var mı? Aksine Hz. Muhammet "Hıristiyanların dinleri, kiliseleri, canları, ırzları ve malları Allah'ın, Peygamber'in ve tüm müminlerin himayesindedir" diyor.

Hz. Ebubekir'den Hz. Ali'ye kadarki dönemde kiliseler ve sinagoglar camiye dönüştürüldü mü? Hayır... Müslümanlar Hz. Ömer'in Kudüs fethindeki sözlerini bilmiyor olamaz. "Allah'ın evini" dönüştürme ilk ne zaman gerçekleşti? İslam'ı bozan Emeviler döneminde...

Erdoğan, emperyalizm "imalatı" Suriye İç Savaşı sürerken 2012 yılında ne dedi:

"CHP yarın Şam'a gidecek yüz bulamayacak göreceksiniz ama inşallah biz en kısa zamanda Şam'a gidecek, inşallah Emevi Camii'nde namazımızı da kılacağız."

Roma İmparatoru Konstantin döneminde Vaftizci Yahya'ya adanmış bazilika, Emeviler tarafından Emevi Camii'ne dönüştürüldü ki, Erdoğan Şam'daki Emevi Camii'nde değil, İstanbul'daki Ayasofya'da namaz kılabildi!

İktidar şunu nasıl görmez? Allah'ın insana bahşettiği en büyük nimet akıl. Akıl, bedenin efendisi. İnsan aklıyla görür. Ancak bir insanın aklı, bilgi edinme yeteneğine göre ölçülür.

AKP iktidarı Diyanet İşleri Başkanı Prof. Ali Erbaş kim bilmiyor mu? Vatikan-FETÖ ittifakının eseri "Dinler Arası Diyalog" projesinin uygulayıcılarından Erbaş bu hedefle kitaplar yazdı, çeviriler yaptı ve bu amaçla kurulan örgütlerde yönetici olarak bulundu. Mesela Erbaş, 15 Temmuz FETÖ darbesinin kilit ismi Adil Öksüz'ün hocası.

Heyhat... Dinler Arası Diyalog yöneticisi Ali Erbaş Ayasofya'da elinde fethin sembolü kılıçla minbere çıkıp hutbede Atatürk'e lanet yağdırıyor!

Katolik Vatikan'ın projesinin mimarı Erbaş'ın bu tavrı başta Rusya olmak üzere Ortodoksları kışkırtmayı hedeflemiyor mu? AKP'de bunu değerlendirebilecek insan kalmadı mı? Akıllı insan gelecekle yüzleşir ama dün olduğu gibi bugün de duygusal düşünme iktidarın aklını köreltmiş görünüyor. Ali Erbaşların asıl niyetini okuyamıyor!

Erbaş'ın saklı kimliği

Soru ile başlayayım: Ali Erbaş, Çandarlı Halil Paşa mı?

Ayasofya konusu hem İslam hem de Osmanlı tarihini öğrenmek için fırsattır aslında. Özetleyeyim:

Saray'daki muhafazakârların lideri Veziriâzam Çandarlı Halil İstanbul'un fethine hep karşı çıktı. Zayıf ve gereksiz ataklıkta bir politika izlediğini düşündüğü II. Mehmet'in İstanbul'u aldığı takdirde iktidara bütünüyle hâkim olmasından çekiniyordu. II. Mehmet'in güçsüz kalıp kendine biat etmesini ve böylece kendi otoritesinin yıpranmamasını istedi. Çandarlı'nın karşı çıkmasına rağmen İstanbul, 6 Nisan 1453'te kuşatıldı ama günler geçmesine rağmen şehrin duvarları aşılamadı. Çandarlı, divan toplantısında ısrarla kuşatmanın kaldırılmasını savundu.

Öyle ki, psikolojik harp yaptı; mesela haçlı donanmasının yolda olduğu dedikodusunu yaydı ve ordunun moralini bozmak için elinden geleni yaptı. Gerginlik iktidardaki hizip tartışmasını keskinleştirdi. Birinin başında Çandarlı Paşa, diğerinin başında ikinci vezir Damat Zağanos Paşa vardı.

İstanbul'un fethi ümitsiz bir hal almaya başlamıştı. II. Mehmet, 26 Mayıs günü kati surette karar için harp meclisini topladı. Çandarlı görüşünü tekrarladı. Fetihten yana olan Zağanos Paşa da muhasaraya devam edilmesini ileri sürdü.

Bu toplantıda II. Mehmet hiç istememesine rağmen askerlerin şehri üç gün yağmalamasına izin verdi. Bir gün sonra tellallar haberi orduya duyurdu; iki gün sonra İstanbul alındı!

Çandarlı'ya ne oldu? İstanbul'un fethinden sonra Çandarlı Halil görevinden alındı. Yedikule Altın Kapı'da 40 gün hapsedildi. 10 Temmuz 1453 tarihinde gözlerine mil çekilerek idam edildi, mallarına el konuldu. Çandarlı'nın vahşice öldürülmesine dair çeşitli yorumlar oldu:

Birincisi II. Mehmet'in iktidarı tümüyle ele aldığını kapıkulu askerleri ve ulema arasındaki Çandarlı ekibine göstermek istemesiydi. Bu görüşü savunanlara göre, Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesinin temelinde de muhafazakâr Çandarlı grubuna hoş görünme çabası vardı. Ki II. Beyazıt, babası Fatih'in devrimci destekçilerine karşı muhafazakârları yanına çekmek için İstanbul'daki birçok kiliseyi camiye dönüştürdü; buraları Halveti gibi tarikatlara tahsis etti. Bu sebeple "Veli" lakabı verildi. II. Beyazıt, Çandarlı'nın oğlu İbrahim Paşa'yı da Veziriâzam yaptı!

İkinci görüşe göre idamın nedeni İstanbul'un fethiyle Çandarlı'nın Bizans yönetimine ve onun emri altındaki Şehzade Orhan Çelebi'ye gönderdiği mektupların ortaya çıkmasıydı. İktidar otoritesinin sarsılmasını istemeyen Çandarlı işbirlikçi olmaya kadar savrulmuştu!

Dillerinde sürekli ecdat sözü düşmeyenlerin Osmanlı siyasal tarihini pek bildiklerini sanmıyorum. Bilselerdi, Ayasofya'da Atatürk'e dil uzatan Ali Erbaş'ın tarihte nerede konumlandığını fark ederlerdi! O gün Türkiye'nin gündeminde ne vardı? Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesi mi? Yoksa Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın Ayasofya minberinden Atatürk'e lanet okuması mı? Kuşkusuz ikincisi... FETÖ'nün her Abant Toplantısı'na katılan ve Dinler Arası Diyalog projesinin önemli yürütücülerinden Erbaş, minbere kılıçla çıkarak kimlere mesaj verdi? *Hıristiyanlıkta Reform ve Protestan Tarihi, Hıristiyanlıkta İbadet* gibi kitaplar yazan Erbaş, Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesinin Hıristiyan dünyası için ne ifade ettiğini bilmiyor olamaz.

Buna rağmen dinler tarihi uzmanı Erbaş'ın elinde kılıçla minbere çıkmasını nasıl değerlendirmek gerek?

Erbaş içeri ve dışarı kamuoyunu neden kışkırtmak istedi? AKP bu sorularla yüzleşemiyor. Düşünsel temellerini FETÖ'nün attığı kriptoların neler yapacağını yaşayarak görecek.

Kılıç konusu da ayrı bir hikâye tabii. Neyin şifresi kılıç? Mesela FETÖ askerlerinin bağlılıklarını göstermek için Fethullah Gülen'e mezuniyet kılıçlarını hediye ettikleri unutuldu mu? FETÖ için kılıç 15 Temmuz darbesinin şifresi değil miydi? Bunların hepsi tesadüf mü? AKP iktidarı aslında "okuma" yapamıyor.

Bu işte FETÖ parmağı var mı, çok boyutlu düşünün derim. Ayasofya konusunda Rusya'yı kışkırtacak provokatif bir taktik kurgulandığını düşünüyorum.

İşin vahametini göstermek isterim:

Komünist hassasiyet

Sergei A. Gavrilov... Rusya Federasyonu Komünist Partisi milletvekili, iktisatçı, büyük ihtimalle de ateist, yani tanrıtanımaz... Bu isme döneceğim, bir hatırlatma yapayım:

Türk Hava Kuvvetleri'ne ait iki F-16 uçağı, 24 Kasım 2015 tarihinde Rus Hava Kuvvetleri'ne ait Sukhoi Su-24 tipi bir uçağı düşürdü. Bunu Türk ordusunun kilit yerlerine müritlerini yerleştiren FETÖ'nün, Türkiye-Rusya ilişkilerini baltalamak amacıyla yaptığı biliniyor. Zaten Rus uçağını düşüren pilotlar 15 Temmuz darbesine karıştıkları gerekçesiyle de tutuklandı.

Uçağın düşürülmesiyle iki ülke savaşın eşiğine geldi. Genelkurmay tam teyakkuz emri verdi; güvenlik seviyesi en üst noktaya çıkarıldı. Rusya Türk ürünlerini almaya son verdi; tatil paketleri askıya alındı; tekrar vize koydu. Türkiye'den resmi özür beklediklerini açıkladılar.

İşte o günlerde Rusya Duma üyesi komünist milletvekili Gavrilov şu demeci verdi: "Türkiye-Rusya ilişkileri bir dayanıklılık testinden geçiyor. Böyle bir dönemde dostça girişimler ve teklifler büyük önem taşıyor. Ayasofya'nın Ortodoks Kilisesi'ne iade edilmesi için Türkiye'den samimi adımlar bekliyoruz!"

Komünist milletvekili Gavrilov, ateist milletvekili Gavrilov Ayasofya'nın bir Ortodoks kilisesi yapılmasını istiyordu! Bu teklif bile Ayasofya'nın Rus kültürü için ne ifade ettiğini göstermiyor mu?

Rusya'yı kızdıracak "Ayasofya'yı cami yapalım" gündeminin neden ve nasıl oluşturulduğu üzerinde düşünmek gerekmez miydi? Ne gezer... Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesinin Rus uçağını düşürmekten daha büyük etki yaratacağını devlet katında kimse düşündü mü; emin değilim!

Baksanıza neler yaptılar:

Mimarlık tarihimiz Fossati Kardeşler olmazsa eksik yazılır. Gaspare Fossati ile Giuseppe Fossati İsviçreli iki kardeş.

Gaspare Fossati 1833'te Rusya'ya gitti; üç yıl sonra Petersburg'da saray mimarı unvanını aldı. Çar, Gaspare Fossati'yi Rus elçiliği binasının yerine büyük ve gösterişli bir bina inşa etmek üzere İstanbul'a gönderdi. Gaspare, yanına çağırdığı kardeşi Giuseppe Fossati ile 1838'de inşaata başladı; binanın açılışı 1845 yılında gerçekleştirdi.

Elçilik inşaatının ayrıntıları sürerken 1847 yılında Sultan Abdülmecit, Fossati kardeşleri saraya davet etti ve Ayasofya'nın restorasyonu için görevlendirdi. O dönem Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanında Osmanlı'ya yardım eden Rusya ile Balkanlar

sebebiyle ilişkiler gergindi. Dış ilişkileri fevkalade yürütmesiyle bilinen Abdülmecit, Rusya elçilik binasını yapan Fossati kardeşleri Ayasofya'nın restorasyonu için, yumuşama siyaseti sebebiyle görevlendirdi. Biliyordu ki Ayasofya Rusya Ortodoksları için kutsal mekândı. Bu tarihi bilgiyi de kenara koyalım, döneceğim...

Hürriyet gazetesi Ayasofya tartışmaları yapılırken manşet attı: "Başpiskopos Haddini Aştı"

Atina Başpiskoposu Ieronimos, Ayasofya'nın cami yapılmak istenmesi üzerine "Bu bir oyun. Türkiye'nin buna cesaret edemeyeceğine inanıyorum" dedi, demeç kışkırtıcıydı. Bu çıkışa ardı ardına yanıt verildi. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun dedikleri şuydu: "Türkiye ve ABD, Libya konusunda ortak çalışma yürütecek. Sayın Trump da buna olumlu baktı ve bizim düzeyimizde yani dışişleri, savunma bakanları düzeyinde, istihbaratlar düzeyinde birlikte çalışma talimatı aldık. Şimdi teknik düzeyde arkadaşlarımız görüşüyor. Burada ortak hareket etmemiz, bölgenin istikrarı ve Libya'nın geleceği bakımından da önemlidir."

Demeçleri duyunca şunu sordum: "Libya meselesini Rusya ile görüşerek çözerken ne ara ABD ile ortak çalışma yürütmeye başladık?" Suriye'de olduğu gibi Libya'da da Rusya ile işbirliği yapmıyor muyduk? Libya'da CIA ajanı Hafter ile savaşmıyor muyduk? O yılbaşında Moskova'da barış görüşmelerine başlamamış mıydık? Rusya'nın, Hafter'in meseleyi askeri yoldan çözemeyeceği ve başlatılan barış sürecini engellediğini söylediğini duymamış mıydık? Şimdi birden ABD nereden çıktı? Keza, Savunma Bakanı Hulusi Akar ile Rus mevkidaşı Sergey Şoygu arasındaki Libya konusunda sıcak işbirliği süreci, Bakan Akar'ın ele geçirilmiş Rusya yapımı Mil Mi-24 tipi taarruz helikopteri önünde BBC'ye röportaj verme aşamasına ne zaman geldi? Kuşkusuz Türkiye, Libya konusunda çok yönlü dış politika yürütebilir, yürütmelidir de ama burada dikkatimi çeken şey başka... Bu süreçte Rusya'yı kışkırtmak için birileri düğmeye mi bastı?

Düşürülen Rus uçağını tekrar anımsatmak isterim. Ortada geçerli bir sebep yokken aniden Ayasofya tartışması da bu nedenle mi gündeme getirildi? Hedef Rusya ilişkisini tekrar bozmak mı? Bu işlerin arkasında kimlerin parmağı var?

Rusya Ortodoks Kilisesi'nin Ukrayna meselesi yüzünden sarı kart gösterdiği ve ABD gölgesinde gördüğü Yunan başpiskoposların Ayasofya konusundaki kışkırtıcı açıklamasını bu perspektiften değerlendirmek gerekmez mi? O dönemde Türkiye'yi, Rusya'ya karşı kimler kışkırtıyordu?

Hayatım boyunca her daim okuma kılavuzu yazdım: Karşılaştırmalı tarih! Ayasofya'nın 1935 yılında müze yapılması kararı hakkında konuşacaksanız, Türkiye'nin Batı ve Sovyetler Birliği ile ilişkilerini bilmek zorundasınız. Biz Türkiye Cumhuriyeti'ni 1923'te kurduk ama Batı için hâlâ Osmanlı'ydık ve onlar için nihai hedefimiz tekrar Osmanlı İmparatorluğu'nu kurmaktı. Bizi hâlâ tehdit unsuru olarak görüyorlardı. Kiliseyi camiye veya camiyi kiliseye dönüştürmek fetih yapmanın sembolüdür. Biz o dönem Romanya, Yunanistan, Yugoslavya ile Balkan Antlaşması imzaladık. Sovyetler Birliği ile sadece dostluk değil ticaret anlaşması da yaptık. Artık fetih hedeflemediğimizi dünyaya göstermek için Ayasofya'yı müze yaptık ki bu psikolojik propagandayla Hatay'ı topraklarımıza katabildik.

Libya konusunda haklı bir dava yürütürken fetih amaçlı olunduğunu göstermek için mi Ayasofya cami yapıldı?

Böyle dış politika mı olur? Rusya ile bozulan ilişkileri düzeltmek isteyen Sultan Abdülmecit, birden kendini İngilizler-Fransızlar ile yan yana Rusya'ya karşı verilen Kırım Savaşı'nda buluverdi!

İstanbul'un işgali 13 Kasım 1918'te başladı; 4 Ekim 1923'te sona erdi. İşgal 1786 gün sürdü. Düşmanlar cami olan Ayasofya'yı neden kilise yapmadı?

Sorunun yanıtına geleceğim. Ama sizi 700 yıl önceye götürmek istiyorum: 1200-1204 yılları arasında Dördüncü Haçlı Seferi yapıldı. Papa III. Innocentius kutsal toprakların ele geçirilmesi için Hıristiyan Katolik Avrupa'yı sefere davet etti. Savaşın stratejisi Müslümanların en zayıf tarafı Mısır'ı vurup, Nil Deltası'nı ele geçirerek, burasını Hıristiyan üssüne dönüştürmek ve Kudüs'e ulaşmaktı. Yola çıkan Hıristiyan-Katolik haçlı ordusu yolu üzerindeki Hıristiyan Ortodoks Bizans İmparatorluğu'nun başkenti Konstantinopolis'i 24 Haziran 1203'te işgal etti.

Büyük bir talana girişildi. Ortodoks rahibelere tecavüz eden, Ortodoks papaz ve keşişleri öldürenlerin zulmünden Ayasofya da

payını aldı. Öyle ki patrik tahtına bir fahişeyi oturtarak şarkı söylettiler. Katolik haçlılar, 200 yıl önce Ortodoks Kilisesi'nin, Katolik Kilisesi'nden ayrılmasının öcünü vahşice aldılar. Sonuçta haçlı seferi amacından saptı, hedef Kudüs yerine İstanbul oldu. Hıristiyan Ortodoks Bizans İmparatorluğu yıkıldı; yerine Katolik inançlarına uyan Latin İmparatorluğu kuruldu. Ayasofya, 1204-1261 yılları arasında bir Katolik katedrali oldu.

Peki, 13. yüzyıl başında Ayasofya'ya bunu yapan Avrupalılar, 20. yüzyıl başında İstanbul'un işgalinde Ayasofya Camii'ne neden dokunmadılar? Çünkü "ben yaptım, oldu" anlayışı diplomasinin dili olamaz. İç siyaset hesapları Türkiye'nin devlet kimliğine zarar vermemelidir. Suriye'den Libya'ya emperyalist ablukayı yarmaya çalışırken Ayasofya'yı camiye dönüştürerek fetihçi görünmenin Türkiye'ye ne yararı oldu? Hiç... Tek düşündükleri seçim sandığından güçlü çıkmaktı!

Mücadeleci din adamları

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın camilere gönderdiği 30 Ağustos Cuma hutbesinde Atatürk adını silmesinin, Trabzon'da camiye asılan Atatürk resmi ve Türk Bayrağı'nı kaldırtmak istemesinin tarihsel nedenleri var. Bunları yapanın adı bugün Ali Erbaş olabilir; dün Dürrizade Abdullah'tı...

Oysa...

Bizim İstiklal Madalyası sahibi din adamlarımız var:

Diktirdiği asker elbisesini giyip, başındaki sarığını çıkarmadan kurduğu Çelikalay müfrezesiyle cepheye koşan, Mustafa Kemal'in askeri Afyon merkez vaizi Hoca İsmail Şükrü...

Mustafa Kemal'in emriyle Isparta'da üç günde 100 süvari ve 200 piyadeden oluşan Demiralay müfrezesini kurup, Tepeköy'ü Yunan işgalinden kurtaran Hafız İbrahim...

Beş yüz kişilik tabur oluşturan Aksaray Müftüsü Kadızade İbrahim, Adapazarı'nda milis teşkilatı kuran Akçaovalı Rıfat Molla... Vahdettin'in yüzüne istiklal ve şeref mücadelesi yapması gerektiğini söyleyen, beklediği yanıtı alamayınca memleketi Konya'ya dönüp, Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kuran ve ardından Ankara'da Büyük Millet Meclisi'nde Evkaf ve Şer'iye Vekilliği görevi yapıp Vahdettin hakkında tahttan indirilme fetvası veren Hadimli Mehmet Vehbi...

Mustafa Kemal'i Amasya'da karşılayıp, "Bu paşa bildiğimiz paşalardan değil" deyip Sultan Beyazıt Camii'nde konuşma yapan Amasya Vaizi Abdurrahman Kâmil Efendi şunları diyordu:

"Mademki milletimizin şerefi, haysiyeti, istiklali tehlikeye düşmüştür, artık bu hükümetten iyilik ummak bence abestir. Yegâne çare-i halâs halkımızın doğrudan doğruya, hâkimiyetini eline alması ve iradesini kullanmasıdır."

O zor günlerde evini Mustafa Kemal'e açan Samsun'da Hacı Molla Dursun, Havza'da Sıtkı Hoca, Amasya'da Müftü Hacı Tevfik, Erzurum'da Hoca Raif, Sivas'ta Müftü Abdurrauf Efendi, Kırşehir'de Müftü Halil Efendi ve tehlikeli Erzincan, Erzurum, Sivas yolculuğunda Mustafa Kemal'i koruyan Nakşibendî Şeyhi Fevzi'nin yiğitlikleri unutulabilir mi?

Tüm mal varlığıyla Kuvayı Milliye safında yer alan ve hakkında idam kararı verilen Manisa Müftüsü Ali Efendi, İzmir'de esir düşen Kuvayı Milliyeci ailelerin geçimleriyle uğraşan Gözlüklü Hafız Ali, Aydın bölgesinde Demirci Mehmet ile Yörük Ali'yi barıştırıp direnişi başlatan Hacı Süleyman Efendi, Kuvayı Milliyeci oldukları için Atina'ya sürülen Turgutlu Müftüsü Hasan Basri, Tekirdağ Müftüsü Osman Nuri, Hoca Esat Efendi unutulabilir mi?

Talat Paşa ve Enver Paşa'yı makamı Selamlık'ta karşılayan ama Mustafa Kemal'i karşılamak için ilk defa Bektaşlar mevkiine giden Hacı Bektaş Çelebisi Cemalettin Efendi'nin "Biz sizinleyiz Paşam" sözü unutulabilir mi?

İstanbul Merdivenköy'deki Bektaşi Tekkesi'nin gizli faaliyetleri, Konya'daki yobaz isyanlarının bastırılmasında Mevlana Dergâhı postnişini Abdülhalim Çelebi'nin desteği, Anadolu'ya insan ve silah geçişini sağlayan Karakol Cemiyeti kurucusu Nakşibendi Özbekler Tekkesi Şeyhi Ata Efendi'nin yaptıkları unutulabilir mi?

İstanbul'daki Mim Mim kurucusu Gülşeni Dergâhı postnişini Hüseyin Hüsnü Efendi ve Hatuniye Dergâhı Şeyhi Saadettin Efendi'nin Ankara'ya silah göndermeleri, Ankara'da Milli Alay kurucusu ve Atatürk'ün ilk Diyanet İşleri Başkanı Ankara Müftüsü Mehmet Rifat Börekçi'nin mücadelesi unutulabilir mi?

Kuvayı Milliye safında mücahit gibi çarpışan Eşme Müftüsü Hacı Nazif, Kütahyalı Abdullah Ağarlı Hoca, Balıkesirli Hafız İbrahim, Eskişehir'de Müftü Mehmet Efendi, İzmir'de Mevlevi şeyhi Nuri Efendi, Burdur Müftüsü Halil Efendi, Diyarbakır

Müdafaa-i Vatan Cemiyeti kurucusu ulemadan Hamdi Efendi, Bitlisli Küfrevizade Abdülbaki, Zonguldak Müftüsü İbrahim Efendi, Erzurum'da Müftü Solakzade Sadık gibi yazmakla bitmez kahraman, tarihimizi onurlandıran din adamlarımız var bizim...

Dürrizadeler, Sait Mollalar gibi Ali Erbaş ve benzerleri de Atatürk'ün kim olduğunu öğrenecek elbet.[7]

Yalanları bitmedi, yüzleri hiç kızarmadı. Hoşgörüsüzlükten beslenen pervasız bir zorbalık var. Bunun öncüsü FETÖ oldu. FETÖ'nün düşünsel sistematiğinde yetişenler görevlerine devam ediyor. Amaçları iflah olmaz sahtekârlıklarla toplumsal gerilimleri tırmandırmak...

Tarihin farklı dönemlerine baktığımızda din ve devlet ilişkilerinin üç farklı biçimde oluştuğunu görürüz:

1) Devletin örgüt ve hukukuna dini kuralların, yönetimine ise din adamlarının hâkim olması / teokrasi...
2) Dini örgüt ve din adamlarının devlete tabi olması, devletin bazı dinlere diğerlerine göre daha fazla ayrıcalık vermesi...
3) Devlet ve din işlerinin birbirinden tamamen bağımsız olması / laiklik...

Türkiye Cumhuriyeti'nin yolu 100 yıldır değişmedi. Devletin örgütsel yapısı dinden bağımsızlaşsa da dinin tamamıyla devlet denetiminin dışında bulunması söz konusu olmadı.

Halkın inanç özgürlüğünü sağlamak laik devletin öncelikleri arasında oldu. Laik devlet, başkalarını kendi dinsel inançlarının baskısı altına almak isteyen her türlü akıma karşı garantör konumdaydı. Peki, bu anlayış bugün değişiyor mu? Mesela tüm inançlara karşı eşit olması gereken hukukun sembolü adli yıl açılışının duayla yapılmasını nasıl değerlendirmemiz gerekiyor? Üçüncü maddeyi terk edip ikinci maddeye mi evriliyoruz? Yoksa birinci maddeye mi bu gidiş? Diyanet İşleri Başkanlığı'nın devlet protokolünde ön sıraya alınmasını, Diyanet İşleri Başkanının

7 Kurtuluş Savaşı sürecinde İngilizlerle işbirliği yapan Sait Molla'nın ilişkisini ispatlayan 12 mektubunu Atatürk *Nutuk*'ta açıkladı. Boğazlıyan Kaymakamı Kemal hakkında idam kararı veren Divanı Harp mahkemesinde de bulunan Sait Molla'nın, (Hindistan'da yeraltı faaliyetleri ve politik entrikalardaki başarısı sebebiyle Türkiye'ye gönderilen) İngiliz ajanı Rahip Robert Frew'dan yüklü miktarlarda para aldığı ve bu paraları isyan çıkartmak amacıyla Anadolu'daki bazı şifreli isimlere gönderdiği anlaşıldı.

sosyal medya dahil hemen her konuda fetva vermesini, Diyanet İşleri Başkanının artık bulunmadığı bir açılışın yapılmamasını ve "İnanç, insan ile Allah arasında olsun; ticarete, siyasete, yargıya yansımasın diye ortalığı ayağa kaldırıyorlar" demesini nasıl değerlendirmek gerekir?

Bu düpedüz birinci maddeye uygun değil mi? Gelecek yıllarda iktidar ülke gündemine "Teokrasi istiyor musunuz, istemiyor musunuz" referandumunu mu getirecek?

Ad hominem

Sıklıkla Latince bir deyimden bahsederim: ad hominem.

Kişinin herhangi bir konudaki görüşü yerine şahsına yönelik sözler sarf etmek; bir şeyin doğruluğu-gerçekliği konusunda inandırıcı belge-bilgi sunarsınız, karşınızdaki o argümanı eleştirmekten ziyade, argümanı ortaya atan sizinle ilgili, konuyla alakasız kişilik özelliklerinizi gündeme getirerek fikrinizi çürütmeye çalışır! Vasatlığın hâkim olduğu toplumlarda bu kaçınılmaz.

Son yıllarda Araplar konusunda benzer tartışma yaşandı: Arapları sevelim mi, sevmeyelim mi? Cübbeli Ahmet Hoca dedi ki: "Araplar faziletli millettir. Arapları sevmek imandandır, sevmemek kâfirliktir!" Diğer yanda da "Bizim Mahalle" dedi ki: "Araplar büyük savaşta bizi arkamızdan hançerledi!"

Ülkemizde tarih kavrayışı; bilim değil, duygusal bilinç üzerinden hep! Özellikle de inanç temelli teolojik söylemlerin bunda rolü büyük...

Arapları sevip sevmemeye dönersem, Arap tarihi bilgisi ülkemizde çoğunlukla Birinci Dünya Savaşı ile sınırlı: "Arkamızdan hançerlediler!" Ama "hançerlemeye" nasıl gelindiği üzerine pek durulmaz. Osmanlı, 16. yüzyılın başından itibaren tüm Arap ülkelerini zaptetti. Sebebi, Arapların dünya ticaret yolları üzerindeki konumlarıydı. Yine de Osmanlı bey ve paşalarının buradaki varlığı ekonomik olmaktan çok yönetim amaçlıydı. Avrupa'da kapitalizmin gelişmesi yeni pazarlara ve hammadde kaynaklarına ihtiyacı ortaya çıkardı. Mısır'ın pamuğu ve şekerkamışı, Suriye ile Filistin'in pamuğu, tahılı, yünü, Lübnan'ın ipeği Avrupalı kapitalistlerin iştahını kabarttı. Avrupa'nın Osmanlı üzerindeki siyasi-ekonomik hegemonyası arttıkça Arap topraklarında da sömürü ve yoksullaşma büyüdü.

Yabancı sermayenin tefeci sömürü düzeninin Osmanlı maliyesini tüketmesi, salt Osmanlı feodal sistemini değil tüm topraklarındaki toplumsal ilişkileri çökertti. Osmanlı'nın dayanma gücü kalmadıkça emekçilere yüklendi. Tıpkı Anadolu köylüsü, esnafı, yerli sermayesi gibi Arap halkı da sömürünün bedelini ağır ödemeye başladı. Dört katı vergi vermeye başladı mesela Mısırlı fellahlar. Keza köylüler ekinlerini hasat etmeden beşte bir fiyata tefecilere veriyorlardı. Ticaret durma noktasına geldi. Araplarda toplumsal huzursuzluk görülmeye başlandı.

Sadece devlet değil; Arap şeyh ve emirleri de halkı eziyordu. Harap olmuş köyler boşaldı, göç yaşanan şehirlerde açlık yaşandı. Arap topraklarının dört yanında –ilk Lübnan'dan başlayarak– 18. yüzyıldan itibaren köylü ayaklanmaları çıktı. Maruni-Dürzi gibi etnik çatışmalar hızla büyüdü.

Gözü doymaz emperyalistler Arap topraklarını işgale başladı. Olağanüstü kârlardan başı dönen Avrupa sermayesi kendi arasında da rekabete düştü.

Tüm bunlar yaşanırken Arap coğrafyasında Mısır'dan başlayarak ulusal bağımsızlık hareketleri örgütlenme sürecine girdi. 1908 Devrimi Arap coğrafyasında da sevinçle karşılandı. Osmanlı-Arap Kardeşliği Cemiyeti kuruldu. İttihatçılar arasında Sadık Paşa el-Azm gibi aydınlar vardı. Fakat İttihatçılar yaraya merhem olmadı. Emperyalizmin "böl yönet" politikası hâkimdi. Birinci Dünya Savaşı'na bu atmosferde girildi: Mısır, Sudan, Cezayir, Tunus, Fas ve Arabistan'ın bir bölümü İngiliz ve Fransızların yanında yer aldı. Müslümanı Müslümana kırdırdılar.

Kût'ül-Amâre gibi yenilgiler İngilizleri telaşlandırdı; Osmanlı gücünü etkisizleştirmek için Hicaz Emiri Şerif Hüseyin gibi feodal beylerden yararlandılar.

Yıllar sonra İngilizler bu taktiği Şeyh Sait'i kullanarak da yapmak isteyecekti. Savaşta ölen yine Arap emekçileri oldu. Arap emekçileri bugün hâlâ sömürülüyor.

Olayın bir de felsefi yönü var kuşkusuz.

Ah o damat

Yıl: 1744. Yer, bugünkü Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'ın hemen yanı başında, Suudilerin yaşadığı Der'iyye. Suudiler bir göçmen kabilesiydi; deve yetiştiriyorlardı ve otlu bölge bulmak

için Kufe, Musul, Hayber gibi bölgelerde konaklayarak buraya geldiler. 1446'dan beri Der'iyye'de yaşadılar.. 70 hanelik küçük bir emirlikleri vardı.

Yıl, 1727. Kabile reisi Muhammet b. Suudi idi. Bir gün Der'iyye'ye Suudilerin yaşamlarını kökten değiştirecek bir misafir geldi. Geleneksel Arap misafirperverliğine uygun olarak gelen kişiyi Abdullah b. Suveylim'in evinde ağırladılar. 42 yaşındaki misafir, memleketi Uyeyne'den gelmişti ve Uyeyne Emiri Muhammer'in kız kardeşiyle de evliydi. Fakat burada başta Hz. Ömer'in kardeşi şehit Zeyd b. Hattab'a ait türbe olmak üzere mezarları yıktırmak ve ağaçlarını kestirmek isteyince Uyeyne'den gitmesi istenmişti. Zaten daha önce de verdiği tebliğler rahatsızlık yarattığı için Şam ve Musul'dan kovulmuştu.

Misafir farklı bir din adamıydı. "Hayat, Hz. Muhammet döneminde olduğu gibi yürütülmeli" diyordu.

Putperestlik diye nitelendirdiği evliyalara, türbelere, kandillere, mezarlara karşıydı. Üşenip bir vakit namazını kaçıran ona göre kâfirdi ve cezası ölümdü.

Duyduklarına şaşıran Abdullah b. Suveylim kibarca misafirinin yatağını hazırlattı ve bu esrarengiz adamın anlattıklarını aktarmak için Suudi emirinin evine gitti...

Bir gün sonra Der'iyye emiri Muhammet b. Suudi, kardeşleri Muşari ve Suneyyen'i yanına alarak bu gizemli misafiri görmeye gitti.

Misafir sahiden esrarengiz biriydi. Mesela her gittiği yerde adını değiştiriyordu. Basra'da Abdullah, Bağdat'ta Ahmet, Kürtlerin yaşadığı köylerde Muhammet, Hemedan'da Yusuf oluyordu!

Asıl adı ise Muhammed b. Abdülvehhab b. Süleyman b. Ali et-Temimi idi. 1702'de Orta Arabistan / Necid bölgesindeki Uyeyne kasabasında doğmuştu. Ailesi İslam ilimleri konusunda hakimiyetiyle tanınan "Alü Müşerref" soyuna mensuptu, Temim kabilesindendi. Aile İslamın Hanbeli mezhebine bağlıydı. Dedesi Süleyman b. Ali et-Temimi önde gelen isimlerden biriydi. Babası kadı Abdülvehhab b. Süleyman idi. İlk eğitimini babasından aldı. Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer'e hayrandı. Uyeyne'den kaç yaşında ayrıldığı ve nerelere gidip öğrenim gördüğü kesin değil. Mekke, Medine, Şam, Basra, Bağdat, Hemedan ve İsfehan gibi şehirlerde dolaştığı söyleniyor.. Hocaları Mecmaalı Abdullah b. İbrahim ve

Şeyh Muhammed Hayat el-Sindi aracılığıyla İbn Teymiyye (1263-1328) yoluna girdi.

Selefi oldu. Amaç, gerçek yola, Asr-ı Saadet'e dönmekti. Bunun yolu, hariçten İslam düşüncesine karışan yabancı unsurların temizlenmesiydi.

Ancak zamanla öğrendiği İbn Teymiyye ekolünde değişiklikler yaptı. Görüşlerini 1738'de yazdığı *Kitabü't Tevhid* eserinde dile getirdi: Hz. Muhammet'in vefatından sonra İslama giren tüm yenilikler terk edilmeliydi.

İslam'ın yorumunda, Kuran-ı Kerim ve Peygamberin sünneti yeterliydi. Nakilciydi.

Ona göre, akılcılık ve diğer milletlerin kültürleri / felsefeleri İslama girerek saflığı bozmuştu.

Felsefeye de tasavvufa da karşıydı.[8]

Vehhabiler, sadece Şiiliği değil, Sünni mezhepleri de reddettiler. Sünnileri mühtedi (dönme) olarak tanımladılar. Kendi doktrinlerini kabul etmeyen tüm İslam mezheplerini gayrimüslim saydılar![9]

Muhammet b. Suudi, Vehhabilik doktrinini kabul etti. "Abdülvehhab'ın dini" Suudilerin siyasi otoritesi haline geldi. Abdülvehhab ölene kadar bu "eşbaşkanlık" sürdü. Sonrasında dini ve siyasi iki otorite Suudi liderliğinde birleşti. Bugün de bu hâlâ böyle.

Suudiler ile el sıkışan Abdülvehhab tek başına değildi. Çeşitli bölgelerde müritleri vardı. Bu taraftarlar kendilerini "Muvahhidun" (Allah'ı birleyenler) ya da "Ehlü't-Tevhid" (Birleme Ehli) diye tanımlıyorlardı...

Bu arada "Vehhabi", bu harekete karşı olanların kullandığı bir terimdi. Bir hareketi kurucusunun adıyla kavramlaştırmak

8 Bu tartışma bu kitabın konusu değil. Ama ufak bir ek yapayım: "Kuran'ın varlığı ve hadisler kâfidir; soru insanı şüphe ve inkârın çukuruna düşürebilir" sözlerine, Nakşibendi filozof Nurettin Topçu "Felsefe olmazsa Büyük Kitabı hakkıyla anlayamazsınız, sadece ezberlersiniz. Kuran Allah'ın kitabı, felsefe ise bizim onu anlayacak olan şahsiyetimizin örgüsüdür" karşılığını verdi. Aslında bu tartışma Osmanlı'da başlamıştı. İbn Rüşdcü Hocazade ile Gazalici Molla Zeyrek arasında yapılan tartışmayı felsefenin tutarsızlığını iddia eden Molla Zeyrek'in kazanması Müslümanlığın gericileşmesinin miladı oldu. Felsefenin reddedilmesiyle sorumluluk yerini vazifeye bıraktı; ruh dünyasının akil adamlarının yerini gözlerini kapayıp vazifelerini yapan görev adamları aldı.

9 Bu konuda çirkin yayınlar da yapıldı. Londra merkezli *Asharq al-Awsat* gazetesi 2016'da şöyle yazıyordu: "Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı rapora göre, Kerbela'ya hac ziyaretine giden 169 Şii bekâr İranlı kadın hamile kaldı!" Dünya Sağlık Örgütü bu haberi hemen yalanlayıp suç duyurusunda bulundu.

alışılmış durumdu. Bu nedenle Osmanlı, Batılı araştırmacılar ve seyyahlar bu ismi kullandı.

Suudi-Vehhabi ittifakı kan bağıyla da güçlendirdi; Muhammet b. Suudi, kızını "dini önder" Abdülvehhab'a verdi.

Abdülvehhab dini ekolünü, Suudilerin idaresi altında siyasi ve askeri cihatla birleştirmiş oldu. Kuşkusuz bu birliktelik din ile sınırlı değildi; iktisadi bir yönü de vardı. Bu ittifakın kurulmasında Suudilerin tarım ve hayvancılıkta yetersiz kalıp yoksullaşmasının etkisi çoktur. Artık askeri fetih başarısı olmayan Osmanlı gerilemişti ve ekonomik çöküşü başlamıştı. Halk yoksulluk içinde iken Saray Lale Devri'ni yaşadı. Osmanlı'nın Arabistan'daki bürokratları sadece ceplerini düşündü.

Cidde gümrüğü hasılatı, padişahların gönderdiği paralar, bedevilerin deve taşımacılığından elde edilen gelirler, Cidde Limanı'na ayak basan her hacıdan alınan üç lira güvenlik parası gibi gelirler kavga nedeniydi. Yoksul Suudiler bu gelirlere sahip olmak istiyordu.

Ayrıca Hicaz Osmanlı egemenliğinin dini yönünün sembolik merkeziydi. Vehhabi-Suudi ittifakının amacı, hac gibi sembolik değeri yüksek bir yeri işgal ederek İslam dünyasında siyasal güç olmaktı! Abdülvehhab'ın Vehhabi doktrini Arabistan'daki fakir bedevilerin imdadına yetişmişti...

Bu yardım karşılıksız değildi elbet. Muhammet b. Suudi, damadına aldığı ganimetlerin beşte birini verdi. Kolları sıvadılar. Doğru inancı kabul edinceye kadar herkesle savaşmayı görev bildiler. Yağma yapmaya, kelle kesmeye ve toplu kıyımlar gerçekleştirmeye başladılar. İslam adına savaşma / cihat fikri, bedevilerin yağma ve ganimet toplama alanlarını genişletti.

Kuşkusuz asıl düşmanları Osmanlı idi.

Osmanlı önem vermedi

Osmanlılar Sünni İslam dünyasının önde gelen devletiydi. Bu nedenle Arap Yarımadası'nda hiçbir dini ve siyasal sorunla karşılaşmadılar. Zorunlu olmadıkça Mekke şeriflerinin işine karışmadılar. Devletin askeri gücü bile oldukça sınırlıydı. Cidde'de sadece altı bölükten oluşan 600 askerlik bir birlik vardı ve bunların ası görevi hac yolunun güvenliğiydi.

Osmanlı yönetimi, Vehhabi faaliyetlerini Mekke Şerifi Galip'in İstanbul'a gönderdiği 1730'daki mektubundan öğrendi. Öğrendi ama hiçbir adım atmadı. Abdülvehhab'ın gittiği yerlerde, Sünni İslamın koruyucusu Osmanlı sultanının otoritesine meydan okumasını pek umursamadı. Osmanlı yönetimi için bu hareket henüz başıbozuk, aşağılık bir isyancı hareketi bile değildi. Vehhabi-Suudi ittifakının Arap Yarımadası'nın geleneksel kabile hukukunu kullanıp yağma ganimetlerini diğer kabilelerle paylaşıp savaşçı sayısını artırarak başarı kazanacağını kavrayamadı. Mekke Müftüsü Ahmet Zeyni Dahlan bile meseleyi hâlâ dini görüp "Vehhabi mezhebine" karşı çıkan yazı kaleme aldı.[10]

Rusya savaşını kaybetmeye başladığında Osmanlı'nın aklı başına geldi.

Yıl, 1773. Vehhabi-Suudi ittifakı Riyad'ı alarak ilk büyük zaferini kazandı. Gerçi Vehhabi-Suudi ayaklanmasıyla ilgili ilk (padişahın el yazısıyla verdiği) hatt-ı hümayun 1761 yılındaydı ancak Bağdat ve Şam'daki Osmanlı valileri isyanı bastıramamışlardı.

Kurucu Muhammet b. Suudi 1765'te öldü. Yerine geçen oğlu Abdülaziz b. Muhammet babasının bıraktığı yerden, eniştesi Abdülvehhab ile Osmanlı'yla savaşa devam etti. Topraklarını Kuveyt'in doğu kıyısından, Umman sınırına kadar genişletti; Şam, Bağdat sınırına dayandı.

13 Mayıs 1802'de Kerbela'yı ele geçirip Hz. Hüseyin'in türbesini yağmaladılar. İki bin Şii'yi katlettiler. Bir yıl sonra Mekke ve Medine'yi ele geçirdiler. Bu arada Abdülaziz 4 Ekim 1803'te, Kerbela'nın intikamını almak isteyen bir Şii tarafından öldürüldü.

Kerbela yağmasından sonra İran Şahı Fethi Ali, "Yeter artık Bağdat'a yürüyeceğim" deyince Osmanlı nihayet harekete geçmeye mecbur kalmıştı. Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanı bastırmakla görevlendirildi. Tosun Paşa 1812'de Mekke ile Medine'yi ve İbrahim Paşa 1818'de Suudi başkenti Der'iyye'yi geri aldı. Öldürülen babasının yerine geçen Abdullah b. Suud ve dört oğlu yakalanarak İstanbul'a gönderildi. Osmanlı Şeyhülislamı

10 İleri yıllarda Şanizade, Eyüp Sabri Paşa, Filibeli Ahmet Hilmi, Abdurrahman Şeref, Şeyhülislam İbrahim Efendi, Hüseyin Kazım Kadri, Ömer Rıza, Zakir Kadiri, İzmirli İsmail Hakkı ve hatta Said Nursi bile Vehhabilik aleyhinde yazılar kaleme aldı. İlginçtir Said Nursi'nin yazdıkları daha sonra öğrencileri tarafından çıkarıldı ve bu sansür, aralarında tartışma konusu oldu. Nurcuların Kürtçü kanadının dergisi *Med-Zehra* çıkarılan bölümleri Ağustos 1993 sayısında yayımladı.

Mekkizade Mustafa Asım Efendi'nin fetvasıyla başları kesilerek boğazın sularına atıldı. İstanbul'da üç gün bayram yapıldı.

19. yüzyıl başında bitirilen Vehhabi-Suudı hareketi, 19. yüzyıl sonunda yeniden diriltildi! Bunu yapan İngilizlerdi...

Borç içindeki Osmanlı'nın ne yaptığını da bilmek gerekir. Suudiler Kuveyt'te sürgündeydi. Abdülaziz el Suudi Osmanlı'dan toprak satın alarak yurduna geri döndü ve sonra İngilizlerle anlaştı. Osmanlı'ya savaş ilan etti. Sonuçta Suudi Arabistan Krallığı kuruldu. Başkenti, ilk ele geçirdikleri Riyad oldu.

Şunu yazmasam eksik olur:

Suudi Vehhabilerin emperyalist İngilizlerle işbirliği yapıp Osmanlı'yı arkadan vurmasını, Mustafa Kemal kuşağı hiç unutamadı. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Osmanlı askeri ve sivil bürokrasisi, Suudi Vehhabilere hiç sıcak bakmadı. Sadece 3 Ağustos 1929 tarihinde Suudiler ile Dostluk ve Barış Antlaşması imzaladı, o kadar. Üst düzeyde tek bir görüşme yapmadılar. Yıllar sonra, 29 Ağustos 1966'da, Suudi Kralı Faysal resmi ziyaret için Türkiye'ye geldi. "İslam Paktı" kurulmasını istedi. Türkiye'den beklediği sıcaklığı bulamadı.

Türk devletinin güvensizliği 1980 yılına kadar sürdü. ABD'nin "Solu ancak dinle durdurabilirsiniz" projesini uygulayan 12 Eylül darbecisi Kenan Evren ve Turgut Özal ikilisi Suudilere yakınlaştı. 1984'te Cumhurbaşkanı Evren, 1985'te ise Başbakan Özal Suudi Arabistan'ı ziyaret etti. İki ülke ilişkisinin "çimentosu" ABD idi.

AKP iktidarıyla 1 Ekim 2003'te Türk-Suudi İş Konseyi Kuruluş Anlaşması imzaladı. Kral Abdullah ölünce yas için Türk bayrakları yarıya indirildi!

Tarih: 8 Ağustos 2006. Suudi Arabistan Kralı Abdullah bin Abdülaziz'in Türkiye ziyareti devlet krizine sebep oldu. Suudi Arabistan protokolüne göre, ziyaret edilen ülkenin cumhurbaşkanının Kral'ı havaalanında karşılaması gerekirdi. Türkiye protokolüne göreyse cumhurbaşkanı karşılamayı Çankaya Köşkü'nde yapardı.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer Suudi Kralı'nı havaalanında karşılamayı reddetti. Resmi karşılama törenini Köşk'te yapacağını bildirdi. AKP hükümeti tutuştu. Kral'ı, Esenboğa

Havaalanı'nda Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Abdullah Gül karşıladı.

Başbakan Erdoğan, protokol kurallarının dışına çıkarak, Kral'a tüm İstanbul ziyareti boyunca eşlik etti! Oysa Türk protokol uygulamalarına göre ülkeyi ziyaret eden devlet başkanlarına Ankara dışındaki ziyaretlerinde genellikle bir devlet bakanı eşlik ederdi! Başbakan Erdoğan'ın Suudi Kral'a yaptığı mihmandarlık Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilkti!

Bir yıl sonra, 9 Kasım 2007'de Kral Abdullah bin Abdülaziz, Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı olmasını tebrik etmek için yine Türkiye'ye geldi. Suudi Kral'ın gerekçesi zayıftı. Çünkü amacı başkaydı. Bu ziyarette Suudi Kralı'nın istediği oldu; Suudi Arabistan protokolü uygulandı. Cumhurbaşkanı Gül, Ankara Esenboğa Havaalanı'na gitti ve kralı uçağının merdivenlerinde karşıladı. Gül ve kral aynı otomobille Çankaya Köşkü'ne geldiler ve Gül bir kez daha kralı karşıladı!

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde sadece 13 devlet adamına verilmiş olan devlet şeref madalyasını Çankaya Köşkü'nde Suudi Kral'a verdiler. Sonraları Suudi Kralı Selman'a da Devlet Nişanı verildi!

Kral Abdullah da bu jesti karşılıksız bırakmadı. Gül'e "Kral Abdülaziz Birinci Derece Madalyası" takarken, Başbakan Erdoğan'ı da unutmadı, Abdülaziz Nişanı sundu! Erdoğan daha sonra Kral Faysal Uluslararası Ödülü'nü de aldı.

Parantez açayım: ABD-Suudi ittifakı Mısır'da Müslüman Kardeşler lideri Mursi'yi darbeyle indirince Erdoğan tepki gösterdi. Bunun üzerine Suudilerin Türkiye'ye karşı duyguları ortaya çıktı:

Okaz, İslam öncesinin Hicaz bölgesinde kurulan en büyük açık pazarın adı. Ahmet Abdul Ghafoor Attar, Cidde'de 1960 yılında kurduğu gazetenin adını bu pazardan esinlenerek aldı. Bugün Suudi Arabistan'ın yarı resmi günlük gazetesidir. O dönem neler yazmadı ki:

"Osmanlı Devleti, IŞİD'in benzeridir; IŞİD'in ilk devleti: 1299-1923."

"Osmanlı, İslam inancını yaymak için değil, ganimetleri çalmak için topraklarımızı işgal etti!"

"Osmanlı askerlerini fareler gibi topraklarımızdan kovduk!"

Sadece *Okaz* değil; Suudi ailesinin malı olan *el-Vatan*, *Riyad* ve *el-Yevm* gibi gazetelerde de Osmanlı ve Türkiye ile ilgili adeta birbirinin kopyası yazılar çıktı. BAE Dışişleri Bakanı Abdullah bin Zayed'in Medine müdafaası kahramanı Fahrettin Paşa'yı hırsız olarak nitelemesini hatırlatayım...[11]

Neyse biz kendi "devlet adamlarımıza" dönelim:

Mümtaz Soysal'ın on yıl önce *Cumhuriyet* gazetesine yazdığı makalesini hatırlatayım:

"Kolay değildir devlet adamlığı. Devletin herhangi bir yerinde makam ve unvan sahibi olmak olmadığı gibi; makamın çok yüce, unvanın çok şaşaalı olması da değildir. Becerikli politikacı falan olunur, ama devlet adamı hiç olunmaz. Çok zeki, çok becerikli, çok çalışkan olduğu söylenenler, kendileri de bu söylentiye kanıp bunu yeterli bularak devlet adamlığına heveslenince, ne durumlara düştüklerini ve devleti düşürdüklerini gösteren örnekler bugünlerde fazlasıyla var. İç politikada başarı sağlayan iyi laf etmek, insanları şu ya da bu yöne çekebilmek, komploları bozup üste çıkabilmek başarılı politikacılıktır ama devlet adamlığı demek değildir. Devlet adamlığı, yönetilen devletin başarısıyla ölçülür."

Büyük tarihçimiz M. Fuat Köprülü'nün tespitidir:

– Çok muntazam bir hükümet makinesi vücuda getiren Türk İmparatorluğu, 15'inci asırda Avrupa'nın ilk mutlakiyetçi devlet tipini teşkil etmiş ve bu rejimin Avrupa'da ilk örneği olmuştur.

– Türklerin, yeni zaman Avrupa'sına mutlakiyetçi devlet rejiminin ilk örneğini vermeleri, Türklerde kamu hukukunun ve siyasi kültürün süratli gelişimi çok bariz bir üstünlük ifade eder.

Köprülü'nün makalesinin başlığı şuydu: "İslam kamu hukukundan ayrı bir Türk kamu hukuku yok mudur?"

Soru anlamlı:

Köprülü Avrupalı tarihçilerin "Türklerin hukuku, İslam hukukundan ibarettir" demelerine kızgın, "Türkler, İstanbul fethinden

11 Zayed kim? 1972 doğumlu. Ağabeyi BAE'nin devlet başkanı olan Halife bin Zayed. İki erkek kardeşinden Nasır helikopter, Ahmet ise uçak "kazasında" can verdi. Gerek Abdullah gerekse de Halife Zayed, Donald Trump'ın Yahudi damadı Jared Kushner ile yakın dost! Öyle ki Halife'nin oğlu Muhammet Zayed, geçtiğimiz Mart ayında Suudi Arabistan Kralı Selman'ın oğlu Muhammed bin Selman'ı Washington'da görüştürdü. Zayed 12 yıldır Dışişleri Bakanlığı'nı yürütüyor. Yani tecrübeli sayılır. Ne söyleyeceğini hangi tweeti paylaşacağını bilecek biri. Karşınızda bir cahil yok; zeki bir kurnaz var...

sonra Bizans'ın birçok müesseselerini aynen almışlardır" iddialarına öfkeliydi.

Benzer tepkiyi Halil İnalcık gibi başka değerli tarihçilerimiz de gösterdi. Türkler, 10 asırdan fazladır; İslam dünyasının en değerli unsurlarından biri. Ancak İslamdan önce de Türklerin devlet geleneği, hukuku, "Yasa"sı vardı!

Cihan İmparatoru Cengiz Han ahfadına şu öğüdü vermişti: "Cihan hâkimiyeti elinizde kalsın istiyorsanız Yasa'dan katiyen ayrılmayın!"

Türk devlet geleneğinin temelinde ahlak, adalet ve birlik esastı. Türkler, Orta Asya'dan bu devlet anlayışıyla ve idari-yönetsel gelenekleriyle Anadolu'ya geldi. Bu nedenle Melikşah'tan Fatih'e Selçuklu ve Osmanlı, şeriatı aşan bir hukuk nizamı geliştirdi. Aradan yüzyıllar geçti... Bugün Türk devlet geleneği nereye savruldu, okudunuz!

Son birkaç cümleyle karşımızda nasıl bir Suudi devleti var, anlatayım:

ABD özel askeri endüstrisinin kontrolünde olan bir ülke Suudi Arabistan... Amerikan özel kuvvetlerinden (U.S. Special Forces) "emekli" 1500 subayın "Vinnell" şirketi adı altında, yıllık 800 milyon dolarlık sözleşmeyle iş yaptığı, Amerikan BDM şirketinden ordusuna lojistik, eğitim, istihbarat ve kapsamlı danışmanlık hizmetini alan bir ülke Suudi Arabistan...

Amerikan "Cable and Wireless" Suudilerin kontr-terör eğitiminden, "Booz-Allen Hamilton" Suudilerin harp akademisinden, "SAIC" Suudilerin donanmasından, "O'Gara" ise Suudi kraliyet ailesinin güvenliğinden sorumlu!

Tarih: 14 Şubat 1945. Adını metnin imzalandığı Amerikan gemisinden alan Quincy Paktı'na göre, çok ucuza alacağı petrol karşılığında ABD, Suudi Arabistan'ı 60 yıl koruyacaktı. Ve 2005 yılında Quincy Paktı yenilendi. Suudi Arabistan, ABD bayrağındaki 51'inci yıldız! Bu nedenle Suudi Arabistan, Körfez Savaşı giderinin 60 milyar dolar tutan maliyetinin 36 milyar dolarını tek başına karşıladı!

Suudiler Körfez Savaşı'nda büyük tepki almalarına rağmen kutsal topraklara kimin emriyle Amerikan askerlerini davet ettiler? Amerikan emriyle Arap-İsrail Savaşı'nda İsrail'i desteklemediler

mi? Petrol bitene kadar Amerika'nın kanlı oyunu Ortadoğu'da oynanmaya devam edecek...

Müslüman CIA Başkanı

Kimi kimi nasıl kandırıyor? John Owen Brennan kim, bilir misiniz? CIA Başkanı... Müslüman mı? O da nereden çıktı demeyiniz!

FBI "İslam uzmanı" John Guandolo, CIA başkanı Brennan'ın 1990'larda Suudi Arabistan'da görev yaparken İslam dinine geçtiğini ileri sürdü. Şaka değil, bu konu günlerce Amerika kamuoyunda tartışıldı.

Çok iyi Arapça bilen Brennan Riyad'da "CIA İstasyon Şefi" olarak çalıştı. Kudüs'e Amerikalılar gibi "Jerusalem" demeyip, Arapların kullandığı "El Kuds" demeyi tercih eden bir Arap sevdalısı!

Sormak zorundayız; CIA'nın başına Ortadoğu uzmanı biri neden getirildi? Üstelik hiç kolay olmadı; birçok Cumhuriyetçi senatör Brennan'ın seçilmemesi için çaba sarf etti. Mesele salt Müslümanlık değildi. Brennan, oğul Bush iktidarında dönemin CIA Başkanı George Tenet'in başdanışmanıydı ve işkence yaptırmakla kalmamış, kamuoyunun önünde bunu savunmuştu.

Keza İran konusunda söyledikleri de şaşırtıcıydı: "Amerika'nın İran'la ilişkilerinde sorun İran'dan değil, ABD'nin sert dilinden kaynaklanıyor!" Bu nedenle Cumhuriyetçi senatör John McCain kanal kanal dolaşıp, "Bir işkenceciyi, bir İran dostunu, bir Arap âşığını, nasıl olur da kimseye hesap vermeyen CIA'nın başına getiririz?" dedi.

Aslında Obama, Brennan'ı bir önceki döneminde CIA başkanı yapmak istemiş ama yapamayınca, terör ve iç güvenlik konularından sorumlu özel danışmanlığına getirmişti. Brennan tüm bunlara rağmen 8 Mart 2013'te CIA koltuğuna oturdu. Demek bir mahareti vardı!

Brennan koltuğuna oturduktan sonra neler oldu; CIA 3 Temmuz'daki Mısır darbesini destekledi. Libya'da darbe yaptı. Suriye iç savaşına, İran'la ilişkilerine bakışı değişti.

Soğuk Savaşın ürünü "Yeşil Kuşak Projesi", Küreselleşmenin ürünü "Ilımlı İslam" ve "Büyük Ortadoğu Projesi" derken, şimdi sırada ne var? "İslami Demokrasi" mi?

Bunun "çimentosu" Vehhabi anlayışı mı? Suudi Arabistan'da neler oluyor, dikkatli takip ediyor musunuz?

Vehhabi anlayışı kimi isim ve cemaatler eliyle ülkede yaygınlaştırılıyor!

Tek örnek vereyim: Abdulfettâh Ebû Gudde adını duymadınız sanırım. Kısaca, "Ebû Gudde" deniyor! 1917'de Suriye'de Halep şehrinde doğdu. Medreselerde okuduktan sonra 1944 yılında Mısır el-Ezher'e gitti. Kahire'de Kemalist Cumhuriyet'ten kaçan Ekmeleddin İhsanoğlu'nun baba dostları çevresine girdi. Türk düşmanı eski Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi ve Düzceli Zâhid el-Kevserî'den özel dersler aldı. 1951'de Halep'e döndü. Şabaniyye ve Hüsreviye medreselerinde 11 yıl süren müderrisliğin ardından, 1962 yılında Şam'daki Dımaşk Üniversitesi İslam Hukuku Fakültesi'ne atandı.

Politikti ve Baas hareketinden nefret ediyordu. Baas'a karşı bir mücadele grubu oluşturmak istese de başarılı olamadı. Suudi Arabistan'a kaçtı. İmam Muhammed İslam Üniversitesi ve Kral Suûd Üniversitesi'nde çalıştı. Bu arada Sudan, Yemen, Katar, Hindistan ve Pakistan'da "misafir ilim adamı" olarak bulundu. "Misafir ilim adamı"nı tırnak içinde yazdım çünkü politik faaliyetlerini hep sürdürdü. Afganistan'da Sovyetler Birliği'ne karşı savaşan gruplar arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesi için çaba harcadı!

Ebû Gudde'nin öğrencilerinden biri kimdi dersiniz; AKP gençlik kolları başkanı ve ardından milletvekili Abdurrahim Boynukalın'ın babası Ömer Boynukalın! Muhammet/Mehmet Boynukalın'dan Erdoğan Boynukalın'a kadar ailenin fertleri Suudi Arabistan'da okudu! Akademi dünyasındaki Vehhabi hegemonyası ayrı bir kitap çalışması konusu... Prof. Mehmet Boynukalın Ayasofya'nın ilk cami imamı yapıldı! Tesadüf demeyiniz...

Hedef Sünnilik

Sünnilerin zihin dünyası 20. yüzyıl itibarıyla hızla Selefi / Vehhabilik ile dolduruldu. Selefi / Vehhabi siyasi çizgisi, dini ideolojik araç haline getirip siyasi düşünceden günlük hayata kadar tek belirleyici oldu! Sünnilik sadece ibadet alanıyla sınırlandırıldı...

Hele 1979 yılındaki İran Devrimi İslam dünyasında köklü bir siyasal dönüşüme sebep oldu. Antiemperyalist Şii politik tavrının

karşısına Sünnilik maskesiyle ABD-İsrail destekli Selefi / Vehhabilik hareketi çıkartıldı.

İslam coğrafyasında devrim sempatisinin önünü kesmek için, CIA marifetiyle "Afganistan'da Kızıl Ordu'ya karşı savaşan özgürlük savaşçısı Taliban" rüzgârı estirilmeye başlandı. Türkiye gibi ülkelerde İran Devrimi'ne sempati duyanlar yok edildi; Selefi / Vehhabi düşüncesini benimseyenlerin önü açıldı.

Soğuk Savaş döneminde Seyyid Kutup ve Mevdudi gibi Selefi / Vehhabi çizgisinde olanların kitapları MİT eliyle çevrilip dağıtıldı.[12]

Ankara İlahiyat Fakültesi müfredatını bu amaçla değiştirdiler. YÖK'ün felsefe, kelam derslerini gözden düşürdüğü, imam hatiplere en büyük desteği 12 Eylül 1980 darbesinin verdiği bilinir de bu okulların derslerindeki değişim hiç gündeme getirilmez!

Alevi düşmanlığının kökü

Soğuk Savaşın bu siyasi-kültür ortamında yetişen politikacıların neler yaptığını gördük:

"Cemevi, cümbüş evi"

"Yargıtay'da maalesef belli bir mezhebe bağlı grup var; Dedelerden talimat alma devri bitiyor"

"Alevilerin katlinin vacip olduğuna" dair fetvalar veren Ebussuut'a övgüler dizdiler.

---

12 Nurcu Kazım Güleçyüz'ün 25 Mayıs 2013'te *Star* gazetesinde yayımlanan "MİT'in Seyyid Kutup açılımı" başlıklı yazısının bir bölümünü paylaşayım: "Türkiye'de İslamcılık düşüncesinin tartışıldığı sempozyumda Hamza Türkmen, çok ilginç bir noktaya temas etmiş. Seyyid Kutup'un Türkiyeli Müslümanların gündemine –Salih Özcan'ın kurduğu– Hilal Yayınları tarafından basılan *Din Dediğin Budur* kitabıyla girdiğini belirten Türkmen, şöyle demiş: 'O zaman şu bilgiye ulaştık: 1961 Anayasası'ndan sonra Türkiye'de sol Marksist hareketler yaygınlaşıyor. Sistemin bunlara cevap vermesi lâzım. O zaman MİT'in başındaki Doğu Bey (Fuat Doğu) çare olarak Seyyid Kutup'un *İslamda Sosyal Adalet* diye bir kitabının haberini alıyor. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür'e gidiyor. Cağaloğlu Yayınları'ndan bastırılıyor. Türkiye gündemine Seyyid Kutup ilk defa böyle bir formatta giriyor'." Bu kadar basit değil: Salih Özcan 1970'lerde MSP milletvekili oldu. 12 Eylül Darbesi'nden sonra, Erbakan ve arkadaşları cezaevinde iken Kral Faysal'ın oğlu Muhammed Faysal'ı, Tevfik Belen'in evinde darbeci Kenan Evren ve arkadaşlarıyla buluşturdu! Başbakan Bülend Ulusu'yu ziyarete gittiler ve Turgut Özal'ın çıkardığı yasayla Faysal Finans'ı kurdular. Salih Özcan yönetim kurulu başkan yardımcısı oldu; başkan ise Kral Faysal'ın oğlu! Salih Özcan darbecilerin gözbebeğiydi. 1982-84 yılları arasında yurtdışındaki imamların 1100 dolar tutarındaki maaşını RABITA'ya ödetti! O imamlar bugün iktidardadır. Vehhabilik böyle sardı Türkiye'yi.

Mitinglerde, Kılıçdaroğlu'nun etnik kimliğini ima edip "soy-sop" konuşması yaparak Alevileri yuhalattılar.

Alevilerin tarihsel kırgınlığının sebebi Yavuz Sultan Selim'in adını bir köprüye verdiler.

Madımak Katliamı davası zamanaşımına uğrayınca "Hayırlı olsun" dediler.

Reyhanlı'da meydana gelen patlama sonrası "50 Sünni vatandaşımız hayatını kaybetti" ifadesini kullandılar.

Bunlar sır değil...

Erdoğan "Hızır Paşalar asırlar öncesinde kalmıştır. 'Açılın kapılar şaha gidelim' diye medet arama dönemi de asırlar öncesinde kalmıştır" dedi.

Erdoğan'ın tarih bilinci yok. Öyle ki Hızır Paşa'yı tanımıyor; Şah kelimesiyle Hz. Ali'nin kastedildiğini bilmiyor.

"Hz. Ali dönemi bitmiştir" dediğinin farkında değil! Erdoğan "kapı"yı dahi bilmiyor: Osmanlı sisteminin sembolü; Avrupa'daki gibi "merdiven" değil; "kapı"dır! Devlet katına "güç" kapısından girilir. "Kapı" siyasal gücün simgesi. Dini anlamına bakarsak; "kapı, Allah kapısıdır." "Kapı" tasavvuf anlayışında "intisap" etmedir, "bağlanmadır". Hz. Ali'nin tüm mertebeleri dört kapı, kırk makam'dır...

Bu kafa sadece Erdoğan ile sınırlı değil; Turgut Özal farklı mıydı? Sovyetler Birliği dağılmak üzereydi, Ermeniler ile Azeri Türkler arasında kanlı boğazlaşma başladı. Azeri Türkler sadece can kayıplarına uğramıyor, evlerini ve topraklarını da kaybediyorlardı. Özellikle 20 Ocak 1990'da yaşanan Karabağ katliamının ardından Azerilerin gözleri-kulakları Türkiye'den gelecek yardıma çevrildi...

Tarih 15 Şubat 1990. O gün ABD'de bulunan Cumhurbaşkanı Turgut Özal gazetecilerin karşısına geçip şu demeci verdi: "Onlar Şii, Biz Sünniyiz. Onlar İran'a daha yakın!"

Türk dış politikası böyle bir mezhepsel değerlendirmeye ilk kez tanık oldu. Azerbaycan Halk Cephesi lideri Ebulfez Elçibey yanıt verdi: "Sayın Cumhurbaşkanı yanılıyor. Biz Şii de olsak önce Türküz. Bizim Türkiye'den beklentimiz, Ermeniler karşısında verdiğimiz haklı mücadelemizi desteklemesidir..."

Özalların Erdoğanların dillerinde olan sebepsiz değil...

Dini nasıl bozdular?

Somut örnekler üzerinden anlatayım dini kimlerin bozduğunu...

2021 yılıydı. Ayasofya Camii'nde hafızlıklarını tamamlayan 136 öğrenciye Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımıyla diplomaları verildi. Programda emekli imam Mustafa Demirkan'ın şu sözleri infial yarattı:

"Bu ve bu gibi mabetler, mabet olarak kalması için inşa edilmiş, hediye edilmişti. Öyle bir zaman geldi ki, bir asır gibi bir zaman içinde ezan ve namaz burada yasaklandı ve müze haline çevrildi" deyip, Bakara suresinin 114'üncü ayetini okuyup, ekledi:

"Evet, onlardan daha zalim, daha kâfir kim olabilir. Yarabbi o zihniyeti bu ümmetin başına gelmesini mukadder buyurma..."

Emekli imam, devletin bir numarası Erdoğan'ın gözünün içine bakarak Ayasofya'yı müze yapan Atatürk'e lanet okudu.

Ah ne yazık, bu ülkenin Müslümanlarına İslamı kim öğretecek?

Ayetlerde zamansallığı göz ardı edemezsiniz. Bir ayetin ne amaçla söylendiğini dikkate alarak, sözün kendisine değil, maksadına bakarak anlam çıkarmalısınız.

Ayetin üç aşaması vardır: Vahiy kendi zamanında ne demek istedi sorusuna "ihya"; vahiy bugün ne dedi sorusunun sorulduğu döneme "ibda"; vahiy bugün gelseydi ne derdi sorusunun yanıtının aranmasına "inşa" denir...

Genel görüşe göre, Kuran 23 yıllık bir zaman sürecinde belli aralıklarla indi. Tam kesin olmasa da vahyin 13 yılı Mekke'de, 10 yılı da Medine'de gerçekleşti.

Mekke'de indirilen ayetler Mekkî, Medine'de indirilenler ise Medenî olarak adlandırıldı.

Ayetlerin nüzul sebebini bilmek şart.

Atatürk'e lanet okunmaya aracı kılınan Bakara, Hz. Muhammet'in hicretinden sonra Medine'de inmeye başlayan ilk sure. Kuran'ın en uzun suresi olup 286 ayetten oluşur. Baskı ve zulümler sebebiyle yaptığı hicretin ardından Medine'ye gelen Hz. Muhammet'e inen vahiylerin sebebi-i nüzulü ağırlıklı olarak cihattı! Medine, aynı zamanda savaş komuta merkeziydi; cihada dair hükümler içeren bütün sureler Medenî'dir: Bedir Savaşı (624), Uhut

Savaşı (625), Hendek Savaşı (627), Hayber'in Fethi (629), Mute Savaşı (629), Mekke'nin Fethi (630), Huneyn Savaşı (630), Taif Seferi (630), Tebük Seferi (631) yaşandı Bakara suresinin indiği süreçte...

O dönemde Hz. Muhammet'in, Hıristiyan ile Yahudileri şirkten arındırmak için ve putperestliğe karşı mücadele verdiğini biliyoruz. Bu dönemde bu şartlarda Bakara suresi 114'üncü ayetinin gönderilme amacı nasıl bilinmez? Bakara suresi 114'üncü ayetin çeşitli Türkçe mealleri var.

Diyanet İşleri bile meali iki kez değiştirdi. Son meali şöyle: "Allah'ın mescitlerinde onun adının anılmasını yasak eden ve onların yıkılması için çalışandan kim daha zalimdir. Böyleleri oralara (eğer girerlerse) ancak korka korka girebilmelidirler. Bunlar için dünyada rezillik, ahirette de büyük bir azap vardır."

Bakara 114'üncü ayetin inmesi konusunda farklı yorumlar var: Taberi'ye göre ayet Keldani Hıristiyanların Kudüs'teki Beyt-i Makdis'i tahrip etmeleri üzerine inmiştir. Kıblenin yönünün değişmesi de Bakara ayetidir. Ki Bakara 115 ne diyor: "Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır."

Reşit Rıza'ya göre ayetin iniş nedeni Medineli Müslümanlar ile Mekkeli putperestler arasında 628'de yapılan Hudeybiye Antlaşması'na rağmen putperestlerin, Mescid-i Harâm'a Hz. Muhammet'in ve yanındaki Müslümanların girmesini engellemeleridir. Razi'ye göre ayetin iniş sebebiyse Hicret'in hemen ardından Medine'deki bazı Yahudi kabileleriyle dostluk antlaşması imzalamasına rağmen Yahudilerin, Kâbe'de namaz kılınmasını hazmedemeyip müşrikleri Kâbe'yi tahribe teşvik etmeleri ve kendilerinin de Medine'deki Mescid-i Nebevi'ye zarar verme çabalarıdır...

Nüzul sebebi ne olursa olsun; Müslüman olmayanlara karşı 1400 yıl önce inmiş ayeti, bugün çarpıtarak Atatürk için ifade etmek emekli imam ve çevresinin içlerindeki kinin bir türlü soğumadığını gösteriyor.

Peki bu imam Mustafa Demirkan dini nereden öğrendi; Suudi Arabistan! İşte resmi biyografisi:

"Mekke-i Mükerreme'ye Ümmü'l-Kurâ Üniversitesi'ne girdi ve fakülteyi tamamlayıp mezun oldu. Mukaddes topraklarda bulunduğu süre içerisinde kıymetli âlimlerle tanışma ve istifade imkânı buldu. Nitekim bu yıllarda hocası olan Şeyh Kubeysî vefat

ettiğinde, cenaze namazını Fatih Camii'nde kendisi kıldırdı. Mekke-i Mükerreme'den dönüşünde imam hatiplik vazifesini Üsküdar Mihrimah Sultan Camii'nde sürdürdü..."

Binlerce Mustafa Demirkan Vehhabi tedrisatından geçti...

12 Eylül 1980 askeri darbe döneminde yurtdışındaki Türk imamların maaşını Suudi kuruluşu RABITA niye öder, gizli maksat belli değil mi?

Türkiye'de Vehhabilik Suudi Arabistan'dan daha güçlü. Hiç şaşırmayınız.

Bakınız:

Prof. İhsan Süreyya Sırma A.Ü. İlahiyat Fakültesi'ni 1966 yılında bitirdi. İslam tarihi alanında doktora yapmak için Fransa'ya gitti. Arapça öğrenimi için Tunus'ta bulundu. 1973'te doktor, 1980'de doçent, 1989'da profesör oldu. 1995'te baskıyla emekli edildi. İslam tarihi alanında 30 kitap, 200'ün üzerinde makale yazdı.

Prof. Sırma, 2020 yılı Giresun Kitap Fuarı'na davet edildi; uçak biletleri gönderildi. Sonra, "yerel siyasi dengeler" denilerek fuara katılması iptal edildi! Yerel denge dedikleri Sırma'nın beş ciltlik *Müslümanların Tarihi* adlı çalışmasında "Muaviye ve oğlu Yezit haksızdı; Hz. Ali haklıydı" yazmasıydı.

Tesadüf... Sırma'nın yerel siyasi dengeler sebebiyle Giresun'da istenmediği gün ABD, Kasım Süleymani'yi katletti! Ve Kasım Süleymani hakkında bilgisi olmayan Yezit taraftarı kimileri "Şii komutan öldürüldü" diye bayram etti! Onlar için tek kıstas ölen kişinin Şii olmasıydı! Onlar için tek ölçü, Sırma'nın Hz. Ali'yi haklı çıkaran görüşleriydi...

Bağnaz mezhepçilik ve siyaset insanları kukla haline getirir. Bizim topraklarda Siyasal İslamcıların 200 yıldır emperyalizm safında yer almasının sebeplerine kafa yormak gerekmiyor mu? Temel Karamollaoğlu'nun Kasım Süleymani için şehit demesinin derin anlamını ne zaman kavrayacağız?[13]

13 Batı, "İslam ve terör" konusunda ısrarla tarihten tek örnek verir: Hasan Sabbah! Hasan Sabbah ve ona inananlar hakkında asırlardır yalanlar yazılır, söylenir. Hurafelerin kaynağı Şii-Alevi düşmanı din adamları ve tarihçilerdir. Din adamları deyince sadece Müslümanları kastettiğimi düşünmeyin; hurafecilerin arasında Musevi Haham Tudelalı Benjamin, Lübnanlı Başpapaz William (of Tyre), Marco Polo gibi isimler de var. "Haşhaşiler" (esrarkeşler) deyimini ilk kez Arap tarihçi İmadeddin el İsfahani 1183'te, Hasan Sabbah'ın ölümünden 59 yıl sonra, yazdığı *Nusrat-ül Fetra* isimli eserinde ortaya attı. Hasan Sabbah ve İsmaili mezhebine karşı yapılan karalama kampanyalarına karşı çıkan Batı'da (Marshall

Mezhep kavgası tarihini Hz. Muhammet'in vefatı sonrası yapılan halifelik seçimiyle mi başlatıyorsunuz? Mezhep kavgası tarihini Hz. Ebubekir ile Hz. Fatma arasındaki Yahudi köyü Fedek'in arazi mirası konusundaki ihtilaftan mı başlatıyorsunuz? Mezhep kavgası tarihini Hz. Ayşe ile Hz. Ali arasındaki Müslümanlar arası ilk çatışmayla mı başlatıyorsunuz? Mezhep kavgası tarihini Yezit'in Hz. Muhammet'in torunu ve Hz. Ali'in oğlu Hz. Hüseyin'i katlettiği Kerbela faciasıyla mı başlatıyorsunuz? Şiilik ile mi Hanefilik ile mi başlatıyorsunuz? Emeviler ile mi Abbasiler ile mi başlatıyorsunuz? Basra'daki "Zenci ayaklanması"yla mı, Bahreyn'deki "Karmatiler"le mi başlatıyorsunuz?

Hangi ekolden bahsederseniz bahsediniz İslamda mezhep çatışması yoktur! Hangi mezhebin Kuran-ı Kerim'e itirazı var? Hangi mezhep Allah'ı, peygamberi reddeder? Kuşkusuz öğreti farklılığı vardır ama çatışma sebebi bu olmamıştır.

Mezhep çatışması denilen, aslında iktidar ve hâkimiyet kavgası! Mezhep çatışması denilen, ekonomik paylaşım kavgası!

Özellikle sömürgeciliğin ortaya çıkışıyla birlikte emperyalistler "mezhep çatışması" yalanını körüklediler. Osmanlı'yı da bu stratejiyle böldüler. Bugün hâlâ ekranlarda "şu ülkeler Şii, şu ülkeler Sünni" diye dünya haritaları yayınlıyorlar. Kukla devlet yöneticilerine Sünni / Vehhabi koalisyonu kurduruyorlar.[14]

Hodgson gibi) ve Doğu'da (Farhad Daftary gibi) isimler yok değil. Nasıreddin el Tusi tarafından yazıldığı belirtilen *Sergüzeşt-i Seyyidina*'da Hasan Sabbah'ın hayatı ayrıntılarıyla işlenir. Nedense bunlardan hiç bahsedilmez.
Öte yandan siz hiç "Sicarii" adını duydunuz mu?
İsimlerini cübbelerinin altına gizledikleri "sicae" denilen hançerlerden alırlar. "Hançer Adam" denilince aklınıza hemen Hasan Sabbah'ın düşmanlarını hançerle öldüren "Haşhaşiler" gelir! Oysa suikastlerini hançerle gerçekleştiren Yahudi Sicariileri kimse bilmez! İntihar saldırıları gerçekleştiren Yahudi Sicariileri kimse konuşmaz! Filistin'de MS 50 yıllarında radikal din adamları tarafından kurulan, tiyatro, arena ve hipodrom gibi yerlerde 3.500 kişiyi öldüren Sicariilerin tarihin en eski terör örgütü olduğunu kimse yazmaz! Ve kimse Sicariileri Netenyahu'nun gerçekleştirdiği devlet terörüne örnek göstermez! Göstermesin de... Sicariiler, Roma ordusunun Kudüs'te gerçekleştirdikleri yıkımlara karşı mücadele verdiler. Sadece Roma siyasal yönetimine değil, işbirlikçi-tefeci Yahudi seçkinleri de öldürdüler. Derdim "köktencilik diğer inançlarda da var" polemiği yaratmak değil. Bu son derece yanlıştır. Derdim "İdeolojiler bitti, artık medeniyetler çatışması var" diye dünyadaki yoksulluğu ve zulmü unutturup, küresel sermayenin diktatörlüğü için çabalayanların ikiyüzlülüğünü göstermek.

14 Bağlantıları kurmak gerekiyor: ABD Savunma Bakanlığı'na danışmanlık yapan Samuel Huntington 1996'da yayınladığı *Medeniyetler Çatışması* kitabında diyor ki: "Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte sınıf savaşı / ideolojiler bitti... Artık çatışma kültürler / kimlikler arasında çıkacak... Önümüzdeki dönemde

Sorgusuz-sualsiz, bilgisiz kör inanç, vasat kafaların ürünü! Ülkemizde son yıllarda "Vehhabi dinciliği" böyle büyütüldü.

Türkçe ibadet

Son yıllarda Selefi-Vehhabi anlayışı Türkiye'de AKP'nin desteğiyle aydınlanma dini İslamı hurafeye teslim etti. Türkçe ibadet konusu sanki din dışı gibi algılanıyor! Oysa Türkçeleştirilmenin başlıca nedeni yapılan ibadetlerin anlaşılmaması, birtakım ezber bilgiler vasıtasıyla İslam dininin temel kaidelerinin bilinmemesiydi.

Ne diyor Türkçe ezan: "Haydi namaza", "Namaz uykudan hayırlıdır" Ne var bunda? İnsanları camiye Türkçe çağırmanın neresi kötü? Asıl mesele Cumhuriyet ile hesaplaşma mı? Türkçe ezan, hep bir siyasi hesaplaşma konusu oldu.

Bilinir ki bu tartışma dört büyük mezhep kurucusundan biri olan Ebu Hanife'nin 8. yüzyılda, namazların Arapça dışında başka dilde okunmasının mümkün olduğunu dile getirmesi ile başladı. İlk Türk-İslam devleti Karahanlılar (840-1212) döneminde ibadet dili Türkçe mi Arapça mı olacak tartışması çıktı. Bu sebeple Kaşgarlı Mahmut, *Dîvânü Lugâti't Türk*'ü Türk dilinin Arapça ve Farsça karşısında yok olmaması için yazdı!

Aynı amaçla 400 yıl sonra Ali Şir Nevai *Muhâkemetü'l Lugateyn* adlı eserini Türkçenin Farsçadan üstünlüğü iddiasıyla kaleme aldı. Ali Şir Nevai, Türkçeyi kullanmayan çağdaşlarını şiddetle eleştirdi.

Ne yazık ki Türkçe zamanla unutturulmak istendi. Büyük Selçuklularda Arapça bilim dili, Farsça edebi dil haline getirildi! Ancak Türkçenin mücadelesi bitmedi.

Beylikler döneminde Karamanoğlu Mehmet Bey Türkçe konuşulmasına dair ferman yayınladı... İlk dönem beylikler Türkçeye olan bağlılıklarını korudu. Zamanla Osmanlı Devleti'nin Arap topraklarını fethedip halifeliği devralmasıyla Türkçe, tekrar Arap-Fars dilinin hâkimiyetine sokuldu.

---

uluslararası ittifakların kurulmasında medeniyetler belirleyici olacak ve dolayısıyla olası çatışmalar farklı medeniyetler arasında gerçekleşecek."
Huntington'ın tezlerine dayanak yaptığı argümanlar hiçbir ciddi bilimsel tartışmaya dayanamayacak kadar yüzeysel ve keyfi. Amaç İslamı iyi "Ilımlı İslam" ve kötü "radikal İslam" diye bölmekti. Ki bunun altında yatan Sünni-Şii çatışmasıdır!

Matbaaya izin veren Osmanlı, ilk olarak 1729'da İsmail el-Cevheri'nin *Vankulu Lugatı* adlı Arapça sözlüğünü bastı. Osmanlı'da "Türkçe ibadet" tartışmasını 19. yüzyıl ortasında başlatan Ali Suavi oldu. "Peygamber döneminden bir adam mezarından kalkıp, Ayasofya Camii'nde Arapça bilmeyen Türklere Arapça hutbe okunduğunu görse ne diyeceğini" sordu!

Ya saray?

Osmanlı padişahlarına "ayet-i kerime" ve "hadis-i şerif" tefsirlerinin de anlatıldığı "huzur dersleri" vardı. İlk kez II. Abdülhamit, Yıldız Sarayı Çit Kasrı'nda ramazan ayı boyunca haftada iki gün verilen "huzur derslerinin" Arapça değil Türkçe olmasını istedi.

Osmanlı'da ezanın Türkçeleştirilmesini isteyenlerin başında Ziya Gökalp geliyordu. *Yeni Hayat* dergisinde 1918'de yayımlanan "Vatan" şiirinde arzusunu şöyle dile getirdi:

Bir ülke ki, camiinde Türkçe ezan okunur
Köylü anlar namazdaki duanın
Bir ülke ki, mektebinde Türkçe Kuran okunur
Küçük, büyük herkes bilir buyruğunu hudanın
Ey Türk oğlu, işte senin orasıdır vatanın

Ziya Gökalp "din dışı" mı şimdi? Şunu yazan Gökalp "din dışı" olabilir mi:

Sancağım tevhid, bayrağım hilal
Birisi yeşil, ötekisi al
İslam'a acı, düşmandan öç al
İslam'ı abad eyle yarabbi
Düşmanı berbad eyle yarabbi

Ya Cumhuriyet?

Darülfünun İlahiyat Fakültesi müderrisleri tarafından 1928'de "Dini Islahat Beyannamesi" adlı bir dinde reform paketi hazırlandı. İbadet diline ait bazı bölümlerin Türkçeye çevrilmesi önerildi. Atatürk reddetti. Aynı dönem A. İbrahim tarafından yazılan *Milli Din Duygusu* ve *Öz Türk Dini* adlı kitaplar Cumhurbaşkanının kararıyla toplatıldı. Atatürk din konusunda hassastı...

Şu eklemeyi yapmak zorunlu: Farsça oluyor Türkçe olmuyor!

Namaz, oruç, abdest, peygamber, hoca, molla, derviş, pir, dergâh, çile, ney, günah-günahkâr, beddua, postnişin, keramet

Arapça değil Farsça... Bugün İslamı anlatırken kullandığımız sözcüklerin çoğu aslında Arapça değil Farsça...

O halde Türkçe adı geçince kimileri neden sert tepki gösteriyor? İslam ile Türk dili yan yana gelsin istemiyorlar! Türkçeye alerjinin sebebi ne? Türkçe düşmanlığı mı? İbranice "Rab" derseniz sesleri çıkmaz; Türkçe "Tanrı" derseniz ortalığı yıkarlar!

Vehhabi anlayışıdır bu...

Mesela diyor ki zat-ı muhteremler: "Ezan dünyanın her yanında aynıdır!"

Hiç mi bilmezler; İslam dünyasının yarısı başka, yarısı başka ezan okur! Çok gerilere gitmeyeyim... Suudi Arabistan'ın sürekli bombalayıp katliamlar yaptığı Yemen'de, İran destekli Şii Husiler iktidara gelince ilk olarak devlet televizyonunda "yeni ezan" okuttular! Çünkü onlara göre ezan, Suudiler tarafından tahrifata uğratılmıştı!

Şiiler ezana şu cümleyi ekler: "Eşhedûenne Aliyyen veliyullah." Yani "Ben tanıklık ederim ki Ali, Allah'ın velisidir".

Şiilerin iddiasına göre ilk ezanda bu söz varken Hz. Muhammet'in ölümünden sonra Hz. Ömer bunu ezandan çıkarttı!

Keza İsmailiye, Müstaliyye, Tayyibiye gibi mezhepler ezana bir ekleme daha yaptılar:

"Muhammedun (ve) Ali'un hayr-ul beşer (ve) itrât-u humak hayr-ul-itar." Yani, "Muhammet ve Ali en yüce insanlardır ve onların soyları en yücedir." Kimi bu sözleri ezan okurken bir kez söyler, kimi iki kez tekrarlar. Katılırsınız, katılmazsınız ama "dünyanın dört yanında ezan aynı okunur" diyemezsiniz! Sahi siz Türkiye'deki Şii camilerinde nasıl ezan okunduğunu biliyor musunuz?

Din, insanları birleştirip adaletli toplum yaratma amacındadır. Dini ritüeller, bu kutsal gayenin sadece araçları. İslamiyet imge ve sembollere mahkûm edilemez. Edilirse bu sadece "Gardırop Müslümanlığı" olur!

Osmanlı'dan geriyiz

Ezana devam edeyim:

Abdullah bin Zeyd "Sâhibü'l-Ezan" lakabıyla tanınan Medineli bir sahabedir. Hicretin birinci yılında "Mescid-i Nebevi" tamamlanınca, Hz. Muhammet ashabına Müslümanların ibadete nasıl çağrılacağı konusunu sordu. "Namaz vakti cami üzerine

bayrak çekelim", "Çan çalalım", "Boru öttürelim", "Ateş yakalım" diyenler oldu. Hz. Muhammet bu tekliflere sıcak bakmadı. Bir gün Abdullah bin Zeyd, sabah erkenden Hz. Muhammet'in huzuruna gelerek rüyasını anlattı. Rüyasında üzerinde iki kat yeşil elbise bulunan biri, kıbleye dönüp yüksek sesle "Allahu Ekber" diye başlayarak ezan okumuştu. Hz. Muhammet, namaz zamanı Müslümanların camiye ezan okunarak çağrılmasına karar verdi...

Ezan sünnet ama her devirde de tartışma konusu oldu. İlk minareler, Muaviye'nin emriyle 673'te Kahire'deki Amr bin As Camii'nin dört köşesine yaptırıldı. Ama minareden ezan okunmasına karşı çıkanlar oldu!

Keza, hoparlörden ezan okunması da tepki gördü. Bizde de Diyanet İşleri Başkanı Hamdi Akseki karşı çıktığından, ilk hoparlör onun vefatından sonra 1951'de Eyüp Camii minaresine taktırıldı. Zamanla minareler "hoparlör direği" halini aldı! Darbecilerin 1981'de çıkardığı tamim bile müezzinleri minareye çıkaramadı. Yüksek ezan sesi bugün kimi Müslümanları bile çileden çıkarıyor!

Evet, Osmanlı'da ilk Türkçe ibadet tartışmalarının öncüsü Ali Suavi oldu. II. Abdülhamit döneminde Beyazıt ve Ayasofya camilerinin kürsülerinde halka Türkçe hutbeler okudu. *Ulûm* gazetesinde çıkan "Lisan ve hatt-ı Turki" makalelerinde, namaz surelerinin Türkçeleştirilmesini, Türkçe namaz kılınmasını savundu. Referans kaynağı, İmam Ebu Hanife'nin "her milletin Kuran'ı kendi diline tercüme ederek ibadet edebileceği" fetvasıydı.

Bu tarihi gerçeklerin bugün konuşulması kabalıkla, hoyratlıkla bastırıldı! Çünkü kimileri özle değil şekille uğraşıp, "Allah'a din öğretme" peşinde... Yazık bu ülkeye!

Amerika kıtasını kim keşfetti?

Erdoğan, "Amerika kıtasını Kristof Kolomb'dan önce Müslümanlar buldu" sözünü eleştiren köşe yazarlarına şöyle seslendi:

"Çünkü bunlar bir Müslümanın bunu yapabileceğine hâlâ inanmadılar. Bu milletin evlatlarının bunu yapabileceğine hiçbir zaman inanmadılar."

Erdoğan bilimin diliyle değil hurafeyle konuşuyor ve bu nedenle gerçekle bağını hep koparıyor. Hakikat şu:

Yunan ve Roma çökerken İslam 6. yüzyılda Arap yarımadasında olağanüstü bir devrim yaptı. Düşünsel ve bilimsel gelişmelere kaynak oldu. Bu durum siyasi birliktelik, merkezi otoritenin oluşması, kurumlaşma, ticaretin gelişmesi, kentleşme, ulaşım, silahlanma, teknoloji, sosyal düzenlemeler gibi atılımların yolunu açtı. Edebiyat ve sanat bunun dışında değildi. Müslüman âlimler ardı ardına buluşlar gerçekleştirdiler.

Batı orta çağını yaşarken Doğu'da İslam sebebiyle erken Rönesans rüzgârları esiyordu. Müslümanlar, İslam dinamizmiyle kısa zamanda büyük askeri fetihlere çıktılar. Roma ve Bizans zulmünden kaçan halklar kurtuluşu "eşitlik", "özgürlük", "kardeşlik", "adalet" vaat eden İslamda buldular.

Bu süreç dört asır sürdü. İktidarı elinde tutan Arapların "öteki halkları" küçümseyen tavrı, toplumsal sınıfların isteklerine kulaklarını tıkamaları, onları refaha ortak etmeyerek zenginliği paylaşmak istememeleri sorunlar çıkardı. Bunlara Moğol istilası da eklenince Arap yönetimi, yoksul mazlumları baskı altında tutabilmek için sertleşti, gericileşti. "Zararlı düşünceyle" yani merakla ve soruyla mücadele başladı.

Hz. Muhammed'in, "Bilim adamlarının mürekkebi şehitlerin kanından daha kıymetlidir" gibi sözleri unutturuldu. Bilim adamları, kitaplar, kütüphaneler, ilim merkezleri inancı sarsacak kötülüğün kaynağı olarak görülmeye başlandı.

Ve 13. yüzyıl başında İslam aydınlığı çöktü. İbni Sina, İbni Rüşd, Farabi gibi isimler dogmatizme önderlik eden Gazali düşüncesine yenildiler. Akli ilimlerin karşısına nakli ilimler (dinsel bilimler) ile çıkan Eş'arilik kazandı. Onlara göre akıl, hedef alınan mutlak hakikate ulaşmakta yetersizdi; aklın yerini sezgi, gönül almalıydı. Böylece inanç ile aklı uzlaştırmak isteyenlere kâfir denmeye başlandı. Ömer Hayyam gibi düşünürler bile Müslüman olduklarını ispat için, bilimsel çalışmalarını bırakıp hacca gittiler. Gerçeğin peşinden koşan İbni Rüşd eve hapsedilip gözetim altında tutuldu. Sonuçta Doğu "aklını" kaybetti ve Samir Amin'in deyişiyle kuşkuculuğun yerini Hinduculuktan esinlenen çilecilik aldı. İslam coğrafyası, rasyonel düşünceden kopan, bilgiyi aramayan ve zaten bilginin ne işe yaradığını anlamayan, basit yorumlarla yetinen, kaba biçimsel kalıplara boyun eğen, aslında Cahiliye dönemi inançlarını sürdüren hoşgörüsüz gericilerin elinde kaldı.

Düşünceye, bilime düşman dinciler ve onların koruyucu iktidarları yüzünden aydınlanmacı İslam, gerici feodalizm bataklığına saplanıp kaldı.

Batı ise Müslüman âlimlerden öğrendiklerini hayata geçirdi, inanç ile bilgi arasına kesin ayrım koydu; şüpheciliğin, çeşitliliğin, açık görüşün ve tartışmanın hoş görüldüğü Rönesans'ı hayata geçirdi. Coğrafi keşiflere imza attı.

Kristof Kolomb'un 1498'de Haiti'den yazdığı mektuba göre, Amerika'nın keşfi İbni Rüşd'ün kaydettiği bilgiler sayesinde gerçekleşmişti. Uluğ Bey'in hazırladığı dünya haritasının kâşif kaptanlara rehberlik ettiğini bilmeyen mi var? Ancak gerçek ile hurafeyi karıştırmamak lazım...

İslam'ın uygarlığa katkıları görmezlikten gelerek tarih yazılamaz. Bağdat, Endülüs, Sicilya, Şam, Semerkand, Horasan, Kahire, Herat gibi İslamın bilim merkezleri inkâr edilebilir mi? El-Cahiz (776-869), El-Kindi (801-866), Razi (865-925), Farabi (870-950), Biruni (973-1051), İbni Sina (980-1037), Ömer Hayyam (1048-1131), İbni Rüşd (1126-1198), Nasıreddin el Tusi (1201-1274) ve yüzlerce Müslüman düşün adamı nasıl görmezlikten gelinebilir?

Rönesans ortalarına kadar Avrupa'da yazılmış bütün aritmetik kitaplarının kaynağı Harezmi'nin (780-850) *Hesab-ı Hindi*'si değil mi? İnsanlık ondalık kesirler sistemini Gıyaseddin Cemşid'den (1380-1437) öğrenmedi mi? Trigonometriyi bütün esaslarıyla Ebu'l Vefa Buzcani (940-998) yeniden kurmadı mı? Matematikte devrim yaratan "sıfır"ı 976'da Muhammed bin Ahmed keşfetmedi mi? Modern optiğin ilk tohumlarını İbni Heysem (957-1029) atmadı mı?

"Alkool" sözcüğü bile Doğu'dan Batı dillerine geçti. Sadece bir tek sözcük değil dillerine geçen... Kimya, cebir, ziraat, botanik, narenç, zafran, suda, kutun, nilüfer, şerap ve yüzlercesi...

Avrupa katarakt, çiçek ve kızamık hastalıklarını ilk kez Müslüman âlimlerden okudu; cerrahi müdahalelerde uyuşturucu kullanmayı, yüksek ateşi soğuk su banyosuyla düşürmeyi, damardan kan akıtma gibi tedavi yöntemlerini Müslüman tıp adamlarından öğrendi. Bugün sıklıkla dile getirilen, "insan bedeninin doğal iyileştirici yeteneğini" ilk keşfedenler de Müslüman tıp adamları değil miydi? İçi delik iğneyi 1256'da al-Mahusen'in bulduğu gerçeği reddedilebilir mi? 1288'de ölen İbnü'n-Nefîs kan dolaşımı sistemini keşfetmedi mi?

Modern sosyolojinin kuruluş yolunu İbni Haldun açmamış mıdır? Taberi'siz (839-922), Mesudi'siz (ö. 956), İbni Miskeveyh'siz (ö. 1030) tarih yazılabilir mi?

Soru şu: 8 ile12. yüzyıl arasında altın çağını yaşayan İslam aydınlanmasını kimler, neden, nasıl söndürdü? Tartışmamız gereken bu soru olmalı...

Bu arada:

"Amerika'yı ilk Müslümanlar keşfetti" yalanını yazan kişi ABD'de yaşayan İslamcı As-Sunnah Vakfı'ndan Dr. Youssef Mroueh idi. 1996'da Kolomb'un anılarında "21 Ekim 1492'te Gibara'da güzel bir dağın üzerinde cami gördüğü" ibaresinin olduğunu yazdı. Yalandı. Kolomb anılarında, dağlardan birinin zirvesinde zarif bir camiye benzeyen bir tepecikten söz ediyordu!

Şu da gerçek ki Kolomb'dan çok önce Fenikelilerin, Jomon Çağı Japonlarının, Çinlilerin, Galyalıların, Vikinglerin ve hatta Mısırlıların Amerika'ya gittiği biliniyor. Ama bugüne kadar hiçbir akademisyen Müslümanların gittiğini tespit edemedi!

Türklükten utanmak!

Amerika'ya ilk MÖ 40 bin ile 30 bin arasında gidildiği tahmin ediliyor. Yolculuk hep devam ediyor. Altay Türklerinin MÖ 3000 dolaylarında Bering Boğazı'ndan geçerek gittikleri, domates, pamuk ve patatesi ilk yetiştirenlerin onlar olduğu iddia ediliyor. Kaldı ki bugün Anadolu'da kullanılan 300'e yakın sözcüğün Kızılderililer tarafından da kullanıldığı biliniyor. Kilim desenleri, coğrafi isimler gibi ortak kültüre ait birçok benzerlik üzerinde duruluyor... Erdoğan nedense "Türk" sözcüğünden hep çekiniyor!

Anlamak yerine hoşlarına giden ezberleri tekrarlıyorlar...

Şeriatı anlamak

Günümüzde "şeriat" kadar muğlak ve çapraşık az kavram vardır. Sözcüğün etimolojisine bakıldığında İslamdan önce var olduğu anlaşılıyor. "Sari'ah" kelimesi Arapça gibi İbrani dilinde de "gidilecek yol" anlamında kullanıldı.

Kelimenin anlamı konusunda akademisyenler farklı görüşler ileri sürüyorlar. Kimileri "su birikintisine giden yol", kimileri "kutsala uzanan yol" diye yorumluyor. Bazıları ise "hayvan iç organlarından fala bakmak" anlamında kullanıldığını iddia ediyor. Tevrat, İncil ve Kuran-ı Kerim'e göre "şeriat" Tanrı'nın yasası.

Şeriat kelimesi her ne kadar Allah'ın değişmez ilahi kanununa atıfta bulunsa da bu konuda da farklılıklar var. Çünkü bu atıf, Müslüman âlimlere göre fıkıhla yani İslam hukukuyla çelişiyor!

Şeriat, tarih boyunca İslamda geçerli tek hukuk sistemi olmadı; yargı, siyaset ve ekonomi alanlarında yardımcı "kaynak" olarak yer aldı. Kuran'ın yanı sıra sünnet, akıl yürütme (kıyas) ve İslam âlimlerinin görüşleri (icma) de ana dayanaklar olarak kullanıldı.

Günümüz Müslüman dünyasında şeriata yaklaşımda büyük farklılıklar var. Mezhepler, örgütler konusuna hiç girmeyeyim. Zaten IŞİD'in bakışından haberdarsınız; şeriatı propaganda aracı olarak kullanıyorlar.

İran ile Suudi Arabistan'ın farklı şeriat uygulamalarını biliyorsunuz. Irak, Pakistan, Cezayir gibi ülkeler anayasalarına şeriatı "yasaların ana kaynağı" diye koysalar da, nihai kararları seçilmiş parlamentoları veriyor. Mahkemelerde din âlimleri görev yapmıyor.

Ya Türkiye?

Hırsızlık yapanın kolu kesiliyor mu? Başörtüsü takmayana ceza veriliyor mu? Zina suçunda dört yetişkin erkek tanıklığı aranıyor mu? Dinden dönenler idam ediliyor mu? Faiz veya alkol konusuna hiç girmeyeyim! Türkiye laik bir hukuk devleti...

Strasbourg'daki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi birçok davada şeriatın "demokrasinin temel ilkeleriyle bağdaşmadığına" karar verdi.

Öte yandan Kahire konferansında İslam İşbirliği Teşkilatı, insan haklarına ancak (eşcinsel karşıtlığı gibi) İslam ile uyumlu olması halinde saygı gösterilebileceğini beyan etti![15]

En başta belirttiğim gibi şeriat kavramı daima muğlak. Uygulamaları hep tartışıldı. Örneğin Osmanlı'da ulemanın şeriat yoluyla saltanatı kontrol etmesi, zorla bazı kararlar aldırması gibi...

İşin gözden kaçırılmaması gereken manevi bir yönü var: Şeriat, sadece yasal hükümler değil; ülkemizdeki çoğu Müslümana göre derin ve ahlaki metafizik prensipler taşıyan bir yaşam anlamına sahip. Klasik hisbe doktrini gibi; Kuran, iyiliği emreder, kötülükten men eder. Şeriat ülkemizde zamanla hukuki anlamından

15 Amerikan düşünce kuruluşu Pew Araştırma Merkezi tarafından 39 ülkede yapılan "Şeriat yönetimi ister misiniz?" anketine "evet" diyenlerin yüzdelik oranı şu: Afganistan (yüzde 99), Irak (91), Malezya (86), Pakistan (84), Fas (83), Bangladeş (82), Mısır (74), Endonezya (72), Etiyopya (65), Mali (yüzde 63), Tunus (56) Kırgızistan (35), Tacikistan (27), Arnavutluk (12) Türkiye (12), Kazakistan (10), Azerbaycan (8).

soyutlandı; "Müslüman kültürünü yaşama" anlamına gelmeye başladı. Bu nedenle insanlar şeriata yönelik eleştirileri, dine ve İslami değerlere küfür olarak algıladı.

Hangi bayrak?

Ulusların tarihi öğrenme şekli, toplumların entelektüel kimliğine ve analitik düşünme yetisine ışık tutar. Ülkemizde tarih son yıllarda özellikle diziler ve tartışma programlarıyla TV ekranlarında ve sosyal medyada yeniden icat edildi. Tarih popüler hale getirilerek tüketilen bir eğlence aracına dönüştürüldü, geçmişin anlaşılması giderek daha da güç hale geldi.

TV ekranlarındaki kişiler, "hilafet bayrağı", "sancak-ı şerif", "tevhit bayrağı" nedir bilmeden, hararetle tartıştılar!

İşin garip yanı, 16. yüzyıldan beri Topkapı Sarayı'nda olan "Kutsal Emanetler" hakkında bile bilgi sahibi değiller. Herkes kendi mahallesinin siyasi duruşuna göre polemik yapıyor!

Böyle yetişen üniversiteli bir genç, Filistin'e destek mitingine giderken "kelime-i tevhit" bayrağı açan birine, "hilafet bayrağı taşıyamazsın" diye yumruk attı. Ardından politik iklimin etkisiyle tutuklandı! Benzeri cehaletler ülkemizde sürekli gerilim yaşanmasına neden oluyor. Kimse hakikati öğrenme peşinde değil. Kimse yalan, yanlış anlatılan tarih bilgisini sorgulamıyor.

Düşünebiliyor musunuz, "Hilafet bayrağı açmak suç" diyen bir şarkıcıya inanan milyonlar var ülkede. Kelime-i tevhit ya da Sancak-ı Şerif niye yasak olsun? Kaldı ki üzerinde Hz. Muhammet'in mührü olan bir bayrağı kim yasaklayabilir? Hilafet bayrağı sanılan kelime-i tevhit bayrağı piyasada satılıyor yahu... Yeşili 144 TL, siyahı herhalde Hz. Muhammet döneminin sembolü olduğu için 224 TL!

Kafa karışıklığı şuradan geliyor:

El Kaide, IŞİD gibi İslamı siyasi propagandalarına alet eden örgütler, üzerinde "Allah'tan başka ilah yoktur; Muhammed Allah'ın elçisidir" sözleri olan "kelime-i tevhit" bayrağını kullanıyor.

Afganistan'dan Suudi Arabistan'a kimi ülkelerin bayrağında da "kelime-i tevhit" var. Bunları bilmeden her Arapça yazı görünce hilafet bayrağı sanmak cehalet ürünü![16]

16 Koç ailesinden örnek vereyim: Sevgi Gönül ve ardından Mustafa Koç ile Suna Kıraç'ın tabutunun üzerinde, "La ilahe İllallahu el-Melikü'l-hakku'l-mubin Muhammedun resulullah sadiku'l-va'di'l-emin" (Hak ve gerçek olan kâinatın sahibi Allah'tan başka ilah yoktur, güvenilir ve sözünde sadık Muhammet, onun elçisidir) yazısı bulunan kırmızı bir sancak vardı.

Her Arapça yazıyı, sembolü görünce aklınıza irtica gelmesin! Müslüman kimliğine bu kadar yabancılaşmayınız...

Hilafet sahibi Osmanlı'nın bayrağı neydi? Ordu sancaklarını hilafet bayrağı sanan insanlar var ülkemizde. Kimi de üç hilalli yeşil Osmanlı savaş sancağını hilafet bayrağı sanıyor!

Osmanlı 1596'dan sonra bazı savaşlarda, hatta 1826'da II. Mahmut Yeniçerileri yok ederken "sancak-ı şerif"i açtı. Osmanlı'da Zülfikârlı sancak bile vardı...

Sadece bayrak meselesi değil, hilafet tarihi konusunda da bilgisizlik var. Çünkü tarihin yerini hayal gücü aldı! Örneğin "Osmanlı hilafeti getirmeye niçin ihtiyaç duydu" sorusuna genellikle hamasetle cevap aranıyor!

İlk Osmanlı halifesi I. Selim mi yoksa I. Murat mı, kaç kişi bilir? Tarih, siyasi ihtiyaçlar sebebiyle tüketilen eğlence paketi değil; tarih, ihtilaf çıkarma nesnesi hiç değil. Asıl tehlikeli olan, cehaletin eyleme geçmesi...

Hangi hilafet, hangi halife?

Ülke gündemine kimi zaman "hilafet isteriz" söylemi sokuluyor. Marjinal grupların yaptıkları eylemler zaman zaman gündeme geliyor. Üzerinde durulmaya değecek konu değil aslında ama rejim korkusunu düşüncesinin merkezine koyan "Bizim Mahalle" pek önemser bu tür aykırı talepleri..

Hz. Muhammet döneminden sonra başlayan 1.400 yıllık tartışmadır halifelik. Halife-i Resulullah'ın yerini almak kolay mı?

Emevilerin siyasi otoritelerini tanımlamak için saltanatlarını hilafete dönüştürmesi, tartışmaları büyütmüştü. Hadislere göre halifeliğin ömrü 30 yılla sınırlıydı; Hz. Ali ile sona erdi. Sonra Abbasiler "Hulefâ-yı Râşidîn" unvanını kullandılar.

Anadolu'da sadece Osmanlılar değil, Aydınoğullarından İsa Bey 1380'te "halifetü Rasulillah Fi'l-mü-min", yani "Peygamber'in müminler arasındaki halifesi" unvanını aldı. Diyarbakır'daki Ulu Cami kapısındaki Selçuklu kitabesine göre Selçuklu hükümdarı kendini "Allah'ın halifesinin yardımcısı" olarak tanımladı.

Anadolu'daki tasavvuf örgütlenmeleri üzerinde hâkimiyet kurmak isteyen Osmanlı, halife kavramını Allah'ın yeryüzündeki temsilcisi, yani "halifetullah" diye kullandı. Hilafet için Kureyş

soyunun şart olup olmadığı hep tartışıldı. Müslümanların evrensel lideri kim olacak tartışması ise hiç bitmedi...

Önemli olan hilafet tarihi değil; Teymiyye'den Gazali'ye halifeliğin siyaset aracı olarak kullanılması...

Ülkemizdeki cehaletin "halifelik istiyoruz" talebinin, bugün başta Selefiler-Suudiler olmak üzere birçok örgüt ve ülkeyi Türkiye aleyhine çevireceği kavranamadı! Hele hele Riyad Krizi'nden sonra "hilafet istiyoruz" pankartı açmak, söylev vermek pek akılcı değil, çünkü halifelik merkezli din-iktidar ilişkisi özünde ilahiyatın değil, siyasetin konusu!

Osmanlı'da bu unvan ilk kez 18. yüzyıldan sonra Rusya ile savaşlarda, Rusya'daki Müslümanlara yönelik öne çıkarıldı. Ardından halifeliği siyasi planları için kullanan İngilizler oldu; Osmanlı halifesinden sömürgeleri Hindistan ve Afganistan'daki ayaklanmaları bastırmak için yardım istediler. Aynısını ABD, Filipin adaları için rica etti.

II. Abdülhamit, Panislamizm ile halifeliği siyaset çizgisine dönüştüren ilk padişah oldu. Bu döneme kadar Osmanlı dini politik alanda pek kullanmamıştı. II. Abdülhamit iktidarını ve devleti güçlendirmek için dini kullanmaktan geri durmadı. "Halife Sultan" vurgusunu sıklıkla kullandı. Artık İslam, çok kültürlü Osmanlı'nın hâkim kimliği oluyordu.

II. Abdülhamit, "dinin modernleşmesini" isteyen Tanzimat münevverlerine, İslami aydınlara ve ulemaya soğuk baktı; bunlarla yıldızı hiç barışmadı. Din adamlarını bile sürgüne gönderdi. Halkıyla bağ yaratmada cahil din adamlarına ihtiyaç duydu. Böylece halktan kopuk Tanzimatçı ulemanın yerini mahalledeki şeyhler, şıhlar, büyücüler, cinci hocalar, falcılar aldı.

II. Abdülhamit "halk dini" diye bunları kollayarak yozlaşmaya göz yumdu. Savaşta ve barışta "nefesi kuvvetli hocalardan" medet umdu! Şeyhleri sarayında topladı, "siyasi danışman" yaptı. Hurafeyi iktidara taşıdı. Öyle ki Saray'da "ser-i müneccim-i sultani" kadrosunda görev yapan kadrolu astrolog bile vardı. Ancak iş "falnameleri" çabucak aştı. İstanbul büyücülüğün "başkenti" haline geldi. Nuruosmaniye Camii'nden Çemberlitaş'a kadar

sağlı sollu dükkânlarda garip giysili, tuhaf davranışlı, cinleriyle dolaştığı söylenen medyumlar ortaya çıktı. Kuran-ı Kerim'in Türkçe çevirileri yasak olduğu için halk, kutsal kitabının anlamını bu "kerameti kendinden menkul" kişilerden öğrendi! Toplum sıkıntılarını büyüyle aşmaya çalışıyordu. II. Abdülhamit de aynı ruh halindeydi; iktidarının ve Osmanlı'nın çöküşünü sahte ulemaya sarılarak önleyeceğini zannediyordu. Fakat din siyaseti Osmanlı'nın sorunları çözemedi, aksine kangrene dönüştürdü...

Diyalektiğin yasasıdır: Tez, anti tezi doğurur. II. Abdülhamit'in din kimlikli "tarikat politikası" dertlere deva olamayınca yerini yeni bir politikaya bıraktı: Türklük!

İktidara gelen aydınlanmacılar 1909 gerici isyanı sonrası II. Abdülhamit'i devirdiler.

Tanzimat ile doğan "modernleşme" tezi, nasıl antitezi olan II. Abdülhamit siyasetiyle karşılaştı ise II. Abdülhamit'in din ağırlıklı politikası da İttihatçı-Kemalist çevrenin modernist antiteziyle karşı karşıya geldi. Devinim sürdü...

Osmanlı modernistleri ve İttihatçıları bu pragmatist siyaseti benimsedi. Osmanlı'nın Alman nüfuzuna girmesi, İngilizleri bu kez bambaşka bir tavra yöneltti: Osmanlı'ya karşı Arap hilafetini desteklemeye başladılar...

Bu strateji seküler Arap milliyetçiliğine karşı dinci bir Arap kimliği inşa etmeye de yardımcı oldu. İngiliz Propaganda Ofisi tartışmayı tekrar gündeme taşıdı: "Halife Kureyş soyundan olmak zorunda!"

Hürriyet ve İtilaf Fırkası'ndan, İngiliz Muhipleri Cemiyeti'ne İstanbul'daki İngilizseverler bu propagandanın "kullanışlı aptalları" oldu. "Dinsiz mason İttihatçılar" söylemi böyle ortaya çıktı.

Birinci Dünya Savaşı, Almancı Osmanlı ile İngilizci Arap hilafetini karşı karşıya getirdi. İngilizler, "İslam karşıtı Osmanlı ile savaşmak caizdir" propagandasına Arapları inandırdılar.

Oysa din ile devletin iki kardeş olması ne Kurani bir tasvir, ne de var olan gerçekliğin izahı... Hilafet özünde sosyal ve tarihsel bir müesseseden fazlası değil. İslami kaynaklar hilafeti Allah'ın yeryüzündeki düzeninin garantörü olarak görmez.

Ah! Cehalet ile hurafe kardeştir...

Ekleme yapıp bu konuyu noktalayım:

Osmanlı-Cumhuriyet farkı

Evet, yakın tarihimizin başlıca tartışma konularından biri, hilafet. Hilafetin neden kaldırıldığına dair bin bir tez ileri sürüldü. Kuşkusuz tasfiyenin çeşitli sebepleri var. Sanırım biri pek tartışılmadı. Bu sebep-sonuç ilişkisi sadece bizde değil Batı'da da yaşandı. 50 milyon insanın yok olduğu, 20. yüzyıl başına kadar insanlık tarihinin gördüğü en büyük savaş olan Birinci Dünya Savaşı travması inançları, demokrasiyi, kapitalizmi büyük ölçüde etkiledi. Kimi çevrelerde Tanrı sorgulanmaya başlandı, "Tanrı bu kadar kötülüğe nasıl izin verir?" diye soruldu.

Savaştan sonra –Türkiye'de yaşanmasa da– Batı'da dini mekânlara zarar verme gibi şiddet içeren tavırlar doğdu, yaygınlaştı.

Bize dönersek, saltanatın ve halifeliğin kaldırılmasında Balkan Savaşı ile başlayıp Kurtuluş Savaşı ile biten fiziki ve ruhsal yaraların ne derece etkisi oldu? Kan ve barutla yoğrulmuş savaşlar, Müslüman dünyasında artık halifeliğin umursanmadığı gerçeğini ortaya çıkardı. Arnavutların, Arapların ve diğerlerinin Osmanlı'nın sırtına sapladığı kanlı İslam hançerinin, milli mücadele kadrolarının dine bakışını etkilememesi söz konusu olamazdı!

Türkiye'de bir Rönesans gerçekleşti. Kişisel olarak son halife her ne kadar nü / çıplak resim yapacak kadar moderniteye yakın olsa da, yeniden doğan siyaset sahnesinde artık hilafet kurumunun yeri olamazdı. Millet ve din birliğine farklı bakış getirildi; laiklik...

Düşünsel dönüşüm şöyle gerçekleşti:

Başta Emile Durkheim, Leon Duguit, Charles Seignobos olmak üzere sosyoloji, hukuk, tarih kitapları Cumhuriyet'in sacayağını oluşturdu.[17] Bu kitapları Meclis yayınları Türkçeye çevirip yayımladı. Osmanlı döneminde Türk bilim camiasından bahsetmek zordu; varlığından söz edilemeyecek kadar acıklı bir haldeydi.

---

17 Türk Ordusu'nun 13 Eylül 1683'te Viyana'dan başlayan çekilmesi 238 sene sonra 13 Eylül 1921'de Sakarya'da son buldu. Artık [illegible] hamle dönemi başladı... 22 gün ve gece süren kanlı savaşı kazanan Başkomutan Mustafa Kemal harp ertesinde eline bir kitap aldı: Rousseau'nun *Toplum Sözleşmesi* (Mukavele-i İctimaiyye) eserini satırların altını çizerek sayfalarına notlar alarak okumaya başladı. Altını çizdiği kimi satırlara "mühimdir" kimi satırlara da "kıymetlidir" diye not düştü. Mustafa Kemal, savaş günlerinde bir ulusun nasıl oluşturulacağına kafa yordu. Ülkemizde Atatürk'ün entelektüel kişiliğinin bilindiğini sanmıyorum. Yüzeysel ilkokul bilgileri ve hamaset yapılarak Atatürk anlatılıyor. Genelde askeri kimliği öne çıkarılıyor...

Cumhuriyet ile akıl iktidar oldu. Mesela II. Abdülhamit döneminde imkânsızdı; bilimsel kongreler Cumhuriyet sayesinde yapıldı. Atatürk'ün bilime karşı sınır tanımaz bir tutkusu vardı; evet, çok iyi bir entelektüeldi.[18]

Cumhuriyet'in düşünsel kaynakları sadece fikir düzeyinde kalmadı. Alfabe hayata geçirildi. Kul, birey olup Anayasal vatandaşlık hakkını kazandı. Bireyin eğitimi-öğrenimi için 1924'te Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile medrese-mektep ikiliği ortadan kaldırıldı. Çünkü Türkiye'nin yetenekli kadrolara ihtiyacı vardı.

Atatürk'ten sonra 1960'lara kadar benzer kaynaklara Max Weber ve diğerleri eklendi. 1980'lerden itibaren neoliberal postmodernizm dalgası başladı; buna İslamcılık eklendi. İslamcı düşüncenin kaynakları önceleri Nurculuk, Süleymancılık, Işıkçılık gibi cemaatçilik idi. Sonra bu itikat Necip Fazıllardan Seyyid Kutuplara, Mevdudilere, Siyasal İslama evrildi...

Bu düşüncenin iktidara gelmesiyle eğitim-öğrenim seküler olmaktan uzaklaştı. Peki, buradan nitelikli kadrolar çıktı mı?

Araya bilgi ekleyip bu soruya döneceğim...

Size test sorusu

Cahil sendromu (Dunning-Kruger etkisi) her şeyi bildiğini zanneden ve bunu her ortamda dile getiren ama aslında yetersiz bilgiye sahip kişilerin küstahlığını açıklamak için kullanılır.

Bildiğini sananlara hakikati anlatmak zor. Bunu güzel tanımlamışız; cahil cesareti.

Sadece ekranlarda konuşanların bazılarını kastettiğimi sanmayınız. Akademisyen kimliğiyle yazılan bazı kitaplarda da bilgiye dayanmayan bir tarafgirlik karşımıza çıkıyor. Örneğin Atatürk devrimlerinin çağdaşlık değil de Batıcılık olarak gösterilmesi bu türden bir davranıştır.

Size sormak istiyorum. Aşağıdaki bilgiler hangi lider döneminin ders müfredatında vardı:

Osmanlı Kayı boyunun kökeni Moğol baskısı nedeniyle Horasan'dan Anadolu'ya gelmiş Türklere dayanır...

---

18 Tek bir örnek vereyim. Atatürk, hastalığının ileri aşamasında dünyanın diğer ucundaki Maya yazıtlarını merak etti. Werner Wolff'un yazdığı *Dechiffrement de l'ecriture Maya* adlı kitabın Paris'ten getirilmesini istedi. Ancak kitap daha yeni basılıyordu. Ne yazık ki bu kitap ancak 1938 yılının son ayında yayımlanabildi...

Osmanlı çöküş süreci; 1683 Viyana Savaşı, Kutsal Lig karşısında alınan yenilgiler ve ilk büyük toprak kayıplarının yaşandığı 1699 Karlofça Antlaşması diziniyle başlar...

Osmanlı-Rus savaşları ve Avrupa devletleri karşısında alınan yenilgilere sebep iç sorunların temel nedeni III. Selim ve II. Mahmut'un modernist yaklaşımları ve ıslahat teşebbüslerine rağmen, yeniçerilerin serkeşliği, ayânların devlete karşı bağlılık ve sadakat duygularının zayıflığıdır...

Söz konusu müfredat kitaplarının diğer ortak vurgusu ise 1839 Tanzimat ilanı ve sonuçlarıydı. Osmanlı'nın ekonomik-kültürel modern ihtiyaçlarının yapılandırılmasında, Tanzimat döneminde gerçekleştirilen reformların temel teşkil ettiği konusunda konsensüs mevcuttu.

Tekrar soruyorum: Bu modernist bakış hangi lider döneminin ders kitaplarında mevcuttu?

Eminim büyük çoğunluk "Atatürk" yanıtını verecektir! Hayır, yanılıyorsunuz... Bunlar 1876-1909 yılları arasındaki Osmanlı tarihi yazımının ders müfredatında vardı! Yani, II. Abdülhamit döneminde...

Sadece bu değil... II. Abdülhamit aynı zamanda geleneksel okuma yöntemini değiştirip, Arapça öğretiminin yanı sıra Osmanlı Türkçesi (nesih, talik, divanî ve rik'a) okuma-yazma kurallarını müfredata koyan, Türk adının muhteşem bir ırka ait olduğunu yazan Selanikli Tevfik'in *Osmanlı Tarihi*'nin ders kitabı olmasına itiraz etmeyen padişah idi. Sansürcü kimliğiyle bilinmesine rağmen coğrafya dersinde, hükûmet-i mutlaka hükûmet-i meşrûta ve hükûmet-i cumhûriyye'nin öğretilmesine karşı çıkmayan oydu. İlköğrenimi zorunlu yapan II. Abdülhamit idi...

Okullaşma rekoru kıran oydu. 1877'de İstanbul'da sadece 200 modern ilkokul varken, 1905 yılında 9 bine çıkardı. 33 yıllık saltanatı boyunca her yıl ortalama 400 ilkokul açtı.

II. Abdülhamit dönemi eğitim anlayışına genel olarak bakıldığında reformcu / modernist yönün ağır bastığı görülür. Batılılaşma, Batı tipi müfredat, modernleşme, Türk, Türkçe denildiğinde II. Abdülhamit'in yaptıklarını muhafazakâr akademi görmez.

II. Abdülhamit'in Maarif Nazırı Saffet Paşa, 1879 yılında kaleme aldığı yazısında, "Reform yoluna ciddi ve samimi olarak

girmedikçe, Avrupa medeniyetini bütün ile almadıkça, devleti medeni bir Avrupa devleti haline getirmedikçe Türkiye'nin Avrupa'nın müdahalelerinden ve efendiliğinden kurtulamayacağı" diyordu!

Mustafa Kemal gibi Cumhuriyet'i inşa eden Osmanlı paşaları bu müfredatla yetişti, Cumhuriyet bu Osmanlı müfredatının takibini yaptı...

Kaba bir II. Abdülhamit-Atatürk karşılaştırması yapmaktan, müfredat üzerinde nitelikli tartışma yapmaya fırsat kalmıyor. Oysa II. Abdülhamit de bizimdir, Atatürk de bizimdir...

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e asıl müfredat üzerinde durmalıyız. Yoksa milli eğitim bakanını değiştirmek gibi palyatif çözümlerle eğitim-öğretim sorunumuz ortadan kalkmaz.

Şimdi liyakat konusuna dönebilirim:

Liyakat, bir işin layık olan kişiye yaptırılması... İşe alımların ve görevde yükselmelerin tek kıstası liyakat olmalıdır.

Ülkemizin gündeminde Kamu Personeli Seçme Sınavı ya da kısaca KPSS rezaleti var... Kamuda işe girmede salt bir partiye veya dini cemaatlere imtiyaz tanındı. Sınavlarda işle ilgili olmayan dini sorular sorulmasına rağmen döndük geldik insandan verim elde edemeyen Osmanlı'nın iflas dönemine...

FETÖ ile birlikte yıllardır her türlü merkezi sınavda hile yapılmaya başlandığı sır değil. Ne gerek var buna? Çünkü "yetiştirilen" yeni kuşaklar yetersiz! Düşünce kaynakları dünyayı kavrayamıyor. Anadolu'yu yeni bir devletle taçlandıran kuşaktan, kopyayla niteliksiz kadrolara geniş alan açan bir ülkeye geldik.

Bu verimsizlik ülkeye zarar verdi, değerler sistemini çökertti. Kifayetsizliği yüceltmek özünde Cumhuriyet'i tasfiye operasyonudur.

Atatürk Cumhuriyeti'nin hamurunda liyakat vardı. "Ben liyakat âşığıyım" demişti. Hedefi insana dayanarak ülkeyi ve devleti çağdaşlaştırmaktı. Ya şimdi? Cemaatler, kullarının kifayetsizliğinin üstünü hileyle kapatıyor. Olan güzelim ülkeye oluyor...

Baksanıza:

Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet Baş, makam odasına Cumhuriyet'in kurucusu Atatürk'ün değil Sultan Abdülaziz'in resmini astı!

Dedi ki "Sayıştay'ı, Sultan Abdülaziz 1862 yılında Divan-ı Muhasebat adıyla kurdu."

Sayıştay'ın "atası" Divan-ı Muhasebat mı? Divan-ül İşraf ne? İşraf-ı Memalik ne? Başbaki Kulluğu ne? Zimâmet Komisyonu ne? Islahat-ı Maliye Komisyonu ne? Meclis-i Ali-i Hazâin Divanı ne? Divan-ı Muhasebat'ın öncesi yok mu? Çok istiyorsa, muhasebe ve defterdarlık teşkilâtı kuran büyük devrimci Fatih Sultan Mehmet'in resmini koysaydı!

Vecdi Gönül'ün Sayıştay başkanı olduğu dönemde Prof. Ahmet Akgündüz'e –ki o da Atatürk'ü hiç sevmez– yazdırdığı, *Arşiv Belgeleri Işığında Sayıştay Tarihi* adlı kitap döne döne şu bilginin altını çizdi: "Sayıştay geleneğini Divân-ı Muhasebat ile başlatmak tamamen yanlıştır."

Kendi kendilerini yalanladılar.

Başkan Baş, Sayıştay ismine soğuk muydu? Çünkü dedi ki: "Cumhuriyet'in ilk yıllarında isim aynen korundu; ancak Türkçeleştirme hareketi sonrası ismi Sayıştay Başkanlığı şeklinde değiştirildi."

Abdülaziz resmini astınız, Sayıştay adını da değiştirin!

Hep şekilcilik!

Öz yok!

Batı dayatması Tanzimat padişahı Abdülaziz ile emperyalist dayatmalara karşı çıkan bağımsızlıkçı Cumhuriyet'in lideri Atatürk arasındaki büyük farkı göremiyorlar!

İşte "Andımız"ın kaldırılmasını eleştirmemek de bunun sonucu! Oysa kıbleleri olan çok kültürlü ABD'de de "andımız" yani bir tür sadakat taahhüdü / bağlılık yemini var. Öğrenciler okullarda, sağ elleri kalpleri üzerinde bayrağa bakarak, hep bir ağızdan bu andı içiyorlar. Sadece öğrenciler değil, başta askerler olmak üzere herkes ant içiyor.

Yıl, 1954. ABD, Soğuk Savaşı başlattığında Sovyetler Birliği'ne karşı en etkili güç "din"di. ABD, kendi ifadesiyle, "devlet ateizmine" karşı "dine bağlılığı" öne çıkardı. Masonluğa benzer ezoterik bir yapı olan Katolik Columbus Şövalyeleri, söz konusu bağlılık andına "Tanrı"nın eklenmesinin öncüsü oldu. Ardından bunu kampanyaya dönüştürdüler. Aynı zamanda papaz olan Illinoisli avukat Louis Albert Bowman, metne "Tanrı'nın altında" ifadesinin eklenmesini önerdi, kabul ettirdi.

Bizde "Allah" geçmediği için mi Andımız kaldırıldı!

Sadece bu da değil... Bizdeki tartışmalar hiç bitmedi; bu kez hedefte Türkçe ve Latin harfleri vardı!

Bilal Erdoğan'ın dili

Bilal Erdoğan televizyona çıkıp Atatürk'ün harf devrimini üstü örtülü biçimde eleştirdi:

"İlkokulda olduğum yılları hatırlıyorum. Çok net bir şekilde alfabemizden dolayı geri kaldığımız bize anlatıldı. O zaman sorgulamamıştım ama sonradan düşününce... O zaman insan diyor ki, demek gelişmenin alfabeyle bir alakası yokmuş."

Bu sözüne döneceğim, bazı ek bilgiler vereyim:

Bilal Erdoğan, Van Gölü kıyısında yaptırılan Cumhurbaşkanlığı Ahlat Külliyesi'ni gazetecilere gezdirdi. 1071 Malazgirt Zaferi'nin yıldönümü olan 25 Ağustos'ta açılacak külliye Selçuklu mimarisiyle yapılmıştı! Bilal Erdoğan gazetecilere Ahlat Selçuklu Mezarlığı'nı da gezdirdi...

Ne diyeceğimi en baştan anlatayım: Türk Karahanlı Devleti'nin hanedan sülalesine mensup Kaşgarlı Mahmut 1072'de Bağdat'a gitti. Bağdat'ta askeri güç olan Türkler ayrı mahallede yaşar, suça meyilli "eşkıya" diye görülür ve konuştukları dilleri kaba saba bilinirdi.

Kaşgarlı, Türk dil ve kültürel kimliğinin "öteki" olarak görülmesini dert edindi; Farsça ve Arapçanın yanında Türkçenin de varlığını sürdürmesi için kolları sıvadı. Türklerin irfan bağlamında herhangi bir kültürün gölgesinde kalamayacağını herkese gösterecek, lehçeleriyle Türkçe bir sözlük yazacaktı.

Kaşgarlı Mahmut beş yıl emek harcayarak *Dîvânü Lugât'it Türk* adlı eserini bitirdi. Bu eser, Farsça ve Arapça etkilere karşı adeta Türk dilinin başkaldırı manifestosudur...

Keza Kaşgarlı Mahmut bilinen ilk Türk yuvarlak haritasını da yaptı. Japonya'yı gösteren dünyanın en eski haritasıdır bu. Dedi ki Kaşgarlı:

"Türklerin kim olduklarını ya da nereden geldiklerini bilmiyor olabilirsiniz ama emin olun ki Türkler uzun yıllardır dünyayı çevreleyen okyanusun sınırlarını belirlediği toprakların büyük bir kısmının efendisidirler..."

Arap haritacılar merkeze Mekke'yi koyarken, iyi bir Müslüman olan Kaşgarlı haritanın odağına Türk Karahanlıların başkenti olan, Yusuf Has Hacib'in de doğduğu, Balasagun'u koydu.

Kaşgarlı, Arap ve Fars kültürüne karşı Türk kültürünü "koruma altına" almak için de elinden geleni yaptı. Atatürk'ten 1000 yıl önce Türk'e güven aşıladı, yazdıklarıyla "Türk çalışkandır, Türk zekidir" mesajları verdi.

Sadece Kaşgarlı mı? Ondan üç yıl önce, yani 1069'da, *Kutadgu Bilig* adlı eseriyle konuşması zor Türkçeyi edebiyat dili olarak şekillendiren, düzene sokan Yusuf Has Hacib unutulur mu?

Bugün ülkemizde Dante'nin İtalyanca, Luther'in Almanca, Geoffrey Chaucer'in İngilizce üzerindeki yenilikçi rolünü bilenler, Yusuf Has Hacib'in Türkçe üzerindeki etkisini bilmiyor!

Yüzlerce yıldır Ali Şir Nevai gibi insanlar Farsça ve Arapçaya karşı Türk dilinin var olma savaşını verdi... Bin yıllık Türk dilinin mücadelesidir bu. 1928 Harf Devrimi bu mücadele üzerine inşa edildi...

Gelelim Cumhurbaşkanlığı Ahlat Külliyesi'ne! Bilal Erdoğan'ın "dilini" unutmadım ama önce mimari konusunu yazmalıyım:

Göçebe Türk Selçuklu'nun böyle bir yapı geleneği var mı? "Evet, var" diyenler ardından ekliyor: "Bizans, Ermeni, İran mimarisinden etkilenmiştir."

Mimaride "Türk geleneği" yok mu? Semerkant'taki sütlü kahverengi, mavi, beyaz ve yeşil renklerle bitki desenleri barındıran resimlerle süslü çok sayıda köşkün mimarisine ne diyeceğiz? Buhara'da dikdörtgen formunda inşa edilen ve süslü kapılarıyla dikkat çeken türbelerin yapı formu nedir? "Üç Karahanlı Mozolesi"ni nasıl değerlendireceğiz? Selçuklu'nun zengin dış cephe süsü nereden geliyor sanıyorsunuz?

Ahlat Külliyesi, Ribat-ı Melik veya Taş Rabat gibi kervansaray mimari geleneğinin devamı değil midir? İslam tarihine damga vuran Türk mimarisini hiç bilmiyoruz...

Arabistan'daki müezzin çatıya çıkıp ezan okurken, ölen Türk liderlerin mezarlarındaki "balbal" adlı taş yapılar minare olarak İslam mimarisine girmedi mi? "Mihrap"ı ilk kez, sultanı korumak

için İsfahan Cuma mescidine Nizamülmülk yaptırmadı mı? Mihrap daha sonra İslam âlemi tarafından taklit edilmedi mi?

Açayım:

Evimden, Cumhuriyet tarihinin en büyüğü-Çamlıca Camii'ni seyrediyordum. Boğaz'a yakıştığını düşünüyorum. Hele cami külliyesinde müze, sanat atölyeleri, kütüphane, konferans salonu olması harika. Gerçi caminin bu kadar büyük –63 bin kişi kapasiteli– olmasına gerek var mıydı? Sanmam!

Kubbe nereden geliyor?

Daha önce yazdık; Kuran-ı Kerim'de "cami" sözcüğü yok, "ibadet yeri" anlamında "mescit" var. Biraz daha açalım... Mescit kelimesi Yahudilikten, Elephantine papirüslerinden geliyor. Bu notu yazınca bile geriliyorum; kalitesizlik sağlıklı tartışma yapmaya engeldir bilirim! Hele söz konusu cami olunca hiçbir tartışma yapılamaz. Cami mimarisini dahi konuşamıyoruz. Mesela, kubbe formuna bile vazgeçilmezlik-kutsallık izafe ediyoruz!

İslamda ilk inşa edilen mescidi, evinin bahçesine Hz. Ebubekir yaptırdı. Zamanla İslam dünyasının her tarafında birçok mescit-cami yapıldı. Dört halife ve Emevi döneminde resim tabusunu da yıkan Abdülmelik b. Mervan'ın yaptırdığı Kubbetü's Sahre hariç camilerin hiçbirinde kubbe yoktu; genellikle düz dam örtülüydü. Peki, özellikle de bizim yaşadığımız coğrafyada, Anadolu'da, camiler neden hep kubbe formunda?

İslam'dan önce var olan Ayasofya'nın kubbeli ve minareli formu niçin kopya edildi? Estetik değeri yüksek olduğu için mi? Yoksa başka bir sebebi mi var? Kubbe sözlükte "kavisli, bombeli şey; göbek; yuvarlak dam" demek. Kuran-ı Kerim'de ibadet edilecek mekânın mimari özellikleri tarif edilmez. Yani kubbeli yapı veya minare şart değil. Peki, kubbe mimarisi nereden çıktı?

Kubbe, Müslümanların bulduğu ve İslami mahiyeti olan bir form mu? Değil... Kubbe, İslamdan çok önce ibadet yerlerinde kullanıldı. İlk yapılan kubbeli kutsal mekânı milattan önce 5000'lerde Sümerlerin yaptığı iddia edilir. Bu ibadet mekânları niçin kubbeli idi? Sadece Sümerler de değil... Çok tanrılı tapınakların neredeyse tamamının kubbeli olmasını nasıl açıklamak gerekir?

Kubbe, Anadolu'da bereketin sembolü ana tanrıçanın göğsü mü?

Bu üst örtü sistem Roma mimarisinin de temel taşlarından biri oldu; dünyaya yayıldı. Bizim cami mimarisi buradan mı doğdu?

Diyanet İşleri Başkanlığı benzetmeyi reddetti; cami kubbelerinin "Türk çadırı" geleneğinin sonucu yapıldığını söyledi! Camilerdeki Ayasofya etkisini, bir başka deyişle "taklitçiliği" reddetti! Haydi "Türk çadırı"nı kabul edelim, minareyi nereye koyacağız? Ayasofya'nın dört minaresi var; oysa İslamın ilk dönem camilerinin hiçbirisinde minare yoktu. Minareler cami mimarisine Emeviler döneminde eklendi. Bugün bizim camiler tek minareyle bile yetinmiyor! Kafa karışıklığının sebebi cehalet mi?

Selçuklu-Osmanlı devrinde halk, Hz. Muhammet tarafından Medine'de inşa edilen Mescid-i Nebi'yi örnek alarak mütevazı mahalle camileri yaptırırdı.[19]

Başta padişahlar olmak üzere iktidar sahipleri bilhassa büyük ve gösterişli kubbeli, çok minareli camiler yaptırmaya özen gösterdiler. Evet, Çamlıca Camii Boğaz'a yakıştı. Ama bunun Ayasofya'nın benzeri olmasına gerek var mıydı? Rahmetli Vedat Dalokay'ın İslamabat'taki Faysal Camii gibi özgün bir form bulunamaz mıydı? Vedat Dalokay'ın Ankara Kocatepe Camii için tasarladığı çağdaş "kapuk sistemi" projesi tepkiyle karşılanıp yok edildi. Yerine Ayasofya benzeri dört minareli, merkezi kubbeli bir cami yapıldı! Çamlıca Camii, Kocatepe Camii'nin benzeri sadece; farkı minare sayısının altı olması ve kuşkusuz görkemli büyüklüğü... Kubbe ve minaresiz cami olmayacağını sanıyoruz.

Ne yazık ki Hz. Muhammet'in kubbesiz ve minaresiz mescidi örnek alınarak yapılan ödüllü TBMM Cami bile yıkılmak isteniyor. Şimdilik minare eklenerek cami "Müslüman mekânı" yapıldı! Komik... Ayasofya'nın cami yapılmasını tartışmak yerine, öncelikle cami mimarisini tartışmamız gerekmiyor muydu? Her caminin Ayasofya taklidi olması kimseyi rahatsız etmiyor mu? Geçelim efendim geçelim...

"Dil" konusunu yazayım:

---

19 Büyük dedem Mehmet Ali Gürbüz Çorum [illegible] Ölçek Kahraman Çavuş Camii'ni yaptırmıştı.

Alfabe karşıtlığının sebebi ne?

Siyaset, devlet işlerini düzenleme ve yürütmekle ilgili özel görüş veya anlayışı ifade eder. Genel anlamıyla hedefi insanları etkilemektir.

Kuşkusuz her döneme, her topluma göre etkileme biçimleri farklılık gösterdi. Ama nihayetinde siyaset akıl işidir, aklı kullanma sanatıdır.

Örneğin ülkenin kahir ekseriyetinin sevdiği Atatürk'ü 10 Kasım'da eleştirirseniz, politikacı olarak aklınızla değil duygularınızla konuştuğunuzu göstermiş olursunuz.

Oğlu gibi Erdoğan'ın da 10 Kasım günü harf devrimini eleştirmesi, duygusal ezberinin Soğuk Savaş döneminde kaldığını gösteriyor.

İngiliz-ABD gölgesinde "yeşertilen" ulusalcılık, milliyetçilik karşıtı siyaset hissinden kendini kurtaramıyor. Atatürk'ü hiç sevmedi. Bir Müslüman ülkede insanlar nasıl olur da Atatürk'e aşkla bağlanır, kavrayamadı. Hırslandı. Anıtkabir'e gitmeyi aslında hiç istemedi ama Atatürk karşıtı görünmenin siyaseten kendine zarar vereceğini biliyordu. Sandık uğruna törenlere katlandı! Bu sebeple ulusal yas günlerinde ve milli bayramlarda mutlaka gereksiz çıkışlar yaptı. Erdoğan, bu köhne politik anlayışın sonunu getireceğini kavrayamadı. Bu sebeple Erdoğan, sıklıkla Osmanlıcadan bahsediyor, "Atalarımızın mezar taşını okuyamıyoruz" diyor. Gerçi Osmanlıca öğrenmesine engel yok, öğrenebilir!

"Atalarının mezar taşlarını okumaları" için öğrencilere zorla Osmanlıca öğretmek istiyor; aklıma halk arasında söylenen bir söz geldi: "Mezar taşıyla iftihar edilmez!"

Bu sözü çok kişi farklı yorumluyor; bana kalırsa, "mezardaki insanı rahat bırakın" demektir! Yani, mezarı siyasete alet etmeyin!

Kuşkusuz mezar taşının tarihi anlamı büyüktür: Döneminin inançlarının, âdetlerinin, sanat geleneklerinin, doğal, iktisadi ve sosyal şartlarının ortak ürünüdür.

Yakın gelecekte bir bilim dalının doğmasına sebep olacak kadar tarih, şehircilik, taş işçiliği, yazı ve süsleme sanatları, etnoğrafya ve dinler gibi pek çok alanda önemli veriler sunar! Mezar taşı arşiv belgesidir.

Ve fakat bunu sadece Osmanlıca bilerek kavrayamazsınız. Hadi "dili" öğrendiniz ve gramer meselesini vs. hallettiniz; dilin yapısını ve tarihi gelişim çizgisini bilmemiz gerekir. Yani... Bir deryadır o taş üzerinde yazılanlar. Büyük bir kültür saklıdır üzerinde.

Mesela "kurgan", "balbal", "oboy", "stupa" nedir? "Hatık" adı verilen mavi renkli bezler ne anlama gelir?

Dikey mezar taşı "şahide"nin Göktürk dönemine ait olduğunu bilmek gerekir...

Şebeke, pehle, lahit nedir bilmek gerekir...

Türklerde mezara taş konulmasının ve birtakım sözler yazma geleneğinin İslamdan çok önce başladığından haberdar olmak gerekir... Türklerin Müslüman olduktan sonra, İslamda olmamasına rağmen mezar taşı geleneğini sürdürdüğünü fakat artık resim ya da heykel yapamadığı için mezar taşına, sevap kazanma düşüncesiyle, Arapça sure yazmaya başladığını bilmek gerekir...

Ancak bu da zamanla değişmiştir:

16. yüzyıldan itibaren Osmanlı mezar taşları yazımında büyük değişiklik olmuş, mezar taşlarına artık çoğunlukla eski Türkçe (Osmanlıca) yazılmaya başlanmıştır.

Örneğin... "Ruhuna Fatiha" ilk kez bu dönemde sıklıkla yazıldı.

Örneğin... Çoğunlukla aruz vezniyle yazılan manzum sözlere yer verilir oldu. En önemlisi... İslam düşüncesinin resim ve heykele getirmiş olduğu kısıtlama, yazının bir sanat dalı olarak doğmasına ve genişlemesine yol açtı. Bu mezar taşlarına da yansıdı.

Mezar taşlarında Osmanlıcanın Kûfi, nesih, sülüs ve talik gibi yazı stilleri ve bunların değişik formları kullanıldı (Selçuklular ve İlhanlılar, Göktürk alfabesine benzeyen Kûfi yazı stiliyle yazdı. Osmanlı ise Kûfi'yi pek tercih etmedi).

Mesele sadece yazı da değil; mezar taşı geleneği çok boyutlu.

Çocuk, mezar taşını okudu diyelim, mezar taşı üzerindeki kılıç, bıçak ya da at, koyun ve kuşun anlamını bilir mi?

Çocukları geçelim, Arapça bilen Erdoğan, Hemşin'deki koç heykelli mezar taşının ne anlama geldiğini bilir mi? Mezar taşı üzerinde makas görünce atasının terzi olduğunu sanır herhalde...

Mezar taşı üzerindeki süslemelerin veya sembollerin sırrı vardır.

Mezar taşındaki ay, güneş ve diğer astrolojik simgelerin derin anlamları kavranmadan mezar taşı anlaşılamaz...

Ah Erdoğan ah! Osmanlıca öğrendiğini varsaydığımız çocuk, mezar taşı üzerindeki sarıkları, kavukları, takkeleri nasıl açıklayacak? Yeniçerinin darmadağan serpuşlarını ya da ne bileyim Mevlevi külah çeşitlerini bilmeden mezar taşı anlaşılabilir mi?

15. yüzyıldan itibaren görülmeye başlanan yuvarlak, oval veya köşeli şekilleri bulunan sütun biçimindeki taşların kaynağı nedir, bilinebilir mi? Kaç bezeme, kaç motifin manası anlaşılabilir?

Mezar taşı okumak için tek başına "dil" yeterli değildir! Kimseyi kandırmayınız... Ekleyeyim: Osmanlı'da okur yazar oranını tam olarak bilmek çok zor. Nedeni, yapılan nüfus sayımları bilgi amaçlı değil gelir amaçlıydı. Okuma yazma sayısı önemli değil; kimin ne kadar toprağı, hayvanı var, devlet bunlardan ne kadar vergi alabilir, bu önemliydi. Devletin işine yaramayan okuma oranıyla ilgili sağlıklı bir kayıt görülmüyor. Okuma yazma oranının yüzde 9 olduğu kabul edilmekte...

Hâlâ göçebeliğin bulunduğu Türkiye'de ezici çoğunluk büyük dedesinin mezarını bilmez.

"Atalarımızın mezar taşı" derken Erdoğan tarihi nereden başlatıyor; Tonyukuk (726), Kül Tigin (732), Bilge Kağan (735) vd. buna dahil mi? Çocuklarımız Yenisey-Orhun Yazıtları'nı okuyabilecek mi? Yoksa sadece Arapça-Osmanlıca mezar taşına sahip olanlar mı bizim atamız sayılacak? Türk kendi ülkesinde hiçbir dönem bu kadar aşağılanmadı...

Bir gerçeği daha yazmalıyım:

Türkiye'de üzerinde Arapça-Osmanlıca yazı bulunan mezar taşı sayısı çok azdır. Hele yoksul Anadolu'da pek yoktur. Yazılı mezar taşı sayısının çoğalması Cumhuriyet'le başladı. Selçuklu ve Osmanlı'nın mezar taşlarına sahip çıkan da yine Cumhuriyet oldu... Mezar taşı üzerine ilk çalışmaları Halkevleri başlattı ve bu makaleler Halkevi dergilerinde yayınlandı. İlk kitap çalışmasını Saadettin Nüzhet Ergun 1932'de yaptı.

DP, 1954-60 yılları arasında mezar taşlarını Diyarbakır ve diğer şehirlerin kanalizasyon inşaatlarında kullanırken neredeydi bu pek bilmişler?

Erdoğan mezar taşı geleneğini yeni hatırladı! 1991 ve 1998'de iki kez mezar taşı sempozyumu düzenledi. AKP döneminde 22

yıldır bir tek sempozyum düzenletmedi! Neymiş, "atalarımızın mezar taşları imiş!". Kurnazlık üzerinden siyaset yapılıyor.

Alfabe değişimi bir günde olmadı

Bilal Erdoğan'ın sözlerini unutmadım...

Bu konu Cumhuriyet ile başlamadı; Türkçe alfabe tartışması yaklaşık iki yüzyıllık konu...

Yıl, 1839. Osmanlı'da Tanzimat dönemiyle başlayan modernleşme hareketleri alfabe sorununu gündeme getirdi. Çünkü bir alfabenin mükemmelliği o alfabedeki işaretlerin, dildeki sesleri herhangi bir karışıklığa meydan vermeyecek biçimde karşılamasına bağlıdır.

Arap dilinin ses yapısı ile Türk dilinin ses yapısı arasında önemli farklılıklar vardı. Türkçedeki seslerin Arap alfabesiyle istenildiği şekilde ifade edilememesi, Osmanlı modernleşme sürecinde başta eğitim olmak üzere pek çok alanda sorun olarak görüldü.

Sanıyorlar ki Türkiye bir günde Osmanlıcayı bırakıp Latin alfabesine geçti! Bu cehalet, Osmanlı dönemindeki Osmanlıca tartışmalarını hiç bilmiyor...

II. Abdülhamit döneminde üç kez Maarif Nazırlığı'na (Eğitim Bakanlığı'na) getirilen ve yaklaşık dokuz yıl bu görevi sürdüren Münif Paşa'yı tanıdıklarını sanmıyorum!

Münif Paşa aynı zamanda; Osmanlı Devleti'nin ilk sivil bilim kurumu olan "Cemiyyet-i İlmiyye-i Osmaniyye"nin kurucusuydu. Arapça, Farsça, Almanca, İngilizce ve Fransızca biliyordu. Şam'da, Kahire'de ve Berlin'de öğrenim gördü. Osmanlı'nın "aydınlanma merkezi" Babıâli Tercüme Odası'nda yetişti. Voltaire gibi "aydınlanma çağı" filozoflarını Osmanlıcaya çevirdi. Yani... Dil konusunu teoride ve pratikte bilen bir Osmanlı münevveri ve devlet adamıydı.

Osmanlıcanın ıslahı konusunu ilk dile getirenlerden biri de Münif Paşa idi. İyi de... Kaç yüzyıldır olan Osmanlıca neden artık sorun olarak görülüyordu? Meselenin bam teli de burası:

Osmanlıcanın sorun olarak görülmesi 18. yüzyılın başında oldu. Matbaa 1727'den itibaren günlük yaşama girmiş fakat okur yazar sayısında artışa neden olamamıştı. Sebebi hem Osmanlıcanın okuma ve yazmada doğurduğu güçlükler hem de Türkçenin ses yapısına uygun olmayışıydı.

Ayrıca Osmanlıca matbaanın kullanımını da zorlaştırıyordu. Latin harfleriyle 30-40 karakterle basım yapılırken, Osmanlıca için en az beş yüz cins ve keza Osmanlıca yazı türü talik içinse bunun üç katı harf karakterine ihtiyaç vardı! Yani kitap basımı çok güçtü.

Osmanlı Devleti, Osmanlıca sorununu çözmek istiyordu. Bu nedenle "yeni harflere geçmek" gerektiğini vurgulayan Münif Paşa'yı üç kez Maarif Nazırlığı'na getirdi. Her seferinde II. Abdülhamit cahillerden korkup onu görevden aldı. Çünkü Münif Paşa camilerde verilen vaazlarda bile gâvurlukla itham edildi! Oysa sorunun dinle hiç ilgisi yoktu! Teknikti...

Geri kalmışlığına çare olarak mektepler açmaya başlayan Osmanlı, "dil sorunuyla" bir kez daha yüzleşti; 6-7 yılı bu dili öğrenmeye harcayan çocuklar bir mektubu bile okuyamıyordu. İşin garip yanı, öğretmenlerin de durumu benzerdi.

Evet Osmanlıca alfabe okumayı güçleştiriyordu. Arap harfleri, Türkçe kelimeleri ifadede yetersiz kalıyordu. Hareke (ünlü işaretleri) konulmayan kelime beş, on farklı şekilde okunuyordu ve kuşkusuz bunların anlamları da farklıydı! Örneğin, kef, vav, re ile yazılan bir sözcük kürk, kürek, gevrek, körük, görk, görün diye okunabiliyordu.

Mevcut harflerle özel isimleri yazıda belirtmek çok güçtü. Osmanlıca tamlamalara hiç girmeyeyim...

Ahmet Cevdet Paşa *Kavaid-i Osmaniyye* adlı eserinde Türkçede bulunup da Arap harfleriyle gösterilemeyen sesleri belirtmek için bir yol bulunmasının elzem olduğunu yazdı.

Konu devletin ilim kurulu olan Encümen-i Daniş'in gündemine geldi ve bazı harflerin üzerine işaretler konulmasına karar verildi. Ama bu da sorunu çözmedi...

Yeni harflere geçmeyi resmi olarak ilk kez 1863'te Sadrazam Fuat Paşa'nın huzurunda dile getiren Azerbaycanlı yazar Mirza Feth Ali Ahundzade oldu.[20]

Maalesef.. Osmanlı Devleti sorunu ve çözümünü biliyor ama korkuyordu: "İslam alfabesi nasıl terk edilebilir"di! Ancak... Dil sorunu tartışmaları Osmanlı'da bitmedi...

---

20 Sarayda kimileri Latin alfabesi biliyordu. Örneğin 18. yüzyılda Sultan III. Selim döneminde ünlü Fransız sanatçı Melling Kalfa ile kız kardeşi Hatice Sultan arasındaki mektuplaşmalar, Latin harfleriyle Türkçenin günümüze kadar gelmiş ilk örneğidir.

Namık Kemal, 5 Temmuz 1869 tarihli *Hürriyet*'te şöyle yazdı:

"Bizim çocuklar beş-altı yaşında mahalle mektebine verilip, iki-üç senede bir hatim indirdikleri ve birkaç sene dahi tecvid ile hatimler tekrar okunduğu ve beş-altı yıl sülüs ve nesih karaladıkları halde, ellerine bir gazete verilse okuyamazlar. İki satır bir tezkere kaleme almak nerede?"

Sorun büyüktü. Arap harflerinin eksik ve bitişik yazılması, özellikle de savaşlarda yazılı emirlerin yanlış anlaşılmasına sebep oluyordu! Harbiye Nazırı Enver Paşa gerek telgraf haberleşmesinde gerek yazışmalarda "Hattı Enverî" veya "Ordu elifbası" olarak adlandırılan yeni yazı sistemini zorunlu kıldı. Fakat bu yazıdan da askeri işleri geciktirdiği şikâyetleri üzerine vazgeçildi.

O dönem gazeteler bile birbirine düştü; "Latin harflerine geçilsin" diyen *Terakki* ile *Ceride-i Havadis* arasındaki tartışma günlerce sürdü.

20. yüzyıl başında Osmanlı'da alfabe tartışmaları hızlandı. Arap alfabesi kullanan Arnavutluk'un 1910'da Latin alfabesine geçmesi üzerine Osmanlı'da alfabe konusunda çalışmalarda bulunmak üzere çeşitli (Tamim-i Maarif ve Islahı Huruf Cemiyeti gibi) encümenler ve dernekler kuruldu.[21]

İstanbul'da Abdül ve Şemsettin Sami Fraşeri kardeşler, 1879'da Latin ve Yunan harflerinin karışımından oluşan İstanbul Alfabesini oluşturdular. Bu alfabeyle bir gramer ve bir dizi okul kitabı yayımlandıysa da çok yaygınlık kazanamadı...

Daha sonra Maarif Nezareti'ne bağlı İmlâ Komisyonu, kimi aydınlar tarafından kurulan Islah-ı Huruf Cemiyeti ve Gazi Ahmet Muhtar Paşa başkanlığındaki Islah-ı Huruf Encümeni, Osmanlıcaya sesli harflerin eklenmesi, harflerin ayrı yazılması gibi düzenlemeler yaptı ise de başarılı olamadılar.

Osmanlı'nın 200 yıllık Osmanlıca sorununu Cumhuriyet, 1928'de çözdü.

Bugün muhafazakâr kimi politikacılar, "Cumhuriyet bizim lugatımızı, alfabemizi, dilimizi, hâsılı bütün düşünmemizi yok etmiştir. Türkçe ile bir düşünce üretemeyiz" diyor ya, Osmanlı münevverleri de bunun tersini söylüyordu! Abdullah Cevdet,

21 Burası Ortadoğu, anlaşmak hiç kolay değil. 60 ülke Arapça konuşur. Hiçbiri diğerine benzemez. Iraklı Suriyeli ile, Mısırlı Yemenli ile anlaşamaz! Yani, tek dil Arapça yok.

Hüseyin Cahit, Kılıçzade Hakkı, Celal Nuri gibi nice münevverler alfabe değişikliğini savundu.

Kaldı ki Yakut Türkleri 1918 yılında Latin alfabesine geçti. Azerbaycan 1922'de Latin harflerini kabul etti.

Osmanlı'da yoğun tartışmalar yaşansa da alfabe değişikliği yapacak cesur adımlar atılamadı.

17 Şubat 1923'te İzmir'de düzenlenen İktisat Kongresi'nde, Maarif Vekâleti'nin 1924 yılı bütçe görüşmelerinde konu gündeme getirildi. Nihayet 23 Mayıs 1928 tarihinde yazar, eğitimci ve dil uzmanlardan oluşan Dil Encümeni kuruldu. Heyet, kapsamlı çalışmasıyla dünya dillerinden ve alfabelerinden örnekler vererek "Elifbâ Raporu"nu hazırlandı. Ardından 1 Kasım 1928 tarihinde Türk Alfabesi Kanunu çıkarıldı...

Devrim kararları bir gecede alınmış değil. Yılların birikimi var. Mesela şunu hatırlatmalıyım:

716 yılında dikilen Tonyukuk Yazıtı...

732 yılında dikilen Kül Tigin Yazıtı...

735 yılında dikilen Bilge Kağan Yazıtı...

Türk dili ve alfabesi, Türk tarihi, Türk edebiyatı, Türk sanatı ve Türk devlet geleneği hakkında önemli bilgiler veren Orhon Yazıtları'nın kökünü, kağanların "vasiyeti" oluşturur. "Üstte gök basmasa, altta yer delinmese, Türk milleti; ilini,yurdunu, törünü kim bozabilir?"

Törü toplumsal ve siyasal düzene hâkim olan hukuktur...

Törü hükümdarı bağlayan objektif hukuk kaidesidir...

Türk devlet geleneğinde törünün bu kadar önemli olmasının sebebi, boylar ve kabileler arasında yaşanması muhtemel kargaşayı hukuka dayanarak önlemektir.

Bilge Kağan, devletinin kudretini anlatırken, "Böyle kazanılmış, tanzim edilmiş ülkemiz, törümüz var" diye övünür.

Yazıtlarda "düzeni" neyin bozduğu ayrıntılı anlatılır:

Türklerin yabancıların siyasetine alet olduğu zamanlarda...

Devlet kademelerinde bilgili ve ehil olmayan kadrolar işbaşına getirildiğinde...

Yabancı kültürler Türk birliğini zedeleyip, kişiliğini kaybettirdiğinde düzen işlemez hale geliyor ve devlet çöküyor...

Uzatmayayım... Orhun Yazıtları'ndan Cengiz Han'ın "koko debter"ine (mavi defter) kadar Türk devlet geleneği nesilden nesile Cumhuriyet'e kadar intikal etti.

Kutadgu Bilig der ki: İnsan; akılla yükselir, bilgiyle büyür ve her ikisiyle itibar görür...

Atatürk'ün kitapları

Atatürk, Türkçülüğü esas hatlarıyla bilen bir devlet adamıydı. Anıtkabir müzesinde Atatürk'ün okuduğu kitaplar bölümü var. Bu kitaplardan biri *Gagavuzların İstoriyası* [Gagavuzların Tarihi] eseri. Atatürk bu kitabı satırların altını çizerek, sayfa yanlarına notlar alarak okudu. Kitabın yazarına, çalışmasını öven bir mektup ve şilt gönderdi.

O yazar Mihail Çakır (1861-1938) idi. Gagavuz / Gök Oğuz Türküydü. Göçebe ataları Osmanlı yönetimindeki –bugün Moldova sınırları içinde yer alan– Besarabya'ya yerleşmişti. Çuvaşlar, Yakutlar, Kumanlar, Peçenekler, Karamanlılar gibi Gagavuzlar da Hıristiyan Türk'tü.

Mihail Çakır, Ortodoks Hıristiyan idi. Üstelik papazdı. Sadece din adamı değildi. Rus işgali döneminde Besarabya'da Gagavuzların ana dillerini ve milli kimliklerini kaybetmemeleri için çabaladı. İlk Türkçe alfabeyi hazırladı. Köy köy dolaşıp çocuklara Türkçe okuma yazma öğretti. Türkçe *Halkın Sesi* gazetesini çıkardı, *Gagavuzlar Kimdir* diye kitaplar yazdı: "Gagavuzlar Kumanların (Uzların, Oğuzların) evlatlarıdır, dili hakikat Türk dilinin soyundandır..."

Karamanlı Hıristiyanlardan Türkçe dualar getirtti; kilisesinde okuttu. İncil'i Türkçeye çevirtti... Aynı dönemde Yozgatlı Türk Papa Eftim İstanbul'da, Müstakil Türk Ortodoks Patrikhanesi'ni kurdu.

Ziya Gökalp'ten Hamdullah Suphi Tanrıöver'e, Reşit Galip'ten Hasan Âli Yücel'e aydınlar Türkçe için mücadele verdiler.

Bir dönem Türk-İslam Sentezi savunucu felsefeci Dücane Cündioğlu *Ara Sokakların Tarihi* kitabında şöyle yazdı: "Gençliğimde –birçok yaşıtım gibi– benim de ismini duyduğum ve fakat eserini okumadığım, hatta kendisini hiç tanımadığım kötülerim vardı. Öyle kötülerdi, o kadar kötülerdi ki kim için kötü olduklarını bilmeye ihtiyaç bile duymamıştım..."

Düşünsel dünyası Soğuk Savaş döneminde oluşan Erdoğan'ın "Türkçü değilim" sözünü bu bağlamda değerlendirmek gerekiyor. Erdoğan ne Hamdullah Suphi'yi ne de Dr. Reşit Galip'i tanıyor. Erdoğan'ın tanımadığı "kötüleri" var sadece!

Şurası gerçek ki Türkçülük kavramının içi, özellikle Soğuk Savaş döneminde, ABD emperyalizmi tarafından boşaltıldı. "Türkçüler", MHP'den bile kovuldu. Birbirlerine "yoldaş" diyen "Türkçüler" ile sosyalistler birbirine düşman edildi. "Türkçülük", emperyalizm tarafından diriltilen Siyasal İslamcılık ile Ilımlı İslamcılığın gölgesine sokuldu: Türk-İslam Sentezi ortaya çıkarıldı. Sanki başka inançlarda "Türk" yoktu![22]

Erdoğan bu "politik iklimin" ürünü. Bu nedenle gittiği Moldova'daki Gagavuz Özerk Cumhuriyeti'ni ziyaret edip şöyle dedi: "Hediye olarak iki adet TOMA'yı buraya getirmiş olduk!"

Papaz Mihail Çakır yaşasa ne derdi? Türkçülük dün böyle değildi; içini boşalttılar...

Toparlarsam... İşin özünde alfabe değişimi, matbaanın hayata girmesi, öğrenimin yaygınlaşması gibi nedenlerden dolayı, tarihsel bir zorunluluktu. Bugün hâlâ Arapça nostaljisi yaşamak isteyenlere ev ödevi vereyim:

Arapçanın tarihi nedir? Kuran-ı Kerim'in yazıldığı Arap Cezm yazısının kökü Arami, Süryanice ve İbraniceye mi dayanır?

Hz. Muhammet döneminde konuşulan Arapça bugün kullanılmakta mıdır? Neyi yazayım, hiç bilmiyorlar:

Evrime inanan Müslümanlar

Gerçek İslamın en büyük düşmanı cehalet. 21. yüzyılda hurafe, okul müfredatından "evrim teorisi"ni kaldırttı!

Oysa...

10. yüzyıl... Yer, Basra... El-Makdisi, ez-Zencani, el-Mihrecani, el-Avli ve Zeyd b. Zufa adlı Müslüman âlimler "İhvan-ı Safa" topluluğunu kurdu...

Charles Darwin ile aralarındaki paralellik Batı'da ancak 1878'de kuruldu. İslam düşüncesindeki evrim teorisi üzerine

22 Gagavuz Türkü, Hıristiyandır. Yunanistan'daki Karaman Türkü de Hıristiyandır. Karaim ya da Hazar Türkü Yahudidir. Altaylar Tengricidir. Saha-Yakut Türkleri Şaman inancına mensuptur. Uygur Türkünün kimi Budisttir. Azerbaycan ve İran'da yaşayan Türkler Şiidir. Anadolu Türkmeni Alevidir.

çalışma yapan Prof. Friedrich H. Dieterici, Darwin'in fikirleriyle İhvan-ı Safa arasındaki benzerliğe dikkat çekti. İhvan-ı Safa genel olarak evrim konusunda şunu söylüyordu:

İnsan evrimleşir. Hz. Adem'den Hz. Muhammet'e gelinceye kadar Allah'ın, insanlığa çok sayıda peygamber ve din göndermesinin ana sebebi, insanlığın hem sosyal hem de psikolojik evrimini sağlamaktı.

Her gelen yeni din, bir önceki döneminin sosyal yaşantı ve düşünceleriyle ilgili olan sistemi ya tamamen ya da kısmen değiştirdi. İhvan-ı Safa'ya göre Allah "evrime inanıyor"du...

Kuşkusuz evrim sürecekti. İhvan-ı Safa'ya göre yeni bir din ve yeni bir peygamber gelmeyecekti. Hz. Muhammet'in mirasçıları olarak hikmet sahibi imam, veli ve âlimler "kutsal görevi" devam ettirecekti. Muhammet Abduh'tan Erdoğan'ın okuduğunu iddia ettiği Ömer Nasuhi Bilmen'e kadar kimi Müslüman düşünürler bu görüşteydi... İhvan-ı Safa, İslam âleminde yalnız değildi...

İşte bir başka âlim: Bin yıl önce yaşadı. Aslen Türk. Biruni...

Matematik, fizik, astronomi, eczacılık gibi alanlarda 180 eser kaleme aldı.[23]

Biruni, büyük canlı grupları (âlem) arasındaki evrimsel geçişleri merak etti. Kâinatın oluşumunu evrimci bir yaklaşımla izah etti. Canlıların, suni seçim yoluyla evrimleştiğini ileri sürdü ve buna "tabiat ekonomisi" adını verdi.

Doğada her şeyin üremesi, çoğalması ve evrimi belirli bir ölçüye, dengeye göre olmaktaydı. Doğada bir ekonomi vardı; başıboşluk, israf yoktu. Yok olacak ağaçların yok olmasına doğa karar verir ve böylece yeni canlıya yer açardı...

Charles Darwin'i dağın tepesinde bulduğu bir deniz canlısının fosili nasıl şaşırtmış ise Biruni de Hindistan'la ilgili şunu anlattı:

"Hindistan'da toprağı kazarken ne kadar derine inerseniz inin, çıkan taşların hep yuvarlaklaşmış olduğuna dikkat etmişseniz (...) Hindistan'ın bir zamanlar deniz olduğu ve yavaş yavaş ırmaklarının alüvyonlarla dolarak kara halini aldığı sonucuna varırsınız."

Biruni'ye göre, dünyadaki jeolojik değişme süreklidir. İslam dünyasında "suni seçim" yoluyla evrimden bahseden ilk kişi

23 *Asar-ül Bakire* adlı eserinde Sezar'ın doğuşunu bir minyatürle gösterdi. Bu doğum minyatürü Sezar'ın adından dolayı "Sezaryen" teriminin doğmasına neden oldu. Biruni de bu doğuma "Sezaryen" adını vermişti.

Biruni'ydi. Bir bahçıvanın yetiştirdiği domateslerden iyi türleri ayıklayarak gelecek mevsimde onların tohumlarını ekmesi, bu domateslerin bir çeşit "suni seçim" yoluyla evrimleşmesiydi!

Biruni'ye göre, ilk ana canlı türleri, Allah'ın yaratma fiilinin bir gereği olarak uygun şartlar oluşunca evrimleşerek gelişmişlerdi. Ana türler kendi içinde zamanla çeşitli dallara ayrılarak gelişmekteydi... Bin yıl önce yazdı bunları Biruni!...

Sadece İhvan-ı Safa değil... Sadece Biruni değil...

Filozof David Hume başta olmak üzere Batı düşüncesini etkilemiş İbni Tufeyl'in yaşamın kaynağıyla ilgili yazdıkları birçok modern biyolojik görüşün temelini oluşturdu.

Örneğin...

Hayatın başlangıcını doğada çok bulunan bazı madde ve gazların kimyasal bileşiminin evrimleşmesiyle açıklamaya çalışan kimyasal evrim teorisi ile İbni Tufeyl'in görüşleri benzerdi!

Bugün İbni Tufeyl J.B.S. Haldane, Frobisher, John Keosian, Henry Fairfield Osborn, Teilhard de Chardin gibi bilim adamlarının öncüsü sayılıyor...

Ya el-Cahiz? *Kitabu'l Hayavan* adlı kitabında ilk defa hayvan psikolojisi ve sosyolojisinden bahsetti. Hayvanlar âlemi üzerine birçok gözlem yaptı; hayvanların coğrafi bölgelere göre birbirinden farklılıklar gösterdiğini tespit etti. Bunların sebeplerini açıklayan el-Cahiz, ilk defa genel biyolojik evrim teorisini de temellendirdi. El-Cahiz, Darwin'in öncüsüydü...

Nazzam, İbni Miskeveyh, İbni Sina, İbni Haldun... Bu İslam düşünürlerinin her biri değişik görüşlere sahip olsa da büyük canlı grupları arasındaki evrimsel geçişler konusuna kafa yordu, kalem oynattılar...

Bunlardan sonra İslam karanlığa gömüldü. Bugün yaşanılanlar bunun sonucu. "İnancımızı yaşayamıyoruz" diyerek iktidara oturanlar da İslamı siyasete araç yaptı. Bu nedenle müfredattan "evrim teorisi"ni çıkarıyorlar! Aslında korktukları "şüphe", "soru"; çocuklar akılla değil "nakilcilik" ile yetişsin istiyorlar.

Bu yazdıklarımı bir ülke yaşadı. Size çarpıcı bir tarihsel gerçeği anlatmalıyım. Çıkarılacak çok ders var...

Japonlar neler yaptı?

Başa dönüp dil ve alfabe konusunda karşılaştırmalı tarih yaparak, ne derece geri bırakıldığımızı göstermeliyim...

Alfabe neye yol açar? Kore Joseon Krallığı, 1392-1897 yılları arasında var oldu. Büyük Sejong (1397-1450) bu hanedanın dördüncü kralı. Onu ölümsüz kılan 1443 yılında yaptığı icraatı. Koreliler 15. yüzyıla kadar Çin yazı sistemini kullandılar ama bu sistemin öğrenilmesi zor olduğundan insanlar okuyup yazma konusunda güçlükler yaşıyordu. Okumak, yalnızca öğrenmek için kaynak ve zaman bulan varlıklı ailelerin yaptığı bir işti. Halk, on binlerce Çince yazı karakterini öğrenemiyordu. Çin alfabesi yoktur; kendilerine has anlama ve sese sahip olan bir nevi "resimlerden" oluşan karakterler vardır. Öğrenilmesi zor olduğundan, Çin Devrimi'nden hemen sonra Mao Zedung okuma yazma oranını arttırmak için basitleştirilmiş Çince alfabeyi ortaya çıkardı...

Kore'ye döneyim: Kral Sejong bilim insanlarından yeni bir alfabe yapmalarını istedi. Bir yıl sonra tamamlanan alfabeye "Hangul" adı verildi. Bu alfabeyle ilk olarak *Hunmin Conıım* (Halka doğruları öğreten ses) adlı kitap çıkarılarak 14 ünsüz, 10 ünlüden oluşan alfabe, yani "Hangul" Korelilere tanıtıldı...

Çin'de ortaya çıkan Konfüçyüsçü dini geleneğe sahip Koreli zengin elitler uzun yıllar yeni alfabeyi aşağıladı; yeni öğrenim sistemine muhalif oldu.

Zaman kimi haklı çıkardı? Bugün Kuzey Kore ve Güney Kore "Hangul" alfabesi kullanıyor. Kimse alfabe tartışması yapmıyor...

Japonya'da dil tartışmaları ise laiklikten bağımsız değildi. Türkiye'de son dönemde sık karşılaştığımız "moda" bir söylem var; dinsel öğelere ağırlık veren bu söylemin hedefinde laiklik var. Laikliği, salt bize özgüymüş gibi Kemalist Devrim'in icadı gösterip takdir ederek Japonya örneğini verirler: "Geleneklerini hiç değiştirmeden Batı medeniyetinin sadece kendilerine yarayan tekniğini aldılar. Bizde türban yasak ama Japon kadınları hâlâ kimono giyiyor..."

Gerçekler öyle mi, yoksa bu bir saptırma mı? Ya da bilgi yetersiz mi?

Bir, Japonya ulus devlettir. İki, Japonya laiktir.

İnsanoğlunun nesnel olguları değil, inanmak istediklerini kabul etmeye meyyal olduğu bir gerçek. Bizim insanımızın Japonya üstüne bilgileri büyük ölçüde şehir efsanelerine dayanıyor.

Japonlar pek anlaşılmadıklarını şu cümleyle ifade ederler: "Japonya, balinaya benzer; denizde yaşar ama balık değildir, balığa benzer ama memelidir!"

Japonları bu hale getiren, anlaşılmaz kılan bir asırdır sürdürdükleri hızlı uygarlaşma serüvenleridir.

Geliniz Japonya'nın bu süreçteki din-devlet ilişkilerine göz atalım; laiklik toplumsal yaşamın nasıl nirengi noktası oldu, laik hukuk düzeni nasıl kuruldu, Türkiye Cumhuriyeti'nden bambaşka bir model miydi bu, hepsine bakalım:

Japon yasasında (Madde 20) herkesin inanç özgürlüğü vardır. Hiçbir dinsel kurum devletten ayrıcalıklı muamele göremez ve siyasi yetki kullanamaz. Hiçbir kimse dinsel törenlerde, etkinliklerde ve gösterilerde yer almaya zorlanamaz. Devlet ve organları, dinsel eğitimin ya da diğer dinsel etkinliklerin dışında kalacaktır. (Madde 89) Kamuya ait bulunan para ya da mülk; herhangi bir dinsel kurum ya da örgütün çıkarı ya da desteklenmesi için ya da kamu denetiminde olmayan hiçbir eğitim ya da yardım faaliyeti için harcanamaz, tahsis edilemez...

Her fırsatta Japonya örneğini veren muhafazakâr çevreler, Japonların bu iki anayasa maddesini kabul ediyorlar mı? Varlar mı Diyanet İşleri Başkanlığı'nı kaldıracak açılıma? Varlar mı zorunlu din derslerine son verecek açılıma? Varlar mı okul müfredatında dinsel öğelerin bulunmamasını sağlayacak açılıma? Varlar mı dinin devlet çatısı altına sokulmasına karşı çıkacak bir açılıma? Soru, yanıttır...

"Gelenek ve göreneklerini bırakmadan, Batı'dan sadece tekniği alarak çağdaş bir ülke olmayı başaran Japonya" söylemi nasıl doğdu?

Gelenek ve görenekten ne kastediliyor? Eğer Japonya örneği verilmek isteniyorsa, bu Japonya'nın hiç tanınmadığı anlamına geliyor. Mesele kimono giymek ise bu yerel kıyafet artık sadece düğünlerde-derneklerde giyiliyor. Tıpkı bizim Anadolu'daki yerel

kıyafetlerin düğünlerde giyilmesi gibi. Ayrıca çağdaşlaşma kılık kıyafete indirgenebilir mi? Maalesef hep böyle bir hata yapılıyor. Diyelim ki öyle olsun; Japon gelenek ve göreneklerinin değişmediğini kim iddia ediyor? Yazayım:

19. yüzyılda feodal Tokugawa rejimini yıkan Meiji Devrimi'nin ne yaptığı biliniyor mu? Bu devrim neden kendine "Uygarlık-Aydınlanma" (Bunmei Kaika) sloganını seçti?

Sınıfsal sembol olan giysi ve saç şekli konusuna 1871'de özgürlükler getirildi. Evli kadınların kaşlarını tıraş etme ve dişlerini siyaha boyama zorunluluğu kaldırıldı. Samuray tipi saç biçimi yasaklandı. Memurlara, askerlere Batılı giyim tarzı şart koşuldu. Kimono reform geçirdi. Japonlar balolarda, eğlence kulüplerinde dans etmeye başladı. Batı usulü takvime geçildi. Harf devrimiyle Çin harfleri Japonlaştırıldı...

Abdurreşit İbrahim bir seyyah idi. Kimine göre ise Teşkilat-ı Mahsusa ajanı, kimine göreyse Rusya'daki Müslümanları ayaklandırmayı amaçlayan Japonya'nın casusuydu.

Rusya / Sibirya doğumluydu. Rusların Müslümanlara yaptıklarını hiç affetmedi. Zaten bu nedenle Osmanlı'ya sığındı. Japonların, Rusya'ya karşı mücadelesine destek için defalarca bu ülkeye gidip geldi. Bir dönüşünde izlenimlerini *Basiret* gazetesinde yazdı: Ona göre Müslümanlığın emrettiği ne kadar iyi huy varsa Japonlarda hepsi vardı. "İslamlığın bütün feyzli ruhu Buda şekline bürünmüş de orada kendini göstermişti." Japonlar ahlaklarını bozmadan "garp medeniyetini" almış ve diğer "maskaralıkların" ülkelerine girmesine izin vermemişlerdi!

Bu çocuksu değerlendirmeler İttihatçıları bile etkiledi. Osmanlı münevverlerinde Japonya hayranlığı belirdi.

Meiji Reformu, Tanzimat Fermanı'ndan 30 yıl sonra gerçekleşti. Japonya hızla gelişti. Öyle ki 1895'te Çin'i ve 1905'te Rusya'yı yendi. Rusya'yı mağlup etmesi Osmanlı'da Japonya'ya karşı bir sempati doğurdu. Örneğin Halide Edip (Adıvar) oğluna Rusları yenen Japon Deniz Kuvvetleri Komutanı Togo'nun ismini verdi! II. Abdülhamit'in Japonya hayranlığı malum. Yakın ilişki kurmak için *Ertuğrul* firkateynini gönderdi...

Bugün bile sürdürülen tartışmalarda hâlâ Abdurreşit İbrahim'in söyledikleri temel alınıyor. Kimse de "Bu ne kadar doğrudur?" demiyor. Halbuki Japonya çağdaş medeniyete ulaşabilmek için tepeden inmeci kamusal davranış kurallarını elzem görüp, geleneğini ve göreneğini yıktı.

Meiji Reformu Kemalist Devrim'e benziyor mu? 1868'de "Zengin Devlet-Güçlü Ordu" şiarıyla gerçekleştirilen Meiji Reformu Japon çağdaşlaşma hareketinin başlangıcı.

Japonya ve Osmanlı hemen hemen aynı süreçte Batı'yı model alan Batılılaşma atılımlarını yoğunlaştırdı. Ancak Meiji Reformu, Osmanlı Tanzimat döneminin ıslahatından çok Kemalist Devrim'e benzer.

İlginçtir; Meiji Reformu Japonların ilk medeniyet projesi olurken, Kemalist Devrim bizim topraklarımızda çağdaşlaşma yolunda atılan son adım olarak kaldı. Bir de yetmezmiş gibi, Kemalist Devrim yıllardır gerileme sürecine sokuldu. İki ülke arasındaki bu fark, bugünün iki ülkesi arasındaki gelişmişlik farkını gösteriyor.

Meiji Reformu ve Kemalist Devrim'in hedefleri ortaktı oysa; yabancı güçlerle savaşarak, iktisadi ve siyasi bağımsızlıktan yana ulusal devleti kurmak.

Her ikisi de kapitülasyonları kaldırdı.

Her ikisi de gücünü askerden aldı...

Reformları tepeden inmeydi. Eklektik bir kültür yaratıldı. Batılı kıyafet giymek zorunlu hale getirildi. Her ikisinden önce köylüler için derebeyinin kölesi olmak önemliydi. Devrim sonrasında çağdaş birey olma yolunda adımlar atıldı.

Her ikisi de eğitim reformlarına büyük önem verdi. Her ikisi de eğitim sistemini Batı'dan aldı.

Japonya'da evlerde verilen geleneksel eğitim okul çatısı altına sokularak modernleştirildi. Hızlı ekonomik kalkınma için 10 bin kişilik bir nüfus içinde en az 400 öğrencinin ilkokula gitmesi gerekirken, Japonya'da bu sayı Meiji Reformu'nun zorunlu eğitim politikasıyla ilk 10 yılda 750'ye ve ilk 20 yılda 882 öğrenciye sıçradı!

Benzer farklılık din alanında da vardı:

Budist din adamı Mokurai Shimachi 1872'de Batılı ülkelerdeki din anlayışını araştırmak için geziye çıktı. Gördüğü ülkelerdeki

din özgürlüğü ve laiklik kavramlarından etkilendi. Japonya'ya döndüğünde bu konuda yazılar yazdı, görüşmeler yaptı.

Bu Japonya için milat oldu. Laiklik, Japonya'da pek sorunla karşılaşmadı.

İslamiyet, hayatın her aşamasına nüfuz eden kapsamlı, güçlü ve tek tanrılı bir din. Japonya'da ise din çok tanrılı ve toplum üzerinde etkisi sınırlı. Yani "kutsallaştırılmış", dokunulmaz bir gelenek yok. Din, sadece ahlak öğretilerinden ibaret.

Ülkedeki Budizm ve Konfüçyanizm ile Japonya'nın en eski ve yerli inancı Şintoizm kaynaşmış durumda. Buna zaten halk dini diyorlar. Sonuçta Japonlar dinle ilgili Kemalist Devrim'in karşılaştığı türden sorunlarla hiç yüz yüze gelmediler. Bu nedenle laiklikle ilgili hiçbir tartışmaları yok.

Bir Japona "laiklik nedir?" diye sorarsanız, şaşırıp kalacağından emin olabilirsiniz. Neymiş Japon kadını hâlâ kimono giyiyormuş, bizde ise türban yasakmış! Yalan...

Tokyo ve Osaka'da bulundum. Japon kadınlarının Batılı kadınları kıskandıracak biçimde tasarım kıyafet giymelerini hayranlıkla seyrettim. Kimono giyen kadın ise hiç görmedim.

Japonya'da restorasyon dönemini başlatan Meiji Reformu 1868'de başladı. Önce kadın ve erkeklerin geleneksel saç biçimleri, ki bu biçim onların anlayışında namusu temsil ediyordu, yasaklandı. Bugün Japonya'da kimse, "vay benim namusum" veya "vay benim geleneksel saçım" demiyor.

Kadın kıyafetinde de reform yapıldı; iddiasız, siyah renkli, bedeni saran, yürümeyi kolaylaştıran çağdaş kimono kabul edildi. Ardından kamu alanında Avrupalı kadınların kıyafetleri yaygınlaştı. Benzeri bir kıyafet reformu erkeklerin giydiği "hakama" için de gerçekleştirildi. Batı tarzı giyim benimsendi. Bundan 150 yıl önce ateşli tartışmalar olmadı mı, oldu! İsyanlar bile çıktı. Ama bunlar unutuldu gitti...

Evet, Japonya, Budistlerin öğretmenlik yaptığı geleneksel okulları kapattı; ilkokulu zorunlu kıldı; yani bir tür "tevhidi tedrisat" sistemine geçti. Konuşma ile yazı dili farklılığına son verdi. Hukuk sistemini Fransa'dan aldı; Alman medeni kanununu yürürlüğe soktu.

Orduyu yeniledi, zorunlu askerliği getirdi. Batı Gregoryen takvimine geçti. Batı mimarisini benimsedi. Başkenti bile değiştirdi; Tokyo yaptı. Modern ekonomiyi kurmak, geliştirmek için bilim ve teknolojiye yatırımlarda bulundu. Milli banka kurdu. Devlet eliyle demir çelik gibi fabrikalar açtı. Mitsui, Mitsubishi, Sumitomo gibi özel şirketleri destekledi. Yeni para birimine geçti. Kısacası Japonya kapitalistleşme sürecine girerken feodalizmle ve toprak ağalığıyla hesaplaştı.

Böylece dünya devi olmayı başardı.

Soru şu, Osmanlı bunları neden yapamadı?

Osmanlı'nın Japonya'yı örnek almasını bırakınız; feodalizmi tasfiye etmek isteyen Atatürk'e günümüz Türkiye'sinde hâlâ düşmanlık ediliyor. Feodal yapıyı ve kültürü aşamıyoruz. Oysa Japonya feodalizmi tasfiye ettiği için dünyanın en büyük ekonomik güçlerinden biri oldu.

Şunu ekleyip Japonya konusuna nokta koyayım:

Robert E. Ward ile Dankwart A. Rustow'un *Political Modernization in Japan and Turkey* kitabı, Osmanlı ve Türkiye ile Japonya'nın yaklaşık bir asır içinde geçirdikleri politik modernleşmeyi ele alıyor. Kitapta şu sorulara yanıt aranıyor: 19. yüzyılda ekonomileri birbirine benzeyen iki tarım ülkesinde, bir asır sonra ne oldu? Japonya başarılı olurken, Osmanlı neden zenginleşemedi? Japonya, "Meiji Restorasyonu" denen kapitalist piyasa ekonomisinin işlemesini sağlayacak siyasi, ekonomik ve kültürel adımları 1868'den itibaren atmaya başladı. Osmanlı ise aynı atılımı 30 yıl önce 1838'de Baltalimanı ve bir yıl sonra yayınladığı Tanzimat Fermanı ile yaptı. Sonuç, ortada! Biz hâlâ laikliği tartışıyoruz!

Osmanlı yeniçeri ocağını ortadan kaldırırken, Japonya'da Shogunluk kurumuna ve samuraylığa son verdi. Aradaki fark şuydu:

Osmanlı biçimde / şekilde, Japonya özde değişiklik yaptı.

Sonuçta Japonya bir asır sonunda Batı dışında sanayileşmeyi başaran tek ülke oldu. Bakın biz hâlâ neleri tartışıyoruz...

Tanrı mı Allah mı?

Ah, nelerle uğraşılıyor... Mehmetçik artık "Tanrımıza hamdolsun" demeyecek! Mehmetçik artık "Allahımıza hamdolsun"

diyecek. Son yıllarda Türk ordusunda askerler arasında sessizce "Tanrı" mı, yoksa "Allah" mı deneceği tartışmaları yaşandı. Kimi Tanrı dedi; kimi Allah. Allah diyenlerin iddiası şuydu: "Tanrı sözcüğü Hıristiyanlara aittir! Bu söylem İslama aykırıdır. Samimi Müslümanlar Allah der."

Yahu... Hangi Hıristiyan "Tanrı" diyor? İngilizler "God", Fransızlar "Dieu", Almanlar "Gott", İtalyanlar "Dio", İspanyollar "Dios" diyor.... Daha geçmiş dillere gidersek Latincede "Deus" demek...

Nereden çıktı bu hurafe? Cüneyt Arkın'ın "Kara Murat" filmlerinden! Şaka bir yana filmden romana her dildeki farklı "yaradan" sözcüğü Türkçeye "Tanrı" diye çevrilirdi. Niye?

Tanrı, eski Türkçede "dünyanın tek yaratıcısı ve koruyucusu" anlamındaki "Tengri" sözcüğünden geliyor. Tanrı, Türkçenin temel sözcüklerinden. Çinceyi bile etkiledi; "Tengri" Çinceye "T'ien" olarak geçti. Çinliler, Orta Asya'daki Tanrı Dağları'na "T'ien-Şan" der.

Yani, "Tanrı" kelimesinin bizim kültürümüzde binlerce yıllık geçmişi var. Bu sebeple "God" "Dieu", "Gott", "Dios" ya da diğerleri Türkçeye "Tanrı" olarak çevrildi.

Daha düne kadar Diyanet, sure-ayet çevirilerinde "Tanrı" sözcüğünü kullanılırdı:

"Tanrımız bir tek Tanrı'dır. O, merhamet eden, merhametli olandan başka Tanrı yoktur." (Bakara / 163)

"Tanrı", Türk dillerinde, şive ve lehçelerinde ortak olarak hep kullanıldı: Yakut dilinde "Tangara", Tatar-Kuman dilinde "Tengre", Çuvaş dilinde "Tura", Kırgız-Kazak dilinde"Tengri", Karaçay-Malkar dilinde "Teyri" vs.. İktidarda kendi tarihini bilen hiç kimse kalmadı mı? Göktürkler yazıtlarında "Tengri", Kaşgarlı Mahmut *Dîvânü Lugâti't-Türk*'ünde "Tengri", Oğuz Türkçesinin destanı Dede Korkut hikâyelerinde "Tengri", Ahmet Yesevi *Divan-ı Hikmet*'inin 12 şiirinde "Tengri", Yunus Emre, Niyazi Mısri şiirlerinde "Tengri" anlamında "Çalab" sözcüğünü kullandı...

Ya Allah sözcüğü? Henüz ortada İslamiyet, hatta Arapça yokken Sümer ve Babil'de bazı putların "Al-Mah" gibi adları vardı. Bu dillerdeki "Al" ve "El" sözcüğü daha sonra İbranice ve Arapçaya girdi...

Tevrat üzerine çalışan Alman teolog Prof. Julius Wellhausen, "Araplar, tıpkı Nabatlar gibi 'Allah' adını verdikleri puta taparlardı" diye yazdı. Kaynağı İbnü'l-Kelbî'nin kaleme almış olduğu *Kitabü'l Esnam* idi.

Arapların taptığı putların adları Kuran-ı Kerim'de de geçiyor: "El-Lât'', "El-Uzzâ" ve "El-Menât"

İslam Ansiklopedisi'ne göre "Allah" sözcüğünün kökeni, 4.000 yaşındaki Arami dilindeki "Alaha" kelimesinden geliyor.

"Allah", Aramiceden doğan Süryani dilinde "Aloho" ve Tevrat İbranicesinde "Elah / Elahim" demek.

Bu nedenle"Allah" adını Doğulu (Mizrahi) Yahudiler, Bahaîler, Arapça konuşan Ortodoks ve Katolik Hıristiyanlar, Türkiye'de yaşayan bazı Hıristiyanlar da kullandı.

Evet... "Allah" sözcüğü İslamdan çok önce vardı. Örneğin İslamiyetin doğmasına daha 1.200 yıl varken Arabistan'da özellikle şiirde bolca "Allah" kelimesi bulunurdu; "Tanrı" değil...

Aksine "Allah" sözcüğünün soyağacı hep tartışıldı...

Kimine göre Allah "tahayyere" sözcüğünden, kimine göre "vilah" sözcüğünden, kimine göre "lahe yeluhun" sözcüğünden, kimine göre de "ma'bud" ya da "liyah" kelimesinden türetildi. Onlarca örnek veriliyor.

Kimine göre "Allah" özel isimdir; kimine göre değildir. Bu tartışmalar hiç bitmeyecek ama dünyanın dört bir yanındaki Müslümanlar yaradana bildikleri dilde seslenmeye devam edecekler.

Örneğin Farsça "Hüda" denecek, Arnavutça "Zot" denecek, kimi Müslüman "Rabb", kimi "Rahman", kimi "İlah", kimi de "Allah" ya da "Tanrı" diyecek...

Ama Türk ordusunun yiğit Mehmetçik'i kendi dilinde, öz Türkçe "Tanrı" diyemeyecek... Türkçe –din karşıtı gibi– sürekli düşmanlaştırılıyor.

Türk'e düşmanlık

Atatürk, Türk'e kimlik verdi.

Ondan önceye bakalım...

Türk, Yavuz Sultan Selim'e göre eşek...

Türk, Koçi Bey'e göre mezhepsiz ecnebi...

Türk, Hoca Sadettin Efendi'ye göre leş, hilebaz, aşağılık...

Türk, Naima'ya göre azgın, çirkin, cahil...

Türk, Nef'i'ye göre Allah'ın irfan pınarını yasakladığı bir topluluk...

Türk, Baki'ye göre kaba...

Türk, Hafız Çelebi'ye göre baban bile olsa öldürülmesi gereken...

Sadrazam Kuyucu Murat'a göre başı vurulması gereken...

Türk, Aksaraylı Kerimettin Mahmut'a göre hunhar köpek, yağmacı, me'lun...

Türk, Merzifonlu Seyyit Abdurrahman Eşref'e göre eşsiz gaddar...

Türk, Gelibolulu Mustafa Ali'ye göre pasaklı, çirkin...

Türk, Taşlıcalı Yahya'ya göre soyu kuruyasıca...

Türk, Büyükelçi Moralı Çuhadır Ahmet'e göre hayvandan farkı olmayan...

Türk, Tokatlı Nuri'ye göre şehir dili bilmez hayvan...

Türk, Şeyhülislam Mustafa Sabri'ye göre tiksinti duyulan.

Türk, Vahdettin'e göre dini, soyu sopu, yurdu belirsiz, cahiller sürüsü...

Siniriniz bozulmasın devam etmeyeyim!

Osmanlı Ermenilere, "Millet-i Sadıka", Araplara "Kavm-i Necip", Rumlara "Romalı" anlamına gelen "Romeos" derken Türkleri böyle aşağıladı.

Şevket Süreyya Aydemir, hayat öyküsünü yazdığı *Suyu Arayan Adam* kitabında şöyle anlattı Türkleri:

"İlk ders beni şaşırtmıştı. Bu bölük, o zamanki milletin bir parçasıydı. Hepsi de Anadolu köylüleriydi. Biz Anadolu köylüsünü dindar, mutaassıp bilirdik. Halbuki bu gördüklerim sadece cahildiler. Fakat asıl şaşkınlığım ikinci derste oldu. Daha ilk sual cevaplarda anlaşıldı ki, bu askerler yalnız hangi dinden olduklarını değil, hangi milletten olduklarını da bilmiyorlardı. 'Biz hangi milletteniz' deyince her kafadan bir ses çıktı: 'Biz

Türk değil miyiz' deyince de hemen, 'Estağfurullah' diye karşılık verdiler. Türklüğü kabul etmiyorlardı. 'Estağfurullah' diye cevap verenlerin görüşüne göre Türk demek 'Kızılbaş' demekti..."[24]

Falih Rıfkı Atay, *İmparatorluğun Batış Yılları* adlı eserinde kendi kuşağını "Osmanlı'nın son çocukları" olarak tanımladı:

24 Şevket Süreyya Aydemir, *Suyu Arayan Adam*, Remzi Kitabevi, 2020.

"Kendime ilk defa ne zaman Türk dediğimi pek hatırlamıyorum. Bizim çocukluğumuzda Türk, kaba ve yabani demekti. İslam ümmetinden ve Osmanlı idik. İlmihallerde baş dersimiz din ile milliyetin bir olduğunu öğrenmekti. Vatan sözü yasaktı. Onu ben büyüyüp de Namık Kemal'i okuduğum günlerde kitapta gördüm. Kulağımla ancak Meşrutiyet'te duydum. Biz padişah kulları idik. Okul çıkışlarında her akşam sıraya girer, 'Padişahım çok yaşa' diye bağırırdık..."[25]

Mustafa Kemal Osmanlı'nın son kuşağındandı. Türk'ün, Osmanlı iktidarı tarafından nasıl aşağılandığını bizzat gördü. Osmanlı münevverlerinin Babıâli'de "Türk" sözünü Arap aksanıyla ifade ederek "Terk" diye yazdıklarını unutmadı. "Terk" sözcüğünün çoğulu Arapçada "Etrâk" demekti ve Türklere "Etrâk-ı bi idrak", yani anlayışsız Türkler denirdi!

Oysa Atatürk'e göre Türk yıldırımdı, kasırgaydı, dünyayı aydınlatan güneşti.

Tarih: 23 Mayıs 1928.

TBMM, 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nu kabul etti. Böylece asırlardır hor görülen Türk, yurttaşlık payesiyle onurlandırıldı. Osmanlı ile Cumhuriyet farkı buydu. O halde nereden kaynaklanıyor bu Cumhuriyet düşmanlığı?

Konu dine gelip dayanıyor. Aydınlanmacı Türkiye'yi orta çağ karanlığına sürükleyenlerin asıl buna kafa yorması gerekir.

Frig külahı ve fes

"Fes benim devletimi teslim ediyor" saçmalığını ekranlarda ne çok duyduk... Oysa 200 yıl önce Osmanlı'daki modernizm karşıtları bu lafı edeni linç ederlerdi. II. Mahmut'a neden "gâvur padişah" dendiğinin farkında bile değiller!

Hani herkesin bildiği bir fıkra var ya...

Adamın biri kurban tarihini anlatır: "Çocuğu olmayan Hz. Davut, Allah'a dua etmiş, 'Yarabbim bana bir kız çocuğu ver, onu sana kurban edeyim.' Dua gerçekleşmiş, Hz. Davut kızının adını Ayşe koymuş ve gel zaman git zaman sonra kızını kurban edecekken

25 Falih Rıfkı Atay, *İmparatorluğun Batış Yılları*, Pozitif Yayınları, 2011.

gökten Azrail bir keçiyle gelmiş, 'kızı bırak, bunu kurban et' demiş." Biliyorsunuz ki; Hz. Davut değil, Hz. İbrahim, kız değil erkek, Ayşe değil İsmail, Azrail değil Cebrail, keçi değil koyun...

"Fes benim devletimi teslim ediyor" diyene, diğer ekran tulûatçısı, fesin Osmanlı'ya Fas'tan geldiğini söylüyor.

Din gibi Anadolu mitolojisi de bilinmiyor. Yaklaşık 3000 yıl önce Frig Kralı Midas kendini yarı tanrı kabul edince Tanrı Apollon tarafından, kulakları eşek kulağına dönüştürülerek cezalandırıldı. Midas kulaklarıyla kimse alay etmemesi için kafasına bir başlık geçirdi: Frig külahı...

Kızılcık boyalı çuhadan yapılan, tepeye doğru daralan, silindir şeklinde olup üstünden sarkan ipleri bulunan "fes"in insanlık tarihine ilk çıkışı böyle oldu...

Frig külahını, Anadolu kökenli tanrı Attis ve Anadolulu kadın savaşçı Amazonlar da giydi. Kırmızı külahları Romalılar, Bizanslılar, Rönesans döneminde İtalyanlar giydi. ABD, Fransa, Küba, Arjantin gibi bazı ülkelerin ve farklı kurumların logosunda özgürlük ve bağımsızlık simgesi olarak kullandı. Frig külahını Şirinler isimli çizgi filmde de gördünüz.

Osmanlı'nın fesle tanışması 16. yüzyılda Cezayirli denizciler vasıṭasıyla oldu. Şair Nedim'den Şeyh Galip'e kadar yazılan divanlarda fes, Cezayir ve denizcilikle ilgili anlatımlarla beraber ele alındı.

Fesin resmi başlık olarak kabul edilmesi II. Mahmut döneminde, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra gerçekleşti. Tunus'tan 50 bin fes sipariş edildi. Modernist II. Mahmut devletin varlığını sürdürebilmesi için, geleneksel Osmanlı yaşayış tarzının da değişmesi gerektiği görüşündeydi. Bunun sonucunda başta giyim olmak üzere yaşam tarzlarında bir değişim yaptı. Yapılan reformların kabulünü hızlandırmak için kasideler, gazeller yazdırıldı. Fes, ẓamanla popüler oldu...

Bugün fes "İslamın sembolü" görülse de Osmanlı'ya savaş açan Yunan'dan Sırplara hepsinin kafasında fes vardı! Yunan Evzones alayları 1837'den İkinci Dünya Savaşı'na kadar fes giydi. Tapınak Şövalyeleri genellikle kırmızı fes takarken tasvir edildi, başlık 1872'de Tapınakçılar için resmi hale geldi.

Peter Claver Şövalyeleri mavi fes giyerlerdi. Sonraki yıllarda fes ABD ve İngiltere'de sigara içmenin sembolü oldu.

II. Mahmut fesi resmi şapka yaptı. Fes istemeyenler isyan etti. Onlara göre Müslümanlar şapka kullanır ve başta Yunan olmak üzere gayrimüslimler fes takardı...

Aradan yüz yıl geçti. Cumhuriyet, fes yerine şapka giyilmesini içeren kanun çıkardı. Bu kez şapka giymek istemeyenler, fesin Müslümanlığın simgesi olduğunu iddia ederek isyan etti! Şapkayı "gâvur icadı" olarak nitelediler.

Oysa Osmanlı'da gayrimüslimler sadece 1890 yılından itibaren şapka giymeye başlamıştı. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e modernleşmenin simgesi fes ile şapkaya kimi muhafazakârların bakış açısı böylesine çelişkili.

Fesin Osmanlı Müslümanlığı ile özdeşleşmesi 1838 İngiliz Ticaret Anlaşması ile ülkeye gelen yabancı sayısının ve Osmanlı'ya dair yazılanların artışıyla oldu. Avrupa karikatür ve parodilerinde fes tembelliğin, kurnazlığın, hırsızlığın sembolü olarak kullanıldı. Başta İngilizler olmak üzere Avrupa eğlencelerinde fes mizah unsuru olarak takıldı. Fes aslında Batı'da "hasta adam" Osmanlı'nın sembolüydü! Orta Asya'dan gelen Türkçüler bu sebeple fes yerine kalpak giydi. Bu nedenle Cumhuriyet'in hemen başında 1925 yılında fes tarihe gömüldü.

Toplumsal kırılma yaratmak isteyen kimileri günümüzde fesi, "propaganda aracı" olarak kullanmayı sürdürüyor. Ah bu kafalar...

Bakınız:

Türkiye Cumhuriyeti ve Kemalist Devrim, Müslüman ülkelere ulusalcılık konusunda öncü oldu. Mısır, Suriye, Irak'taki Baas gibi Arap milliyetçisi, bağımsızlıkçı siyasi hareketleri boğmak isteyen emperyalistler, kıyafet gibi çeşitli sembollerle İslamı bu laik-modernist-ulusal hareketlerin karşısına çıkardılar. Böylece emperyalistler İslamın sömürü karşıtı muhalif kimliğini unutturdular

Aynı Osmanlı toprağının 19. yüzyıl boyunca sömürülmesini seyreden Müslümanların tek konusunun fes gibi aksesuvarların, İstanbulin gibi kıyafetlerin İslama uygun olup olmamasını gündem yapmaları gibi! Ne değişti? Kıyafet gibi kültürel tartışmalar hiç hız kesmiyor...

Kafayı festen, başörtüsünden kaldıramadılar; sömürü gündemlerinde hiç olmadı. Bu nedenle Ilımlı İslamın, BOP'un peşine takılmadılar mı? CIA-NATO projesi FETÖ'ye bu nedenle kanmadılar mı? Suriye, Libya saldırılarına bu nedenle destek vermediler mi? Ya Kıbrıs çözümü? Ya Kürt açılımı?

Ne zaman ki AKP, Annan Planı'nı desteklemekten vazgeçip Denktaşçı milli çizgiyi savunmaya başladı, Batı medyası tarafından hemen "diktatör" ilan edildi. Türkiye'de insanların fes ya da şapka giymeleri Batı'nın umurunda mı? O sadece nasıl sömüreceğine bakıyor. Batı, Atatürk'ün kaldırıp attığı kapitülasyonları bugün hâlâ yeniden inşa etme peşinde!

O halde biraz daha derine bakmak gerekiyor. Bir tarihi olayı anlatmalıyım.

Tarbuş krizi

Tarih: 29 Ekim 1932.

Cumhuriyet Bayramı sebebiyle Ankara Palas'ta bir balo tertip edildi. Yabancı ülke temsilcilerinin de bulunduğu gecenin aylar sürecek bir krize neden olacağını kimse tahmin edemezdi. Krizin sebebi fes idi!

Baloya resmi kıyafetiyle katılan Mısır Büyükelçisi Abdülmelik Hamza'nın kafasında fes (Mısırlıların tabiriyle tarbuş) vardı.

Tarbuş memur sınıfının simgesiydi ve Kavalalı Mehmet Ali Paşa döneminden beri kullanılıyordu.

Türkiye'de ise 1926'da şapka kanunu ile II. Mahmut'tan beri Osmanlı'nın (ulema dışındaki) resmi kıyafeti olan fes ve sarığın giyilmesi yasaktı.

Baloda yaşanan olay iki hafta sonra İngiliz *Daily Herald* gazetesinde çıktı. Habere göre Atatürk baloya katılan Mısır elçisini fesli görünce soğuk bir biçimde selamlamış ve ondan tarbuşunu çıkarmasını istemişti. Büyükelçi, hakarete uğramasına rağmen, diplomatik hadise çıkmasını istemediği için isteğe boyun eğmişti...

Haberin kaynağı baloya katılan İngiliz diplomatların Londra'ya gönderdikleri rapordu. Mısır basını İngiliz gazetesinin haberini iktibas edince "tarbuş hadisesi" büyüdü. Milli onurlarının çiğnendiğini düşünenler Türkiye aleyhine gösteriler yapmaya başladı. Bazı çevreler Türkiye ile ilişkilerin askıya alınmasını istedi.

Mısır sert bir nota gönderdi Türkiye'ye! Peki, haber doğru muydu?

Tarih: 8 Aralık 1932.

Dışişleri Bakanı Tevfik Rüştü Aras, Mısır'ın notasına yanıt verdi:

"Balonun resmi bölümü tamamlanıp daha samimi hareket edilen ikinci kısma geçilmeden önce üniformaları ile gelmiş olan diplomatların arzu ettikleri takdirde resmi elbiselerini çıkartıp rahat şekilde giyinebilecekleri söylenmiş ve Mısır büyükelçisi de fesini çıkarmıştır. İngiliz gazetesinin iddia ettiği gibi bir hadise asla yaşanmamıştır. Reisicumhur Hazretleri, Abdülmelik Hamza'yı o gece yabancı bir devletin temsilcisi değil, hakiki bir dost gibi görmüşler ve muamele etmişlerdir."

Bu açıklamaya rağmen Mısır'da gerginlik sürdü. Mısırlılar tarbuş taraftarı ile tarbuş karşıtları diye ikiye bölündü.

İngiliz basınının haberi kışkırtıcı şekilde yapmasında gizli bir maksat mı vardı? Hedef Türkiye-Mısır ilişkisini bozmak mıydı? Yoksa Mısır kamuoyunu bölmek miydi?

Açıklayayım...

İngilizler, Mısır işgalini 1922'de sona erdirdi ama askerlerini çekmedikleri gibi Süveyş Kanalı'nın kontrolünü de bırakmadılar.

İngiliz emperyalizmine karşı milliyetçiler, solcular büyük bir mücadele veriyorlardı. "Tarbuş krizi" muhalefeti bölmeyi amaçlıyordu. Kaldı ki Türkiye halifeliği kaldırdığında da İngilizler el altından "halifelik Mısır'a" kampanyası yaparak muhalefeti parçalamıştı. Tarbuş meselesi benzer siyasi araçtı!

İngiltere, Mısır'ın ulus devlet olma sürecini, seküler arayış içinde bulunmasını, ordudaki hoşnutsuz Türk-Çerkez subay ağırlığını baltalamak istiyordu.[26]

Bu tarihsel anekdotu vermemin sebebi var. İstiyorum ki:

---

26 Burası Ortadoğu; sembollerden geçilmez. Kimi "poşu", kimi "puşi" der. Araplar "kefiye" der. Filistin'in efsanevi lideri Yaser Arafat'ın başından, boynundan eksik etmediği siyah beyaz damalı örtüden bahsedeyim: Filistinliler gibi bizim kimi solcular da bu poşuyu sembol olarak takıyor. Neyin sembolü bu? Oysa bu örtü 1920'lerde ortaya çıktı. İngiltere Manchester'da, Ürdün'de yeni kurulan ve çoğunluğunu Filistinlilerin oluşturduğu Arap Lejyon Kuvvetleri için üretildi. Yani bağımsızlığın değil sömürgeciliğin simgesiydi!

Medya haberlerini ve özellikle de dış basını sürekli bu düşünceyle okuyunuz: Maksat ne? Küresel medya büyük bir algı, propaganda merkezi...

"İslamcılık" çıkışı emperyalist Batı'nin bir projesi mi? Siyasal "İslamcılık", sistemli bir ideoloji olarak başta İngiliz emperyalizmi tarafından mı tasarlandı? Tutuculuk ve bağnazlıkta emperyalistlerin etkisinin payı ne? Tarih içinde antiemperyalist sol hareketlere karşı Komünizmle Mücadele Derneği gibi örgütlenmeleri nasıl değerlendirmek gerekir? Bu saflaşmanın niyeti sistemi sorgulayan ve feodal sistemde köklü değişiklikler öngören her seçeneğe şiddetle karşı çıkmak, onu bastırmaktı. Bu nedenle, CIA projesi 12 Eylül 1980 askeri darbesi, sola karşı dalgakıran olması ve Sovyetler Birliği'ni kuşatan Yeşil Kuşak projesi için İslamcı hareketlerin önünü açmadı mı? 12 Eylül bir "toplumu İslamileştirme" projesiydi. Fethullah Gülen'in o günlerde söylediği "Kenan Evren cennetliktir" lafı bunun simgesidir...

Hz. Muhammet'in futbol maçı

Safsatalarla zaman ve enerji harcatıyorlar. Mesela bugün ülkemizde futbol oynamanın günah olduğuna hâlâ inananlar var. İnternette binlerce kişi bunu soruyor; geldiğimiz yer işte burası, vasatlık. Yahu... Hz. Muhammet futbol oynadı mı? Hz. Muhammet futbol maçı seyretti mi?

Prof. Muhammed Hamidullah dünyada kitaplarından en çok alıntı yapılan akademisyenlerden. Ana dili Urduca ama Farsça, Arapça, Fransızca, İngilizce, Almanca, Rusça, Japonca, Türkçe ve Hz. Muhammet döneminde konuşulan Arapçayı da bilirdi. Hindistan'daki Osmâniye Üniversitesi'nden mezun oldu ve dünyanın sayılı üniversitelerinde çalıştı. Uzmanlık alanı, İslam hukuku, uluslararası hukuk, Kuran tefsiri ve hadisti.

1954'ten başlamak üzere 25 yıl boyunca Türkiye'de bulunan ve üniversitelerde dersler veren Hamidullah'ın dilimize çevrilen *İslam Peygamberi* adlı kitabında tüm bu soruların yanıtı var.[27] Gerek Hz. Muhammet döneminde gerekse de öncesinde Arap Yarımadası'nda futbol oynandığını yazdı.

27 Muhammed Hamidullah, *İslam Peygamberi*, Çev. Mehmet Yazgan, Beyan Yayınları, 2021.

Hamidullah'a göre içi havayla şişirilmiş kuzu postundan bir topla oynanan bu oyuna Mekkeliler "kurrek" derdi. Kurrek oyununu oynamak için Mekke'nin her semtinde sahalar vardı. Sahalara maçları seyretmek için büyük kalabalıklar gelirdi. Kurrek Medine'de de oynanırdı.

Kaynaklarda ne bu oyunun şekli ve kurallarıyla ilgili ne de Hz. Muhammet'in kurrek oynayıp oynamadığı ya da seyredip seyretmediği hakkında ayrıntılı bilgi var. Bilinen tek şey Hz. Muhammet döneminde de kurrek oynanmaya devam etmiş. Yani yasaklama söz konusu değil.

Aydınlanmacı İslamı "gardıroba" indirgediler.

Hz. Muhammet'in hangi kıyafetle güreştiğini biliyorlar mı? Hz. Muhammet'in hangi kıyafetle yüzdüğünü biliyorlar mı? Nur Suresi ne diyor: "Mümin erkeklere söyle: Gözlerini (harama bakmaktan) sakınsınlar ve ırzlarını (apışlarını) korusunlar." (30).

Bu kadar. Ötesi hurafe!

Aslında tüm mesele senin kalbinin temizliğiyle ilgili; karşındakinin kılık-kıyafetiyle değil...

Bir örnek daha verip bu konuyu tamamlayayım:

Neler demediler ki... Mesela at yarışlarına karşı çıktılar; oysa Hz. Muhammet at yarışlarını seyretti, kazananlara ödül bile verdi. Üstelik "Abda" adlı devesini yarıştırdı.

Hz. Muhammet hiçbir spora karşı değildi; sadece kumar / bahis oynanmasına karşıydı. Çocuklara spor öğretmeyi teşvik etti: "Çocuklarınıza ok atmayı, ata binmeyi ve yüzmeyi öğretiniz."

Peki, İslam coğrafyasından neden dünya çapında sporcular çıkmıyor? Çünkü koskoca İslam coğrafyası, rasyonel düşünceden kopan, bilgiyi aramayan ve basit yorumlarla yetinip kaba biçimsel kalıplara boyun eğen, cahiliye dönemi bağnazlıklarını sürdüren bağnazların gölgesinde kaldı...

Bu sebeple her yıl sonunda şu tartışma mutlaka gündeme geliyor...

Hangi Noel?

Charles Dickens ünlü bir İngiliz edebiyatçı. *Bir Noel Şarkısı* adlı romanında Noel kutlamalarının toplumsal uzlaşmaya sebep olduğunu yazdı. Kitap 19 Aralık 1843'te, yani Noel arefesinde, yayımlanır yayımlanmaz kapışıldı, 13 baskı yaptı.

Kitap, Batı kültüründe Noel'in bugün kutlanan misafirperver aile toplantıları, hayırseverlik, hediye verme, mevsimlik yiyecek içecekler, şarkı, dans, ağaç süsleme, kart atma gibi birçok yönünü etkiledi. Kitapta sıkça geçen "Mutlu Noeller" sözü popüler hale geldi...

Bir Noel Şarkısı romanı Noel kutlamasını kitleselleştirdi. Örneğin bugün Noel'in en yaygın kutlandığı ABD'de bu romanın etkisi büyük oldu. Kitap yüz yıl içinde iki milyonun üzerinde sattı. 19. yüzyılda Noel aile odaklı, çocuk merkezli bir anlam kazandı.

Günümüzdeki Noel Baba imajı 1963'te, Amerikalı karikatürist Thomas Nast'ın *Harper's Weekly* dergisindeki çizimiyle ortaya çıktı.

Noel başlangıcı "25 Aralık"ın gizemini de kısaca yazayım:

İlk Hıristiyan yazarlar İzmirli Irenaeus (130-202) ve Kartacalı Tertullian (160-225) tarafından yazılan Hıristiyan festival listesinde "Noel" yok! Hatta İskenderiyeli Origen (184-253) ve Berberi Arnobius (?-330) çoktanrılı paganları doğum günlerini kutladıkları için suçlamışlardı...

Arnobius, bu kutlamaların çoktanrılı Romalıların bayramı olduğunu yazdı. Roma takviminde 24 Aralık'a 25 Aralık'a bağlayan gece kış gündönümü olarak kutlanırdı. Sebepler arasında kış aylarında daha az tarım yapılması ve baharla doğanın verimli hale gelmesi vardı...

Bakire İsis-Meri'nin Mısır güneş tanrısı Horus'u...

Bakire Nana'nın Frigya tanrısı Attis'i...

Bakire Devaki'nin Hint tanrısı Krişna'yı...

Bakire Semere'nin Yunan tanrısı Dionysos'u 25 Aralık'ta doğurduğunu geçelim! Hepsinin havarileri vardı, hepsi öldürülüp dirildi...

Roma İmparatoru I. Konstantin'nin Hıristiyanlığı seçmesinin ardından Hz. İsa'nın 25 Aralık'ta doğumu kutlanmaya başladı! Oysa ilk Hıristiyanlar Hz. İsa'nın doğumunu 14 Nisan'a denk gelen bir tarihte kutlardı: Fısıh Bayramı. Ama Hıristiyanlıkta takvim hesaplamaları farklı sonuçlar doğurdu.

Batı Hıristiyan Kiliseleri, Doğu Katolik Kiliseleri ve (1964 yılından beri) Doğu Süryani Kilisesi Gregoryen takvimi kullandıklarından Noel'i 25 Aralık'ta...

Rusya, Gürcistan, Ukrayna, Makedonya, Sırbistan, Karadağ, Kudüs Doğu Ortodoks Kilisesi, Jülyen takvimini kullandıkları için Noel'i 7 Ocak'ta...

Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Arnavutluk, Finlandiya, İstanbul ve Antakya, Kıbrıs, İskenderiye, ABD Ortodoks Kilisesi 20. yüzyıl itibariyle Revize Jülyen takvimini kullandıklarından Noel'i 25 Aralık'ta...

Ermeni Apostolik Kilisesi ve Kudüs'teki Ermeni Patrikhanesi Hz. İsa'nın doğumunu değil, vaftizinin kutlanmasına yönelik Doğu Hıristiyan uygulamasını sürdürerek Noel'i 6 Ocak'ta...

Farklı takvimler kullanmasına rağmen Kıpti Ortodoks Kilisesi, Etiyopya ve Eritre Ortodoks Tewahedo Kilisesi, Pentay Evanjelik Kilisesi Noel'i 7 Ocak'ta kutlar...

Yehova Şahitleri ise Noel'i İncil'e aykırı bulur, kutlamaz. İngiliz Kilisesi / Püritenler veya İskoç Kilisesi / presbiteryenler Noel kutlamalarını yasakladılar. Sovyetler Birliği'nde de yasaktı; tıpkı bugün Çin'de olduğu gibi... ABD'de Kanun ve Adalet İçin Amerikan Merkezi / ACLJ gibi radikal sağcı örgütler Noel kutlanmasına karşı çıkıp, eylemler yaptı.

Türkiye'deki tartışmalarsa genellikle kafa karışıklığından meydana geliyor: Noel ile yılbaşı kutlamaları karıştırılıyor hep! Bazı gazeteler bile manşet attı: Yılbaşını kutlamayın!

Hadi Noel yılbaşı ile karıştırılıyor; peki, Hz. İsa'nın doğumunu kutlamak niye günah olsun? İslama göre Hz. İsa peygamber değil mi? Mevlit kandilini kutlayanın Noel'e karşı çıkması tuhaf olmuyor mu? İsteyen kutlasın, istemeyen kutlamasın, kime ne?

Bir de pasta olayımız vardı, dedim ya kavramlar birbirine karıştırıldı:

Erdoğan'ın doğum günü pastası

Diyanet TV'de yayınlanan "Diyanet'e Soralım" isimli programda, yılbaşı bağlantılı çeşitli sorulara yanıt verildi. Yılbaşı kutlamaları için pasta siparişi alan bir üreticinin sorusu şuydu:

"Çam ağaçlı, Noel Baba'lı pasta siparişleri geliyor. Yapsam mı yapmasam mı bilemedim. 12 tane siparişim var. İptal mi etsem?" Soruyu yanıtlayan Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Fatih Mehmet Aydın'ın yanıtı şu oldu: "İslamın yasakladığı bir şeye alet, destek olmak caiz olmaz. Hıristiyanlar kendi bayramını kutlayabilir. Onlar nereden tedarik ederse etsin ama bir Müslüman onların Noel'lerine yardımcı olacak şekilde hareket etmemeli ve rızkını başka yerlerden aramalı. Yoksa pasta yapmakta bir sakınca olmaz ama bunu Noel için ve Noel'in figürleriyle yapıp satmak İslama yakışır, yaraşır bir şey değil."

Pastacı diyor yılbaşı, Diyanet anlıyor Noel! Sadece bizde değil ama bunun benzeri ABD / Colorado eyaletinde yaşandı:

Jack Phillips Colorado'da yaşayan bir pastacı. Masterpiece Cakeshop adlı dükkânın sahibi. Hayattaki ana hedefinin "İsa Mesih'e itaat etmek ve hayatının her yönünde İsa Mesih'in öğretilerini yaşamak" olduğunu söyledi. İnancına aykırı bulduğu Cadılar Bayramı için veya Tanrı'yı eleştiren sözler içeren ya da içinde alkol bulunan pasta yapmadı. Yıl, 2012.

Evliliklerini kutlamak için pasta yaptırmak isteyen iki erkek, pastacı Philips'ten "Eşcinsel evlilik dinime aykırı, size pasta yapmam" yanıtını alınca Colorado Yurttaş Hakları Komisyonu'na başvurup şikâyetçi oldu: "Kamuya satış yapan bu işletme ayrımcılık karşıtlığı yasasını ihlal etmiştir."

Phillips de pasta yapmamasının din ve ifade özgürlüğü hakkıyla ilişkili olduğunu söyledi. CCRC soruşturma başlattı, bulgularını bir idare hukuku yargıcına sundu. Sonunda çiftin yurttaşlık haklarının ihlal edildiği sonucuna varıldı.

Pastacı Phillips "Pasta yapmamak benim ifade özgürlüğümdür" diyerek temyize başvurdu ama Colorado Temyiz Mahkemesi, CCRC'nin kararını haklı buldu. Pasta yapmayı ne sanat ne de ifade özgürlüğü kapsamına soktu. 500 dolar para cezası kesti. Konu bu kez Colorado Yüksek Mahkemesi'ne taşındı. Ancak bu mahkeme davayı görmeyi reddetti. Dava, 2017 yılında ABD Yüksek Mahkemesi'nin gündemine geldi. Ne olduysa bundan sonra oldu. Yüksek Mahkeme davayı görüşmeye neden karar verdiğini şöyle açıkladı:

"CCRC karar verirken dinen tarafsız kalmamış, kölelikten, Holokost'tan bahsederek Pastacı Phillips'in dinine saygılı davranmamıştır!"

Tartışma birden tersine döndü: İnsanlar başkasına zarar vermek için dini kullanıyor mu, kullanmıyor mu?

Mahkemenin dokuz üyesinden ikisi karara şerh koydu:

"Phillips istediğine inanabilir ama eyalette iş yapmaya karar verdiyse dini inancın üzerinden hareket edemez!"

Karar sonrası Colorado'da çiçekçiden fırıncıya kimileri "dinimize aykırı" diye Pastacı Phillips'in yolundan gitti. Kendilerine pasta yapmayacağını bilenler de Phillips'in dükkânına gidip sipariş verip, "hayır" yanıtını alınca konuyu mahkemeye taşıdı! Karşılıklı davalar kilitlenmiş durumda en son...

Çıkış yolu ne? Diyanet'in fetvasına Hıristiyan yurttaşlarımız dava açsa Anayasa Mahkemesi ne karar verir mesela?

Pek bilinmeyen bir olayı yazayım:

Yıl 1994. Erdoğan, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı seçildi.

Türkiye'de yer yerinden oynadı; "içki satılan yerleri kapatacak!" gibi laflar edildi. Erdoğan, İstanbul'daki Refah Partili kurmayları topladı: "Herkes eşini alacak belediye tesislerine gidip çay içecek, yemek yiyecek." O güne kadar harem-selamlık oturmuş çoğu partili şaşırdı ama Reis'in emri dinlendi. Asıl sorun bundan sonra çıktı: "Çatalla mı yenecek kaşıkla mı; bıçak sağ elde mi olacak sol elde mi?"

Bugün AKP'lilerin kafasında böyle sorular yok!

Yine Erdoğan, Giresun'da düzenlenen mitinge gitmek üzere Atatürk Havalimanı Devlet Konuk Evi'ne geldiğinde bir sürprizle karşılandı. Orhan Gencebay, Emel Sayın, Muazzez Ersoy, Özdemir Erdoğan, Cengiz Kurtoğlu, Yavuz Bingöl, Ahmet Özhan, Bedia Akartürk gibi şarkıcılar Erdoğan'a doğum günü sürprizi yaptı. Pasta kesildi. Benzer bir kutlamayı sabah saatlerinde Erdoğan'ın Kısıklı'daki komşuları da yapmış, Erdoğan kesilen pastayı basın mensuplarına ve komşularına dağıtmıştı...

Erdoğan'ın ilk doğum günü kutlaması değildi bu. Ondan önceki yıl da Ajda Pekkan, İbrahim Tatlıses, Sibel Can, Serdar Gökhan, Hülya Koçyiğit gibi isimlerin katılımıyla Beylerbeyi Sarayı'nda kutlama yapmıştı.

Erdoğan doğum gününe karşı mıydı? Kutladığına göre soru anlamsız kalıyor, değil mi? Öyle değil! Erdoğan da çevresindeki

çok kişi gibi eskiden doğum günü kutlamaya karşıydı! Çoğu İslamcı çevre gibi Erdoğan da doğum gününü "Hıristiyan âdeti" görüp şiddetle karşı çıkardı. Bu çevrelerden kimileri doğum günü kutlamaya hâlâ "haram" diyor...

En ılımlısı Nihat Hatipoğlu bile pasta kesilip, mum üflenmesini doğru bulmuyor. Diğerlerini hiç yazmayayım, hadislerden alıntı yapıp oldukça sert açıklamaları var. Nurettin Yıldız doğum günü kutlaması için sanki Erdoğan'a laf attı: "Ahirete yaklaştıkça endişelenmek varken, bize ait olmayan modellerle gülmek, pasta kesmek de ne oluyor?"

Oysa insanoğlu 5.000 yıldır doğum günü kutluyor; Mısırlılar, Persler, Antik Yunan, Romalılar vs. hepsi doğum günü kutladı. Başlangıçta meselenin Hıristiyanlık ile ilgisi yoktu; "Pagan âdeti" dediler. Dünyaya acı çekmeye geldiklerine inanan Katolikler uzun süre doğum gününü yasakladı.

İslamcı çevreleri takip ederseniz; Erdoğan'ın doğum günü kutlamasının ne büyük devrim olduğunu anlarsınız! Tahmin ediyorum, Erdoğan'ın doğum günü kutladığı haberlerini okuyup gördükçe hop oturup hop kalktılar ve hatta "İktidar yozlaştırır" dediler...

Kuşkusuz bu tek olguya bakarak, "Türkiye, Erdoğan'ı değiştiriyor" denemez. Bu dönüşümün sebebini analiz etmek zorundayız. Yazdığım gibi İslamcı çevreler açısından doğum günü kutlamak, Batı kültürüne giden yolda büyük bir kavşağın dönülmesi anlamına gelir. Bilmedikleri var:

Osmanlı'da doğum günü kutlama alışkanlığı Tanzimat ile başladı. Bugün kimi çevrelerin el üstünde tuttuğu II. Abdülhamit bile doğum günü kutladı; 21 Eylül'de güzel elbiseler giyilir, hem devlet töreni hem de haremde müzikli şölen yapılırdı. Ve sonra niyeyse yasaklandı...

Hz. Muhammet'in mizahı

Dikkatinizi çekmiştir; asık suratlı bir din anlayışları var! Gülmeyi ayıplıyorlar...

Hz. Muhammet'i tanımıyorlar. Oysa..

Zübeyir b. Bekkar (789-870) hadislerde dağınık olarak bulunan mizahi bilgileri ve hikâyeleri *Kitâbü Mizâhi'n-Nebî* adlı eserinde topladı...

El-Cahiz, İbn Kuteybe ed-Dineveri, İbn Abdürabbih, Şihabuddin Ahmet b. Abdülvehhab en-Nüveyri, Kalkaşendi ve el-Makkari gibi İslam âlimleri eserlerinde mizah konusuna yer verdi...

İslam hayatında mizah akademik çalışmalara da konu oldu. Alman Yahudisi Prof. Dr. Franz Rosenthal, İslamda mizah konusunda çalışma yapan ilk akademisyenlerden. *Erken İslam'da Mizah* (1956) adlı kitabında esas olarak 8. yüzyılda yaşadığı sanılan ünlü Arap mizahçısı Eş'eb hakkında bir monografi yazdı.[28]

Kuşkusuz Türkiye'de Akif Köten, Ali Seyyar ve Yusuf Doğan gibi akademisyenler de son yıllarda İslamda mizah konusunda çalışmalar yaptılar...

O halde gülmek niçin, neredeyse "günah" diye niteleniyor!

Mizah, Arapça m-z-h kökünden alınmış olup, "eğlence, alay, latife, şaka" anlamlarına gelir.

Aziz Nesin terimin doğrusunun "muzah" olduğunu söylese de, Arap dilinde her ikisi de kullanılır.

"Mizah" karşılıklı şaka yapmak anlamına gelirken; mezh kökünden türemiş bir isim olan "muzah" ise "şaka, mizah, espri" anlamlarını içerir.

Kitabu'l-Hayavan ve *el-Buhela* adlı eserlerinde mizahla ilgili bilgilere ve hikâyelere yer veren el-Cahiz'e göre Araplar nüktedan bir mizaca sahipti. Örneğin çocuklarına çok gülen anlamına gelen "Dahhak" adını koyarlardı. Ama Salahuddin el-Müneccid ile Ens Ferh gibi edebiyatçılar Arapların, mizahtan ve nükteden uzak oldukları görüşünde...

İslamın mizaha bakışı konusunda hep kafa karışıklığı var. Örneğin "Yaptıklarının bir cezası olarak az gülsünler ve çok ağlasınlar" (Tevbe 9/12), "Onlar lağv yani boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler" (Mu'minun 23/3) ayetleri...

Kimileri bu ayetlerin gülmeyi, dolayısıyla da mizahı yasakladığını iddia etti. Bu yoruma karşı çıkanlar ise Tevbe'nin savaştan kaçanları kapsadığını; Mu'minun'daki "lağv" sözcüğünün, "hezl" yani mizah anlamında olmadığını, Allah'ın emrinden kaçanların kastedildiğini söylüyorlar...

---

28 Franz Rosenthal, *Erken İslam'da Mizah*, Çev.. Ahmet Arslan, Divan Kitap, 2020.

İslam mizaha karşı mı? Ayetler açık: "Güldüren de ağlatan da O'dur" (Hud 11/71); "Onun sözünden dolayı gülerek tebessüm etti." (Nelm 27/19)

İslamda mizahın yasak oluşuyla ilgili görüşler, bazı hadislerin yorumundan kaynaklandı. Gerçi ilgili hadislerin doğruluğu tartışma konusu ama kimi İslamcılar mizahın yasaklanmasını bile savundu. Mesela Ebu Suleyman ed-Darani, "Mizahı kötü görüyorum, zira o haktan uzaktır" dedi. Ömer b. Abdülaziz, "Mizahtan sakın! Çünkü çirkinliği celbeder ve kalplerde kin bırakır" dedi; el-Ahned b. Ays ise "Şakacı efendi olamaz ve mizahçıya tazim gösterilmez" dedi.

Evet, "Arkadaşınla tartışma ve şakalaşma" diyen de vardı; "Çok gülme, zira çok gülme kalbi öldürür" diyen de!

Aydınlık İslamı Cahiliye dönemine geri döndürmek için ellerinden geleni yaptılar ve hâlâ yapıyorlar. Halbuki Hz. Muhammet'in kişiliği bu konudaki tüm kafa karışıklığını gideriyor. Mizaha İslamın nasıl baktığını Hz. Muhammet'in kişiliğinde net olarak görürsünüz. Yasaklamak şöyle dursun, mizahın ve şakanın insan ruhuna iyi geldiğini ve bir ihtiyaç olduğunu yaşamıyla gösterdi.

Sahabeden Hanzala b. Rebi, evinde ailesiyle şakalaşıp gülüşürken birden münafık olduğu düşüncesine kapıldı ve koşarak Hz. Muhammet'in yanına gitti. Şakalaşıp gülüp eğlenmenin ayıp olup olmadığını sordu. Hz. Muhammet şu yanıtı verdi:

"Ey Hanzala; insan bazen öyle olur, bazen böyle olur."

Yani, mizah sünnetti. İslamın Peygamberi bizzat şaka yaparak mizahın bir ihtiyaç olduğunu gösterdi.

Bir gün Ebu Hureyre, Hz. Muhammet'in bir hareketini anlayamayınca şöyle sordu: "Ya Rasulullah! Bize şaka mı yapıyorsun?" Yanıtı şu oldu Hz. Muhammet'in: "Evet, ben şaka yaparım; fakat sadece doğruyu söylerim..."

Hz. Muhammet'in en güldüğü kişi sahabeden Al-Nuayman ibn Amr (?-652) idi. Nuayman'ın şakaları İslam tarihinde ayrı bir konudur. Hakkında kitaplar bile yazıldı...

Kendine yapılan şakaları tebessümle karşılayan Hz. Muhammet'i unuttular, unutturdular.

Câbir'in anlattığına göre, Hz. Muhammet, torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i sırtına bindirir, dört el üzerinde yürüyerek

"Deveniz ne güzel deve, siz de ne iyi binicilersiniz" diyerek onları taşırdı...

Hakikati yazmadılar, söylemediler size; asık suratlı bir din yaratmaya çalıştılar! Neler "yaratmadılar" ki...

Hz. Muhammet'in doğum günü

Tespit 1:

Hz. Muhammet'in doğum tarihi tartışma konusudur. Hindistanlı Prof. Muhammet Hamidullah'ın araştırmalarına göre Hz. Muhammet'in doğum tarihi 12 Rebiülevvel (17 Haziran 569) idi...

Mısırlı astronomi bilgini Mahmut Paşa el-Feleki ise yaptığı hesaplarda Hz. Muhammet'in doğum tarihini 9 Rebiülevvel (20 Nisan 571) olarak tespit etti.

İslam takvimleri üzerine çalışmış Beaumont Burnaby Sherrard, Mahmut Paşa el-Feleki'nin hesaplamalarının yanlışlığını ortaya koydu...

Tespit 2:

Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay, Türkiye'de felsefenin gelişimine önemli katkılar sağlamış isimlerden biri. Fethullah Gülen konusunda övücü konuşmalar yapması ve FETÖ'nün Abant Toplantıları'na katılması, hakkında "Cemaatçidir" ithamlarına yol açtı. Öyle midir bilmem...

Yıl, 1989. Prof. Bolay, Türkiye Diyanet Vakfı'nın yayın kurulu başkanı idi. Çalışma arkadaşı *Zaman* gazetesi yazarı Mümtazer Türköne ile Diyanet İşleri Başkanlığı'na teklif götürdü: "Hz. Muhammet'in doğumunu her yıl farklı etkinliklerle kutlayalım."

Diyanet İşleri Başkanı Mustafa Sait Yazıcıoğlu'nun desteğiyle "Kutlu Doğum Haftası" başladı...

İddialara göre meselenin aslı farklıydı... FETÖ'nün, "Ilımlı İslam" projesi kapsamında "Protestan İslamı" oluşturma çabasının bir ürünüydü "Kutlu Doğum Haftası"

Tespit 3:

a) İlk "Kutlu Doğum" etkinliği beş gün sürdü; 1989'da 12 Ekim-17 Ekim günleri arasında kutlandı...

b) Ertesi yıl "hafta" oldu; 1 Ekim-7 Ekim 1990 günleri arasında kutlandı...

c) 1991 yılında 20 Eylül-26 Eylül günleri arasında kutlandı...

d) 1992'de 9 Eylül-15 Eylül ve 1993'te ise 30 Ağustos-5 Eylül günleri arasında kutlandı...

e) 1994'ten 2007 yılına kadar 20 Nisan-26 Nisan günleri arasında kutlandı...

2008 yılında yine değiştirildi. Artık 14 Nisan-20 Nisan günleri arasında kutlanıyor! Tarih farklılığının sebebi neydi?

Diyanet İşleri Başkanlığı, "Kutlu Doğum Haftası"nı ilk yıl Mevlit Kandilini de içine alacak şekilde, hicri takvime göre kutladı.[29]

Mevlit Kandilini de içine alacak şekilde kutlanan etkinliğin tarihi 1994'den itibaren birdenbire 20-26 Nisan olarak belirlendi.

Bunun nedeni kimine göre "Kutsal Doğum Haftası"nın artık miladi takvime göre yapılmasıydı. (Ki İslamda miladi takvime göre kutlama olmaz!)

Kimine göreyse etkinliğin Fethullah Gülen'in doğum tarihi 27 Nisan'a denk getirilmek istenmesiydi...

AKP bu tarihi de 2008'de değiştirdi. AKP miladi takvimi kabul etmedi ve tarihi 14 Nisan-20 Nisan olarak kesinleştirdi. Hem miladi takvimi beğenmeyip hem de –her yıl 11 gün değişen– Hicri takvimi sabitlemeleri absürt bir durum ortaya çıkardı. Oysa... Mevlit Kandili gibi –Hicri takvime göre– 17 Rebiülevvel hangi tarihe denk geliyorsa "Kutlu Doğum Haftası"nı da o hafta kutlasalar, mesele kalmayacaktı. Böyle yapmadıkları için, Türkiye'de Hz. Muhammet'in doğum tarihi iki kez kutlanır oldu:

Mevlit Kandili ve Kutlu Doğum Haftası!

AKP, Nurcuların kontrolündeki etkinlikleri eline alıp, "Kutlu Doğum Haftası"nı resmi törene dönüştürdü. *Resmi Gazete*'de yayımladığı genelgeyle kutlamalara ilişkin usul ve esasları tek tek sıraladı! "Milli Egemenlik ve Çocuk Bayramı"nı kutlaması gereken Milli Eğitim Bakanlığı genelgeyle okullarda etkinlikler düzenlenmeye başladı. "Kutlu Doğum Haftası" siyasi parti liderlerinin öne çıktığı politik bir gösteriye dönüştürüldü...

29 Kuran-ı Kerim'de Kadir Gecesi dışında işaret edilen önemli bir mübarek gece yoktur. Hz. Muhammet'in doğum gününü Mevlit Kandili olarak kutlama geleneği Sultan II. Selim döneminde başlatıldı! "Neden" sorusuna hiç girmeyelim. Devam edelim...

İslam ülkeleri, "Kutlu Doğum Haftası"nın başlangıç günü olan 14 Nisan'da İslam Zirvesi Konferansı için İstanbul'da idiler.

Beklersiniz ki zirvenin yapıldığı günün akşamı özel bir etkinlikle "Kutlu Doğum Haftası"nı kutlasınlar! Ağızlarından bu konuda tek cümle çıkmadı.

Niye İslam ülkeleri bu tür etkinliklere sıcak bakmıyor? Çünkü...

Doğum günü kutlamayı; Hz. İsa ile özdeşleştirip Hıristiyan geleneği / yortusu olarak değerlendiriyorlar!

Ne Hz. Muhammet döneminde ne de onu takip eden halifeler döneminde "kandil kutlamaları" bile yoktu. Bunun sonucu olarak İslam ülkelerinde ne Mevlit Kandili ne de "Kutlu Doğum Haftası" var! Türkiye, sanki İslami gelenek gibi kandiller, bayramlar uydurmayı seviyor! Üstelik bunu dayatıyor. Çünkü bu etkinlikler politik şova dönüşmüş durumda. Bu hal gün geçtikçe varoşlaşıyor: Tokat'ın Zile Müftülüğü, "Kutlu Doğum Haftası" etkinliğini Kuran-ı Kerim tasarımlı pasta keserek kutladı!

Kuran'da içki ayetleri

Günlük yaşama dair yasaklar bitmek bilmiyor. Bir de içki konusu var.

AKP'nin, yılbaşı öncesi market raflarına yerleştirilen sepetlerden içkilerin çıkarılmasına karar vermesi tartışmalara neden oldu. İlginçtir, kaçak rakı içtiği için yaşamını kaybeden 30 kişi bu kadar konuşulmadı.

İçkinin tarihinden biraz bahsedeyim: Hint, Yahudi, Yunan, Macar, Bulgar, İran, Türk... Birçok ülkenin söylencesi birbirine karıştı ve benzerlik gösterdi. Ve işe ille de şeytan karıştırıldı. Şeytan...

Şeytan varsa yasak kaçınılmaz! Musevilikte içki yasağı yok; hatta şarap içmek özendirilir. Hıristiyanlıkta şarap kutsal.

İslamda içkiyle ilgili dört ayet var:

"Hurma ve üzüm gibi meyvelerden sarhoş edici bir içecek ve güzel bir rızık elde edersiniz. İşte bunda, aklını işleten bir topluluk için kesin bir mucize vardır." (Nahl/67)

"Ey iman edenler, sizler sarhoş ve zihinsel uyuşukluk halindeyken ne söylediğinizi bilinceye kadar, cünüp iken de, yolları mescitten geçenler hariç, gusledinceye kadar namaza, mescide yaklaşmayın." (Nisa/43)

"Sana şarap ve kumardan soruyorlar. De ki: İkisinde de büyük bir günah, bir de insanlar için bazı yararlar vardır; fakat günahları, yararlarından daha büyüktür. Bir de ne bağışlayacaklarını soruyorlar. 'İhtiyaçtan fazlasını' de. İşte, Allah, düşünmeniz için ayetlerini size böyle açıklıyor." (Bakara/219)

Uhud Savaşı zaferi sonrasında, İslamın doğuşundan 15 yıl sonra... Maide suresinin 90. ayeti geldi: "Ey iman edenler! (aklı örten) içki (ve benzeri şeyler), kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz."

Köklü içki alışkanlığı tüm yasaklamalara karşın günümüze kadar geldi. "Osmanlı'nın yasağı üç gün sürer" sözü içki yasağını anlatmak içindi. İçki içmeyen pek az ama içkiyi yasaklayan pek çok padişah oldu. İlk yasaklayan Kanuni Sultan Süleyman idi. Çünkü Şair Baki'nin demesiyle "Meyhaneler Kâbe, meyhaneci ise Harem-i Şerife" haline gelmişti. Tüm içki alınıp satılan yerler kapatıldı, içenler ağır cezalara çaptırıldı. Sadece Kanuni değildi, III. Murat, Genç Osman, I. Ahmet, IV. Murat, IV. Mehmet ve en son III. Selim içki yasağı koydu. Yine de hemen tüm içki yasakları kısa sürede kalktı. Bunun nedeni içkinin devlete gelir sağlamasıydı...

Dediler ki: "Osmanlı'da içki yasağı olmuştur ama bu halk tarafından kabul görmediği için kaldırıldı." Bu, ekonomi temelli düşünemeyen tarihçilerin uydurması! Çünkü içki yasağının kalkmasının sebebi, "zecriye" adı verilen gelir vergisiydi...

Osmanlı devleti ekonomisi her bozulduğunda, hazinesi her allak bullak olduğunda bu vergilere ihtiyaç duyulduğundan içki yasağı kaldırıldı. Osmanlı döneminde içkiden alınan vergileri tahsil eden maliye dairesi Hamr Emaneti'nin Galata Domuz Kapusu'ndaki yeri bir açılır, bir kapanırdı! Yani Kanuni kapattı ise oğlu II. Selim, Hamr Emaneti'ni tekrar açtı. Nasıl açmasın, ekonomi krizdeydi ve içki vergisi hazineyi dolduruyordu!

IV. Mehmet döneminin vakanüvisi Silahtar Fındıklılı Mehmet Ağa, 1687 yılı olaylarını anlatırken şöyle yazdı: "Hamr Emaneti kaldırılmış, meyhaneler yıktırılmıştı. Hazine çok sıkıntı içinde idi, içki yasağı kaldırıldı, Hamr Emaneti yeniden kuruldu."

Tıpkı bugün AKP'nin içkiden çok vergi alması nedeniyle içki konusunda yasakçı davranamaması gibi...

Meseleyi salt İslam tarihi açısından değerlendirmeyelim; ya Türklerin içki tarihi? İçkisiz şaman töreni olmazdı. Türkün tarihsel içkisi kısrak sütünden yapılan ve tadı ekşi ayranı anımsatan "kımız"dı. Altaylardan Özbeklere ve Tatarlara kadar sarayın vazgeçilmeziydi kımız...

Kırgız ve Kazaklarda Kımızmurunduk –Kımız Açılışı– adlı içme törenleri yapılır. Dede Korkut'ta da geçen kımız, deriden yapılmış "çölpü" ve "ucav" adı verilen özel kaplarda içilirdi.

Çinli tarihçi Sı-ma Çyen, kımızı Hunların içkisi diye yazdı: "Çin'in kuzey kıyılarında kısrak beslerler. Bunlara binmezler, sütünden Chuglo denen bir içki yaparlar."

Çin kaynaklarına göre Hunlar arasında bir de, yoğurt, kayısı ve kiraz ile yapılan "lo" adlı içki vardı.

Türkler ayrıca buğday ve darıdan "begni" adlı içki yaparlardı. Tatlı şarabın adı "şüçik" idi. Kaşgarlı Mahmut'ta geçen "kumlak"; içine bal katılan rakı tadına benzerdi. Cengizhan içkiyi kaldırmanın güç olduğunu bildiği için, ayda sadece üç kez sarhoş olmaya izin verdi...

Ebussuut, cuma namazı kılınırken açıkta içki alınıp satılmasının doğru olmayacağını ifade edince, 16. yüzyılın sonunda "akşamcılık" denen gelenek ortaya çıktı. Yakın tarihin ünlü akşamcıları Namık Kemal, Mithat Paşa, Muallim Naci, Ebüzziya Tevfik ve kuşkusuz Ahmet Rasim idi...

Rom içen II. Abdülhamit'in anılarına göre, kardeşi V. Murat'ı içkiye alıştıran Namık Kemal idi...

Türklerin ikinci içkisi şarap, Türkçe değil. Türkçedeki adı, "çakır" idi. "Çakırkeyf olmak" buradan geliyor...

Rakı (rakia) 17. yüzyılda, içki yasağı döneminde, renginin sudan farksız olması nedeniyle içilmeye başlandı. Çok yaygınlaşması 19. yüzyıl başlarında oldu...

Türklerin ilginç bir kadeh geleneği vardı. Eski Türklerde altın, gümüş gibi değerli madenlerle kaplanan kafatasından yapılmış içki kadehleri vardı. Töreye göre kafatası doğaüstü güçlerin merkeziydi...

Ahmet Rasim'in "duble" adını verdiği kadehin ismi aslında, 10 santimetre oylumundaki dibi ağzına göre dar olan "leylek boynu" idi.

Bir diğer adı "bade" idi. "Tektekçiler" ise yüksük kadeh ile içerdi; tek rakı ölçüsündeydi bu. Mini rakı kadehlerine "bülbülağzı" da denirdi.

Meyhanelere eskiden "şerbethane" denirdi. Osmanlı'da resmi çalışma izni almış meyhanelere "gedikli" denirdi. Abdülaziz döneminde bunların ismi, "Selatin Meyhaneleri" oldu. Ayaktakımı ise genellikle "koltuk meyhanelerine" giderdi.

Bir de gezici içki satıcıları vardı; "ayaklı meyhane" Ucu musluklu rakı ya da şarap dolu damacanayı uzun bir koyun barsağıyla beline sarar; sırtına cübbe giyer, cübbenin içinde kadehler ve mezelik meyveler vardır. Kadehi bir yudumda yuvarlayan kişi ağzını elinin tersiyle silerse buna yumruk mezesi denirdi.

Evliya Çelebi'ye göre, 17. yüzyılda İstanbul'da yaklaşık 1400 meyhane vardı... Uzatmayayım...

II. Abdülhamit'in şu gerçeği kimilerini rahatsız edecektir: Osmanlı ülkesine giren her yeni şey şeyhülislam fetvasıyla girerdi. İçkiye de izin verilmesi böyle oldu ve II. Abdülhamit döneminde İsviçreli Bomonti Kardeşler Feriköy'de ve Vasil isminde bir Yunan da Şişli'de bira imalathaneleri kurdular. Üretmekle kalmadılar; bahçelerinde halka satış yaptılar.

İki yıl sonra o tarihte Osmanlı egemenliğindeki Selanik'te de "Olimpos Bira ve Şampanya Fabrikası" açıldı. Sahipleri Osmanlı vatandaşı Mizrahi ve Fernandez adlı Allatini kardeşlerdi. Kurucuların "arz tezkiresi"ne olumlu yanıt veren II. Abdülhamit idi..

Kuşkusuz Osmanlı'da Müslümanlara içki yasaktı. Bira içenlerin ne kadarı Müslüman onu bilmiyoruz. Ama biraya "Fatma ananın helvası" diye şifreli isim verildiğini biliyoruz! Osmanlı'da ortalama 8-9 milyon litrelik birayı tüketecek gayrimüslim olmadığı malum! 1921'de sadece İstanbul'da 52 birahane vardı...

Geneleve izni kim verdi?

II. Abdülhamit sadece içkiye izin vermedi!

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) İlahiyat Fakültesi'nden Doç. Dr. Abdullah Akın dedi ki:

"1924 yılında Çanakkale ve Bursa'da genelev olarak kullanılan camiler vardı!"

Tarihe hayallerinin istediği oranda şekil veriyorlar! Cumhuriyet'i "genelev açan rejim" olarak göstermek istiyorlar. Oysa ilk yerleşik genelevler 1812 yılında II. Mahmut döneminde açıldı. Resmi ilk genelevler ise 1884 yılında II. Abdülhamit'in izniyle "kerhane yönetmeliği"yle Galata ve Pera'da açıldı. Arkası geldi; genelevler ardı ardına faaliyete başladı. Anadolu'ya yayıldı...

Osmanlı'nın yoksullaşmasının sebebiydi bu artışın nedeni; geçim derdi fuhuşu patlattı! Yaşam mücadelesi veren kadınlar seks işçiliğine yöneldi. Mütareke döneminde sadece İstanbul'da 5 bin hayat kadını sokaklardaydı. Birinci Dünya Savaşı yıkımı fuhuş ticaretini büyüttü. Seks geçim aracı, kadınlar "sermaye" oldu. Polis raporlarına göre İstanbul'da 804'ü Müslüman, 3.104 vesikalı ve binin üzerinde kaçak çalışan kadın vardı. 1915 yılında genelev sayısı 359'a ulaştı! Artık kadına "çalışma vesikası" verilmeye başlandı. Savaşların yarattığı ağır yıkımın sonucuydu bunlar...

Keza kumar da o kadar yaygınlaştı ki, "milli afet" sayıldı. Uyuşturucu kullanımı arttı.

Dillerinden "Osmanlı" düşmüyor ama Osmanlı'nın toplumsal gerçeklerine yabancılar, bilmiyorlar...

Ya müzik? Tartışma konularından biri de bu...

Müzik tartışması

Odatv'de bir haber okudum:

"Videolu dersler veren ve kendini 'Çetin Hoca' olarak tanıtan kişi, müziğin çalgıların olmadığı ve sözleri içinde haram unsurlar barındırmadığı sürece dinlenebileceğini, fakat çalgı aletleriyle olan müziklerin dinlenmesinin haram olduğunu anlattı:

'Keyfi olarak kasten müzik dinlemesinde haramlık vardır. Ama gayrıihtiyari mağazaya gidiyorsun, arabaya biniyorsun veya otobüse biniyorsun, gücün de yetmiyor bunu kapatmaya. Orada keyfi olarak durmaman şartıyla yani, kendi isteğinle bu haramlık söz konusu olmadığından dolayı, fazilet sahibi olan Rabbim, kişiyi kaldıramayacağı şeylerden sorumlu tutmaz. Sıkıntı kendi isteğinle bunu yapman! Çalgıdır, ilahidir, aman ha aman! Ben derim ki, hiç böyle bir riski göze almaya gerek yok...'"

Bin küsur yıllık tartışma bu... Müzik-çalgı üzerine Kuran-ı Kerim'de ayet yok. *İslam Açısından Müzik ve Semâ* kitabı yazarı İlahiyatçı Prof. Süleyman Uludağ, "Çok zorlarsanız" diyor, "Kuran'da müziğin yasaklandığına ilişkin altı ayet, yasaklanmadığına ilişkin sekiz ayet bulursunuz."[30]

"Çetin Hoca" zorlayanlardan! Lokman suresinin 6. ayetini kaynak gösteriyor. Diyanet İşleri ise bu ayetin anlamı konusunda farklı görüşte:

"Bize göre, Taberî'nin de belirttiği gibi, lehve'l-hadîs deyiminin özel olarak şarkı ve musiki anlamına geldiğine dair ayette herhangi bir işaret bulunmuyor."

Tartışmaların sebebi hep bu; nereden baktığına bağlı...

Hz. Muhammet'in müziğin kullanımını destekleyen sünneti var. Hz. Ayşe anlatıyor:

"Resulullah, benim yanımda iki cariye türküler söylerken çıkageldi. Derken (babam) Hz. Ebubekir girdi.

Derhal beni azarladı ve: 'Resulullah'ın hane-i saadetlerinde şeytan çalgısı ha!' dedi.

Bunun üzerine Resulullah, ona yönelip: 'Bırak onları (söylesinler)' buyurdu.

'Nikâhı def çalarak ilan ediniz' dedi Hz. Muhammet."

Bu anlama gelen pek çok hadis varken, bırakın "Çetin Hoca"-yı, kimi fıkıh âlimleri bile musikinin haram olduğunu iddia etti. Musikinin insanı gaflete düşürüp, ahreti unutturup, dinden uzaklaştıracağını söyledi...

Bu tavırları küçümsemeyiniz; kimi Ayasofya'da fotoğraf çektiren genç balerine, kimi de camide spor yapan cemaate kızdı, bu olaylar mahkemelerin konusu haline geldi...[31]

---

30 Süleyman Uludağ, *İslam Açısından Müzik ve Semâ*, Marifet Yayınları, 1999.

31 Son yıllarda her fırsatta "dini değerleri aşağılama" iddiasıyla insanlar tutuklanıyor! Alman felsefesinin kurucusu Kant'ın felsefe tarihinde özel yeri vardır. *Basit Aklın Sınırları İçinde Din* adlı eserini 1781'de yayımladı ve kitabının sunumunda "ahlakın pratik akıl sayesinde kendi kendine yettiğini ve hiçbir şekilde dine ihtiyacı olmadığını" yazdı. Dinin akılla sınırlandırılması Alman İmparatoru II. Wilhelm'in tepkisini çekti. Ne yaptı dersiniz, cezaevine mi attı? Hayır. Kant'a mektup yazdı. Hıristiyanlığın ve kutsal yazıların temel öğretisinin çarpıtılmasından ve aşağılanmasından dolayı ne kadar üzüldüğünü belirtti! Bu kibarlık karşısında Kant, yanıt mektubunda mecburen, "Yanlış anlaşıldım. Hıristiyanlığa karşı büyük saygım vardır" diye yazdı...
İmparator ile filozof ilişkisi bundan 200 yıl önce böyle gerçekleşti.

Peki, Hz. Muhammet, ilk cami Mescit-i Nebi'de oyun oynayan ve raks eden Habeşlileri seyretmedi mi? Hz. Davut, çalgı yapmadı mı? Allah'ın mukaddes kitapları Tevrat ile İncil müzik konusunda neler yazdı, neler? Sahi, semahı, Mevlit'i yasaklayalım mı? Tekke müziği ve tasavvufu yasaklayalım mı? Farabi'den İbni Sina'ya müzik yazılarını yasaklayalım mı? Gazneliler'den Selçuklu'ya, Türk tarihinde cuma salâtı, bayram salâtı, kurban bayramı salâtı, cenaze salâtı, salât-ı ümmiye, tekbir, mahfel sürmesi, miraciye, tevşih, münacaat, temcit, tehlil gibi ilk "cami müziği" örneklerini yasaklayalım mı?

Osmanlı döneminde Şeyhülislam Ebussuut'tan Kadızade Birgivi'ye kadar "müzik haramdır" diyenler oldu. Fetvalar verildi. Buna karşı çıkanlar olmadı değil. İsmail Ankaravi dedi ki:

"Allah'ın yardımı ve inayetiyle biz deriz ki, bu fetva batıldır, çürüktür. O fetvaya göre İmam Şafi, Sühreverdi, Abdürrezzak Kaşani, Ebu Talip el-Mekki ve Hz. Mevlana gibi sultanları kâfir saymak icap eder. Çünkü bunlar raks ve semâyı caiz görüp ibadet ve fazilet addetmişlerdir."

Gazali bile *İhyâ'u Ulmû'id-Din* kitabının sekizinci cildinde, ihtiyat payı bırakarak da olsa, "musiki / semâ helaldir" diye yazdı.

Tartışmalar hep sürse de bestekârlar üretmeye hep devam etti. Ahmet Say, Anadolu'da bilinen ilk tasavvuf müziği bestecisinin Mevlana'nın oğlu Sultan Veled olduğunu yazdı. Dinsel müziğin günümüze eserleri ulaşan ilk bestecisi ise Hacı Bayram Veli idi. Keza Koğacızade Şeyh Mehmet, Bezcizade Muhyiddin, Zakirbaşı Şaban Dede, Evliya Çelebi, Hafız Post, Itri, Nayi Osman Dede, Yahya Nazım, Hafız Yusuf Çelebi, İbrahim Ağa, Şeyh Mehmet Tului, Çalakzade Şeyh Mustafa, Halifezade Tahir, İsmail Dede Efendi, Ali Nutki, Sadık Efendi gibi nice bestekâr unutulabilir mi?

Medreselerde olmasa da Osmanlı Sarayı Enderun Mektebinde "Meşkhane" adlı müzik dersi vardı.

Itri ne müziği?

Biz 21. yüzyılda Mozart ve Beethoven dinleyip dinlememeyi, "müzik haramdır" sözünü tartıştık...

Bu nedenle dediler ki:

"Cenaze törenlerinde Polonyalı bir müzisyenin (Chopin) *Cenaze Marşı*'nın çalınması doğru değil. Bizim kendimize ait

değerlerimiz, kültürümüz var. Itri'nin Tekbir'i var ki, muhteşem bir bestesidir. Cenazenin İslam geleneğinde adabı vardır."

Itri bizim kültürümüz mü? Çok araştırmaya gerek yok, Google'a girip dinleseler, Bizans müziği ile klasik Türk musikisinin ayırt edilemeyeceğini anlayacaklar... Kiliseye gidip Rum Ortodoks ilahilerini dinleseler, şaşırıp kalacaklar. Rum kiliselerinde okunan birçok ilahinin bestesi bildiğiniz uşşak makamından başka bir şey değildir...

"Kirie Ekekraksa" duası hicaz, "Fos İlarion Ayas Doksis" segâhtır. "Itri'nin Tekbir'i" segâh makamındadır ve bu makam Ortodoks kilise makamıdır...

Osmanlı müziği üzerine 18. yüzyılda inceleme yapan ve bu nedenle yedi yıl İstanbul'da yaşayan Fransız Charles Fonton'dan, müzik kuramcısı Charles-Henri de Blainville'e kadar birçok yazar bu ilişkiyi ayrıntılı yazar:

"Osmanlı'nın müziği eski Yunan musikisinin kalıntılarından başka bir şey değildir."

Yüzyıllardır fıkıh âlimleri, müzik dinlemenin (semânın) caiz olup olmadığı yönünde görüş bildirdi. Kuran'da müzik hakkında yasaklayıcı, kınayıcı söz bulunmuyor iken bu sorunun nasıl ortaya çıktığını kavramak kolay değil. Hz. Muhammet'e atfedilen o kadar farklı sözler var ki işin içinden çıkılamıyor. Örneğin, Câbir b. Abdullah, Hz. Muhammet adına bir hadis imal etti: "İblis ilk ağıt yakan ve ilk şarkı söyleyen" idi. Günümüz Türkiye'sinde ne çok uydurukçu Câbir var!

Karışıklık çıkarılmasının sebepleri var kuşkusuz. İslamdan önce pagan inancının hâkim olduğu Arap yarımadasında şiirler, şarkılar toplumsal kültürün vazgeçilmeziydi. Hz. Muhammet bu kültürü toplumsal direnişe uyarladı. Pagan festivalleri İslam tarafından güzel görülerek uyarlanıp, yeni biçimleriyle kabul edildi. Örneğin pagan hac ilahileri "meşrulaştırıldı" ve beraberlerinde şahin (ney) ve vurmalı tabla gibi müzik aletlerini çalmak "caiz" oldu. Hz. Muhammet müziğin gizemli gücünün farkındaydı...

Bu konuda ne diyeceğimi sona saklayıp bazı bilgiler vermek istiyorum:

Hz. Muhammet Medine'ye hicret ettiğinde onu Beni Neccar kabilesinin kızları ellerinde defler ile şiirler, şarkılar söyleyerek karşılamadı mı?

Hz. Muhammet, Hz. Ayşe'nin yardımcısı kızın düğününe Medineli Müslüman şarkıcı Zeynep'i göndermedi mi?

Hz. Muhammet, düğünde defle şarkı söyleyen Ümmü Nebit'e eşlik etmedi mi?

Hz. Muhammet, Rubeyyi bint Muavviz'e düğünlerde şarkı söyleme izni vermedi mi?

Hz. Muhammet Mescid-i Nebevi'de Sudanlıların mızrak oyununu seyretmedi mi? Bir bayram günü milli oyunlarını oynayan bir Habeş kadını izlemeye Hz. Ayşe ile birlikte gitmedi mi?

Hz. Muhammet, evinde şarkı söyleyen iki genç cariyeyi susturmak isteyen Hz. Ebubekir'i engellemedi mi?

Hz. Muhammet, sevdiği şair Hasan b. Sabit'in uduyla şarkı söyleyen cariyesi Şirin'i dinlemedi mi?

Hz. Muhammet, "nikâhı ḍef çalıp kutlayın" demedi mi?

Hz. Muhammet, düğünde eğlenen kadınlara "insanların en sevimlisisiniz" demedi mi?

Hz. Muhammet, "eğlenceye düşkün genç kızlara anlayış gösterin" demedi mi?

Hz. Muhammet'in, İslamın ilk müezzinine "Ey Bilal, bize bir gazel oku" dediği nasıl bilinmez?

Enes b. Malik'in naklettiğine göre Hz Muhammet seyahat esnasında ondan hudâ (kervan şarkısı) söylemesini istemedi mi?

Hz. Muhammet'in huzurunda şarkı söyleyen Amr b. Ümeyye'nin Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'sinde bile adı geçmiyor mu? Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın düğününde def çalmadı mı? Tüm def çalanlar onu pir kabul etmez mi?

Mehtere saygısızlık

Türkiye'de değersizleştirme operasyonu var. Cahilce ya da kızgınlıkla değil, sistemli yapılıyor.

Bunu FETÖ'nün ve AKP'nin ortaya çıkardığı "insan tipi" yaptı, yapıyor. Çok rahatsız olduğum bir örneği paylaşmalıyım:

Çığırtkan sunucu tv ekranında sürekli, "ver mehteri ver; dosta düşmana karşı ver mehteri" diyerek mehter çaldırdı. Bu pespayeliğe kimse sesini çıkarmadı. Bu bayağılık karşısında Türkler sustu.

Bu kalitesizlik karşısında Müslümanlar sustu. Bu vasatlık karşısında herkes sustu...

Yetmezmiş gibi çaldığında hürmeten Osmanlı padişahlarının ayağa kalktığı mehterin, televizyonda eğlence aracına dönüştürülmesini çoğu kimse gülümseyerek izledi.

Yazayım:

Dünyanın en eski askeri bando birimi, mehter! Genelkurmay Başkanlığı mehteri şöyle tanıtır: Mehter, bağımsızlıktır... Mehter, hâkimiyettir... Mehter, azamettir... Mehter bir and, bir dua, bir niyaz, bir alkıştır... Mehter, Türk ulusunun kıtalara yayılmış sesidir...

Böylesine görkemli bir tarihi sembol, televizyon ekranlarında ayaklar altına alındı. "Ver coşkuyu" diye alay edildi. Fatih Sultan Mehmet kanunu gereği, yatsıdan ve sabah namazından sonra çalınıp, dua edilen mehter, şov malzemesi yapıldı, AKP'liler ve MHP'liler sustu. Tarihimize bu kadar mı yabancılaştırıldınız?

Mehter, askeri müzik tarihinin başlangıcı ve dünya askeri bandolarının atası / temel taşı. Belgeler tarihini, MÖ 200'lere Orta Asya'ya kadar götürüyor. Bugün dünyada tanınmış Çin-Japon davullarının kökeni şamanlara / Türklere dayanıyor.

Orhun Yazıtları'nda mehterin atası olan "tuğ" takımlarından söz edildi. Türklerde sancak, tuğ ve davul egemenlik simgesiydi. Türk hakanları bir kişiye beylik vereceği zaman mutlaka bir davul gönderirdi. Beyliğin geri alınması durumunda davul geri alınırdı.

Selçuklular, davullar topluluğu anlamında "tabılhane" adını kullandı. Selçuklu bu topluluğu trompetlerin atası sayılacak "nefir" ve "buk" gibi madeni borularla zenginleştirdi.

Osmanlı, Farsça'dan gelen "en büyük / ulu" anlamını taşıyan "mihter" sözcüğünden "mehter" kelimesini üretti.

Mehter Malazgirt Savaşı'nda da vardı, İstanbul'un fethinde de; Belgrad'ın alınmasında da vardı, Viyana kuşatmasında da...

Barbaros Hayrettin Paşa, 1538'de Preveze Savaşı'nda mehteri deniz kuvvetlerinde ilk çaldıran komutan oldu...

Padişahlar sefere çıkarken sarayın mehter takımı iki misli artırılırdı. Büyük davul / kös sadece padişahların mehter takımında vardı ve bunlar deve veya fil üzerindeydi. Mohaç Savaşı'nda 500 kös vardı...

Savaş meydanında düşmana yaklaşıldığında mehterin sesi giderek yükselmeye başlardı; kös ve kudüm çalanlar bir ağızdan

"Yekdir Allah Yek" diye bağırırlardı. Mehter, savaş meydanlarında psikolojik harbin en etkili silahıydı. Bu nedenle Fransa, 1643 yılında ordusunda obuaları kullanarak mehteri taklit etmeye başladı. Polonyalılar / Lehistanlılar mehteri örnek alıp ilk askeri bandolarını 1741'de oluşturdular. Avusturyalılar, Almanlar, Ruslar mehterden etkilenerek askeri mızıka takımları kurdu. Sadece bu kadar değil...

Batı'da kullanılan "alla Turca" söylemi "Türk işi" demek. Kimi müzik terimleri gibi İtalyanca. İspanyolca "a la Turca" diye anılan bu akım Türkçeye –bir galat-ı meşhur olarak– "alaturka" olarak yerleşti. Ancak bu stilin doğduğu yer, Viyana.

Bu, sadece Viyana kuşatmasıyla olmadı; diplomatik ziyaretlerde mehter, Türk ordusunun haşmetini göstermesi için kullanıldı. Mehter kaynaklı "alla Turca" stili Batı müziğini de etkiledi. Bu tarzda 138 yapıt var. Kimler mehterden etkilenmedi ki... Mesela Mozart:

– 1775... *Türk Konçertosu* olarak bilinen *5. Keman Konçertosu*'nu yazdı.

– 1778... *Türk Marşı* olarak bilinen *Piyano Sonatı*'nı yazdı.

– 1780... Konusu Osmanlı Sarayı'nda geçen *Zaide Operası*'nı yazdı.

– 1782... Selim Paşa'nın yazlık sarayında geçen *Saraydan Kız Kaçırma Operası*'nı yazdı. Mozart mektuplarında mehtere "Yeniçeri Korosu" diyordu.

İşte Beethoven:

– 1811... *Atina Harabeleri*'ni mehter ve Mevlevilerden etkilenerek yazdı. Bunun içinde "Türk Marşı" bölümü vardır.

– 1824... Bugün Avrupa Birliği'nin resmi marşı olan *Dokuzuncu Senfoni*'nin finalindeki armoni ve ritmi mehterden etkilenerek yazdı. Beethoven, *Dokuzuncu Senfoni*'yi, "Türk işi müzikli Almanca senfoni" diye tanımladı.

Haydn'dan Rossini'ye, Brahms'dan Mussorgsky'e kadar unutulmaz besteciler mehterden etkilenerek eserler üretti.

Ne acıdır ki "Batıcılık" hülyasına dalan II. Mahmut, 1826'da yeniçeri ocağıyla birlikte Mehterhane'yi kapattı.Yerine Avrupa'dan

etkilenip "bando takımı" kurdurdu! Mehtere tekrar can veren 1911'de İttihatçılar oldu...

Nereden nereye savrulduk. Bugünün ekran çığırtkanları "ver coşkuyu" diye bağırarak şov yapıp, mehteri değersizleştiriyor.

Son bir sanat türüyle noktalayalım bu bölümü: Resim...

Fatih'in portresi

Türkiye'de birbirine karıştırılan iki kavram daha var: Değer ve fiyat...

Değer kavramı; kıymet, önem ölçüsü, karşılık, fayda, onur gibi ifadelerle tanımlanır. Fiyat kavramı; parasal karşılık, eder, para miktarı gibi ifadelerle. Fiyat geniş anlamda salt parayla ifade edilir genellikle. Değerin ölçüsü de insana, topluma, ülkeye göre değişir.

Fatih Sultan Mehmet'in, İtalyan ressam Gentile Bellini'ye 1479 yılında yaptırdığı orjinal tablonun; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu tarafından 770 bin sterlinlik bedelle satın alınıp Türkiye'ye getirilmesi olay oldu...

Kimileri bu tabloyu sadece fiyatı üzerinden tartıştı. Oysa Fatih'in resmini fiyat üzerinden değil, değer ölçeğinde tartışmamız gerekirdi. Fiyat, değer değildir çünkü.

Oscar Wilde'ın sözü bu konuda anlamlı: "Günümüz insanı her şeyin fiyatını biliyor ama hiçbir şeyin değerini bilmiyor!"

Fatih portresinin fiyatı yoktur, değeri vardır.

Mesela, Fatih portresine sizin verdiğiniz değer ile bir Yunan vatandaşının verdiği değer aynı değildir. Yunan deyince aklınıza hemen İstanbul fethi gelmesin! Konuyu bambaşka açılardan ele alacağım:

İslam tarihi açısından Fatih portresinin değeri nedir?

Bir tartışma unutuldu: Yahudilik ve Hıristiyanlık asırlar boyu özellikle portre ve resmi yasakladı. Temel sebebi, resmin ve heykelin putperestliği çağrıştırmasıydı. Zamanla puta tapma endişesi giderilince resim konusunda yumuşama başladı...

Kuran-ı Kerim'de resim yasağı yok. Ancak İslam tarihinde de benzeri bir yasak süreci yaşandı. Klasik dönem İslam âlimlerinin büyük çoğunluğu hadislere dayanarak insan ile hayvan heykelleri ve resimlerinin yapılmasını haram saydı. Resim yapma /

yaratma Allah'a şirk olarak görüldü. Tarihi süreç içerisinde genel olarak cansız varlıkların resmini yapmak mubah, canlı varlıkların resmini yapmak ise haram sayılarak konu çözüme kavuşturulmaya çalışılsa da bulunan çare tatmin edici olmadı.

İran'ın fethinde sahabelerin hükümdarın sarayındaki resimleri tahrip etmemeleri, Emevi hükümdarı Abdülmelik b. Mervan dönemine kadar üzerinde resim bulunan paraların basılmış olması, bazı Emevi saraylarında duvar resimlerinin yer alması resim yasağını delen pratiklerdi...

Yine de tıpkı "faiz" gibi resim-heykel tartışması asırlarca sürdü gitti.

Peki, Bellini'nin yaptığı Fatih portresinin İBB tarafından satın alınmasını kimse neden "İslamda resim yasağı" kapsamında ele almadı? Çünkü bu tartışma yıllar önce bitti. Bu anlamsız tartışmanın bitiminde devrimci kimliğiyle bilinen Fatih'in resimlerini yaptırması büyük rol oynadı. Ki Fatih aynı zamanda Nakkaş Sinan gibi Müslüman ressamlara da yol açtı. Gerek İslam gerekse de Osmanlı tarihi açısından Fatih portresi büyük bir dönemeç noktası oldu. Bu sebeple İmamoğlu'nun İstanbul'a kazandırdığı tablonun fiyatı değil, değeri çok yüksektir. Bu satın alma, paranın ötesinde değerlendirilmelidir...

Batı'yı kıble edinen kimileri Fatih'in resmini yapan Gentile Bellini'nin sanat tarihi açısından önemi olmadığını söylediler. Bilmiyorlar ki mesele salt resim tekniğiyle ilgili değildi. Batı, Fatih resminin İslam ve Osmanlı tarihi açısından önemini kavrayamadı. Hıristiyan resim tarihini değiştiren bir Caravaggio'nun "Şüpheci Thomas" resmi neyse, İslam tarihi açısında da Bellini'nin Fatih portresi odur!

Fatih tablosu, karanlığa boğulmak istenen İslamın Rönesansıdır.

"Benmerkezci" Batı kültürü, Bellini'nin kuşkusuz Fatih'in etkisiyle İslam tarihinde oynadığı rolün farkında bile değil. Sonuçta Fatih tablosunun bizim tarihimiz yönünden önemi çok büyük. Tabu yıkıcıdır...[32]

---

32 Fatih'in yerine geçen yasakçı sofu oğlu II. Beyazıt, Osmanlı gericileşmesini başlatan padişah oldu ve günah saydığı için Fatih'in yaptırdığı tabloları Topkapı Sarayı'ndan attı! Bugün görünen şu ki Fatih kazandı, II. Beyazıt kaybetti. Resim / portre, bunun sembolü oldu.

Bir anımı anlatayım:

15. İstanbul Bienali kapsamında Abdülmecit Efendi Köşkü'ndeki sergiyi "rezalet" diyerek bastı kimileri! Başlarındaki II. Abdülhamit'in kaçıncı kuşaktan torunu vardı.

Nereyi bastıklarını bile bilmiyorlardı! O köşkte, yüz yıl önce çıplak kadın resimleri yapan Halife Abdülmecit yaşadı. O köşkte, yüz yıl sonra sergilenenler mi ahlaksız?

Yoksa burada başka bir ahlaksızlık mı var?

Bu baskın olayından bir hafta önce İstanbul Sulh Hukuk Mahkemesi'nde II. Abdülhamit'in miras duruşması yapıldı. Kaç kuşaktan yüzlerce torun büyük dedeleri II. Abdülhamit'in mirasından pay kapma peşindeydi.

Bilirkişiler II. Abdülhamit'in mal varlığını araştırdı. Örneğin, sergi nedeniyle basılan Abdülmecit Efendi Köşkü, II. Abdülhamit tarafından satın alınıp yeğeni Abdülmecit Efendi'ye hediye edilmişti. 1924 yılında halifeliğin kaldırılması ardından köşk İstanbul Defterdarlığı'na geçti ve sonra Yapı Kredi Bankası kurucusu Kazım Taşkent tarafından satın alındı. Köşkün bugün sahibi Koç topluluğu...

Bağlarbaşı'nda 200 dönüm içerindeki bu köşke bugün maddi değer biçilemiyor. Şunu sormama izin verir misiniz: II. Abdülhamit'in miras duruşması haftasında "tüccar torun" büyük dedesinin hediye ettiği köşkü neden gündeme getirdi? Yoksa konu tamamen maddi çıkar mı?

Yüz yıl önce "Avluda Kadınlar" tablosu gibi nü resimler yapılan bu köşkte, sanat açısından nasıl bir "ahlaksızlık" olabilir?

O hafta İstanbul Modern ve Galata Özel Rum İlköğretim Okulu'ndaki sergileri de gezdim. Bienal kapsamında ona yakın mekân var. "Tüccar torun" neden buradaki "ahlaksızlıklara" laf etmedi? Demek istediğim, "istemezük" denen konuların perde arkasını bilmek gerekiyor...

II. Abdülhamit, Osman Hamdi Bey'e Sanayi-i Nefise Mektebi'ni kurdurdu. Resme meraklıydı. Genelde manzara ve tarihi olayların resmedilmesini istedi. İtalyan ressam Luigi Acquarone'ye "Ressam-ı Hazret-i Şehriyari" unvanı verdi.

II. Abdülhamit'in diğer saray ressamı yine bir İtalyan idi: Fausto Zonaro...

Cahilliğin, vasatlığın, kalitesizliğin iktidarı var bu ülkede. Asıl mesele budur. Yoksa "Osmanlı'yı din geriletmiştir" sözü yanlıştır. İslamı gericilik kaynağı olarak ele alırsak kendi tarihi mirasımızla aramıza kopukluk sokarız. Osmanlı toplumu İslam yüzünden geri kalmamıştır; Osmanlı toplumunu geri bırakan unsurlar, aynı ortam içinde dini de geri bıraktı!

Osmanlı, 1424 yılında işleyiş bakımından İslam coğrafyasında ve tarihinde olmayan, kendine özgü bir dinsel kurumu kurdu: Şeyhülislamlık. İlk dönem şeyhülislamları ne devlet işlerine karıştılar ne de devleti işlerine karıştırdılar. Bu durum yüz yıl, yani Osmanlı'nın en parlak dönemi boyunca sürdü.

Sonra Osmanlı geriledikçe dini de geriletti, dini ve şeyhülislamlık kurumunu kullanmaya başladı. Şeyhülislamlık devlet kapısına bağlandı. Bunu "başaran" da kimi çevrelerin pek övdüğü Ebussuut oldu; İslamı, siyasetine araç yaptı. Şeyhülislamlık, 19. yüzyıldan itibaren devletin küçük bir memuriyetine, "fetvahane"-ye dönüştürüldü. İktidar "saray memurluğunu", emperyalizme karşı yurdu savunan Mustafa Kemal'e idam fetvası vermeye kadar vardırdı!

Zaten şeyhülislamlık kurumu, ilk yüzyılı dışarıda tutarsak, 500 yıldır çürümeye terk edilmişti. Tarikatları, cemaatleri de yaşadıkları dönemin "siyasi-ekonomik ikliminden" bağımsız düşünemezsiniz...

Kadın düşmanı başkan

Kalitesizliği, bayağılığı, cehaleti bize Müslümanlık diye yutturmaya çalışıyorlar! Kim bunlar?

Örneğin Yücel Barakazi, 1966 Bingöl doğumlu. İlk ve orta öğrenimini Bingöl Cumhuriyet İlkokulu ve Bingöl İmam Hatip Lisesi'nde gördü. Yüksek öğrenimini ise İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde tamamladı.

Eğitim hayatını sırasıyla şöyle sürdürdü; Almanya'da Köln Üniversitesi'nde master ve doktora yaptı. İyi derecede Almanca, Arapça, İngilizce ve Farsça konuşabilen Barakazi, Ankara'da İller Bankası Personel Daire Başkanlığı'nda başlattığı kamu hayatını yurtiçi ve yurtdışında birçok kurum ve bakanlıkta tercümanlık, danışmanlık ve yöneticilik görevleriyle sürdürdü.

2010'da Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü'nde görev yaptı. Ardından Bingöl'de AKP'den belediye başkanı seçildi. Yaptığı ilk açıklamada belediye başkan yardımcılığına ve belediye başkan vekilliğine kadın getirmeyi düşünmediğini söyledi. "Dinen sakıncalı" idi kadının çalışması...

Eğitim ve öğrenimle gelişmiyor insan...

Başkan Barakazi İslamı hiç bilmiyor:

Semra bint Nüheyk, Hz. Muhammet döneminde Medine'de muhtesip, yani denetleyici olarak görev yaptı. Çarşı ve pazar esnafını din kurallarına göre denetleyen Semra bint Nüheyk belinde kırbaç taşırdı. Kurallara uymayanları, haksızlık, hırsızlık yapanları kırbaçla kadın erkek demeden döverdi! Demek ki, Hz. Muhammet döneminde bir kadın kendi kararını alıp kendisi uygulayabiliyordu.

Kuran-ı Kerim'de nerede geçiyor kadın çalışamaz ya da yönetici olamaz diye? Yok... Özbekistanlı Buhari'nin yazdığı bir hadisten dolayı ne fırtınalar koparıldı. Güya İran kisrası / kralı Şireveyh, tahtını Buran adındaki kızına verince Hz. Muhammet, "Mukadderatını bir kadının eline veren millet felah bulmaz!" diye buyurmuştu. Dedik ya, hurafe dinden derindir...

Ali Şeriati dedi ki: "Onların hak yolunda olduklarına dair kendilerince ayet ve hadislerden bin bir türlü delilleri vardır. Ancak tüm bu delillere ve güvene karşın geri kalmışlık tüm görkemiyle karşımızda durmaktadır. Sonuçtaysa kendilerine karşı bir kuşkuları, bir şeyler yapma, kendilerini değiştirme, kusur ve hastalığın nerede olduğuna bakma çabaları yoktur. Bu yüzden, ineğe tapan, Allah'a tapandan ileri geçer; Allah'a inananın ise haberi olmaz..."

Cahiliye artığı Bedeviler bu sözlere kuşkusuz yanıt vermedi ama ne yaptılar biliyor musunuz; "Kravat takan; yemeği kaşıkla yiyen kâfir birinin sözü dinlenmez!" dediler. Tabii ki Ali Şeriati'yi hapse attılar...

Şaşırmamak gerekir; dünyanın her yanında İslam, bu anlayış sonucu devlet katına hapsedildi. Müslümanlığı Allah'a değil iktidarlara / egemenlere biat eder hale getirdiler. Tevhid dini, şirk dinine dönüştürüldü.

Oysa Hz. Muhammet devrinde Müslüman kadın hayatın içindeydi. Çalışma, ticaret, siyaset ve savaşta erkeklerin yanı başındaydı. Hz. Muhammet döneminde erkeklerle tartışabilen, onların

yanlışlarını çekinmeden söyleyen, yol gösteren kadınlar vardı. Hz. Muhammet'in kadınlarla istişare ettiğini İbn Kuteybe kaydetmektedir.

Örneğin Hz. Ömer'in kızı Hafsa'nın evinde, Esma bint Umeys ile tartıştığı ve Hz. Muhammet'in Ümmü Esma'ya hak verdiği bilinir.

İbn Sa'd, Hz. Muhammet'in eşi Seleme'nin kadın konusunda Hz. Ebubekir ve Hz. Ömer ile tartıştığını yazdı. Kadın hakları konusunda Ayşe ile Seleme'nin katkıları göz ardı edilebilir mi? Siyasi tutukluların affı için aracılık yapan kadınların isteklerini Hz. Muhammet yerine getirmedi mi?

Hz. Muhammet'in ilk eşi Hatice ticaretle uğraşmıyor muydu? Mekke'nin en zengin tüccarlarından biri değil miydi?

Hz. Muhammet'in eşlerinden Zeynep'in ayakkabı yapıp pazarda sattığı bilinmiyor mu?

Medine'de Yahudilere ait Kaynuka Çarşısı'nda ticaret yapan Müslüman kadınlar yok muydu?

Dericilik yapan Ümmü Rayta'nın, "Zanaatımdan elde ettiğim ürünleri satıyorum. Bu sevap mıdır?" diye sorması üzerine, Hz. Muhammet "elbette sevaptır" yanıtını vermedi mi?

Hz. Muhammet devri kadınlarının ev dışında çalıştıkları biliniyor. Ümmü Mübeşşir'in kendisine ait hurma bahçesi vardı. Ümmü Zafer ve Ümmü Umara gibi Müslüman kadın berberler erkeklerin bile saçlarını keserdi.

Ümmü Muleyke ve Ümmü Esma güzel kokular satan "ilk Müslüman parfümcüler" değil miydi?

Hz. Muhammet savaşta istihbarat için kadınları görevlendirmedi mi? Uhud Savaşı'nda Hz. Muhammet'in halası Safiyye gibi 14 Müslüman kadın görev yapmadı mı?

Süt teyzesi Ümmü Süleym hamile iken katılmadı mı Huneyn Savaşı'na?

Akabe'de Nesibe (Ümmü Umare) kocası ve iki oğluyla savaşmadı mı, omzundan yaralanmadı mı, iyileşip Uhud Savaşı'na katılıp bu kez vücuduna 12 yara daha almadı mı?

Ümmü Esma Yermük Savaşı'nda, Ümmü Hansa Kadisiye Savaşı'nda harp etti.

Hz. Muhammet'in süt halası Ümmü Hıram Kıbrıs'a çıkarma yapan İslam ordusu içindeydi; şehit düştü.

Müslüman kadınlar İslam hukuku gereği savaş ganimetlerinden pay da aldılar. Hz. Muhammet, Hayber'de savaşan Kuaybe, Sahle, Umeyye gibi 20 kadına, Benu Nezar Kalesi ganimetlerini erkeklerle eşit paylaştırdı.

Esma bint Umeys hekimlik yapmadı mı? Habeşistan'dan öğrendiği ilaçları Hz. Muhammet'e vererek iyileştirdiği bilinmez mi? Peygamberin öldüğünü muayene ettikten sonra ilk açıklayan o değil miydi? Bu kadın düşmanlığı nereden çıktı?

Hz. Zeynep'in Kûfe Hutbesi'ni okudular mı? Bugün hangi hatip o eşsiz sözleri bir araya getirebilir?

Hz. Hüseyin'in kızı Sukeyna öyle bilgili, eğitimliydi ki zamanın en meşhur şairleri şiirlerini önce ona okutur, ondan onay alırdı. Hepsi okuryazar, her türlü ilme hâkim. İslam'ın bu kadar yücelttiği kadınları kim Cahiliye dönemine indirdi? Kadını nasıl yok ettiler? Oysa Hz. Muhammet dedi ki "İlim her Müslüman kadına ve erkeğe farzdır."

İslam kadın konusunda nettir; kadın, özgür iradesini kullanarak istediğini yapar ve yaptıklarının iyiliği de kötülüğü de kendisine aittir. Kadın istemezse kimseyle evlendiremezsiniz bile.

Ama sizde kimi Müslümanlar bunları duymak, görmek istemiyor.

Bugün kimileri kadınları neden "ikinci sınıf varlık" görüyor? Kadınlarla ilgili ayet, hadis ve haberleri bize aktaran ravi, yorumcu ve yazarların, genelde erkek olmaları veya kadınlar konusunda menfi fikirlere sahip bulunmaları ya da içinde bulundukları şartların etkisi sebebiyle kadınlar aleyhine yorumların yaygın olduğu bir gerçek.

Görmek kavramaktır. Görme kabiliyetini yitirenlerin başında medya var. 12 yaşında evlendirilen, 13'ünde anne olan ve 14'ünde intihar eden Kader Erten'i görmezler. Sadece sızlanıp ağlarlar, "21. yüzyılda çocuk gelin nasıl olur?" diye televizyon ekranlarında topluca yakarırlar.

Bilmiyorlar da diyebiliriz. Bunun nedenlerinden biri 12 Eylül 1980 darbesi! Şiddet bir ideoloji içindir; bir ideolojiyi yıkar, diğerini getirir. 12 Eylül 1980 darbesi çok şiddetliydi; Kemalist Devrimi yıkıp, dinciliği iktidara taşıdı.

Ortaçağa giden kapıyı "Okyanus Ötesi"nin güdümündeki Evrenler açtı; toplumu dincileştirdi.

Dincileştirme kavramından anlatmak istediğim imam hatip okulları ya da Kuran kursları değil. Sorun daha derin. Dinin düzenleyici olarak toplumsal hayatta güç haline gelmesi.

Siirt Pervari'de can veren Kader'i medya bu nedenle görmedi. İşte tam bu sebeple, ekrana çıkarttıklarına "diktatör Atatürk" dedirtip, ne kadar demokrat olduklarına sevindiler. İki olay arasındaki ilişkiyi bile kavrayamadılar.

Bakınız; Kemalist Devrim sırtını emperyalizme dayamış orta çağ dogmalarına son vermeyi hedeflemiş bir burjuva devrimiydi. Fransız İhtilali başta olmak üzere, her aydınlanmacı demokratik devrimin hedefi nasıl feodalizm ve onun en büyük dayanağı olan dinciliği yok etmek ise, Kemalist ideolojinin hedefi de toprak ağalığı ve onun orta çağ karanlığını yıkmak, yani toprak ağalarının ve şeyhlerin, şıhların iktidarına son vermekti. Halkı gericiliğin prangalarından kurtarmak, toplumsal hayata bilimi hâkim kılmaktı.

Bu salt Kemalist Devrim'e has bir özellik değil. İngiliz, Fransız, Amerikan, Meksika devrimlerinin ya da benzerlerinin Kemalist Devrim'den pek farkı yoktu; feodalizmi tüm gerici kurumlarıyla birlikte yıkmadan bağımsızlık ve özgürleşme olamazdı.

Mustafa Kemal 1925'te devrimin temel felsefesini açıkladı:

"Ey millet, biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler ve mensuplar memleketi olamaz."

Tekke ve zaviyeleri kapatan bu aydınlanmacı hareket aynı yıl, yani 1925'te, 442 sayılı Köy Kanunu'nu çıkardı. Bu, eşraf ve ağaların iktidarına son verip köylüleri esaretten kurtarmayı hedefleyen bir tür toprak reformuydu.

Bu kanunla köylü kadına, köy seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanınarak, özgürleşmesi yolunda da önemli bir adım atıldı. Bu nedenle hemen o yıl, devrimciler ile gericiler arasında hesaplaşma kaçınılmaz oldu: Feodal düzeninin devam etmesini isteyen Şeyh Sait, İngiliz desteğiyle ayaklandı.

Bugün "Atatürk diktatördü, her istediğini Meclis'te yaptırıyordu" diyorlar! Oysa Atatürk ne 1925'teki Köy Kanunu'yla ne de

1934'teki İskân Kanunu'yla toprak reformunu istediği şekliyle Meclis'ten geçirebildi.

Atatürk bölgenin dinci aşiret yapısını kırmak için arzuladığı toprak reformunu yapamadan vefat etti. Kemalist Devrim tamamlanamadı.

Sonraki iktidarlar Cumhuriyet Devrimi'nin niteliğini ve felsefesini anlamaktan uzaklaştılar. Toprak reformu CHP'yi böldü; Emin Sazak, Adnan Menderes gibi toprak ağaları DP'yi kurdular.

Ağalar, şeyh çocukları, şıh yakınları Meclise taşındı. Kemalist Devrim önce donduruldu ve sonra totalitarizmin askeri darbeleriyle şekilciliğe indirgenerek gericileştirildi. Ardından toptan reddetme kolaycılığı geldi.

Çocuk gelinler işte bu karşıdevrimin sonucu. 12 Eylül Generali'nin raporunda var: "Sadece din adamı yetiştirmekle olmaz; mühendis, doktor, hâkim, savcı ve öğretmenleri bir din adamı gibi yetiştirmeliyiz."

12 Eylül 1980 darbesi, solun özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini dincilikle boğmaya çalıştı. Başardı. Kemalist Devrimi "gardıroba" soktu! Laikliği yıktı. Din dersleri mecburi oldu. Medreseler açıldı. Fethullah Gülen o yıllarda büyütüldü. AKP ve FETÖ zihniyeti bu koşullarda gelişti. Kader'e niye şaşırıyorlar ki? Bingöl belediye başkanını görmüyorlar mı?

21. yüzyılda... AKP'nin "akil adamları" Kürt açılımı için yollara düşmüştü; Siirt'in Aydınlar ilçesinde Avukat Kezban Hatemi, Molla Burhan Medresesi'ne "kadınlar giremez" gerekçesiyle sokulmadı, şeyhin kapısında bekletildi. Ortaçağ bu. Çocuk gelin Kader bunun kurbanı. Ne ilk olacak ne de son...

3.000 marabası olan toprak ağasının sofrasında oturarak Kürtleri özgürleştirmekten bahsediyorlar. Ağaların, şeyhlerin elinden yoksul köylüleri kurtaracak, kadınları özgürleştirecek çözüm buradan çıkabilir mi?

Görmek, ortaçağ körlüğünü yıkmaktır. Bunun yolu; özgürlük, eşitlik ve kardeşliği kuracak 1920'lerin Kemalist Devrim projesidir. Bu sebeple Atatürk'e düşmanlar...

"Piyasaya kız yetişmiyor"

İstanbul Sözleşmesi'nin başına gelenler tam da bunu anlatıyor...

"Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" ya da bilinen ismiyle İstanbul Sözleşmesi eleştirilemez mi; kuşkusuz eleştirilebilir. Her tartışmayı yapmalıyız...

Sözleşmeye en sert eleştiriyi gazeteci Abdurrahman Dilipak yaptı.

Bilgisayar başına geçip saatlerce Dilipak'ın köşe yazılarını okudum. Niye mi? Kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti önleme amacı taşıyan İstanbul Sözleşmesi Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 121. toplantısında kabul edildi. Toplantı İstanbul'da yapıldığı için bu ismi aldı. Sözleşme, 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açıldı. Sözleşmeyi ilk kabul eden ülke 12 Mart 2012'de Türkiye oldu.

Sekiz yıl sonra 2020 yılında bazı muhafazakâr çevreler hararetle sözleşmeye karşı çıktı. Karşı çıkanların sesi dün çıkmış mıydı? Hayır. Kaba üslubu sebebiyle Dilipak ismi ön plana çıkınca, sözleşmenin gündeme geldiği Mayıs 2011 ile Nisan 2012 tarihleri arasındaki köşe yazılarını tek tek okudum... Dilipak, sözleşme konusunda hükümeti uyarmış mı? Hayır, tek bir yazısı bile yok!

Dilipak, 28 Aralık 2011'de İKK ve Aile Bakanlığı'nın düzenlediği "Müslüman Toplumlarda Değişim ve Kadının Rolü" toplantısına katıldı ama İstanbul Sözleşmesi'ne dair tek söz etmedi.

Dilipak o dönem, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın düzenlediği Aile Forumu toplantılarında konuşma yaptı ve bir tek kez olsun ağzından İstanbul Sözleşmesi çıkmadı, köşesinde de o dönem İstanbul Sözleşmesi eleştirisi yok.

İstanbul Sözleşmesi'nin imzaya açılıp yürürlüğe girdiği tarihe kadar Abdurrahman Dilipak'ın gündeminde ağırlıklı olarak Ergenekon-Balyoz var! FETÖ kumpaslarına destek verdi. Sürekli isimler yazıp "bunları da hapse atın" diyecek kadar kendinden geçti.

"Aile mahremdir" diyen Dilipak, FETÖ'nün MHP'li bazı isimler için hazırladığı seks kasetleri hakkında neler yazmadı ki? Özel hayata pek meraklı Dilipak, "Süheyl Batum'un kaseti var" diye yazdı.

Hatta şunu bile dedi:

"Bir ara 'piyasaya kız yetişmiyor' diye bir yazı yazmıştım, MİT de dava açmıştı. Manken ajanslarının ya da hostes ajanslarının ek ve yan çalışma alanları hakkında o kadar çok dedikodu var ki. Bana kalırsa istihbaratçıların, emniyetçilerin elinde çok sayıda video ve ses kaydı vardır ve bunların birçoğu illegal bir şekilde elde edilmiştir!"

Dilipak, hiç utanmadan FETÖ kumpaslarına destek verdi: "Çetin Doğan ne diyordu. İçki içirin, kadın-kız ilişkisini teşvik edin. Alevilere güvenin, irticacılara göz açtırmayın. Her adımlarını takip edin, fişleyin..."

Ayıp nedir bilmiyor bu yalanları yazarken Dilipak. Sürekli kalemiyle aile mahremiyetine dalıp "Bu iş Koşaner'in gelini, Taşdeler'in kızından ibaret mi, insanı meraklandırmayın, sırada kimler var? Sadece 'OR' seviyesinde mi oluyor bu işler..."

Bu işler dediği belli; seks!

Dilipak'ın tüm yazdıkları FETÖ yalanı ve Dilipak hiç kuşku duymadan kulağına fısıldanan dedikoduları aynen köşesine taşıdı; karşılığını da FETÖ'den "onur ödülü" ile aldı.

Anlatmak istediğim Dilipak'ın o dönem FETÖ kumpasının gönüllü kalemi olması değil, kafa yapısı, kaba dili. O yüzden Dilipak'ın İstanbul Sözleşmesi'ni destekleyenlere "fahişe" demesine hiç şaşırmadım.

Peki, Dilipak ve diğerleri o dönem İstanbul Sözleşmesi'ne karşı hiç ses çıkarmazken, yıllar sonra niçin kendilerinden geçecek kadar azgın muhalifler oldular?

İşin özü şu: Dilipak ve diğerleri bir ithal görüşü tekrarladı sadece.

İstanbul Sözleşmesi'ne dair ilk protesto 2018'de Bulgaristan'da başladı. Ardından 2019'da Slovakya ve sonra Polonya'da hararetli tartışmalar gerçekleşti. Meselenin aslı İstanbul Sözleşmesi değil, Avrupa Birliği karşıtlığı idi!

Avrupa'da aşırı sağcılar AB'ye muhalefetlerini İstanbul Sözleşmesi üzerinden gösterdiler. İşin dini değil siyasi ayağı öndeydi. Arkasında ise AB'ye karşı manevra yapan Rusya vardı. Bulgaristan'daki protestolara karşı Avrupa Konseyi Kasım 2018'de açıklama yaptı:

"Açıkça belirtilmiş amaçlarına rağmen, birkaç dini ve aşırı muhafazakâr grup, İstanbul Sözleşmesi hakkında yanlış anlatılar yayınlamaktadır."

Bu "yanlış anlatılar" Bulgaristan üzerinden Türkiye'ye geldi! Dilipak'a ve arkadaşlarına sormalıyız: Aklınız başınıza kaç yıl sonra ve nasıl geldi?

Evet...

Karşımızda "iki din" var! Biri, çıktığı dönemde devrimci olan, diğeri zamanla egemenlerin kontrolüne sokulup yozlaştırılan din...

Ali Şeriati'ye göre din, "hem öldüren hem dirilten, hem uyutan hem uyandıran, hem köleleştirip uysallaştıran, hem özgürlük ve dik başlılığı öğreten bir kelimedir. Bu bağlamda insanlık tarihi hep dinlere karşı dinin savaşının hikâyesidir, dinsizliklere karşı dinin değil!"[33]

Şu notu eklemeliyim:

Resmi olarak 5 Aralık 1934 tarihi belirtilse de kadınlara seçme seçilme hakkı 3 Nisan 1930'da verildi. İlk kadın yerel yöneticilerimiz 1930'da seçildi...

Programlarında "kadın ve erkek bilcümle Osmanlılar" diye yazan İttihatçılar, 1908 Temmuz Devrimi ile kadınlara haklar tanıdılar.

---

33 Kılıçdaroğlu, Uğur Dündar'ı eleştirdiği açık mektubunda, "iş başörtü sorununa geldiğinde 'İnadına mini etek, inadına dekolte' sloganlarına katkı sunan Uğur Dündar..." dedi. Bu sözü 2015 yılı başında Uğur Dündar'ın Halk Arenası programında ben söylemiştim. Bilmediği şu eski genel başkanın: Giysi, kimliktir. Beden ve giyilen kıyafet ideolojik bir yapıdır. Beden kendini kaplayan kıyafetin diliyle de konuşur. Mesela insanlar bedenlerini ve neticesinde kıyafetlerini muhalefet etmenin aracına dönüştürürler. Kemalist dönemin Şapka Devrimi ve buna karşı çıkanların fes, sarık takarak protesto etmeleri gibi. "İnadına mini etek, inadına dekolte" demek de kadın kimliğine yönelik tehditlere karşı çıkan bir protesto biçimiydi. O sözü ettiğim dönemde iktidarın cinsiyetçi tavırları ve cinsiyet eşitsizliklerini vurgulayan sözleri gündemdeydi. Başbakan Erdoğan 25 Kasım 2014'te KADEM 1. Uluslararası Kadın ve Adalet Zirvesi'nde şunu demişti: "Kadın ile erkeği eşit konuma getiremezsiniz, o fıtrata terstir."
Kadının ötekileştirildiği / cinsiyet ayrımının katılaştırıldığı o dönemde, bu sözlerden sonra "inadına mini etek" demek bu anlayışa tepkiydi. Kıyafeti, kadının siyasi, kültürel kimliğidir; giysisi dünya görüşünü yansıtır. Kadının toplumsal kimliğine yönelik her türlü tehdide karşı başkaldırıdır o sözlerim... Kadının kimliğine ilişkin ideolojik inşaya, dayatmaya karşı protestodur o sözlerim... Kadın özgürlüğü manifestosudur o sözlerim... Herhangi bir siyasal otorite, kadının giyim kuşamına dair eğilimleri ve davranışları denetleyemez. Bu sözlerimin halen arkasındayım.
Teorik donanımı zayıf olan Kılıçdaroğlu'nun bunları anlamaması normal gerçi.

Devrimle kadınlar hayatın her alanında görülmeye başlandı. Keza dergiler, dernekler, cemiyetler etrafında örgütlendiler. Örneğin ilk defa kadın ve erkeğin bir arada yer aldığı konferanslar düzenlendi. Ama büyük bir kadın hareketinden söz etmek olası değildi. Yine de sormak gerek:

İttihatçılar kadınlara seçme-seçilme hakkını neden ver(e)medi? Balkan Savaşı ve ardından girilen Birinci Dünya Savaşı buna engel mi oldu?

Atatürk bu hak için 1930 yılına kadar neden beklemek zorunda kaldı? Kadınların seçime katılım konusu Millet Meclisi'ne 1923'te geldi. Meclis 1 Nisan 1923'te genel seçime giderken, mevcut seçim yasasında bazı değişiklikler yapmak istedi.

Bugün hâlâ mukaddesatçıların pek övdüğü Atatürk'e muhalif kanadın başında gelen Hüseyin Avni Bey (Ulaş) kürsüye çıkarak kadınlara oy hakkının verilmesine karşı olduğunu belirtti.

Atatürk yanlısı Tunalı Hilmi'nin konuşması Mecliste sıra kapaklarına vurularak protesto edildi. Çoğunluk kadına oy hakkına karşıydı...

Atatürk'ün stratejisi belliydi; Cumhuriyeti ilan ederek kadını özgürleşmek... Bunu başardı; büyük bir devrime imza attı...

Öte yandan Batı'nın "kültür merkezi" Fransa, kadınlara oy hakkı için neden 29 Nisan 1945 tarihine kadar bekledi? Biliyoruz ki Avrupa'daki ilk kitlesel kadın hareketi, 1789 devrim sürecinde bu ülkede görüldü. "Eşitlik, özgürlük, kardeşlik" talebi kadınları ve kadınlardan oluşan "Özgürlük Amazonu" gibi örgütleri ortaya çıkardı. 1791'de "Kadın ve Yurttaş Hakları Bildirgesi" yayınlandı.

Ancak yeni palazlanan burjuvazi kiliseyle uzlaşınca, kadınlar tekrar "ikinci sınıf yurttaş" yapıldı. Kimileri giyotinde can verdi. Öyle ki Korsika'da 1755'de kadınların sahip olduğu oy hakkı Fransız Ordusu'nun işgaliyle kaldırıldı.

Kadın mücadelesi hep sürdü. Fransız ressam Delacroix'nın, barikat üzerinde bir elinde Fransız bayrağı, diğer elinde tüfek tutan, göğüsleri açık devrimci kadın resmini görmüşsünüzdür. Fransız Devrimi'nin simgesi kabul edilir. 1830 gibi 1848 Devrimi de kadına oy hakkını meclisten geçiremedi...

Batılılar / Fransızlar devrimleriyle hep övünür ama kadınlara oy hakkını neden geç tanıdıkları konusuna hiç değinmezler.

Örneğin Fransız sömürgesi Cezayir'de kadınlara oy hakkı için 3 Temmuz 1958'e kadar beklendi!

Fransızlar her fırsatta "kadınların fiziksel ve zihinsel yetersizliği" gibi anlamsız gerekçeler ileri sürdüler. Burjuvazi de ne kadar "devrimci" gözükse de ekonomi ve siyaseti kadınlarla paylaşmamak için kiliseye biat etti.

Atatürk'ün büyüklüğünü en çok kadınların sahiplenmesi boşuna değil...

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YALANCININ MUMU HEP YANIYOR

Sürekli yaşadığımız psikolojik bir durum var.

"Ama biz mağduruz..."

"Ama biz mazlumuz..."

Her tartışma, mutlaka bu travma beyanına getiriliyor ve bu tartışmalar bir türlü sonuç odaklı olmuyor / olamıyor...

"Ama bize çok haksızlık edildi!"

Kuşkusuz ülkemizde mağdurlar ve mazlumlar var, bunu kim reddedebilir? Üzerinde durmak istediğim, tartışmaların bu cümlenin ötesine geçemiyor olması. Hakikat arayışı, sert biçimde "biz" ve "öteki" mağduriyeti arasına sıkıştırılıyor: "Biz masumuz, diğeri zalim!" Ne yazık ki "biz" ve "öteki" etnisite / kültürel yapı dışına çıkamıyor.

Hakikat kimin umurunda; "sözde gerçeği" belirleyen siyasal ve toplumsal kimlik oluyor! Bu tutum hakikatleri açan "anahtar" değil, hakikatleri kapatan "kapı" görevini üsleniyor: "Bizimkiler ne derse kesin doğru odur."

Kesintisiz biçimde üretilen mazlumluk ideolojisi, şüphenin / sorunun katili oluyor. Böylece yalan hızına erişilemez bir hal alıyor... Yapılan haksızlıklar yasadışılıkları bile meşrulaştırıyor, bunlara ahlaki ölçü getiriyor: Mecburuz!

Hakikat arayışında kültürel / etnik kimlik, tek belirleyici etken hale geliyor.

Herkes, salt algılar üzerinden kendi mahallesine propaganda yapıyor. Olguların, belgelerin, gerçeklerin önemini yitirdiği bir süreçten geçiyoruz. Buna, "post-truth" deniliyor, hakikat ötesi...

Hedef, ne olursa olsun kanaat oluşturmak, kindarlık üzerinden halkı kandırmak! Bu sebeple, mağduriyet yarışı var ülkemizde...

Sürekli günah keçisi yaratma ihtiyacı, hakikatin ve siyaseti askıya almanın en önemli aracı oldu.

Evet, hakikat öldürüldü; siyaset yalanın avutuculuğuna sığındı. Ülke gündemi, salt kötüleme, hınç, düşmanlık üzerinden yaratılıyor...

Hakikat arayışını sonlandıran, haklılık ölçütüne son veren, eleştiriye, özeleştiriye kendini kapatan, çözümleme gücünü dizginleyerek kendi dışında herkesi suçlayan / ceberut gören ve salt kitlesini memnun etmek isteyen –özellikle– siyasiler yüzünden ülkemizde kutuplaşma sertleşti. Sürekli mağduriyeti dile getiren art niyetli, öfkeli bu kafayla hiçbir tartışma yapılamaz.

Ezikliğini idealleştiren, maskelenmiş nefret ya da kötüleme dürtüsüyle hareket eden bu politika anlayışıyla, sorunlara çözüm üretilemez.

Ülkede diyalog değil, monolog sürer gider:

Ya hakikat? Hakikati öldürürseniz geriye sadece gürültü kalır ve gürültüden fikir ile çözüm çıkmaz.

Dikkat ediniz, artık neredeyse bütün haberlerin temelinde kimlik meselesi var! Yurttaşlık ya da sınıf kimliği yok artık. Varsa yoksa etnisite kaygısı...

Tüm sorunlar kimlik politikaları üzerinden konuşuluyor, tartışılıyor! Türk, Kürt, Sünni, Alevi gibi kimlikler siyasete malzeme yapıldı; sömürünün aracı haline getirildi. Bu kültürel hegemonya siyasetin diline de yansıdı...

Küresel neoliberalizmin / vahşi kapitalizmin başarısı bu! Bir dünya sistemi olarak varlığını sürdürebilmesinin, sınıfsal çelişkilerin ikincil düzeyde kalmasına bağlı olduğunu biliyordu. Sömüren kim? Sömürülen kim? Ezen kim? Ezilen kim? Bunları unutturdu. Kimlikleri öne çıkararak; hem kendine karşı çıkacak muhalefeti böldü hem de yerli pazarlarını dış müdahalelerden koruyan ulus devletleri yıkıma sürükledi. Bunu da yurttaşlık bilincine karşı büyük bir saldırıya geçerek, toplumsal dokuyu parçalayarak gerçekleştirdi.

Gölge ordunun hedefi

Anayasa modeli hazırladılar: Başkent, İstanbul. Resmi dil, Arapça. Bayrak, kırmızı-yeşil zemin üzerine beyaz ay ve milli devlet

sayısı kadar yıldız. Para birimi, dinar. Temel amaç, İslam şeriat ve akidesini hâkim kılacak İslam Birliği Federasyonu kurmak!

İlk toplantı 23-24 Kasım 2017 tarihinde İstanbul'da yapıldı. İkinci toplantı 1-2 Kasım 2018 tarihinde İstanbul'da yapıldı. Üçüncü toplantı 19-20 Aralık 2019 tarihinde İstanbul'da yapıldı. Dördüncü toplantı 12-13 Aralık 2020 tarihinde İstanbul'da yapıldı.

Sonra araya pandemi girdi. İlk toplantının konusu, "Geçmişten Geleceğe Yönetim Biçimleri" idi. İkinci toplantının konusu, "İslam Ekonomisi ve Ekonomik Sistemler" oldu. Üçüncü toplantının konusu, "İslam Birliği İçin Ortak Savunma Sanayi Üretimi" seçilmişti. Dördüncü toplantının konusu, "İslam Birliği İçin Ortak Savunma Sistemi Usul ve Esaslarının Tespiti" olarak ilan edildi.

Toplantıları düzenleyen Türkiye merkezli askeri danışmanlık şirketi SADAT'ın düşünce kuruluşu: Adaleti Savunanlar Stratejik Araştırmalar Merkezi / ASSAM. Şirketin kurucusu –bir dönem Erdoğan'ın da askeri başdanışmanlığını yapan– emekli Tuğgeneral Adnan Tanrıverdi.[1]

SADAT kuruluşunda tek asker Tanrıverdi değildi; emekli generaller Mehdi Sungur ve Korkmaz Tagma, emekli albay Nevzat Tarhan'ın yanı sıra emekli albaylar Şenol Önal, Memet Zelka, Mustafa Nutku, Ersan Ergür, Turgay Göncü, Kemal Mete, Fethi Kıran, Hüseyin Uludağ, Cengiz Tangören, Yusuf Çağlayan, Mehmet İnkaya, Erol Gündüz, Yakup Baykan, Mustafa Uçtu, İbrahim Çalışkan, İrfan Töre, Nejat Özden, Cahit Uygur, M. Yavuz Ay da kurucular arasında. Emekli binbaşılar Gürcan Onat, Selahattin Arslan, Süleyman Türkmen, Mustafa Bozgeyik ile toplamda 23 subay ve astsubay da SADAT'ın kuruluşunda yer aldı.

Amaçları neydi? Birini yazayım; SADAT kurucularından emekli binbaşı Gürcan 2017-2018 yıllarında askeri öğrenci seçim komisyonunda yer aldı! Kimleri seçtikleri sır değil...

SADAT toplantılarının vazgeçilmez isminin Adnan Tanrıverdi olmasında şaşılacak bir yön yok; toplantıyı başında bulunduğu şirket düzenledi. Ancak toplantıların bir diğer müdavimi Nureddin Nebati idi. Yani, o dönemin Hazine ve Maliye Bakanı. Üçüncü

1 Genelkurmay Özel Harp Dairesi'nde de dört yıl görev yapan Adnan Tanrıverdi, ordudan 1996 yılında kadrosuzluk sebebiyle emekli edildi.

toplantının açılış konuşmasını yaptı. İslam Ekonomisi ve Ekonomik Sistemler konulu toplantıda şu kararlar alındı:

– İslam ülkeleri arasında ortak pazar kurulmalı...

– İslam ülkeleri arasında para birliği kabul edilmeli...

– İslam ülkeleri arasında İslami elektronik dinar para birimine geçilmeli...

– Zekât müessesesi devletlerin kontrolünde kurumsal hüviyet kazanmalı ve ortak fon halinde toplanarak değerlendirilmeli...

– İslami bankacılık sloganı ile faaliyet gösteren finans kuruluşları desteklenmeli...

Peki, sonra ne mi oldu? Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Londra'da çeşitli bankaların ve yatırımcıların üst düzey yöneticileriyle iki gün süren toplantılar gerçekleştirdi. 18 varlık yönetim şirketi, 19 uluslararası kalkınma ve yatırım bankası ile 10'dan fazla özel sermaye, altyapı ve girişim sermayesi fonu ile teknoloji şirketi temsilcilerinin katıldığı toplantılarda Bakan Nebati konuklarına "Türkiye'ye güvenin" mesajı verdi.

Bakan Nebati Riyad'a gitmedi. Kahire'ye gitmedi. İslamabad'a gitmedi. Jakarta'ya, Beyrut'a, Tahran'a, Amman'a, Dakka'ya gitmedi. Hiçbir İslam ülkesine gitmedi. Koştura koştura "finansın kâbesi" Londra'ya gitti. Ne oldu şimdi; İslam Birliği Federasyonu'na?

– Aman bankacılar bize güvenin...

– Aman finansçılar bize yardım edin...

– Aman foncular bize para verin...

Hayaller dinar, gerçekler dolar yani!

Ülkemizde maalesef hayal âleminde gezinmeyi marifet sananlar var. Neymiş, şeriatın hâkim olduğu İslam Birliği Federasyonu kuracaklarmış!

Sorsanıza toplantılarının müdavimi Nureddin Nebati ilk fırsatta soluğu niye Londra'da aldı? Destekçileri Müslümanlar döviz bürosuna koşarak gidip niye dinar değil dolar aldı? AKP'ye en çok oy veren yerler banka hesaplarında en fazla döviz bulunduran iller; Yozgat, Aksaray, Nevşehir, Kırşehir, Gümüşhane.... Gerçeklerle bir türlü yüzleşme yapılmadığı için maalesef sürekli kriz yaşıyor bu güzelim ülke...

Bu hakikat ile yüzleşemeyenler ne yapıyor dersiniz:

SADAT Başkanı Tanrıverdi'nin Aralık 2019'da ilginç bir çıkışı oldu. İstanbul'da düzenlenen 3. Uluslararası ASSAM İslam Birliği

Kongresi'nde konuşan Tanrıverdi, "Mehdi gelecek" sözleri ile tüm dikkatleri üzerine çekti:

"İslam birliği olacak mı olacak. Peki Mehdi ne zaman gelecek? Allah bilir. Peki bizim bir işimiz yok mu, ortamı hazırlamamız gerekmez mi? İşte ASSAM bunu yapıyor..."

Adnan Oktar'ın "mehdi" iddiasını biliyorduk... Hasan Mezarcı'nın "mehdi" iddiasını biliyorduk... İsminin başına "mehdi işareti" sayılan "Muhammet" adını ekleyen "M." Fethullah Gülen iddiasını biliyorduk... Bir de Tanrıverdi'den duyduk.

"Mesih"in şeceresi

Ezoterik / içrek öğretiler insanların hep ilgisini çekti. Bunlardan biri "Armageddon" (Kıyamet Savaşı)... Buna göre Ortadoğu'da birçok ülkenin katılacağı bir savaş sonrası kurtarıcı (kimi inanca göre "mesih", kimi inanca göre "mehdi") dünyaya gelecek...

Yahudilik ve Hıristiyanlıkta bu dinsel görüş var. Hinduizmde "Kalki", Budizmde "Maitraya" gibi kavramlar bulunuyor.

Ama Kuran-ı Kerim'de bu görüş yok. Sonraki yıllarda Şii ve ardından Sünni inanç "kurtarıcı" dinsel öğretiyi benimsedi. Dayanakları çeşitli yalan yanlış hadisler oldu...

İnsanoğlu, siyasi-ekonomik-kültürel kriz dönemlerinde hep bir "kurtarıcı" arıyor. İstiyor ki "kurtarıcı" gelsin, karmaşayla, zorluklarla dolu hayatını "cennete" dönüştürsün.

İslam tarihinde kavramın ilk ortaya çıkışı Emeviler döneminde Muaviye'den sonra oldu. Umutsuzluk dalgasının arttığı, zulmün yaygınlaştığı ve hızlı sosyal değişimlerin yaşandığı yani "dinin bozulduğu" dönemlerde ardı ardına "mehdiler" ortaya çıktı... Örneğin yıkımın ağırlaştığı, ekonominin altüst olduğu II. Abdülhamit döneminde Adana'dan Medine'ye, Sudan'dan Yemen'e, Aydın'dan Urfa'ya, Musul'dan Bursa'ya, Hayfa'dan Siverek'e 16 "mehdi" olayı meydana geldi! Hepsi "hidayete ermiş, geleceği gören, yol gösterici" idi!

Söylemleri aynıydı: "Doğruluğun, adaletin, iyiliğin temsilcisi" olmak. Yeryüzünü imar ve ıslah edeceklerdi!

Şunu belirteyim: Kehanetlerinin çıkmaması gibi unsurlar "kurtarıcıların" yok olmasını sağlamıyor. Aksine, zamanın gittikçe

kötüleştiği her zorlu dönemde toplumsal beklentinin "kurtarıcıya" olan ihtiyacı artıyor![2]

Mesela Muhammet b. Süleyman...1884 yılında Suriye Cemmasiyye Köyü'nde "mehdi" iddiasıyla ortaya çıktı. Hayatını İmam Şibravi'nin kitabı değiştirmişti. Hıristiyanların saldırısı ile çekirge istilasının yarattığı kıtlık günlerindeki tavrı ve retorik konuşmasıyla halkın güvenini kazandı. Her yaştan köylü takipçilerini yolculuğa çıkardı, tüm eşyalarını bırakmalarını istedi. Ekin alanlarını yaktırdı.

Her "kurtarıcının" yanında yaşlı bir derviş var mutlaka; Muhammet b. Süleyman'ın yanındaki Nakşibendi Şeyhi Abdülfettah Efendi idi! "Mehdi" Muhammet b. Süleyman ile takipçilerinin yürüyüşünü Osmanlı askeri durdurdu, "mehdi" gözaltına alındı. Hiçbir politik iddiası olmadığını söyledi. II. Abdülhamit "kurtarıcının" arkasındaki "darbeci" güçleri merak etti!

Böyle düşünmesinin sebebi vardı:

Osmanlı'daki darbeci tekke

Tarikatlar, cemaatler politika üstü veya partiler üstü mü? AKP öyle gördüğü için 15 Temmuz FETÖ darbesiyle yüzleşmek zorunda kaldı! Osmanlı'ya baktığınızda da tarikatlar ve cemaatler siyasetin hep merkezindeydi.

Abdülaziz'i darbeyle indirenler arasında sadece Askeri Mektepler Komutanı Süleyman Askeri Paşa yoktu. Bu darbede Yenikapı Mevlevihanesi'nin rolü hep göz ardı edildi.

II. Mahmut ve Abdülmecit bu dergâhın koruyucularındandı. Keçecizade Fuat Paşa, Ali Paşa gibi sadrazamlar, Mehmet Sadeddin Efendi, Ahmet Muhtar gibi şeyhülislamlar, nazırlar, valiler, âlimler ve eşleri ve kızları bu dergâha intisap etmişlerdi. Ancak Abdülaziz döneminde dergâhın saray nezdindeki gücü azaldı. Padişah, dergâhı ziyaret bile etmedi. Dergâh Abdülaziz'e diş biledi.

Mesele sadece bu olamazdı. Abdülaziz gerek dış politikada gerekse de ekonomide Sadrazam Mahmut Nedim Paşa'nın

---

2 Netflix dizisi "Messiah" 2020'de büyük tanıtımla ekrana getirildi. Mesih, Şam'da ortaya çıkıyor, her yaştan köylü takipçilerini yolculuğa çıkarıyor, silahlarını vs. bırakmasını istiyor. Küresel güç odakları ezoterik dizilerle ne inşa etmek istiyor; yorumu siz yapın!

inisiyatifiyle Rusya'ya yakın siyaset takip etmeye başladı. Bu durum Osmanlı üzerinde büyük etkisi olan İngilizleri harekete geçirdi. Örneğin, Osmanlı'nın Bulgar ayaklanmasını bastırma yöntemi Batı medyasında abartılarak verildi. Sonunda İngilizlerin desteğiyle medrese talebelerinin de katıldığı darbe gerçekleşti. Tabii ki Avrupa darbeyi destekledi!

Yeniçeriler "sürekli ayaklanıyorlar" diye ocakları lağvedilmişti; yerine konan "modern" ordu da aynı yolu izledi. Demek ki, askeri yapıları değiştirerek darbeler önlenemiyordu. İnsanın kafasının içini değiştirmek gerek. Avrupa orduları aydınlanma çağıyla bunu başardı. Yıllarca mezhep, tarikat savaşlarıyla acılar çeken Avrupa bu sebeple laikliğe sımsıkı sarıldı...

15 Temmuz darbesinden sonra ne olduysa Osmanlı'da da oldu... II. Abdülhamit, askere güvenmeyip şüphe duyduğu için emir komutayı hep elinde tutmak istedi. Bu amaçla Seraskerlik ve Erkân-ı Harbiye-i Umumiye (Genelkurmay Başkanlığı) kurumlarını denetim altına almak için sarayda bunlara paralel görev ve yetkide Teftiş-i Askeri ve Maiyet-i Seniye-i Erkân-ı Harbiye'yi kurdu!

Buraya seçilen subayların askeri başarılarına, kabiliyetlerine, birikimlerine değil, sadece saraya bağlılıklarına bakıldı.

Oysa mevkileri padişaha bağlı subayların, II. Abdülhamit'e sağlıklı tavsiyelerde bulunmaları bile imkânsızdı. Bu durum, büyük küçük tüm kararların padişah tarafından alınmasına ve sonunda ordunun çöküşüne neden oldu.

Yetmezmiş gibi II. Abdülhamit başarısızlıkların önüne geçmek için paşaları sık sık divan-ı harbe yolladı. Başarılı olanları da "darbe yapar" diye pasifleştirdi.

Paranoya derecesinde darbeden korktuğu için, büyük askeri birliklerin –manevra için bile olsa– bir araya gelmelerine izin vermedi! Subaylar, emirlerindeki birlikleri muharebe koşullarında sevk ve idare etme pratiği edinemediler. Almanya'dan alınan uzun menzilli Mauser tüfeklerini birliklere dağıttırmadı. Kruvazörleri Haliç'te çürüttü...

Bunlar orduda tepkilere yol açtı; subaylar görev ve sorumluluk almaktan kaçındı. Bu kaos, ordunun gerekli stratejik planlama yapmasına engel oldu. Tek yapabildikleri, emperyalizmin ürünü

Düyun-u Umumiye'nin borçları toplamasına yardımcı olacak bağımsız kolluk teşkilatları kurmak oldu...

Mısır, Tunus, Girit, Sudan, Romanya, Karadağ, Bulgaristan, Bosna-Hersek, Karş, Artvin, Habeşistan gibi toprak kayıplarına hiç değinmeyeyim!

31 Mart 1909'da Derviş Vahdeti'nin başına çektiği radikal İslamcıların ordu içindeki askerleri etkileyerek darbe girişiminde bulunduğunu biliyorsunuzdur. Osmanlı ordusu içindeki (dinci-liberal ittifak) Hürriyet ve İtilaf Fırkası'na yakın, kendilerine "Kurtarıcılar" (Halaskâr) adını veren askerler Sadrazam Mahmut Şevket Paşa'ya suikast düzenleyerek isyan çıkarmak istedi.

Bu arada küçük Balkan devletlerinin Osmanlı'ya savaş açıp yenmesi şaşırtıcı mı? Bu utanç verici yenilgiden sonra halkın orduya olan güveni sarsıldı. Bu kez bozgunu kabullenemeyen Enver Paşa liderliğindeki İttihatçılar yine askeri darbe yaptılar.

O dönem binbaşı olan Mustafa Kemal bu durum karşısında "Ordunun siyasete karışması işi artık bitmelidir. Asker kışlasına, siyasetçi siyaset sahnesine dönmezse her şey mahvolur" demişti.

Çünkü biliyordu ki, tarihimizde hep darbe var![3]

Son olarak 15 Temmuz'da cemaat darbesini yaşadık. Peki, ne yapacağız? Bunların önüne nasıl geçeceğiz? Asıl tartışmamız gereken bu sorular... Sorun askeri sistemde mi? O halde sadece askerlerin değil sivillerin de kafasını değiştirmesi gerekir. Önyargıyla hareket edenler, ordunun nitelikli subaylarının hapse atılmasını seyrederek TSK'nın FETÖ'nün eline geçtiğini göremedi. Demek, yarın başka cemaatlerin darbelerine şahitlik edeceğiz! Darbe tarihinin bize anlatmak istediği bu, siyaset ordudan elini çekmeli! SADAT ne peki? Bu konuyu bu kadar yazmamın sebebi şunu göstermek; tarihten hiç ders almıyorlar.

"Kızıl Moskof"tan "üst akıl"a

Türk sağının politik hafızasında değişmez "düşman imgeleri" var: "Kızıl Moskof" gibi...

3 Tek örnek vereyim: Yıl 1446. Buçuktepe Vakası nedir, bilir misiniz? II. Murat'ın yerini oğlu II. Mehmet'e (Fatih) bırakarak Manisa'ya çekilmesinden sonra para ayarı düşürülünce, asker ocağı ve piyasa olumsuz yönde etkilendi. Bundan hoşnutsuzluk duyan yeniçeriler, Edirne'de çıkan ve kentin önemli bölümüyle çarşısını yok eden büyük yangını fırsat bilerek ayaklandılar. Bu, Osmanlı tarihinin ilk yeniçeri ayaklanmasıydı. Yani cuntalar, darbeler Cumhuriyet döneminin eseri değil. Bu "alışkanlık" 578 yıldır sürüyor! Buna Osmanlı öncesi tarihi katmıyorum...

Düşman imgesi hep değişiyor, en son "üst akıl" oldu! Kavramdan kimler kastediliyor pek bilinmiyor; bazen ABD, bazen AB oluyor. Ama işin özü gözden kaçırılıyor.

Asker darbelerinden en çok bu ülkenin solcuları çekti. Yoldaşları idam edildi; işkence tezgâhlarında, kör karanlık kuytularda can verdiler. Geniş sol kitlelerde asker ve Atatürk düşmanlığı yoktur. Eline silah almak zorunda bırakılan Deniz Gezmiş'ten Mahir Çayan'a devrimciler Mehmetçik ile çatışmaktan kaçındı.

Son yıllara kadar geniş İslami çevrelerde de asker ve Atatürk düşmanlığı yoktu. Fakat Soğuk Savaşın bitmesiyle bizzat TV ekranları da kullanılarak ordu ve Atatürk düşmanlığı pompalandı. Neden? Bu soruyu yanıtlayamazsak 15 Temmuz FETÖ darbesini gerektiği gibi değerlendiremeyiz.

Başta Erdoğan olmak üzere AKP'liler, Cemaatin "üst akıl" tarafından yöneltildiğini ağızlarından düşürmüyor. Nedir bu üst akıl?

Üst akıl dedikleri, emperyalizmdir! Henüz emperyalizm kavramına ısınamadıkları için bu tür kaçamak kavramlaştırmalar yaptılar. Olsun, demek ki geniş sol çevrelerin askeri darbeler ve emperyalizm ilişkisi konusunda yıllardır söyledikleri görüşe yeni geldiler. Bu da bir aşamadır...

Prof. V. Necla Geyikdağı ABD, İngiltere ve Kanada'da uzun yıllar bulunmuş bir akademisyen. *Osmanlı Devleti'nde Yabancı Sermaye 1854-1914* adlı kitabında şöyle dedi:[4]

"Çok büyük gelişme potansiyeline sahip olan bu topraklardan 'geri kalmış' bir ülke olarak söz edilmesi, bütün eğitim yaşamım boyunca bende dinmeyen bir yürek ağrısı olarak kaldı."

Bu geri kalmışlığın sorumlusu kim? Sürekli mitler, fetişler ve düşman imgeleri yaratan Türk sağı, ne zaman gerçek dünyaya dönüp özeleştiri yapacak?

Türk sağ entelektüel dünyasında Osmanlı'nın çöküşünün asıl nedeninin ekonomi olduğuna ilişkin görüş bulmak zor. Aksine... Osmanlı'yı İngiliz sömürgesi yapmak için İstanbul'da lobi yapan David Urquhart'a, AKP kurmay kadrosundaki Hüseyin Çelik *Osmanlı Yanlısı İngiliz Dış İşler Komiteleri* kitabında güzelleme yazdı![5]

4 V. Necla Geyikdağı, *Osmanlı Devleti'nde Yabancı Sermaye 1854-1914*, Hil Yayınları, 2008.

5 Hüseyin Çelik, *Osmanlı Yanlısı İngiliz Dış İşler Komiteleri*, İnkılap Yayınları, 1994. Marks'ın, Osmanlı'yı irdeleyen makalelerinde ve yazdığı *Kapital*'de (İngiliz

Osmanlı'nın hasta adam olmasında münevverlerinin de kabahati yok mu? Sol-Kemalist Doğan Avcıoğlu şu tespitte bulundu:

"Tanzimat ilericileri, sarayın gölgesinde bilerek ya da bilmeyerek, Avrupa emperyalizminin arzuladığı ve onların çıkarına olan reformlara yönelmişlerdir. Anadolu eşrafı, Türk imalatçısının iflasına yol açan 1838 Osmanlı-İngiliz Ticaret Anlaşması'nı önlemek için İstanbul'a heyetler yollamışlar fakat Tanzimat ilericileri, Anadolu'nun sefaleti pahasına anlaşmayı imzalamışlardır."

Türk aydınının, politikacısının, bürokratının benzer bir tavrını son yıllarda AB ile yapılan ve tarım ile sanayileşmeyi yok eden gümrük birliği gibi ticari anlaşmaları savunmasında da görmedik mi?

Süreç hep aynı: Önce ekonomik sömürge anlaşması ve ardından mutlaka siyasi dayatma geliyor. Özünde olan 1839'daki Tanzimat "hayriye" değil, "şeriyye" idi; Osmanlı devletini parçalamak ve sömürgeleştirmek isteyen Batı'nın bu topraklara atmış olduğu ilk ekonomik politik adımdı:

– Osmanlı pazarı kayıtsız şartsız İngilizlere açılırken...

– Osmanlı hazinesi ancak dış borçla ayakta durur hale getirilirken...

Osmanlı sarayının ve münevverlerinin gündeminde anayasa vardı: Devlet, İslam devleti mi değil mi? Padişah, kanunun üstünde mi değil mi? Padişahın, halkın seçtiği meclisi düşürme yetkisi olmalı mı olmamalı mı?

Bugüne nasıl benziyor; SADAT asıl "düşman" kim, bilmiyor! Ya da "düşmana" perde yapıyor... Sadece SADAT değil..

Büyükelçiliği ticaret ataşesi) David Urqhuart'ın adı var. Marks nasıl Osmanlı üzerine düşünüyor ise David Urquhart da düşünüyordu! Ancak iki zıt kutuptular. Biri kapitalizmin elçisiydi. Urqhuart'ın yazılarının özü şuydu:
Osmanlı Devleti eski maliye uygulamalarını tarihin çöp sepetine atmalı, özellikle ticaret tekellerini ve iç gümrükleri kaldırmalı, buna karşılık dış ticareti hemen serbest bırakmalı ve tabii gümrükleri çok düşük tutmalı... Yani Osmanlı, pazarını kayıtsız şartsız açmalıydı. Osmanlı Hazinesi ancak bu şartlarda dış borç bulabilirdi. Urqhart, İslamiyeti yücelten makaleler de yazdı. Hıristiyanlığın sadece ruhani olduğunu, dünya işleriyle ilgisi bulunmadığını ve fakat "İslamın hem ruhani hem cismani olduğunu, ahiret hayatı ile beraber aynı zamanda insanların dünyevi hayatını da her kademede düzenleyen bir siyasi sisteme sahip" olduğunu belirtti. Bu tür övgü yazıları Müslümanları mest etmeye yetti. Casusların her daim yöntemi bu oldu; dini kılıf olarak kullanmak!

Emperyalizm hafızası

Alexis de Tocqueville Fransız siyaset kuramcısıydı. Şu sözü meşhurdur: "Geçmiş, artık geleceği aydınlatmadığı zaman, ruh karanlıkta yürür!"

Hafızasız mücadele hataya sebep olur.

Rasim Cinisli'nin (d.1938) kendi hayat hikâyesini yazdığı *Bir Devrin Hafızası*'nı hatırlayalım.[6]

1962'te Milliyetçiler Derneği'ne üye olan, 1963'te komünizme karşı mücadele için Ötüken Yayınevi'ni kuran, 1965'te Milli Türk Talebe Birliği başkanlığı yapan, 1966'da Komünizmi Tel'in Mitingleri düzenleyen, büyük tiyatrocumuz Muhsin Ertuğrul'u "gomonist" diye işinden kovduran, *Milli Gençlik* dergisi çıkaran, 1969'da Adalet Partisi'nden milletvekili seçilen ve bir yıl sonra Demokratik Parti'ye geçen, 1970'de Aydınlar Ocağı'nı kuran kadro içinde olan, 1974'te Osmanlı şehzadelerinin Türkiye'ye gelmesini sağlayan, Turgut Özal'dan Aydın Menderes'e parti kuruluş çalışmalarına katılan, Türkiye İçin Birlik Hareketi kuruculuğu yapan Rasim Cinisli, 624 sayfalık bu anı kitabında ABD emperyalizminin Türkiye ve Ortadoğu'daki faaliyetleri konusunda nedense tek cümle etmedi!

Hatta İran'la ticaret yapmasına rağmen ABD'nin bu ülkeye uyguladığı acımasız ambargo konusunda bile tek satır yazmadı.

Niye? Türk sağının siyasi geçmişinde neden sadece "gomonizmle" mücadele var? ABD'nin yeni "haçlı seferlerine" gözleri neden hep kapalı? Öyle ki Amerikan 6. Filo'yu protesto eden solcuları öldürmekten bile geri durmadılar...

Mesele şu olabilir mi:

Türk muhafazakâr düşüncesinde "emperyalizm" kavramının ortaya çıkışı çok yeni.

Türkiye, 1952'de NATO'ya üye olmasıyla ABD'nin vazgeçilmez müttefiki oldu. Soğuk Savaşta ABD dünyanın üç yanında "antikomünist" merkezli bir sacayağı kurdu: Latin Amerika'da Brezilya, Asya'da Güney Kore ve Ortadoğu'da Türkiye...

Böylece Türkiye "milli güvenlik belgesinin" ana omurgası komünizmle mücadele oldu. Türk-İslam sağcıları, Amerikan merkezli bu doktrine, komünizm tehdidi korkusuyla eklemlendiler.

6 Rasim Cinisli, *Bir Devrin Hafızası*, Doğan Kitap, 2017.

İflah olmaz Amerikanseverlikleri böyle başladı. 6. Filo'yu protesto eden solcuları katletmek gibi nice kanlı eylemlere başvurdular!

Türk sağı, tarihsel soy kütüğüne yönelik özeleştiri yapmadan ne dünü ne de bugünü yorumlayabilir.

İktidarın son dönem sıklıkla ifade ettiği "tam bağımsız Türkiye" demeçleri siyasi popülizmle gerçekleştirilemez. Derine kazıp, ekonomik politik sorunların kaynağının emperyalizm olduğu olgusuyla yüzleşmek şart. Zihinlerinin kökünde sol düşünceyi hâlâ "yıkıcı güvenlik tehdidi" olarak görmek var. Tek yaptıkları hâlâ sola ağır söylemlerle yüklenmek!

Türk-İslam mahallesine emperyalizm kavramını Müslüman sosyalist Nurettin Topçu soktu. Söylemi Milli Görüş yaygınlaştırdı. Bu bakış açısı emperyalizmin ideolojisini kavramaktan uzaktı. "Batı, Müslüman düşmanıdır" söylemi dışına pek çıkamadı. Hareketin ikinci kuşağı, bu "gömleği" çıkararak, AB, NATO, IMF, Dünya Bankası gibi küreselci güçlerin gölgesine sığınarak iktidar oldu.[7]

Küreselleşme / tekelci sermaye hedef alınmadan antiemperyalist olunmaz. Feodalizm hedef alınmadan antiemperyalist olunamaz. Her türlü sömürü hedef alınmadan antiemperyalist olunmaz. Bu bakış açılarına sahip olmadan ülke gündemine gelen / getirilen olaylar doğru analiz edilemez. Aksine emperyalizmin aparatı olunur ancak. Ne yapmak lazım peki?

Öncelikle Türk sağı, tüm sol hareketi gayrimilli ve gayrimeşru görmekten vazgeçmeli... Solcuları her an pusuda bekleyen düşmanlar olarak görmemeli...

Türk Sağı her "öteki" gördüğünü dış mihrakların işbirlikçisi diye yaftalamaktan vazgeçmeli. Bunun emperyalizmin psikolojik harp argümanları olduğunu bilmeli artık... Sola ve kendi gibi düşünmeyenlere karşı "kapatın gitsin", "hapsedin gitsin" söyleminin dışına çıkmak lazım.

Görüyoruz; şehit cenazesine katılanları engellemek, protesto etmek dinen bile caiz değildi. Nerelere savrulundu? Maksatlıdır. Emperyalizmin amaçladığı "böl ve yönet" siyasetine uygundur bu tavır... Emperyalizm tarihinde hep bu taktikler vardır...

---

7 Erdoğan ve AKP, FETÖ darbesinden sonra popülist "Dünya beşten büyüktür" gibi söylemlerle Batı'dan yollarını ayırmaya çalışıyor görüntüsü veriyordu. Son seçimden sonra ağır iktisadi baskıyla tekrar Batı ile buluşma yönünde adımlar atıldığı sır değil.

Politik paranoya emperyalizm cephesini güçlendiriyor. Gündeme getirilen meseleleri / konuları kavram kargaşasıyla ele alıp hamaset dışına çıkılarak antiemperyalist olunabilir...

Yaşanılan somut gerçekler üzerinden ne demek istediğimi anlatayım:

Aslında ne oldu

Artık biliyorsunuz: Fethullah Gülen / FETÖ, oyun kurucu değil; piyon. Perde arkasında ipleri tutan ABD / CIA. Bu kuklalar, Soğuk Savaş döneminde "komünizmle mücadele" kisvesi altında kullanıldı.

Müslüman halkların ayaklanmasıyla Sovyetler Birliği'ni içten parçalamayı hedefleyen "Yeşil Kuşak" projesinde kullanıldı. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ortaya çıkan "Yeni Dünya Düzeni"nde Orta Asya'daki Müslüman ülkeleri ABD gölgesine sokmak için aparat yapıldı.

Doğu Bloku ortadan kalkıp "Büyük Ortadoğu Projesi" sahneye sürülünce, Türkiye'ye küreselleşmeye uygun yeni bir misyon biçildi: Dış politikada ABD haydutluğunun "jandarması" olmak!

Bu sebeple tam bağımsızlıkçı Atatürk'ün "komşular arasındaki itilaflara karışmama" tutumundan vazgeçilecekti.

Irak'a, İran'a müdahale içinde olunacak, İsrail'in gölgesinde kurulacak "Kürdistan"a onay verilecek, Ermenistan'ın işgallerine ses çıkarılmayacaktı.

ABD, Türkiye'de buna uygun inşa faaliyetlerine başladı. Ve fakat "Truva atı" Tansu Çiller ile iktidara getirilen Necmettin Erbakan buna alet olmadı. Keza, Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki Kemalist damar "Amerikan İmparatorluğu" ve NATO dayatmasına karşı, İran, Rusya, Çin gibi Avrasya seçeneklerini dile getirmeye başladı. ABD Milli Görüş'ü parçalattı; AKP'yi ortaya çıkardı! Ardından Türk ordusuna karşı Ergenekon, Balyoz kumpasları yapıldı. ABD ve CIA'nın elinde Türkiye'de iki kullanışlı güç vardı: FETÖ ve solcu dönek liboşlar...

ABD / CIA planını görmek o kadar zor muydu? Tüm bunlar sır mıydı? Tabii ki değildi. Aslında herkes her şeyin farkındaydı. Sadece politik tavırlar farklı oldu. Aslında, böyle olağanüstü durumlar insan kişiliğini ortaya çıkarır. Kimileri ideoloji-siyaset

dese de; gördük ki ahlak, vicdan, adalet duygusu insanın duruşunu belirliyor! Kimi devrimci bildiklerimiz kariyer hırsıyla, yalanla ortaklık yaparken, kimi ülkücü bildiklerimiz hayatı pahasına kumpasa karşı durdu.

Dendi ki: "AKP, FETÖ kumpasını nasıl görmedi?" Gördü aslında. Gönüllü ittifak yaptılar.

ABD-FETÖ-AKP şeytan üçgeni sadece Türk ordusunu değil milli-ulusal damarı da tasfiye etmek istedi. Ancak her siyasal ortaklıkta olduğu gibi ayak oyunları yaşandı; iktidarı tamamen ele geçirmek isteyen FETÖ, AKP'nin "altını oymaya" başladı. Liboş takımı da FETÖ'ye destek verdi.

En nihayetinde 15 Temmuz'da kanlı bir askeri kalkışmaya / darbeye sahne oldu Türkiye. FETÖ yenildi. İktidarını tehlikede gören AKP, FETÖ ve liboşlara karşı mücadeleye başladı. Bunun sonucu Erdoğan, küresel güçler tarafından diktatör ilan edildi!

Batı ne dedi; "Erdoğan gazetecileri hapse atıyor." Sanki bu süreçten önce Türkiye bir hukuk devletiydi ve sanki bizler hapse atılmamış, iki yıl hapiste tutulmamıştık! Her şeye rağmen o zorlu Ergenekon'dan çıkış gerçekleştirildi.

Sadece FETÖ, dönek sol liboşlar değil, ABD de yenildi. Kazanan bu ülkenin yurtseverleri oldu...

FETÖ meselesi sadece adli bir mesele değildir; FETÖ salt polis-savcı-hâkim üçgenine hapsedilemez. Operasyon yapıldı; şu kadar kişi gözaltına alındı. Mahkeme kararını verdi; şu kadar kişi tutuklandı veya şu kadar kişi ceza aldı. Başka? Başka yok... FETÖ meselesi salt yargı meselesi yapıldı...

Hele Erdoğan'ın 17-25 Aralık 2013 tarihini milat alması, meseleyi derinlemesine kavrayamadığını gösterdi. Teorisiz bakış pusulası kırık, dümeni bozuk gemiye benzer; nereye gideceğini bilemez, bir o yana bir bu yana savrulur durur...

AKP çevresi kendilerine hiç sordu mu; "FETÖ ile nasıl yan yana geldik, niçin ittifak yaptık?" Bu soruya "kandırıldık" diye yanıt vermek yeterli değil; nasıl kandırıldınız?

Din kisvesi yanıtı kâfi değil, yüzeysel. FETÖ, hâlâ Müslüman bir örgüt çünkü. Ki o dönem, dini inancı pek güçlü olmayan liboş solcularla da kol kola girildi. Bunun başka açıklaması olmalı değil mi... Emperyalizm ortaklığı!

FETÖ sorununu salt güvenlik meselesi olarak görmek hata olur. Böyle görürseniz FETÖ ile METÖ farklı sanırsınız, yine kandırılır, aldanırsınız!

Emperyalizm teorisi şart. 2000'ler başını anımsayınız. Ülke gündemini, ideolojik olarak Okyanus ötesindeki neo-conlar'dan beslenen liboş solcular belirliyordu.[8] İlk bakışta ekonomik gibi gözüken neoliberalizmin, siyasi ve kültürel hayata hâkim olması için yoğun faaliyet içindeydiler. "Kemalizm bitti" dediler. "Devlet küçültülmeli" dediler. "Asker vesayeti bitirilmeli" dediler. "Ilımlı İslam" dediler. "Büyük Ortadoğu Projesi" dediler. "Sivil toplum siyasetin tek belirleyicisi olmalı" dediler.[9]

Ve illa ki Ermeni'den Kürt'e "açılım" dediler.

ABD beslemesi liboş solcular ile CIA gölgesindeki FETÖ'yü yan yana getirdiler. Sacayağının diğer tarafı AKP idi.

AKP içinde liboşlar ve FETÖ ile ittifaka başından beri yakın duranlar vardı; diğer yanda ise "ulusalcı-milliyetçi kanat" vardı ki işte bu grup korkutularak teslim alındı. "Güvenlik silahı" ile korkutulan AKP'ye terörü ancak "Kürt Açılımı" ile yeneceği görüşü benimsetildi.

Fethullah Gülen Kürt Açılımı'na şu sözlerle destek verdi:

"Sulh için milli onur, milli gurur ayaklar altına alınmamak kaydıyla, o mefkureye saygı devam ettiği müddetçe bence el de öpülebilir, etek de öpülebilir. Heyet-i İslâmiye, heyet-illîye arasında huzurun temini adına katlanılabilecek her şeye katlanmak lazım. Hayır sulhtadır, sulh her zaman hayırlıdır."

Yakın tarihte yaşananları biliyorsunuz; milliyetçi oyları kaybedeceğini anlayan Erdoğan aniden çözüm sürecini bitirdi.

---

8 "New York aydını" denen Neo-Con'lar 1930'lu yıllarda Amerikan Troçkist hareketi içindeydi. Yüzyılın başında sol hareket içinde yer almaları, belki de en çok neredeyse hepsinin Yahudi olmasından ve Ekim Devrimi'yle tarihte ilk kez antisemitizmi suç sayan bir devlete karşı olmalarından kaynaklanıyordu. Bağlılıkları sosyalist harekete değil, "yeni mesih" ilan ettikleri ABD'yeydi.

9 Sivil toplumculuk Türkiye'ye 12 Eylül 1980 askeri darbesi döneminde dönek solcularla geldi. Israrla "Dini cemaatler, sivil toplum kuruluşudur" diyorlardı, çünkü FETÖ ve destekçileri kendilerini "sivil toplum kuruluşu" olarak tanıtıyorlardı. Yalandı. Sözü değerli ilahiyatçı Prof. İsmail Kara'ya bırakayım: "Cemaatlerin ve tarikatların sivil toplum kuruluşu olmadıklarını ilk defa ben söyledim. Daha ileriye götürerek 'Türkiye'de sivil toplum kuruluşu yoktur' dedim. Sivil toplum kuruluşu gibi gözükenler ya Ankara'nın yahut başka siyasi merkezlerin gölgesinde ve tahakkümündedir..."

ABD, Erdoğan'ı istediği çizgiye getiremediği için paralel devleti / FETÖ'yü "acil eylem planı" direktifiyle harekete geçirdi. Bunun sonucunda, 17-25 Aralık gerçekleşti. "Dershaneler" konusu görünürde olandı. Ardından darbe oldu. Liboş solcuların ve FETÖ'nün AKP ile yol ayrımına girmesinin en önemli sebebi Kürt, Ermeni, Kıbrıs açılımlarının yapılamaması oldu...

FETÖ-liboş ittifakı şu yalanı pompaladı: "AKP otoriterleştiği için ittifak bozuldu!" Yalan... O dönem yapılan kumpas soruşturmaları, davaları neydi? Biz niye haksız yere hapse atıldık? O dönem TEKEL işçilerine yapılan neydi? Gerek liboşlar ve gerekse de FETÖ, neoliberalizmin dayatması olan otoriterleşme konusunda AKP'ye en büyük desteği verdi.

FETÖ'nün neoliberal ideolojik yönü hiç konuşulmadı, konuşulmuyor; tıpkı "Kürt meselesi" gibi salt güvenlik sorunu olarak ele alındı ki bu aldatıcıdır.

İdeolojiyi bilmiyor ve bu yüzden çok rahat emperyalizmin oyununa geliyorlar.

Bugün görünen ne? Ülke gündemi hızla değişiyor gibi gözükse de hep benzer meseleleri inanç / kültür kodlarıyla tartışıp duruyoruz. Siyaset gündeminin sürekli kültür / din üzerinden oluşmasının ülkeye zararı çok büyük.

İktidarlar aydınlatılmış yurttaşlar değil, hurafe aracılığıyla kandırılmış bir güruh istiyor. Kişiler, verileni tartışmasız kabul etsin isteniyor. Kitle kültürü bu amaçla muhafazakâr bir tahakküm altına sokuldu. Bu amaçla gazetecilerin algı yapan propagandacı rolünde olması istendi. Böyle olmayana hayat hakkı verilmedi.

Maalesef dini bozan FETÖ konusu yeteri kadar incelenmedi.

Gülen'in ABD'deki samimi dostları

Sadece "Fethullah Gülen'i verin" diyerek üst akıl ile mücadele edilemez. ABD, Fethullah Gülen'i verse ne olur, vermese ne olur? Asıl mesele şudur...

Emperyalizmin elinden ülke geri alınacak mı? Atatürk'ün hedeflediği "tam bağımsız Türkiye" tekrar kurulabilecek mi?

Bakın Balyoz-Ergenekon operasyonlarını "Cemaatçi subayların önünü açmak için yurtseverler hapse atıldı" diye okursanız, bu da tam doğru olmaz!

Hapse atılan subayların temel özelliği "Soğuk Savaş bitmiştir, sadece NATO-ABD-AB ile değil, Çin, Rusya, Hindistan, İran gibi ülkelerle de, yani salt Batı ile değil, Doğu'yla / Asya'yla da yakınlaşmalıyız" görüşünü ifade etmeleriydi.

Tarihsel süreci iyi değerlendirmek gerek. ABD-NATO, 1990'ların başında Türk ordusunun denetiminden çıkmaya başladığını anladı. Öyle ki, Atatürk'ün "komşular arasındaki ihtilaflara karışmayınız" sözünü şiar edinen komutanlar, Irak işgaline karşı durdu. Örneğin, bu plana karşı çıkan dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necip Torumtay istifa etti.

Üst akıl, "Ilımlı İslam" konseptini oluşturmayı o yıllarda geliştirdi. İlk hedeflerinden biri, Kemalizm düşmanlığı yaparak, TSK'yı güçten düşürerek, ulusal devleti tasfiye etmekti.

Bu üst aklın oyununa kimi solcular, kimi Kürtler ve çoğunlukla da İslamcı çevreler hemen geldi. 28 Şubat postmodern darbesi, 27 Nisan e-muhtırası bu büyük stratejiye hizmet etti. Bundan önce de devrimci aydınlar öldürülerek laiklik konusunda hassas olan çevreler kışkırtılmıştı.

AKP bu analizi hiç yap(a)madı. Soğuk Savaş döneminde edindikleri komünizm ve Kemalizm düşmanlığı gözlerini bağlamıştı; hiç göremediler! FETÖ'yü bile kavrayamayan pragmatist bir siyasi oluşumdan bahsediyoruz.

Şu gerçek nasıl görülmez:

Fethullah Gülen'in kardeşinin adı Mesih. Cemaatçi *Aksiyon* dergisi 8 Aralık 2003'te "İnsanlık O'nu bekliyor: Hz. İsa" başlıklı bir haber yaptı:

Said Nursi'nin "Müslüman İseviler" diye bir tanım ortaya attığını ifade eden habere göre Mesih İsa yeniden dünyaya gelecek ve İseviliği Müslümanlık ile birleştirecekti.

Beklenen kurtarıcı Mesih inancı Kuran ayetlerinde yoktur. Bunları yazmamın sebebi; bana sürekli olarak yöneltilen, "Cemaat'in arkasında hangi uluslararası güç var?" sorusuna yanıt bulmak. Uluslararası güç denince akla ABD geliyor.

ABD denince mutlaka iki topluluğu bilmek gerekli:

Biri; WASP (Beyaz Anglo-Sakson Protestan), yani beyaz ırka mensup Protestan göçmen Avrupalılar. Eğitimli, zengin bu seçkin

Amerikalılar devlet yönetiminde ve toplumda, sayılarına uygun olmayan oranda söz sahibidirler.

Diğeri; Evanjelistler...

Evanjelik tabiri Protestan Kilisesi'nin muhafazakâr kesimi için kullanılıyor.

Protestanlık, İncil'i ve Tevrat'ı Almancaya çeviren Martin Luther'in Wittenberg Kilisesi'nin kapısına 1517 yılında astığı bildiriyle doğdu. Bu yeni mezhebi Fransa'da Jean Calvin temsil etti. Ona göre, din yalnızca inanç değil aynı zamanda eğitim ve öğretim sorunuydu. Çalışmak, ticaret kutsaldı; faiz günah değildi. Max Weber, kapitalizmin doğuşunda Protestan inancın büyük rol oynadığını yazdı.

Püritenlik, Calvinizmin İngiltere'de yorumlanması sonucu ortaya çıktı. William Tyndale adlı papaz tarafından kurulan Püritenlik, özünü Tevrat'tan aldı. Werner Sombart'a göre Püritenlik, "Yahudiliğin seçilmiş olduğunu benimsemiş İngilizlik" idi. 17. yüzyılda Püritenler, Amerika'da da güç kazanmaya başladılar.

Bu bilgilerle FETÖ'nün ne ilgisi var demeyiniz... Pensilvanya'da yaşayan Fethullah Gülen 21 Kasım 2006'da, ABD Vatandaşlık ve Göçmenlik Servisi'ne Yeşil Kart için başvurdu.[10] 21 Mayıs 2008'de aralarında CIA eski yöneticilerinin de bulunduğu nüfuzlu isimlerin referansıyla isteğine kavuştu.

19 sayfalık referans mektubunda CIA eski yetkilisi Graham Fuller, CIA eski görevlisi George Fidas ile ABD'nin eski Ankara Büyükelçisi (ABD Haberalma Araştırma Dairesi eski direktörü) Morton Abramowitz gibi isimlerin imzası vardı.

Başvuru öncesinde CIA görevlilerinin Göçmenlik Bürosu ile görüşüp lobi yaptığı basına yansıdı. Gülen başvurusunda, 9 Şubat 1998 tarihinde Papa II. Jean Paul ile Roma'da yaptığı görüşmenin belgesini de koydu. Gülen'e kefil olanlar arasında ilgimi CIA görevlilerinden çok bu tür dini referanslar çekti. Kimdi bunlar ve neden Gülen'e kefil oldular? Yazayım...

– John L. Esposito, Georgetown Üniversitesi'nde İslami çalışmalar profesörüydü. ABD Dışişleri Bakanlığı'nda çalıştı; Pakistan gibi kimi Asya hükümetlerinde danışman olarak görev yaptı.

10 Dosya no: SRC-07-035-53075.

ABD'de çeşitli İslam dernekleri kurdu, yönetti. Gülen hakkında kitap yazdı...

– Lawrence Geraty, annesi ve babası Protestan misyonerdi. Yahudi ve Protestan inancı karışımı Adventistlerin San Pasqual Akademisi'ni ve İbrani Üniversitesi'ni bitirdi. Suriye ve Filistin arkeolojisi üzerine çalıştı. La Sierra Üniversitesi öğretim üyesiydi...

– Bernadette Andrea, Texas Üniversitesi'nde kadın hakları, İslam ve Osmanlı tarihi konusunda uzmandı...

– Paul Parker, İsa'nın Birleşik Kilisesi'ne bağlı kurulan Elmhurst College'in başkanı bir profesördü. İsrail ve Filistin'de yaptığı dini çeşitlilik araştırmalarıyla tanındı...

– John Obert Vall, İslam tarihi profesörüydü. Kahire, Beyrut ve Sudan'da yaşadı. 1991'de Mısır Cumhurbaşkanlığı Madalyası aldı...

– Floyd M. Schoenhals, Evanjelik Lutheran Kilisesi Piskoposu idi...

– John Borelli, Georgetown Üniversitesi'nde Dinlerarası Girişimler Kürsüsü başkanıydı. İngiliz Protestan Anglikan Kilisesi üzerine çalıştı. Evanjelik toplantılarının vazgeçilmez konuşmacılarından biriydi. Washington'da 2006'da "Barış için Uluslararası Namaz" toplantısını organize etti...

– James E. Bowley, Millsaps College'de İbrani araştırmaları uzmanı ilahiyat profesörüydü. Yahudi edebiyatı üzerine araştırmalar yaptı...

– Jill Carroll, Rice Üniversitesi'ndeki "Dini Hoşgörü Merkezi" başkanıydı. Bu üniversitede 5 Kasım 2006'ta Fethullah Gülen Sempozyumu düzenledi. Ted Dotts'in seminer başlığı ilginçti: "Metodist Hıristiyanlığı, Gülen Sufizmi." Gülen hakkında kitap yazdı...

– Sherly Santos-Hatchett, Texas Tech Üniversitesi'nde profesör dekandı. ABD Dışişleri Bakanlığı'nda tercüman olarak görev yaptı...

– David B. Capes, Houston'daki protestan Baptist Üniversitesi'nde görevliydi. *İsa'nın Ayak Sesleri* isimli kitabı olan Capes,1990'lardan beri dinler arası diyalog çalışmaları yürüttü...

– Terry Mathis, California Üniversitesi Riverside kampüsü papazıydı...

– Dale F. Eickelman, Dartmouth College'nde antropoloji profesörüydü. Uzun yıllar Kuveyt'te bulundu; Asya ve Ortadoğu araştırmaları programı yürüttü...

– Loye Ashton, Birleşik İsa Kilisesi misyonerleri tarafından kurulan Tougaloo College doçentiydi. Aynı zamanda papazdı. Türkiye'ye sık geldi; dinler arası dialog hakkında kitap yazdı...

– Thomas Michel, Gülen'in Vatikan'da Papa II. Jean Paul'ü ziyareti arasında hazır bulunan ABD'li bir pederdi. Endonezya'da Cizvit "İsa'nın Derneği" üyesiydi. Mısır ve Lübnan'da bulundu...

– James Kenneth Echols, Chicago'daki Protestan Lutheran İlahiyat Okulu'nun başkanıydı. ABD'de dinler arası diyalog seminerleri yaptı...

– Donald Senior, İsrail'de uzun yıllar dini araştırmalar yaptı. Yahudi ve Müslüman toplulukları arasında dinler arası diyalog toplantıları düzenledi...

Peki, CIA görevlileri ve Hıristiyan din adamları ne tür bir beklentiyle Gülen'e kefil oldu?

Adı, Tad Szulc. Polonya-Varşova doğumlu. 1954'te ABD vatandaşı oldu. *New York Times*'ta uzun yıllar dış haberler servisinde çalıştı. CIA operasyonlarında "gazeteci" olarak görev yaptı. Örneğin CIA bilgileriyle Fidel Castro'yu kötüleyen kitap yazdı.

Yazdığı kitaplardan biri de Türkçeye çevrildi: *Papayı Öldürmek*.[11] Mehmet Ali Ağca'nın, 13 Mayıs 1981'de Papa II. Jean Paul'u öldürme girişiminin perde arkasını polisiye roman olarak kaleme aldı. Aslında memleketlisi Papa II. Jean Paul'ün biyografisini yazmak için Roma'ya gitmişti. Papa ile konuşunca roman yazmaya karar verdi. Romana göre CIA'da çalışmış Amerikalı Cizvit Rahip Timothy Savage, bizzat Papa'nın emriyle bu suikast girişimini araştırıyor. Tad Szulc kitabının sonsöz bölümüne romanının başkahramanı Timothy Savage ile ilgili şunu yazmıştı:

"Bu düş ürünü kişiyle Vatikan'ın Dinlerarası Diyalog Konseyi, İslamiyet Bölümü eski Başkanı Amerikalı Cizvit Rahip Thomas Michel arasında bulunacak bir benzerlik sadece rastlantı ürünüdür."

Kimdi bu Michel? Vatikan'daki Dinlerarası Diyaloğ Konseyi Başkanı Amerikalı Cizvit Rahip Thomas Michel, Mısır ve Lübnan gibi ülkelerde İslamı araştırdı. Tunus'ta, Endonezya'da, Malezya'da öğretmenlik yaptı. 1981 yılında Dinlerarası Diyalog Vatikan Papalık Konseyi Asya Masası görevine atandı. 1988'de Bangkok'ta

11 Tad Szulc, *Papayı Öldürmek*, Çev. Ali Cevat Akkoyunlu, Doğan Kitap, 2000.

Asya Piskoposlar Federasyonu, Tayland Ekümenik ve Dinler Arası İlişkiler Ofisi Başkanı oldu. 1996'da Vatikan'da Dinlerarası Diyalog Sekreteri olarak görev yaptı. Sonra Vatikan'ın Dinlerarası Diyalog Konseyi İslam Bölümü Başkanlığı'na getirildi ve ilk işi, Gülen ile Papa II. Jean Paul'ü Vatikan'da buluşturmak oldu. Tarih, 9 Şubat 1998 idi. Sonra tesadüf bu ya Ankara'da görev yaptı. Fethullah Gülen'i öven kitaplar yazdı, CIA ajanları Graham Fuller ve George Fidas ile birlikte Gülen'in ABD'de yaşaması için referans mektubunu imzaladı. Gülen hakkında şöyle diyordu: "Gülen'e büyük saygı duyuyorum. Açık fikirli, geniş ufuklu bir İslam anlayışı var. Okulları da beni çok etkiliyor. Çok önemli bir iş yaptıklarını düşünüyorum."

Bu sözler şaşırtıcı değildi. Hele "okul" vurgusu...

Thomas Michel, Katolik İsa Cemiyeti'nin üyesiydi. Bu tarikatı 16. yüzyılda İspanyol asıllı Loyolalı Ignatius kurdu. Daha çok eğitim ve kültürel işlerle ilgileniyorlar. Yalnızca ABD'de 50'den fazla lise ve üniversiteleri var. Georgetown Üniversitesi, bu okullar arasında en prestijli olanı. Zaten bu üniversite elinizdeki kitapta sıklıkla yer alıyor...

Lafı uzatmayacağım; Gülen cemaatinin uluslararası ilişkiler ağını artık biliyorsunuz. Medyaya sızan istihbarat raporuna göre, Gülen ile CIA ilişkisi "walk-in" diye tabir edilen şekilde, gönüllü işbirliği ve ajanlık biçiminde başladı.

Adı: John Louis Esposito. 1940 doğumlu Amerikalı bir profesör. 10 yıl manastırda kalan Katolik Esposito bir teolog. ABD Dışişleri Bakanlığı'nda çalıştı; Pakistan gibi kimi Asya hükümetlerinde danışman olarak görev yaptı. ABD'de çeşitli İslam dernekleri kurdu ve yönetti. Georgetown Üniversitesi'nin Uluslararası İlişkiler ve İslam Çalışmaları Bölümü'nün kurucusu ve öğretim üyesi. 1974'ten itibaren Vatikan ile birlikte Dinlerarası Diyalog projesini yürüttü. İki kitap yazdı: *Turkish Islam and the Secular State / The Gülen Movement* ve *Islam and Peacebuilding / Gülen Movement Initativis*.

Wall Street Journal'dan *New York Times*'a kadar ABD basınında Gülen ile ilgili çıkan haber ve yorumlarda hep Esposito'nun görüşlerine yer verildi. Gülen'i, Tibet lideri Dalai Lama'ya benzetti hep. Gülen'in barışa, hoşgörüye, ABD-Türkiye ilişkilerinin güçlendirilmesine ve serbest pazar ekonomisine önem verdiğinin altını mutlaka çizdi.

Gülen'in ABD'de oturması için "Yeşil Kart" almasında CIA ajanlarıyla birlikte Esposito da kefil oldu. Bu kadar becerikli olmayı manastırda öğrettiler herhalde. Çünkü Suudi Prens El-Velid Bin Talal tarafından 20 milyon dolar bağışla kurulan Müslüman-Hıristiyan Birlikteliği Merkezi'nin (Center for Muslim-Christian Understanding – CMCU) direktörlüğünü de yaptı. Eh, Suudi Arabistan adı geçer de Ekmeleddin İhsanoğlu'nun adı geçmez mi?

Ekmeleddin bu işin neresinde?

Adı: Nihad Awad. ABD'deki Müslümanların haklarını savunan en büyük sivil toplum kuruluşu olduğunu iddia eden Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi'nin (CAIR) kurucusu ve başkanı. Kraliyet İslami Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin dünyada en etkili 500 Müslümandan biri olarak gösterdiği Filistinli kökenli bir Amerikan vatandaşı...

Şu iki haberden dolayı anımsayabilirsiniz: İslami vakıf Holy Land'in Hamas'a 12 milyon dolar yardımda bulunmakla suçlandığı 2007'deki davada, CAIR Teksas kurucularından Ghassan Elashi 65 yıl hüküm giydi.

Bir diğer haber bizi yakından ilgilendiriyor; Nihad Awad, dönemin ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright ile yaptıkları görüşmede, TBMM'deki Merve Kavakçı olayını örnek göstererek Türkiye'de dindarlara baskı yapıldığını ve bu nedenle ABD'nin Türkiye'ye ekonomik yaptırımlar uygulamasını istedi.

Nihad Awad'a göre Recep Tayyip Erdoğan, "şiir okuduğu için" hapse atılan "İstanbul'un ünlü belediye başkanı"ydı. Fethullah Gülen ise "Ilımlı İslami lider"di ve bu yüzden Kemalistlerin karşı kampanyalarına maruz kalıyordu. 1999 yılıydı...

Erdoğan ile Gülen'i kimler buluşturdu? Soru önemli çünkü aslında Erdoğan'ın belediye başkanlığı döneminde Gülen'i hiç sevmediği biliniyor. Pragmatist Erdoğan, uluslararası bağlantıları sebebiyle Gülen'e yaklaştı. Hedefleri aynıydı; Erbakan!

Nihad Awad'a döneyim; bu ilişki ağında kimler yok ki...

Suudi Arabistan Cidde merkezli İslam Konferansı Örgütü'nün Genel Sekreteri Ekmeleddin İhsanoğlu 2007'de (mektupta yanlışlıkla 2006 yazılı) Georgetown Üniversitesi'nde "İslamofobi"

üzerine bir konferansın düzenlemesi için John Esposito ile Nihad Awad'a 325 bin dolar katkıda bulunacaklarına dair bir mektup yazdı.

Ekmeleddin Bey mutluydu; ABD'de ilk kez bir İKÖ organizasyonu yapacaklardı. Yani İKÖ ilk kez Ekmel Bey'in genel sekreterlik döneminde Beyaz Saray tarafından muhatap alındı. Ekmel Bey'e ABD'de tüm kapılar rahatça açılıyordu.

Fakat ulusal güvenlik ve terör muhabiri Patrick Poole, Ekmel Bey'i üzdü. Poole yaptığı haberde, paranın neden doğrudan Georgetown Üniversitesi'ne değil de (Ekmel Bey'in mektubunda belirtmiş olduğu üzere) Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi'ne ödendiğini sorguladı. Ekmel Bey'in, CAIR'e para göndermesi FBI'ın da dikkatini çekti. CAIR, 2008'den beri "terör örgütü destekçisi" olarak rapor ediliyordu! Haber bomba gibi patladı, çünkü o dönemde ABD tarihinin en geniş terör finansmanı davası olan Holy Land Davası görülüyordu ve CAIR hakkında ağır suçlamalar söz konusuydu.

Esposito burada da karşımıza çıktı; suçlananların lehine tanıklık etmesine rağmen sanıklar hapis cezaları aldı. Aynı davada FBI yetkilisi Lara Burns, CAIR'in Hamas'ın yan kuruluşu olduğuna dair ifade verdi.[12]

Haber, Amerikan medyasında yer alınca dönemin Genel Sekreteri Ekmel Bey açıklama yapmak zorunda kaldı. 325 bin doların sadece konferansın düzenlenmesi ve lojistiği için harcanacağını ve kullanılamayacak paranın kendilerine iade edileceğini söyledi. Ne bonkör bir genel sekretermiş Ekmel Bey!

6 ay sonra... Ekmel Bey'in İKÖ'deki yardımcısı Şükrü Tufan, CAIR Başkanı Nihad Awad'a göndermiş olduğu 19 Temmuz 2007 tarihli mektupta parayı istedi. CAIR'den isteksiz yanıt geldi; ön hazırlıklar için kimi paralar harcanmıştı ve paranın iadesi gelecekteki aktivitelerin hazırlığını engelleyebilecekti!

Bu arada Georgetown Üniversitesi ile sözleşmeye dayalı uygun bir anlaşmaları olmadığından parayı üniversiteye transfer edemediklerini belirttiler. CAIR'e yanıt bu sefer bizzat Ekmel Bey'den

12 Aynı yıl Müslümanlar, Afrikalılar ve Hispanik kökenli aileler tarafından CAIR'e davalar açıldı. CAIR'in 1994 kuruluş yılından beri birçok yöneticisi dava edildi, bunlardan dördü terörizm dahil olmak üzere ağır suçlardan hüküm giydi.

geldi. Soğuk bir üslupla kaleme alınan mektupta Ekmel Bey, "kardeşi Awad"a telefonda belirtmiş olduğu üzere, ilerde konferansı yapacak dahi olsalar Georgetown Üniversitesi'ni düşünmedikleri ve harcamaların ayrıntılı bir dökümü ile beraber paranın iadesini rica etti. İnanırsanız!

Mesele tekil bir olayı anlatmak değil; neden hep aynı adamlar karşımıza çıkıyor? Tesadüf mü? Ekmeleddin İhsanoğlu'nun cumhurbaşkanı adayı olması için FETÖ elemanı, *Zaman* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ekrem Dumanlı'nın lobi yaptığını Ankara'da bilmeyen var mıydı o dönem? Karşı çıktığımda CHP'li arkadaşların bile saldırısına uğradım!

Bütünü görmeniz için yazıyorum. Hem kitaplarımda hem köşe yazılarımda elimden geldiğince, kalbinize değil beyninize hitap etmeye çalışıyorum. İnsanın gözünü, kulağını açan aklıdır çünkü... Duygu, kimi zaman insanı ahmaklaştırmak için kullanılır. Ne yazık ki, kalp söze başlayınca akıl sağır oluyor.

Gazeteci Razi Canikligil *ABD Gizli Belgelerinde Fethullah Gülen* kitabında üç FETÖ mensubundan bahsetti;[13] Recep Özkan, Gökhan Özkök, Kemal Öksüz. Üçü de Hillary Clinton'ın seçim kampanyasında görevliydi! FETÖ'nün ABD'deki Niagara Vakfı Başkanı Öksüz, 2011'den bugüne Demokrat Parti adaylarına 500 bin dolar para yardımında bulundu.

FETÖ'nün ABD'deki Türk Kültür Merkezi'nin başkanı Özkan, Clinton Vakfı'na bir milyon dolara yakın yardım parası verdi. Cemaat ne kadar para yağdırdıysa artık, Gökhan Özkök Hillary Clinton'ın seçim kampanyasının Ulusal Finans Komitesi eşbaşkanı oldu! ABD başkanlık seçiminde Cemaat'in umudunun Hillary Clinton olduğu sır değildi! Tıpkı hedeflerinde de Erdoğan'ın olduğunun sır olmaması gibi...

Erdoğan her hakikat ortaya çıktığında "kandırıldım" diyor ama gerçekleri görmek konusunda hep hata yapıyor. Niye? Gözündeki Soğuk Savaş "bağı" yüzünden...

Elinde kan olan TBMM Başkanı

İsmail Kahraman'ı tanıyorsunuz; laikliğe karşı olduğunu hiç saklamayan eski TBMM Başkanı... 1940 Rize doğumlu.

13 Razi Canikligil, *ABD Gizli Belgelerinde Fethullah Gülen*, Doğan Kitap, 2016.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisiydi.

Turan Emeksiz adını çoğunuz unuttunuz. 1940 Malatya doğumluydu. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencisiydi. 28 Nisan 1960 yılında, 20 yaşındaki İsmail Kahraman ve Turan Emeksiz karşı karşıya geldi...

Giderek otoriterleşen iktidardaki Demokrat Parti'nin demokrasi ve hukuku yok eden Tahkikat Komisyonu kurmasına karşı çıkan üniversite öğrencileri, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde toplanmışlardı. İstiklal Marşı okuyorlardı. Polisler üniversiteyi bastı, Turan Emeksiz'i öldürdü. Polise destek veren öğrencilerin başını Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı İsmail Kahraman çekti...

1960'lar Türkiye'de devrimci gençlik rüzgârlarının estiği dönem... Kemalist Devrimi daha ileriye götürmek isteyen idealist gençler, devlet eliyle Milli Türk Talebe Birliği'nden atıldı. MTTB, 1965 yılından itibaren faaliyetlerini dinci-gerici yapıda sürdürmeye başladı. Devrimci gençlere karşı tertiplere başladı. Bunun öncülerinden biri yine İsmail Kahraman'dı!

Tarih 11 Mart 1967.

MTTB Başkanlığına eylemleriyle dikkat çeken İsmail Kahraman seçildi. İlk icraatı, 1 Nisan 1967'de Sovyetler Birliği'nin İstanbul'da açtığı resim heykel grafik sergisine saldırmak oldu. Papa VI. Paul'ün Ayasofya ziyaretini, "Ayasofya camidir" diye protesto ettirdi. Ali Babacan'ın halası Hatice Babacan'ın, İlahiyat Fakültesi'ndeki derslerine türbanıyla girmek istemesine izin vermeyen okul yönetimini protesto için 68 günlük işgal ve boykot eylemi gerçekleştirdi. Türkiye İşçi Partisi'nin düzenlediği "diriliş" mitinglerine karşı "şahlanış" mitingleri düzenledi. Elinde hep kan vardı:

Tarih 3 Ağustos 1968.

İstanbul Beyazıt Meydanı'nda düzenlenen mitingde konuşan MTTB Başkanı Kahraman şöyle dedi: "Komünizme zemin hazırlayanlara yeter ve dur deme zamanı gelip geçmektedir."

Amerikan 6. Filosu'nun gelişini protesto etmek isteyen devrimci öğrenciler, "Emperyalizme ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü"

düzenlemişti. Eylem, Taksim'de, MTTB'lilerin saldırısına uğradı. İki devrimci üniversite öğrencisi, Duran Erdoğan ve Ali Turgut Aytaç, bıçaklanarak öldürüldü.

Saldırıyı organize ettiği iddia edilen İsmail Kahraman'a kimse dokunmadı. Çünkü "birilerinin" bunlara ihtiyacı vardı. "Tam Bağımsızlık İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü" yapan devrimci gençlik, devlet eliyle dinci-yobazlara boğduruldu. Vedat Demircioğulları, Mehmet Büyüksevinçler, Battal Mehetoğulları,Taylan Özgürler, Nail Karaçamlar... Hangisini yazayım?

Devrimci Fikir Kulüpleri Federasyonu'na bağlı gençler öldürülürken, Devrimci Gençlik'e bağlı üniversiteliler idam edilirken, devrimci aydınlar, öğretmenler zindanlara tıkılırken devlet eliyle MTTB'nin önü açıldı, korundu. O kan gölü deryasında bir tek MTTB'li gözaltına alınmadı. Bir tek MTTB'li hapis yatmadı. Bir tek MTTB'li okuldan atılmadı. Ve zamanla siyasi yaşamın en tepe noktalarına getirildiler.

İsmail Kahraman 1974'te Çalışma Bakanlığı'na danışman yapıldı. 12 Mart 1971 askeri darbesinden sonra devleti ele geçirmeye başladılar. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra devletin temel ideolojisine sarılıp, Türk İslam Sentezi'ni büyüttüler. Dernekler, sendikalar, partiler kapatılırken, devrimciler, ülkücüler zindanlara doldurulup idam edilirken İsmail Kahraman'ın "Birlik Vakfı"nı kurmasına izin verildi. Sonra milletvekili oldu. Ardından Kültür Bakanı yapıldı. Devrimci gençler biçilirken, İsmail Kahramanların yıldızı hep parlatıldı. Sonunda Meclis Başkanı oldu.

İsmail Kahraman neden TBMM Başkanı yapıldı? Örneğin İsmail Kahraman'ın "Anayasada laiklik olmayacak" sözü sadece kendini mi bağlar?

İsmail Kahraman'ın başkanlığında Mehmet Alacacı, Resul Tosun, Tahsin Erdinç, Yaşar Öztürk, Yusuf Ağbayram, Leyla Demir ve İsmail Emrah Karayel Birlik Vakfı'nda toplandı. Tarih 20 Aralık 2011. Dört ay süren toplantıların konusu yeni anayasa hazırlamaktı.

İsmail Kahraman'ın 2012 yılında Meclis Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na sunduğu Anayasa taslağında "laiklik" ile ilgili ne yazıyordu?

"Hazırlamış olduğumuz taslakta laiklik gibi çok muğlak ve tartışmalı bir kavramın anayasalarda yer almaması gerektiği kanaatinde olduğumuz için, taslağımızda laiklik ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Fikir, kanaat ve düşünce hürriyetine pranga vurma aracı olarak kullanılan laiklik prensibine / kavramına taslağımızda yer verilmemiştir."

Erdoğan, İsmail Kahraman'ın yeni anayasa hakkında ne düşündüğünü bilmiyor muydu? Erdoğan, 14 yıldır aktif siyasette olmayan Kahraman'ı "operasyon yapacağız" diyerek neden milletvekili ve ardından Meclis Başkanı yaptı? Mesele çok açık değil mi? "Erdoğan'ın bunlardan haberi yok" demeyiniz; MTTB'den beri tanışıyor bu ikili...

Kadına düşmanlık

Yıl, 2018.

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, 18 Mart Çanakkale Savaşı'nın anlatıldığı tiyatro oyununda kadın oyuncuların sahneden indirilmesiyle ilgili şunu dedi:

"Yapılacak iş sadece ve sadece Çanakkale Türküsü'nü söylemek. Söyleyenler içinde 16 tane hanım, 13 tane erkek var. Toplamda 29 kişi var. 9 tane askerimiz orada..." Kahraman'ın Mehmetçik'ten "tane" diye bahsetmesi bilinç seviyesini gösteriyor kuşkusuz! Sanırsınız züccaciye dükkânındaki ya da pazardaki malları sayıyor! İnsanların böyle nitelenemeyeceğini bilmiyor! Biri "kelle" der, diğeri "tane" der!

Daha vahimi Kurtuluş Savaşı'ndaki kadın askerlerin varlığını bilmiyor! Meclis Başkanı İsmail Bey, Çanakkale Savaşı'nda gösterdiği kahramanlıktan dolayı TBMM tarafından rütbe verilen Nezahat Onbaşı adını duymamış demek.

Çanakkale Savaşı'na Kosova'dan sekiz tabur katıldı; gönüllüler arasında sadece erkekler değil, kadınlar da vardı. Zeynep Mido Çavuş, savaşa katılan ve şehit düşen Dragaşlılardan biriydi.

Saçlarını sıfıra vurdurup "Ahmet" ismiyle savaşa katılan Mücahide Hatice adını da duymamış. Mücahide Hatice Hanım 20 Mart 1926 tarihli *Zafer-i Milli* gazetesine bakın ne demişti: "İzmir'in Kemalpaşa (Nif) kazasının Ahmetli köyünden Hacı Halilzadelerdenim. Babam merhum Mehmet Efendi'dir. Çanakkale

Anafartalar 56. Fırka'da silahımla muharebelere iştirak ettim. Adım Ahmet idi. Benim kadın olduğumu kimse bilmiyordu. Şarapnel ve kurşunlarla dokuz yerimden yaralandım. Milli muharebelerimize de gönüllü iştirak ettim..."

Belli ki TBMM Başkanı, yüzlerce gönüllü kadının başındaki başhemşire Safiye Hüseyin Elbi adını da duymamış. Oysa Avustralyalı piyade er J.C. Davies, annesine yazdığı mektupta keskin nişancı bir Türk kızının pek çok askeri vurduğunu, gün batmadan kendisinin de bir Avustralyalı tarafından vurulduğunu yazıyor. 19-21 yaşındaki genç kızın bedeninden, ölü olarak ele geçirildiğinde 51 kurşun çıkardıklarını belirtiyor...

TBMM Başkanı'nın sadece soyadı Kahraman!

Erkek egemen bir kültürün sonucu bu; kadını sahneden indirmek! Mesele Çanakkale Savaşı'nda kadınların olup olmadığı değil; CIA dayatması Vehhabi / Selefi geleneğinde yetişen kimi politikacıların kadına tahammülünün olmaması.

Bu topraklarda Abdülmecit'in onayıyla 180 yıldır tiyatro yapıldı. Bu topraklarda Abdülaziz'in onayıyla 155 yıldır Türkçe oyun oynandı. Bu topraklarda 105 yıldır Afife Jale gibi Türk kadınları tiyatro sahnesine çıktı. Bu topraklarda 101 yıldır Atatürk'ün teşvikiyle Bedia Muvahhit gibi Türk kadınları tiyatroda devleşti...

Tarih 9 Mart 1930. Ankara'ya turneye gelen İstanbul Şehir Tiyatroları sanatçılarına Atatürk, Gazi Orman Çiftliği Marmara Köşkü'nde yemek daveti verdi. Yemekten sonra sanatçılar ayrılırken Atatürk'ün elini öpmek istedi. Bunun üzerine Atatürk tarihi sözünü etti: "Biz hepimiz milletvekili olabiliriz, bakan olabiliriz, hatta cumhurbaşkanı olabiliriz. Ama hiçbirimiz sanatkâr olamayız. Böyle olunca sanatkâr el öpmez, sanatkârın eli öpülür."

Oysa TBMM Başkanı İsmail Bey kadın oyuncuları "Çanakkale ruhuna uymuyor" diye sahneden indiriyor. Aradaki fark budur.

"Şeyh Pir" gerçeği

Bunlar hiç tesadüf değil; çünkü hedefleri kafaları bulandırmak. Bunlardan birini yaptığı tuhaf çıkışlarla biliyorsunuz: Kırmızı fesli Kadir Mısıroğlu... Neler demedi ki; *Hamlet*, *Kral Lear*, *Othello* ve *Macbeth* gibi büyük trajedilerin yazarı William Shakespeare hakkında; "Shakespeare adlı biri yoktur; gizli Müslümandır ve adı da Şeyh Pir'dir!" vecizesini yumurtladı.

Böyle birine yanıt verilir mi? Normalde verilmez. Fakat bu kişi "fikir insanı" olarak Erdoğan'ın rol modeli ise ve Erdoğan'ın düşünsel dünyasını oluşturan isimlerin başında geliyorsa cevap verilir...

Soğuk Savaşın en sert dönemi olan 1970'lerde Mısıroğlu, çıkardığı *Sebil* dergisiyle Erdoğanların fikir dünyasının oluşmasına büyük etki yaptı.

Atatürk düşmanıydı. Cumhuriyet devrimlerine karşı olduğunu göstermek için şapka devrimine inat fes taktı. Kitaplarında ve konuşmalarında Atatürk'e, Kurtuluş Savaşı'na ve Türk Devrimi'ne küfredercesine saldırdı. Belaltı vuruşlar yaptı...

Bunları yaparken de bilinen tüm yakın tarih gerçeklerini tersyüz etti. Ona göre Kurtuluş Savaşı aslında çok önemsiz bir mücadele, Lozan ise hezimet idi!

Onun kahramanı II. Abdülhamit'ti, Vahdettin'di. Mısıroğlu, bu tür görüşleriyle Erdoğanların düşün dünyasını etkiledi.

Önce "Şeyh Pir" cehaletinin hakikatini yazayım:

Dünya tarihinde üzerinde en çok araştırma yapılan yazar kuşkusuz William Shakespeare...

Marjorite Garber, Leah Marcus, Richard Wilson, J.O. Halliwell-Phillipps, Edward Dowden, Frederick Fleay, Jeffrey Knapp, Sidney Lee, Samuel Schoenbaum, Gary Taylor, Georges Brandes, Charles Elton, David Masson, Edgar Fripp, Park Honan, Jonathan Bate, Katherina Duncan-Jones, Marchette Chute, Nicholas Rowe, Eric Sam, B.R. Lewis, David Thomas, Robert Bearman, E.K. Chambers, Geoffrey Bullough, Peter Milward, E.A. Honigmann, Christopher Haig, William Baldwin gibi yüzü aşkın kişi 16. yüzyıl sonlarından itibaren Shakespeare araştırması yapıp biyografisini yazdı.

Bu yazarlardan biri bile Shakespeare'in gizli Müslüman olduğuna dair tek cümle etmedi. Adına kürsüler kurulmuş, yayınlar çıkarmış üniversiteler bile Shakespeare'in gizli Müslüman olduğunu iddia etmedi!

Shakespeare'in gizli Müslüman olup gerçek adının "Şeyh Pir" olduğunu sadece Kadir Mısıroğlu ortaya çıkardı! Kaldı ki Arapça şeyh ve Farsça pir eşanlamlıdır, kişi neden kendine böyle isim koysun ki?

Shakespeare hakkında su götürmez tek gerçek bilgi şu: Stratford Papazı John Bretchgirdle tarafından, 26 Nisan 1564 tarihinde vaftiz edilip mahalle kütüğüne kaydedildi. Shakespeare vaftiz edilmiş bir Hıristiyan. (Keza ilk çocuğu Susanna 26 Mayıs 1583 ve ikizleri Hamnet ile Judith 2 Şubat 1585'te vaftiz edildi.) Shakespeare ölümünden iki gün sonra Holy Trinity Kilisesi'ne gömüldü.

Shakespeare ve ailesinin dini inançlarına dair tartışmalar hep sürdü. Bu konuda kitaplarda farklı görüşler var ama bunların hiçbiri Mısıroğlu'nun iddiası gibi değil. Tartışma Katolik mi Protestan mı oldukları yönünde. Örneğin Edgar Fripp "Protestan" derken, Peter Milward "Katolik" diyor.

Jeffrey Knapp ise onun tüm inançlara saygılı Erasmusçu Hıristiyanlığa adanmış olduğunu yazıyor. Robert Wilson ise Cizvitler ile ilişkisi üzerinde duruyor...

Kafa karışıklığının sebebi Shakespeare'in yaşadığı dönemde, devletin dini Protestanlık ile Roma merkezli Katoliklerin çatışması. Bu nedenle kâğıt üzerinde ve görüntüde Protestan olan babası John Shakespeare'in gizli Katolik olduğu konusunda iddialar var.

Shakespeare oyunlarında hem Protestan ve hem Katolik ikili dini yaşantıyı konu etti. Fakat oyunlarında onun gizli Müslümanlığına dair tek emare yoktur. Kadir Mısıroğlu ve onun gibiler hep uydurdu...

Mısıroğlu'nun safsatası aklıma Prof. Dr. Özdemir Nutku'yu getirdi. Yıllarca uğraşıp didinip *Shakespeare Sözlüğü* yazdı.[14] Kitabının önsözüne şöyle dedi:

"Bu çılgınlığa neden ve nasıl kalktım artık anımsamıyorum; sekiz yılı aşkın süre samanlıkta iğne aramakla geçti. Zaman zaman bunaldığım oldu; bu çalışmadan vazgeçme raddelerine bile geldim. 1997 yılının yaz başlangıcıydı, o zamanlar çok kolay sandığım bu işe sıvandım; eski ve orta İngilizce sözcüklerin bol kullanıldığı Kraliçe Elizabeth dönemi ve dolayısıyla Shakespeare metinlerinin daha iyi anlaşılması ve ayrıntıların daha bir titizlikle seçilebilmesi için sözlük hazırlama işine girdim. Çalışmalarım ilerledikçe bu işin çok zor olduğunu gördüm ve büyük bir sabırla 'mek parmak mek parmak daha, sonu selamet' deyip çalışmamı sonuçlandırabildim. Tüm Shakespeare oyunlarını, Elizabeth dönemi

---

14 Özdemir Nutku, *Shakespeare Sözlüğü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2013.

argosunu, deyimlerini ve özdeyişlerini de tarayarak bu sözcüğü hazırladım..."

Fark budur. Bir yanda safsatayı ağzından düşürmeyenlerin yalanları, öte yanda ise Cumhuriyet aydınının yıllarca süren titiz çalışması... İkisi de Türkiye... Ve ne yazık ki Türkiye, safsataya inanan kişiler tarafından yönetiliyor yıllardır...

Erdoğan-Mısıroğlu ilişkisinin kökeni

Erdoğan, İstanbul Ataşehir'de bir hastanede tedavi gören Kadir Mısıroğlu'nu ziyaret ettiğinde neden bu kadar hürmet ediyor dendi? Konu konuyu açıyor ama hatırlatmak zorundayım:

1972 yılında Mısıroğlu *Sebil* dergisinde "MSP, AP'nin önünü kesmek için kurduruldu" diye yazdı.

Buna rağmen Erbakan, hakkında davalar açılan Mısıroğlu'nu milletvekili yaparak "dokunulmazlık zırhı" vermek istedi. 1977 genel seçimlerinde Trabzon ikinci sıradan aday gösterdi; seçilemedi. Senato seçiminde İstanbul ikinci sıraya kondu; kazanamadı.

MSP'nin 1978 yılındaki kongresinde Erbakan'a karşı Korkut Özal'ın hazırladığı alternatif listede Kadir Mısıroğlu ve İsmail Kahraman yer aldı! Korkut Özal ve Mısıroğlu, Erbakan'ın listesini deldi. Erbakan karşıtı alternatif listenin kazanması için çalışan gençlerden biri de Erdoğan idi! Bunları tesadüf sanmayınız; iki farklı politik çizgidir bu...

Serkan Yorgancılar, *İslamcı Gençliğin Yazılmamış Öyküsü: Akıncılar* adlı kitabında; 1976'daki MSP İstanbul İl Gençlik Kolları Kongresinde Erdoğan'ın, divan başkanı Kadir Mısıroğlu'nun kurnazlığı sayesinde başkan seçilip *Sebil* dergisine kapak olduğunu yazdı![15] İlişkileri buralara dayanıyor...

Asıl mesele bunlar değil; emperyalizmin gölgesi altındaki İslamcıları kollamaya odaklanmak lazım. Fethullah Gülen tek değil! Mesela, 12 Eylül 1980 darbesi MSP'yi kapattı ve başta Erbakan olmak üzere parti yöneticilerini tutukladı. Bir kişi elini kolunu sallaya sallaya yurt dışına kaçabildi: Kadir Mısıroğlu.

Açayım konuyu. Sizi İkinci Dünya Savaşı günlerine götüreyim...

---

15 Serkan Yorgancılar, *İslamcı Gençliğin Yazılmamış Öyküsü: Akıncılar*, Otorite Yayınları, 2016.

Savaştan sonra CIA'in Nazilerden İslamcı kadroları devraldığı sır değil. İki üsleri vardı; Berlin ve Frankfurt.

Kadir Mısıroğlu kısa zaman sonra ailesini de Frankfurt'a getirdi. 1983'te hakkında yurda dön çağrısı çıkarıldı; dönmedi. İngiltere'ye iltica etti. Bu ülkede koruyucusu vardı: Üstadı Nakşibendi Şeyhi Bayburtlu Dede Paşa'nın (Musa Baştürk) dostu Şeyh Nazım Kıbrısi!

"Charles'ı Müslüman yaptım", "Kraliyet ailesi Hz. Muhammet'in soyundan geliyor" diyen Şeyh Kıbrısi... "TC öldü. 700 sene Osmanlı dayandı, bunlar 70 senede bitti. Ektiğiniz ekin mevsimlikti" filan dedi hatta...

Dinlerarası Dialog kapsamında Papa ile sadece Fethullah Gülen mi buluştu sanıyorsunuz? Hayır... Şeyh Kıbrısi, Papa II. Jean Paul ve Papa XVI. Benediktus ile görüştü. İngiliz hükümetiyle yakın ilişkisi sır değildi zaten. MİT ve Genelkurmay arşivlerinde İngiliz casusu olduğuna dair belge bile var.

ABD'de yaşayan Amerika Yüksek İslam Konseyi'nin kurucu başkanı olan damadı Hişam M. Kabbani'nin faaliyetlerine girmeyeyim. CIA gölge şirketi Rand Corporation'ın 2007 raporundaki Ilımlı Müslüman liderler listesinde Gülen ile birlikte Hişam Kabbani de vardı!

Şeyhi Kıbrısi önünde diz çöken Malezya Büyükelçisi ABD vatandaşı Merve Kavakçı ve ABD'de yaşayan babası Yusuf Kavakçı'nın arkasındaki lobiyi açarak lafı uzatmayayım...

Mısıroğlu çok geçmeden eşi Aynur (Aydınaslan) ve çocukları Abdullah Sünusi, Mehmet Selman ve Fatıma Mehlika ile Şeyh Nazım Kıbrısi'ye bağlandı. Hatta kızı Fatıma Mehlika, *Semamızda Bir Yıldız* kitabında şeyhi Nazım Kıbrısi'yi göklere çıkardı.[16]

Ah, şu tesadüfler yok mu? Lozan'da Türkiye'yi en çok zorlayan İngiltere, "Lozan zafer değil hezimettir" diye kitap yazan Mısıroğlu'na siyasi iltica verdi!

Mısıroğlu'nun, İngilizlerin onayıyla Anadolu'yu işgal eden Yunan ordusu için "Keşke Yunan galip gelseydi" demesini de bu açıdan değerlendirmek gerek. Aslında her ikisi de vatandaşlıktan çıkarılan Şeyh Kıbrısi ve müridi Mısıroğlu hep İngiltere dış politikasını savundular.

16 F. Mehlika Mısıroğlu, *Semamızda Bir Yıldız*, Sebil Yayınevi, 1996.

Diyebilirsiniz ki Mısıroğlu Bakırköy Akıl Hastanesi'nde yattı; Cerrahpaşa Hastanesi Psikiyatri Kliniği'nden rapor aldı. Delidir ne dese yeridir! Ancak gel de bunu iktidardaki mukaddesatçılara anlat!

Yerli, milli, yurtsever hiç mi inanç lideri kalmadı ki 1994'te, Erdoğan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde, Nasuhi Mehmet Türbesi Kadir Mısıroğlu'nun başında olduğu Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı'na verildi. Keza Boğaz'da on milyon dolarlık lokanta mekânı verildi bedavadan. Açma ruhsatı 13 Ocak 1999 tarihliydi.

Bu adama inanan bir iktidar var başımızda.

İngiliz yalanı

Kadir Mısıroğlu'nun yalanlarına yanıt vermek için ansiklopedi çıkarmak lazım. Bitmez tükenmez yalanlarından biri de Ege'deki "On İki Ada" konusu...

Mısıroğlu'nun yanında bulunmuş, onunla Anadolu'da panellere katılmış eski bir gazeteci arkadaşımla sohbetimiz on iki ada meselesine geldi. Karşımda sanki Mısıroğlu vardı; öğrenmeye çaba sarf etmeyen, ezberledikleriyle kışkırtıcı polemik yapmayı marifet sanan bir arkadaş! Oysa tarih bilgiyle, belgeyle, objektif kriterlerle yazılır. Dinleseydi şunu anlatacaktım:

1) İtalya, 1911'de Osmanlı toprağı Trablusgarp ve Bingazi'ye çıkarma yaptı. Mustafa Kemal gibi subayların direniş örgütlemesiyle çıkmaz durumda kalan İtalya, savaşı Doğu Akdeniz ve Ege'ye yayma kararı aldı. Beyrut'a saldırdı.
2) İtalya 24 Nisan 1912'de On İki Ada'dan ilk İstanbulya'yı işgal etti. Adını, Stampalia olarak değiştirdi. Osmanlı, adanın işgalini İngiliz elçisinden öğrendi! Adalarda tek askeri bile yoktu zaten...
3) İtalya 4 Mayıs'ta Rodos, 9 Mayıs'ta Herke / Halki, 12 Mayıs'ta İstanköy / Kos adalarını tek silah atmadan ele geçirdi. Ardından gözünü diktiği Ayvalık ve Marmaris kıyılarını top ateşine tuttu.
4) Balkan Savaşı'nın başlamasından on gün sonra Osmanlı, İtalya ile 18 Ekim 1912'de bizde Uşi Antlaşması olarak bilinen ama İtalyan tarihinde Lozan Antlaşması (Trattato di Losanna) olarak isimlendirilen barış görüşmesine başladı.

5) Osmanlı, Libya'yı İtalya'ya bıraktı ve on iki adanın Balkan Savaşı sonuna kadar İtalyan himayesinde kalmasını kabul etti. İtalya bir daha da adalardan çıkmadı... On İki Ada'yı Lozan'da kaybettik ama bu Lozan 1924'teki Lozan Antlaşması değildi!
6) Yunanistan, Balkan Savaşı'nda Osmanlı'nın elindeki Gökçeada, Bozcaada, Semadirek, Taşöz, Limni, Midilli, Sakız adalarını işgal etti...
7) İngilizler devreye girerek Osmanlı'ya Kuzeydoğu Ege adalarının Yunanistan'a verilmesini dayattı. Araya Birinci Dünya Savaşı girdi...
8) Fransa, Meis adasını işgal ederek Kaş, Finike ve Fethiye'yi bombaladı. On İki Ada dışındakiler de Osmanlı himayesinden çıktı. Öyle ki Osmanlı'ya teslimiyet Limni adasının Mondros Limanı'nda imzalatıldı...
9) Savaş bitiminde On İki Ada'ya kimin sahip olacağı konusu İtalya-Yunanistan görüşmelerine, Tittoni-Venizelos mutabakatına bırakıldı. Osmanlı, Sevr Antlaşması'nın 122. maddesine göre On İki Ada'yı İtalya'ya verdi. Sekiz yıl önceki Lozan Antlaşması'nı yasallaştırdı. Böylece son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin kabul ettiği Misak-ı Milli sınırları içinde On İki Ada yer almadı...
10) Mustafa Kemal'in Yunan ordusunu bozguna uğratmasıyla Sevr Antlaşması yırtılıp atıldı. Lozan görüşmelerinde Türkiye Bozcaada, Gökçeada, Semadirek, Sakız, Rodos, Meis adalarını istedi. Bu talep İngiltere, İtalya, Yunanistan, Fransa tarafından reddedildi. Özellikle Türkiye-İtalya arasındaki tüm diplomatik müzakereler çıkmaza girdi, çünkü Çanakkale Boğazı'na Türk bayrağı çekildi, Mehmetçik Tavşan adasına çıktı...
11) İtalya Lozan'da, On İki Ada bir daha gündeme getirilirse kapitülasyonlar konusunda sorun çıkaracağını deklare etti. Bu arada Musul'u haksız ele geçiren İngiltere, faşist Mussolini'yi kışkırtarak Türkiye'nin Ege'den tekrar işgal edilmesini destekleyeceğini belirtti.
12) Osmanlı'nın 1912'de İtalya ile Uşi, 1913'te Yunanistan ile Atina antlaşmalarını imzalaması Türkiye'nin elini Lozan'da bağladı. Buna rağmen Türkiye Gökçeada, Bozcaada,

Tavşan adaları gibi sınırına üç mil içindeki tüm adaları ve kayalıkları aldı.

13) Lozan'dan sonra Türkiye adaların peşini bırakmadı. Kekova'ya çıkarma yaptı; Meis kayalıklarına, Çatal Ada, Sarı Ada, Karaada gibi yerlere Türk bayrağı çekti. Bunun üzerine İtalya, Kaş'ı bombaladı. Konu Uluslararası Adalet Divanı'na taşındı; karar Türkiye aleyhine çıktı.
14) Türkiye yılmadı; 1930'larda diplomasi manevrasıyla Ege'de söz sahibi olmaya başladı, İtalya ile masaya oturdu. On ada ve kara parçasını aldı. Montrö Antlaşması ile Boğazların kontrolünü ele geçirdi. Hatay'ı topraklarımıza kattı. Bu olumlu gelişmeler sürerken İkinci Dünya Savaşı patladı...
15) Savaşta Ege adaları, kimi zaman İtalya ve Almanya kimi zaman da İngiltere ve Fransa arasında paylaşıldı.
16) İtalya-Almanya yenilince savaşın galipleri ABD, İngiltere, Fransa ve SSCB Paris Antlaşması'nı imzaladı ve On İki Ada'yı silahlı kuvvet bulundurulmaması şartıyla Yunanistan'a verdi...

Hakikat budur...

AKP iktidarı döneminde Ege'de Türkiye'ye ait 17 ada ve kayalık Yunanistan tarafından işgal edildi. Yunanistan adalara asker çıkardı. Bunlara ses çıkarmayan Kadir Mısıroğlu destekçisi iktidar, her fırsatta "Lozan hezimettir" demeyi sürdürdü / sürdürüyor...

Dinleseydi gazeteci arkadaşıma bunları anlatacaktım. İngiliz atasözüdür: "Herkes kendi geleceğinin mimarıdır."

Amaçları belli; Atatürk'ü hafızalardan silmeye gayret etseler de, Cumhuriyet'in içini boşaltmaya çalışsalar da, "Lozan hezimettir" deseler de, tam bağımsızlık için verilen büyük mücadeleyi görmezden gelseler de, gerçekler var olmayı sürdürüyor. Gerçeği karartabilirsiniz ama asla söndüremezsiniz. Gerçeğin dostu, zamandır...

"Lozan hezimettir"

Bilgi sahibi olmak zorundasınız. Üşenmeden okumanız gerek.

Onların amacı Türk insanının tarihine olan inancını köreltmek: Kadir Mısıroğlu ve şürekâsı neden "Lozan hezimettir" yalanını yıllarca sürdürdü?

Atatürk, asıl mücadelenin kapitülasyonlara karşı verilmesi gerektiğini anladı. Lozan Konferansı'nın ana konusu da kapitülasyonlar oldu.

Kapitülasyon, yani "imtiyazat-ı atika", bir devletin başka devletlere ve vatandaşlarına tanıdığı iktisadi ve sosyal ayrıcalıklar demek. 1535 yılında Kanuni Sultan Süleyman –Alman İmparatoru Şarlken'in baskısından kurtarmak için– Fransızlara ticaret imtiyazı verdi; tek taraflı olarak verilen bu ayrıcalıklar süresi her bittiğinde uzatıldı. 1740 yılında Rusya ve Avusturya ile imzalanan Belgrad Anlaşmaları'nda arabuluculuk ve kolaylaştırıcı rol üstlenen Fransa'ya verilen ticari, idari ve hukuki ayrıcalıklar genişletildi. Örneğin Fransız elçilik ve konsolosluklarında çalışan Osmanlı azınlık tebaasına da bazı muafiyetler tanındı.

Fransa ile 1743'te 55 maddelik, 1770'te 84 maddelik antlaşmalar yapılarak, kapitülasyonlar kalıcı şekle getirilip güçlendirildi. Fransa zamanla aldığı vergi, yargı gibi imtiyazları birlikte iş yaptıkları azınlık tacirlerine kadar genişletti. Durum öyle bir hal aldı ki Osmanlı tebaası yabancı elçiliklerden berat / belge alarak, başka ülkenin vatandaşı olduklarını ileri sürerek tüm bu ayrıcalıklardan yararlandı. Bu yola başvurup muafiyet kazanan, himaye görenlerin sayısı milyonları buldu. Osmanlı'nın neredeyse tüm ticaret hayatı ve kamu hizmetlerinin bir bölümü yabancıların eline geçti.

Kapitülasyonlar, Osmanlı'nın iktisadi ve toplumsal yapısını paramparça etti. Ülke, tüm kâr ve gelirlerini yabancılara kaptıran, eli kolu bağlı bir yarı sömürge durumuna getirildi. Bu gerçeğe gözü kapalı olanlar hâlâ Osmanlı'nın ihtişamından bahsediyor!

Atatürk, emperyalizmin salt silahla gerçekleşmediğini anladı; sömürünün / kapitülasyonların yıkıcı gerçeğini kavradı. 1 Mart 1922'de Meclis açılışında dedi ki: "Türkiye için hayat-i iktisadiyesini boğmakta olan kapitülasyonlar mevcut olmayacaktır."

O yıl Fransa'nın önde gelen gazetesi *Le Petit Parisien*'den Amerikan *Chicago Tribun* gazetesine kadar bütün yabancı basına benzer demeçler verildi: "Adli, mali veya askeri kapitülasyonların hiçbirini tanımıyoruz."

Bu sebeple Lozan Konferansı'nın ağırlıklı konusu kapitülasyonlardı. Türk heyeti görüşmelerin çetin geçeceğini biliyordu ki

öyle oldu. Özellikle Fransa 400 yıldan beri alıştığı mali ayrıcalıklardan geri adım atmak istemedi, bırakın Avrupa devletlerini, Japonya'yı bile yanına alarak Türkiye'ye tehditler savurdu. Türk heyeti başkanı İsmet İnönü diretti: "Kapitülasyonlar bir milletin bağımsızlığı ile bağdaşmaz."

Batılılar, ekonomik çevrelerinden de gelen baskılarla kapitülasyonlardan vazgeçmek istemediği için Lozan görüşmeleri yarıda kesildi. Bugünün yandaş medyasından farklı olarak Türk basını hep sempati duyduğu Fransa'ya karşı etkili bir mücadele başlattı. Uzatmayayım. İkinci kez toplanan Lozan Konferansı'nda Osmanlı'nın çöküşünü sağlayan kapitülasyonlar toptan kaldırıldı; Türkiye ekonomik bağımsızlığını kazandı.

Fakat yıllar sonra kapitülasyonlar, Gümrük Birliği gibi nice mali anlaşmalarla Türkiye'nin başına tekrar bela edildi. Lozan'a hezimet diyenler Batı'nın küstah tavrının nedenini din farklılığında aradı! Oysa Lozan gerçeği şuydu: Bağımsızlığın tam sağlanabilmesi ancak mali bağımsızlık ile mümkün.

Ah! Sadece on iki ada ya da Lozan ile mi kandırıldı insanlar?

Boğaz'ınıza dursun

Tarih 4 Aralık 1922.

Lozan'da Boğazlar meselesi gündeme geldi. Müttefik devletler, Boğazların hem ticaret hem de savaş gemileri için mutlak olarak açık olmasını, Boğazların iki tarafının da askerden arındırılmasını ve Boğazların uluslararası bir komisyonun idaresine verilmesini; Sovyetler Birliği ise Boğazların yalnız ticaret gemilerine açık olmasını, bütün savaş gemilerine kapalı tutulmasını ve Boğazların Türk hâkimiyetinde olmasını istedi. Türkiye ise İstanbul ve Marmara'nın güvenliğinin sağlanması şartıyla Boğazların dünya ticaretine ve uluslararası ulaşıma açılabileceğini bildirdi. İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, Rusya ve Türkiye tarafından 24 Temmuz 1923'te "Boğazların Tâbi Olacağı Usule Dair Mukavelename" imzalandı. Bu sözleşmenin birinci maddesi Boğazlardan geçişin serbest olmasını esasa bağladı.

İstanbul'da Türk temsilcisinin başkanlığı altında, imzacı devletlerin temsilcilerinin katılımıyla Boğazlar Komisyonu kuruldu. Böylece Boğazlar üzerindeki Türk egemenliği uluslararası bir

kurulun yönetimine bırakıldı. Sovyetler Birliği bu sözleşmeyi beğenmedi ve tasdik etmedi.

Bir yanda Mussolini ve diğer yanda Hitler'in silahlanmaya başlaması dünyayı tehlikeye soktu. Ardından Almanya ve İtalya işgallere başladı; İspanya iç savaşı patladı. Bu durum Türkiye'nin Boğaz güvenliği konusunda adım atmasını zorunlu kıldı. Örneğin Boğazların her iki yakasını silahlandırmak istedi. 1933'te Silahsızlanma Konferansı'nda bu hükmün kaldırılmasını istedi, olumlu yanıt alamadı.

Talebini 1935'te Milletler Cemiyeti Konseyi'ne taşıdı. İngiltere, Fransa ve İtalya karşı çıktı; sadece Sovyetler Birliği destek verdi. Bu destek sayesinde 1925'te imzalanan Sovyet-Türk Dostluk Antlaşması 1935'te on yıllığına yenilendi. Nihayet 11 Nisan 1936'da Türkiye hazırladığı notayı Lozan Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalamış olan devletlere gönderdi.

Dünyada silahlanma ve işgallerin arttığı dönemde Türkiye'nin diplomasi manevralarıyla isteklerini uluslararası hukuka uygun yoldan dile getirmesi, barışçı olduğunu gözler önüne serdi.

Boğazlar Rejimine İlişkin Sözleşme 20 Temmuz 1936'da Montrö'de imzalandı.

Savaş gemilerinin barışta ve savaşta geçiş rejimi, Karadeniz'de kıyısı bulunan devletler ile bulunmayan devletler için değişiklik gösterecek şekilde düzenlendi. Türkiye'nin katılmadığı bir savaşta, savaşanların savaş gemilerinin geçişleri yasaklandı. Keza uçakların gerek Akdeniz ile Karadeniz arasında gerekse de Avrupa ile Asya arasında yasak bölgeler dışındaki yollarını, geçişin koşullarını Türkiye belirleyecekti.

Sözleşme TBMM'de görüşülürken milletvekilleri Montrö'nün imzalanmasını Çanakkale Zaferi ile özdeşleştirdi. Tıpkı Çanakkale gibi Montrö zaferinin de Atatürk'ün eseri olduğu söylendi. Milletvekili Mehmet Emin Yurdakul konuşmasında, "Türk ordusu 13 yıl hasret çektiği Çanakkale sahillerine girmiş bulunuyor" dedi.

İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Montrö Sözleşmesi sayesinde savaşa bulaşmadı. Savaştan sonra ABD bölgeye geldi. Montrö Sözleşmesi'nden rahatsızdı. Delmek için her yolu denedi. Örneğin Amerikan savaş gemisi Missouri'nin 6 Nisan 1946'da Türkiye'yi ziyareti Sovyetler Birliği'ni kızdırdı. Gemi güya Türkiye'nin ABD

büyükelçisi Mehmet Münir Ertegün'ün cenazesini Türkiye'ye getirmek için gelmişti![17]

Sovyetler geminin gelişinin tesadüf olmadığını ve bunun Montrö'nün açıkça ihlali olduğunu Amerikalı yetkililere bildirdi. Ardından ABD, Çanakkale ve İstanbul Boğazı'nın kaderini belirlemek için uluslararası bir konferansın yapılmasını önerdi. Sovyetler Birliği düzenlenen bu konferansın kabul edilemez olduğunu söyledi...

ABD bu sevdasından hiç vazgeçmedi. Emekli Amiral Atilla Kıyat, Karadeniz ve Boğazlardan sorumlu Kuzey Deniz Saha Komutanı'ydı, 2008 yılında Gürcistan krizi yaşanırken ABD Büyükelçisi James Jeffrey'nin Türk ordusuna Montrö'yü delme teklifi yaptığını açıkladı.

ABD'nin bu planına karşı çıkan amiraller, CIA-FETÖ kumpasıyla Silivri zindanına atıldı. Balyoz Kumpası duruşmalarında denizci komutanlar ABD'nin Karadeniz'e girme projesini sıklıkla dile getirdiler.

Bugün ABD hâlâ himayesindeki Ukrayna ve Gürcistan yönetimine askeri destek için Montrö'nün ortadan kalkmasını, Karadeniz'e rahatça girmeyi istiyor. Emekli amirallerin açıklamalarının ağırlığını Montrö'nün oluşturması şaşırtıcı değil; Türkiye'ye neyin dayatılacağının farkında denizciler...

FETÖ ile dün kol kola olanların, bildiri yayınladılar diye 104 emekli amirali "darbeci" olarak itham etmeleri aynı kumpasın sürdüğünü gösteriyor. Meselenin tarihi perspektifi budur.

Kadir Mısıroğlu ve benzerleri görevlidir! İşte, Boğaz'da lokanta açmalarının bedelidir bu tür yalanlar...

"Tarla imamları"

Prof. Gerhard von Mende, Hitler'in Kafkasya bölüm başkanıydı. Sovyetler Birliği'ndeki Asyalı Müslümanlar üzerine uzmanlaşmış bir akademisyendi. Esir düşmüş Tatar, Özbek, Tacik,

17 Washington büyükelçisi Mehmet Münir Ertegün 11 Kasım 1944'te öldü. Cenazesi 5 Nisan 1946'da İstanbul'a getirildi. Nakşibendi Özbekler Tekkesi Şeyhi İbrahim Edhem'nin torunuydu. Naaşı İstanbul Üsküdar'da Özbekler Tekkesi'ne, tekkenin son postnişini dedesi İbrahim Edhem Efendi'nin de bulunduğu kabristana defnedildi. Oğulları Ahmet Ertegün ve Nesuhi Ertegün dünyanın en büyük Amerikan plak şirketlerinden Atlantic Records'un kurucusu idi.

Kırgız, Türk vd. Müslümanları Sovyetler Birliği'ne karşı beşinci kol amacıyla kullanmanın öncüsüydü. Özbek Baymirza Hayit veya Özbek Ruzi Nazar kullandıklarındandı...

Prof. Mende, savaşın ardından Asya'daki örtülü faaliyetlerini CIA ve Batı Almanya BND servisleri için sürdürdü. Münih'te inşa ettirdiği cami, Hasan El-Benna'nın damadı Said Ramazan gibi Müslüman Kardeşler üyelerinin üssü oldu.

Der Nationale Kampf der Russlandtürken [Rus Türklerinin Milli Mücadelesi] kitabını yazdı. Amerika bayrağı önünde poz verip "Amerika'ı çok seviyorum" diyen Fethi Tevetoğlu tarafından 1966'da dilimize çevrilen *Komünist Blokta Milliyet ve Mefkûre* adlı bir kitabı var...

Diğer isim Prof. Bertold Spuler (1911-1990). Türkiye'de el üstünde tutulan bu şarkiyat araştırmacısı Hitler döneminde Gestapo'da İbranice ve Yidiş çevirmeni olarak çalışan bir Nazi idi. Asyalı Müslümanları beşinci kol faaliyetlerinde kullanmak için eğitmenlik yaptı.

Müslüman gruplara İslami kurslar verip kendi tabiriyle "tarla imamı" yetiştirdi. Hep Nazi kaldı; Alman 68 Kuşağı eylemcileri hakkında "Hepsini hemen toplama kampına atın" dedi. 1950'lerde Ankara ve İstanbul üniversitelerinde misafir öğretim üyesi olarak bulundu!

Prof. Alexandre Bennigsen (1913-1988). Babası Çarlık Rusyası'nda atlı muhafız birliğinde albay idi. 1917 Ekim Devrimi'nde kaçıp İstanbul'a sığındılar. 1924'te Paris'e yerleşti. Bennigsen, Doğu dilleri üzerine çalıştı. Sovyetler Birliği'ndeki Müslüman topluluklar üzerine çalıştı. Paris Sosyal Bilimler Yüksek Okulu'nda "Arap Olmayan Müslümanların Tarihi Kürsüsü" başkanlığına getirildi. 1960'larda İstanbul arşivlerinde araştırmalar yaptı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde dersler verdi. "Türklük Araştırmaları Niçin Mühimdir?" başlıklı tebliğler sundu. İslama siyasi rol atfeden ilk akademisyenlerden biriydi. ABD politikasını derinden etkileyen Soğuk Savaş stratejilerinin uzmanıydı. CIA şefi Paul B. Henze başkanlığında kurulan "Nationalities Working Group" organizasyonunun beyniydi. (Ki CIA Türkiye İstasyon Şefi Henze ile birlikte *1980'lerde Orta Asya* adlı kitabı yazdı.) Müslüman

ayaklanmasıyla Sovyetler Birliği'ni parçalama projesinin mimarıydı.[18] Bennigsen'in dilimize çevrilmiş *Rusya'da İslam Tarikatları*, *SSCB'deki Müslümanlar* ve sosyalist kimliği yok edilen *Sultan Galiyev* başlıklı kitapları var.

Önce Nazi sonra CIA yayınları, Sovyetler Birliği'ndeki Müslümanlarla ilgili temel bilgi kaynakları oldu. Türkiye'de bu konuda yazanların referansları yukarıda yazdığım istihbaratçı akademisyenler oldu.

Milliyetçi-muhafazakâr yayın çevreleri, CIA kaynaklı ideolojik argümanların topluma taşınmasında koçbaşı görevi üstlendiler. Böyle böyle Türkçü-Solcu ittifak parçalandı.

Sovyetler Birliği hakkındaki aleyhte propagandanın teması hep aynıydı: Esir Türkler! "Komünistler binbir baskı zulümle zavallı Müslüman Türkleri inim inim inletiyor!", "İslam ile sosyalizm uyuşmaz!"

Sovyetler Birliği 1991'de dağılınca bu kaba propagandaların gerçek olmadığı ortaya çıktı. Amsterdam Üniversitesi'nde Artemy M. Kalinovsky gibi akademisyenler, Paul Henze ve Alexandre Bennigsen gibi isimlerin örtülü faaliyetlerini gözler önüne serdi.

Peki, Sovyetler Birliği için yapılan espiyonaj-dezenformasyon faaliyetleri bugün Uygurlar üzerinden Çin'e yapılmıyor mu? Ne zaman Çin, büyük bir dünya devi oldu? Ne zaman Çin, 69 ülkeyi etkileyen İpek Yolu Ekonomik Kuşağı projesini hayata geçirdi? Projenin strateji noktasındaki Uygurlar son beş yılda dünya gündemine geliverdi!

Çin'de resmen tanınan 56 etnik grup var: Kazak, Kırgız, Özbek, Tacik, Tatar... Niye sadece Uygurlara zulüm yapılsın?

Sıklıkla medyaya çıkarılan Uygur kökenli Nursiman Abduraşid İYİ Parti tarafından Meclis kürsüsüne çıkarıldı ve "toplama kampı"ndaki akrabalarının serbest bırakılmasını istedi. Genel Başkan Meral Akşener'i ağlattı. İnsan düşünmeden edemiyor;

18 Prof. Alexandre Bennigsen'in kızları, bugün merkezi Londra'da bulunan "Society for Central Asian Studies" başkanı Marie (Broxup) ve Illinois Üniversitesi'nde görevli Fanny (Bryan), babalarının işlerini devam ettirdiler. Keza,"Window on Eurasia"n kurucusu Paul A. Goble veya S. Enders Wimbush, Chantal Lemercier-Quelquejay gibi öğrencileri CIA ve Pentagon'daki "görevlerini" sürdürüyorlar.

akla hemen Soğuk Savaş dönemindeki CIA'nın esir Türkler aldatmacası geliyor!

Barnabas İncili'nin gizli amacı

Gerçeğin en büyük dostu zaman, en büyük düşmanı tarafgirlik...

İlahiyat Profesörü Hayrettin Karaman (ki doçentliği ve profesörlüğü 12 Eylül askeri darbesi döneminde oldu!) 2001 yılından beri *Yeni Şafak* gazetesinde yazıyor. AKP iktidarını "ilahi" gördüğünü her fırsatta belirtti.[19]

Her daim "yol gösterici" diye tanıtılan Hayrettin Karaman 17 Ocak 2019'da şunu yazdı:

"Genelkurmay, karargâhında muhafaza ettiği, dinler tarihi ve İslâm'ın doğruluğu konularında çok önemli olan Barnabas İncili'ni neden açıklamaz, yayınlamaz!"

Yıllar sonra... Hz. İsa'nın öğrencilerinden Barnabas tarafından yazıldığı iddia edilen Barnabas İncili yine gündeme getirildi!

Bülent Arınç'a sözde suikast girişiminin sebebi güya Genelkurmay Kozmik Oda'daki Barnabas İncili'ne ulaşmaktı! Neler neler... Muhsin Yazıcıoğlu'nda Barnabas İncili'nin fotoğrafları vardı; bu nedenle öldürülüp hafıza kartındaki fotoğraflar alındı... Safsata bitmiyor.

Bir de Barnabas İncili'nin nasıl bulunduğunun hikâyesi var: Kimine göre Babat Aşireti lideri Ferhan Babat 1981'de Hakkâri'de bir mağarada buldu! Ancak General Veli Küçük el koyup Özel Harp Dairesi'ne verdi!

Bu konuyla çok ilgilenenlerden Müfid Yüksel şunları yazdı: "1983 kışında, Şırnak Uludere Kela Memo mevkiinde avlanmaya çıkan Timur Ağa ve adamları bir ara av köpeklerini kaybeder. Köpeklerinin yeraltı gibi bir yerden seslerini işitirler. Fenerler alarak buraya girerler ve birçok yeraltı odasının olduğu, adeta bir yeraltı şehri ile karşılaşırlar. Odalardan büyük olanında büyükçe bir lahit gören köylüler, hazine umudu ile kapağını açarlar. Lahitin içinde mumya, yanında ise büyük boy kitapla karşılaşırlar."

Yeni Şafak gazetesi 25 Şubat 2012'de "Bu İncil nüshaları 2009 Şubatı'na kadar Genelkurmay Karargâhı'nda muhafaza edilmekteydi. Sonrasını ise bilmiyoruz..." diye haber yaptı.

---

19 Karaman'ın oğlu Muhammet İhsan Karaman, Medeniyet Üniversitesi Rektörü. Damadı Ahmet Saim Kılavuz da Bursa Uludağ Üniversitesi'ne rektör yapıldı.

Aziz Üstel'den Turgay Güler'e kadar bu konunun peşine takılmayan kalmadı. Erdoğan'ın danışmanlığını yapan Prof. Mehmet Çelik de bunlardan biri. Ama konuyla asıl ilgilenen FETÖ'ydü...

FETÖ'nün yayın organı *Zaman* gazetesinin kurucularından Mehmet Ali Aslan, *Zaman* yazarı Sami Karamısır, Hakkâri'de bulunduğu iddia edilen Barnabas İncili'ni satın almak isteyen *Zaman* yazarı Ahmet Ersöz hep bu cemaatin insanlarıydı.

Zaman yazarı Ali Ünal, *Barnabas İncili* kitabını 2006'da çıkardı. Fethullah Gülen'in "altın çocuğu" Aydoğan Vatandaş ise *Kayıp Kitap Barnabas'ın Sırrı* adlı kitabını 2007'de yayınladı. Bunlara göre güya Barnabas İncili'ni ortaya çıkarmayan hain Ergenekon idi!

FETÖ kaçkını Aydoğan Vatandaş'ın bir sonraki kitabının adı şuydu: *Apokrifal: Kayıp Kitap, Ergenekon ve Bir Cinayetin Anatomisi.*

Kitaba göre, Aziz Barnabas'ın Kıbrıs'taki mezarının soyulmasını araştıran Kıbrıslı gazeteci Kutlu Adalı da bu sebeple Ergenekon tarafından öldürülmüştü!

Sadece bu kadar değil... FETÖ elemanı Erkam Tufan Aytav yurtdışına kaçana kadar FETÖ yayın organı Bugün TV'de, Analiz programında sürekli Barnabas İncili konusunu gündeme taşıdı. Gülen ekibinden Hayrettin Karaman'a kadar İslamcı çevreler Barnabas İncili ile neden bu derece ilgiliydi?

Sorunun yanıtından önce şunu belirtmeliyim: Güya, Barnabas İncili Vatikan tarafından halktan gizleniyordu! Çünkü Barnabas İncili'nde kutsal kitabın Hz. İsa'ya Zeytindağı'nda Cebrail aracılığıyla nazil olması, Tanrı'nın Oğlu / Teslis inancının çürütülmesi ve Hz. İsa'nın "Benden sonra Muhammet gelecek" müjdesi gibi Hıristiyanları Müslüman yapacak kadim bilgiler yazılıydı!

Sadece Hıristiyanları değil... İsrail Cumhurbaşkanı İsak Rabin'in torunu Victoria Rabin, güya Golan Tepeleri'nde Barnabas İncili'nin bir nüshasını 2002'de bulup okuyunca Müslüman olmuştu! Rabin kazı çalışmalarını sürdürürken Etiyopyalı biri tarafından öldürülmüştü!

Hikâye çok ama hepsi uydurma... Zaten Rabin hayatta ve halen yönetici asistan yetiştiren bir merkezi yönetiyor...

Gerçek neydi peki?

Böyle bir incilin varlığından ilk söz eden kişi kilise hiyerarşisine karşı çıkan John Toland idi; 1718'de yazdığı *Nazarenus* isimli

kitabında Amsterdam'da keşfettiği bir "Yeni İncil"den söz etti: "Bu bir Müslüman İncili!"

Sözde kitap Hz. İsa döneminde yazılmıştı! Oysa kitapta İspanya'da 685 yılından sonra kullanılan "denarius" isimli para biriminin yazılması, yüksek bir tepe üzerinde bulunan Nasıra'yı sahilde sanması, Dicle Nehri kenarındaki Ninova'yı Akdeniz kıyısında göstermesi gibi çeşitli absürtlükler vardı!

Zaten Abbas Mahmut el-Akkat, Süleyman Şahit, Prof. E. R. Hambye, Prof. Muhammet Yahya el-Haşimi gibi İslam âlimleri sahteliği tek tek ortaya serdi. Keza, Genelkurmay Başkanlığı Barnabas İncili'in kendisinde bulunduğu iddialarını hep yalanladı.

Asıl niyet neydi? Barnabas İncili üzerinden FETÖ insanları neden kandırmak istedi? Dinler Arası Diyalog konseptinin, yeni din yaratmanın, Müslümanlığı Protestanlaştırma hedefinin ürünüydü bu hikâyelerin sebebi...

15 Temmuz darbesi başarılı olsaydı muhtemelen Barnabas İncili bulunacak ve İslam dini FETÖ tarafından yeniden yorumlanacaktı! Kuşkusuz Fethullah Gülen de "kurtarıcı mehdi" rolüyle Türkiye'ye gelecekti!

Hayrettin Karamanlar bu FETÖ'nün özünü hiç kavrayamadı! Elbirliğiyle dini bozdular...

Tüm bu safsataları yazarken, dile getirirken hep aynı yönteme başvurdular. Bunun ne olduğunu ben yazmayayım...

Michael Signer... Demokrat Parti'nin ABD Virginia / Charlottesville Belediye Başkanı. Avukat, akademisyen ve yazar. Afganistan seçimlerini izledi. Obama'ya danışmanlık yaptı. Kitaplar yazdı... Bunlardan birinin ismi *Demagoji: Demokrasiyi En Kötü Düşmanlarından Kurtarma Mücadelesi*.

Demagoji; bir kimsenin ya da topluluğun duygularını okşayarak, ona ya da onlara gerçekdışı şeyler söyleyerek onu ya da onları kendine çekmeye denir. Signer'e göre, "Demagog, ilk yükselişini kitlelerin demokratik desteğine borçlu bir zalimdir."

Kitap 2009'da piyasaya çıktığında ABD'de pek ilgi görmedi; ne zaman Trump politika sahnesine çıktı, kendinden bahsettirmeye başladı!

Atinalı Cleon'dan Trump'a kadar tarih boyunca her demagogun psikolojik taktiği aynı. (Cleon ve Trump'ın siyasetten önce

kurnaz tüccar olmaları tesadüf mü? Ya da hep alay konusu olmaları?) Demagogun temel taktiği şu: Günah keçisi arar!

Türkiye'de halkın önyargı ve cehaletinden yararlanarak kalabalıkların tutkularını sömürenler yok mu? Bilgisizlerin kahramanı... Şiddetten beslenen, duygulara seslenen... Manipülatif... Otoriter... Hep öfkeli...

Demagogun ağzında hep "biz ve onlar" vardır: "Onlar yüzünden bize ait olan zenginliklere sahip değiliz!"

Her şeyin suçlusu, o "kaymak tabaka!"

Demagog sürekli korkutur: "Onlar düşmanlarımızla işbirliği yapıyor" ve "Onlar bizi yok edecek" gibi...

Taraftarları arasında sadakati sağlamlaştırmak için şiddeti körükler. Hitler, fiziksel korkutmanın kitleleri hareket ettirmenin en etkili yolu olduğunu yazıp uygulamadı mı?

Demagog fırsatçıdır. İnsanların nabzını iyi tutar ve ona göre tavır alır. Zamanla söylediği safsatalara kendisi de inanır!

Demagog hakaret ustasıdır ve kaba davranmaktan utanmaz!

Tanıdınız mı bunları? İpuçlarına devam edeyim: Demagogun en büyük "silahı" yalancılığıdır!

Eğer yalanı işe yaramazsa hızla başka bir yalan söyler! Mesele laf cambazlığından, laf ebeliğinden, laf salatalığından çok ötede...

Konunun psikolojik yönü için birinci bölümde yazdığım Prof. Paul Ekman'ı tekrar okuyunuz; yalanın temelinde neler yok ki...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ATATÜRK'ÜN SÜNNİ DEVLETİ

Kanuni Sultan Süleyman, şair ve âlim süt kardeşi Yahya Efendi'ye sordu:

"Bir devlet hangi hallerde çöker?"

"Sultanım bir devlette; zulüm, haksızlık şayi olsa (yayılsa), işitenler neme lazım deyip uzaklaşsalar; sonra koyunları kurtlar değil de çobanlar yerse, bilenler bunu söylemeyip sussa, gizleseler; fakirlerin, muhtaçların, yoksulların, kimsesizlerin feryadı göklere çıksa ve bunu da taşlardan başkası işitmese, işte o zaman devletin sonu görünür. Ardından devlet hazinesi boşalır, halkın itimat ve hürmeti sarsılır. Asayişe itaat hissi gider, halkta hürmet duygusu yok olur. Çöküş ve izmihlal de (yok oluş) böylece mukadder hale gelir..."

Devlet kamusal hizmetlerin planlayıcısı, düzenleyicisi, denetleyicisi, dağıtıcısı ve hatta kimi zaman üreticisi. Kurumsal kapasitesi, devletin başarılı olup olmadığını gösterir:

– Ekonomik istikrarın bozulduğu...

– Rant dağıtımının kayırmacı olduğu...

– Gelir dağılımı adaletsizliğinin arttığı...

– Liyakate önem verilmediği...

– Yargı üzerinde iktidar gölgesinin bulunduğu...

– Toplumsal gruplar ve partiler arasında sürekli çatışmaların yaşandığı...

– Muhalefetin bastırıldığı...

– Medyanın kontrol altında tutulduğu...

– Adli vakaların hızla çoğaldığı...

– Eğitimden sağlığa hizmet sağlama yeterliliğinin düştüğü...

– Güvenlik gibi sorunların iç savaşa yol açtığı devlete ba-şa-rı-lı denilemez!

Ölçü; başarısız olmaktan hızla kırılganlığa ve hatta çöküşe doğru gider. Yıkılmaya giden bu ülkelerde devlet insanların zihnindeki "ana-baba" gibi kutsallığını, otoritesini, bağımsızlığını, uluslararası meşruiyetini kaybeder.

Devlet sadece bir siyasi partiye dönüşerek, destekçisi olmayan ötekilerin duygularını / düşüncelerini / değerlerini hesaba katmayarak ülkeyi iflasa / yıkıma sürükler...

Devlet değil, kabile olmaktır bu!

İnsanoğlu avcı-toplayıcılıktan yerleşik hayata ve tarıma geçince yavaş yavaş dolaşmayı bıraktı! Yerleşik hayata geçti. İlk oluşturduğu yönetim, akrabalık bağıyla oluşan 5-10 kişilik oba idi. Bu süreç, tahmini 40 bin yıl önce başladı. Yönetim, karar alma, yiyecekleri paylaşma eşitlikçi / ortakçıydı.

Obadan sonraki evre, 11 bin yıl önce başlayan kabile sistemi oldu. İnsanoğlu çoğunlukla değişmez yerleşkeler kurdu. Yine akrabalık bağı, tek köken ve dil vardı. Yönetici, ulu kişi idi.

Nüfus bini aşınca akrabalık ilişkisi zayıfladı; birden fazla akraba grubu oluştu. Din, kölelik, kamu yapıları vs. ortaya çıktı. Sistem, babadan oğula geçen otoriter şefliği ve sonuçta soyları-sınıfları ortaya çıkardı. Güç kullanma tekeli şefin elindeydi. Anlaşmazlıkları gidermek, cezalandırmak, gelir paylaşımı yapmak gücünü dinden alan şefin iki dudağı arasındaydı artık. Lüks mallar, tanrıyla doğrudan ilişki kurduğuna inanılan şef ve ailesine sunuldu. Şef, yönettiğinden sadece yiyecek almadı; binalarının yapımında çalıştırdı. Şiddetinin neferi, otoritesinin askeri yaptı. Eşitlikçi dönem toptan kapandı. Zenginlik, haraç yoluyla halktan alınıp üst sınıflara aktarıldı. Ardından insanoğlu nüfusun ve üretimin artmasıyla devleti keşfetti.

Bazı tarihçiler-ekonomistler, geniş çaplı sulama sistemlerinin devletleri ortaya çıkardığı tezini savunuyor. Mezopotamya'dan Çin'e örnekler vererek bu karmaşık sulama yapısının merkezi bürokrasiye ve onun da devlete yol açtığını ileri sürüyor. Kimisi bu teze karşı çıkıyor; üretim artışının nüfusu 50 binden fazlaya

ulaştırdığını ve bunun da devlete sebep olduğunu iddia ediyor tersi de söyleniyor; "nüfus artışı üretimi artırdı"

Sonuçta yaşanılan tarım devrimi, devlete yol açtı. Artık akrabalık bağının olmadığı, birden fazla dilin konuşulduğu, farklı inançlara sahip, ekonomik çatışmaların olduğu bir toplumu siyaseten yönetecek devlet vardı. En büyük yardımcısı ise din oldu...

Devlet kavramı tarihsel gelişim süreci içerisinde pek çok farklı biçimde tanımlandı:

– Egemenliğin kişiye ve ailesine ait olduğu monarşik devlet...
– Egemenliğin belli bir sınıfa ait olduğu oligarşik devlet...
– Egemenliğin bir dine dayandığı teokratik devlet...
– Egemenliğin halka ait olduğu demokratik devlet...

Düşün insanları devlet konusuna çok kafa yordu:

Konfüçyüs'ün liyakate önem veren devleti...

Sokrates'in, Platon'un adaletli devleti...

Farabi'nin faziletli devleti...

İbni Haldun'un akıllı devleti...

Machiavelli'nin güçlü devleti...

Thomas More'un hoşgörülü devleti...

Montesquieu'nun kuvvetler ayrılığını benimsemiş devleti...

Rousseau'nun özgürlük ve eşitliği koruyan, toplumsal sözleşmeye uyan devleti...

Kant'ın hukukun egemen olduğu barışçıl devleti...

Weber'in meşruiyete dayalı egemen devleti...

Marks'ın paylaşımcı devleti...

Gelelim bize:

Kurucu Kemalist devletin kökeninin Osmanlı-İslam geleneklerinden çok aydınlanma yüzyılına, Fransız Devrimi'ne, pozitivizme ve bilimsel dünya görüşüne uzandığı yaygın görüştür...

Atatürk'ün belki de en çok vurguladığı noktalardan biri, Osmanlı devletinin bir Saltanat-ı Şahsiye'den başka bir şey olmadığıdır.

Hangi süreçlerden geçilerek kuruldu Türk devleti?

Ömrü yetseydi K. Marks Osmanlıca öğrenecekti. Doğu Sorunu çok ilgisini çekti. 1853 yılı itibariyle *New York Daily Tribune*'de bu konuyla ilgili birçok makale kaleme aldı:

"Kapitalizm Avrupa kıtasını altüst edecektir; Türkler devrimci tavır almazlarsa parçalanıp Anadolu'ya hapsedilecekler..."

Marks (ve Engels), Yeni Osmanlıların lideri Mithat Paşa'nın devrim yapacağına inandı.

Mithat Paşalar 1876'da I. Meşrutiyet'i ilan ettirdiler ama artık işlevi kalmayan millet-i hâkime olma tutkusuyla diğer Avrupalı mutlak monarşilerin başlattığı uluslaşmayı başaramadılar. Anayasayı Saray ile uzlaşarak yapmak istemeleri sonlarını getirdi.

II. Abdülhamit, Rusya Savaşını bahane edip meclisi feshetti. Mithat Paşa'yı sürgüne gönderip Taif zindanlarında öldürttü...

İttihatçılar, 33 yıllık istibdat dönemine II. Meşrutiyet / 1908 Temmuz Devrimi ile son verdiler. Büyük reformlar yapsalar da savaş sonlarını getirdi; 1908 Devrimi donduruldu.

1923 yılında Mustafa Kemal, Cumhuriyet'i ilan ederek bu ilerici yürüyüşü yeni bir aşamaya getirdi: Kemalist Devrim...

Bu demokratik devrimler bize özgü değil:

Çin'de 1911 Demokratik Devriminin lideri Sun Yat Sen'in "Üç Halk İlkesi" ile Kemalist Devrim'in "Altı Ok"u benzerdi. Mao, "Üç Halk İlkesi"ni savunarak devrimi sürdürdü ve nihayetinde Çin bir dünya devi olmayı başardı.

Bugün bir başka dünya devi olan Hindistan'ı, Gandi Devrimi'ni yok sayarak değerlendirebilir misiniz? Rusya'dan İran'a tüm meşrutiyet devrimlerinin ilham kaynağı aydınlanmacı Fransız Devrimidir. Tıpkı Türk devriminin olduğu gibi...[1]

Heykel konusunda Küba çok hassas bir ülke. Castro heykelinin yapılmasına karşıydı ama başkent Havana'ya Atatürk büstü koydurdu. (Büstün açılış töreninin yapıldığı sırada Havana'daydım.) Çünkü Latin Amerika'nın Simon Bolivar ve Jose Marti gibi bağımsızlıkçı, halkçı devrimcileriyle Atatürk'ün yolu aynıydı.

Muhafazakâr çevreler açısından devlet kutsiyet taşırdı. Ancak neoliberalizmin Türkiye'ye geldiği 1980'lerden sonra bunların devlete bakışları değişti!

1 Psikiyatri Profesörü Arnold Ludwig, 18 yıllık araştırmasının sonucunda 1900-2000 yılları arasında görev yapmış 199 ülkeden 1341 yönetici belirleyip, ülkesinin yönetiminde büyük etkiler yapmış 377 yönetici üzerinde derinlemesine bir araştırma yaptı. Başarının altı farklı ölçekte skorlandığı "Political Greatness Scale"de 20. yüzyılın en başarılı lideri 31 puan ile Mustafa Kemal Atatürk oldu.

Ulusalcılık diye alay etmeye, Batılılaşma diye çarpıtmaya, modernizm diye küçültmeye ve "dinsiz devlet" yakıştırmaları yapmaya başladılar.

Oysa Atatürk gerçekçiydi; inançsız devlet istemedi. Murat Bardakçı'nın deyişiyle "köylü İslam" ne yazık ki bunu hiç anlamak istemedi. Prof. Yalçın Küçük tespitinde haklıydı; Türkiye'deki İslamcıların büyük çoğunluğu dini bilmekten uzak...

"Merdiven altı din"

Devletin herhangi bir dini ya da mezhebi kendi inancı olarak ilan etmesi veya herhangi bir dini ya da mezhebi ayrıcalıklı hale sokması, o dinin ve mezhebin devlet dini olarak adlandırılması anlamına gelir. Mesela Selçuklular, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti devlet-din ilişkisini Sünnilik üzerine inşa ettiler.

Açayım...

Türk devleti, 1925 yılındaki Ankara İstiklal Mahkemesi yargılamalarından beraat eden Elmalılı Hamdi ile 1926 yılında Kuran çevirisi için bir sözleşmeye yaptı. Sözleşmede "İtikatta ehlisünnet ve amelde Hanefi mezhebine bağlı kalınmak üzere ayetlerin ihtiva ettiği, dini şeri, hukuki, içtimai ve ahlaki hükümler açıklanacak" deniyordu.

Atatürk için "ateist", "deist" ya da inançlı diyebilirsiniz ama Türkiye 1924'te kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı aracılığıyla Sünni bir devlet olarak inşa edilmiştir.[2] Türkiye, ABD ve Fransa'nın laiklik anlayışından ayrılır bu konuda. Türk devleti, dini dışarıda bırakmamış, içselleştirmiştir...

Atatürk'ün din devleti anlayışının teorik temelini –hayranı olduğu– J.J. Rousseau'dan aldığını düşünebiliriz: "Toplumsal birliği bozan her şey kötüdür."

---

2 Bir örnek vermek istiyorum: Tarih 14 Teşrinisani 1332 (27 Kasım 1916). Mustafa Kemal Siirt'i teftişe çıktı. Alphonse Daudet'in *Sapho* adlı romanını bitiren Mustafa Kemal yanına yeni bir kitap aldı: *Allah'ı İnkâr Mümkün müdür?* Kitabın yazarı "vahdeti vücud"a inanan, Osmanlı'nın önemli din bilgilerinden Şehbenderzade Filibeli Ahmet Hilmi'ydi. Mustafa Kemal bu kitabı üç günde bitirdi. 3 Aralık tarihli günlüğüne kitabın özetini not aldı. Düşüncelerini belirtti; ilim ve fen yolundan yürüyenlerin makbul olduğunu yazdı. İmam Gazali, İbni Rüşd, İbni Sina hakkındaki düşüncelerini açıkladı.

Rousseau, yurttaşa görevini sevdirecek bir dinin devlet için iyi olduğunu söylüyordu. Atatürk'ün teori anlamında sadece Rousseau' dan etkilendiğini düşünmek yanıltıcı olur. En uçtan örnek vereyim:

Atatürk, papaz iken ateist olan filozof Jean Meslier'in *Aklı Selim* (daha sonraki baskılardaki adı *Sağduyu*) kitabını Abdullah Cevdet'e tercüme ettirdi. Meslier kitabın önsözünde, "dinlerin, kurnaz ve hokkabaz politikacıların halkı baskı altına almak ve kendi amaçları doğrultusunda yönlendirmek için" kullanıldıklarını yazmıştı.

Atatürk'ün dinle mesafeli gözükmesinin / laiklik anlayışının temelinde bu bakış açısı vardı: "Evet din lüzumlu. Dinsiz milletlerin devamına imkân yoktur. Yalnız şu var ki din Allah ile kul arasında bağlılıktır. Softa sınıfının din simsarlığına müsaade edilmemelidir. Dinden maddi menfaat temin edenler menfur kimselerdir. İşte biz bu vazifeye muhalifiz ve buna müsaade etmiyoruz. Bu gibi din ticareti yapan insanlar masum halkımızı aldatmışlardır..."

Uygulamadaki bazı radikallikler kimi Müslümanların "yeraltına inmesine" sebep oldu! Sadece ortodoks tarikatlar ve cemaatler aklınıza gelmesin; Alevilik bile saklandı. Bu durum bir tür "Köylü İslamı" doğurdu. Diyanet bile buna yenik düştü. Atatürk'ün ideali gerçekleşemedi...

Ne yazık ki "merdiven altı" bir din yaratıldı. Rousseau'nun dediği "toplumsal birliği bozan her şey kötüdür" anlayışı maalesef hayat buldu. Zamanla toplum laikler ve antilaikler diye katı bir biçimde bölündü...

Sorun sadece İslam'ın "köylü / feodal" yorumu değildi:

Atatürk din reformcularına kızdı

Daru'l Erkam İslamiyetin ilk mektebiydi...

Hz. Muhammet, Mekke'nin Safa Tepesi'ndeki bu evde Müslümanlara İslamı anlattı. Okullar, zamanla mescitler ve camilerde oldu. İslamiyetin ilk medresesini –Gazali'nin teşvikiyle– Selçuklu veziri Nizamülmülk kurdu: Nizamiye Medresesi.

Osmanlılar da İslami öğrenimi bu Sünni medrese sistemine göre yürüttüler. Fatih Medresesi gibi büyük medreseler açıldı...

Osmanlı'nın gelişiminin durduğu 17. yüzyılda medrese müfredatından akli ilimler çıkarıldı! Medreselere taassup / bağnazlık

hâkim oldu. Örneğin "Meleklerin bacak arasına bakılıyor" diye İstanbul Tophane'deki rasathane yıkıldı!

Osmanlı sık sık medrese reformuna gitse de, kimilerini kapatsa da çöküntünün önüne geçemedi.

Tanzimat ile 1846'da Darülfünun (üniversite) yapımına başlandı. Ayasofya Camii yakınına İtalyan asıllı mimar Gaspare Fossati'ye üç katlı bir bina inşa ettirildi. Bina ödenek sıkıntısından dolayı 1864'te tamamlanabildi. Halka açık eğitimlerin de verildiği bu okul, hoca takımının etkisiyle, öğrenci yetersizliğinden kapandı...

Üç yıllık eğitimi Türkçe verecek Darülfünun-u Osmani, 1870'te açıldı fakat Cemaleddin Afgani'nin peygamberliğin sanat olduğunu söylemesi yüzünden, 1872'de kapatıldı.

1874'te Darülfünun-u Sultani açıldı; o da tepkiler üzerine 1881 yılında kapandı.

II. Abdülhamit, 1900'de Darülfünun-u Şahane okulunu açtı. Şartı vardı; dersleri jurnalcileri de dinleyecekti!

Yapılan değişiklikle 1 Ekim 1914'te medreselere yeni bir düzen getirildi. Tüm medreseler şeyhülislama bağlı "Daru'l- Hilafeti'l-Aliyye Medreseleri" adı altında toplandı.[3]

Cemal Paşa'nın talebi üzerine 1915-1916 öğretim yılında Kudüs'te "Selahaddin Eyyûbi Külliye-i İslamiyesi Medresesi" açıldı. Ancak savaş döneminin koşulları nedeniyle 1917'de yine eski medrese sistemine dönüldü.

Biliyorsunuz: Mukaddesatçı çevrelerin Cumhuriyet'e yönelik eleştirilerinden biri de öğrenim konusunda oldu. Atatürk, 17. yüzyıldan beri sorun olan dini öğrenim meselesine köklü çözüm bulmak amacıyla, 3 Mart 1924'te çıkarttığı Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu ile medreseleri lağvetti.

Dini öğrenim için İlahiyat Fakültesi'ni açtı.[4]

---

3 Müfredata ilişkin bilgi vereyim. Medresede yabancı dil okutulması gerekli görülerek Almanca, Fransızca, İngilizce veya Rusçadan birinin seçilmesi mecburiyeti getirildi. Yabancı dil öğretimi haftada ikişer saatten, sekiz yıl devam ediyordu. Ayrıca her gün beden eğitimi yapılacaktı.

4 İlahiyat Fakültesi'nin öğretim kadrosunda değerli akademisyenler vardı: Fuat Köprülü, Şemsettin Günaltay, Şerafettin Yaltkaya, M. Şekip Tunç, İzmirli İsmail Hakkı, İsmayil Hakkı Baltacıoğlu, M. Ali Ayni, Yusuf Ziya Yörükan... Keza, Arapkirli Hüseyin Avni, Babanzade Ahmet Naim, Hocazade Mustafa Asım, Ahmet Hamdi Akseki gibi isimler ve Fransız George Dumezil gibi Avrupa'dan gelen hocalar da burada ders verdi.

Herkesin olduğu gibi ilahiyatçı kadroların da kafasında "Osmanlı Devleti neden yıkıldı?" sorusu vardı. Kimine göre Osmanlı'nın batışının sebebi medreselerden akli ilimlerin çıkarılıp, İslamın hurafelere boğulmasıydı.

Osmanlı bu sorunu yok etmek için modern okullar açmış, medreselerin müfredatını değiştirmiş ama sonuç alamamıştı. Yeni yöntem ne olmalıydı?

Yeni yol, Türkçe idi... Hurafeyle, İslamı halkın konuştuğu dille anlatarak mücadele edilebilirdi. Bu amaçla İlahiyat Fakültesi hocaları dergi çıkardı. Yazdıkları makalelerle dini ve kültürel hayata katkıda bulunmaya başladılar...

İlahiyat Fakültesi hocaları 19 Haziran 1928'te "Dini Islahat Beyannamesi" hazırladılar. Dediler ki: "İbadet lisanı Türkçe olmalıdır. Ayetlerin, duaların, hutbelerin Türkçe şekilleri kabul ve istimal edilmelidir."

Dönemin *Vakit* gazetesi 20-21 Haziran 1928 tarihlerinde "Dini Islahat Beyannamesi"nin metnini yayımladı. Ortalık karıştı. Atatürk çok kızdı. Mesele sadece Türkçe ibadet değildi! İlahiyat Fakültesi hocalarının bazı talepleri şaşırtıcıydı:

Camilere sıralar konulsun... Camilere temiz ayakkabıyla girilsin... Camilerde musiki çalınsın...

İsmayil Hakkı Baltacıoğlu'na göre olay şuydu:

"İlahiyat Fakültesi'nde toplantı vardı... İlahiyat profesörleri fakültenin kapatılması ihtimalini düşünerek üzülüyorlardı. Bu durumu gören Fuat Köprülü şu sözleri söyledi: 'Siz bu fakültenin yaşamasını istiyorsanız, dini reform hakkında rapor hazırlayın, hükümet sizden bunu bekliyor.'"

Fuat Köprülü'nün, Türkçe ezan okunmasına son veren Demokrat Parti'nin ilk dört kurucusundan biri olduğunu hatırlatmalıyım! DP'li Samet Ağaoğlu, *Babamın Arkadaşları* kitabının ikinci cildinde, "En Genç Ama En Vefasız" başlığıyla Fuat Köprülü'yü anlattı:[5]

"Babamla ve bizlerle yakınlığı babamın siyasi hayattaki iniş ve çıkışlarına göre ayarlı. Yalnız bize değil, İttihatçı bütün dostlarına karşı, Ziya Gökalp'e karşı da öyle. Onun bu davranışı babam ölünceye kadar değişmedi. Zaferden sonra babam ikbaldedir; bu

5 Samet Ağaoğlu, *Babamın Arkadaşları*, İletişim Yayınları, 2024.

arkadaşı da hep yanında. Babam gözden düşmüştür; o da meydanda gözükmüyor!"

"Dini Islahat Beyannamesi"nin hazırlanmasının sebebi Fuat Köprülü'nün "siyasi ikbal" hedefi miydi?

Peki, 1928'de dini reforma sertçe karşı çıkan Atatürk, 1932'de Türkçe ezan, Kuran okunmasına niçin destek verdi? Çünkü camiye sıra koyma, camiye ayakkabıyla girme, çalgı gibi sözde reformların İslam ile hiç ilgisi yoktu. Şekilcilikti bu, Hıristiyan özentiliğiydi...

Şeyhülislamlık devlet kapısı oldu

Keskin sınırlarımız var ve bu sebeple nitelikli tartışma yapamıyoruz. Her konu kişiselleştiriliyor ve laf kalabalığı arasında doğruyu kaybediyoruz.

Mesela... Türkiye ve İran'ın modernleşme çabaları üzerine kalem oynatanlar mutlaka bunu Atatürk ve Şah Rıza Pehlevi üzerinden yapıyor. Bu aslında eksik anlatım; iki ülkenin devlet ve din ilişkisini sadece bu döneme sıkıştırmak hata olur. Ki bu hatayı muhafazakârlar ve siyasal İslamcılar sıkça yapıyor.

Oysa Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne miras kalan şuydu: Devlet, dini alanı hep kontrol altında tuttu. Örneğin şeyhülislamlık kurumunun zaman içinde evrimi bile bunu gösterir. Bu kurum güçsüz bir yapıdan, devlet merkezileştikçe kuvvetli bir yapıya dönüştü. Böylece dini alanın özerkliği azaldı.

Şeyhülislamlık –II. Mahmut reformları gibi– hemen her konuda verdiği fetvalarla devletin yanında durdu.

Devletin dini alanı kontrolü arttıkça şeyhülislamlık resmi bir daireye dönüştü; "Bâb-ı Meşihat" ve "Meclis-i Meşayih" kuruldu. Bu kurumlar aracılığıyla devlet tekkelere müdahale etti, yöneticilerini bile belirler oldu. Evet, Osmanlı'nın devlet geleneği, göreceli de olsa, Türkiye Cumhuriyeti'ne miras kaldı. Bu sebeple ABD ya da Fransa'da olduğu gibi, dini alan tamamen devlet dışına bırakılmadı. Devlet merkezli bir dini alan anlayışıydı bu. Atatürk'ün yaptığı buydu...

Aslına bakarsanız II. Mahmut veya II. Abdülhamit'in de yaptığı buydu. Cumhuriyet ile sadece kurumlar isim ve şekil değiştirdi. Diyanet İşleri Başkanlığı dini alanın tamamına yakını üzerinde

söz sahibi oldu. Şeyh Sait isyanı çıkınca devlet kontrol edemediği tekke ve zaviyeleri kapattı. Diyanet İşleri Başkanlığı dışında hiçbir alternatif örgütlenmeye izin verilmedi.

Selçuklu'dan Osmanlı'ya dini kurumlar devlete eklemlenirken, İran'da Safevilerden sonra dini kurumlara genellikle özerklik tanındı. Şah Pehlevi, hukuktan eğitime yaptığı hamlelerle dini alanı kontrol altına almak istese de başaramadı. 1979'da kurulan teokratik devlet ise din adamlarını bir "sınıf" haline getirdi. Din adamlarından oluşan ve mehdinin yerine görev yapan Velayet-i Fakih sadece siyaset değil, dini alan üzerinde de kontrol sağladı. Cuma imamları devlet kadrosuna alındı ve "silahlı" Devrim Rehberliği'nin mutlak otoritesi, dini alanın özerkliğine son verdi.

Batı taklitçiliği kazandı

Atatürk Cumhuriyeti'nin, 19. ve 20. yüzyıllarda yaygınlaşan ana motivasyonu, gelişme ve ilerleme hedefine çabucak ulaşmaktı.

Osmanlı gibi Batı dışı toplumlar, siyasal ve kurumsal düzenlemeleri Batı'dan olduğu gibi "ithal" ederek tarihin gerisinde kalmaktan kurtulabileceklerini sandılar! Osmanlı bürokrasisi ve münevverleri ilerlemeyi şekilcilikte ve teknikte aradı.

Osmanlı Tanzimat zihniyeti (Sadrazam Mustafa Reşit Paşa vd.) ile Cumhuriyet çağdaşlaşmasının temel farkı bu anlayıştı. İlki milli pazarı yıkarak sömürünün yolunu açarken, diğeri sömürüye karşı ulusal pazarı kurdu.

Peki, Batıcılar ulusalcıları kısa sürede nasıl yendi? Atatürk, "Cumhuriyeti biz kurduk; onu yükseltecek ve sürdürecek olan sizlersiniz" dese de, CHP dahil olmak üzere Cumhuriyet bürokrasisi ve aydınları (ile DP iktidarı) Atatürk'ün bağımsızlıkçı Kemalist sistemini tersine çevirdiler. Ülkeyi, Tanzimat zihniyetine / Batı'nın emperyal düzenine geri döndürdüler. Türkiye, Osmanlı'nın 1838'den başlayan açık pazar sömürü düzenine geri döndürüldü. Halktan / halkçılıktan kopuk "memur hâkimiyeti" Kemalizmi önce "Atatürk Yolu"na, sonra "Atatürkçülük"e ve ardından askeri darbeler ile "gardırop Atatürkçülüğü"ne dönüştürdü...

Kemalizmin esas dayanağı olan halkçı ekonomik devrim unutturuldu. Muasır medeniyete / çağdaşlaşmaya ulaşmak için çalışma, yüzeysel Batı taklitçiliğine dönüştürüldü.

Solcular, 1960'larda garplılaşmayı hedefleyenler için "Tanzimat münevveri" benzetmesini yaptılar. Tam bağımsızlıkçı 68 Kuşağı'nın isyanı devrimleri donduranlara, içini boşaltanlaraydı. Bağımsızlıkçı solun karşısına (Batı istihbaratları eliyle) muhafazakârlığın çıkarılması tesadüf değildi.

Ah! Zamanla kimi solcular da neoliberalizm rüzgârıyla, sömürgeleşmeye itiraz eden bir milli hareket olan Kemalizme düşman oldular. Algı operasyonları yapıldı. Kıblesi Batı olanlar, Murat Belge gibi dönek solcular buna katkı sundular. Bugün hâlâ kimi muhafazakâr (ve bazı sol) çevrelerin düşünme seyrinde Atatürk'ün bir türlü tam kavranamamasının sebebi budur!

Süreçte Atatürk içeriğinden koparılıp yükseltilerek tabulaştırıldı, yalnızlaştırıldı. CHP de dahil kürsü politikacılığına esir düşürüldü. İdeolojik temelsizliği siyaset sanan Kemal Kılıçdaroğlu gibi zora düşen her politikacı, kamuoyu ve parti desteği için "Atatürk" dedi!

Maalesef Atatürk gibi yüz yaşını kutlayan Cumhuriyet'in de içi boşaltıldı, tüketildi. Ortak yarar ilkesiyle kurulan ulus-devlet tarihsel birlikteliği tamamen çözüldü. Halk / ulus özdeşliği-kamusalcılık ilkesi, özellikle de ikinci cumhuriyetçilik safsatası "sivil toplumculuk"un ve arkasından gelen cemaatlerin eliyle tasfiye edildi.

Batı hegemonyası, AKP-FETÖ-dönek solcular işbirliğiyle had safhaya çıktı. Sadece bunlar değil, CHP dahil merkez partiler eliyle Cumhuriyet, tam bağımsızlıkçı tavrından çıkarılıp demokrasiye / sandığa / oy vermeye indirgendi. Kuramsal olarak Meclisin varlığı kendi başına ne demokrasinin ne de Cumhuriyet'in ispatı aslında... Cumhuriyet herkesindir; bir partinin ya da zümrenin değil.

Sanıyorlar ki bir gecede oldu

Tercüman-ı Ahvâl ve *Tasvir-i Efkâr* gazetelerini çıkarmasıyla ya da Batılı anlamdaki ilk Türkçe oyun olan *Şair Evlenmesi* adlı komediyi yazmasıyla tanınan Tanzimat münevveri İbrahim Şinasi, aynı zamanda şairdi. Ve "koruyucusu" Tanzimat Fermanı'nı ilan eden Sadrazam Mustafa Reşit Paşa için dört kasidelik bir methiye yazdı: "Adl ü ihsânını ölçüp biçemez Newtonlar, akl ü irfânını derk eylemez Eflâtunlar..."

Şinasi'ye göre Reşit Paşa, devleti diriltmek için gönderilmişti. Aklı yücelten Reşit Paşa, devleti kan dökerek yönetmedi; Sultan'ı bile kanunlara uyar duruma getirdi. Şinasi padişaha değil de sadrazama kaside yazmakla kalmadı; padişahlar için söylenen "çok yaşa" ifadesini Sadrazam Reşit Paşa için "bin yaşa" sözüne dönüştürdü: "Ey Reşit Paşa! Sen, yüksek mevkiin, yüce talihin ve yüksek bilgili insanlara yaraşan aklınla memleketi iyi ve doğru idare ederek bin yaşa..."

Şinasi, Sadrazam Mustafa Reşit Paşa için, "ahalinin cumhurreisi" diye yazdı! Türkiye'de Cumhuriyet ilan edildiği zaman bunun maddi temelleri nelerdi?

Öyle anlatılıyor ki: Bir sabah Atatürk uyanınca bakanlar kurulunu Çankaya Köşkü'nde topladı ve onlara dedi ki: "Efendiler, yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz."

Vatandaşlık merkezli bir ideolojisi olan Cumhuriyet, yarım asrı geçen süredir Osmanlı'nın gündemindeydi. Ki bunun adımları atılmıyor da değildi. Örneğin... Tanzimat döneminde halk yönetim işlerine dahil oldu. 1864 ve 1870 tarihli vilayet kanunlarıyla kurulan vilayet meclislerine girmek suretiyle, gayrimüslimler dahil halk, kısmi de olsa ilk kez yönetime katılma olanağı buldu...

Seçimler ilk kez 1877'de yapıldı. Osmanlı idaresi, "Kavanin-i şer'iyye" yerine "Kavanin-i mevzua" yani "kul" yerine "tebaa" sözcüğü kullanmayı tercih etti.

Geleneksel yönetim anlayışı değişmeye başlasa da Cumhuriyet kavramını kullanmak hiç kolay değildi: Bu hem din hem de devlet düşmanlığı anlamına gelmekteydi...

Kavram, siyasette karşı tarafı kötülemek amacıyla kullanıldı. Mesela karşıtları Mustafa Reşit Paşa'yı "Cumhuriyetçi" olmakla suçluyordu! Mithat Paşa Cumhuriyet ilan edip, Mekke Şerifi'ni Cumhuriyet'in başına getirmekle itham edilip katledildi...

Harp Okulu öğrencisi Mustafa Kemal'in fikri inşasının temelini atan Namık Kemal Cumhuriyetçi miydi? 1860'lardan 1870'lere kadar İstanbul'da *Le Courrier d'Orient* adlı, Bulgar Kilisesi'nden maddi destek alan, Fransızca gazeteyi çıkaran Jean Pietri'nin Namık Kemal'e halk egemenliği ve "Cumhuriyet" fikirlerini aşıladığı iddia edildi. Tartışılır çünkü Namık Kemal hiçbir zaman "Cumhuriyetçi" olduğunu –belki de koşullar gereği– söylemedi.

Ancak Osmanlı'daki sorunlarının temelinde, halkı temsil eden bir rejimin kurulamamış olmasının yattığı iddia etti. Çözüm olarak da halk iradesini temsil eden bir yönetim biçiminin kurulmasını savundu...

Egemenlik hakkını teokratik olmaktan çıkararak dünyevileştiren Cumhuriyet'i savunmak, Osmanlı döneminde zordu ama yine de savunucuları yok değildi. Bunların başında Ali Suavi gelir. "Dünyada Cumhuriyet'ten başka tam meşru hükümet olamaz" diyerek ilk kez Cumhuriyet fikrini telaffuz etti. Osmanlı Devleti'nin başlangıçta Cumhuriyet'e benzediğini, başkanın aşiret tarafından seçildiğini, mutlakiyet / mutlak monarşi rejiminin sonradan oluştuğunu belirtti.

Ziya Paşa da şahsi yönetim ile cumhuriyet idaresini karşılaştırarak, cumhuriyetin olumlu yönlerine dikkat çekti: "İdare-i Cumhuriyede, padişah, imparator, sadrazam filan yoktur. İdare-i Cumhuriyede bir nice milyon halk, birkaç şahs-ı menfaatperestin hükmü ve keyfine esir olmayıp, zengin ve fakir herkes hukuku hürriyetini muhafazada azadedir. İdare-i Cumhuriyede bir millet meclisi olur. Bunun azasını ahali seçer..."

Cumhuriyetimiz köksüz değildi. Dr. Abdullah Cevdet gibi düşünürler bir gün hanedan fikrinden bile vazgeçilebileceğini söylediler:

"Dünyada hangi millet, hangi devlet vardır ki, hanedan-ı hükümdarının ismiyle tanınsın?"

Ayan Meclisi'nde bile cumhuriyet üzerine tartışmalar yapıldı. Ahmet Rıza gibi İttihatçılar "İslam, cumhuriyetçi rejime hiçbir şekilde düşman değildir" diye yazdılar.

Yani, 29 Ekim 1923'ten önce cumhuriyet olgusu, Osmanlı münevverlerinin gündemindeydi. Bunu siyasal bir rejime dönüştüren Atatürk oldu...

Cumhuriyet karşıtlığının sebebi

Dünyanın 206 devletinin 159'u, resmi isminin bir parçası olarak "Cumhuriyet" kavramını kullanıyor.

Cumhuriyet sözcüğünün bizim tarihimizdeki varlığı 200 yıllık. Kelime Arapça kökten 18. yüzyılda türetildi. Cumhur kökü, bir

araya toplanma, topluluk oluşturma anlamına geliyordu. Buradan türeyen cumhûr ise cemiyet, toplum, kamu anlamında kullanıldı...

Batı'da ise Yunanca "Politeia"kelimesini Romalı Cicero Latinceye "kamusal olan" anlamına gelen "Res Publica" diye çevirdi. İsim, Rönesans'ta "Republique" adına evrildi. Kuşkusuz bu Batı merkezli tarih anlayışı...

Özünde Cumhuriyet kavramı MÖ 6. yüzyılda Hindistan'da Gana Sangha ismiyle vardı; Gana kabile, Sangha meclis anlamındaydı. Eyaletler arasında Shakyalar, Koliyas, Mallas ve Licchavis cumhuriyetçi yönetimlerdi. Benmerkezci Batı tarih anlayışında Doğu hiç yok.

İslam tarihinde cumhuriyet ne zaman yer aldı? Bugün İslam dünyasında adına ve unvanına "Cumhuriyet" kelimesini ekleyen dört teokratik ülke var: İran, Afganistan, Pakistan, Moritanya.

Pakistan, anayasasına İslam Cumhuriyeti ibaresini 1956'da koydu. En son Afganistan, Taliban hükümetinin 2004'te düşmesinden sonra Cumhuriyet adını aldı. Her iki anayasaya ABD katkısı bulunduğunun altını çizmeliyim...

Sol ve milliyetçi hareketlere karşı CIA'nın İslami hareketleri ve yönetimleri desteklediği sır değil... İslami yasalar tarafından yönetilen, ancak "İslam Cumhuriyeti" adını taşımayan cumhuriyetler de var: Irak, Yemen, Sudan, Cezayir, Maldivler, Bangladeş.

İslam tarihine cumhuriyet önce isim olarak değil, anlayış olarak girdi. Siyaset felsefesi devlet, hükümet, mülkiyet, demokrasi, özgürlük, hukuk gibi kavramları ele alır. "Hükümeti ne meşru kılar?", "Devlet, hakları ve özgürlükleri neden korumalıdır?" gibi soruları inceler.

İslam felsefesinin kurucusu Farabi'nin (872-950) ideal devlet anlayışında herkes eşit haklara sahipti. Bunun temel koşullarından biri de seçme özgürlüğü idi. Bu sebeple mutlak monarşiye karşı muhalefet etti. Hükümdarları, şûra-divan aracılığıyla seçmek önemli bir fikirdi.

İlk halifelik seçilmiş bir hükümdarın eşitlikçi, adalet ilkelerini korurken, daha sonraki dönemlerde bu seçme özelliği yok edildi ve "askeri diktatörlüğe" neden olundu...

Farabi'ye göre erdemli toplum, hakikat bilgisi temelinde kurulmuş bir akıl devleti ya da bilgi toplumuydu. Erdemli toplum ancak aklı rehber edinen seçilmiş bir yönetim biçimiyle ortaya çıkardı. Farabi, cumhuriyet anlayışını böyle ifade etti.

Bin yıl sonra cumhuriyetçi Osmanlı münevverinin ömrü, İslam ile cumhuriyetin birbirine karşıt olmadığını anlatmakla geçti. Bugün teokratik devletler bile "İslam Cumhuriyeti" adını kullanıyorsa yeni bir tartışma açmak zorundayız: Hangi Cumhuriyet?

Çin'de, Almanya'da, İran'da, Madagaskar'da, Güney ve Kuzey Kore'de de cumhuriyet var. Cumhuriyet bir ideoloji değil; halkın seçimine dayanan bir yönetim biçimi. Mesele egemenlik ve hâkimiyet anlayışına gelip dayanıyor.

Halkın egemenliğinin sınırı ne? Birey, fikri sınırı aştığında karşısına nasıl zorluklar çıkarılıyor? Yani sorun egemenliğin sahibi olan milletin devlet yönetiminde nasıl söz sahibi olacağı, iktidarı nasıl kullanacağı noktasında düğümleniyor.

Kişilerin kendilerini devletin ya da egemenliğin sahibi olarak görmesinin engellendiği bir rejim cumhuriyet olabilir mi? Bu tür soruların yanıtları demokrasi temel alınarak verilir. Mesela egemenliğin de konusu olan yargı bağımsızlığı, hukuksal düzen, cumhuriyetin olmazsa olmazı.

Aksi halde demokratik yönetimden söz edilemez. İçi boşaltılan yasama, yürütme ve yargının kâğıt üstünde kaldığı bir ülkenin ismindeki cumhuriyet aldatıcı olur.

Keza, hesap verir olmanın ortadan kalktığı, "ben yaptım oldu" anlayışındaki denetlenemez iktidarların yönettiği ülkelerde "cumhuriyet" adı yanıltıcıdır.

Cumhuriyet, sadece oy değildir. Atatürk, bir aile sultasını yıkarak, halk egemenliğini siyasetin ana değeri yaptı. Bu anlayışı halkçılık-laiklik gibi ilkelerle, bağımsız yasama, yürütme, yargı ile sağlam zemine oturttu. Ya bugün?

Hangi cumhuriyet esas alınmalıdır sorusunun yanıtı belli. Çıkış yolu Farabi'den beri aynı: Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir...

Bir benzer tartışma da laiklik konusunda yaşanıyor. Anlatayım...

Vahdet-i Vücut laikliği

1924 Anayasası laikliği, devletin / rejimin temel prensipleri arasına koydu. Fransa Cumhuriyeti laikliği 22 yıl sonra, yani 1946'da, Dördüncü Cumhuriyet döneminde anayasasına koydu. Bu ülke anayasasına, Fransız Devrimi'nin yapıldığı 1789'dan 1946'ya kadar geçen 157 yıl boyunca, laiklik ilkesini neden koy(a) madı? Halbuki laiklik ilkesi ilk kez Fransa Devrimi ile şekillenmişti. Cumhuriyet yönetimi, dinler karşısında tarafsızdı. Cumhuriyet yönetimi, vicdan ve ibadet özgürlüğünü savundu. Cumhuriyet yönetimi, hiçbir dini teşkilata para ödemedi, yardım etmedi. Cumhuriyet yönetimi dini ayrıcalıkları sona erdirdi...

Türkiye'de bir yanlış anlayış var; Türkiye laiklik ilkesini Fransa'dan alıp uyguladı. Bunu ileri süren mukeddasatçı çevreler Türkiye ile Fransa arasındaki laiklik uygulamalarının farklı olduğunu gözden kaçırıyor.

Türkiye'nin laiklik anlayışı, Diyanet İşleri Başkanlığı'nı kurdu, cami yaptı, onardı ve görevlilerini kamu personeli sayıp maaş ödedi. Dini okullar açtı, öğretmenlere maaş verdi. Okul müfredatlarına din kültürü dersi koydu.

Türkiye Cumhuriyeti, İslam karşısında kayıtsız değildi. Her daim devlet desteği sunarak dini kamusal alandan çıkarmadı. Sadece dini kimlikleri kamusal alan dışına çıkararak, vatandaş kimliği oluşturmayı amaç edindi.

Özünde iki ülke arasında fark şuydu: Laikliği Fransa siyasal bir strateji olarak hayata geçirdi, Türkiye ise eski rejimi gerileten, çökerten düzenlemeyi esas aldı...

Laiklik konusunda dünyada üzerinde uzlaşılmış bir tanım yok. Bu sebeple Türkiye'deki laiklik Fransa'dakinden çok farklıydı... İslamın kutsalı sayılan camiyi, Fransa'nın kiliseye yaptığı gibi, karşısına almadı, hep yanında tuttu...

Cumhuriyetin, İslamı yeni devletin oluşumuna dahil ettiği gerçeği ortada olmasına rağmen, özellikle de son yıllarda laiklik ilkesi üzerinde tepinilerek toplumsal çatışmalara zemin hazırlandı.

Gerçek bilinmez mi? Laiklik, kuruluş aşamasındaki ulusal ekonominin mihenk taşıydı. AKP iktidarı din özgürlüğü konusunda tarafsız olması gerekirken, çatışma unsuru olacak şekilde gel-gitli laiklik yorumları yaptı sürekli! Laiklik olmadan toplumsal barış nasıl sağlanabilir ki?

Osmanlı'dan gelen tarihsel gerçeklik bugün gösteriyor ki, laiklik ülkeyi bir arada tutan ve tutacak olan çimentodur...

Meseleye bir başka açıdan daha bakmak istiyorum:

İslamda Allah'ın kâinattaki tüm varlığın sahibi olduğu ve insanların bu servetin yalnızca emanetçileri olduğu gibi güçlü bir anlayış var.

Yunus Emre'nin dediği gibi, "Mal da yalan, mülk de yalan..." Peki Müslümanlar, "bir lokma bir hırka" felsefesinden "Anadolu Kaplanları" mitine nasıl geldi? Ekonomik olanın dinsel olana sirayet etmesi nasıl sağlandı? Müslümanları vahşi piyasaya kim çekti? Aşırı tüketim virüsünü kimden aldılar?

Neoliberalizmin bir "zor ayağı" bir de "rıza ayağı" var. İslamcı kesimle kurduğu ilişki "rıza ayağı" üzerinden oldu. Neoliberalizmin laikliği erozyona uğratmasının sebebi, mütedeyyin işadamlarının, dini teşkilat ve tarikatların, Özal'dan Erdoğan'a, devlet eliyle piyasaya çekilmesidir.

Bu anlayış, manevi değerlerini yıktığı Müslümanları "kumarhane ekonomisine" ortak etmek için laikliği toplumsal hayattan çıkardı. Müslümanlar "homo economicus" yapıldı.

Din bir kez daha küresel sömürü düzeninin aracı oldu. Eşitlik isteyen laiklik, neoliberalizme kurban edildi. Devlet her yerden çekildiği gibi laiklik kavramını da bıraktı.

Neoliberalizmin salt ekonomiyle ilgili olduğu sanılıyor. Büyük yanılgı... Laiklik meselesine bu açıdan da bakınız. Asıl düşman işgalci neoliberalizmdir...

Nitelikli tartışmalar yapmaktan uzaklaştık. Düşün dünyasında da vasata, kalitesizliğe teslim olduk.

Mesela şu konuda bile nice eserler üretmek gerekmez mi?

Yaratanla yaratılanın "bir" olduğunu savunan "Vahdet-i Vücut" ilkesi Osmanlı'da gücünü sürdürseydi, imparatorluğu oluşturan dinler ve mezhepler arasında "çimento" görevi yapar mıydı?

Biliyoruz ki; Balkanlar'da Ortodoks Hıristiyanlar ile Bektaşiler yıllarca, kimi zaman birlikte ibadet ederek, barış içinde yaşadılar. Ki bu aslında laikliğin temeli değil mi?

Kemalizmin dini felsefesi Vahdet-i Vücut değil mi? Atatürk'ün Alevi ve Sünni çatışmasına çözüm getiren laiklik anlayışı Vahdet-i

Vücut anlayışının paydası değil mi? Daha sonra bu çatışmayı tekrar hortlatanlar kim?

Tarihe bakalım...

İslam dünyasında Vahdet-i Vücut'u eleştiren görüşler, mezhepler, tarikatlar İbn Teymiye, Selefilik, Vehhabilik gibi kişi ve akımlar sayesinde etkin olmaya başladılar.

Devlet katında İbnü'l Arabi'nin Vahdet-i Vücut'u yerini, Nakşibendi İmam Rabbani'nin "Vahdet-i Şuhut" doktrinine bıraktı. Yani, esas olan varlık birliği değil; şehadet birliğiydi...

İslam öğretileri arasındaki tartışmalar bu kitabın konusu değil, geçeyim. Ancak Osmanlı'nın dağılışı üzerine değerlendirmeler yaparken bu ayrımı da göz önünde bulundurmak gerekmez mi?

Türkiye'de itikat sorunu yoktur. Türkiye'de Selefi-Vehhabi sorunu vardır...

Küçük bir not eklemeliyim:

"Bizim Mahalle"nin akademisyenleri, gazetecileri kaba bir materyalizmle teoloji konusuna hep uzak durdular. Oysa insan bilinci toplumsal bir üründür. Bu sebeple dinin ideolojik ve sembolik dilini kavramak şarttır.

"Karşı Mahalle" ise düşünsel duygusallığı bir türlü aşamadı; hurafeyi gerçek sandı.

Tanzimat-Cumhuriyet ayrımı

Cumhuriyet, Tanzimat'ın anti-tezi...

Atatürk, II. Mahmut ile oğullarının, torunlarının anti-tezi...

İstiklal-i tam / tam bağımsızlık, kapitülasyonların anti-tezi...

Türkiye'de özellikle 1980'lerden sonra politik tartışmalar salt giyim-kuşam gibi "kültürel" kodlar üzerinden yapılmaya başlandı. İşin ekonomi politiği hep göz ardı edildi, hâlâ da ediliyor.

Son 200 yıllık tarihimizin önemli ekonomik kırılmaları var: 1838 İngiliz Ticaret Sözleşmesi, Osmanlı pazarının kapitalist sömürüye eklemlenme sürecini başlattı. Osmanlı toprakları her türlü sömürüye açık oldu...

Diğer yanda Osmanlı Sarayı büyük sevinçle "modernizmi" ilan etti: Tanzimat Fermanı.

Emperyalizmin hareket alanını genişletmek için Osmanlı pazarı kanunlar ile sömürüye açık hale getirildi. Mesela Maden Yasası...

1858 Arazi Kanunnamesi toprak rejimi, mülkiyetler ve madenlerle ilgili birtakım hükümleri kapsıyordu. Bu düzenleme çerçevesinde, yabancılara –Hicaz vilayeti dışında– ilk maden imtiyazı verildi. O tarihe kadar Osmanlı, madenlerini gözü gibi koruyordu. Maden demek, savaşın kazanılmasını sağlayan "silahların hammaddesi" demekti. Teslimiyet sadece savaşlarda yenilmekle olmaz; çıkarılan böyle kanunlarla da olur! Kolu bir kez kaptırmayagörün... 1867'de, 1869'da, 1887'de, 1903'de, 1906'da, 1911'de yeni düzenlemeler yapılarak yabancılara yeni maden imtiyazları, yani sömürü kolaylıkları sağlandı. Örneğin, 1903'te yüzde 51 olan maden üzerindeki yabancı hakları, 1911 yılında yüzde 76 seviyesine yükseltildi!

Tüm maden işletmeleri yabancıların elindeydi. Çinko, kurşun, magnezyum, altın, bakır ne çıkardılarsa hepsini götürdüler memleketlerine... (M. Meynie, A. Holtzer, A. Pangiris, X. Janicot, M. B. Nervo, A. Bernard, M. L. Sincay, M. P. Lassus, A. Mavrokordato, E. Euguenidi, J. Catalin, I. Fernandez, G. Marchand, N. Nicolopulo, L. Chevallier, M. Gaulier, T. Rouzzaud, A. Spandony, A. Monchicourt, G. Mallet, E. G. Germiny, E. Naville, A. Monnier, C. Cerjat, B. Sarty, E. Scanziani...)

Osmanlı'da, motorlu araçların devreye girmesiyle 1850 yılında karayolları yapılmaya başladı. İlk 34,5 km. Bursa-Mudanya arasında inşa edildi. Arkası geldi. Yolların, köprülerin tamamı yabancı şirketlere özel imtiyazlarla yaptırıldı... (M. Padiano, E. Perthuis, A. Baudin, E. Bocher, H. Passy, E. Valbezen, C. Jagerschmidt, E. Passy...)

Osmanlı buharlı lokomotifler için demiryolu inşaatları başladı. İlki 1860'ta İzmir-Aydın demiryolu oldu. En fazla yabancı şirket yatırımı, emperyalizmin sembolü olan demiryolu sektöründeydi... (R. Pilling, R. Wilkins, M. Maritime, C. Jagerschmidt, R. Elmont, T. Berger, C. Goguel, Le C. D'Escomte, P. Holzman, G. Vitali, O. Kapp, M. L. Rambert, G. Nagelmackers, F. Aubeyneau, C. Mallet, T. Berje, L. Lafvant, H. Henrotte, A. Pangiri, P. Navile, E. Empain, R. Boudouy, M. Dutillieux, R. Legouez, M. V. Cillar, M. Rambert, M. C. Arnaux, R. Bauer, E. Guttman, J. J. Gwinner, A. Kaula, O. Kulhman, C. Morawitz, C. Schenk, B.Poppe, R. Philling, M.R. Amon, K. Testa, A. Goescher, H. Gerlich, R. Lindau...)

Buharın icadı vapurlarda da kullanıldı, bunun için yeni limanların inşaatına 1870'te başlandı. Ticaret, vapurlarla olunca liman sayısı haliyle arttı. Hepsi, özel imtiyazlar karşılığında yabancı şirketlere yaptırıldı. Denizcilik işletmeleri bile yabancılardaydı... (R. Rutz, J. Charnaud, A. Barker, G. Guerracino, A. Cousinéry, M. Grane, F. Pierre, MM.G. Sabouroux, H. Garetta, C. Cotard, E.Bartissol,T.Berger, J. Rober...)

Hangisini yazayım; yapılan metro da, tramvay hatları da yabancılara aitti. (E. H. Gavand, G. C. Ralli, D. G. Fernandez, R. Viberte, D. Raspalli, G. Chassiotis, A. Huber, C. Jenke, V. Limauge, E.Denis, D. Stacpoole...)

Osmanlı'da elektrik üretim ve dağıtımı da gazhaneler de yabancıların elindeydi. (C. Toucas, C. Georges T. Niko, O. Bezanson, L. Boer, A. Jerardin, C. Goguel, T. Berger, D. Steward, E. Coze, S. Jordan, M. Firej, C. Blanc, A. Gautheron, E. Autrique, A. Gazay, E. Giraud, A. Bossy, P. Auguier, C. Bonnet, F. Granet, B. Vendeuve...)
Özel imtiyazlı tüm bu işletmelerde yabancıların tek rakibi yine yabancılardı...

Bu sebeple Cumhuriyet'i kuran Osmanlı'nın son kuşağının ana hedefi kapitülasyonlar oldu. Ama bunlar sonra unutuldu, Batı'ya yine "esir" düşüldü...

Cumhuriyet tarihinin üç büyük kırılması oldu: 1950 yılı DP... 1983 yılı ANAP... 2002 yılı AKP.
Her dönemde yapılan tek icraat var aslında: Cumhuriyet'in yok ettiği kapitülasyonlara Türkiye pazarını koşulsuz-sınırsız açmak!
DP, kapitülasyonları diriltti. ANAP, kapitülasyonları büyüttü. AKP ise tam teslimiyeti sağladı.
Örneğin Çanakkale'de ormanların katledilmesine yol açan yabancılara maden iznini bu kafa verdi. Bu anlayışın kökü 1861'de yatıyor. "Kim izin verdi?" sorusunun yanıtı belli. Adı ister "Teck", ister "Fronteer", ister "Alamos" olsun, kendi ülkesinde tek ağaca kazma vuramayan Kanadalı şirketler, Anadolu'da insanımızın mezarını kazdılar. Kirazlı, Ağı Dağı, Çamyurt'ta orman katledildi. Kapitalizmin ikiyüzlülüğüydü bu.

Maden iznini kimin verdiği belli. Maden iznine kimlerin karşı çıktığı da belli...

Doğayı katleden kişi değil, ideolojidir. Tartışmayı bu politik zemin üzerinden yürütmeliyiz. Mücadeleyi bu politik zemin üzerinden yapmalıyız. Temel mesele kapitülasyonlardır.

Tanzimat ile Cumhuriyet'in farkıdır bu...

Atatürk ile diğerlerinin farkıdır bu...

Önceki sayfalarda yazdım; Lozan'da kapitülasyonlar konusunda Ankara büyük bir direniş göstermişti. "Lozan zaferdir" / "Lozan hezimettir" diyenlerin mücadelesi en son Türkiye ormanlarının, madenlerinin talan ettirilmesiyle gün yüzüne çıktı. Atatürkçüler ile Atatürk karşıtlarının mücadelesi, madenler ve ormanlar üzerinden de sürüyor... Milliciler ile gayri millicilerin kavgası bu.

Ne yazık ki Cumhuriyet aydını bile önyargıyla hareket ediyor.

İşte İbrahim Kalın...

Yüksek lisans eğitimini İslam düşüncesi ve felsefesi alanında Malezya Üniversitesi'nde tamamladı. ABD George Washington Üniversitesi'nde beşeri bilimler ve mukayeseli felsefe alanında *Molla Sadra'nın Bilgi Teorisi ve Anti-Subjektivist bir Epistemolojinin İmkânı* başlıklı teziyle 2002 yılında doktor oldu.[6] Aynı üniversite ve College of the Holy Cross'ta İslam düşüncesi ve İslam-Batı ilişkileri üzerine dersler verdi. Toshihiko Izutsu'nun *İslam'da Varlık Düşüncesi* ve Şazeliyye tarikatının Darkaviyye kolunun kurucusu Mulay el-Arabi ed-Darkavi'nin *Bir Mürşidin Mektupları* başlıklı kitabını Türkçeye çevirdi. 2007 yılında *İslam ve Batı* başlıklı kitabı yayımlandı. Bu çalışmasıyla Türkiye Yazarlar Birliği'nin Fikir Ödülü'nü kazandı.

Macmillan Encyclopedia of Philosophy, *Encyclopedia of Religion* ve *Oxford Dictionary of Islam* gibi ansiklopedilere katkılarda bulundu. 2014 yılında *Akıl ve Erdem*, 2015 yılında *Varlık ve İdrak*, 2016 yılında ise *Ben, Öteki ve Ötesi: İslam-Batı İlişkileri Tarihine Giriş* başlıklı kitapları yayımlandı. Konumuz bu son kitabı...[7]

---

6 Bkz. İbrahim Kalın, *Varlık ve İdrak Molla Sadra'nın Bilgi Teorisi ve Anti-Subjektivist bir Epistemolojinin İmkânı*, Klasik Yayınları, 2021.

7 İbrahim Kalın, *Ben, Öteki ve Ötesi: İslam-Batı İlişkileri Tarihine Giriş*, İnsan Yayınları, 2016.

Osmanlı ne zaman yıkıldı?

Soruyla başlayayım: Osmanlı Devleti ne zaman yıkıldı?

a) 1918 b) 1920 c) 1922 d) 1923 e) 1924.

Eminim hemen hepiniz "c" şıkkını işaretleyecektir; 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılmasıyla Osmanlı Devleti resmen tarihe karıştı. Ben de o şıkkı seçerdim. Meğer bilmiyormuşuz...

İbrahim Kalın, *Ben, Öteki ve Ötesi* adlı kitabını gerek Malezya ve gerekse de ABD üniversitelerinde İslam ve Batı düşüncesi üzerine verdiği ders notlarından çıkardı.

Ekonomi bilimine yer vermeyen bu tarih çalışmasını İlber Ortaylı gibi tarihçiler çok övdüler. Yukarıdaki soruya İlber Ortaylı hangi yanıtı verirdi acaba? İlber Ortaylı hangi şıkkı işaretlese, hepsi yanlış! Çünkü İbrahim Kalın kitabının "İslam-Batı ilişkileri tarihinin önemli hadiseleri" bölümünde Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve yıkılış tarihlerini şöyle yazdı: 1299-1908! Demek Osmanlı Devleti, 1908 Temmuz Devrimi sayesinde ilan edilen II. Meşrutiyet ile yıkıldı öyle mi? Kalın'a göre meğer Osmanlı'yı, "Hürriyet, Eşitlik, Adalet, Kardeşlik" şiarıyla hareket eden İttihatçılar yıkmış.

İbrahim Kalın, Osmanlı'nın yıkılışı için neden 1908 yılını seçti? Ne oldu o yıl? 1908 Devrimi, 1876'da olduğu gibi salt bürokrasinin gücünü artırmayı değil, halkın gerçek anlamda siyasal sürece katılacağı yeni bir anayasayı hedeflemişti.

Hükümet, padişaha değil vatandaşların oylarıyla seçilmiş meclise karşı sorumluydu. Padişahın yetkileri tırpanlandı. Siyasal partiler kuruldu. Tebaa anlayışı yıkıldı; "vatandaşlık" kavramı doğdu. Osmanlılar ırksal, etnik ve dinsel farklılık gözetilmeksizin eşit haklara sahip oldu. Ayrım gözetilmeksizin her vatandaş devlet kurumlarında çalışmaya başladı. Müslüman olmayanlar da askere alındı, medrese öğrencileri de... Yeteneklerinden çok akraba ilişkileriyle bürokraside yer alanlar işten çıkarıldı. Örneğin, II. Abdülhamit'in muskacısı Şeyh Abulhüda'nın 15 yaşındaki maliye müfettişi torunu kovuldu. Sadrazamın, şeyhülislamın, nazırların alışageldik yüksek maaşları yarıya çekildi. II. Abdülhamit'in ödeneği 36 bin 794 kuruştan 2 bin kuruşa indirildi.

Okullar dil-din ayrımı yapılmadan herkese açık oldu. Türkçe öğrenmek zorunlu hale getirildi. Cemaatlerin kontrolündeki okullar kapatıldı. Ticaret okulları açıldı. Kız öğrenciler üniversiteye alındı.

Milli sermayeyi güçlendirmek için yerli şirketler, kooperatifler kuruldu. Köylülerin toprak sahibi olmaları kolaylaştırıldı. Sendikalar kuruldu. İşçiler grev hakkı kazandı. 1 Mayıs işçi bayramı oldu. Kadınlar kamuda çalışmaya başladı. Müslüman kadınlar sahneye çıktı. Kadınlar dernekler kurup, dergiler çıkardı. Hafiyeliğe, sansüre son verildi. (Bu nedenle 24 Temmuz Gazeteciler ve Basın Bayramı olarak hâlâ kutlanıyor.) Put olarak görülen heykel yapımına izin çıktı. İlk sinema filmi çekildi...

İttihatçılar, yaptıkları bu devrimlerle mi Osmanlı Devleti'ni yıktı?

İşin özü şu: İbrahim Kalın kitabında, II. Abdülhamit ve halifelik abartısından kendini kurtaramıyor. Verisiz, belgesiz genellemeler yapıyor ve şunları yazıyor:

"Sömürgecilik döneminde hem Müslümanlar hem de Avrupalılar için stratejik önem taşıyan konuların başında hilafet meselesi gelir...

Abdülhamit'in sömürgeciliğe karşı hilafeti ihya etme çabalarının farkında olan Avrupa devletleri, bunun önüne geçmek için siyasi, ilmi, medyatik ve toplumsal bir dizi proje hayata geçirir...

Zira siyasi ve askeri gücünü yitirmiş olmasına rağmen Osmanlı sultanının temsil ettiği hilafet, Müslüman halkları harekete geçirebilecek ve sömürgeciliğe karşı ayaklandırabilecek mühim bir makamdır...

Hilafet meselesini potansiyel bir güç unsuru olmaktan çıkartmak, dönemin sömürge siyasetinin temel hedeflerinden biridir...

Abdülhamid'in 1908'de hal edilmesine ve halifeliğin kaldırılmasına giden süreç, hilafet makamını kudret ve işlevden yoksun bir kavram haline getirmiştir..."

Osmanlı Devleti'nin 1908'de neden yıkıldığını şimdi anladınız mı? Kalın'a göre, Osmanlı Devleti'nin Batı'da yaşanan büyük dönüşümü takip edemediği ve bu nedenle modern Avrupa'nın gerisinde kaldığı görüşü doğru değil.

"Osmanlı, değişimin zaruretinin farkındaydı, fakat değişim sürecini kendi dinamiklerine göre ve kendi belirleyeceği bir ritimde yönetmek istiyordu..."

Ama işte Osmanlı'yı 1908'de yıkmışlar! Yıkanlar kim? Batılılaşmayı medenileşmenin tek yolu gören / sosyete hayatı isteyen taklitçiler!

Kalın kitabında, Batı'nın İslamı ve Müslümanların Batı'yı "ötekileştirmesine" karşı çıkıyor. Ancak satır arasında Osmanlı'dan Cumhuriyet'e "modernite yanlısı" herkesi "öteki" ilan ediyor!

Bilindik Batı tezlerini "tercüme" ediyor İbrahim Kalın. Kafasında soru yok. Başta Mustafa Kemal olmak üzere II. Abdülhamit kuşağı, saltanat ve halifeliği neden kaldırdı? Cumhuriyete neden ihtiyaç duydu? Alfabeden kadın haklarına kadar sosyal hayatı düzenleyen devrimleri neden yaptı? Salt Batı'ya benzemek için mi? Yapmayınız. Hayat dayattı... Tarihsel süreç dayattı! Beklentileri karşılayamayan imparatorluk dönemi 20. yüzyıl başında sona erdi. Sadece Osmanlı değil; Rus Çarlığı, Avusturya-Macaristan ve Prusya gib, –kimi kâğıt üstünde varlığını sürdüren– imparatorluklar ise dört saraya "hapsedilip" etkisizleştirildi.

Sonuçta, ayrıcalığa dayalı saraylar devri tüm köhnemiş kurumlarıyla birlikte çöktü. Tarih sahnesine –kadınlar dahil– yurttaşlar çıktı; dünyada siyasi yapılar bir kez daha yeniden inşa edilmeye başlandı:

Rusya'da işçi sınıfı sosyalizmi iktidara taşıdı, Sovyetler Birliği'ni kurdu. Almanya'da parlamenter sistem ise faşizmi yönetime getirdi. Ya Türkiye?

Aydınlanmacı, halkçı, bağımsızlıkçı tek adam ne sosyalizme ne de faşizme yöneldi. Çok partili sistemi iki kez denedi, başarısızlıkla sonuçlandı. Demokrasi hedefini "ikinci adam" İnönü 1946 yılında gerçekleştirdi. 1950'de dünyada bir ilk gerçekleşti; "Milli Şef" iktidarını seçimle gelmiş muhalefet partisine bıraktı.

Burada kısa da olsa teorik bir bilgiye ihtiyacımız var:

Marks,1859 yılında yayımlanan *Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı* isimli eserinde toplumsal yapıyı ikiye böldü:

– Bir toplumu anlamak için o toplumun altyapı ve üstyapısına bakmak gerekir...

– Bir toplumun altyapısı, üretim güçleri ve üretim ilişkilerinden oluşmaktadır...

– Üstyapısı ise o toplumun siyasi kurumlarını, kültürünü, ideolojisini içermektedir...

– Son noktada altyapı, üstyapı kurumlarını önemli ölçüde belirler...

Yani, üstyapıdaki değişim, toplumun altyapısındaki ekonomiye, yani üretim ilişkilerine bağlıdır.

Bir başka deyişle farklı üretim ilişkileri üzerinde yükselen feodalizmin iktidarı ile burjuvazinin iktidarı benzer değildir!

Burjuvazi tarih sahnesine çıkınca, –başta Fransa'da olmak üzere– feodalizmin ve aristokrasinin iktidarına, imparatorluklar dönemine son verdi.

Meselenin özü gelip üretim ilişkilerine dayanıyor! Sanayileşmesini tamamlamış ülke ile tamamlamamış ülke arasındaki fark ortaya çıkıyor...

Feodalizmi tasfiye etmiş ülke ile hâlâ feodalizme yaslanan ülke arasındaki fark ortaya çıkıyor...

Ülkedeki parti, sendika, sivil toplum gibi baskı unsurlarının güçlü olması gerekli. Bunun yolu da altyapıdaki üretim ilişkilerine bağlı. Birileri bunun farkında değil! Bu sebeple İbrahim Kalın o ara şöyle bir tweet attı: "Biz masalları olan bir coğrafyanın çocuklarıyız. Bize yüz elli yıldır modernleşme adı altında başkalarının hikâyeleri anlatıldı. Artık kendi hikâyemizi yazma zamanıdır."

Kuşkusuz akademisyen İbrahim Kalın istediğini düşünebilir, yazabilir ama bir devlet görevlisi, kendi devletinin emperyalizme karşı savaşmış "kurucu babaları" hakkında böyle uluorta tweet atamaz, atmamalıdır!

Mesele modernleşme kavramı ise gerekli tartışmaları yaparız. Batılılaşma ile modernleşme kavramlarının farklılıklarını yazarız, anlatırız.

Kemalist devrimcilik ile Tanzimat teslimiyetciliğini birbirine karıştırmamak gerektiğinin altını çizeriz. Bir devlet bürokratının da günlük siyasete müdahil olup, toplumsal fay hatlarını böyle tetiklememesi lazım...

"Maocu arkadaşım" coştu

İbrahim Kalın o tweeti atınca *Aydınlık* gazetesinden kimi yazarlar eleştiri yazısı yazdı. Aynı gazeteden kırk yıllık arkadaşım Dr. Serhan Bolluk da arkadaşlarını eleştirdi.

Maocu Dr. Bolluk'un tavrı bana 1988 yapımı, altı bölümlük Çin belgeselini anımsattı: *River Elegy* [Ağıt Nehri]...

Çin Merkez Televizyonu (CCTV) tarafından yayımlanan belgesel ülkeyi ikiye böldü! Şunu anlatıyordu; Çin'in kara temelli geleneksel medeniyeti, Batı'nın modern bilimleri tarafından desteklenen deniz medeniyetleri tarafından yenilgiye uğratıldı. Çin gelenekselciliğini anlatmak için belgesel yapımcıları, suları hep bulanık ve ağır akışlı olan Sarı Nehir'i metafor olarak kullanıyordu. Sarı Nehir, bir zamanlar medeniyetin ön saflarında yer alan ve ancak daha sonra izolasyon ve muhafazakârlık nedeniyle kuruyan Çin'in ta kendisiydi...

"Yani" diyor ki belgesel; "Çin yüzünü mavi okyanusa / dış dünya ve Batı'ya dönmez, kendisini yenilemezse dün olduğu gibi bugün de parçalanıp yok olur.."

Çin mucizesini yaratan Deng Xiaoping'in düşünceleri ekrana taşınıyor. Dünyanın ikinci en büyük ekonomisi olan Çin, mucizesini bu kadar kısa sürede nasıl gerçekleştirdi?

Yıl, 1975. Çin Ulusal Halk Kongresi Ocak ayı toplantısında kürsüye gelen Başbakan Zhou Enlai, kapsamlı modernleşme çağrısında bulundu. Yüzyıl bitmeden gerçekleşmesini istediği "Dörtlü Modernizasyon" şu sektörleri temel aldı: Tarım, endüstri, ulusal savunma, bilim-teknoloji.

Aynı yıl, Başbakan Zhou ile hareket eden Deng, "Öncelik bilimsel araştırmalara verilmelidir" başlığı altında bir bildiri sundu:

– Çin'in ekonomik gelişimi için bilim teknoloji öncelikli amaçtır...

– Çin işgücü profesyonelleşmelidir...

– Siyasi tasfiyelerle felce uğratılan nitelikli kadrolar işe döndürülmeli, liyakat temel öncelik olmalıdır...

– Bireysel beceri ve girişimler teşvik edilmelidir.

– On binlerce Çinli öğrenci (tıpkı Zhou ve kendisinin de gittiği gibi) Batı'ya eğitime gönderilmelidir...

– Eğitime özel önem verilmedikçe bilim-teknolojinin gelişmesi mümkün değildir. Boş konuşmalar modernleşme programımızı hiçbir yere götürmez...

Zhou ve Mao'nun ölümlerinin ardından Deng, modernizasyonu hayata geçirmek için, "Dörtlü Çete" gibi rakiplerini alt ederek (Hua Guofeng'den sonra) iktidara gelip büyük dönüşümü

başlattı... Deng'in "uzun yürüyüşü" sürüyor. Yani Mao, yaptığı devrimle geleneksel Çin'i yıkıp modernleşmenin yapı taşlarını nasıl döşediyse Deng de modernleşmeyi bireylerin girişimi üzerinden geliştirme cesaretini gösterdi.

Dedi ki: "Kedinin siyah veya beyaz olması önemli değildir; önemli olan fareyi yakalamasıdır!"

Çin konusunda ayrıntılar vereyim ki, siz Türkiye yakın tarihi ile kıyaslayın, muhafazakâr iktidarlar neleri yapamadı, anlayın.

Dörtlü Modernizasyon'un neleri gerçekleştirdiğini bir somut veriyle açıklayayım: Deng iktidara geldiğinde ABD'nin Çin ile toplam ticaret hacmi 336 milyon dolar idi. Bugün rakam 558 milyar dolar. Çin'in bugünkü ihracatı 2,5 trilyon dolar! Bu noktaya Çin nasıl geldi? Kuşkusuz Deng'in "Reform ve Açılım" dediği "sosyalist modernizasyon" ile...

Reçetesi şuydu:

Akıl kullanılmalı, zihinler özgürleşmeli, olgulardan gerçeğe ulaşmalı, gelecek birlik ruhuyla inşa edilmeli...

Deng, "entelektüel tabuların" ve "bürokratizmin" yıkılmasından yana oldu hep:

"Düşünce kalıplaşmış ve basiretsiz bir hal alırsa inanç görüntüden ibaret olur. Bu durumda bir parti ya da ulusun gelişmesi olanaksızdır. Hayat söner ve parti ya da ulus yok olur..."

Merkezi sistem çöküyordu ve Çin modernizasyon politikalarıyla "dünya devi" oldu. Biz ise hâlâ modernizasyon tartışması yapıyoruz.

"Politika oluşturmak ile yönetmek arasındaki çizgi nedir?" sorusuna Deng şu yanıtı verdi:

"İdeolojik meseleler Parti'nin, uygulamaya ilişkin politikalar da yöneticilerin konusudur."

Deng, İbrahim Kalın'a yanıt veriyor aslında! Türk ekonomisinin Batı karşısında bu derece kırılgan olmasına fantastik değil, gerçekçi yanıtlar vermek lazım...

Deng'in dediği gibi gerçeği olgularda aramak gerek; yoksa kendinizi kandırmaya devam edersiniz.

"Maocu arkadaşım" bunları nasıl bilmez? Aslında bilir ama o da kendini İbrahim Kalın'ın görüşlerine kaptırdı.

"Maocu arkadaşım" coştu:

"Hasan Âli Yücel yanlış yaptı. Köy Enstitülerini kuran eğitimciden beklenen her şeyden önce Namık Kemalleri, Ömer Seyfettinleri, Yunus Emreleri açık ara öne çıkarmasıydı. Batı klasikleri sonraki iş..."

Türkçeye tercüme edilen "Batı klasik" eserleri dizininde neler olduğunu "arkadaşım" bilmiyor olabilir mi? "Batı" ismini görünce heyecanlanmış anlaşılan. Halbuki neşriyatta 66 İslam eseri var. Neşriyatta ilk Türk dili çalışmaları var. Mesela Yusuf Has Hacib'in *Kutadgu Bilig*'i var... Mesela Edib Ahmet Yüknekî'nin *Atebetü'l Hakayık*'ı var...

Ulusal dilin ve kitaplığın kurulması için Neşriyat Kongresi ve Gramer Komisyonu'nu toplayan, *İmla Kılavuzu* ile *Türkçe Sözlük* gibi on sözlük yayımlayan, anayasa dilini Türkçeleştiren Yücel'in, Türkçeyi Farsça-Arapça istilasından kurtaran kitaplar basması şaşırtıcı değildi...

Sadece bunlar değil; Yücel serisinde neler yok ki: Şeyh Galip'in *Hüsn ü Aşk*'ı, Ömer Hayyam'ın *Dörtlükler*'i, Feridüddin Attar'ın *Mantık Al-Tayr*'ı, Mevlana'nın *Rubailer*'i ve *Divan-ı Kebir*'i, Nizamülmülk'ün *Siyasetname*'si, Ahmedi'nin *İskendername*'si, Farabi'nin *İdeal Devlet*'i ve *Mutluluğun Kazanılması, İlimlerin Sayımı,* Sadi Şirazi'nin *Hafız Divanı,* Baki'nin *Divan*'ı...

Mesela Abdülbaki Gölpınarlı'nın *Yunus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri* isimli kitabı var. *Dede Korkut Hikâyeleri* var...

Tasavvuf âşığı bir Mevlevi olan Hasan Âli Yücel'in yazdırmaya başladığı *İslam Ansiklopedisi* var...

Hasan Âli Yücel'i tanımayan, yazdığı eserleri bilmeyen önyargılı biri ancak bu derece "toptancı" yaklaşımda bulunabilir.

Yücel'in yazdıklarından, çoğu dilde sadeleşmeyi amaçlayan, bazı örnekler vereyim: *Ruhiyat Elifbası* var. Mevlana'nın *Rubailer*'i var. *Türk Edebiyatı Numuneleri* var. *Sanat Musahabeleri* var. *Tarihi Kadim* ve *Doksanbeşe Doğru* var. Edebiyat tarihimiz var. Mesela *Kültür Üzerine Düşünceler* var. Mesela ilkokuldan liseye kadar yazdığı okul kitapları var.

"Maocu arkadaşım" nasıl "Hasan Âli Yücel hata yaptı" der? Asıl kendisi hata yapıyor; boşluğa savruluyor. CHP'li ve Demokrat Partili muhafazakârların eleştirilerini tekrarlıyor sadece...

Son olarak "arkadaşıma" en iyi bildiği "Maoculuktan" örnekler vereyim:

Amerikalı gazeteci Edgar Snow, Çin Devrimi üzerine Mao ile röportaj yaptı. Mao, ortaokuldan ayrıldıktan sonra her gün gittiği Hunan Eyalet Kütüphanesi'nde neler okuduğunu anlatıyor:

"Adam Smith'in *Milletlerin Zenginliği*'ni, Darwin'in *Türlerin Kökeni*'ni ve John Stuart Mill'in ahlak üzerine yazdığı kitabını okudum. J.J. Rousseau'nun eserlerini, Spencer'ın *Mantık*'ını ve hukuk hakkında da Montesquieu tarafından yazılmış kitapları okudum... Antik Yunan mitolojisini okudum..."

Edgar Snow, *Çin Üzerinde Kızıl Yıldız* isimli kitabında şu bilgiyi de veriyor:

"Mao ateşli bir felsefe öğrencisiydi. Sadece Marksist filozofları değil, Spinoza, Kant, Goethe, Hegel, Rousseau da okumuştu..."[8]

Kaldı ki okuduğu kitapları yoldaşlarıyla paylaşıyor ve bu Batı referans kaynaklarıyla dersler veriyordu.

"Maocu arkadaşım" o dönem yaşasaydı herhalde "Yanlış yaptın Mao, önce Konfüçyüs okutmalıydın!" derdi.

Mao, Konfüçyüs dahil geleneksel öğretiye savaş açtı. Hele "Kültür Devrimi" sürecinde Buda anıtlarını yerle bir ettirdi. Üstelik "dostum" bir dönem bunları alkışlıyordu. "Dün dündür, bugün bugündür" pragmatizmi değil mi bu?

Çin Devrimi'nin lideri Mao, Batı klasiklerini okuyarak sosyalist oldu. Çin'in mevcut lideri Xi Jinping konuşmalarında Çehov, Puşkin, Victor Hugo, Leibniz, Tolstoy, Stendhal gibi Batılı yazarların isimlerinden sıklıkla bahsediyor. Gençliğinde Goethe'nin *Faust* isimli ünlü eserini okuyabilmek için 15 kilometre yol gittiğini anlatıyor. Rus yazar Çernişevski'nin *Nasıl Yapmalı* isimli eserinin ana karakteri Rahmetov'dan nasıl etkilendiğini söylüyor.

"Maocu arkadaşım", "İdeolojik ve kültürel kökünüz nerede?"-sorusunun aynısını Çinli liderlere de sorabilir mi?

Aslında Çin sağlam duruyor da "arkadaşımın" kafası kaba modernizm eleştirileri yüzünden karışık. Kuşkusuz Batı modernizmini, pozitivizmi eleştirsin ama bunu yaparken sağ muhafazkârlığa savrulmasın...

Batıcılık ile çağdaşlaşma farkının ekonomi politiğini unutmuş görünüyor!

---

8 Edgar Snow, *Çin Üzerinde Kızıl Yıldız*, Çev. Enis Esmer, Yordam Kitap, 2015.

ABD patentli ümmetçilik

İdeolojik hegemonyanın nedenleri ile yüzleşmek şart. İbrahim Kalın'ın çevresinden örnek vereyim...

"İslam bir başkaldırı hareketidir. Müslüman olmanın manası da haksızlığa, adaletsizliğe, suiistimale, sömürüye, sömürgecilik ile emperyalizme, ırkçılık ile kavimciliğe başkaldırma iradesinde yatmaktadır."

Bu sözlerin sahibi Prof. Teoman Duralı...

Duralı "olağanüstü" bulduğu iki adamın, Lenin ile Gazali'nin karşılaştırmasını yaptı. Sağcı değildi ama o çevrelerin değer verdiği bir "Türk-İslamcı" idi. 20 kitabı, uluslararası hakemli dergilerde 36 bilimsel makalesi olan Duralı'yla yapılan *Öyle Geçer ki Zaman* isimli bir de nehir söyleşi kitabı var.[9] Alıntılarım bu kitaptan:

"(ABD projesi) Yeşil Kuşak'la kast olunan Sovyet Rusya ile uydularını Müslümanlara kuşattırmak. Gaye Sovyetler'i batırmak. Erbakan yeşil kuşağa karşı çıkan adamdır. Kısa zamanda ne yapılmak istendiğini sezer. Kalburüstü dürüst ve zeki bir kişi. Erbakan'dan hâyır gelmeyeceğini anlayan ABD mezhûr davaya, uygun düştüğünü gördüğü, muhteris Fethullah Gülen'i memur eder.

1993-1994'ten itibaren 'milli Müslümanlık' ile 'gâvur Müslümanlığı' çatışır hale gelmiştir, yani Fethullah ile Erbakan. Erbakan, Müslümanları birleştirip bütünleştirme etkinliğinin başını Türklerin çekmesi gerektiğine inanıyordu. Fakat Türkiye'nin dışında ümmet fikrine yatan Müslüman bulamadı. Çevremizdeki bu işe ne Arap ne de Fars yanaştı. Pakistan kem küm etti. Erbakan'ın sahneden çekilmesiyle İslam birliği fikri darbe yedi...

Bizde aşırı Müslümanlar Türklüğü bir tarafa atarlar. Bunu İbn Haldun Üniversitesi'nde görüyorum. 'Niye bu okulun adı İbn Haldun?' diye sorduğumda, 'Çok büyük bir Müslüman bilgin' dediler. Olabilir de Farabi, Ali Kuşçu, Uluğ Bey, Ali Şir Nevai, Yusuf Has Hacib, Yunus Emre, Ahmet Cevdet Paşa Müslüman değiller miydi? Niye onların adı verilmiyor? Var mı Araplardan bu söylediğim adlarla üniversite kuranlar? Ümmet aşkıymış. Tamam ümmet aşkı. Fakat bizden başka Müslüman milletlerde o aşkı görmüyorum...

Ne hazin bir yanılgı. Müslümanlığa ağırlık verdiğinizde Türklüğünüzü ihmal ediyor, Türklüğü sıklet merkezi kıldığınızda Müslümanlıktan vazgeçiyorsunuz. Hâlbuki ikisi birbirini

---

9 Ali Değermenci, *Öyle Geçer ki Zaman Teoman Duralı Kitabı*, Turkuvaz Kitap, 2020.

bütünlemek zorundadır. Bence İslam birliğinden önce Türkleri, siyasi olmasa bile, dil-kültür çatısı altında toplamak gerekir...

Ata ocağından bu yana cemaatlere, tarikatlara düşman kesilmişimdir. Bunları sevmedim. Nifak getirdiklerini gördüm. Büyük karışıklık dönemlerinde, mesela Osmanlı'nın Yıldırım Bayazıt sonrası girdiği karışık ortamda yararları oldu mu? Oldu, sadece bir süre için. Devlet yeniden başa geçtikten sonra tarikatlara prim vermemek lazım. Bugün yine bu tehlike devam ediyor. FETÖ'ye seçenek olarak getirilen tarikatların şu anda ne yaptığı belli değil. Yarın FETÖ olmayacaklarına dair elimizde güvence yok. Bunları Müslümanlığa aykırı görüyorum. Müslümanlıkta ruhban sınıfı nevinden Allah adına konuşacak kimse yoktur, bunlarsa ona soyunurlar...

Dini dünya işlerine alet ettiğinizde, son sığınağımız olan dini böyle mahvediyorsunuz ve berhava ediyorsunuz. Allah, insanların çekişmelerine, sürtüşmelerine konu kılınamaz. Dini, toplumu idare etmeye memur edemezsiniz..."

Emperyalizmi hedef almayan "millicilik"

Israrla üzerinde duracağımız hakikat şudur:

İktidar ve çevresi bugünlerde emperyalizm kavramını dillerinden düşürmüyorlar... Tanımı ilk yapan İngiliz ekonomist John A. Hobson oldu. İngilizlerin Güney Afrika'yı işgal eden İkinci Boer Savaşı ardından çığır açıcı "emperyalizm" tanımını yaptı. Tartışmasız başyapıtı 1902'de yazdığı *Imperialism: A Study* adlı kitabı oldu... Ona göre emperyalizm, Batı'nın kendi iktisadi ve stratejik çıkarlarına hizmet eden bir istila biçimiydi...

Kavram Osmanlı'ya ne zaman geldi? Batı'nın 1838'den itibaren siyasi, iktisadi kontrolünü yoğunlaştırdığı süreçte Jön Türkler ve İttihatçılar sömürgeciliğe pek duyarlı olmadılar. Kafalarında daima temel hak ve özgürlükler vardı; sömürü yoktu!

Egemenlik sorununu gündeme ilk getiren Alman Marksist Alexander H. Parvus (1867-1924) oldu. 1912'de *Türk Yurdu* dergisine şunları yazdı:

"İş işten geçmeden gözünüzü açın. Eğer siz, milletinizin kanının son damlasını akıtmakta bulunduğunu hissetmiyor, eğer siz düşmanlar tarafından av hayvanı gibi sıkıştırılmakta olduğunuzu görmüyorsanız, size bu risale sahifelerinde bu hususa dair daha fazla ne söylenebilir?"

Parvus bir yıl sonra bir kitap yazdı: *Türkiye'nin Can Damarı. Devlet-i Osmaniyye'nin Borçları ve Islahı.*[10]

Emperyalizmin ekonomik sömürüsüne dikkat çekti. Lenin'in meşhur eseri *Emperyalizm: Kapitalizmin En Son Aşaması* kitabını yazmasına daha dört yıl vardı![11]

Kuşkusuz Lenin, emperyalizm kavramını kapsam itibariyle en geniş manaya ulaştırdı; sömürgecilikle emperyalizmin arasındaki ayırt edici özelliğin kapitalizm olduğunu ortaya koydu...

Mustafa Kemal Atatürk deyince aklınıza tam bağımsızlıkçı antiemperyalist mücadele gelmeli.

Peki Atatürk'ün bu ideolojik-politik çizgiyi savunmasını nasıl açıklayabiliriz?

Osmanlı düşünce hayatının, Yusuf Akçura gibi birkaç aydını saymazsak, son derece çorak olduğunu biliyoruz ama Atatürk'ün kütüphanesi bu konuda bize yol gösteriyor. Yurtdışından sürekli kitap getirtip okuduğunu biliyoruz:

Mesela Herbert Gowen, Ernest Lavisse veya Charles Seignobos'un tarih kitapları gibi...

Mesela Jean-Baptiste Say, Charles Gide veya Charles Rist'in ekonomi kitapları gibi...

Mesela Adhémar Esmein, Leon Duguit veya Maurice Haurio'nun hukuk kitapları gibi...

Rousseau'lar, Montesquieu'ler, Durkheim'ler... Kimler yok ki... 3 bin 997 kitap okuyan, notlar çıkaran bir liderden bahsediyoruz.

Atatürk'ü etkileyen yazarların başında Herbert George Wells olduğunu düşünüyorum. *Nutuk*'ta iki kez Wells'den alıntı var.

Wells, sosyalist görüşleriyle bilinen İngiliz "Fabian Society" entelektüel kulübün aktif üyesiydi. Hitler'in kitaplarını yaktırmasına şaşmamak lazım!

Wells'in 1920'de yazdığı *The Outline of History* [Tarihin Ana Hatları] kitabını Atatürk, Fransızca çevirisinden, 1925'te okudu. Çok etkilendi; o döneme kadar okuduğu kitaplardan farklı bakıyordu tarihe Wells. Batı'yı birçok yönden eleştiren kitap, onun emperyalist iktisadi karakterini ele alıyordu...

---

10 Parvus Efendi, *Türkiye'nin Can Damarı. Devlet-i Osmaniyye'nin Borçları ve Islâhı* Hazırlayan: Filiz Dığıroğlu, Taş Mektep Yayın Atölyesi, 2015.

11 V. İ. Lenin, *Emperyalizm: Kapitalizmin En Son Aşaması*, Çev. Cemal Süreya, Sol Yayınları, 2009.

Osmanlı'nın nasıl sömürüldüğünün tanığı Atatürk, emperyalizm konusuna duyarlıydı; herkesin hemen kitabı okuması için eseri bölümlere ayırarak Fransızca bilen birkaç isme verdi. Tercüme edilen ilk iki cilt 1927'de, diğer üç cilt ise 1928'de yayımlandı.

Tüm bu bilgileri şundan yazıyorum:

Kemalizme saldıranlar bu topraklarda emperyalizmle mücadele edebilir mi? Edemez, pusulaları kırık çünkü...

Emperyalizmin iktisadi yapısı kavranmadan ne ideoloji olur ne de siyaset yapılır...

Kemalizme küfredenler, hakaret yağdıranlar tıpkı 1838 sürecindeki Osmanlı münevverleri gibi ekonomisiz politika yapıyor, emperyalizmin ana karakterini unutturuyor. Ekonomik bağımsızlık olmadan milli egemenliğin sağlanamayacağının üstünü kapatıyorlar...

Sadece teorik bilgi değil; Osmanlı'nın yakın tanığı Atatürk, iktisadi bağımsızlığın önemini yaşayarak kavrayan liderdi. Bir ülkenin maliyesi bağımsızlıktan yoksun olursa o ülkenin tüm hayatının felce uğrayacağını bizzat gördü, yaşadı. Bu sebeple Atatürk daima, "denk bütçe-sağlam para" ilkesini temel ilke olarak benimsendi.

Düşünebiliyor musunuz; Mithat Paşa'nın kurduğu Ziraat Bankası dışında Osmanlı'da tüm bankalar yabancıların elindeydi. Bugün İş Bankası'na göz dikenler, finans / döviz krizinin sebebi olanlar Atatürk'e dil uzatıyor, Lozan'ı beğenmiyorlar. Heyhat!

Emperyalizm dünya tarihinde ilk nerede sorgulandı? Tam bağımsızlığımızı kazandığımız Lozan görüşmelerinde! Batı'nın kapitülasyonlar yoluyla elde ettiği siyasi-idari, mali-iktisadi, kültürel-dini tüm ayrıcalıklara Lozan'da son verdik...

Emperyalizmi ağzından düşürmeyenler, bu kavramı anlıyorlar mı? Şüpheliyim.

İktidar, antiemperyalist Atatürk'e saldıranlar ile yolunu ayırmazsa nasıl inandırıcı olabilir? Yolu ayırmaya yetecek bir ideolojik donanımları da yok maalesef...

BEŞİNCİ BÖLÜM

İSLAM SAĞCI MID

Bizde siyaset, "düşman yaratma" algısı ü
halif olmak "düşmanlık" ile, karşıt görüş "
görülüyor...

Düşman inşa etme kavramını salt iktidar için
hoyrat tavır, kaba dil ve aşağılama üslubu muh
Türk siyasetinin "düşman ihtiyacı" neden v
yaratma ve kamplaştırma hangi ihtiyacı gideriy
Kendine, partisine, görüşüne bağlılığı artırmak
raftarları arasında muhalif çıkmaması için "düş
algısı yaratmak için yapılıyor.

Karşıtını "şeytanlaştırma" statükoyu koruy
ve partiyi idame ettirip gücün sürüp gitmesini
Bu politik "kin ihtiyacı"nın ülkeyi böldüğü

Dış mihrak aramaya ne gerek var? Bölücü
gerek var? Düşmanlaştırmaya gereksinim duy
ülkemizi derinden böldü, bölüyor.

"Koltuğu bırakmamak" veya "koltuğa kavu
duyulan bu kötücül politik anlayışa karşı mü
rekmiyor mu?

Karşıtları barıştırmaya, uzlaştırmaya filan
ten bu kitabın konusu da bu değil... Siyasetin
dilinin hem de tavrının akla mantığa uygun ol
lirtiyorum. İki mahalle arasındaki düşmanlık h
kadar içgüdüsel tüm kötülükleri ortaya döküy
duyuyu hatırlatmaya çabalıyorum...

BEŞİNCİ BÖLÜM

İSLAM SAĞCI MIDIR?

Bizde siyaset, "düşman yaratma" algısı üzerine kurulu! Muhalif olmak "düşmanlık" ile, karşıt görüş "mihrak" ile eşdeğer görülüyor...

Düşman inşa etme kavramını salt iktidar için söylemiyorum; bu hoyrat tavır, kaba dil ve aşağılama üslubu muhalefete de bulaştı.

Türk siyasetinin "düşman ihtiyacı" neden var? Husumet algısı yaratma ve kamplaştırma hangi ihtiyacı gideriyor? Açıklayayım... Kendine, partisine, görüşüne bağlılığı artırmak için yapılıyor. Taraftarları arasında muhalif çıkmaması için "dışarıda düşman var" algısı yaratmak için yapılıyor.

Karşıtını "şeytanlaştırma" statükoyu koruyor, iktidarı, lideri ve partiyi idame ettirip gücün sürüp gitmesini sağlıyor.

Bu politik "kin ihtiyacı"nın ülkeyi böldüğü görülmüyor mü?

Dış mihrak aramaya ne gerek var? Bölücü terör örgütüne ne gerek var? Düşmanlaştırmaya gereksinim duyan siyaset anlayışı ülkemizi derinden böldü, bölüyor.

"Koltuğu bırakmamak" veya "koltuğa kavuşmak" için ihtiyaç duyulan bu kötücül politik anlayışa karşı mücadele vermek gerekmiyor mu?

Karşıtları barıştırmaya, uzlaştırmaya filan çalışmıyorum. Zaten bu kitabın konusu da bu değil... Siyasetin ve medyanın hem dilinin hem de tavrının akla mantığa uygun olması gerektiğini belirtiyorum. İki mahalle arasındaki düşmanlık hayal edilemeyecek kadar içgüdüsel tüm kötülükleri ortaya döküyor. İnsanlara sağduyuyu hatırlatmaya çabalıyorum...

Sosyal psikolog Prof. Lee David Ross, Stanford Üniversitesi'nde yıllarca politik psikoloji üzerine çalıştı. Uzun süren gruplar arası çatışmaların psikolojik sebeplerini araştırdı:

Barışın yoğun konuşulduğu 1990'ların ortasında Filistin ve İsrail'i kapsayan "uyuşmazlık çözümündeki psikolojik engeller" başlıklı bir deneysel çalışma yaptı.

İsrailli deneklere, gerçekte İsrail'e ait olan öneriyi Filistin'in çözüm önerisi diye sundu ve "Bu barış teklifini kabul eder misiniz?" diye sordu. İsrailli deneklerin büyük çoğunluğu "hayır" yanıtını verdi!

Filistinli deneklere, gerçekte Filistin'e ait olan öneriyi İsrail'in çözüm önerisi diye sunup aynı şeyi sordu. Bu kez Filistinliler "hayır" yanıtını verdiler.

Her iki deney grubundaki çoğunluk, önerilen çözüm teklifini, içeriğiyle ilgilenmeden reddetti.

İsrailli deneklerin (aslında kendi taraflarının önerisi olan) çözümü kabul etmemesinde salt "Filistin" adının geçmesi yeterli oldu.

Tersi Filistinli denekler için de geçerliydi.

Her iki denek grubunun da önyargı ile hareket etmesi akla Albert Einstein'ın o ünlü sözünü getiriyor: "Bir önyargıyı yok etmek, atomu parçalamaktan daha zordur."

Önyargıyı parçalamak için önce hastalığı "teşhis" etmek gerekli.

Önyargılı olanların üç ilkesi var:

– Ben doğruyu bildiğimden oldukça eminim...

– Benim bildiklerimi bilen herkes aynı sonuca kesinlikle ulaşacaktır...

– Eğer benim bildiklerimi bilip benle aynı görüşte değillerse, onlar ya mantıksızdır ya da yeterince zeki değillerdir...

Önyargı virüsünün hızla yayılmasına en son bizim seçim sürecinde tanık olduk. Önemli olan neyin gerçek olduğu değil, neyin gerçek olarak algılandığı idi! "Kılıçdaroğlu kazanamaz" diyenlere, "her şeyi bilen" çevrelerin yapmadığı hakaret kalmadı.

Hakikatin ölümüne sebep olan bu tehlikeli durum; temelde toplumda tahribata yol açıyor, inatçı hasımlık-düşmanlık yaratıyor.

Gördük ki her mahalle tartışmasız kendini haklı, karşısındakini haksız görüyor. Sadece kendi görüşündeki yazarlar, gazeteciler doğruyu yazıyor, diğerleri kasıtlı çarpıtma peşinde!

Kutuplaşmaların, gerilimlerin, tek boyutlu anlatıların, kabullerin sebebi benzer: Grup içi aidiyetleri güçlendirerek tarafları keskinleştirmek, bölünmeyi arttırmak, çözümsüzlüğe yol açmak...

Batı medyasında da kötü örneklerini görüyoruz. Kimi yayın organları "Müslümanların hepsi terörist" algısı yaratma peşinde. Bizde ise "Tüm Batı haçlı seferberliği peşinde" önyargısı hâkim.

Tek yönlü anlatılar, önyargılar, manipülasyonlar politik propagandanın payandası oldu...

Barışmak için ilk yapılması gereken bu kısır döngüyle mücadele etmek. Barışa hizmet edecek tek olgu akılcı hareket edip önyargıları parçalamak.

Yazdıklarımla bunu kırmaya gayret ediyorum. Mesela "İslam sağcı mı?" sorusu üzerinde ısrarla durdum.

Çoğu kişi "İslam sağcı mı?" üzerine tartışmayı gereksiz buluyor; "Bu mudur şimdi meselemiz?" diyor.

Tam da budur... "Hastalığı" teşhis etmek ve bunu iyileştirecek "ilacı" aramak uzlaşmanın ilk adımıdır...

Soruna dair sebep sonuç ilişkisini ideolojiden bağımsız düşünemezsiniz. Peki, "hangi ideoloji?"

Terim, Fransız aydınlanmacı Antoine D. Tracy tarafından 1796 yılında "fikirler bilimi" olarak kavramlaştırıldı: Halkın, akıl dışılığına karşı rasyonel fikir sisteminin geliştirilmesini sağlamak...

Burada isterseniz sizinle bir düşüncemi paylaşmak istiyorum;

Kapitalizm, sosyalizm, liberalizm, faşizm gibi ideolojilerin gelip dayandığı temel Rönesans ve Reform ile başlayan aklı yüceltici "aydınlanma" süreci olmuştur.

Günümüze kadar devam eden bu tarihsel yolculuk değişmez kabul edilen varsayımlardan, önyargılardan kurtulmayı ve bilgiye-bilime yönelik kabulü geliştirmeyi amaçladı...

İnsanoğlunun hem düşüncesinde hem toplumsal yaşamında köklü değişimler yarattı. Bu noktada bir tartışma açmak istiyorum:

İdeolojinin (liberal, sosyalist, faşist) ve rejimin adına ne derseniz deyin; Aydınlanma Çağı insanoğluna "cennet" getirdi mi? Bu soruyu sormak bile bugün solda saldırıya uğramanıza sebep oluyor!

Sol ilerici ise şüpheci olmak ve hakikatle yüzleşmek zorunda. Yaşanılan tüm siyasi ekonomik kültürel krizlerin, savaşların tek müsebbibi olarak salt kapitalizmi görmek yanıltıcı olmaz mı?

Dini "dogma" gören Aydınlanmacılar, aslında zamanla "dogmaya" dönüşen bir düşünceler dizini yaratmış olamaz mı?

Aydınlanma paradigması içinde insanoğlunun siyasi, ekonomik, kültürel düşüncesi ve eylemi dönüp duruyor. Aynı şeyleri tekrar edip aynı duvara çarpıyoruz!

İnsanoğlunun tarihsel hiçbir kazanımını reddetmiyorum ancak bitmez tükenmez sorunların ve krizlerin çözümüne dair ezberleri aşmak gerektiğini düşünüyorum. Debeleniyoruz.

Usulde / temelde / ilkede hata yapan, esasta / özde hataya mahkûmdur oysa...

Sovyetler Birliği dağılırken rahmetli gazeteci Hasan Yalçın dedi ki: "Kafamızı duvara vuracağız, düşeceğiz ama kalkıp tekrar yürüyüşe devam edeceğiz."

Bu yüksek iradeye itirazım sadece "yola" dair, kuşkularım var! İnsanoğlunun iyi bir dünya yaratma hedefine saygı duyuyorum ancak diyorum ki; "yol" üzerinde de düşünmek gerekmiyor mu? Ya "yol" hep çıkmaza götürüyorsa! Bir şeyi eksik mi yapıyoruz?

Bu tartışmaya, neredeyse artık bir tür muhafazakârlığa dönüşen aydınlanma dayatmasıyla başlamak gerekmiyor mu?

Nasıl Avrupamerkezli tarihçilik var ise, kökünü (Sokrates, Platon, Aristo gibi) Yunan ve (Cicero, Seneca gibi) Roma'dan alan Avrupamerkezli bir aydınlanma felsefesi yok mu? Çin veya Hint felsefesi nerede?

Hume, Descartes, Diderot, Leibniz, Kant, Rousseau, Locke, Spinoza, Voltaire vs biliyoruz... Meksikalı, İranlı, Arap kaç filozof okuduk?

Tartışmıyoruz, sanki hep aynı ezber cümleleri kuruyoruz...

Bir şeyi abartmak için mutlaka başka bir şeyi küçültmeleri gerekiyor.

"Dönüşüm" ile Kafka'nın Samsa'sı yapıldı günümüzde insanlık: Baş kaldırmayan, yaratıcı olmayan ve sadece hayatta kalma içgüdüsü ile yaşayan bir hamamböceği!

Asıl "virüs salgını" bu, asıl "çip takmak" bu; insanı Samsa'ya dönüştürmek! Yılgınlık, çaresizlik dayatılıyor insanoğluna ve

ardından tüm ağır sorunların altından böyle kalkılacağına inanması isteniyor. "Kaldıracın" adına "bilim" diyorlar...

Bilim-kapitalizm ilişkisini sorgulayan-tartışan solcu var mı? Yapmayalım mı; "bilim" denileni sorgulamayalım mı? Yöntemini, malzemesini, ekonomi-politiğini sorgulamayalım mı?

Tek yönlü hegemonyaya karşı asıl panzehir düşünmek ve sorgulamak değil midir?

Ne yazık ki, 12 Eylül darbesinin ürünü cahil ve yılgın yığınlarından destek buluyorlar. Benzetme yapmalıyım:

Albert Camus'nün *Veba* romanı İkinci Dünya Savaşı'ndaki direnişle ilgili yazılmış en büyük eserlerden...

Veba'da savaştan bıkmış, erken yenilginin suçluluğu altında ezilmiş ve geleceğe kuşkuyla bakan bir nesil anlatılmakta...

Bizim sol bugün budur. Popüler kültürden kafasını kaldıramamaktadır.

Bizim sol, örneğin "bilim" yalanıyla kapitalizmin sömürü aracı haline dönüştürülmüş tıbbın güvenilirliğini tartışmak zorunda.

"Bilim"i kapitalizme esir düşmenin kılıfı yapan küresel sömürüyü görmek zorunda. Kendine "aydın" diyen biri, bu yalan düzenini nasıl kabul eder? İnsanlığın ve doğanın sonunu hazırlayanlar insanlığın kurtarıcısı olabilir mi?

Bilgiyi ve teoriyi ıskalamış, şiirle, türküyle ya da aile-akraba-mahalle aidiyeti ile solcu olanlar da elbet bir gün ikna olacak. Biliyorum, bu hiç kolay değil.

Büyük İskender, sonuçları hesap edilemez bir karar almak üzeredir. Geleceği haber veren bir büyücü kadından bahsederler. Hemen falcı kadını huzuruna çağırır. Kadın büyük bir ateş yakılmasını ve çıkan dumandan, kitap okur gibi, geleceği okuyacağını söyler. Ancak uyarısı vardır; İskender dumana dikkatlice bakarken, ne olursa olsun aklına timsahın sol gözünü getirmeyecektir. Sağ gözünü getirebilir, onun etkisi yoktur ama sol gözünü asla!

İskender kızar, timsah da nereden çıkmıştır, ne alakası vardır timsahın sol gözünün! Kadın "sihir böyle" der.

İskender vazgeçer. Bilir ki sizi bir şeyi düşünmekten kaçınmaya zorladıklarında, o şeyden başkasını düşünemez olursunuz.

Bizim sol düşünmeyi unuttu. Oysa düşünme öğrenilir. Felsefe fakiri bir toplumda teori üretilemez. Bu sebeple Türkiye'de "insanın oluşma süreci" çok yavaşladı. Bunu yıkmak zorundayız.

Epistemik cemaat

İlk söz, bilim sosyolojisi üzerine çalışmış "Karşı Mahalle"den bir akademisyende... Tarih, 3 Ekim 1991. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümündeki doktora jürisinin karşısında bir akademisyen var: Hüsamettin Arslan.

Sunduğu doktora tezi sonra kitap oldu: *Epistemik Cemaat Bir Bilim Sosyolojisi Denemesi*[1]

Arslan'ın doçentlik tezi ise şuydu: *Yöntemi Aşan Bilim: Kurtarıcı ve Kutsal Bilim Anlayışına Reddiye*

Kitap yaptığı doktor tezinin önsözünde şunu yazdı:

"Bu bir 'bilimsel bilginin sosyolojisi' çerçevesinde entelektüel denemedir...

Türkiye'de müfredat programlarına ve devletin resmi ideolojisine içeriğini armağan eden (dayatan) bir bilim anlayışının eleştirisidir...

Elinizdeki metin bilime değil, onun egemen kavranış biçimine; bilime değil, bilimle ilgili egemen bilim ideolojisine muhaliftir..."

Şunu tahmin etmek zor değil. Bilimsel bilgi nedir, bilimsellik adı altında inşa edilen yöntemler nedir sorgulamasını yapan herkes bu ülkede hışma uğrar! *Saklı Seçilmişler* ve *Kara Kutu* kitaplarımda başıma geldi... Bu konuda çok yazdım, tekrarlamayacağım. Karşı çıkanların "ama bu bilim" dışında tek lafları olmadı! Ezberlemek, bilmek değil; farkında değiller. Neyse...

Hüsamettin Arslan akademik yaşamı boyunca bu bilim dayatmasını sorguladı; bilim sosyolojisi üzerine çalıştı...

Batı aydınlanma ideolojisi sorgulanamaz denilen, buyurgan bir otoriter bilim dayattı insanlara... Bu egemen "bilim ideolojisi"ne eleştiriyi ancak gericiler, yobazlar, bilimdışı insanlar getirebilirdi! Bu iddianın sahibi ise epistemik bilgi cemaatiydi. Bunlar antidemokrattı; farklı olana ve çeşitliliğe tahammülleri yoktu.

---

1 Hüsamettin Arslan, *Epistemik Cemaat Bir Bilim Sosyolojisi Denemesi*, Paradigma Yayınları, 2019.

Böylece "ayrılık hegemonyası" sardı dört yanı... İnsanoğlunun binlerce yıllık kadim bilgileri ve gelenekleri, yani laboratuvar alanına sokulmak istenmeyenler, bilimsel değildi.

Peşinen doğru kabul edilen bilimin yöntemi bile tartışılamaz sayıldı. Böyle böyle tekdüzelik hâkim kılındı...

Sağcılaştırılan İslam ve düşünmeyen sol da bundan nasibini aldı. Bilim yönteminin kapitalizmden bağımsız olup olmadığını bile sorgulamadılar, toptan kabul ettiler.

Yönteme karşı çıkanları bilim düşmanı ilan ettiler. Hele hele genellikle doğa bilimleriyle anılan pozitivist yöntem sosyal-siyasal bilimlere uygulanınca sol, bilimle aldatıldı!

Sol görüş sıkıştığı bu toptancı kaba hegemonik anlayıştan nasıl kurtulacak? Zor. Tek yönlü kavrama yöntemi solu sağcılaştırdı! Kaba bir "pozitivist çember" içinde dönüp duruyor.

Peki, akademik yaşamı boyunca bilim sosyolojisi üzerine entelektüel sorgulama yapan Arslan'a sağcı diyebilir miyiz?

Asıl mandacılık

Bakınız:

Batı'nın her dayattığını sorgusuz kabul etmek "modern mandacılıktır". Sol, Atatürk'ü bile anlamadı...

İşin özünde kolayı ve kolaycılığı seven, cüreti ve kibri bol yazar ile okur yaratıldı!

Yeni yazar türü, bilmeye öğrenmeye çalışmıyor; kelime oyunlarıyla ezberi tekrarlayarak kolay yolu seçiyor. Çünkü, yüzeyde kalıp çoğunluğa uymak kolay; tıpkı papağan gibi yapılan tekrarlar size hep ödül ya da alkış olarak dönüyor...

Kurnazca akıl yürütme tembelliği zamanla ahmaklığa sebep oluyor. Oysa yazar kolay okuyucu avcısı değil, okuyucusunu zorlayandır.

Ve yazı yazmak, eylem yapmaktır. Eylem, muhalif harekettir; çubuğu tersine bükmedir...

Bunun için tek ihtiyaç teoridir. Kuram olmazsa pratik yaşamda savrunulur, kaybolunur.

Kaybolmak, sürüye katılmaktır.

Sürü olmak sorunun, sorgunun, çözümlemenin yani aklın ölmesidir. Sığ bir idare-i maslahatçılıktır...

Gerçek derindedir; atıldığı kuyunun dibinden çıkarılmayı bekler. Bulmak ve çıkarmak güç, yürek, çalışkanlık ister. Bu nedenle aydın arayan, bulan, tepki gösterendir. Dolayısıyla yalnızlığı göğüsleyebilen düşün insanıdır. Bugün en büyük sıkıntımız yalnızlıktan korkan aydının ölümüdür.

Aydın bugün lakırdı lincinden çekinip, her dayatılanı sorgulamaya korkuyor.

Ahlaki bağımsızlığını koruyamayan aydının, her zaman dar görüşlülüğün sığlığına kayma tehlikesi vardır maalesef...

Biliyoruz ki ülkemizde "değer enflasyonu" yaşanıyor; aydınımızı "koruma altına" almaya mecburuz. Yoksa kör bir nefretin ve insafsızlığın özgürlük ile yaşama sevincini yok etmesine boyun eğmiş oluruz...

Her daim yazdığımda okuyucunun büyük tepkisini aldığım kişilerin başında Alev Alatlı gelir!

Alev Alatlı'yı tanır mısınız?

"Dedi"... "Söyledi"... Bu eylemler dışında "yazdı" üzerine değerlendirmemiz yok. Düşünsel "çöldeyiz", bir damla suya muhtacız ve "vaha" beğenmiyoruz! Maalesef hiçbir şeyin önünü, arkasını "görme" çabasını göstermeyen, kusuru hep "ötekinde" arayan cehalet var karşımızda...

Vasatlık, Alev Alatlı'yı yazdıkları üzerinden değerlendirmiyor; okumuyor çünkü! Oysa, "doğurmak" ne zorlu bir süreçtir, can acıtır...

Kendisi ve ülkesi gerçeğini arayan Alatlı, yazmadan önce çok "topladı":

ODTÜ'de ekonomi-iktisat okudu... Dünyanın önemli işletme fakültesine sahip Vanderbilt Üniversitesi'nde kalkınma iktisadı ve ekonometri üzerine master yaptı... Ivy League içindeki Dartmouth College'de felsefe ve teoloji alanında doktora çalıştı... ABD'de öğretim üyeliği yaptı. İlahiyat ve medeniyet üzerine yoğunlaştı... Solcu 68 Kuşağı eylemlerine katıldı.

Türkiye'ye döndü; İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi ve Devlet Planlama Teşkilatı'nda görev yaptı... Kahire'de din çalışmalarını sürdürdü... ABD'de de bu kez California Üniversitesi'nde dilin psikoloji alanında etkileri üzerine araştırmalar yaptı... Berkeley Üniversitesi projesinde yer aldı...

Cumhuriyet gazetesinde çalıştı... Yalçın Küçük'ten Aziz Nesin'e solcu aydınların kurduğu Türk yazarlar kooperatifi YAZKO'da başkan yardımcılığı görevinde bulundu...

Sonra bilgisini ülkesine vermeyi görev bildi.

Fikri ve vicdanı hür Alev Alatlı, yaşadığımız "kuraklık" döneminin verimli aydını oldu. Yazdıklarında önceliği, büyük yalanlarla yabancılaştırılan sol ve sağın ülkeden kopukluğuna verdi... Batılılaşma ezberini yıkmak istedi, sahici yerliliği savundu... Ülkenin kronikleşmiş toplumsal sorunlarına, fildişi kuleden değil içeriden, samimi tahlil çabasına girişti:

Or'da Kimse Var mı? serinin ilkini 1992'de yazdı: *Viva La Muerte*... İspanyol faşistlerin iç savaşta ölümü yücelten sözünden yola çıkarak, "emanet kafa" sol popülizmin göstermelik ölü seviciliği methiyelerini eleştirdi. (Ki bu, 1986'da yazdığı *Aydın Despotizmi* çalışmasını edebiyata dönüştürmesiydi.)

Alatlı, *Valla Kurda Yedirdin Beni* isimli kitabında sol ile siyasal Kürtçülük ilişkisini ele aldı. Solcu lümpen Kürtçülük üzerinden "arada kalmışlığı" anlattı. "Bizi terör değil paçozluk dağıtacak."

Sonra yazdığı *O. K Musti, Türkiye Tamamdır* isimli kitapta ülkücü hareketin nereden nereye dönüştüğünü yazdı.

Serinin son romanını yıllar sonra 2013'te kaleme aldı: *Beyaz Türkler Küstü*

Kimine yöntemi sert gelebilir, çünkü "döverek" öğretmeye çalıştı!

Kalemi "anahtar" olan Alatlı tükenmeyen enerjisiyle, sorunların kaynağı her "kapıyı" açmak istedi:

İki kitaplık *Schrödinger'in Kedisi* romanlarında, "Yeni Dünya Düzeni tarikatına" yenik düşmüş Türkiye'yi anlattı...

Üç kitaplık *Aydınlanma Değil Merhamet, Dünya Nöbeti, Eyy Uhnem! Eyy Uhnem!* dizisiyle, Rusya ve Türkiye'nin ortak Batılılaşma sorunlarını ele alan *Gogol'un İzinde* kitaplarını yazdı. Alatlı, Avrasyacı idi...

Dört ciltlik *Batı'ya Yön Veren Metinler* ile beş ciltlik *Bize Yön Veren Metinler* serileri okullarda ders olarak okutulacak nitelikte...

Hangi eserini hatırlatayım. *Fesüphanallah* ve *Hafazanallah* ile *Kadere Karşı Koyma AŞ* kitaplarını köşemde yazdım. Hakaretlere maruz kaldım. Anlıyorum aslında:

"Öğrenme alışkanlıklarımızı değiştirmek kolay olmuyor. Bireysel idrak bugünden yarına oluşmuyor. Sistemleştirilmiş malumatı kılçıklarından ayırmak sabır, 'gerçek'e ulaşmak cesaret ve zaman istiyor" tespitinde bulundu put kırıcı Alatlı.

"Bilin ki çözümü olmayan 'mesele' olmaz. 'Mesele' varsa, çözüm mutlaka vardır; mesele 'mesele'yi tanımak. Teşhisi doğru koyarsanız mutlaka çözersiniz. Farklı pencerelerden bakmayı öğrenmeli, 'mesele'yi onu oluşturan düşünce biçimlerinizi kullanarak çözemeyeceğinizi idrak etmelisiniz..."

Başına gelenleri biliyordu Alatlı:

"Bu toplumda 'biliyor olmak' mutlak surette bir haksızlığa maruz kalmak demektir. Çünkü bilgi borçlandırır, 'anlamak' zorunda bırakır. Cahil, acıma duygusu uyandırır. Yıkıcılığı bağışlanır. Bu, onların lüksüdür..."

Alev Alatlı sağcı mı, solcu mu? Ah, ah... Bunu sorar hale geldik?

Ebuzer sağcı mı?

Zalim Muaviye'nin sömürü ve lüks düşkünü yönetimine isyan ettiği için Rebeze Çölü'ne sürülen Sahabe Ebuzer Gifari'ye "sağcı" diyebilir misiniz?

Adı, Cundub bin Cunade bin Sekan...

Tam doğum tarihi bilinmiyor. Lakabı "zerr" yani altın, zenginlik ve servet demek.

Oysa Ebu Zerr çobandı. Yeni dini ve peygamberini daha yakından tanımak için Mekke'ye gitti; Hz. Ali'nin evinde misafir oldu ve Hz. Muhammet ile tanıştı, iman etti.

Ebu Zerr, ilk "muhacir" Müslümanlardandı... Tarihçi Taberi'ye göre Ebu Zer, İslamı kabul eden dördüncü ya da beşinci kişiydi.

Hz. Muhammet'ten "Abdullah" adını aldı. Beni Gifar kabilesi de 629 yılında Müslüman oldu. Bir yıl sonra... Yaklaşık bin kişiyle Halit bin Velit'in komutanlığında Huneyn / Taif seferine katıldı. Bizans'a karşı yapılan Tebük Savaşı'nda bulundu. Ebu Zerr İslamiyet'in ilk savaşlarında hep vardı.

Onun için Hz. Osman'ın iktidarına kadar hiçbir sorun yoktu. İcraatlarından rahatsızlık duymaya başladı ve bunu yüksek sesle dile getirdi. Zenginlikleri biriktirenlere cehennem ateşini vaat eden Kuran'dan ayetler okudu.

"Ne zaman yoksulluk bir kapıdan girerse, din başka bir kapıdan çıkıp gider."

Ebu Zerr, gittikçe yoksullaşan halkın ve adaletin sesi oldu. İlk sahabelerden olduğu için halk tarafından çok saygı görüyordu. Ebu Zerr inatla soruyordu:

"Neden halife Osman ipek giyiyor?"

"Neden Dar'ül Hilafe'de en leziz yemeklerle donatılmış sofralar kuruluyor?"

"Neden hilafet şûrasında yer alan Zübeyr'in her gün çalışarak kazandıklarını ona getiren tam bin kölesi var?"

Ebu Zerr, Hz. Muhammet'in yaşamından örnekler veriyordu: "Aylar geçiyordu ki, Peygamber'in evinde yemek ateşi yanmıyordu. Peygamber'in evinde yemek çoğunlukla su ve hurmaydı. O, kendini açlıkla imtihan ediyordu ve çoğunlukla açlığa dayanmak için karnına taş bağlıyordu. Giyimi, yiyeceği ve mütevazi evi ile biz Suffa ehline teselli veriyordu. Yersizdik, çoğu zaman açtık, içimizden bir grup her gece onunla yemek yerdi, ne zaman evinde yemek pişirilse, bizi misafir ederdi. Arpa unu ve hurmayla yapılan bir yemekti bu..."

Ya peygamberin evi?

Hz. Muhammet, külliyenin yapımında kendisi de çalıştı. Hurma kütüklerinden sütunları, hurma dallarından çatısı, taşlardan duvarları vardı. Hemen bitişiğindeki ev bölümü (bugün kabirdir) kerpiçtendi. Evin "Suffa" denilen bölümü eğitime ve yoksullara ayrılmıştı. Bir dönümlük ev arazisinin 35 metre uzunluğunda ve 30 metre genişliğinde taş temel üzerine, pişirilmemiş kerpiçten örülü duvarları vardı. Batıda Babürrahme, doğuda Babücibril ve güneyde Babülcenubî olarak üç kapısı bulunuyordu...

Minik odaların tavanı elin değdiği yükseklikteydi. Damları topraktandı. Zeminleri kumdu... Evlerin kapısı yoktu. (Evine ilk kapı yapan kişi Süheyl b. Amr oldu ama Hz. Ömer hemen bundan vazgeçmesini istedi.)

Hz. Muhammet'in evinde, zeminden ancak altına eşya konulabilecek kadar yüksek bir şerir (sedir denebilir) vardı. Evin en değerli eşyası buydu. Hz. Muhammet şerir üzerinde uyumayı severdi. Bir evde üçten fazla şerir bulunmasını israf sayardı. Halı, Araplar tarafından biliniyor ve kullanılıyordu ama Hz. Muhammet'in evinde yoktu. Hurma dallarından örülmüş bir hasır vardı sadece. Geceleri bu örtü, yatılan kısmı ayırmak üzere perde olarak da

kullanılıyordu. Döşeği, içine hurma lifi doldurulmuş deriden yapılmıştı. Uyurken üzerini örttüğü; çözgüsü kıl, argacı deve yünü basit bir "battaniyesi" vardı.

Seccadesi "humra" denilen hurma dalından örülmüştü. Ebu Davut'a göre, seccadenin bir bölümü yanıktı!

Hz. Muhammet, giyimde kuşamda olduğu gibi evlerin de aşırı süslü olmasını, örneğin çok süslü perdelerin kullanılmasını israf sayardı. Döşek konulan "sehve"nin (yüklük) önüne konan süslü perde nedeniyle Hz. Ayşe'yi uyardığı biliniyor.

Çok kimsede bulunmasına rağmen Hz. Muhammet'in lambası bile yoktu evinde. Sabaha kadar lamba yakanları uyarırdı...

Eve su dışarıdaki kuyudan getirilirdi. Zenginlerin kendi kuyusu vardı. Bazıları suyu parayla satınca, Hz. Muhammet Rume Kuyusu'nu satın alıp halkın hizmetine sundu.

Hz. Muhammet, hastalığı döneminde sadece Hz. Hafsa'da bulunan ve "mirken" adı verilen büyük bir bakır leğende banyo yapabildi... Yeşil sırlı çömleklere konan suyla abdest alıyordu.

Su kabı olarak nudar ağacından yapılmış "cümcüme" adı verilen bir bardak kullandı. Sonraki yıllarda Suriye'den getirilip hediye edilen bir cam bardağı oldu.

Hz. Muhammet, yere serilen deri sofrada yemek yiyordu. Evinin dışındaki tandırı komşusu Harise b. en-Numan ile birlikte kullanıyordu.

Mutfağının lüks aleti elek idi. Hz. Muhammet hayatını anlatırken hiç elenmiş undan ekmek yemediğini söyleyecekti. Evinde ekmek için tahıllar taş el değirmeninde kırılır, kepek üflenip alınarak bir kapta yumuşamaya bırakılıp, sonra hamur yapılırdı. Hz. Muhammet'in ellerinde, devamlı olarak kullandığı taş değirmen nedeniyle, hep yara olurdu. Bu değirmeni baba evinden getirmişti...

Hz. Muhammet, bir lokma bir hırkanın en değerli sembolüydü.

Ebu Zerr'in "Neden halife Osman ipek giyiyor?" sorusu İslamın savruluşunu durdurma mücadelesiydi...

Bardağı taşıran son olay şöyle oldu...

Adı, Ka'bu'l Ahbar idi. Yemen Yahudilerindendi. Sonradan Müslüman olmuştu; babası Yahudi bir din âlimiydi. Ahbar, Hz. Osman'ın danışmanlarındandı.

Ebu Zerr gibi devlet hazinesini kullanma şeklini eleştirenlere karşı Hz. Osman'ın en ateşli savunucusuydu.

Bir gün Hz. Osman, Ahbar'a sordu: "Bir insan malının zekâtını verdikten sonra, onda bir kimsenin hakkı kalır mı?"

Ahbar, "Hayır, bir kimse zekâtını verdikten sonra dilerse bir kerpiç altından, bir kerpiç gümüşten bile ev yapabilir" diye cevap verdi. Bunun üzerine Ebu Zerr hiddetle Bakara suresinden (2/177) ayet okudu:

"Yüzlerinizi doğu ve batı yönüne çevirmeniz hayırda iyilik değildir... Sevdiği malını, Allah'ı hoşnut etmek için; yakınlarına, yetimlere, yoksullara, yolda kalan gariplere, isteyenlere ve boyunduruk altında bulunup hürriyetine kavuşmak isteyen köle ve esirlere veren(dir)..."

Ekledi: "Görmez misin yalancı Ahbar! Benim dinimi sen mi öğreteceksin bana? Allah'ın mal biriktirmeyi yasakladığını ve hayır yolunda bulunmayı emrettiğini görmüyor musun?"

Bu son tartışma oldu... Ebu Zerr Şam'a sürgüne yollandı. Gittiği Şam'da da bu kez Emeviler ile anlaşamadı: "Ey Muaviye, eğer bu sarayı kendi paranla yapıyorsan, israftır; yok eğer halkın parasıyla yapıyorsan bu ihanettir" dedi.

Muaviye, Ebu Zerr ile arasını düzeltmek için rüşvet vermeyi denedi. Bir köle ile altın kese gönderdi. Köle Ebu Zerr'e yalvardı: "Ben bile köleyim; beni kabul etmezseniz canımdan olabilirim."

Ebu Zerr'in cevabı net oldu: "Eğer bunu kabul edersem, o zaman ben bir köle olurum."

Muaviye vazgeçmedi; Ebu Zerr'i evine davet edip tehdit etti: "Eğer Halife Osman'ın izni olmadan bir peygamber sahabesini öldürecek olsaydım, bu sen olurdun! Yoksul tabakayla aramı açıyorsun; onları bize karşı ayaklandırıyorsun; seni öldürmek için izin almalıyım!"

Ebu Zerr rahattı: "Eğer Allahın resulünün sünnetine uygun davranırsan seninle sorunum olmaz."

Sonunda Muaviye Hz. Osman'a bir mektup yazarak Ebu Zerr'in Şam'dan da sürülmesini istedi. Ebu Zerr tekrar sürgün edildi ve Medine'ye döndü. Burada da yanlış bulduğu her şeyi korkusuzca haykırmaya devam etti. Hele Hz. Osman'ın amcaoğulları Mervan, Haris ve Zeyd bin Sabit'e devlet hazinesinden yeni kredi açtığını öğrenince isyan etti.

"Stokçuları, biriktirenleri azapla müjdele... Altın ve gümüşü biriktirip Hak yolunda harcamayanları elim bir azap ile müjdele..."

gibi ayetleri okuması, başta Hz. Osman ve diğer kademedeki yöneticileri kızdırdı.

Ebu Zerr yine uyarıldı. Yine sürgünle tehdit edildi. Cevabı şu oldu:

"Osman bana Allah'ın ayetlerini okumamı mı yasaklıyor? Allah'ın emrini terk edenleri ayıplamayayım mı? Yemin olsun ki kılıcı boynuma dayasalar da doğru bildiğimden şaşmam, hakikati haykırmaktan asla geri durmam."

Üçüncü kez sürgün edildi... Bu kez sürgün yeri Medine yakınlarındaki Rebeze Çölü idi. Eyersiz deve üzerinde, sadece tek kızı refakatinde sürgüne gönderildi.

Yoksulların temsilcisi Hz. Ali sürgün kararına karşı çıktı; hatta şehrin dışına kadar oğulları Hz. Hüseyin ve Hz. Hasan ile Ebu Zerr'e eşlik etti.

Hz. Osman, Ebu Zerr'in başına Mervan ve askerlerini koydu. Bunlar doksanlı yaşlarına gelmiş Ebu Zerr'in yolculuğunun daha da zor geçmesi için ellerinden geleni yaptılar. İddiaya göre Ebu Zerr, askerler tarafından yolda dövülerek öldürüldü. Yıl, 652 idi.[2]

Tarihin her döneminde zorba iktidarları yıkıp "Kerim Devlet"i inşa etmek isteyenlerin başına gelenler benzerdir.

İdealist Ebu Zerr'e sağcı diyebilir misiniz?

Arızalı ilişki tespiti

Günümüzden bir isim vereyim:

Akif Emre gazeteciydi...

Tanışmıyorduk, okuyordum, bilgileniyordum. Ne yazık ki, 60 yaşında çalışma masasının üzerine yığılıp kaldı. Çok üzüldüm. Hele "Bizim Mahalle"de, "*Yeni Şafak* gazetesinden bir tetikçi eksilmiş" sözünü duyunca kahroldum. Demek, "mahalleler" bu derece birbirinden koptu, insanlar bu derece kin dolu! Yazık, günah!

Ani ölümünü duyduğumda, "Ah, keşke tanışsaydım, sohbet etseydim; ne eksiklik" dedim içimden...

Yazardı, belgeselciydi; bana sorarsanız hepsinin üstündeydi. Sufi idi; nefsine hâkimdi. Nemalanma nedir bilmedi. Basitliğe tamah etmedi; "Jeep kültürüne" yenilmedi, "eşyanın kölesi" olmadı.

---

2 Adıyaman / Kahta Ziyaret Köyü'nde Ebu Zerr'e ait olduğu iddia edilen ve Sultan IV. Murat tarafından Bağdat Seferi dönüşünde inşa ettirilen bir türbe bulunmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 2012 tarihinde ihale ettiği restorasyon hâlâ bitirilemedi! Resmi tarih nedir, merak ediyorsanız Ebu Zerr hakkında vakıflar sitesindeki yazıları okuyun, ancak bu kadar çarpıtma olur!

Tamahkârları sevmedi, Üsküdar'ın dolmuş müşterisiydi. Hep mütevazı. Hep sokakta yaya...

Kâbe'sini kaybedenlerden değildi. Siyasi muktedirlere hep muhalif oldu. Cemaati yok, partisi yok. İslamcı değil; samimi Müslüman...

Fikrin namusuna inançlı, kalemi keskin, sözünün eri, marifet ehli. "Huysuz" derlerdi oysa zordu erdemli olmak! Çoğu zaman kırıldı, tek ses çıkarmadı; kapıları usulca kapatıp, çıktı gitti. Dimdik yürüdü. Dönekleri, yandaşları hiç sevemedi. Mahallesi kalabalıklaştıkça o yalnızlaştı. İktidarın getirdiği yozlaşmadan, kibirden utandı. Hiç bozulmadı. İnsan kaldı. İktidarda iken yenilgiyi gören ilk kişi oldu! Sebat eden, akif, davasına âşık...

Akif Emre sağcı değildi, muhafazakâr değildi; *Küreselliğin Fay Hattı* kitabının yazarı bir antiemperyalistti...[3]

Dedi ki:

"İslam, eğer kapitalist ilişki biçimlerinin payandası ve tüketim toplumunun bir parçası olarak popüler kültürün nesnesi haline geliyorsa, bu Müslümanlık ile kurduğumuz ilişki son derece arızalı demektir..."

Suriye'ye saldırı başladığında 29 Ağustos 2013'te şunu yazdı:

"Bugün hedeflerin Amerikan füzeleriyle vurulmasını kurtuluş umudu olarak görenler, başkalarının yazdığı senaryo ile sahaya inerken, bir gün Amerikalılara muhtaç olacaklarını da göremeyenlerdir... Türkiye başta olmak üzere bölgede hepimiz akıl tutulmasının değil akıl zehirlenmesinin mağdurlarıyız. Her şeyden önce zihinleri, vicdanları zehirleyen tesire karşı panzehirin ne olduğu üzerine yeniden düşünmek durumundayız. Sahte oluşumların sahte çözümleri önümüze yeni ufuklar açmaz, sadece serap çıkarır..."

Akif Emre haklı çıkmadı mı? 18 Mayıs 2017'de son yazısında şöyle diyordu: "İşittiklerimizden dolayı, bildiklerimizden dolayı acı çekmeye başlıyoruz. Birebir şahit olamasak bile. Acı çekmeye icbar ediliyoruz sanki ya anlatılanlar gerçek olduğu için yahut gerçek yerine sahte gerçekler ikame edildiği için. Bu denli yozlaşmaya, çürümeye mahkûm olmak duygusu bizatihi insanın içini

3 Akif Emre, *Küreselliğin Fay Hattı*, Yöneliş Yayınları, 2002.

kemiren bir şey. Sadece insan teki olarak her birimiz değil, toplum da içten içe çürüyor..."

Mahallesindeki yalnızlığını sanırım anlıyorsunuz. Akif Emre'nin evi, Bizim Mahalle'ye sınırdı. Bir el mesafesindeydi uzaklığımız. Makalelerini Odatv'de yayınlardık kime zaman... Akif Emre vicdanlı bir entelektüeldi, aslında mahallemiz aynıydı. Akif Emre'yi iyi bilirdik!

O halde şu tartışmayı derinleştirmeliyiz: İslam sağcı mı?

Somut örnekler üzerinden gitmek daha aydınlatıcı oluyor:

Kızıl İslam

Adı, Mustafa Kenan Aybastı, yönetmen. En son "Yolculuk" filmi vizyona girdi. İslamcı çevrede yetişen bir gencin canlı bomba olmasına giden süreci anlattı...

Odatv'ye verdiği röportajda şöyle dedi:

"Gericilikle ilgili, soldan eğer biri film yapacaksa benim yapmam iyi olur diye düşündüm. O dünyayı iyi bildiğim için hem üzerimdeki bir yükten kurtuldum, hem bir komünist sinemacı olarak görevimi yerine getirmiş oldum..."

Karşınızda imam hatipli ve solcu bir yönetmen var. Üsküdar İmam Hatip mezunu. Solcu olmasına giden süreç hiç kolay olmamış. Filminde kendi hayatından örnekler var:

"Filmde bir burun kırma sahnesi var; o burun aslında benim burnum. Cuma namazından döndüğümüzde bulunduğum grup itibariyle namazı biraz farklı kılıyordum, Şafî namazına benzerdi ama Selefi namazı diye bir şey kılardık. Babam klasik bir muhafazakârdı; çıktık camiden eve dönerken, 'Sen ne biçim namaz kılıyorsun' diye sordu, ben de 'Ne var ki baba, Şafî'ye göre kılıyorum' dedim. Babam Şafî'yi, Şia diye anladı, 'Şiacı mı oldun lan başımıza' deyip koydu yumruğu suratımın ortasına. Dinciler; sert bir muhafaza çabası içindedir, değişiklikten, farklılıktan hazzetmez; bundan çok çekinir ve bunu şiddetle bastırmaya çalışırlar.."

Bir İmam Hatipliyi daha tanıtacağım:

Namık Kaya Aksaray İmam Hatip mezunu. O da antikapitalist bir devrimci. *Abdestli Kapitalizme Karşı Kızıl İslam* adlı kitabı 2016 yılında çıktı.[4]

4 Namık Kaya, *Abdestli Kapitalizme Karşı Kızıl İslam*, Kaynak Yayınları, 2016.

Hz. Muhammet'in kızıl rüzgâr hadisinden ilhamla kitaba bu ismi verdi:

Kızıl rüzgâr hadisi, "ganimet zengin ve mevki sahibi kimseler arasında dolaşan bir meta haline getirildiğinde, emanet edilen şeyleri emanet alan kimseler yağmalayıp kendi mülkü haline dönüştürdüklerinde, zekât bir angarya ve ceza kabul edildiğinde, bir topluma o toplumun en rezilleri yönetici olduğunda kızıl rüzgâr bekleyin" mahiyetinde...

Geleneksel dindarlık, kıyameti sadece dünyanın bitimiyle başlayan olaylar olarak algılar, kıyametin devrim hareketi olduğunu akla getirmez veya görmezlikten gelir.

Kızıl rüzgâr hadisi, düşünsel hareketler ile eylemsel tezahürleri anlatır. İslam, egemenleri, kodamanları, bir eli yağda ötekisi balda olanları ve topluma hükmedenleri yerinden eden, altı üste çıkaran, üsttekileri alta indiren, iktidar ve nimetin sahiplerini değiştiren bir devrim hareketiydi. Egemenlerin, devrimin mimarları olan peygamberlerden korkmasının asıl sebebi onların deviren, yerle bir eden devrimci hamleleridir. Yoksa Firavunlar, Nemrutlar ve Ebu Cehiller ,Tanrı vardır veya yoktur polemiği yapan cahiller değillerdir...

Namık Kaya'nın kitabını elimden bırakamadım. Bir kez daha gördüm ki bizim imam hatipliler, Muaviye'den beri devam eden Arapçılık merkezli hurafelere büyük eleştiriler getirmeye devam edecek...

Tesadüf. Yine o hafta tanınmış bir işadamının yemek davetine katıldım. Kitaplığında hadis âlimi Buhari'nin 11 cilt kitabını gördüm. Biliyorsunuz kimileri için Kuran-ı Kerim'den sonra en sağlam kaynak Buhari'dir...

Yemekte söyleyecektim, sustum. En iyisi yazmak dedim. Çünkü "Hadis tapıcılar" insanların kafasını karıştırıyor. Dikkat ediniz, bunlar Kuran ayetlerinden pek alıntı yapmazlar!

Kuşkusuz hadis konusunda toptan reddiye söz konusu olamaz. Ama şunu bilmelisiniz:

Buhari yaşamında kitap yazmadı. "Buhari'nin kitabı" diye bilinen *Sahih-i Buhari* adlı eseri İbni Hacer derledi. Buhari ile İbni Hacer arasında 596 yıl var!

Bu söylendiği zaman kimi ulema der ki, "İbni Hacer derlemesini bir diğer hadisçi olan El-Khushaymani'ye dayanarak yazmıştır."

Komik... İbni Hacer ile Khushaymani arasındaki yıl farkını, 463 yıla düşürürler! Buhari ile Khushaymani arasındaki yıl farkı da 133 yıl. Sonuçta, İbni Hacer'den önce hadis kitabı yok...

Peki, *Sahih-i Buhari* ciltlerinde neler var:

– Kadınların akıl ve dini eksiktir.

– Fatiha okunarak yapılan üflemelerle akrep sokması tedavi edilir.

– At, ev ve kadında uğursuzluk vardır.

– Bir kimsenin mümin ya da kâfir olacağı anne karnında belli olur.

– İsrailoğulları olmasaydı et kokmazdı.

– Havva olmasaydı kadınlar kocalarına ihanet etmezdi.

– Kadın, eşek ve köpek namaz kılanın önünden geçerse namaz bozulur.

Son yıllarda kerameti kendinden menkul dincilerin, sizleri şaşırtan "hamile kadın sokağa çıkmasın" gibi konuşmalarının kaynağı bu tür hurafeler işte...

Buhari değerlidir kuşkusuz ama ona atfedilen hadis derlemeleri ne derece doğrudur, tartışılır. Örneğin Ebu Hureyre'nin Hayber Savaşı'nda Hz. Muhammet'in yanında olduğu hadisine nasıl inanılır? Hureyre bu savaştan sonra İslama girdi. Keza Hz. Muhammet'ten sonra ilk ölen eşinin Sevde olduğu gibi yanlışlar da var. Kimi hadisler Kuran ile çelişir...

Umuyorum ki bizim imam hatipli gençlerimiz bu uydurmalara son vererek, Türkiye'de oluşturulmaya çalışılan hurafelerle dolu Arapçı Cahiliye dönemini bitirecek...

O halde tespitimizi bir basamak daha yükseltelim. İslam ile sol arasına kimler girdi?

"İslam Sosyalizmi" kitabına sansür

Devrimci Müslümanlar hareketinden Mehmet Lütfi Özdemir *Rıza Şehri* adlı romanını 2013 yılında yayımladı.[5] Romanda; İstanbul'da taksicilik yapan Ali, bankadan aldığı krediyi ödeyemeyince tek varlığı olan evini kaybediyor ve intihar ediyor. Ali sonra

5 Mehmet Lütfi Özdemir, *Rıza Şehri*, Rebeze Kitaplığı, 2013.

gözlerini çölde açıyor ve burada yeşillikler içindeki Daru's-Selam adlı şehre gidiyor. Bu şehirde para geçmiyor, özel mülkiyet, sınıflar, sömürü yok; herkes dayanışmacı ve yardımsever. Herkes işini Allah rızası ve toplum için yapıyor...

Daru's Selam; Barış Yurdu'dur ve kaynağı Kuran'dır.

"Oysa biz o ülkede güçsüz düşürülenlere lütufta bulunmak, onları önderler yapmak, onları (ülkelerinin) vârisleri kılmak istiyorduk." (Kasas / 5)

Samimi Müslümanların talebi dünyevi bir cennet kurmaktı.

Yüz yıldır milliyetçiler ile Müslümanlar hep iç içe oldu. Peki, Müslümanlar ile sosyalistler arasına neden zamanla aşılması güç duvarlar örüldü?

"Peygamberden sonra İslam, sağcılığa doğru kaymaya başladı" diyen "Hodaperestan-i Sosyalist" (Allahperest Sosyalist) Ali Şeriati'yi benimsemeyen sosyalist olabilir mi?

Nurettin Topçu'suz, Cemil Meriç'siz, Melami Şeyhi Mecdi Tolun'suz, II. Abdülhamit'in süt kardeşi Nuri Bey'siz bir sosyalist hareket olur mu?

Sezai Karakoç, Zeki Kılıçaslan, İhsan Eliaçık gibileri yok sayılabilir mi?

Üsküdar'daki İstanbul Düşünce Evi'nin ya da Soğuk Savaşın ürünü Komünizmle Mücadele Derneği mirasını reddetmek için kurulan Kapitalizmle Mücadele Derneği'nin kapısı çalınmadan ittifaktan bahsedilebilir mi? Lüks otel iftarlarının alternatifi olan Yeryüzü Sofraları'na oturmadan birlikte mücadeleden bahsedilebilir mi?

Başarılı olmuş ilk İslami sosyalist hareket olan ve 1917 Devrimi'nde Sovyet Hükümetini destekleyen "Veysi Hareketi" nasıl bilinmez? O yıllar Kazan Müslüman Sosyalist Komitesi'nin mücadelesinden çıkarılacak ders yok mu?

Ya Siad Barre, Haki Misbach, Ali Şeriati, Yaser Arafat, Abdullah el-Alaylı, Celal Ali Ahmet, Kaddafi ve "Allah'a İbadet Eden Sosyalistler Hareketi"ni kuran Muhammed Nehşeb gibi Müslüman solcular?

Muhammed Ali Cinnah 26 Mart 1948'de Chittagong'da halka seslenirken ne demişti?

"Pakistan'ın insanların eşitliği ve kardeşliğini vurgulayan toplumsal adalet ve İslami sosyalist temellere dayanması gerektiğini söylerken yalnız benim değil milyonlarca Müslümanın da duygularını dile getiriyoruz."

Yine Pakistan'dan örnek vereyim: Pakistan'ın ilk Başbakanı Liyakat Ali Han, 25 Ağustos 1949'da aynı şekilde konuştu:

"Bugünlerde konuşulan pek çok 'izm' var. Ancak bizim için sadece bir 'izm'in var olduğuna karar verdik. O da kısaca bu topraklardaki herkesin yiyecek, giyecek, barınma, eğitim, sağlık gibi konularda eşit haklara sahip olması anlamına gelen İslami sosyalizmdir. Bu şeyleri insanlarına sağlayamayan ülkeler asla gelişemezler. 1350 yıl öncesine dayanan bu ekonomik program bizim için hâlâ en iyi ekonomik programdır. Aslında insanlar hangi sistemleri denerse denesinler, en sonunda başka bir isim ile isimlendirecek olsalar bile İslami sosyalizme geri döneceklerdir..."

Yön aynıdır; yollar değişik sadece! Adacıklara hapsolunmamalı. Müslümanlar olmadan mazlumlar ittifakı kurulamaz. Ancak bu birlikteliği engellemek isteyen güçler var:

Suriyeli Mustafa Sıbai'nin *İslam Sosyalizmi* kitabını 1969 yılında çeviren bir yayınevi, sosyalizme tepkisi nedeniyle kitabın belli bölümlerini çıkararak, yani sansürleyerek yayınladı! Tüm mesele bu. Tüm mesele Müslümanları tek taraflı bir propagandaya maruz bırakmak.

Dinciliğin doğması yeni değil. Dincilik, putçu, tefeci, kölecilerin iktidarı. Dincilik, İslamı bayağılaştırmak. Dincilik, sürüleşmek...

Ki bilgisi düşüncesi karışık insanlar da yok değil:

Kafası dağınık adam: Nuri Pakdil

Dönemin Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar ile MİT Müsteşarı Hakan Fidan edebiyatçı Nuri Pakdil'i Ankara'daki evinde ziyaret etti. Neler denmedi ki:

"Erdoğan'ın izin vermesiyle Akar ve Fidan bu ziyareti gerçekleştirdi!"

"Erdoğan'ın amacı, referanduma giderken her daim yaptığı gibi bu tür tartışmalar çıkararak muhafazakârları yanına çekmek!"

Bunlar doğru mu? Bilmem... Ben size bildiğimi yazayım...

Kimdir Nuri Pakdil? Oyun yazarıdır ama oyunları iyi değildir.

Şairdir ama şairliği kötüdür. Çevirmendir ama Arapça şiirleri Fransızcadan Türkçeye çevirmiştir!

Edebiyata çok emek harcamıştır; 1969-1984 arasında *Edebiyat Dergisi*'ni çıkarmıştır. Okumaya tutkundur ancak analitik düşünceye sahip değildir...

İslamcıdır. "Muhafazakâr" ya da "sağcı" denilmesini kabul etmez. "Devrimciyim" der, kendini, "kurşun yemiş bir gerilla göğsüne" benzetir, "hiç dönmemiş partizan" olduğunu söyler.

Kendini "kapitalizm, emperyalizm, faşizm" karşıtı "sosyalist çizginin en ileri ucunda" diye tanımlar. Sosyalistliği "teoriden" değil "duygusallıktan" kaynaklanır... Eşitlikçidir. Emeğin kutsallığına inanır. Ona göre "mülkiyet, kirli ve kanlı"dır. Siyaseti kara bulur. Sıklıkla "yabancılaşma" kavramını kullanır...

Bitmedi ancak araya girip şunu yazayım:

Yabancılaşma kavramını ilk kez felsefi anlamda J.J. Rousseau'dan esinlenerek Hegel kullandı. Kavramı ayakları üzerine Marks oturttu. Marks, kapitalizmin insanı ürettiğine, ilişkilerine ve dünyaya yabancılaştırdığını belirtti.

Nuri Pakdil ise yabancılaşmayı salt kültürel ve dini boyutuyla ele aldı. "Ortak tarih bilincinin tahrip edilmesi" olarak değerlendirdi.

Yabancılaşma kavramının iktisadi yönüyle hiç ilgilenmedi. Bugün dahi İslamcı çevrelerin bakış açısı aynıdır; Batı karşıtlıkları sadece din eksenindeki kültürel boyutla sınırlıdır. Yabancılaşmanın özünü oluşturan ekonomik ilişkiler, üretim biçimleri gibi şeylerle ilgilenmezler. Oysa kültürün temelini oluşturan iktisat değil midir?

"Hangi dünyaya kulak kesilmişse, öbürüne sağır" sözünü doğrular Pakdil...

Somutlaştırmak için örnek vereyim: 1960'larda Türkiye'de üç önemli edebiyat dergisi vardı:

Sezai Karakoç'un çıkardığı *Diriliş*...

Nuri Pakdil'in çıkardığı *Edebiyat Dergisi*...

Cemal Süreya'nın çıkardığı *Papirüs*...

Karakoç ve Pakdil yabancılaşmaya sadece kültür boyutuyla baktıkları için, Lenin'in *Emperyalizm* kitabını Cemal Süreya Türkçeye çevirdi!

Oysa sözüm ona Pakdil Lenin hayranıydı! En yakın "talebesi" Hüseyin Su günlüğünde yazar:

"Yazar, sanatçı ve entelektüel idolü Sartre; siyasal devrimci idolü ise Lenin'di. Okurken de konuşurken de andığı ve örneklediği iki addı bunlar. Bu iki insanın hayatına ilişkin Türkçede ne varsa mutlaka okumuştuk."

Sartre'ı Cezayir Savaşı'na verdiği destek ve Lenin'i devrim yaptığı için beğendi. O kadar. Her ikisinin de ideolojisiyle, kuramıyla, felsefe boyutuyla hiç ilgili değildi Pakdil!

Sosyalist Ahmet bin Bella'ya politik görüşü nedeniyle yakınlık duymadı; ona sadece Cezayir direnişi nedeniyle övgüde bulundu. Pakdil'in hiçbir zaman teorik derinliği olmadı. Okumayı bile "inanç" temelli yapıp inançlı Dostoyevski'yi bu sebeple çok sevdi!

Pakdil düşünceyi coğrafi alanla ve İslam ile sınırladı. Ötesini kabul etmedi; "yabancılaşma" dedi geçti. Açıklamaya bile gerek duymadı. Ezberci ve nakilciydi. Bu sebeple tüm sorunların kaynağı olarak inançsızlığı, dinsizliği gördü. Türkiye'yi ayakta tutan "orta direk"in İslam olduğunu ileri sürdü.

Atatürk devrimlerine karşıydı ve hesaplaşma peşindeydi. "1923 devriminden beri boynumuz ağrıdı Batı'ya bakmaktan. Sanki bin yıllık uygarlığımız hiç olmamıştı" dedi. "Bizi biz yapan tüm değerlerin" üzerine kalın bir perde çekildiğini iddia etti.

Fakat iktisatsız tarih okuması yaptığı için "emperyalizm" kavramını hep göz ardı etti. Bu nedenle Batı'nın sömürge döneminin Tanzimat'ı ile iktisadi bağımsızlığı savunan Cumhuriyet Aydınlanmasını aynı sandı! Batı karşıtlığı da yüzeyseldi Pakdil'in... Cumhuriyet'in, "bizi biz yapan hangi değerlere kalın perde çektiğini" açıklayamadı.

"Allah" yerine "Tanrı"; "Kuran" yerine "Mutlak Öğreti"; "Peygamber" yerine "Önder"; "Ramazan" yerine "Oruç Vadisi" diyerek yeni bir "inanç dili" oluşturmaya çalıştı.

Sonra da Türkçe ibadet nedeniyle Cumhuriyet'e kızdı!

"Köylülükten nefret ettiğini" söyleyen Pakdil, Beethoven ve Joan Baez dinlemeyi çok sevdi. Van Gogh ve Chagall resimlerine bayıldı. Picasso'nun *Guernica* tablosunun kopyasını baş köşesinde tuttu. Türkan Şoray ve Brigitte Bardot hayranı idi.

Yani Pakdil'in kafası her daim karışıktı. Bunun nedeni yakın arkadaşı Erdem Bayazıt'ın da dediği gibi "biçimi özden önde tutması"ydı.

Sonuçta Pakdil üzerinde çok durulacak bir düşünce adamı değildi.

Hulusi Akar ve Hakan Fidan'ın "kılavuzunu" bu açıdan değerlendirin. Daha vahimi Türkiye'yi yöneten kadroların entelektüel düzeyine bakın...

Din afyon mu?

"İslam devrimcidir", "İslam soldur" diye yazdım, eleştiriler geldi:

"Siz solcular, 'din halkın afyonudur' diyordunuz, şimdi dinin devrimci karakterinden bahsediyorsunuz!"

Marks'ın bu sözü Soğuk Savaş döneminde CIA psikolojik propagandalarının en etkili silahı oldu. Sosyalizme karşı kullanılan hiçbir ideolojik silahın bu ölçüde etkili olduğu görülmemiştir. O halde Marks'ın sözünün şifrelerini çözmek zorundayız.

1) Bu sözün edildiği 19. yüzyılda din, yoksulların "ilacı" değil egemenlerin baskı aracı idi.
2) Genç Marks'ın öğretmenleri (ki ateist değillerdi) Alman filozoflar Hegel ve Feuerbach yoğun bir din tartışması yapıyor, pratik hayattaki Hıristiyanlığa sert eleştiriler yöneltiyorlardı.
3) 25 yaşındaki Marks o ortamda tam olarak şunu dedi: "Dini acı, aynı zamanda gerçek acının ifadesi ve gerçek acıya karşı bir protestodur. Din, mazlum mahlukun iç çekişi, kalpsiz bir dünyanın kalbi, ruhsuz hallerin ruhudur. Halkın afyonudur." (Ki afyon metaforu, insanların anlık acılarını azaltan ve onlara devam etme gücü veren hoş bir yanılsamayı ifade ediyordu. O dönem afyonun tıbbi nitelikleri ve bağımlılık yaratma potansiyeline hem değer veriliyor hem de kınanıyordu.)
4) Bu söz Marks'ın 1843'te başladığı *Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisine Katkı* adlı çalışmasının giriş bölümünde yer aldı. Yani Marks'ın din değerlendirmesi, sınıfsal olmayan "Marksizm öncesi" bir analizdi...

Fransız Komünist Partisi'nin önde gelen isimlerinden Roger Garaudy, 1980'ler başında Kaddafi'nin yazdığı *Yeşil Kitap*'ı okudu

ve Libya'da Kaddafi ile birkaç kez buluşup İslamı benimsedi. Marks'ın sözünü şöyle yorumladı:

"O sırada bütün Avrupa'da 'Kutsal İttifak' hüküm sürüyordu. Katolik kiliseleri ile her milletten hükümdarların, sömürüye ve baskıya boyun eğmeyen halkların her türlü özgürlük isteklerine ve eylemlerine karşı, aralarında kurdukları bir ittifaktı bu. Sosyal adaletsizliğe karşı başkaldıran herkese 'boyun eğmeyi' vaaz etmek suretiyle, dini ideoloji bastırıcı rol oynuyordu. Marks tarafından, 19. yüzyıl ortalarında, Katolik dininin bu şekilde tenkidi tamamıyla yerindeydi."

Aslında "afyon" metaforunu ilk olarak Hegel, Hindistan'daki kast sistemini yaratan din için kullandı! Sarayların kurulu düzenini meşru gösteren dinin bu yüzü çok çevreler tarafından eleştirildi.

Ali Şeriati'ye göre 19. yüzyılda din eleştirisi yapanların eleştirileri isabetliydi ve din "afyon görevi"ni icra etmişti: "Dine karşı din!" Ancak toptancı bakış açısıyla dinin reddine karşı çıkan Şeriati, dinin özünün afyon değil uyarıcı olduğunu söyledi...

Dinin toptan mutlak kötü olduğu, salt gericilik taşıdığı düşüncesi Marks'a değil, daha çok burjuva aydınlarına ve kaba materyalistlere ait!

Unutmayınız ki "dinin gerçek ıstıraba karşı bir protesto" olabileceği tespiti de Marks'a ait.

Marks'ın yolundan giden Rosa Luxemburg "Kilise ve Sosyalizm" başlıklı makalesinde "toplumu dinsizleştirmek gibi bir saplantıya kapılmak yerine, dinin egemenlerin elinde toplumu boyunduruk altına alma aracı olmasına itiraz etmek gerek. Halkın afyonu, toplumun geleceğini sermayenin geleceğine bağlayan dincilik anlayışlarından beslenir... Sosyalizm, dinsel inanca karşı savaş vermez" diye yazar.

Tarih sahnesine devrimci kimliğiyle çıkan dinin ve Hz. Muhammet'in muhalif yönü unutturuldu. Oysa ne dedi sahabe Ebuzer Gıffari: "Evinde yiyeceği olmayıp da kılıcını alıp sokağa fırlamayana şaşarım!"

Marksistler ile İslamcılar ittifak yapabilir mi?

Öncelikle bu soruyu uygulama dönemleri dışında tartışmak gerekir; ideal saik ile iktidara gelenlerin acı uygulamaları oldu; Muaviye gibi...

Marksizm ile İslamın ezilenler ittifakı, Şah'a karşı mücadele verip İran'da devrim yaptı. Devrim sonrası Tahranlı tüccarların etkisindeki Humeyni yönetiminin solcuları katletmesi tarihsel ittifaka büyük darbe vurdu.

Olumlu örnekler de yok değil; bazı kesimleriyle Mutezile, kesin olarak Karmatiler gibi...[6]

Maddi gelişmeleri inkâr eden dogmatik İslamcılar ile dogmatik Marksistleri bu tartışmanın dışında tutmalıyız.

Marksizmin, İslamın özündeki devrimciliği araması, bulması günümüzün konusu değil. İslamın ahlaki eşitlikçiliğine, mülkiyeti sınırlama isteğine, sınıfsal kökenine ilk vurgu yapanlar Kerim Sadi (Ahmet Nevzat Cerrahoğlu), Abidin Nesimi, Dr.. Hikmet Kıvılcımlı oldu...

Kıvılcımlı'nın özgün tarih tezlerinden *Allah Peygamber Kitap* isimli eseri İslamın toplumsal düzenini tahlil eden iyi bir çalışmadır. Öncesi var... Sinop'ta sürgün hayatı yaşayan Melami Terlikçi Salih (geleceğin TKP lideri) Mustafa Suphi'yi Türkçülükten sosyalizme yönlendirmedi mi? Melami Şeyhi Mecdi Tolun, Balkan Federasyonu ütopyasını sosyalizm temeli üzerinden kurgulamadı mı? Melamilerin kitabını yazan Abdülbaki Gölpınarlı, Türkiye Komünist Partisi davasında yargılanmadı mı?

Nâzım Hikmet'in *Şeyh Bedrettin Destanı*'nda tarif ettiği din adamı isyancı, devrimci, eşitlikçi bir hareketin önderi değil mi?

Nurettin Topçu'nun, Cemil Meriç'in çalışmaları göz ardı edilebilir mi? Mihri Belli ve Doğan Avcıoğlu birlikte Fransız Komünist

6 Karmatiler 9. yüzyıl sonlarında ortaya çıktı. Yaklaşık 200 yıl yaşayacak olan Karmatilerin doğum yeri Güney Irak idi. Şiiliğin İsmailiyye mezhebine mensuptular. Örgütün tabanı ağırlıklı olarak yoksul köylülere dayanıyordu. Aralarında köleler ve maden ocaklarında ölümüne çalıştırılan işçiler vardı. Kuşkusuz kökü İslamdı. Fakat İslamı sömürenlere karşı serttiler. Karmatilere göre kişiler mevki ve makamlarıyla değil halka hizmetleriyle, insanlıklarıyla övülmeliydi. Kardeşlik temelli bir örgüttü. Irk, renk, dil, din farkı gözetmediler. Sadece Arap değildi mensupları; Türk, Fars, Azeri, Kürt, Süryani, Nabati, Arami, Berberi gibi diğer halklar da vardı. Birbirlerine "refik" (yoldaş) diyorlardı... Ele geçirdikleri bölgelerde, muhabbet ve dostluğa dayanan eşitlikçi / ortak mülkiyete dayalı bir toplumsal yapı kurdular. Herkes ürettiğini, kazandığını "halkın evi" adı verilen yere koyuyor ve ihtiyacını buradan karşılıyordu. Kardeşlik esastı; kadın erkek arasında harem-selamlık yoktu. Tek hedefleri vardı; yoksulluğu yok edip eşitlik, adalet ve kardeşlik temelinde yeni bir düzen kurmak. Ütopya Cumhuriyeti'ni kurdular. Ömrü 80 gün oldu. (1871'deki Paris Komünü'yle yaşıttı!) İsmailiyye mezhebi mensupları Fatimi devletini kurunca Karmatiler ikiye bölündü. Bu devleti destekleyenler ve bu devleti devrimci bulmayıp karşı çıkanlar. Ve sonuçta devrimciler, Fatimiler ve Abbasiler tarafından ezildi.

Partisi'nden Roger Garaudy'nin *Sosyalizm ve İslamiyet* kitabını çevirmediler mi? Bu örnekler sadece bizle de sınırlı değil. Müslüman Kardeşler'in sol kanat lideri Suriyeli Mustafa Sıbai veya kendini "Allahperest Sosyalist" diye tanımlayan İranlı Ali Şeriati'nin arayışları unutulabilir mi?

Tarih sahnesine 7. yüzyılda devrimci kimliğiyle çıkan İslamın, Marksizm ile ittifak kurması neden şaşırtıcı olsun?

Marksizm, dünya üzerindeki çeşitli toplumların farklı inanç ve kültürleriyle önce anlama, kavrama üzerinden bir ilişki kurdu. Sonra ülkelerin kendine özgü şartlarını göz önüne alarak antifeodalizm, antikapitalizm gibi ortak programlar inşa etti, ittifaklar ve cepheler kurdu.

O halde gece gündüz Marksizme küfür eden, aşağılayan dincilerin tavrının nedeni belli değil mi?

Dini, kitlelere karşı bir sindirme aracı olarak kullanan egemen güçler konuyu sınıf çatışmasından, sömürüden, emperyalizmden çıkarıp inançlı-inançsız ikilemine soktular. İnsana dair cüz'i iradeyi tasfiye ettiler. Hakiki Müslümanların hakikate teslim olan Marksistleri "hanif" olarak görmesi gerekmiyor mu? Şunu da eklemeliyim: Genellikle doğa bilimleriyle birlikte anılan pozitivist yöntem, sosyal bilimlere uygulanarak din dışlandı. Toplumsal gerçeği bunun dışında arayan tarihsellik Marksistleri ve İslamcıları nasıl birleştirmez? Lenin, akıllı idealizmin (inancın) akıllı materyalizme aptal materyalizmden çok daha yakın olduğunu söylemedi mi?

Solcuların hatası

İslam, sağcı değil. İslamı, "Müslüman" kimliğini ötekileştirerek sağa itekleyen kimi solcular var maalesef.

Bunlara göre Cemil Meriç sağcı, Nurettin Topçu sağcı, Alev Alatlı sağcı. Bunlar Suriyeli Mustafa Sıbai'ye, İranlı Ali Şeriati'ye dönüp bakmadılar. Mutezile hareketi ve Karmatiler üzerine düşünmediler. Çöle sürülen Ebuzer Gifari'yi değil, Roma'daki bir köle isyanının lideri olan Spartaküs'ü örnek aldılar...

Büyük devrimci Hz. Muhammet sağcı olabilir mi? Hz. Musa, Hz. İsa sağcı olabilir mi? Din, çıkışı itibariyle soldur, devrimcidir, ilerlemecidir. Bu sebeple çıkışında iktidarın değil yoksul halkın desteğini almıştır.

Şeyh Bedreddin'i bile sadece Nâzım Hikmet'in şiirinden bilen bir sol var karşımızda! Kerim Sadi'nin veya Abidin Nesimi'nin eserlerini bilen var mı?

Israrla sormalıyız, aramalıyız; sol, İslama niye uzak düştü? Sol, İslamı yozlaştıranların oyununa nasıl geldi?

Marks'ın hayatı bile İslama bakışını gösterir.

Avrupa dışında sadece Cezayir'e giden Marks, kızı Laura Lafargue'a 1882'de bu ülkeden yazdığı bir mektupta "Müslümanlar için boyun eğme diye bir şey yoktur" demişti.

Bu tarihte Ticani tarikatından Sidi eş Şeyh liderliğindeki Müslümanlar sömürgeci Fransızlara karşı ayaklanmıştı. Fransız sömürge yönetimi ne kadar şiddete başvurup kan dökse de Müslümanlar boyun eğmedi. Marks mektubunda, "Eşitsizlik, gerçek bir Müslüman için menfur / iğrenç bir şeydir; ancak bu duygular devrimci bir hareket olmazsa harabeye dönecektir" dedi.

Marks, Müslüman dünyaya yabancı değildi. Kırım Savaşı'nın 1853'te başlamasıyla Osmanlı ve Müslümanlar üzerine okumalar yaptı. Eşi Jenny Marks, Amerika Sosyalist İşçi Partisi kurucusu Friedrich A. Sorge'ye 1877'de yazdığı mektupta dedi ki:

"Kocam, şu an Doğu Sorunu'na dalmış durumda ve tüm Hıristiyanların çevirdikleri dolaplara, zulümlerin sırtından geçinenlere karşı Muhammet'in evlatlarının sahneye onurlu ve sarsılmaz bir biçimde girmeleri karşısında sevinç naraları atmakla meşgul..."

Marks son makalelerinde, Osmanlı sorununa da değindi. Ona göre küresel kapitalizm Osmanlı'nın iktisadi gelişmesine engeldi. Ülkeyi çöküşten ancak laik hukuk sistemi kurtarırdı.

Marks, Müslümanların kurtuluşunu devrimci bir hareket ve laik bir hukuk sisteminde mümkün gördü.

Osmanlı'nın kurtuluşunu da Mithat Paşa'nın gerçekleştireceğini düşündü. Ancak II. Abdülhamit Mithat Paşa'yı Taif'te boğdurdu! Aynı padişah, Panislamizm propagandasında araç olarak kullandığı tarikatların hızla büyümesine, güçlenmesine yol açtı. Neyse konumuza dönelim; sol ile İslam ittifak kurabilir mi?

Sorunun yanıtı için bir düşün insanını yazmalıyım...

Che'yi seven ilahiyatçı

İslam ülkelerinin geri kalmışlığının nedeni dinden mi yoksa din adamlarının cehaletinden mi kaynaklanıyor? Mustafa Kemal 16 Mart 1923 tarihinde Adana'da şöyle dedi:

"Tarihimizi okuyunuz, dinleyiniz; görürsünüz ki milleti mahveden, esir eden, harap eden fenalıklar, hep din kisvesi altındaki küfür ve melanetten gelmiştir. Onlar (cahil imamlar) her türlü hareketi dinle karıştırırlar."

O halde yobaz din adamlarına karşı halkı aydınlatmak için İslamı bilmek bir zaruret. Yoksa şunları din sanırsınız:

– Horoz melek gördüğünde öter. Bu yüzden horoz öttüğünde hemen Allah'tan dilek dileyiniz!

– Eşek şeytan görmedikçe anırmaz. Bu yüzden eşek anırdığında hemen Allah'ı anınız!

– Yemeğe sinek düşerse, sineği yemeğe batırarak çıkarın; çünkü sineğin bir kanadında hastalık diğer kanadında şifa vardır!

– 70 dertten kurtulmanın yolu yemeğe tuz koymaktır!

– Yemek sağ elle yenmelidir çünkü şeytan sol elle yer!

– Meyveler mutlaka 1-3-5-7 gibi tek rakamlarla yenmelidir!

– Esnemek şeytanın, hapşırmak Allah'ın işidir!

Bu akıl dışılıklar İslam olabilir mi?

İşte... Yaşar Nuri Öztürk'ün yaşamı bu hurafelerle, din yobazlarıyla mücadeleyle geçti. Müslümanlar, yüzyıllar boyunca dincilerin olumsuzluklarından öylesine bıktılar ki, Yaşar Nuri Öztürk gibi akılcı din adamlarına özlemle, kuvvetle sarıldılar...

Mesele sadece hurafe değil. Dinciler, İslama uygun bir yaşam için sadece ibadet etmeyi gerekli ve önemli sayarlar. Oysa İslamı salt ibadet olarak görmek ve ibadetin tüm kötülüklerin üzerini kapatacağını sanmak yanıltıcıdır. Kişi, bir yandan ibadet ederek ve diğer yandan haram ya da günah olacak işleri yapmayı sürdürerek iyi Müslüman olamaz.

Yaşar Nuri Öztürk'ün yıllardır altını çizdiği gerçek budur: "Allah ile Aldatmak."

Dedi ki... Ne kadar ibadet edersen et, ibadet ettiğini halka ne kadar gösterirsen göster, ahlaksızlığını ibadetle affettiremezsin. Din bu değildir. Bu haramdır.

Ne kadar besmele çekerek işe başlarsan başla; terazinin ayarını bozarak insanları kandırmak günahtır.

Göstermelik ibadet ancak örtü görevi görür; perde arkasındaki gerçeği yok edemez! Mesele sadece "Allah ile Aldatmak" da değil. Bir de "Allah ile korkutmak" var. Din yobazları Müslümanları Allah ile korkutarak kendilerine kul-köle yaparlar. Akılsız bırakılan mürit her söylenene inanır. Örneğin, yoksulluğun kader olduğunu sanır. Bu aldatmacayı ve korkuyu Müslümanlara yutturmak isteyenler onların akılcı olmasını istemezler. Bu yüzyıllardır böyledir; bu nedenle dinden aklı çıkardılar...

Özgür birey olmanın yolu korku ile savaşmaktan geçer. Allah; korkunun değil sevginin kaynağı olmalıdır.

Yaşar Nuri Öztürk hayatını buna adadı. İslamı din bezirgânlarının pençesinden kurtarmak için çabaladı durdu. Cehalete ve halkı kandıranlara savaş açtı ve bir gün bile geri adım atmadı. Hoşgörülü, adaletli, özgürlükçü ve eşitlikçi İslamı yazmayı ve anlatmayı ısrarla sürdürdü.

Yaşar Nuri Öztürk...

El-Cahiz'dir, El-Kindi'dir, Razi'dir, Farabi'dir, Biruni'dir, İbni Sina'dır, Ömer Hayyam'dır, İbni Rüşd'dür...

Sultan Orhan devrinin müftülerinden Kara Halil'dir.

Sultan II. Osman devrinin müftülerinden Esat Efendi'dir.

Sultan I. Selim devrinin müftülerinden Cemali Efendi'dir.

Kurtuluş'un öncülerinden Rifat Börekçi'dir.

Atatürk'ün "ülküdaşım" dediği Hacı Süleyman Efendi'dir.

Yaşar Nuri Öztürk'ün yolu Şeyh Bedreddin'in yoludur. Nesimi'nin, Hallac-ı Mansur'un, Pir Sultan Abdal'ın yoludur.

Uğur Dündar'ın Halk Arenası programında kulağıma eğilip "çok sevineceğin bir kitap yazacağım; Che'yi anlatacağım" demişti. Dediğini yaptı. *Kur'an Penceresinden Özgürlük ve İsyan* kitabını çıkardı ve Che'ye ithaf etti.[7] Şöyle yazdı:

"Che, 'Kaybetmeyi ahlaksız bir kazanca tercih et. İlkinin acısı bir an, ötekinin vicdan azabı bir ömür sürer. Bazı idealler o kadar değerlidir ki, o yolda mağlup olman bile zafer sayılır. Bu dünyada

7 Yaşar Nuri Öztürk, *Kur'an Penceresinden Özgürlük ve İsyan*, Yeni Boyut, 2015.

bırakabileceğin en iyi miras dürüstlüktür' der. Che'nin bu ölümsüz sözlerinin altına hak ederek imza atabilecek bir tane dinci bulun da görelim! O imzayı atacak dindar bulursunuz ama bir tek dinci bulamazsınız."

Bugün Türkiye'de "Antikapitalist Devrimci Müslümanlar" varsa, bilin ki hepsi Yaşar Nuri Öztürk'ün "paltosundan" çıkmıştır...

Erdoğan sağcı mı solcu mu?

Yanıttan önce şunu yazayım:
– Sağcı değilim, milliyetçiyim...
– Sağcı değilim, muhafazakârım...
– Sağcı değilim, mütedeyyinim...
– Sağcı değilim, liberalim...

Keza:
– "Sağ cephe" demiyorlar...
– "Sağ ittifak" demiyorlar...
– "Sağ birlik" demiyorlar...

Yani:
– "Sağcı" denilmesinden utanıyorlar!
– "Sağcı" görünmek-bilinmek-tanınmak istemiyorlar!

A. Tarık Çelenk'in bir kitabı var: *Türk Sağının Düşünce Atlası*[8] Çelenk, Abdullah Gül, Ahmet Davutoğlu, Cemil Çiçek, Hasan Aksay, Halis Ayhan, Müfid Yüksel, Savaş Ş. Barkçin, Hamza Türkmen, Mustafa Çalık, Bülent Uluer, Tanıl Bora gibi farklı politik görüşten 26 kişiyle "Türk sağının" ideolojik temellerini konuşuyor.

Görüşmeler hiç kolay olmamış. Ankara'ya, ilgili görüşlerini almaya gittiği *Tezkire* dergisi kurucusu Ercan Şen, "Bizim mahallenin gençlerinin ve mevcut ağır ağabeylerinin sağcılık tanımından hoşlanmadığını" söyleyerek "Türk sağı" değil, "Türk düşüncesi" kavramını kullanmasını istemiş.

Ahmet Davutoğlu, "sağ" adını Anavatan'ın (partisinin) yozlaştırdığını belirterek, "yerli hareket" adını tavsiye etmiş.

8 A. Tarık Çelenk, *Türk Sağının Düşünce Atlası – İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın*, Mahfil Yayınları, 2017.

"İslamcı aydın Selahattin Eş ile Fatih'te buluşacaktık. Camiye girerken telefon etti. Bana görüşmekten vazgeçtiğini zira sağ adı geçen bir kitapta isminin ve görüşlerinin bulunmasını kabul etmeyeceğini söyledi."

İlahiyatçı bir ana-babanın, siyaset biliminde master yapan oğlu, Çelenk'e şunu söylemişti: "Hocam bu kitap bizim kuşağın ilgisini çekmez zira biz kendimizi sağcı olarak tanımlamıyoruz."

Yine de Tarık Çelenk kitabına *Türk Sağının Düşünce Atlası* adını verdi.

Onur Öymen'in *Zor Rota* kitabında okumuştum[9]... Dışişleri Bakanlığı'nda Avrupa Konseyi ve Siyaset Planlama Dairesi'nde şube müdürlüğü yaparken, bazen bakanlarla veya Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi üyeleriyle seyahat ediyordu. Bir anısını şöyle aktarıyor:

"Bu seyahatlere beraber çıktığımız önemli şahsiyetlerden biri Turhan Feyzioğlu'ydu. O sırada CHP'den ayrılarak Güven Partisi'ni kurmuştu ve Türkiye'de bir güç odağı olmaya çalışıyordu. Ancak partisinin Meclisteki gücü bunun için yeterli değildi. Başka partilerle işbirliği yapmak, ortak bir tutum sergilemek ihtiyacındaydı. Bir keresinde Paris'e gittiğimizde Champs Elysees'deki bir lokantada yemek yerken yaptığı çalışmaları anlattı. Yakında bir sağcı cephe kuracaklarını, bu cephenin Türk siyasetinde önemli bir rol oynayacağını söyledi. Görüşümü sordu. Söyledim: 'Siz uzun zamandan beri Türkiye'de Atatürk'ün görüşlerini savunan bir lider olarak tanınıyorsunuz. Atatürk hiçbir zaman kendisini sağcı bir devlet adamı nitelendirmemiştir. Benim kanaatimce sağcı cephe demek doğru bir ifade olmaz.' Feyzioğlu bana hak verdi: 'Hakikaten sağcı cephe dememiz doğru olmayacak, belki milliyetçi cephe deriz' dedi."

AP, MSP, CGP, MHP "Milliyetçi Cephe" adıyla 31 Mart 1975 tarihinde koalisyon hükümeti kurdu! Keza AP, MSP, MHP tarafından kurulan 21 Temmuz 1977'de koalisyon hükümetine de aynı isim verildi...

En son AKP-MHP-BBP ittifak yaptı; adı "Cumhur İttifakı" oldu. "Sağ" isminden utanıyorlar mı? "Seçmenin yüzde 65'i sağcıdır" diyorlar ve kendilerine sağcı denmesini istemiyorlar!

---

9 Onur Öymen, *Zor Rota Gençlik ve Diplomasi Anıları*, Remzi Kitabevi, 2017.

Politik "sağ" kavramı Türkiye'de ne zaman "lekeli" hale geldi? Başbakan Süleyman Demirel 1979'da sağı savunan demeçler veriyordu:

"Bana sağcılar cinayet işliyor dedirtemezsiniz!"

12 Eylül darbesiyle 1980'lerde siyaset diline "yeni sağ" girdi. Şimdi ise Türkçüsü, Turancısı, Müslümanı, muhafazakârı "sağ" sözünü işitmek istemiyor. "Sağ put" kırıldı!

Otoriteyi yücelten, statükoyu savunan ve tepkisini sadece sola karşı gösteren "sağ" Türkiye'de artık "faşizmle", "firavunla" özdeşleştirilir hale geldi. Duygusal hamasete dayalı sağın tüm "abdestli kapitalist" ekonomik ve toplumsal projeleri çöktü. Örneğin sağ Türkiye'de bir tek kent kültürü bile oluşturamadı.

Siyasal İslam 1980'lerde sağı, siyaset arenasından kovdu mu? A. Tarık Çelenk kitabında şu anekdotu yazdı:

"1980'lerin başında İsrail Lübnan'ı işgal etmişti. Büyük bir iç savaş yaşanıyordu. Radyolarımızdan, tercümeden midir bilinmez devamlı, 'sağcı Hıristiyanlar ve solcu Müslümanlar' savaşından bahsediliyordu. Hatırladığım kadarıyla uzun süre bizim mahallenin kafası da karışmıştı. Sağcı oldukları için Hıristiyanları mı destekleyeceklerdi yoksa solcu Müslüman kardeşlerimizi mi? Sonunda TRT'ye müdahale edildi ve sağcı-solcu sıfatları çıkarıldı, geriye Hıristiyanlar ve Müslümanlar kalmıştı."

Türk sağında iktisat temelli düşünememe bu tür yüzeyselliklere sebep oluyor. "Sağ" adından kurtulunca sağcı politikalar terk edilmiş sanılıyor...

Halbuki mesele isimlendirmede değil, ideoloji ve siyaset anlayışında. Önemli olan kurulacak ittifakların adı değil politik programlarıdır. Kimileri kendilerine "sağ" demese de yaptıkları "sağ"cılıktır!

Biliyorsunuz; sol ve sağ ayrımının kökeni Fransız Devrimi sonrasında mecliste eski düzeni savunan milletvekillerinin sağda, değişim isteyenlerin solda oturmasına dayanır.

Türkiye'de sağ ile sol tanımı, (özellikle neoliberalizm süreciyle birlikte) salt kültürel ayrışmalar ile tanımlanır oldu! Siyasi tutumlar, davranışlar, kutuplaşmalar, karşılıklı korkutmalar bunun üzerinden yapılıyor. Kafalar ve kavramlar sürekli karıştırılıyor...

Sağ ve sol ayrımı, özgürlükçülük gibi diğer etmenler olsa bile asıl olarak ekonomik yaklaşım farkından doğdu.

AKP iktidarının / Erdoğan'ın ekonomik uygulamaları sağ mıdır, sol mudur?

Mesela faizle mücadelenin ana sebebi, milli sermayenin kâr hadlerinin azalması mıydı? Yoksa küresel finans kapitalin kâr hadlerini azaltma çabası mıydı? Aşırı finanslaşan ekonomiyi üretime sevk etmek miydi asıl mesele? Küresel finans kapitalin, milli sanayiyi / üretimi pasifize etmesine karşı çıkmak sağcılık mıdır solculuk mudur? 2002-2018 dönemindeki Ali Babacan-Mehmet Şimşek ekonomik uygulamaları sağcı ise onun tam zıttı ne olur?

2018-2023 arası "korumacı ekonomik politikaları" nasıl kavramlaştıracağız? Ya 2023'ten sonra tam bunun tersini hedefleyen finansal adımları?

Aslında yaşananlar Erdoğan pragmatizminin tipik örneği... Siyasi hayatını sandığa endekslemiş, borç bataklığındaki Erdoğan korkutuldu; yine Mehmet Şimşek'e sarılmak zorunda kaldı.

Hamidullah'ı tanımıyorlar

Önceki sayfalarda Hint coğrafyasının son dönem en önemli İslam âlimlerinden Muhammed Hamidullah'tan bahsettim.

Büyükbabası Maulvi Muhammed Ghauth Sharfu'l-Mülk, dedesi Muhammed Sibghatullah, babası Ebu Muhammed Halilullah da din âlimi idi.

Babası Haydarabat Nizam hükümetinde faizsiz bankacılık sisteminin kurulmasında öncü oldu. Prof. Hamidullah, sosyalizm ve kapitalizm dışında alternatif bir "üçüncü yol" önerdi: İslami ekonomik model!

Bu sistemin kaynakları Kuran-ı Kerim (zekât, fidye, sözleşme, infak / gönüllü yardım vs.) ile Hz. Muhammet'in hadisleri ve (bütçeleme, vergi sistemi, meâkıl, Müslüman pazarı kurulması gibi) uygulamaları idi.

Faizsiz İslam Para Fonu ve İslam Bankacılığı buradan doğdu. İlk uygulamaları da Haydarabat'ta oldu.

Hamidullah'a göre İslam dini sadece iman (imanın şartları), Allah'ın iradesine boyun eğme (İslam'ın şartları) ve ahlak alanıyla sınırlı değildi. Bireyden topluma, toplumdan devlete, devletten milletlerarası hukuk uygulamalarına kadar tüm meseleleri kuşatan

bir hüviyet idi. Örneğin İslami sosyalistler bu sebeple, ekonomik ve sosyal eşitlik ilkesi gördükleri zekat üzerinde çok durur...

Türkiye'de İslam sadece maneviyatla sınırlı. İslami ekonomik model bugün lafta bile yok! Bu sebeple döne döne Mehmet Şimşek-Ali Babacan ikilisinden medet umuyorlar!

Şaşırtıcı değil; Osmanlı'dan örnek vereyim:

Devaju[10] yaşatılıyor

Çocukluğumda babam bazen paradan "kayme" diye bahsederdi; "kaç kayme?" Anlamazdım "kayme" ne?

Kaime, ilk Osmanlı banknotu / kâğıt parası.

1840 yılında çıkarılmasıyla Osmanlı'nın başına bela oldu; yani bugün yaşadıklarımızın aynıları dün yaşandı. En başta, verilen faiz hep tartışma konusu oldu. Faiz yükünden kurtulmak için Kaime'nin ortadan kaldırılması gündeme getirildi. Abdülmecit kurmaylarını mabeyne çağırdı. Sadrazam, şeyhülislam, nazırlar zorunlu yardım (iane-i umumiyye) çıkarılmasına karar verdiler.

İanenin toplanmasına ilk olarak İstanbul'daki memurlardan başlandı. İaneler peyderpey Hazine'ye geldikçe kaime piyasadan çekilip, yakıldı. Bu süreç 1862 yılına kadar sürdü. Devletin yanlış iktisat programının zararı çalışanlara ödettirildi. Bitmedi. Abdülaziz'e darbe yapıldı. V. Murat "aklını kaybetti" denilerek tahtan indirildi. II. Abdülhamit iktidara geldi. Osmanlı, ağır ekonomik krizden çıkabilmek için 1876'da ikinci kez kaime basmaya başladı. Bu kez banknottan sorumlu kurum, İngiliz-Fransız ortaklı Osmanlı Bankası idi. Üç milyon liralık kaime emisyonuna karar verdiler. Kısa zamanda rakam 16 milyona çıktı. Bu ekonomi program da yürümedi. Kaime yine kaldırıldı.

Bu kez halktan savaşlar bahanesiyle gönüllü yardım toplandı: İane-i harbiye. Bitmedi. Osmanlı, aynî ve nakdi ihtiyaçları için üçüncü kaime uygulamasını Birinci Dünya Savaşı'nda hayata geçirdi. Ardından yine halka gidildi; iane-i cihadiye adıyla zorunlu bağış toplandı...

Üniversiteler dahil okul müfredatlarında Osmanlı'nın çöküşü salt savaşlar üzerinden anlatılıyor. İktisat tarihçiliği öğrenim

10 Déjà vu, yaşanılan bir olayı daha önceden yaşamış veya görülen bir yeri daha önceden görmüş olma duygusu, anı daha önceden yaşamışlık halidir.

müfredatlarında yok. Ekonomi tarihi yazılımı çok eksik ülkemizde. Bu nedenle "kaime"nin yıkıcı etkisi hep atlanıyor. Osmanlı'nın çöküş sebebinin başında gelir bu iktisat programı!

Kaime'nin yol açtığı telafisi en zor kayıplardan biri, halkın devlete olan güveninin yok olmasıydı. Kemalist Cumhuriyet'in ilk mücadele alanlarından biri de tam bağımsız bir ekonomi yaratarak halkın devlete olan güvenini kazanmaktı. "Kaime"ye 1927 yılında son verdi. Ne yazık ki, çoğu İslamcının tarih bilincinde ekonomi-politik yok! Ama bu konuda çalışanlar olmadı değil:

Prof. Sabahattin Zaim, "İslam iktisadı" kavramının Türkiye'de ilk defa Hamidullah'ın Paris'ten gelerek İslami Araştırmalar Enstitüsü'nde verdiği derslerle başladığını ve bu alandaki çalışmalarının *Modern İktisat ve İslam* adıyla ülkemizde kitap olarak basıldığını ifade etti.[11]

Mesele sadece teori değil. Pratiğe bakarsak Necmettin Erbakan'ın başbakanlığı döneminde İstanbul'da kurduğu D-8 temelini atan da Hamidullah idi.

Erbakan'ın Müslüman ülkeler için ortak para birimi olan İslam Dinarı teklifinin kökü de Hamidullah'ın "Müslüman Ülkeler Para Birimleri Federasyonu" idi...

Hamidullah ile Erbakan tanışıklığı eskiydi. Mesela, "İslami kooperatif" yapılanmasına örnek gösterdiği Gümüş Motor'u ziyaret eden Hamidullah, 12 Mayıs 1962'de Erbakan'a yolladığı mektubunda, "Sizin teşebbüs halinde olduğunuz faizsiz sermaye teşkili mevzuu, bütün dünya Müslümanları bakımından da ayrıca ehemmiyet taşımaktadır" dedi.

Hamidullah'a göre faiz ile mücadele etmenin üç temel yöntemi vardı. Bunlar borçlanmanın devletleştirilmesi, borçlanma için vakıfların tesisi ve mikro ekonomik temelli kooperatifler ile müşterek toplulukların kurulmasıydı...

Hamidullah'ın tezlerine Markizmden katkı sunayım.

Prof. John E. Roemer Amerikalı ekonomist ve siyaset bilimci. Marksist. Halen Yale Üniversitesi'nde görevli...

---

11 Muhammed Hamidullah, *Modern İktisat ve İslam*, Çev. Salih Tuğ, Yağmur Yayınları, 1969.

Birkaç yıl önce şunu yazdı:

"Komünizmin 20. yüzyıldaki başarısızlığı sosyalizmin değil, otokrasinin ve merkezi planlamanın başarısızlığıdır...

Sosyalizmin, birbiriyle bağlantılı üç bölümden oluştuğu düşünülebilir: Ekonomik davranış etiği, dağıtıcı adalet etiği ve ahlak kuralları uygulayan bir dizi mülkiyet ilişkisi. İnsanlar ahlak kurallarına göre davranırlar ve mülkiyet ilişkilerini uygularlarsa, dağıtım adaleti gerçekleştirilebilir...

Kapitalizmden sonra, bu kez demokratik 'paylaşım ekonomisi' yoluyla kolektif üretimin ve eşitlikçi dağıtımın bir kez daha denenmesi gerekiyor..."

Hamidullah'ın tezleri ile Marksist Roemer arasında çok fark yok. Farklı olduğunun düşünülmesi isteniyor. Dostoyevski ne yazdı: "Sağduyu etkisiz kaldığında şeytan yardıma koşar."

Ah bu benzerlikler

Tarihi, ekonomisiz anlatamazsınız, anlayamazsınız. Yoksa 16 Ağustos 1838 Osmanlı-İngiliz Ticari Anlaşması ile 24 Ocak 1980 ekonomi kararlarının benzer olduğunu kavrayamazsınız. Özü aynıdır; "ekonomide köklü yapısal değişim yapmak" adına pazarınızı sömürüye açmak.... Örneğin gümrük vergi duvarlarını yıkarak milli pazarı sonuna kadar ithal mallara açmak.

Son 200 yıllık tarihimiz "liberal" ekonomik anlayış ile devlete / kamuya piyasada öncü görev verenler arasındaki mücadeleyle geçti.

Ekonomiyi, siyaset ve ideolojiden ayıramazsınız. 1978 yılında Ecevit hükümetinin (IMF'ye karşı çıkan, kapitalizmi törpüleyen) kamucu 1979-1983 Dördüncü Kalkınma Planı'na önce TÜSİAD, gazetelere verdikleri "Gerçekçi Çıkış Yolu" başlıklı ilanla, karşı çıktı. Arkasından 24 Ocak kararları ve askeri darbe geldi. Kamucu plan çöpe atıldı; her şeyin çözümü denen küreselci neoliberalizm Türk ekonomisine hâkim oldu, ulusal devlet bypass edildi...

Ah bu benzerlikler; çoğunluğu liberal solcu iktisatçılar bugün var olan ekonomik krize çare için geçen yıl kitap yayımladılar: *Çıkmaz Yol Dünden Bugüne Türkiye Ekonomisi*[12]

12 Kolektif, *Çıkmaz Yol Dünden Bugüne Türkiye Ekonomisi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2023.

İsim benzerliğini bir kenara bırakın; çözümlerinin TÜSİAD'ın gazete ilanıyla birebir aynı olması rastlantı mı? Turgut Özal'ın Kemal Derviş'in neoliberalizm uygulamalarının utangaç tekrarını dile getiriyorlar!

Kendini "solcu" tanımlayanların bu ithal proje çözümlere alkış tutmasına ne demeli? Dolar niye 33 lira oldu? Sorunun yanıtı son 40 yıldır aşina olduğumuz ekonomi kavramlarıyla açıklanıyor. Ortada ne savaş ne büyük bir afet var ama döviz durmaksızın yükseliyor.

AKP'nin, kendini neyin yıkmakta olduğunu bildiğini sanmam.

AKP'nin, 23 yıllık iktidarı boyunca neyi beceremediğini bildiğini sanmam. AKP'nin, bugün yaşanılan finans krizinin temelinde neyin olduğunu fark ettiğini sanmam.

23 yıllık bir İslamcı iktidar altında yaşayan kendi partilileri dahil bütün halk, nasıl döviz spekülatörü oldu? Çoğunluk neden dövizden "üç kuruş" para kazanma peşine düştü?

Konuyu alfabenin "a" harfinden başlayarak anlatmaya çalışayım: Erbakan'ın kurduğu partilerin isimleri; Nizam, Selamet, Refah, Fazilet, Saadet... Erdoğan'ın kurduğu partisinin adı ise Adalet ve Kalkınma oldu.

Erbakan partisine refah adını verirken, buradan kopan grup neden kalkınma ismini seçti? Kalkınma, refaha açılan yol sanıyorsunuz! Hayır. Refahın salt maddiyatla ilişkisi yok. Burada kast edilen iyi insanın / insanların, ödevlerini ve sorumluluklarını yaptığı adil bir toplumsal sistem. Erbakan parti isimlerini bu amaçla mı seçti, tartışılır:

Bizim iktidarlar son 40 yıldır büyük bir yanılsamayla sorunlara aynı kavramlar ile aynı ilaçların yazılı olduğu bir reçeteyle çözüm bulmaya çalıştılar. Bu yüzden gelen ile giden

iktidar arasında hiç fark görülmedi. Doların 33 lira olmasının sırrı, Erdoğan'ın partisinin adında saklı...

Bir büyülü kavram son kırk yılda ekonomi-politiği esir aldı: Kalkınma-büyüme![13]

13 Prof. Tim Jackson, İngiliz ekonomist. Uluslararası alanda sürdürülebilir üretim ve tüketimin ekonomik, kültürel ve politik boyutları üzerine çalışıyor. Sürdürülebilir Refah Anlayışı Merkezi / CUSP yöneticisi. *Büyümesiz Refah Yarının Ekonomi Temelleri* isimli kitabını okudum. Büyüme odaklı kapitalist iktisat kuramlarının niçin işe yaramadığını sorguluyor. Geleneksel "büyümeyi"

İktidara 2002'de gelen AKP'nin temel önceliği –daha önceki partiler gibi– ekonomik büyüme oldu. Bunu gerçekleştirmek için ne yaptı; tüketim artışı! Diğerleri gibi harcamalar azalırsa şirketler batar, işsizlik artar sandı. Piyasanın durgunluğu / stagflasyon, hayat pahalılığı / enflasyon, ekonomik büyümenin negatif düşmesi / resesyon ile sürekli korkutuldu! Kurtuluşun çaresi 40 yıldır aynı yerde gösterildi; tüketim artışı. Bunun için ödeme gücü olmayanlara bile ne krediler verildi, değil mi? Medya diliyle, borsa reel ekonominin can damarı oldu.

Ekonomiyi sadece finansa bağladılar. "Aman piyasaya bir şey olmasın!" Böylece kredi ve teşvik, ekonominin baskın gücü haline getirildi.

Yani AKP neoliberalizmin dışında bir çare düşünmedi; IMF-Derviş reçetesinde aradı kurtuluşu. Böylece maneviyatı yücelteceğiz diye iktidara gelen AKP, kopyacı bir ekonomi anlayışıyla ülkeyi uçuruma, insanlarımızı ruhsal çöküntüye sürükledi. AKP, tüketiciliğin zararlı hayat tarzından / hastalığından kurtulup, toplumsal refahı oluşturacak sistemi kuramadı.

Sürekli modernist kültürel hayatı dile getirenler, Atatürk devrimlerini eleştirenler, halk için ne yaptı?

Tüketim kültürü

Neoliberalizm insanı üretici kimliğiyle değil, tüketici rolüyle tanımlıyor!

Çoğunluk sosyal statü kaybına uğramamak için sürekli (giysi, konut, araba vs.) tüketiyor, paraları yetmezse borçlanıyor!

Meta tüketimi yaşamsal dokuya o kadar derinden nüfuz etti ki, mesele ekonomik sorun olmaktan çıktı...

AKP'nin dolar artışından sevinen insanlara kızma hakkı yok; yaratılan bu düzende payı çok. Herkes sarayda / lüks konutta oturmak istiyor. Herkes uçağa / otomobile sahip olmak istiyor. Herkes, Hermes ya da Gucci marka çantalara sahip olmak istiyor...

hedefleyen sistemle, toplumsal "refahı" temel amaç edinen sistem arasındaki farkı ortaya koyuyor. Finans-tüketim balonunun büyük eşitsizlikler ve adaletsiz bir refah yarattığını belirtiyor. "Büyümeyi sorgulamaktan başka çaremiz yok. Büyüme miti bizi yarı yolda bıraktı, her gün bir fincan kahve fiyatının yarısıyla geçinmeye çalışan 1 milyar insanı da... Daha berrak bir vizyona, daha cesur politikalar oluşturmaya, büyüme ikilemi ile başa çıkabilecek daha güçlü stratejilere ihtiyacımız var."

Meta, insanlar için neden önemli? Dünyaya kimse tüketim hırsıyla gelmiyor ama öyle bir toplumsal hayat dayatılıyor ki; tüketim malları sembolik bir "iletişim dili" haline geliyor!

Tüketilen her meta, yaşamın anlamı, amacı, sosyal statü ve kimliğin göstergesi haline getirildi! Kişi, özlediği sosyal hayatta fark edilmek, beğenilmek, dahil olmak, itibar için tüketim araçlarını her ne pahasına olursa olsun temin etmek istiyor. Biliyor ki böylesi toplumda insan işi, evi, arabası, kıyafeti, kredi kartı limiti ile kimlik sahibi olur. Sosyal statü kaybı kaygısından korkan kişinin ülke ekonomisi umurunda mı?

Hiç öyle üst akıl filan aramayın; yaratılan tüketici sınıfın tavrı bu. Neoliberal AKP ve Ilımlı İslam ektiğini biçiyor.

Dilinde sürekli manevi hayat olan AKP, özünde yarattığı maddi hayata yeniliyor.

Bu AKP ile sol ittifak yapabilir mi?

Türk solunun üç dönemi var. Birinci dönem Türk solunun devletçilik, halkçılık, ulusalcılıktan etkilenme dönemi ki bu Birinci Dünya Savaşı sonundan 1960'a kadar uzatılabilir. İkinci dönem, Türk solunun CHP'yi bile derinden etkilediği planlı kamucu çözüm odaklı 1960-1980 süreci. Üçüncü dönem ise 1980'den başlayarak günümüze kadar süren, neoliberalizmle ilişkilenme dönemini yaşayarak ciddi sarsıntılar geçirdiği ve yeni konservatif / sağdan / neoliberalizmden etkilendiği ve gericileştiği devre...

1838, 1980 ve bugünün neoliberal iktisatçılarının hazırladığı "ithal IMF reçetesi" aynı ve kesinlikle sol değil. Bu, sol görünümlü "Üçüncü Yol" kamuflajlı yeni muhafazakârlık.

1980'ler itibariyle neoliberalizme uyum ile ülkeyi yıkıma sürükleyen eski solcu Asaf Savaş Akat gibileri yine görev başındaydı. Aradıkları Turgut Özal'dı. "Hele Özal gitsin" diyerek DYP-SHP'yi iktidara taşıyanlara, bugün çözüm reçetesi olarak yine "Turgut Özal" sunuldu! Turgut Özal'ı yaşadık. Özal maskeli liberal Çiller'i, sosyal demokrat görünümlü Kemal Derviş'i yaşadık. Özal maskeli muhafazakâr demokrat Ali Babacan ile Mehmet Şimşek'li Erdoğan'ı yaşadık.

IMF ve Dünya Bankası'nın ısrarlarıyla "Derviş Yasaları" denen neoliberal uygulamalar en aşırı biçimde AKP döneminde

gerçekleşti. Özelleştirmeler ile sata sata kamu kaynakları tüketildi. Ulus devletin köküne kibrit suyu döküldü. Pembe rüyalar çabuk bitti.

Büyüme istikrarlı olmadı, enflasyon sorunu tekrar çıktı, iç dış borçlar arttı, ihracatın ithalatı karşılama oranı hayli düşerek cari açıkta inanılmaz bir artış oldu, işsizlik oranları büyüdü, dışa bağımlılığa ilaveten 2008 küresel finans krizi Türkiye'yi derinden vurdu. Çark içinde çırpınan fare gibi 40 yıldır aynı eksende dönüp duruyoruz.

Hiç popülizm yapacak, gereksiz yüceltmelerde bulunacak değilim; ayna tutmak zorundayım. Gördüğüm şu ne yazık ki: Değer kavramında büyük bir erozyon var. Paraya çevrilmeyen, paranın satın alamadığı değer kalmadı. Herkesin dizginsiz güç peşinde olması ahlaki değerleri öyle önemsizleştirdi ki rezil olma kavramı bile unutuldu...

Topluma ayna tutmak zorundayız. Yansıyanlar şunlar:

Yaratılan sahte ihtiyaçlar düzeninde her şeyin ölçüsü meta kültürü oldu. Hesap verebilirlik, çoğunluğun umurunda olmamaya başladı; adalet talebi "gücü gücü yetene" dönüştü.

Vicdanlar çürüdü, kimse kendini suçlu ya da hatalı görmemeye başladı. Kabahatli olan öteki idi, kendisi ise hep iyi. Doğru ile yanlış arasında ayrım kalmadı.

Entelektüel bilgiye, soruya, eleştiriye düşmanlık yapıldı; dayatılan ezberler bilim diye yüceltildi. Statükoya boyun eğildi. Acılar bile alay nesnesi oldu; sosyal linç tutku haline geldi. İstediğini alamamanın, yükselememenin hıncı öfkeye ve gareze yol açtı. Karşı çıkanlara / muhalif olanlara kin duyma yüceltildi.

Emek sömürüsü gibi kavramların modası geçti; düzene ve rejime muhaliflik dinozorluk oldu. Sermayeye tam teslimiyet piyasanın kutsalı haline geldi. Fedakârlık gibi değerler küçümsendi. İnsan küçüldü, bir tür yaratığa dönüştürülerek her tür kutsallıktan uzaklaştırıldı.

Sonuçta, toplumun idealleştirilmesine karşı çıkan neoliberalizmin kurucu babası F. Hayek başardı. Filozof Nietzsche'nin tanımıyla neoliberalizm böyle buyurdu: "Tanrı öldü!"

Bunu Türkiye'de yapanlar "İslam bayrağı" ile iktidara gelenler!

İktidara eklemlenen tarikatlar ve cemaatler de bozuldu. İlahları, para oldu...

Sıfır toplamlı oyun

Bölümü toparlarsam:

Şimdi ne olacak? Kim kazanacak? Kim kaybedecek? Ezilenler yan yana gelebilecek mi?

Soruyu şöyle yanıtlayayım: Prof. John E. Roemer, Oyun Kuramı'nı kullanarak 1917 Bolşevik Devrimi başarısını şöyle analiz etti:

"İki oyuncudan birinin kazancının, diğerinin kaybına eşit olduğu yarışa, 'Sıfır Toplamlı Oyun' denir.

Devrim, Lenin ve Çar arasındaki sıfır toplamlı bir oyundur. İki lider, toplumun desteğini kazanmak için rekabet halindedir.

Lenin, politik gücü elinde bulunduran Çar'ı alaşağı etmek amacıyla devrim organize eder. Bunu yaparken iyi gelir dağılımı vaadi gibi yeni hayat seçeneği sunar. Çar ise devrimi önlemek için cezalandırma yöntemine başvurur.

Bireyler devrime katılıp katılmama kararını verirken; Lenin'in yeni gelir dağılımını ve Lenin'in başarısız olması halinde alacakları cezayı düşünür.

Teoride, devrime katılan insan sayısı arttıkça devrimin başarı olasılığının yükseleceği kabul edilir.

Bu modele göre Lenin ve Çar'ın mutlaka ideolojik olması gerekmez. Stratejileri vardır ve amaçlarına ulaşmaya çalışırlar.

Model, oyunun denge noktasında Çar'ın stratejisinin ne kadar zalim, Lenin'in stratejisinin ise ne kadar ilerici olduğuyla ilgilidir.

Kaybeden zulüm yanlısı Çar olmadı, kazanan yeni hayat vaat eden Lenin oldu. İnançları farklı olmasına rağmen herkesi 'yeni hayat' talebi etkiledi çünkü..."

Bu yoldan yürüyenler hâlâ var:

Kurtuluş teolojisi

Kimilerinin meselesi Cumhuriyet devrimlerine muhalefet etmek değil, Kemalizmin halkçılık, milliyetçilik, devrimcilik içeren tam bağımsızlık ilkelerini tasfiye etmek isteyen Batı'nın tam yörüngesine girmekti! Komünizmle Mücadele Dernekleri bunun sembolü oldu.

Dönemin MİT Müsteşarı Fuat Doğu, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür ve Fethullah Gülen gibi Gladio aparatları bu planın uygulayıcısı oldular. Bir Soğuk Savaş dini yarattılar. Tek hedefleri vardı; "dinsiz solculara" karşı cihat yapmak!

Benzerini Vatikan eliyle dünyada da yapmaya çalıştılar.

Şöyle anlatayım:

İlk Müslümanlar gibi ilk Hıristiyanlar da devrimciydi. Zamanla Hıristiyanlık devlet tarafından gasp edildi ve egemenlerin yoksulları ezme aracına dönüştürüldü.

Din bilgini rahip Thomas Müntzer gibi köylü ayaklanmaları liderlerinden, Hıristiyan anarşist Wilhelm Weitling'e kadar düşünürler, devrimci dini diriltmek için mücadele verdiler.

Buna XIII. Leo gibi papalar karşı çıktı: "Fakirlerin zenginlere imrenmesini istismar eden sosyalistler, özel mülkiyeti yok etmeye çalışıyor." Vatikan bu anlayışla Hitler ve Mussolini'yi destekledi. Nazi ölüm kamplarına sessiz kaldı...

Uzatmayayım. Soğuk Savaş'ın kullanışlı din kurumlarının oyunlarını bozanlar da yok değil.

Latin Amerika'da 1960'larda ortaya çıkan "Kurtuluş Teolojisi", yoksulluğa ve sosyal adaletsizliğe karşı mücadeleyi esas aldı.

Solun ve Hıristiyanlığın kendilerine ait toplumsal değer ve taleplerinin ortak potada eritilmesiyle oluşan Kurtuluş Teolojisi, iki grubu ortak paydada buluşturdu. Bu şöyle oldu:

ABD, arka bahçesi Latin Amerika'da Soğuk Savaş başlangıcında birçok askeri darbe yaptı. Darbelere kimi kiliseler destek verirken, kimisi muhalif oldu. İşte bu süreçte sol ve bazı kiliseler arasında yakınlaşma gerçekleşti. Özellikle Küba Devrimi Latin Amerika'da Kurtuluş Teolojisi'ni büyüttü.

Parantez açayım:

Fidel Castro dine karşı uzlaşmaz tavır yerine ılımlı bir anlayışa sahipti. Hatta Türkiye'ye geldiğinde Havana'da din adamlarıyla sık yemek yediğini anlattı ve ekledi:

"İncil'i okudum ve ondan birçok ders aldım. Hıristiyan düşünceyle Marksist düşünce arasında yakınlıklar buldum."

Fidel Castro'nun yakın dostu olan Brezilyalı rahip Frei Betto yazdığı *Fidel ve Din* kitabında, Küba devletinin insanların dini

ritüellerini yerine getirebilmesine olanak sunduğunu ve bunu halkın kültürel zenginliği olarak gördüğünü belirtti.[14]

Sadece Küba değil...

Nikaragua'daki devrimci Sandinistalar arasında rahipler de vardı. Mesela devrimden sonra Ernesto Cardenal, 1979'dan 1987'ye kadar kültür bakanlığı yaptı. Kuşkusuz Papa II. Jean Paul tarafından aforoz edildi!

Peder Lavinia, Sandinistlere neden destek verdiğini şöyle özetledi:

"Katolik kilisesine inancım ve üyeliğim beni FSLN (Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi) saflarında devrimci sürece katılmaya yükümlü kılıyor. Çünkü ezilen bir halkın kurtuluşu, İsa aracılığı ile toptan kurtuluşun ayrılmaz bir parçasıdır. Benim bu sürece aktif katılımım, ezilenlerle ve onların kurtuluşu için savaşanlarla Hıristiyan dayanışmasının bir ifadesidir."

Böyle çok din adamı var...

Perulu Cizvit rahip Gustavo Gutiérrez dini yoksullara acıma ve merhametin nesnesi olarak değil, tersine kendi kurtuluşlarının öznesi olarak gördü...

Teolog Clodovis Boff, emperyalizmle işbirliği yapan Vatikan'a karşı bir Marksizm ve Hıristiyanlık sentezi yaptı...

Kurtuluş teolojisini benimseyen Peder Jean Bertrand Aristide, Haiti devlet başkanlığına seçildi ve hemen CIA darbesiyle indirildi.

Toparlarsam:

Ülkemizde de "Soğuk Savaş dinine" karşı devrimci İslama sarılmak elzem. Yoksa... İçeriği boş helalleşme sadece yüzeysel popülist siyaset yapmaktır!

Taliban antiemperyalist mi?

Peki Taliban'ı bu çerçevede nasıl değerlendirmek gerek?

Çünkü "Bizim Mahalle" Doğu Perinçek'in "Taliban emperyalizme karşı mücadele veriyor" sözünü tartıştı. Neler olduğunun iyi kavranması için sizleri 1970'ler Müslüman Asya ülkelerine götüreyim.

---

14 Frei Betto, *Fidel ve Din*, Çev. Özgül Erman, Ayrıntı Yayınları, 2016.

Pakistan'da 1971'de seçimle iktidara gelen Zülfikar Ali Butto'nun Pakistan Halk Partisi, sosyalizmle dini bağdaştıran İslam sosyalizmini hayata geçirmeye başladı. Hemen ardından darbeyle yıkıldı, Butto idam edildi. Yerine darbeci Ziya ül-Hak getirildi. ABD ile kopuk ilişkiler yeniden şekillendi. ABD Başkanı Jimmy Carter döneminde Sovyetler Birliği'ni yıkmak için etrafının sol karşıtı Müslüman ülkeler tarafından kuşatılma planı, yani "Yeşil Kuşak Projesi" politikası benimsendi.

Bu dönemde yaşananlara bir bakalım...

Doğu Pakistan'da İngilizlere karşı bağımsızlık mücadelesi vererek 1971'de Bangladeş Müslüman Halk Cumhuriyeti'nin devlet başkanı olan Mucibur Rahman, 1975'te darbeyle yıkıldı ve ailesiyle birlikte katledildi...

Mısır'da krallığı yıkıp Birleşik Arap Cumhuriyeti'ni kuran, Arap Sosyalist Birliği kurucusu Nasır'ın Süveyş Kanalı'nı millileştirmesi ile başlayıp İsrail savaşıyla süren bağımsızlıkçı çizgisi, 1970'deki ani ölümüyle son buldu. İktidara gelen Enver Sedat Amerikancı dış politikayı takip etti.

Bunlara rağmen Asya'da 1970'lerde İslamcı sol bir rüzgâr esti; Kaddafi, Hafız Esat, Saddam iktidara geldi. ABD, Ortadoğu'da Sovyetler Birliği'ne yakın iktidarların önüne geçmeye çalıştı.

Gelelim Afganistan'a...

Tarih 1 Ocak 1965. Nur Muhammet Tereki ve Babrak Karmal, Kabil'de 25 arkadaşıyla Sovyetler Birliği'ne yakın Afganistan Demokratik Halk Partisi'ni (PDPA) kurdular. Parti o yıl seçimde dört milletvekilliği kazandı. Sovyetler'e yakın modernlik yanlısı Davut Han'ın 1973'te kuzeni Kral Zahir Şah'ı devirmesine ve Afganistan Cumhuriyeti'ni kurmasına yardım ettiler. Ancak Davut Han ile ilişkileri bozuldu, hükümetten koptular. 1978'de Afgan Ulusal Ordusu içindeki solcu subaylar ile "Saur Devrimi"ni yapıp Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'ni kurdular. Artık Afganistan'da solcular işbaşındaydı...

İktidara gelen PDPA çok parçalı bir hizip partisiydi. Ülke, feodal-aşiret düzenini aşamamıştı. Bu yüzden parti içindeki hizipler daha çok etnik gruplardı. Mesela Peştun dilini reddedip Farsça konuşan Tacik ve Özbeklerden oluşan "Settami Milli" hizbi vardı.

Peştunca halklar anlamına gelen "Khalq" hizbi vardı. Seçkin olmayan Peştunlardan oluşuyordu. Lideri Tereki idi.

Karmal'ın liderliğini yaptığı şehirli aydınların oluşturduğu "Perşem" (Bayrak) hizbi vardı.

Teraki, sıkı disiplinli işçi sınıfı partisi inşa ederek, devrimi klasik Leninist tarzda başarabileceğine inandı. Karmal ise Afganistan'ın Leninist strateji için gelişmemiş olduğunu ve ülkeyi sosyalist devrime yaklaştırmak için yurtsever ve antiemperyalist güçlerden oluşan ulusal demokratik cephenin desteklenmesi gerektiğini savundu...

Sonuçta iktidara 1978'de askeri darbeyle geldiler; Tereki başbakan, Karmal kıdemli başbakan yardımcısı oldu.

Darbeye ilk karşı çıkış Çin'den geldi. Büyükelçisi Huang Ming-Ta, "Yeni rejim inkâr edilemez şekilde Sovyet yanlıları tarafından kontrol ediliyor" dedi.

Tereki 1979'da öldürülünce iktidara gelen Hafızullah Emin'in ABD ile ilişkileri iyiydi. Üç buçuk ay sonra Sovyet Ordusu Kabil'i basıp Emin'i öldürdü. Sürgündeki Karmal'ı başkanlık koltuğuna oturttu.

Soğuk Savaş sürüyordu; bir yanda ABD-Çin, diğer yanda Sovyetler Birliği kamplaşması vardı.

Pek bilinmez, Sovyetler'in Afganistan'a müdahalesinde Çin, mücahitleri destekledi; eğitim kamplarını sınırları içerisine taşıdı. Çinli askeri danışmanlar mücahitlere askeri eğitim verdi; uçaksavarlar, roketatar ve makineli tüfekler gibi silah yardımında bulundu.

PDPA içindeki (CIA ilişkisi yıllar sonra ortaya çıkan Maocu Çaru Mazumdar'ın çizgisindeki) "Ebedi Ateş" hizbi de cihatçılar ile işbirliği yaptı.

Türk devriminin farkı

Soğuk Savaş ittifaklarını dönemsel koşullar içinde değerlendirmek gerek. Asıl tartışmamız gereken konu solcular neden başarısız oldu? İslamcılar ile niçin yan yana gelinemedi? Atatürk'ün başardığını Emanullah Han niçin başaramadı?

Burası önemli...

Tarih 28 Şubat 1919.

Emir olarak tahta çıkma töreninde Afganistan'ın bağımsızlığını ilan etti. Birinci Dünya Savaşı'ndan yıpranmış çıkan İngiliz-Hint

Ordusu ile Afgan Ordusu arasında ufak çaplı birkaç çatışma dışında olay yaşanmadı. İngilizler 8 Ağustos 1919'da Afganistan'ın bağımsızlığını tanıdı. Emanullah Han, Türkiye ile 1921'de dostluk antlaşması imzaladı.

1921 Türk Anayasası'nı örnek alarak hazırlattığı Afgan Anayasası'nı 1923'te yürürlüğe soktu.

Rol modeli "ağabeyim" diye hitap ettiği Atatürk idi; Afganistan'ı laik ve çağdaş bir ülke yapmak istedi. Erkeklerin şapka takmasını ve devlet dairelerinde takım elbise giymesini zorunlu kıldı. Çocuk gelinlere ve peçe ile burkaya savaş açtı. Kadınların örgütlenmelerini, iş hayatına katılmalarını, hatta politikaya girmelerini sağladı.

Adı "Dinsiz Kral"a çıkarıldı; sınır bölgesindeki kabileler ayaklandı. İsyanın özü şuydu: Afganistan, 1919'da imzalanan Ravulpindi Antlaşması ile bağımsızlık kazandı; İngilizler, özellikle sınır bölgelerindeki kabileler üzerinde etki oluşturarak ciddi imtiyazlar elde ettiler, on yıl sonra da fırsat bulunca isyan çıkardılar.

Emanullah Han eşiyle 1927'de sırasıyla Mısır, Fransa, Belçika, İsviçre, Almanya, İngiltere ve Rusya'yı ziyaret edip, ardından Türkiye'ye geldiğinde Atatürk kendisini uyardı:

"Ülkene tam hâkim olmadan bu kadar uzun geziye çıkman doğru değil!"

Atatürk tecrübeliydi; 1927'ye kadar, İngiliz destekli Şeyh Sait gibi on gerici ayaklanmayı bastırdı...

Emanullah Han İngiliz destekli ayaklanma ile devrildi. Sırasıyla iktidara gelen "Allah'ın Habercisi" adını alan Habidullah Kalakani ve İngilizlerin kontrolündeki Muhammet Nadir Şah modernizm projelerini askıya aldı.

Tarih 8 Kasım 1933. Babası Muhammet Nadir Şah'ın öldürülmesi üzerine tahta Zahir Şah geçti. Fransa'da Montpellier Üniversitesi'nden mezundu. Batı'ya açıktı. Afganistan'ın ilk modern üniversitesini kurdu. Sovyetler ve ABD'den aldığı dış yardımlarla sulama tesisleri, otoyollar yaptırdı. Genel oy hakkı, özgür seçimler, kadınlar lehine medeni haklar çıkararak çağdaş adımlar attı. Afganistan'ı çağdaş demokratik bir devlet yapmak istedi. 1964'te bu amaçla yeni bir anayasa hazırlattı fakat reformları yetersiz

bulan kuzeni Başbakan Muhammet Davut Han tarafından darbeyle iktidardan düşürüldü...

Altını çizeyim; Atatürk'ün başardığını Zahir Şah da ve Muhammet Davut Han da başaramadı.

Tarih 17 Temmuz 1973. Davut Han Afganistan Cumhuriyeti'ni kurdu. Geleneklerden ayrılarak kendisini "Şah" ilan etmedi, "Başkan / Cumhurbaşkanı" olarak tanımladı. (Darbede sosyalizm yanlısı Afganistan Demokratik Halk Partisi mensubu subaylardan destek aldığı için "Kızıl Prens" lakabıyla anıldı.) Başkanlık Sistemi kurmak istedi. Ulusal Devrimci Parti'yi kurdu. Tüm bankaları kamulaştırsa da sosyalist politikaları yumuşattı. Mısır, Türkiye, Suudi Arabistan ve İran'ın da aralarında bulunduğu Sovyet karşıtı devletlerle ilişkiye girdi. Solculardan, muhafazakârlardan uzaklaşıp Amerikancı liberallere yakınlaştı. Solcu PDPA ile sürtüşmeye başladı. Afgan asker ve polisini Amerikan destekli Mısır'ın eğitmesine izin vermesi ve hükümet ile ordudaki önemli pozisyonları büyük ölçüde Peştunlara bırakıp, Özbek ve Tacikleri "ikinci sınıf" görmesi bardağı taşırdı. 27 Nisan 1978'de solcu subayların darbesiyle yıkıldı. Ardından gelen sol liderlerden Nur Muhammet Tereki, Hafızullah Emin, Babrak Karmal, Hacı Muhammet Çamkani, Muhammet Necibullah da Atatürk gibi başarılı olamadılar.

Bizim açımızdan Afganistan / Taliban gerçeğinden çıkarılması gereken ders budur. Bugün hâlâ kimi solcular Şeyh Sait'ten Seyit Rıza'ya etnisiteyi, aşiret düzenini ve feodalizmi yücelten politikaları savunuyorlar! Afgan solcuları da bunu yapmıştı. Atatürk bütün bunlardan farklı olarak gericilikle uzlaşmadı, feodalizmi tasfiye edip devrim yaptı...

Taliban'ın kökleri

Türkiye'de bugün Taliban gibi güçlü radikal dinci örgütlerin olmamasının da sebebi budur! Kaldı ki Taliban'ın ideolojisini de bilmek şart:

Taliban'ın ideolojisinin köklerini 19. yüzyıl sonlarında Hindistan'ın küçük Diyobend kasabasındaki Dâr'ül Ulum medresesinde ortaya çıkan ve şeriat hukukunu Peştunların sosyal-kültürel normları ile birleştirmeyi hedefleyen İslami öğretiye kadar sürebiliriz.

10 Mayıs 1857'de Hindistan'da bir ayaklanma oldu. İngilizler küçümsediklerini göstermek için bu ayaklanmaya "Seboy İsyanı", Hintler ise "Birinci Hindistan Bağımsızlık Savaşı" adını verdiler.

Diyobendi Medresesi bu ayaklanmadan sekiz yıl sonra kuruldu. Kurucuları Muhammed Kasım Nânotevi gibi İngiliz sömürgeciliğine karşı ayaklanan kimi din âlimleriydi.

Diyobendi hareketinin siyasi kanadı olan Hint Müslüman Ulema Cemiyeti, 23 Kasım 1919'da, Delhi'de kuruldu. Bağımsız Birleşik Hindistan hedefli, Gandi'nin Tuz Yürüyüşü'nü desteklemek gibi şiddete başvurmayan eylemler yaptılar.

İngilizleri, Müslümanların büyük düşmanı ilan eden "Diyobendi Okulu", II. Abdülhamit'ten başlayarak Osmanlı ile yakın ilişki yürüttü.[15]

Radikal İslamcılara Vehhabi müfredatı

Taliban kelimesi Peştunca öğrenciler / talebeler anlamına geliyor. Bu adlandırma Diyobendi medresesinden dolayı kullanılıyor. Sovyet döneminde Afganistan'dan yaklaşık üç milyon mülteci, Pakistan topraklarına geçiş yaptı. Genç olanları, Diyobendi medreseleri aracılığıyla yaygın bir dini eğitimden geçirildiler. Ancak bu dini eğitim zamanla geleneksel Diyobendi öğretisinden farklılaşmaya başladı:

Suudi Arabistan, Kuveyt gibi ülkeler resmi ideolojilerini yaygınlaştırmak adına büyük fonlar karşılığında Vehhabi-Selefi çizgide ideolojik eğitim yapılmasını sağladılar. Perde arkasında "büyük abi" vardı:

ABD, Uluslararası Kalkınma Birleşik Devletleri Ajansı (USAID), Pakistan'ın Afganistan sınırında binden fazla medrese açılmasını sağladı. Afganistan'da cihadın sürekliliğini mümkün kılacak insan gücünü yetiştirmek için Nebraska Üniversitesi'nde Peştun dilinde propaganda kitapları yazdırdı. Bunları Afgan mülteci kamplarına ve medreselere dağıttı. Yeni Diyobendi doktrinine "Okyanus Ötesi" katkı sundu!

Diyobendi medreseleri Afgan mültecileri devşirmek üzere faaliyete geçirildi. Böylece savaşın ilk yıllarında Gulbeddin

15 Mesela medresenin şeyhi Mahmut Hasan Diyûbendi, Trablusgarp direnişinde öğrencilerini Osmanlı'ya yardıma çağırdı. Birinci Dünya Savaşı'nda Enver ve Cemal Paşalarla görüştü. Hicaz'dan Mehmetçik'in yanına gitmek istese de Mekke Emiri Şerif Hüseyin tarafından derdest edilerek İngilizlere teslim edildi, 1920'de Malta'ya sürüldü...

Hikmetyar'ın Hizb-i İslami ve sonra Afganistan Mücahitleri İslam Birliği saflarında savaşan "talebeler", kendileri gibi Vehhabi-Selefi öğretiyle yetişen (yoksul bir Peştun köylüsünün oğlu) Molla Muhammet Ömer tarafından kurulan Taliban'ın çatısı altında toplanmaya başladılar. Yıl 1994 idi. Sadece iki yıl sonra Taliban, 1996'da Kabil'e girdi ve Afganistan İslam Emirliği'ni kurdu. Taliban'ın kısa süredeki başarısında ABD, Suudi Arabistan ve Pakistan istihbarat servisleriyle ilişkisinin katkısı yadsınamaz...

Taliban'ın büyük çoğunluğu Peştun. Arapça konuşmayan diğer Müslümanlar gibi Kuran'ı okur, ancak kutsal metnin dili olan Arapçayı anlayamaz. Taliban, Kuran okur ama kavrayamaz! Taliban'ın akıl yürütmeyi reddeden Vehhabi-Selefi'ye dönüştürülmesinde bunun ve ABD tarafından basılıp dağıtılan kitapların etkisi büyük oldu.

Vehhabiliği kolayca benimsemelerinde Peştunların feodal aşiret yapılarını göz ardı etmemek lazım. Örneğin Batı medyası propaganda amacıylaTaliban'ın kadınlara yönelik tavrını sıklıkla kullanıyor ancak Taliban'ın İslam hukukunu katı bir biçimde yorumlamasının ardında yatan sebeplerden birisinin de Peştunların feodalliği olduğu gerçeği ısrarla göz ardı ediliyor.

Evet, egemen olan teori salt dinsel değil. Taliban'ı sadece cihatçı bir örgüt olarak değil, aynı zamanda Afganistan'daki feodal düzenin sebebiyet verdiği Peştun aşiretlerinin dinamikleriyle de değerlendirmek gerekiyor. Taliban'ın devlet anlayışı bu nedenle Suudiler gibi kabilecilik!

Bu nedenle Cahiliye'ye savaş açarak, Arap kabilelerini birleştirip devlet inşa eden devrimci Hz. Muhammet'in gerisindedirler.

Soykırımcı İslami hareket

Almanya, Birinci Dünya Savaşı'nı kaybetti. Galip güçler (ABD, İngiltere, Fransa ve diğer müttefik devletler), 1919'da Versailles Antlaşması ile Almanya'ya 132 milyar marklık ağır bir tazminat ve ekonomik olarak en az bu tazminat kadar ezici şartlar dayattılar. Sanayi bölgeleri Milletler Cemiyeti'nin yönetimine bırakıldı. Topraklarının yüzde 13'üne el konuldu, ordusu terhis edildi, denizaltı ve uçak yapması yasaklandı, bütün gemilerine el konuldu.

Yani 1933'te Nazi diktatörlüğüne giden yolun taşları Versailles Antlaşması ile döşendi. Alman büyük sermayesiyle işbirliği yapan Hitler bu anlaşmayı yırtıp atacağını söyleyerek faşizmi iktidara taşıdı.

Dediğini de yaptı; Versailles Antlaşması ile kaybettiği toprakları geri almak için önce Polonya'ya saldırdı: Tarih 1 Eylül 1939 idi. Peki Hitler antiemperyalist görülebilir mi? Öyle ya, emperyalist boyunduruğa karşı bir mücadele verdi mi? Evet! Ulus devletinin kaynaklarını sömüren yabancı sermayeye karşı çıktı mı? Evet!

Ama "antiemperyalist" nitelemesi günümüzde bol keseden her politik harekete münasip görülmüyor mu artık? Ne ideoloji aranıyor ne de siyasal duruş! Taliban'a antiemperyalist denilebilir mi?

Taliban, Afganistan'daki Hindu nüfusa (Nazi Almanya'sındaki Yahudilere yapılan muamele benzeri) rozet takma uygulaması başlattı. Yetmedi. Taliban, gayrimüslimlerin çatılarına sarı bir bez koyarak evlerini tanımlamalarını emretti.

Müslümanların mesafelerini koruyabilmeleri için gayrimüslim kadınların özel işaretli sarı bir elbise giymelerini zorunlu kıldı. Gayrimüslimlere ibadethane inşa etmeyi, gayrimüslimlerin Müslümanları eleştirmesini yasakladı.

Ülkedeki son Yahudiler Zablon Simintov ve Isaac Levy haklarındaki karara itiraz ettikleri için Taliban tarafından hapse atıldılar. Taliban'ın kararları tartışılmazdı çünkü...

Müslümanlara da benzer dayatmalarda bulunuldu. Örneğin Şiiler kâfirlikle suçlandı. Ağustos 1998'de Mezar-ı Şerif'te çoğu Şii Hazara 8000 kişi katledildi. Etnik temizlik için insanlar konteynerlere kilitlenip boğulmaya bırakıldı.

Birleşmiş Milletler'in 55 sayfalık raporuna göre Taliban 1996-2001 yılları arasında Afganistan'ın kuzeyi ve batısındaki kontrolünü pekiştirmeye çalışırken, sivillere karşı böyle 15 sistematik katliam gerçekleştirdi.

Taliban, yardım kuruluşlarında çalışan yabancıları "Afganistan'da Hıristiyanlığı vaaz ettikleri" iddiasıyla sorgusuz katletti.

Tacik, Özbek ve Hazara bürokratları, nitelikli olsun ya da olmasınlar, Peştunlarla değiştirildi.

Ya kültürel soykırımlar? Taliban, Afgan halkının tarihi ve kültürel eserlerini yok ederek kültürel bir soykırımda da bulundu. Örneğin Afganistan Ulusal Müzesi'ne saldırıldı; yüz bin eserin

yüzde 70'i yok edildi. Puli Khumri Halk Kütüphanesi'ndeki elli binden fazla eski el yazması yakıldı. Bamyan Vadisi'ndeki 6. yüzyıldan kalma anıtsal Buda heykelleri gibi ülkedeki tüm heykeller dinamitle havaya uçuruldu...

Bırakın parti kurmayı, genel seçim yapmayı; Taliban, Hitler faşizmi gibi "yoz bulduklarını" yaktı, yasakladı. Müziği yasakladı. Çok sayıda müzisyene saldırdı, öldürdü. Eğlence faaliyetlerine izin vermedi. Resim yapmayı, fotoğraf çekmeyi, futbol oynamayı, uçurtma uçurtmayı, satrancı, televizyonu, sinemayı, interneti yasakladı. Güvercin ve diğer evcil hayvanları beslemeyi bile yasakladı. Erkeklerin sakallarını tıraş etmelerini yasaklandı; türban takmaları istendi.

Kadınların çalışmasını yasakladı. Bu durum Taliban'dan önce öğretmenlerin neredeyse tamamının kadın olması sebebiyle, okulların yaygın şekilde kapanmasına yol açtı. Yanında akrabası bir erkek olmadan kadınların sokağa çıkmasını yasakladı. Peştun olmayan etnik gruplardan kadınların cinsellik dahil kölelik yapmaları için kaçırılmalarına, pazarlarda satılmalarına göz yumdu!

Taliban, uyuşturucu kaçakçılığını yoz bulmadı. Afganistan'ın haşhaş tarlalarının yüzde 96'sını kontrol etti. Afyonu en büyük gelir kaynağı haline getirdi. Çünkü afyon ihracatından alınan vergiler Taliban'ın savaş ekonomisinin temel dayanaklarından oldu. Uyuşturucu hakkındaki görüşleri netti: Kâfirlere zarar verdiği için ticareti yapılabilirdi.

Pakistan pazarlarına kereste tedarik etmek için milyonlarca dönüm arazideki çam ve sedir ormanlarının yok edildiğini de eklemeliyim.

Tarihi gericileştiren safta olup, ilerlemeci aydınlanmayı unutalım mı? İlerleme, insanlığın gelişmesidir! Bu nedenle her türlü gericiliği besleyen faşizme de emperyalizme de karşı olmak gerekmiyor mu? Temel mesele yeni insanı yaratmak, insanlığı yüceltmek olmalı!

Tam bu son sözlere ek olarak hiç alakasız gibi gözükse de şunu yazmalıyım:

Kimi Aleviler oyuna geldi

Din / İslam deyince sadece Sünnilik anlaşılmamalı!

"Bizim Mahalle" pek telaffuz etmek istemez, fısıltı halindeki gruplaşma sır gibi saklanır! Oysa hakikat şu: Son CHP

kongrelerinde genel merkez tarafından pompalanan saflaşmanın ana konusu mezhepçilik oldu. Parti içindeki çatışmacı, kutuplaştırıcı bu gelişmeyi şaşkınlıkla izledim....

Dün sınıf siyasetini savunan politik aktörler, şimdilerde kimlik siyasetine savruldular.

Cumhuriyet'in eşit yurttaş yaptığı Aleviler, özellikle de 1950'li yıllardan itibaren, geleneksel / feodal ilişkilerin egemen olduğu kırsaldan şehre göç etmeleriyle siyasal bir değişim sürecine girdiler. Mesela, göçün en önemli etkisi dinsel yaşamın merkezinde yer alan "dede"lerin eski konumlarını kaybetmeleri oldu. Dinselliğin belirleyiciliğini yitirmesi yeni bir varoluş biçimi yarattı; Aleviliği seküler ve modernist yaptı. Musahiplik, yoldaşlığa dönüştü...

1980 öncesi Alevi toplumunun talepleri sınıfsal / ekonomik eşitsizlikler konusundaydı. Aleviler kendi özerkliğini koruyarak sol siyaset içerisinde yer almadılar; tersine solla bütünleşmeye girdiler.

Alevilik, sol harekete yerli bir siyasal dil ve geçmiş sundu. Solun devrim ve sosyal demokrasi yoluyla iktidara gelme çabası neredeyse bütün Alevi toplumu tarafından desteklendi. Ayrışmanın değil, kitleselliğin önemli olduğu dönemdi o seneler.

Fakat 1980 sonrası (toplumun dinselleştirilmesiyle birlikte) Alevi siyasal talepleri salt inanç kimliği ile dile getirilmeye başlandı. 1980 öncesi solla özdeşleşen / solla başlayan Aydınlanma geleneği, 1980'den sonra bir geriye dönüş yaşadı. Kimi Aleviler siyaseti, salt mezhep kimliği üzerinden değerlendirmeye başladılar.

Bu durum kimi Alevilerde sola bakışı da değiştirdi. Sola yönelik inanç temelli "Ali'siz Alevilik" eleştirisi simgesel söz oldu. Bu geleneksel bakış açısına göre sol, Aleviliği politikaya bulaştırarak erozyona uğratmıştı!

Ardından topluluk doğrudan Alevilik adına örgütlenmeye başladı. Sivas Madımak Katliamı ve İstanbul Gazi Mahallesi'nde yaşananlar gibi tahrik edici olaylar, topluluğu "Alevi'nin Alevi'den başka dostu yoktur" anlayışına savurdu.

Toplumsal mücadele unutuldu; salt etnik kimliği esas alan Alevi örgütlenmeleri güçlendi.

Tarih boyunca haksızlıklarla mücadele eden Alevilik, toplumsal sorunların çözümünden uzaklaştı; pasif bir inanç gölgesine

sokuldu. Bu anlayış sola da dayatıldı. 1980 öncesi "birlik duygusu" ve "kolektif aksiyon" mezhepçiliğe indirgendi.

1980 öncesi büyük fedakârlıkların, paylaşımların yaşandığı örgütlenmeler çözülerek, kimlikçi siyasetle sınırlandılar. PKK gölgesindeki yurtdışı örgütlenmeler eliyle Atatürkçü, ulusalcı, devrimci Alevilerin kafası karıştırıldı. 1980'den sonra önce sınıf ve arkasından yurttaş kimliği sarsıntıya uğratıldı.

Etnik olarak yeteri kadar parçalanmış Türkiye'de birliği, dayanışmayı artırması beklenen kimi Alevilerin, CHP'deki değişime, dönüşüme salt mezhepsel açıdan bakması bu gelişmelerin sonucuydu.

Aleviliğin tarihinden gelen, zalime karşı ezilenlerden yana olma, eşitliği savunma gibi ilkeler, kimi Aleviler tarafından genel başkanlık koltuğunu korumak için feda edildi.

Yıllar boyu kutuplaşmanın acısını çeken hoşgörülü Aleviler, şimdi CHP'de kutuplaştırıcı siyasetin merkezine kondular.

Ne yazık ki kimi Aleviler bu oyuna geldi. Bu, Cumhuriyet'e yabancılaşmaydı. Bu, feodalizme yenilmekti. Bu, kimlikçi neoliberalizmin tuzağına düşmekti...

İsim polemiği

Nerelere düşülmüyor ki? Bir örnek vermek şart:

Tarihsel adların arkeolojisi var; kazdıkça altından neler çıkar neler...

Her yeni kültür, tarihsel coğrafya adlarını kendi dil fonetiğine uydurur! "Kavimler Kapısı" Anadolu isim zenginidir.

Büyük tarihçi Eric Hobsbawm şöyle yazdı:

"Eskiden tarih mesleğinin, –örneğin nükleer fiziğin aksine– en azından zarar vermeyeceğini düşünürdüm. Şimdi zarar verebileceğini biliyorum. IRA'nın kimyasal gübreyi patlayıcıya dönüştürmeyi öğrendiği atölyeler gibi, tarih de bomba fabrikasına dönüştürülebilir."

Tarih; etnik ideolojiler için bomba yapımında kullanılan "gübre" olabilir!

Tarih; siyasal-ideolojik istismara açıktır.

Tarih; olguya, kanıta bakmadan uydurmaya alet edilir...

Feodalizmle mücadeleden taviz vermemek şart. Şimdilerde moda oldu "Dersim" demek...

Osmanlı kayıtlarında adı "Disim" idi. Halk "Desim" diyordu.

Bölgenin adıydı; Tunceli ile ilgisi şehrin bölge içinde olmasından kaynaklanıyor. 25 Aralık 1935'te çıkarılan yasayla Mamiki köyünde yeni il merkezi kuruldu ve adına "Tunceli" dendi...

Gelelim bölge tarihine... İlk yerleşimin M.Ö. 6 binlere kadar uzandığı biliniyor.

Subarlar, Hurriler, Asurlular, Hititler, Akadlar, Frigyalılar, Urartular, Medler, Persler, Makedonyalılar, Kapadokyalılar, Romalılar, Sasaniler, Araplar, Bizanslılar, Selçuklular, Moğollar, Akkoyunlular, Osmanlılar gibi kimler geldi, kimler geçti...

Bölgeye kimi "İşuva" adını verdi, kimi "Supani" Yaşayanlara kimi "Muştular" dedi, kimi "Müşkiler"

"Dersim"in adı uzun yıllar "Daranalis" olarak kaldı. Bu ismin, MÖ 519'da Doğu Anadolu'yu fetheden Pers Kralı Dara'nın adından kaynaklandığı ileri sürülüyor.

Konu açılmışken, asıl yurtları Anadolu değil; İran'dı... Alevi yurdu, Horasanlıydılar.

Hazar Denizi'nin güneybatısında (Tahran'ın kuzeyinde) Deylem / Daylam bölgesinde, Pers öncesi halklardan bir topluluk yaşardı: Deylemliler / Daylamlılar!

Günümüz İranı'nın Kuzey Horasan Eyaleti'nde Deylaman bölgesi var. Lahican, Siya, Kal, Koh, Mazendaran, Rast, Gibal, Pir Pulur, Fumen, Gerekerd, Gilan, Teberistan, Chalus, Kalar, Enzeli, Varemin, Bar, Tufem, Rudsa, Muvaz, Kohaman, Hasan Rud, Emurluh gibi yerlerde yaşayanlar Dersimlilerin akrabalarıdır...

İran'daki Büveyhoğulları Devleti'ni (932-1056) Deylemlilerin kurduğu biliniyor. Bu halk 13. yüzyılda Moğol istilasından kaçarak Anadolu'ya geldi. Anadolu'da yaşadıkları bu bölgeye adlarını verdiler. Farsça, "der" (kapı), "sim" (gümüş) sözcüklerinden oluşan bir isim tamlaması yaptılar; "Dersim". Türkçeye "Gümüşkapı" olarak çevirebiliriz...

Kimine göre, "Darsım" Zazaca bir sözcük; "dar" (ağaç) ve "sim" (gümüş) idi ve "Darsım" aslında "Gümüşağaç" demekti.

Dilinin kökeni neydi? Perslerin "Bisitun Kitabeleri"nde Deylemlilerin konuştukları dile "Zuzu" deniyor. "Zuzu" bugünkü anlamıyla Zaza!

Kimi dilbilimcilerine göre bu dilin adı, Deylem'den türeyen "Dımılıce" idi. Bu dil ailesinin "Kuzeybatı İrani diller" grubunda yer aldığı belirtilmektedir...

Dil bilimcileri ve Zazalar, Zazaca / Dımılıce'yi bağımsız bir dil olarak kabul eder. Keza İranoloji dilbilimine göre de Zazaca başlı başına bir dil. Kürdolojinin babası sayılan Vladimir Minorsky ve David Nail MacKenzie, Prof. Goichi Kojima, Susani, Oskar Mann ile Karl Hadank gibi bilim adamları Zazacanın bir Kürt lehçesi olmadığını kanıtladı. Zazaca eski dillerden "Partça"nın devamıydı...

Türkiye'de kimileri ise Zazacayı Kürtçenin dört lehçesi arasında sayıyor. Sonuçta herkes güçlü olduğunu hissettiği alanda kendine bir tarih uyduruyor; isim dayatıyor.[16]

Yerseniz...

Salon sosyalistleri

Kendine "solcu" diyenler neoliberalizm ürünü etnisite dayatmasından etkileniyor. "Marksist" diyebilir miyiz bunlara? Hayır...

1962 yılında kurulan Sosyalist Kültür Derneği çatısı altında koordinasyon işleri görevini üstlenen Prof. Cahit Tanyol, derneğin yaklaşımlarına getirilen "Salon Sosyalistleri" şeklindeki eleştirileri şöyle yanıtlamıştı:

"Ben Marksizme bir mason locasına girer gibi girmedim. Benim için önemli olan, devletin çağdaş uygarlık düzeyinde gereken yeri alması ve devletin Ortadoğu ulusları üzerindeki tarihi misyonunu idrak etmesidir. Bunun için Marksizm, benim ülkeme uygulanan bir kalıp değil, yolumu aydınlatan bir ışık, halkımın kurtuluşu için bir rehber, ekonomik kalkınmamız için bir metot olarak önemlidir...

Onun aydınlığında sosyal, ekonomik ve politik tarihimizin diyalektik oluş zincirini görmek, onun aydınlığında genç kuşakları yeni bir atılıma, yeni bir idealizme kavuşturmak, işte beni Marksizme iten düşünce. Bu nedenle ben Marksizmi salt Marksizm olduğu için başıma külah geçirip, mason locasına dalar gibi dalmadım...

16 Babası Salih Halıcı gibi Said Kürdi / Nursi'nin müridi olan Mehdi Halıcı (Cemşit Bender ismiyle) *Kürt Tarihi ve Uygarlığı* kitabını yazdı. Mehdi Bey'e göre atı binek aracı olarak ilk kullanan, uygarlığın başlangıcı sayılan tekerleği icat eden, yazıyı keşfeden, Nuh Tufanı efsanesini yaratan, tarihte ilk yazılı antlaşmayı imzalayan, ilk şiiri yazan, rasathaneyi ilk kuran, Gılgamış Destanı'nı yazan, cirit oyunu icat eden, sazı ilk çalan Kürtler idi!

Biz toplum kanunlarını hiçe sayarak başka toplumlarda, başka şartlar içinde meydana gelen fikirleri ve sonuçları, bilmek lüzumunu duymadığımız kendi toplumumuza tatbik etmek istiyoruz...

İster sosyal teori olsun, isterse ideoloji olsun, bunları aynen almak çözüm değildir; teorileri ve ideolojileri alırken mutlaka kendi toplum gerçeklerimizle bağdaştırmamız gerekir. Öğretilerin, hazır kalıpların savunuculuğunu yapmak bir nevi zihni tembelliktir. Başkalarının düşüncesi içinde oturmak, düşünmek değildir. Düşünmek başkalarının düşüncesini gerçekle kontrol etmek demektir...

Tanzimatla beraber Batı'nın bize sunduğu reçeteler, Osmanlı'nın yıkılışını durdurmak şöyle dursun, aksine hızlandırmıştır. Bu reçeteler, yanlış bir tarih bilinciyle, ayakları havada, köksüz bir aydın tipinin ortaya çıkmasına ve politikada egemen olmasına neden olmuştur..."

Ya bugün? Benzerini yaşamıyor muyuz?

Sol ile devrimci İslamın önündeki engelleri ısrarla tartışma zorunluluğumuz var...

ALTINCI BÖLÜM

NATO'CU TÜRK SUBAYLAR İLE İSLAMCILAR KOL KOLA

Selim Sabit Efendi (1829-1910) ilk çağdaş Türk eğitimci.

Okuma yazma alanında kullanılan metotlarda ilk defa büyük değişiklikler yaptı. Bunları ilk kitabı olan *Elifbâ-yı Osmani* adlı eserinde topladı. Ancak sıra, masa, hesap tahtası gibi araç gereçleri sınıfına koydurması tepki uyandırdı; "Kuran ve İslama saygısızlık" yaptığı ileri sürüldü. Devrin şeyhülislamı cezalandırılması için fetva çıkardı.

Rüştiye öğrencilerini coğrafi haritayla tanıştırınca okul basıldı, "kâfir işi haritalar" yırtıldı. Selim Sabit Efendi öğretmenlikten alındı. Yoksulluk içinde öldü, ismi unutuldu...

Yazdım; mukaddesatçıların gündeminde emperyalizm olgusu hiç olmadı. Bu sebeple ne coğrafya haritasını anladılar ne de devrimci dinin nasıl ve kimler tarafından bozulduğunu kavradılar!

Başlayabilirim:

Tarih, siyaset ve din felsefesine önemli katkılar sunan Alman filozof Karl Jaspers, MÖ 800 ile MS 200 arası tarihsel dönemi "eksen / esas çağ" deyimiyle açıkladı. Bu zaman süreci emsalsizdi; adeta "bilincin en canlı haliyle su yüzüne çıkmasını sağlayan derin bir nefes!" gibiydi. Günümüz dünyasının belli başlı dinlerinin doğduğu çağ bu: Çin'de Konfüçyüsçülük ve Taoizm, Hindistan'da Hinduizm, Budizm ve Jainizm, Ortadoğu'da Zerdüştlük, Musevilik ve Hıristiyanlık. Yunan Sofistleri de buraya koymak lazım.

Ekonomist antropolog Prof. David Graeber gibi araştırmacılar, düşünceyi kökten değiştiren bu zamanı biraz uzatıp İslamiyeti de eklediler.

Sadece felsefe değil; koca imparatorlukların yerini mini devletlerin alması veya madeni paranın bulunması gibi köklü ekonomik-politik değişimler de bu dönemde gerçekleşti.

Ticaretten siyasete devrimci değişimiyle İslam, Ortaçağ'ın parlayan yıldızı oldu. Eşi nadir görülen yayılma / cihat dalgasıyla yeni din; Afrika'nın Atlantik kıyılarına, İspanya'nın büyük bölümüne, Orta Fransa'ya, Kuzey Hindistan'a, Doğu Hint Adaları'na, Çin'in bazı bölgelerine ve Orta Asya'ya kadar taşındı. On yıllarca önce kabilelerden oluşan bir topluluk kısa sürede bunu nasıl başardı?

Peki, yüzyıllarca sonra bugünkü hali pürmelali nedir?

Yıl, 732.

Fransa'da yaşanan Poitiers Muhaberesi'yle İslam ordusunun kesintisiz ilerleyişi durdu. Bir dünya projesi olarak İslam, hızla yayılma gücünü kaybetti. Meseleyi salt askeri güç olarak görmek bu yazının konusu değil; keza, felsefeden bilime, siyasette ekonomiye İslam düşüncesinin yayılması nasıl durdu / durduruldu? Farabi, Harezmi, Heysem, Biruni ve diğerlerinin devamı niye gelmedi? Kültür eğitim merkezleri niye çağdışı hale dönüştürüldü?

Batı dünyasındaki Rönesans, reform, coğrafi keşifler, endüstriyel devrimin gelişimi, akılcılık nasıl ıskalandı? İslamın altın çağı neden kapandı?

Prof. Fuat Sezgin bu durumun haçlı seferlerinden Moğol istilasına kadar din olgusu dışındaki olaylardan kaynaklandığını yazdı. Tartışılır. Merak ettiğim, Müslüman ülkeleri sömürge haline getiren dış müdahalelerin / emperyalist sömürünün, İslam felsefesini ve siyasal düşüncesini ne derece etkilediği? Bu perspektiften tarihsel arka planı görmek şart.

Mesela İslamın salt siyasal kimliğe indirgenmesi ne zaman gerçekleşti? Teoloji, politikanın bütününü kapsar hale nasıl getirildi? Hurafe nasıl dinden güçlü hale gelip kitleleri etkiledi? Sömürgeci Batı, ılımlı ve radikal siyasal İslamın "doğumunda" ne derece etkili oldu? Soruları uzatmak mümkün fakat ne yazacağımı netleştirmek için öncelikle bir soruyu yanıtlamak zorundayım...

Amerika düşmanı mısınız?

Kimi okur soruyor; her taşın altında niçin sürekli ABD'yi arıyorsunuz? ABD düşmanı mısınız? Amerikalılardan nefret mi ediyorsunuz?

Hiç kimseye ya da herhangi bir gruba ve ülkeye düşman değilim... Nefret, kin bana uzak duygusal tepkiler; kimseden öç alma niyetim yok. Aksine, Amerika halkının samimi dostuyum. Siyasi değerlendirmeleri sevgi ya da nefret üzerine yapmam, yapmamalıyız... Ayrıca ABD tarihine kökten düşmanlık nasıl yapılır? İngiliz sömürgeciliğine karşı mücadele verip bağımsızlığını kazanan ABD'yi kim takdir etmez? Bağımsızlık Bildirisi'nin yayınlandığı 4 Temmuz, tüm özgür insanlığın bayramıdır...

Öte yandan ABD'nin emperyalist politikalarına karşı çıkmak da insani bir görev. Anketlere göre dünya insanlarının çoğunluğu kötü gidişattan dolayı Washington'un politikalarını sorumlu tutuyor. Vesvese mi bu? Hiç sanmıyorum...

Amerikan devletinin yaptıkları unutulur mu?

İlk savaşını Osmanlı'ya karşı yaptı. Tarih, 1 Ağustos 1801. Trablusgarp'a saldırdı. Meksika'ya ait Teksas'ı 1846'da, Kaliforniya'yı 1848'de işgal etti. Meksika'da yıllarca ne kanlar döküldü; bu ülkedeki tüm askeri darbelerin arkasındaki tek güçtü ABD.

1887'de Samoa ve 1899'da Havaii adalarında yapılan katliamlar görmezden gelinebilir mi? İspanya'yı yenip Küba, Guam, Porto Riko ve Asya'daki Filipinler'i işgal etmesine değinmeyelim mi? Sevip sevmeme konusu değil bunlar. Ya 20. yüzyılda yaptıkları?

Küresel kibir sadece ABD devletinde değil; gıda devleri United Fruit ve Standart Fruit, Amerikan Deniz Kuvvetleri'nin desteğiyle başta Honduras olmak üzere Latin Amerika ülkelerindeki çok verimli tarım arazilerine hâkim oldular. Ülkelerde darbeler yapıp, ayaklanmalar çıkardılar.

Örneğin ABD Nikaragua'da halkın seçtiği hiçbir hükümeti istemedi; ülkeyi darbelerle yönetti. Kosta Rika'da da yaptığı farklı değildi. Darbe yapamadığı ülkeyi işgal etti; Dominik Cumhuriyeti gibi...

Birinci Dünya Savaşı'na katılarak Avrupa'ya geldi. Kendini "Avrupa'nın koruyucusu" ilan etti! Yeni kurulan Sovyetler

Birliği'nin yıkılması için 8.000 deniz piyadesi göndererek iç savaşı destekledi; Kutup Ayısı Seferi'nin ardından İkinci Dünya Savaşı'na katıldı. Öncesinde solculara karşı Hitler'i desteklediği sır değildi.

Japonya'yı işgal etti. Almanya Berlin'e kadar geldi. İtalya, Fransa, Belçika, Hollanda, Avusturya'yı kontrolüne aldı. Uzun yıllar buralardan çıkmadı.

Soğuk Savaş başlar başlamaz, Kore'de savaş çıkardı. Çin'de Mao'ya karşı sağcı Çan Kay Şek'e askeri destek verdi. CIA'nın burada yaptığı sabotajlar unutulabilir mi? Benzerini Yunanistan ve Arnavutluk'ta da yaptı.

Sanmayınız Suriye meselesi yeni; ABD 1948'de de bu ülkede askeri darbeyi desteklemişti. Seçilmiş parlamentonun ertelediği Trans-Arap Boru Hattı, darbeci Zaim tarafından hemen onaylandı.

ABD bu ülkede 1956 ve 1957'de iki operasyon daha yaptı. Mısır'da, kamulaştırılan Süveyş Kanalı için de aynı stratejiyi hayata geçirdi. Seçilmiş Musaddık hükümeti, İran petrolünü millileştirince CIA'nın Ajax Operasyonu ile yıkıldı. Başa geçirilen General Zahidi kamulaştırmadan vazgeçti. Irak'ta da benzer bir planı uyguladı.

ABD / CIA, Endonezya'da solcu Sukarno hükümetini devirmek için milyona yakın insanı öldürdü. Hükümeti istikrarsızlaştırmak için sivil ticaret gemilerini bombalayıp batırdı.

On yıl süren Vietnam Savaşı'nda 1,5 milyon asker, 2,7 milyon sivil yaşamını kaybetti. Ya Laos? Ya Kamboçya? Castro'ya karşı CIA-mafya işbirliğiyle Küba'da benzerini yapmak istedi, başaramadı. Venezüella'da da başaramadı. Ama Sandinistlere karşı Nikaragua'da kısmen başarılı oldu. Zaire / Kongo'da başardı; seçilmiş lider Lumumba'yı öldürüp darbecileri iktidara taşıdı. Etiyopya, Angola, Çad'da da başardı.

Sorsanız, demokrasi havarisi! Oysa İspanya'da, Brezilya'da, Şili'de, Bolivya'da, Arjantin'de, Guatemala'da, Paraguay'da, Yunanistan'da askeri darbeler yaptı. İşkence yöntemleri ihraç etti; yargısız infazlar gerçekleştirdi.

Renkli Devrimler adı altında sivil darbeler organize etti. Doğu Timor, Afganistan, Grenada, Panama, Irak topraklarına girdi.

Ya Sudan? Ya Suriye? Ya Libya? Örtülü / hibrit savaşlar yaptı. Ülkelere uyguladığı ambargoların ve yalnızlaştırma politikalarının

ardı arkası kesilmedi. Gürcistan'da, Kazakistan'da, Kırgızistan'da yaptıkları bilinmeden Ukrayna-Rusya Savaşı anlaşılabilir mi? Pakistan'da olanları görüyorsunuz; İmran Han'a neler yaptı...

Manipülasyon kralı ABD dış politikası, uluslararası yasaları hep göz ardı etti. Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü gibi bir dizi önemli uluslararası anlaşmayı onaylamayı reddetti. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi bile imzalamadı.

Kendini "kovboy" sanan Beyaz Saray yöneticileri, silahla dünyayı yöneteceklerini sandılar! Eleştirdiğim, ABD'nin milyarlarca insana eziyet eden bu zalim politikaları...

Bu bilgiler bilinmeden ABD-İslam ilişkisi tam kavranamaz...

Gelelim Türkiye'ye...

Birinci Dünya Savaşı sonrası Osmanlı'nın paylaşımında ABD aktif rol aldı. Dışişleri Bakanlığı 31 Mayıs 1919'da diplomatik misyonlarına genelge yolladı:

"Bulunduğunuz bölgede petrol bulunan, bulunma ihtimali olan her yeri, petrol kaynakları üzerindeki mülkiyet yapısını, o kaynakların denetim durumunu, rezervini, gelişme potansiyelini, bölgedeki petrol üretimine ABD'nin müdahil olabilme olanaklarını araştırıp, merkeze bildiriniz."

Yunan Ordusu İzmir'e çıkarken limandaki destek güçleri arasında dört savaş gemisiyle ABD donanması da vardı. Keza *Sands, McFarland* ve *Sturtevant* adlı üç savaş gemisiyle ABD, Rum çetelerine destek vermek amacıyla Samsun ve Trabzon'u bombaladı. Şaşırtıcı değil; Çanakkale Savaşı sırasında İngiliz gemilerine savaş malzemesi taşıyan ABD idi.

Sularımızda 1923 yılına kadar işgal kuvvetlerinin yanında bulunan 32 ABD savaş gemisi vardı...

Sahi... O yıllardaki (ve halen) "Büyük Ermenistan" ve "Büyük Kürdistan" projelerinin ardındaki siyasi güç kim? Ya "mandacılık" fikrini Osmanlı münevverleri eliyle dayatan kimdi?

ABD, Lozan görüşmelerine gözlemci olarak katıldı. Savaşta zarar gören Amerikan vatandaşlarına ödenmek üzere 1 milyon 300 bin dolarlık tazminat anlaşması yapıldı. Bu konferansın ardından Türkiye ile ABD arasında "Dostluk ve Ticaret Antlaşması"

imzalandı. Ne var ki bu anlaşmayı ABD Senatosu on yıl onaylamadı! Başta Ermeni lobisi olmak üzere Türk düşmanlığının gücünü aşamadılar.

Soğuk Savaş'ın başlamasıyla Türkiye 1952'de NATO'ya üye oldu ve ABD'nin Ön Asya'daki "jandarması" haline geldi. ABD'nin Türk ordusunu nasıl kendine bağımlı hale getirdiğini biliyor musunuz? Sanmam.

Marshall Planı ile başlayan sürecin tek başına Türk havacılığına zararlarına biliyor musunuz? Sanmam. ABD, Türk Hava Kuvvetlerini kendi "ast birliği" olarak gördü hep.

Yeri, zamanı geldiğinde "Ben izin vermeden silahlarımı kullanamazsın" dedi. Yavru vatan Kıbrıs için ABD ne yaptı; silah ambargosu uyguladı! Haşhaş ekimine bile karıştı! "Annan Planı" gibi yaptırımlarla Kıbrıs'ı Yunanistan'a vermeye çalıştı. En son F-16 uçaklarının kaynak yazılım kodlarını vermiyor. Stratejik ortağa bak!

Bu kitabın okuyucuları sanıyorum bu gerçekleri biliyor...

Türk ordusunun doktrini değişti

Soğuk Savaşla birlikte varlık sebebini "antikomünizm" yapan mukaddesatçı çevrelerin tarihsel küresel bağlarını bilmek zorunlu...

ABD, 22 Nisan 1947 tarihinde Truman Doktrini ile Soğuk Savaş ilan etti. Türkiye konumunu, ABD merkezli Batı olarak açıkladı ve üç ay sonra ABD ile mali ve askeri yardım anlaşmaları imzaladı.

1947 yılına kadar Türk Silahlı Kuvvetleri'nin doktrini Prusya / Alman ekolüydü. Katı disiplin kültürünün olduğu Prusya ekolünde "ordu millet" birlikteliği vardı. Amerikan ekolünde ise harp, iktidar siyasetinin devamıydı. İki askeri kültür birbirine zıttı.

ABD, 1947'de sadece askeri malzeme ve silah yardımında bulunmadı; Türk ordusunun 65 yıllık usul ve doktrinini (Harp Okulları, Harp Akademisi müfredatlarından Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın kurulmasına kadar) kökten değiştirdi.

Milli Güvenlik Akademisi / Milli Savunma Akademisi kurdurdu. Çankırı Piyade Atış Okulu, Fort Benning Piyade Okulu veya Polatlı Topçu Okulu, ABD Fort Sill Sahra ve Fort Bliss Uçaksavar Okulu örnek alınarak reorganize edildi.

Amerikan savaş öğretisi / sistemi Türk ordusuna benimsetilmeye başlandı. General L.E. Oliver, Amiral E. E. Herrman, General

Horace L. McBride, General William Howard Arnold, General R. N. Cannon, Albay E. B. Whisner, Albay R. P. Shung, Albay F. A. Woolfley, Albay T. E. De Shazo, Yarbay T. H. Lipscomb, Binbaşı P. B. Cannady, Yüzbaşı C. H. Reidenbaugh gibi yüzlerce Amerikan subayı Türkiye'ye geldi.

Bunlardan biri de ABD'nin Pasifik Cephesi'nde gayri nizami harp uzmanı olarak görev yapan Yarbay Milton Francois D'Eliscu idi. Küçük ve gizli birliklerle düzenli ordulara karşı yürütülen kontrgerilla harbi konusunda uzmandı.

Türkiye'de gerilla / komando brövesi D'Eliscu'nun kursunu bitirenlere verildi. İlk gerilla brövesi de zaten 10 Haziran 1950'de Amerikalı bu subaya verilmişti. *Boğuşma Muharebesi* adlı kitabı Türkçeye çevrildi.[1]

D'eliscu'nun açtığı kontrgerilla savaşına dair teori ve pratik dersler, David Galula gibi antikomünist uzmanların kitapları, ABD talimnameleri ile sürdü gitti... Eğirdir Dağ Komando Okulu böyle kuruldu. Sadece gerilla harbi değil; piyade, topçu, tank, ulaştırma, levazım, istihkâm, muhabere, ordu donatım, personel sınıfları, zırhlı birlikler, tatbiki eğitimler vs. hepsi değiştirildi.

Mehmetçik'in eline Amerikan M1 Piyade Tüfeği tutuşturuldu. Doktrin değişimi için sadece Amerikalı subaylar Türkiye'ye gelmedi, Türk subaylar da Amerikan okullarına ve kurslarına gönderildiler. 1947-1951 yılları arasında 25 bin Türk askeri kurs gördü. Ve fakat...

TSK üst düzey komutanları Prusya ekolüne göre yetişmişlerdi, Amerikan sistemine soğuk baktılar. Mesela Genelkurmay'ın Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanması gibi öneriler çok tepki gördü... Amerikan doktrinine karşı çıkanların bir bölümü (üst düzey 15 general ve 150 albay), DP iktidarının ilk döneminde, 1950'de emekliye sevk edildi. En büyük kıyım ise 27 Mayıs 1960 döneminde yaşandı. 235'i general yaklaşık 5.000 subay emekli edildi. Arkası geldi ve sonunda Türk ordusu bütünüyle Amerikan ekolüne sokuldu...

1956 yılında Michael Robert'ın yazdığı ve 1976 yılında Geoffrey Parker'ın genişlettiği "Avrupa Askeri Devrimleri" tezi Batı

1 Milton François D'Eliscu, *Boğuşma Muharebesi*, Çev. Ayet Üsküdarlı, Amerikan Askeri Yardım Kurulu, 1950.

tarih yazımına damga vurdu. Güya Batı, üstün ateş gücü ve okyanus gemiciliği teknolojisiyle hegemonyasını dünyaya kabul ettirmişti! Tezde; strateji-taktik, asker sayısı üstünlüğü, silah farklılıkları, arazi şartları, manevra üstünlüğü gibi onlarca konu göz ardı edilmişti. Tek önemli olan askeri teknolojiydi!

Bizim tarih yazımımıza büyük etkisi olan Bernard Lewis gibi akademisyenler de Osmanlı'yı bu perspektifle ele alıp teknolojisi geri olan ülkelerden saydılar.

Gabor Agoston dedi ki:

"Son on yıl boyunca yukarıda zikredilen tasavvurlara, Osmanlı arşiv kaynaklarına dayanarak meydan okudum. Teknoloji tarihine mukayeseli bir bakış, Avrupalı uzmanların Osmanlı silah sanayi ve teknolojisine katkılarının abartılmaması gerektiğini gözler önüne serdi..."[2]

Meselem, Agoston gibi, Osmanlı askeri teknolojisini tartışmak değil. Meselem, Batı merkezli "Avrupa Askeri Devrimleri" tezinin asıl maksadının ne olduğuna kafa yormak!

Batı'nın "Avrupa Askeri Devrimi" tezinin özü, "bize teslim olun" demektir... Batı'nın "Avrupa Askeri Devrimi" tezinin özü, "silahı, mühimmatı bizden alın" demektir... Batı'nın "Avrupa Askeri Devrimi" tezinin özü, güvenliği esas alıp bir korku iklimi yaratmaktır...

Bu bağımlılık yaratma tezi, sömürünün ve emperyalizmin silahı.

Bu bağımlılık yaratma tezi, Batı tekniklerine karşı çıkanları gerici despotik olmakla itham etmektir. Bu sebeple Batı, kendi silah sanayiine dünyayı muhtaç etti. Bugün hâlâ, F-35 ile bizi yola getirmeye çalışıyorlar! "Aman Allahım vermezlerse ne yapacağız?", "NATO'dan çıkarsak bizi yutarlar!" Bu panikle Erdoğan onca sözünü yutup NATO'ya boyun eğdi.

Bu tez, özellikle Soğuk Savaş döneminde ABD / NATO eliyle Türkiye'yi teslim aldı. Askeri olarak öz yeterliliğimize büyük darbe vurdu, yerli silah sanayimiz geliştirilemedi ve Batı'ya muhtaç hale getirildik. Gabor Agoston dedi ki:

2 Gabor Agoston, *Osmanlı'da Strateji ve Askeri Güç*, Çev. M. Fatih Çalışır, Timaş Yayınları, 2019.

"Osmanlı İmparatorluğu, silah ve mühimmat üretimi açısından büyük oranda kendi kendine yeterliydi ve ithal silah-cephane asla yerli üretimin ciddi bir yüzdesine ulaşmadı."

Yani, bilginin kaynağını göz ardı etmeyiniz. Parçalardan yola çıkıp bütünü çözümleyerek her bilgiyi sorgulayınız. Batı merkezli tarih müfredatını okuyarak NATO'ya karşı çıkamazsınız. Önce kafayı değiştirmek şart.

Türk sağının tarih bilgileri çok zayıf: "NATO... NATO..." diye el çırpıp duruyorlar. Ne çok sevdalısı var bu askeri paktın! Dün öğrenilmeden gelecek inşa edilemez.

Hiç değişmiyor: Demokrat Parti / Menderes iktidarı, NATO'ya girmek için deyim yerindeyse çırpındı. Meclis'e danışma gereği bile duymadan Kore Savaşı'na asker gönderdi. Toplamda 14 bin 936 Türk askeri Kore'de görev aldı. 721 Mehmetçik yaşamını yitirdi, 175'i kayboldu, 234'ü esir düştü ve 2.147'si yaralandı. Nâzım Hikmet şiir yazdı: "Beni, Üniversiteli yedek subayı / Kore'de harcadınız, Adnan Bey / Elleriniz itti beni ölüme / vıcık vıcık terli, tombul elleriniz..."

Sadece bu değil; Türkiye Cezayir'in bağımsızlığını desteklemedi! Öyle ya Türkiye, Batı'da kendine yer açmaya çalışırken NATO'nun belkemiği ülkelerinden Fransa'yı karşısına alabilir miydi hiç? Bu sebeple 1953'te Fransa'ya giden Adnan Menderes'e "Légion d'honneur" nişanı takıldı; "Grand Cordon" rütbesi verildi...

Osmanlı döneminin aynısı

Lütfen sıkılmayınız; bu ilişkiler bilinmeden Siyasal İslamın gerçek yüzü kavranamaz:

Türkiye, NATO'ya girdi ancak üyelik bağlamındaki neredeyse tüm temel anlaşmalarını ABD ile imzaladı! Örneğin "Türkiye'de Bulunan Amerikan Askeri Yardım Kurulu Personeline NATO Kuvvetler Statüsü Anlaşmasının Tatbik Edileceğine Dair Anlaşma"

Buna göre, Türkiye'deki askeri tesislerdeki / üslerdeki Amerikan askeri NATO'ya değil, ABD'ye bağlı olacaktı. TBMM'ye getirilmeyen Askeri Tesisler Antlaşması'na göre, Amerikalılar Türkiye'de istedikleri yerde üs kurabileceklerdi. ABD'ye istediği gibi üsleri genişletme, malzeme yığma hakkı tanındı.

Yine TBMM'ye gösterilmeyen ikinci maddeye göre, topraklarımıza gelecek Amerikan kuvvetleri için Türkiye hükümetinden izin alınmayacaktı. Bu askerlerin ülkeye girişleri gibi çıkışları da hükümete bildirilmeyecekti! Neler neler...

Burada görevli Amerikalılar işledikleri suçlardan dolayı ancak kendi yargı mercilerinde yargılanacaktı. Tam bağımsız Türkiye yıllar sonra, buna benzer anlaşmalarla Osmanlı'nın çöküşünü hazırlayan teslimiyetçi devlet yapısına tekrar dönüştürüldü! İşte NATO bu... Bu durum Lozan Antlaşması'nın lağvedilmesi anlamına geliyordu ama bu Türk sağının gündemine bile gelmedi...

NATO'yu alkışlamaktan tarihsel süreci kavramaya fırsatları kalmadı. Oysa bu bir sömürge anlaşmasıydı....

NATO, CIA eliyle sağ ile solu kutuplaştırdı. İllegal Gladio örgütü eliyle Türkiye'de, İtalya'da ve başka ülkelerde suikastlar, provokasyonlar düzenledi. Sürekli demokrasi vurgusu yapsa da Portekiz'deki Salazar gibi faşist diktatörlere arka çıktı. Türkiye'deki askeri darbeleri destekledi. FETÖ'nün Ergenekon-Balyoz kumpas süreciyle başlayarak 15 Temmuz'a uzanan müdahalelerine, darbelerine katkı sundu.

NATO, üye ülkelerinin PKK'ya yardım etmesine göz yumdu.

Birinin NATO'yu övdüğünü duyunca aklıma bunlar geliyor ve kusacak gibi oluyorum. 70 yılda insanımızın iradesini yok ederek tutsak aldılar, kendilerine hayran yaptılar. Yazık...

Oblomovluk trajedisi

İnsanlar, sosyal medyada 140 / 280 karakterle okumaya alıştırıldı. Böylece Oblomovluk / tembellik bilinçli bir trajediye dönüştürüldü; az cümleyle her şeyin farkında olma hali! Özünde bu, derin bir gaflet uykusu yaratıyor.

Mesela Türkiye güvenliği için Suriye'ye askeri operasyon yaptı, bir grup ayağa kalktı...

Türkiye güvenliği için Irak'a askeri operasyon yaptı, bir grup ayağa kalktı...

Türkiye güvenliği için terör örgütüne destek veren ülkeleri ifşa edip NATO'ya alınmalarına karşı çıktı, bir grup ayağa kalktı...

Bu grup için "na to marmari, na to kefali" diyebilir miyiz? "İşte mermer, işte kafa!"... Zor anlıyorlar...

Soğuk Savaş bitince "NATO'ya ne gerek var?" denmişti. NATO bu itirazı "Savaş tanımını değiştirdik. Soğuk Savaş döneminde sınırların korunması esasına dayalı askeri savunma anlayışı yerini, stratejik güvenlik yaklaşımına terk etti" diye yanıtladı. Neydi bu? Devletlerin devletlere değil, terör örgütlerinin devletlere açtığı savaşlara karşı mücadele etmek... Böylece olası risk ve tehlikeleri tehdit biçimini almadan tespit edip, bunları ülke sınırlarına gelmeden engellemek. Bu amaçla Ocak 1994'te Birleşik Ortak Görev Kuvveti (Joint Combined Task Force-JCTF) tesis edilmesine karar verildi.

PKK üye ülke Türkiye'ye saldırırken NATO nerede? Kayıp... Aksine silah başta olmak üzere her türlü yardımı yapıyor. Aksine Türkiye'nin PKK tehdidini ortadan kaldırmasına karşı çıkıyor. Türk devleti kör mü?

ABD, 11 Eylül 2001'de terör saldırıları düzenleyen El Kaide'yi yok etmek için Afganistan'ı ve Irak'ı işgal etti. NATO'nun yeni terörle mücadele konsepti ABD'ye saldırı olunca uygulandı, Türkiye'ye saldırı olunca görmezden gelindi! "Yuh" desek ayıp olur mu?

Kafanızın karıştırılmasına izin vermeyiniz. NATO, en güçlü üçüncü ordusuna sahip Türkiye'yi kaybetme pahasına neden PKK'yı destekledi ve desteklemeye devam ediyor?

NATO'nun değişen yeni konseptine göre, mücadele edilecek örgütler arasında PKK yok mu? "Tüm terör örgütleri" yanıtının yanıltıcı olduğu belli... Teröristin eline verilen silahın hedefini bilmek şart.

Yeni tehdit algısına göre NATO, neoliberalizmin güvenlik teşkilatı oldu! NATO özünde artık ulus devletlerin düşmanı. Bu sebeple ulus devlet ile savaşan terör örgütlerine destek veriyor. Bu sebeple, Atatürk'ü ve Kemalizmi hedef yaptı. Bu sebeple, kumpaslarla Türk ordusunu yıprattı. Bu sebeple, FETÖ'ye kol kanat gerdi. Bu sebeple, "PKK açılımına" destek verdi...

NATO konusunda kafanızın karıştırılmasına izin vermeyiniz. NATO salt askeri bir örgüt değil. NATO'nun kuruluş misyonu belli; tehditleri öne sürerek kendisine bağlı üyelerin / ülkelerin siyasi rejimlerini de düzenlemek. Özgürlük, demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi içini boşalttığı kavramları ileri sürerek üye ülkeleri "ABD imparatorluğu"na bağlamak...

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla neoliberaller "tarihin sonu geldi, ideolojiler öldü" propagandasına başladılar. Neoliberalizme yenik düşürülen sağdaki ve soldaki partiler arasındaki farklar giderek kayboldu. Parti kimlikleri benzer oldu; ana sorunlar üzerinde görüş farklılıkları ortadan kalktı. Partiler gitgide (ne olduğu belirsiz) merkeze kaymaya ve tüm seçmenleri hedefleyen kitle partileri olmaya başladılar. Buna uymayan partiler ise "marjinal" olarak nitelendirildi. Böylece kitlelerin politize olması engellendi, halkın ve farklı kesimlerin temsil seviyesi düştü; siyasal katılım salt sandık başına gitmeye indirgendi!

Siyaseti / ideolojiyi yok etme anlayışı partiler ve siyasetler yerine, lider odaklı politik hayatın egemen olmasına neden oldu. Popüler liderler partide gücü elinde toplayınca karar alma süreci de değişti. Seçmenin oy verme davranışı salt lidere tepkiyi ifade etmeye başladı!

Ecevit-Erbakan ittifakı

Çin atasözü der ki: "Büyük kafalar fikirleri, orta kafalar olayları, küçük kafalar kişileri tartışır!"

Bizim ülkemizde hakikati önemsizleştirip, kitleleri yalana inandırmak kolaylaştı.

Tarih 14 Ekim 1973.

12 Mart 1971 askeri darbesi ardından yapılan ilk seçimdi.

Askeri muhtıraya karşı çıkan CHP lideri Ecevit'in yıldızı parlıyordu.

Partisi kapatılınca yeni parti kuran Milli Görüş / Erbakan'ın yıldızı parlıyordu.

CHP, 1961'i saymazsak, çok partili döneme geçildiğinden beri ilk kez birinci parti oldu. Yüzde 33.3 oyla 185 milletvekili çıkardı. Milli Selamet Partisi (MSP) ilk kez katıldığı seçimden yüzde 11.8 oyla 48 milletvekilli çıkardı.

Çoğu çevrelerin "olmaz" dediğini iki parti gerçekleştirdi. CHP ve MSP "ittifak cephesi" inşa ederek bir koalisyon hükümeti kurdu.[3]

Hükümet 26 Ocak 1974'te göreve başladı. Önlerinde büyük zorluklar vardı.

ABD, "haşhaş ekmeyeceksiniz" dedi; hükümet dinlemedi.

ABD, "Kıbrıs'a asker göndermeyeceksiniz" dedi; hükümet dinlemedi.

ABD, Türkiye'ye ambargo uygulama kararı aldı!

Türkiye'de 12 Mart 1971 askeri darbesini gerçekleştiren ABD' nin, millici-yurtsever bu hükümetten hoşnut olmadığını bilmek için kâhin olmaya gerek yok... 1946'dan beri 28 yıldır neredeyse her dediğini yaptıran ABD, şimdi ne yapacaktı? Koalisyon hükümetini yıkmayı hedefledi. Bu süreçte CIA marifeti de yok değildi.

CHP-MSP koalisyon hükümetinin kurulmasıyla siyasi olaylarda yaşamını yitiren ilk 10 kişinin tümü solcuydu... İlk 100 ölümden 76'sı sol, 24'ü sağ görüşlü... Ölen ilk 1.000 kişiden ise 721'i solcu, 279'u sağcıydı... 1974-1980 arasında toplam 5388 kişi öldürüldü. Bunlardan politik kimliği net olarak bilinenlerin 2.109'u sol, 1.286'sı sağ görüşlüydü...[4]

Siyasi terminolojiye "Kirli Savaş" (DirtyWar-Guerra Sucia) kavramı böyle girdi.

12 Eylül 1980 askeri darbesine vesile edilen ölümler ve provokasyonlar bize neyi gösteriyor? Neoliberalizm kanla inşa edildi... Binlerce insanı öldürdüler. Binlerce insanı ortadan kaybettiler. Binlerce insanı hapsettiler. Binlerce insanı yurdundan ettiler. İdamlar... İşkenceler... Sakatlıklar... İşsizlikler...

1970'lerde zor duruma düşen küresel sermaye, ekonomiyi yeniden yapılandırmak için dünyanın dört bir yanında Gladio eliyle oluk oluk kan akıttı. İnsafsız para düzeni için yapıldı tüm bunlar.

---

3 Türkiye akrabalar ülkesidir. Erbakan'ın bağlı olduğu Gümüşhanevi Dergâhı'nın kurucusu Ahmet Ziyaeddin'in eşi Havva Seher Hanım'ın yeğeni Ecevit'in anneannesi idi! Ecevit ile Erbakan'ın yan yana gelmesini kamuoyuna "şaşırtacak gelişme" diye gösterenlerin hedefi hep farklı oldu!

4 ABD'nin darbe yaptırdığı Arjantin veya Şili gibi ülkelerde de sol-sağ ölüm istatistikleri benzerdir. Mesela 1976 faşist Videla'nın yaptığı askeri darbeden önce Arjantin'de terör sonucu ölenlerin sayısı şöyleydi: 1970'te 4 kişi, 1971'de 5 kişi, 1972'de 5 kişi, 1973'te 15 kişi, 1974'te 21 kişi, 1975'te 123 kişi ve 1976'da 162 kişi... Arjantin halkı son iki yılda terörden bıktırılıp askeri darbeyi bekler hale getirildi. Ve çoğunluk 1976'daki darbeyi alkışladı!

Ne diyorlar bugün? Özal devrimciymiş... 12 Eylül kardeş kanını durdurmak için yapılmış... Darbelerin ekonomik-politik yönünden bahsetmezler...

Bugün yaşanılan sorunların temelinde "yeni sağ" denen "liboş muhafazakârlığın" temsilcisi Özal'ın katkısı çok oldu. Sadece sol liboşlar değil, Özal'ı hâlâ savunan muhafazakâr çevrelerin de... Kaç Müslüman bunu farkında? Gömleğin ilk düğmesinin yanlış iliklendiğini ne zaman anlayacaklar?

Erbakan-CIA görüşmesi

Düşünme, fikir üretmekle sonuçlanan bir zihinsel süreç. Düşünmenin nasıl yapılması gerektiğinin usulü / yöntemi öğrenilmez; felsefe okullardan kovuldu çünkü. Bunun sonucu ülkemizde mantık örgüsüne dayalı sistematik düşünce tarzı hiç kalmadı; derin sorgulama yapamıyoruz...

Yıl, 1989. Berlin Duvarı'nın yıkılışı ile Soğuk Savaş bitti. Sovyetler Birliği dağıldı. CIA, başta Kafkasya ve Balkanlar olmak üzere Müslüman ülkelere "Ilımlı İslam" ile girme stratejisini hayata geçirdi. Soğuk Savaş döneminden beri ilişkisi olduğu FETÖ'yü bu bölgelere bu amaçla soktu. Böylece gücüne güç katıldı...

O yıllarda Türkiye ekonomik ve siyasi krizlerle uğraşıyordu. Ardı ardına koalisyon hükümetleri kuruluyordu. Yolsuzluk, gelir dağılımı adaletsizliği, enflasyon, faizler tarihi zirvedeydi. Tüm bunlar Özal'ın getirdiği ABD patentli neoliberalizmin sonuçlarıydı.

O süreçte iki partinin şansı vardı: Sosyal demokrat SHP ve milli görüşçü RP. 1989 yerel seçiminde büyük başarı sağlayan SHP, kısa sürede belediyelerdeki rüşvet gibi olaylarla umut olmaktan çıktı. RP'nin yıldızı parladı.

Ankara'ya ziyarete gelen CIA Başkanı John Deutch, Erbakan ile görüştü. Ardından ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Peter Tarnoff Türkiye'ye geldi; Erbakan'ın evinde görüşme yapıldı. Çıkarken medya önünde Erbakan'ın elini sıkıp, "Sizinle çalışmak zevk olacak" dedi...[5]

---

5 1994 Ekim ayında RP Dışişleri sorumlusu Abdullah Gül, Erbakan'ı ABD'ye götürdü. Gül gezinin temel amacının California'ya bağlı Yuba City'de yakılıp yıkılan bir camiyi yerinde incelemek olduğunu açıkladı. Gerçek başkaydı; Erbakan, Georgetown Üniversitesi'ndeki toplantıya götürüldü. Toplantının oturum başkanlığını yapan John Esposito'nun kim olduğunu önceki sayfalarda

ABD, Erbakan'a şans verecekti! Onu, BOP'un Ilımlı İslam lideri yapacaklardı. Ama şartları vardı; Erbakan milliciliği değil, küreselleşmeyi seçecekti! İslam Ortak Pazarı gibi projeleri unutacaktı. Kamu korumacılığını değil, özelleştirmeyi savunacaktı. Sıkı kemer sıkma politikalarını uygulayacaktı. Emperyalizm laflarını bırakıp İsrail ve ABD ile dost olacaktı...

Wikileaks sızıntılarında Amerikalı diplomatlar, RP'den "Kürt sorununu çözecek parti" diye bahsetti. Dillerindeki "hoca" gitti "profesör" geldi; Erbakan'a yeni imaj çizildi.

Ve 21 Aralık 1995 genel seçiminden RP yüzde 21.4 ile birinci parti olarak çıktı.

Başarısız koalisyon görüşmelerinden sonra, tarih 28 Haziran 1996... Türkiye ilk "İslamcı" parti iktidara geldi, Necmettin Erbakan başbakan oldu.

İlk yurtdışı gezisini İran'a yaptı. Devamında ikişer gün Pakistan, Singapur, Malezya ve Endonezya'da kalıp döndü.

Tarih 2-8 Ekim 1996. Başbakan Erbakan bu kez yine ikişer günlük Mısır, Libya, Nijerya gezisine çıktı.

Erbakan, Kuzey Irak konusunda Saddam ile görüşeceğini ve Hafız Esat'ı Türkiye'ye davet edeceğini söyledi.

Bu geziler Türkiye'deki siyasi tansiyonu hayli yükseltti! Keza ABD, Erbakan'ı uyardı: "Kesinlikle İran'a gitme", "Sakın doğalgaz anlaşması imzalama"... Erbakan geri adım atmadı...

ABD'nin yanıtı gecikmedi: 2000 Peşmergeyle ordu kurduğunu açıkladı... PKK terörü arttı. Canlı bombalar patlatıldı... HDP kongresinde Türk bayrağı indirildi... Mehmet Ağar, Libya gezisini protesto edip İçişleri Bakanlığı'ndan istifa ederek siyasi bir kriz çıkardı. Bu gezi nedeniyle Erbakan hakkında gensoru verildi. Hakkında Yargıtay'a suç duyurusunda bulunuldu. Susurluk Skandalı

---

yazdık. Medya mensuplarının alınmadığı, ABD Dışişleri Bakanlığı "İstihbarat ve Analizler Dairesi" yetkililerinin ve CIA raportörlerinin izlediği bu toplantıda Erbakan'ın neler konuştuğu gizli kaldı. Gül, ABD'li yetkililere Erbakan'ın ne kadar "demokrat" olduğunu ve kendilerini "anlamaya çalışmaları" gerektiğini söylediğini belirtti. Aynı tarihlerde Ankara Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda düzenlenen Uluslararası Bosna-Hersek Konferansı'na bizzat RP'li Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek tarafından davet edilen ABD'nin eski Türkiye Büyükelçisi Abramowitz ise Erbakan'ın ABD gezisi ile ilgili sorulan soruya "Erbakan'ın programı gizli tutuluyor" cevabını verdi. O dönem CIA eski Türkiye Şefi Paul Henze ve CIA gediklisi Graham Fuller gibi şaibeli isimler Ankara'dan ayrılmıyorlardı.

patladı... Aczmendi tarikatı şeyhi Müslüm Gündüz, Fadime Şahin ile basıldı... Ankara Sincan'da Filistin'e destek için düzenlenen Kudüs Gecesi'ne İran büyükelçisinin katılması sert tepkilere neden oldu. Sincan'da tanklar yürüdü. Türkiye ve İran büyükelçilerini karşılıklı çektiler. Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir, İran'ın terörist devlet muamelesi görmesi gerektiğini açıkladı. "Bizim Mahalle"nin mitinglerinde "Türkiye İran Olmayacak" sloganı daha gür atılmaya başlandı. Döviz fiyatları arttı, hayat pahalandı.

Ve 28 Şubat 1997'de "postmodern darbe" yapıldı. Erbakan'ın partisi RP hakkında Anayasa Mahkemesi'nde dava açıldı. Erbakan, 18 Haziran'da istifa etmek zorunda bırakıldı. Aslında daha önce başbakanlıktan ayrılacaktı fakat üç gün önce gerçekleştirdiği "doğumu" bekledi. Neydi bu?

Ardı ardına ölümler

Başbakan Erbakan gerek 10-20 Ağustos 1996 ve gerekse 2-8 Ekim 1996 yurtdışı gezilerinde –Batı'nın "four eyes only", yani "sadece dört göz" dediği– baş başa görüşmelerde yedi muhatabına şunları anlattı:

"Batı, Sovyetler'in çöküşünü yanlış değerlendirmektedir ve zafer sarhoşluğu içerisindedir. Dünyada tek kutuplu yeni bir düzen kurmayı hayal ediyorlar. Bunu yapabilecek medeniyet birikimine sahip değiller. Herkes Soğuk Savaş dönemi sonrasının daha iyi olacağını beklerken İslam coğrafyasında sıkıntılar ve çatışmalar olmaya başladı...

Bizler, nüfusu 50 milyondan büyük olan Müslüman ülkeler, bir araya gelirsek yaklaşık 900 milyonluk bir nüfusu temsil etmiş oluruz. Bu aynı zamanda çok büyük bir ekonomik güçtür. Ekonomik güç zamanla siyasi güce dönüşür...

Bugün aramızda ticareti dolar üzerinden yapıyoruz. Bu durum bizim ticaretimize engel ve ülkelerimizin menfaatlerine aykırı bir durumdur. Bunun yerine ortak para birimi oluşturabiliriz. Hatta şu anda bile aramızdaki ticarette dolar kullanmamıza gerek yoktur."

Keza Erbakan, yakın dostu Pakistan ana muhalefet lideri Gazi Hüseyin Ahmet'e, bu oluşumun gerçekleşmesine destek veren Benazir Butto hükümetinin yanında durmasını rica ediyordu.[6]

---

6 Buradaki bilgileri, Erbakan ile bu toplantılara katılan danışmanı Mete Gündoğan'ın *Narkoz* isimli kitabından aldım. Mete Gündoğan, *Narkoz*, Destek Yayınları, 2023.

Sonuçta Erbakan, başbakanlıktan ayrılmasından üç gün önce, ilk yurtdışı gezilerine çıktığı yedi ülkenin katılımıyla, İngilizce D8 (Developing Eight) ve bizim tabirimizle M8 (Müslüman Sekiz) oluşumunun kuruluşunu gerçekleştirdi...

Ya sonra? Oluşumun kurucularının başına neler geldi?

3 Şubat 1997... Pakistan Başbakanı Benazir Butto Cumhurbaşkanı Faruk Leghari tarafından görevinden alındı. Sürgüne gitti. Öldürüldü...

18 Haziran 1997... Başbakan Erbakan istifa etmek zorunda bırakıldı...

2 Ağustos 1997... İran Cumhurbaşkanı Rafsancani koltuğundan oldu...

21 Mayıs 1998... Endonezya Devlet Başkanı Suharto istifa ettirildi...

8 Haziran 1998... Nijerya Devlet Başkanı Sani Abacha yatağında ölü bulundu...

Keza:

Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek iktidardan düşürüldü. Malezya Başbakanı Mahathir Muhammed bir süre sonra siyaseti bıraktığını açıkladı...

Bangladeş Başbakanı Hasina Vecit bir müddet hapis yattı, suikaste maruz kaldı ama Cemaati İslami Partisi liderlerini idam ettirmesi karşılığında, iktidarda kalmayı başardı...

Tüm bunlar tesadüf olamaz!

"Bizim Mahalle" bunlar üzerinde hiç durmadı. Erbakan hareketini yeteri kadar derinlemesine analiz edemedi.

CIA kalkanı

Buraya kadar yazdıklarımı bir başka İslami cemaat üzerinden anlatayım; NATO ABD ilişkisini gözler önüne sereyim. Yok aklınıza sadece FETÖ gelmesin...

Tarih 18 Nisan 2001. Cavit Çağlar, New York'ta FBI tarafından yakalandı. Eline kelepçe vurulup hapse atıldı. On gün sonra Türkiye'ye iade edildi.

Tarih 16 Haziran 2001. *Hürriyet* gazetesi, İhlas Finans Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı Mücahit Ören'in, ABD'nin ilk başkanı

George Washington'un yaşadığı evin bahçesinde yemin ederek Amerikan vatandaşı olduğunu haber yaptı![7]

Her ikisi de Türkiye'de "hortumcu" olmakla itham ediliyordu. ABD Çağlar'a kelepçe taktı; Ören'e ise vatandaşlık verdi.

Mücahit Ören neden koruma altına alındı? Sizleri yıllar öncesine götüreyim...

NATO'nun Avrupa'daki en stratejik merkezlerinden biri İtalya'da Napoli'dir. Burası sadece ABD Deniz Kuvvetleri'nin Akdeniz'deki ana karargâhı, NATO'nun askeri harekâtları planlama ve yürütme yeri değil; aynı zamanda Ortadoğu istihbaratının toplandığı merkez... NATO için çok önemli bir üs...

Türkiye'den İsrail'e kadar çeşitli ülkelerin de bağlı olduğu bu merkezin başında Amerikalı bir general vardı.

Napoli'deki NATO karargâhının görevlerinden biri de iflas etmiş devletleri yeniden inşa etmektir. İnşayı nasıl mı yapıyorlar? Libya'yı 2011 yılında 40 bin bomba ve füze ile döven hava ve deniz saldırısını yöneten merkez burasıydı. Suriye'de yürütülen savaşta başat rol oynayan merkez burasıydı...

1950'lerin sonunda Türkiye'nin gündeminde ABD'nin kuracağı askeri üsler konusu vardı. Çünkü Mısır'da, Irak'ta ve Suriye'de darbe yapan milliyetçi Baas'ın Sovyetler Birliği'ne yakınlığı NATO'yu kaygılandırıyordu. ABD, Lübnan'a müdahale etti. Soğuk Savaş'ın en gergin günleri yaşanıyordu; çıkması muhtemel nükleer savaş dünyanın gündemindeydi. Dönemin Napoli NATO Komutanı Amiral Charles Brown, Türkiye'de füze üsleri kuracaklarını açıkladı. Bu konuda NATO tek parça değildi: İngiliz ve Fransızlar NATO'nun nükleer caydırıcılık unsurunun ABD'nin kontrolü altında olmasına itiraz ediyordu. İtalya ve

Türkiye bu endişelere rağmen nükleer silahlara ev sahipliği yapmayı kabul etti; Norveçliler ve Danimarkalılar ise topraklarında nükleer silah bulunmasını istemediler.

7 Söz konusu yemin şu: "Burada önünüzde, şimdiye kadar tabiiyetinde bulunduğum her türlü devlet ve egemenliği reddettiğime, bundan böyle, ABD Anayasası'nı ve yasalarını, iç ve dış düşmanlarına karşı savunacağıma, ABD'ye bağlılık ve sadakat göstereceğime, kanunun gerektirdiği durumlarda ABD için silah taşıyacağıma, kanunun gerektirdiği hallerde ABD ordusuna hizmet vereceğime, kanunun gerektirdiği durumlarda sivil yönetim altında ulusal önemi olan işlerde çalışacağıma ve bu yükümlülükleri özgür bir şekilde, akıl sağlığım yerinde ve samimi olarak üstlendiğime yemin ederim. Tanrı yardımcım olsun."

ABD üye ülkeleri ikna etmek için, NATO şemsiyesi altında 1958'de Napoli'de "Barış ve Güvenlik İçin Bilim Komitesi"ni kurdu. Adındaki "bilim" sözcüğüne bakmayın. "Başka bir diplomasi mümkün" direktifiyle hareket ettiler; Süveyş Kanalı krizinin çözümü için büyük gizlilik içinde arabuluculuk görüşmesi yaptılar.

Adana'dan havalanan Amerikan U-2 casus uçağının Sovyetler Birliği'nde düşmesinin ardında Pentagon ve Napoli'deki "bilim" çalışmaları vardı. Başlarında Amerikalı Isidor Isaac Rabi ve İngiliz Solomon Zuckerman gibi bilim adamları bulunuyordu. En arkada ise Rockefeller Vakfı!

İşte bu Napoli'deki "Bilim Komitesi"ne Türkiye 1961 yılında kimi gönderdi dersiniz? Mücahit Ören'in babası, yeni biyoloji öğretmeni Enver Ören'i.

Parantez açmalıyım:

Dediler ki: "Cumhuriyet dini yasakladı. Jandarma inananlara eziyet etti." Oysa Hüseyin Hilmi Işık, İstanbul Halıcıoğlu Askeri Lisesi'nde 1929 yılında okurken, cuma günleri Eyüp Camii'ne gidip Nakşibendi Şeyhi Abdülhakim Arvasi'nin vaazlarını dinledi ve evinde din derslerine devam etti. Tıp fakültesinde okurken Arvasi'nin isteğiyle eczacılık bölümüne geçti. Türk ordusunda kimyager olarak görev yaptı.

Nakşibendi Hüseyin Hilmi Işık, 1947'de Bursa Askeri Lisesi'nde öğretmenlik ve sonra müdürlük yaptı, arkasından da 1960'ta Albay rütbesinden emekli olana kadar Kuleli ve Erzincan Askeri liselerinde çalıştı...

Öğrencilerine her fırsatta "şu camiye gidip bu hocayı mutlaka dinleyin" dedi ve hakkında tek soruşturma açılmadı. Keza öğretmenlik yaparken 1956'da içinde hoparlörden ezan okunamayacağı, dolgulu dişle ve boyalı saçla abdest alınamayacağı gibi hurafelerin bulunduğu *Seadet-i Ebediyye* kitabını yayınladı. Bir yıl sonra bu kitabın ikinci cildini çıkardı. Askeri okullara şeyh-mürit ilişkisini ilk sokan isimlerden biri Hüseyin Hilmi Işık oldu.

Işıkçı müritlerden biri de sokaklarda keman çalarak hayatını kazanan öksüz Roman çocuğu Enver Ören'di.[8]

8 Askerler ile müritlik ilişkisine bir başka örnek de Mehmet Şevket Eygi'dir. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi iken yetişmesinde rolü olan "ağabeylerinden" biri, o tarihlerde yüzbaşı rütbesindeki Doktor Dursun Aksoy'du. Adanalı Şeyh Sami Efendi'ye mensuptu. Aksoy ve (daha sonra Diyanet'te

Enver Ören de şeyhi gibi askeri okullarda kimya öğretmeni olmak için Kuleli'den İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ne girdi. Okul biter bitmez 1961'de Napoli yolcusu oldu!

Işıkçı Ören, NATO'nun "beynine" nasıl girdi? Güvenlik soruşturmalarından nasıl geçti? Bir buçuk yıl kaldığı Napoli'de ne tür kurslar aldı? NATO'nun o dönem inşa ettiği "Stay Behind" (Gladio) yapılanmasına sokuldu mu? Soru çok... Enver Ören o yılları nedense hiç anlatmadı...

ABD / CIA, İkinci Dünya Savaşı bitiminde Nazilerden bağımsızlıkçı, ulusalcı, devrimci güçlere karşı dini kullanma stratejisini ödünç almıştı... Soğuk Savaş döneminde birçok Müslüman devşirildi! Fethullah Gülen bunlardan sadece biriydi.[9]

Fethullah Gülen ve Enver Ören'in Erbakan'a düşman olması tesadüf mü? CIA, Fethullah Gülen'e Yeşil Kart ve Mücahit Ören'e Amerikan vatandaşlığına boşuna onay vermedi! Bu pilav çok su kaldırır...

İlginç bir gazeteci

İhlas Haber Ajansı'nın (İHA) bir dönem her yerde gözü, kulağı vardı. Kameraları, sanki istihbarat örgütlerinin cihazları gibi, olmayacak yerde kayıt yapardı. "Bizim Mahalle" 1990'larda bu ajansa, "Kontr-Gerilla / Gladio Film Merkezi" adını koydu.

Boşuna değildi bu isim.

Amerikan vatandaşı Mücahit Ören, 2008'de ülkesi ABD'den dönerken yanında keçi sakallı bir vatandaşını getirdi: Thomas Bonifield...

çalışan) Eygi birlikte Ankara'da *İslam* dergisini çıkardılar. Örnek çok... Afyonlu iki arkadaş Aykut Edibali ve Yavuz Aslan Argun'un kurduğu Yeniden Milli Mücadele Hareketi'nin arkasındaki isim NATO subayı emekli Binbaşı Ziya Uygur idi. Uygur'un 1952 yılında yayınlanan *İhtilaller, İnkılâplar ve Siyonizm* adlı kitabı İngilizce ve Arapçaya da çevrilerek defalarca basıldı.

9 Ankara Mamak'ta Özel Harp Dairesi Kurmay Başkanı Albay Reşat Taylan'ın yanında telsizci / istihabaratçı olarak askerlik yapan Fethullah Gülen tezkereyi aldıktan sonra memleketi Erzurum'a döndü. Erzurum Komünizmle Mücadele Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı, burada aktif rol oynadı. Örgüte uzanan yolu şöyle anlattı: "Kırkıncı Hoca, 'Bediüzzaman Hazretlerinin yanından birisi gelmiş, akşam sohbet yapacak, oraya gidelim' dedi. Mehmet Şergil'in terzi dükkânına geldik. İlk gece veya ikinci gece orada bulunanlardan aklımda kalan isimlerden bazıları Mehmet Şevket Eygi, Kırkıncı Hoca, Esat Keşşafoğlu ve Osman Demirci'dir. Şevket Eygi, yedek subaylık yapıyordu. (ABD'de kontrgerilla eğitimi görmüş-SY) Esat Keşşafoğlu ise o sırada üsteğmendi..."
Askerler ile Gülenleri buluşturan ABD / CIA'nın antikomünist stratejisi idi.

İHA Genel Koordinatörü ve sonra İHA Genel Müdürü yapılan Thomas Bonifield gazeteciydi. ABD Irak'a saldırdığında, merkezi New York Rockefeller Center'da bulunan ve Amerika'nın üç büyük televizyon kanalından biri olan, NBC News Bağdat bürosunu kurdu. ABD Afganistan'a saldırdığında NBC News'in Kabil bürosunu kurdu.

Arizona State Üniversitesi mezunuydu; Sovyetler Birliği dağılırken Leningrad Devlet Üniversitesi'nde çalışmalarda bulundu. Anadili İngilizce kadar Rusça biliyordu. NBC News'in Moskova bürosunu altı yıl yönetti. İran'dan İsrail'e, girip çıkmadığı Ortadoğu ülkesi kalmadı. Böyle bir kariyeri varken 2008'de İHA'ya transfer" oldu; belki de atandı...

Geldiği dönemi anımsatırım; Ergenekon-Balyoz kumpaslarının başladığı süreç! "Ulusalcılar darbe yapacak" haberleri yaptılar sürekli.[10]

Dini inancı güçlü olan Thomas becerikli adamdı; Işıkçı müritlere uyup sakal bıraktı. Fakat ne zaman ki 15 Temmuz FETÖ darbesi başarısız oldu, Thomas apar topar ABD'ye gönderildi. Türkiye'de sekiz yıl kalmıştı.[11]

NBC News'ten arkadaşları 15 Temmuz gecesi darbe başarılı olsun diye, "Erdoğan Almanya'ya kaçtı" yalanını dünyaya yaydılar.

Aylık 100 bin dolar maaş

İhlas bünyesinde hep "kripto simalar" bulundu.

Marc Grossman Amerikalı bir diplomat. İlk görev yeri Pakistan oldu. Ardından NATO'da bulundu. 1989-1992 arasında Ankara'da müsteşar ve 1995-1997 arasında büyükelçi olarak çalıştı.

Evet, 28 Şubat sürecinde Ankara'daydı!

O sıcak günlerde Genelkurmay Başkanlığı'nın dinlemesindeki rolü açığa çıkan ABD'nin Adana Konsolosu Elisabeth Shelton ile

---

10 "Yeni Darbeyi Ulusalcılar Yapabilir" manşetini *Türkiye* gazetesinde Nuri Elibol attı. Elibol kim mi? Eski bir istihbaratçı asker. 2000 yılında binbaşı rütbesindeyken Özel Kuvvetler Komutanlığı'ndan emekli edildi. Işıkçılar Cemaati'nin medya grubu İhlas Yayın Grubu'nda Ankara Medya Grup Başkanlığı görevine getirildi! *Türkiye* gazetesinde köşe yazarlığı ve TGRT televizyonunda program yaptı. İstihbaratçı Elibol birden Işıkçılar cemaatinin nasıl en üst düzey görevlisi oldu? Demek ilişkileri eskiye dayalı. Yoksa üniformasını çıkarır çıkarmaz cemaatin medya yöneticiliğine niye getirilsin? Türk ordusundaki FETÖ tasfiye edilirken "Işıkçılar Taburu" niye göz ardı ediliyor? AKP hâlâ "alnı secdeye değen" referansı peşinde.

11 Thomas Bonifield ABD'ye dönünce film sektörüne girdi. Yapımcı oldu. Horse is Ready Productions şirketini kurdu. "Noel Mucizesi" adlı filmi yaptı.

birlikte 1997 Temmuzu'nda apar topar Türkiye'den ayrıldı.[12] ABD Büyükelçiliği beş ay müsteşar düzeyinde temsil edildi...

Grossman, Türkiye ile ilişkisini kesmedi. Çünkü ABD, o yıllarda yeni rota çizmişti Türkiye'ye... Grossman, Ergenekon-Balyoz kumpaslarının merkez yayın organı *Taraf* gazetesi koordinatörü Yasemin Çongar'a verdiği dört gün süren röportajında, Türkiye'nin daha fazla yerel özerkliği konuşması gerektiğini söyledi. Sürekli Barzani örneğini verdi; güya Türk-Kürt etnik çatışması böyle çözülebilirdi!

Diplomat Grossman, Irak'a saldırı öncesinde ABD-Türkiye arasındaki tezkere görüşmelerinde de yer aldı ve her seferinde Türkiye'yi sırtından bıçakladı; Barzani'ye ve PKK'ya destek çıktı.

Peki, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın üç numaralı adamı iken 54 yaşında 2005'te neden emekli oldu? Hemen nereye transfer oldu dersiniz? İhlas Grubu'na...

NATO'da görev yapan, NATO'nun 50. yıl Washington kutlamalarını organize eden Grossman, NATO burslu Enver Ören'e danışman oluverdi! Grossman'a aylık 100 bin dolar ne karşılığı verildi?

Grossman'ın İhlas'taki ilk icraatı medya devi Rupert Murdoch'u Türkiye'ye sokmak oldu. İhlas'ın TGRT kanalını, Murdoch'a verdirdi...

Aslında "tek şapkası" yoktu; Grossman 1997-2001 arasında ABD Savunma Bakanlığı yapan (eşi Diana Dunn, Rockefeller'ın özel danışmanıydı) William S. Cohen'in sahip olduğu, 30 ülkede faaliyet gösteren uluslararası bir stratejik danışmanlık şirketi olan Cohen Group'un başkan yardımcılığına getirildi. Diğer başkan yardımcısı ise NATO komutanlığı ve ABD Hava Kuvvetleri Komutanlığı yapmış Joseph Ralston idi.

Bu ismi hatırlatmam şart: General Raltson, Başkan Bush tarafından Eylül 2006'da PKK koordinatörlüğü görevine getirildi!

Ardından PKK, Ekim 2006'daki ateşkes ilan etti ve açılım süreci başlatıldı. Sonra bozuldu...

Cohen Group, Lockheed Martin, General Dynamic, Sikorsky Aircraft gibi büyük silah şirketleriyle işbirliği yapıyor ki bunlar

12 Anne Mildred-Marc Grossman çifti Türkiye'de Giresun doğumlu bir kız çocuğunu sahiplenip "Anne" adını verdiler.

Türkiye'ye silah satan şirketler... İhlas-Grossman ilişkisinin perde arkasındaki güç Cohen Group idi!

FETÖ'nün avukat desteği aldığı hukuk bürosu DLA Piper'in stratejik ortağı kim dersiniz: Cohen Group! Ne kadar ilginç, değil mi?

İhlas derken karşımıza PKK çıktı. İhlas derken karşımıza FETÖ çıktı. 15 Temmuz darbesinden üç ay önce Cahit Paksoy, İhlas'a CEO oldu. Paksoy darbeden sonra FETÖ / PDY'ye maddi destek sağladığı iddiasıyla hapse atıldı!

Hepsi Yeni Türkiye'ye hazırlıktı. Darbeden üç gün önce Mücahit Ören boşuna "Yakında Ankara'yı ayağa kaldıracağız!" diye mail atmadı...

Letonya'nın New York fahri konsolosu Türk

Ne ilginç bağlantılar var, şaşıracaksınız...

Letonya adını duymuşsunuzdur, bir Avrupa ülkesi. 56 yıl Sovyetler Birliği içinde kaldı; 1991'de bağımsızlığını kazandı. Nüfusun tamamı Hıristiyan. Zaten milli marşları "Dievs, sveti Latviju" [13] Ülkenin dili Letonca. Para birimi Euro...

Letonya için 2004 yılı büyük dönemeç oldu. O yıl, Rusya'nın büyük tepkisine rağmen ABD eliyle, hem Avrupa Birliği'ne hem de NATO'ya kabul edildi. Bundan bir yıl sonra, 2005'te, Letonya, New York fahri konsolosunu seçti: Hıristiyan Letonya'nın seçtiği kişi Müslümandı. Milliyetçiliğiyle övünen Letonya'nın seçtiği kişi Amerikan vatandaşı bir Türktü. Mücahit Ören!

Arkasında binlerce mağdur bırakan, ülkesinde "hortumcu" diye tanınan şaibeli birini AB üyesi Letonya neden fahri konsolos yaptı?

Fahri konsoloslar uzun araştırmalar sonucu tayin ediliyor. AB ülkesi Letonya'yı ikna için Amerika'da Mücahit Ören'e kimler, hangi birimler kefil oldu? Fethullah Gülen'in arkadaşları burada da devreye girdi mi?

Mücahit Ören, 2010 yılında kurulan "Baltic-American Freedom Foundation" (Baltık Amerikan Özgürlük Vakfı) yönetimine

13 Tanrı Letonya'yı kutsasın.

alındı.[14] Belli ki Amerikan vatandaşı Mücahit Ören'in New York bağlantıları çok derin.

Şunu bilmelisiniz:

Baltık Denizi Bölgesi'nin üç ülkesi Estonya, Litvanya ve Letonya Baltık ülkeleri veya Baltık devletleri olarak biliniyor. Bunların en büyük korkusu Rusya. "Tehdit altındalar" diye bu üç ülke, 29 Mart 2004'te NATO'ya üye oldular ve 1 Mayıs 2004'te AB'ye alındılar. Arkasındaki gücün ABD olduğunu tahmin etmek zor değil. Tarihi boyunca sınırlarına çok önem veren Rusya, hudut bölgesindeki Kaliningrad'a füze savunma sistemleri olan bir askeri üs kurdu ve burayı Rus askeri planlaması açısından önemli bir yer haline getirdi. Yani Ukrayna'da olduğu gibi Letonya da Rusya ile bir gün karşı karşıya gelebilirdi...

Siz Letonya olsanız, her an çatışma çıkması beklenen böylesi bir durumda New York fahri konsolosu olarak Mücahit Ören'i mi seçersiniz?

Mücahit Ören'in asıl görevi ne olacak? Arkasından binlerce İhlaszede bırakan Mücahit Ören'in önünü ABD'de kimler açtı?

Bakın neler oldu daha...

Letonya'nın başkenti Riga'da Kasım 2006'da, NATO Genel Sekreteri Jaap de Hoop Scheffer'in de katıldığı NATO Zirvesi Genç İşadamları Forumu düzenlendi.

Açılış konuşmasını kim yaptı dersiniz? Letonya'nın New York Fahri Konsolosu!

Ortadoğu ve enerji güvenliği gibi başlıkların tartışıldığı oturumda Mücahit Ören, "NATO'nun temelini oluşturan kolektif güvenlik, hepimiz için gerekli" diyerek başladığı konuşmasında Turgut Özal'a övgüler dizdi ama nedense Erdoğan'ı ağzına bile almadı!

Fethullah Gülen'e ödül

Mücahit Ören'e ne denebilir; ufacık boyu var, türlü türlü marifetleri var. İşte biri daha...

---

14 Bu vakfın onursal kurucu başkanı Amerikalı emekli diplomat Rozanne L. Ridgway... Nixon döneminden itibaren baş müzakereci olarak görev yaptı. Reagan-Gorbaçov görüşmesinde görev aldı. Ayrıca ABD'de Dış İlişkiler Konseyi, Üçlü Komisyon, Bilderberg Grubu, National Geographic Society (Mütevelli Heyeti), Brookings Enstitüsü (Mütevelli Heyeti) gibi kuruluşların üyesi. 1989'dan 1996'ya kadar Atlantik Konseyi'nin başkanlığını yaptı.

ABD'de John Edwin Mroz tarafından 1980 yılında kurulan East-West Institute (EWI) adında bir düşünce kulübü var. İsrail gölgesindeki bu kuruluş Rusya üzerine araştırmalar yaptı; Glasnost günlerinde Moskova'da yürütülen ABD operasyonlarında oldukça etkindi. İsrail-Filistin arabuluculuğuna soyundu. ABD'nin FKÖ'yü tanıması karşılığında FKÖ'nün İsrail'i tanıması için aralarında Yaser Arafat'ın da olduğu birçok isimle gizli görüşmeler yaptı.

ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı General James L. Jones ve Bush'un eski Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice gibi isimlerin bulunduğu EWI'nin yönetim kurulunda başka kim var dersiniz? Yine Mücahit Ören!

Peki, EWI 2011 yılında Barış Ödülü'nü kime verdi dersiniz: Fethullah Gülen'e!

EWI Başkanı Mroz törende, "İnandığı değerleri hayata geçirdiği için bu ödülü Mr. Gülen'e verdik" dedi. FETÖ'nün o dönem "ABD'den ödül aldık" diye büyük propaganda yaptığı bu ödülün arkasında Mücahit Ören vardı!

Bu ödülle FETÖ dünyada Fethullah Gülen'ın reklamını yaptı. Törendeki video gösteriminde BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan, Bill Clinton, ABD Dışişleri eski bakanlarından James Baker ile Madeleine Albright'ın Fethullah Gülen hakkındaki görüşlerine yer verildi. Üç yıl sonra 2014'te Türkiye, cumhurbaşkanlığı seçimine gidiyordu; EWI, 11 Ekim 2013'te kime "Hayat Boyu Yaşam Ödülü" verdi dersiniz; Ekmeleddin İhsanoğlu'na!

Mücahit Ören'in bu ödüllerdeki rolü neydi? Nedir bu görev aldığı "EWI Önleyici Diplomasi Görevi?"

Babasının gönderildiği NATO Napoli'deki "Barış ve Güvenlik İçin Bilim Komitesi"nin mottosunu hatırlayın... "Başka diplomasi mümkün!" Ne tesadüf, değil mi?

Fethullah Gülen ve Enver Ören'in olduğu gibi Mücahit'in de hedefindeki ülke Rusya!

Bu girift ilişkileri Mücahit Ören'in tek başına becerebileceğine inanıyor musunuz? Tıpkı F. Gülen gibi, M. Ören'i de birileri kullandı mı acaba? Peki, ipleri elinde tutan kim olabilir?

Aslında hiç gizli değil

Atlantic Council / AC ...

Enver Ören'i Napoli'de 1,5 yıl eğitenler aynı yıl, 1961'de, Washington'da NATO kuruluşu "Atlantic Council" adlı "düşünce kulübü"nü kurdular! Para kaynağı Rockefeller gibi isimler, vakıflar, kuruluşlardı...

Görevi "sessiz silahla, dil üzerinden muhabere yapmak, psikolojik savaş yürütmek"ti.

ABD, Irak'a, Afganistan'a, Suriye'ye müdahale mi yapacak? Atlantic Council dünya kamuoyunu etkilemek için kolları sıvar! ABD, Venezuela'ya müdahale mi yapacak? Atlantic Council internet sitesine girin, nasıl yayın yapılır görün!

2016 yılıydı... ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi'nin "15 Temmuz Darbe Girişiminden Sonra Türkiye" konulu toplantısında konuşan Atlantic Council yöneticisi Aaron Stein, o gece yaşananlardan kuşku duyduğunu söyledi! Toplantı FETÖ şovuna döndü.[15]

Peki... Bu Amerikan kuruluşunun üyesi kim? Mücahit Ören!

Hiç şaşırtmıyorlar... Bir bakıyorsunuz, Mücahit Ören'i Brüksel'de görüyorsunuz. Dünya Güvenlik Konferansı'na katılıyor. Toplantının amacı, AB'yi terörle mücadele konusunda ABD ile aynı çizgiye getirmek... Ne anlar güvenlikten, terörden, diplomasiden Eskişehir Açık Öğretim mezunu Mücahit Ören?

Enver Ören'i yetiştiren, Mücahit Ören'i özel toplantılarına çağıran NATO yan kuruluşu GeoPol Intelligence, "Turkey: NATO's Rogue Member State" başlıklı makalesinde şunu yazdı:

"Erdoğan diktatördür. Türkiye haydut devlettir. NATO 10. maddeye dayanarak Türkiye'ye müdahale etmelidir!"

Siyasi terminolojide "Vekâlet Savaşı" kavramı var; karşıt güçlerin birbirine doğrudan saldırmak yerine üçüncü taraf vasıtasıyla

---

15 Aaron Stein iki kitap yazdı. *Turkey's New Foreign Policy: Davutoğlu, the AKP and Pursuit of Regional Order* [Türkiye'nin Yeni Dış Politikası: Davutoğlu, AKP ve Bölgesel Düzenin Peşinde] ve *The US War against ISIS: How America and its Allies Defeated the Caliphate* [ABD'nin IŞİD'e Karşı Savaşı: Amerika ve Müttefikleri Hilafete Nasıl Yenildiler]... Halen Foreign Policy Research Institute (Dış Politika Araştırma Enstitüsü) adlı düşünce kuruluşunda görev yapıyor.

mücadele ettiği savaş biçimi bu. CIA aparatı FETÖ'nün yaptıkları, bunun tipik örneği.

Görünen mücadeleleri bitmedi, yeni "kullanışlı cemaatler" ile sürdürüyorlar... Görevleri, her türlü antiemperyalist milli, yerli hareketi ve direnişi baltalamak.

Dün Atlantikçi FETÖ'ye Ergenekon-Balyoz kumpaslarını yaptıranlar, darbe düzenletenler bugün Atlantikçi Mücahitlere, Türkiye'nin yerli-milli güçlerine karşı psikolojik savaş yürüttürüyorlar. Yarın sıra iktidara mı gelecek acaba?

İktidar ise hâlâ "başı secdeye değenden zarar gelmez" duygusallığı içinde!

Şu tesadüf olabilir mi: Mücahit'in dedesi askeri okullarda öğretmenlik yapmış eski asker... Halasının eşi askeri hastanelerde doktorluk yapmış eski asker... Babası Kuleli mezunu, NATO burslu eski asker... Babasının "kara kutusu" ordudan irtica nedeniyle atılan eski asker... Şirketinin başkan vekili Kara Harp Okulu mezunu eski asker... Şirketinin yönetim kurulu üyesi eski asker... Şirketinin bir diğer yönetim kurulu üyesi eski asker... Şirketinin idari işler müdürü eski asker... Şirketinin sosyal işler direktörü eski asker... Akıl hocaları Jandarma Genel Komutanlığı yapmış komutanın yeğeni... Eniştesinin kuzeni MİT daire başkanlığı yapan istihbaratçı... Ankara temsilcisi eski asker... Yaz yaz bitmez...

Yayın organlarında hep psikolojik harp yöntemleri uyguladılar. Örneğin Türkiye-Rusya ilişkileri düzelmeye başladığında, yayın organları *Türkiye* gazetesi "Yeni Darbeyi Ulusalcılar Yapabilir" manşeti attı! (26 Temmuz 2017) Maksatları, iktidarın Avrasya açılımını engellemekti...

Erdoğan, Gladio'nun / Atlantik Ötesi'nin sadece "FETÖ Planı" yaptığını mı sanıyor? Erdoğan, içinde olduğu duygusal şablonun dışına çıkıp gerçekleri görmüyor...

Çünkü Erdoğan'ın fikir dünyası da Soğuk Savaş imalatı...

Artık kitaba nokta koyma zamanı geliyor...

YEDİNCİ BÖLÜM

ÖĞRETİLMİŞ APTALLIK

Günümüzde "peygamberlik" seviyesine çıkarılan ne çok din adamı, şeyh, şıh var!

Esved ül-Ansi... Yemenli idi.

Asıl adı, Abhala bin Kaab bin Avf. Kimileri "Zul'l-Hımar", kimileri "Zu'l Hımar" derdi; biri "peçeli" diğeri "eşekli" demek.

Her daim peçeli gezmesi sebebiyle bu lakabı almıştı. Ya "eşekli" lakabı? Yok, tahmin ettiğiniz gibi eşekle dolaşması değil...

Hz. Muhammet hasta yatağında iken Esved ül-Ansi birden ortaya çıkıp "Asıl peygamber benim" demeye başladı! Kendine "Rahman ül Yemen" adını verdi! Güya maharetleri vardı. Neydi bu?

Eşeğinin kulağına eğilip, "Rabbine secde et" dediği vakit eşek çöküyor; "kalk" dediğinde eşek kalkıyordu.

Esved'in yaptığı basit bir sirk gösterisiydi. Ama ne oldu? Esved'in "peygamber" olduğuna inananlar çıktı!

"Ne aptallarmış" demeyin sakın... Kitap boyu belirttiğim gibi meselenin ekonomi-politik sebepleri vardı:

Habeş boyunduruğundan kurtulmak isteyen Yemenliler güç kazanacaklarını düşünüp "eşek gösterisine" inandılar. Asıl inandıkları ise Esved'in, "Ey yabancılar ilimizden aldığınız toprakları geri verin" demesiydi... Ayrıca:

Esved ile akraba olan Ans ve Mezhiç kabileleri, bu sayede zenginleşeceklerini sandılar...

Hıristiyanların yoğun yaşadığı Necran şehri, Müslüman egemenliğinden kurtulmak için Esved'e destek vermeyi taktik olarak benimsedi...

Hz. Muhammet'in uyarı mektuplarını umursamayan ve 25 gün gibi kısa zamanda 600-700 atlı askere ulaşan Esved'in isyanı Güney Arabistan'a yayıldı. Sonuçta, yenildi ve öldürüldü...

Bunu neden yazdım?

Hokkabazlığa, kehanete yüz vermeyen Hz. Muhammet akılcı bir din inşa etti. Her "devrim" gibi önceki Cahiliye devrinin yozlaşmış değerlerini ve anlayışlarını yıktı, geçti...

Bu olağanüstü durum ve büyük yenilik kimilerini memnun etmedi. Sadece Esved değil Tuleyha ya da Secah gibi yalancı peygamberler de çıktı...

Sakın insanı küçümsemeyin; "eşek" sadece işin bahanesi, derinde yatan başka...

Kendilerine "peygamber statüsü" veren kıymetsiz çok hoca takımı yok mu bugün?

Yunan edebiyatında ilk kez MÖ 5. yüzyıl başında ortaya çıkan "parrhesia" kavramı, hakikati söylemek demek.

"Parrhesiastes" ise hakikati söylemeyi görev edinen dürüst ve cesur kişi. Kandırma yerine dürüstlüğü, sessiz kalma yerine hakikati, güvenlik yerine tehlikeyi, yaltaklanma yerine eleştiriyi, kendi çıkarını koruma veya kayıtsızlık yerine ahlaki ödevi tercih edendir Parrhesiastes.

Sorunu gören-bilen, insanları yaklaşan tehlike konusunda uyaran Parrhesiastes, günümüzde sürekli kötü haber getiren, felaket tellalı kişi konumuna indirgendi.

İnsanların öğrenmek değil, duymak istedikleri hakikat sanılır oldu! Düpedüz yalan söyleyen kurnazlar bağışlanır, demagoji yapanlar alkışlanır oldu.

Bertolt Brecht, *Galileo'nun Yaşamı* isimli eserinde Parrhesiastes'e örnek olarak Galileo Galilei'nin öğrencisi Andrea Sarti'yi gösterir. Galilei, Engizasyon Mahkemesi'nde sorgulanırken nedamet getirince Sarti, hayal kırıklığı ile gerçeği haykırdı: "Evrenin merkezi güneştir ve dünya, güneşin etrafında döner."

Neoliberalizm, yalnızca bir ekonomi kuramından ibaret değil. Aynı zamanda siyasal-kültürel bir proje... Örneğin bireyi yeniden "üretti". Yani insanların aklını, davranışlarını yönlendirdi... İnsanların değerlerini, ilkelerini değiştirdi... İnsanları yönetilebilir öznelere dönüştürdü...

Bu köktenci serbest piyasa ideolojisi, soruyu / sorgulamayı ortadan kaldırarak düşünce biçimini değiştirdi. Buna şaşaalı da bir isim verdi; "bilgi toplumu" dedi!

Bu tekelci anlayışın son versiyonu "Bu bilimdir ve tartışılamaz" sığlığı oldu. Yönetim hegemonyasına ters düşen her fikri lanetledi neoliberalizm. Başardı da. İnsanoğlunu, koyun gibi, sürüye katarak kendine uygun "ideal toplum"u yarattı...

Artık kim yeterince güçlü ise onun dediği "doğru" sayıldı!

Gerçekle yüzleşmeliyiz: Üniversite kurumu tarih boyunca hiçbir devrimci düşüncenin öncüsü olmadı. Muhafazakârlığı, gericileşmeyi korudu, yüceltti.

Bugün ağızlarından düşürmedikleri bilimi, ilk terk eden üniversiteler oldu.

Aydın, bugün nasıl olur da klişe sözleri tekrarlayan, gelişmesini durdurmuş, düşünmeyi ve düşünceyi unutmuş, bol unvanlı "ekran şöhreti" akademisyenlerin ya da şeyhlerin her söylediğini gözü kapalı destekler?

12 Eylül darbesinin, Özal'ın, AKP'nin, FETÖ'nün bizim topluma mirasıdır: Bilgiyi / bilimi inanç yaptılar; tartıştırmıyorlar.

Bunun yerini "zombiler" aldı:

Zombi dünyası

Dikkatinizi çekiyor mu?

Eskiden pek dikkate alınmayan zombi miti, son yıllarda popüler kültürün hâkim temalarından oldu! Zombi fenomeni özellikle Amerikan Hollywood film sektörünün etkisiyle Batı'da aldı başını gidiyor. Filmler çekiliyor. "Kung Fu Zombi" veya "Noel Baba Zombilere Karşı" gibi... (En komiği bir Azerbaycan filmiydi; "Ölüler Ölmiyirler")

Diziler çekiliyor. Müzik albümleri çıkarılıyor. Romanlar yazılıyor. Hele hele video-bilgisayar oyunlarının başlıca düşman karakteri, kafasını 360 derece döndürebilen zombiler oldu.

Zombiler, "karizmatik" vampirler gibi değil... Zombiler, öç peşindeki hayaletler gibi değil... Hortlak değiller, Kurt Adam değiller. Ölümden sonra dirilen zombi, insan eti / beyni yemeye düşkün, sürekli tüketen, genellikle akılsız, vasıfsız, duygu yoksunu, çok sinirli, bozulmaya yüz tutmuş, "köleleştirilmiş" bir tip.

Bilinci yoktur ama bu dışarıdan pek fark edilemez! Boş boş bakandır zombi, ancak hayvanlar kadar bir kıt zekâya sahiptir...

Zombilik "bulaşıcıdır"; bir ısırıkla normal insanı dönüştürerek geometrik olarak çoğalırlar!

Zombilere bu ilgi niye? Zombi gerçek hayatta yok mu? Gözünü kör edecek arzu ve emelleri konusunda planlama ya da yargılama yapamayacak kadar akli yeteneklerini kaybetmiş, aptallaşmış, aptallaştırılmış insanlar yok mu?

Peki, böylesine devasa ölçekte dikkatimizi, duygumuzu ve zihinsel enerjimizi neden zombiye yöneltiyoruz?

Zombi aslında kim? Zombi, insani yabancılaşmanın mecazı aslında.

Fransız düşünür Jean Baudrillard'ın demesiyle kapitalizmin dayattığı gibi yaşamak; paranın ve çıkarın ritimlerine uymaya istekli olma durumu insanlığın içini boşalttı.

Küresel egemen güçlerin kitle iletişim araçlarıyla sunduklarının ötesini göremez hale gelen insan, "zombi" olup çıktı. Böylece insan, bilincini / akılcılığını, gerçeği kurgudan, doğruyu yalandan ayırma yeteneğini kaybetti.

Büyük bir ekonomik-kültürel saldırıyla insan zihni ele geçirildi. Nihayetinde insan, doymak bilmez açlıkla tüketen, akılsız, bencil, kavgacı, hırslı, vasat, umarsız bir yaratığa dönüştürüldü. Zombileşti...

Kişinin inandığı yalan, gerçeğin yerine geçti. Siz bin kez camide içki içilmediğini ispat etseniz de fark etmiyor artık; fotomontaja inanan bir güruh var karşınızda... İnsan zombileşince siyasetin dili, tarzı da buna göre olmaya başladı.

"Öğrenilmiş / öğretilmiş aptallık" dünyayı kuşattı. İnsanlık teslim alındı. İnsanın özgür iradesi katledildi. İnsanda mantık, ilke aranmaz hale geldi.

Her gün haberlerde akla hayale gelmeyecek dramatik olaylar silsilesi okumuyor, seyretmiyor musunuz? Barbarlık kazandı! Bencilleştirilen insan nihayetinde "piyasa dinine tapan" bir zombi oldu...

İnsan zombiye dönüştürülürken, akıllı makine / yapay zekâ hızla insanın yerini alıyor. Tesadüf olmasa gerek...

Din de bundan nasibini aldı; din "kutsal piyasa"ya kurban edildi!

Neler duyduk

Dini bozdular.

21. yüzyılda şunları duyduk:

– Kadın aklen ve dinen eksiktir, diyen bunlar...

– Kadın uğursuzdur, diyen bunlar...

– Havva olmasaydı kadınlar kocalarına ihanet etmezdi, diyen bunlar...

– Hamile kadın sokağa çıkmasın, diyen bunlar...

– Kadın sokakta muz yemesin, diyen bunlar...

– Ölü kadınla cinsel ilişkiye girilebilir, diyen bunlar...

– Alevi kadına tecavüz helaldir, diyen bunlar...

– Dolmabahçe'de oturup Kadıköy vapurundan inen kızları gözetleyen kimdi?

– "Kız mıdır kadın mıdır bilemem" diyen kimdi?

– "Kadınlar kahkaha atmasın" diyen kimdi?

– Metroda sarılanları "tahrik ediyor" diye suçlayan kimdi?

– "Anası tecavüze uğruyorsa neden çocuk ölsün, anası ölsün" diyen kimdi?

– "Kadına şiddet abartılıyor" diyen kimdi?

Faşizm; kendi ahlakını dayatan tektipleştirmedir.

Özgürlüğü ve demokrasiyi tekçi iktidarlar yok eder. Otoriteye dayalı ahlaka uymayanların "katli vaciptir"

Aydınlık İslamı getirdikleri yer burasıdır maalesef...

Aydınlık İslamı siyasi ekonomik çıkarlarına alet ettiler de, kitleler buna nasıl inanıyor?

Dr. Zafer Yılmaz *Yeni Türkiye'nin Ruhu* kitabında şu önemli tespitte bulundu:[1]

"Düşünüldüğünün aksine, bugünün Türkiyesi'nde AKP tarafından asıl ihtiyaç duyulan, gerçekten inançlı bir kitle değil. Sadece sahteliğin icrasının yarattığı etkilere inanmış bir kitlenin üretilmesi...

Bu bağlamda sarf edilen sözlerin, verilen rakamların, bahsi geçen komplo teorilerinin doğru olup olmamasının özel bir önemi yok. Sadece partiyi destekleyen kitlelerin bunlar gerçekmiş gibi yaşamasının, harekete geçmesinin ve liderin performansına katılmasının önemi var..."

---

1 Zafer Yılmaz, *Yeni Türkiye'nin Ruhu Hınç, Tahakküm, Muhtaçlaştırma*, İletişim Yayınları, 2018.

Filozof Theodor W. Adorno, "kitleler tam da lideri kendi ideali yaparak kendilerini sever ve kendi hayal kırıklıklarından ve benliklerini kirleten izlerden kurtulurlar" tespitinde bulundu. Yani...

"Kötülüklere maruz kalan" kitleler özdeşlik kurdukları liderle birlikte kendilerini de "kutsal mazlum" görürler.

Kökü dışarıda üst akıl sadece lidere değil, onlara da düşman!

Gayri milli sosyete sadece lidere değil, onlara da düşman!

Liderlerinin düşmanları yok etmek, saf dışı bırakmak için yaptığı aşağılamayı elleri patlarcasına bu sebeple alkışlıyorlar. Hıncın dışavurumu bu.... Gladyatörlerin dövüştüğü Roma arenasındaki taraftarlar gibi başparmaklarını aşağıya doğru tutarak "öldür öldür" (ya da günümüzde olduğu gibi "hapset hapset") diye bağırıyorlar!

Asıl mesele: Yabancılaşma

Yıl 1843.

Karl Marks, yeni sol bir gazetenin eş genel yayın yönetmeni olarak Paris'e taşındı. Nisan ve Ağustos 1844 tarihleri arasında modern endüstrileşmenin yarattığı durumları analiz eden makaleleri, *1844 Elyazmaları* adlı kitabında topladı.

Bu eserin temelinde "yabancılaşma" kavramı vardı. Yabancılaşma; insanın kendiyle ve dünyayla olan bir ilişki biçimi...

Bir kimseyi başka bir kimseden / toplumdan uzaklaştıran, başka kimseye / topluma yabancı hale getiren bir toplumbilimi teorisi. Yabancılaşma; bireyin daha önceden ilgi duyulan şeylere, insanlara, topluma karşı kayıtsız kalması, ilgi duymaması, hatta bıkkınlık ya da tiksinti duyması anlamına geliyor...

Yabancılaşma; kişinin başkasıyla veya onu çevreleyen toplumla salt faydacı-çıkarcı anlayışla kurduğu bozuk bir ilişki tarzı...

Bireycileşen kişi, dünyayı sadece kendi dünyası olarak algılıyor. Kendisi veya en yakınları acı yaşamıyorsa, olaya pek aldırış etmeyerek hayatına, alışkanlıklarına kolayca devam ediyor.

Marks'a göre bu insanın ve toplumun çürümesiydi. Bunun nedeni kapitalizmdi...

Gustave Flaubert *Bilirbilmezler* adlı eserinde bu durumun gülünçlüğünü anlatır. Bouvard ile Pecuchet, bilgisizliklerinden-bönlüklerinden kaynaklanan sınırsız bir "gözüpeklik" ile her konuya el atan iki arkadaştır! Flaubert, kaleme aldığı bu ikilinin

serüveniyle döneminin bilimini, felsefesini, edebiyatını, politikasını hicvetti...

Ülkemizin düşünsel hali böyle maalesef; kimse cahilliğinin bile farkında değil! Herkes kendinden çok emin ve kibirli bir ruh haliyle herkese had bildiriyor.

Cahilliğin yarattığı her türlü kabalık ve kabadayılık dört yanımızı sarmış durumda! Böylece, düşünce kavranıldığı değil, hissedildiği oranda netlik kazanıyor... Duygu yaratmayan, kitleleri coşturmayan, intikam duygularını azdırmayan fikir ölü doğuyor..

Bu yeni siyaset yapma tarzında tüm söylemler, semboller, simgeler sadece duygularla anlatmaya yönelik. Bunun sonucunda her mahalle, kendi siyasal kimlik duygusunu harekete geçirerek kendine göre bir hafıza inşa etmeye çabalıyor. İçi boş mitler havada uçuyor. Belleğe yerleştirilenlerin gerçek olup olmaması kimseyi ilgilendirmiyor. Yeter ki kalbe hitap edilsin!

Evet, yalan üzerine kurulu aidiyet duygusu herkesi hamasete hazır hale getiriyor. Sonunda anlamak yerini yargılamaya ve aşağılamaya bırakıyor. Kindar nesil böyle doğuyor.

Acı olan bu iklimden solun da etkilenmesi. Teori-pratik / gelenek-görenek unutuldu.

Yeri geldi yazmalıyım:

İki olay, iki farklı yorum

Mahmut Ustaosmanoğlu... Ya da bilinen adıyla Mahmut Efendi... Nakşibendi Halidi koluna mensup İsmailağa cemaatinin lideri...

İki yıl önce vefat edince uzun sakallı, cübbeli, şalvarlı, sarıklı kıyafetli binlerce insanın katılımıyla toprağa verildi.

İnandığı gibi yaşamış 93 yaşındaki bir insana, her daim olduğu gibi kendini solcu gören sosyal medya hesaplarından hakaretler edildi. En hafifini yazayım: Kimi, "tarikatların panzehiri" laikliği hatırlattı.. Kimi, "yeni şeyh atamasının" Türk Ceza Kanunu'na aykırı olduğunu belirtti, kimi de cenazenin kadınlara yasak olmasını konu etti...

Aynı gün:

Milliyet gazetesinin manşetinde ABD Ankara Büyükelçisi Jeffry Flake'nin eşi Cheryl Flake vardı: "Cheryl Flake, evinin kapılarını *Milliyet*'e açtı."

Röportaj, "İstanbul'u şöyle sevdik, Göcek'e bayıldık, evimizde Türk fotoğrafları var, Maraş dondurması harika" üzerineydi!

Maalesef Türk medyasındaki bu tür röportajlar "Turkish kebap çok güzel" seviyesini aşamıyor! Bu da öyle oldu...

İki olay arasında nasıl bir bağlantı var?

Biri, Müslüman... Diğeri, Hıristiyan...

Bir tarafta, Nakşibendi Halidiye koluna mensup İsmailağa cemaati...

Diğer tarafta, İsa Mesih'in Son Zaman Azizler Kilisesi koluna mensup Mormon cemaati...

Birinin merkezi İstanbul Çarşamba ise diğerinin merkezi ABD Utah...

Nakşibendiler arasında daha köktenciler olduğu gibi Mormon grupları arasında da aşırılar var. Her ikisi de kapalı dini yapılar...

Her ikisi de mistik, ezoterik yaklaşıma sahip: Seçilmişlik-kurtarıcılık...

Her ikisinde de dayanışmacı topluluk duygusu ve misyonerlik var.

Kadınların cinsiyet rolleri aynıdır; kıyafet zorunluluğu olan kadınlar ikincil plandadırlar. En az beş çocuk isterler. Kürtaja karşıdırlar. Her iki cemaat de ticaretle uğraşırlar. En büyük para kaynakları bağışlardır. Her ikisinin de başı kimi zaman cinayet vs. ile derde girer!

Kuşkusuz ayrı oldukları dini ritüeller de var; mesela, erkeklerde uzun saç ve sakal Mormonlarda yasak.[2]

ABD Ankara Büyükelçisi Jeffry Flake on kardeşi, beş çocuğu olan tam bir Mormon.

"Modern laiklik" kavramının dünyaya yayıldığı ülkelerin başında ABD gelir. ABD'nin federal veya devlet düzeyinde bir resmi dini bulunmamaktadır. ABD hem Batı hem de dünya tarihinde açıkça seküler olan ilk devlet olmuştur. ABD devleti dini gruplara maddi yardımda bulunmaz. İşte bu ABD, bir Mormon mensubunu Ankara'ya büyükelçi olarak gönderdi. Çünkü onun diniyle, inancıyla ilgili değil...

2 Özünde tarihsel akışları birbirine paralel olarak ilerlemiş iki dini hareket olan Ahmediler ve Mormonlar birbirine daha çok benzer. Nitekim Mormon akademisyen Garth Jones, İslam ile Mormon ilişkisi konusunda uzun yıllar çalışmıştır.

Mormon büyükelçinin eşiyle röportaj *Milliyet* gazetesinin manşetine taşındı. İlk kez bir Mormon ailesinin Ankara'da elçilik görevinde olmasına rağmen bu konuda tek soru sorulmadığını geçelim...

Mormon hanımefendi Cheryl Flake'nin "suya sabuna dokunmayan" sözleri gazete manşetinde yer alırken, Mahmut Efendi'nin vefatı üzerine medyada onca laf söylemeyi nasıl değerlendirmek gerekiyor?

Oysa ikisi de cemaat mensubu. Ve "Atatürkçü" bir gazete cemaat mensubuna manşetinde yer verirken, arkasından yüz bin kişinin yürüdüğü cemaat liderinin cenazesini küçük bir haber bile yapmıyor!

Laiklik bu mu? İnanca düşmanlık ile laikliği birbirine karıştırmıyor muyuz?

On binler "şeyh" bildikleri din adamının tabutu ardından yürüyorsa bunu kavramaya çalışmak gerekmiyor mu?

Erdoğan, bu cenazeye gidiyor, laf ediliyor; Kılıçdaroğlu, Hacı Bektaş-ı Veli törenine gidiyor, laf edilmiyor! Bu ikilemi tartışmak gerekmiyor mu?

Sanıyorum insanlar bilmediklerinden korkuyor.

Kuşkusuz Mahmut Efendi ile çok ayrı dünya görüşlerine sahiptik. Ama bu düşmanlık yapacağımız anlamına gelmez. Birbirimizi anlamak zorundayız, birbirimizin hayatına müdahale etmememiz gerektiğinin bilincinde olmalıyız. Toplumsal barış böyle sağlanır.

Mormon Cheryl Flake'e karşı hoşgörünün yüzde birini kendi inanmış insanımıza gösteremiyoruz...

Kafamdaki bir isim

Analitik düşünme, parçalardan yola çıkıp bütünü çözümlemek, geliştirmektir. Sorunun çıkış noktası, sebepleri, doğurduğu sonuçlar ve çözüm önerileri gibi soruna dair konuları tek tek değerlendirip, problemi ortadan kaldırmaya çalışmaktır...

Bilginin doğruluğuna kanaat getirmenin en iyi yolu analitik düşünme yapısıyla sorgulama yapmaktır. Aksi durumda bağnazlık, ezbercilik ve benzeri kabuller söz konusu olur.

Sorgulama ve araştırma becerisine sahip olmayan toplumların olayları, kavramları doğru yorumlama işlevi de oldukça zayıftır. İşte son yıllarda siyaset dünyasında gördüğümüz manzara budur.

İşte son yıllarda iktidarın yaptığı ve halen inatla sürdürdüğü birçok hatanın sebebi budur.

İşte son yıllarda muhalefetin iktidarın her icraatını eleştirmesinin, kötülemesinin sebebi budur.

Bağnazlık salt siyaseti değil, toplumsal kavrayışı da tahrip ediyor.

Veda vakti geldi...

Kitabı yazarken aklımda hep bir isim vardı: Pierre!

Ya da Raskolnikov mu demeliyim!

Dostoyevski'yi bilirsiniz; Rus edebiyatçı... *Suç ve Ceza* romanı Dostoyevski'nin en tanınan eseri... Raskolnikov da bu romanın baş karakteri...

Peki, Pierre François Lacenaire (1803-1836) adını duydunuz mu? Fransız zengin bir tüccarın oğlu... Şair... Hukuk okumak için geldiği Paris'te ekonomik sıkıntılar yüzünden okulu bırakıp, bir banka kuryesi ile annesini öldüren hırsız...

Bilgili, yetenekli Lacenaire'i tarihi bir şahsiyet yapan, bundan sonra yaptıkları oldu. Öyle ki Dostoyevski *Suç ve Ceza* romanını Lacenaire'in yaşamından esinlenerek yazdı; Raskolnikov aslında Lacenaire idi... Öyle ki, Oscar Wilde iki şiirinde ondan bahsetti.

Öyle ki, Victor Hugo, Theophile Gautier gibi isimler duruşmalarını takip etti.

Hakkında filmler yapıldı...

Bunların sebebi Lacenaire'nin duruşmalardaki tavrıydı. Kendini savunmadı! Suçu yaratan olağanüstü toplumsal düzensizliği, adaletsizliği hedef aldı...

Hapishaneye "ceza üniversitesi" adını verip, buradaki gözlemlerinden yola çıkarak "Hapishaneler ve Fransız Ceza Sistemi" adlı bir makale yazdı.

Davanın parçası olmayıp karşı saldırıya geçen Lacenaire'ın başkaldırısı kamuoyundan büyük destek buldu. Balzac'tan Tolstoy'a büyük yazarları etkiledi...

Lacenaire giyotine gönderilse de mahkemedeki duruşu özellikle siyasi davaların savunma stratejisi oldu. Örneğin Alman komünist Karl Liebknecht 1916'da Berlin'de yargılanırken "Ben kendimi savunmak için değil, suçlamak için buradayım" dedi... Buna "kopuş stratejisi" adı verildi.

Bunu ilk Fransız Avukat Marcel Willard *Savunma Suçluyor* adlı kitabında yazdı. Yine bir Fransız avukatı Jacques Verges *Yargı Stratejisi* adlı eseriyle kavramı dünyaya yaydı...

Yani:

Kendi katı sertliklerine hayran, bilgisizliklerinden utanmayan tağutların; kendi gibi düşünmeyenler için kurdukları "engizisyon mahkemelerinde" siz de "savunma" yapmayın...

DİZİN

B

C

Ç

D

E

F

G

H

I

İ

J

K

L

M

N

O

Ö

P

R

S

Ş

T

U

Ü

V

W

X

Y

Z

Kimi Sion Liderlerinin Protokollerine...

Kimi Cizvitlerin Gizli Talimatlarına...

Kimi Barnabas İncili'ne...

Kimi Altın Şafak Hermetik Cemiyeti'ne...

Kimi Fransız Devrimi'ni İlluminati'nin gerçekleştirdiğine...

Kimi Titanik'i masonların batırdığına...

Kimi Yahudi bankerlerin Marks'ı solun içine soktuğuna...

Kimi Nazilerin tasarladığı UFO ile Hitler'in kutuplara kaçtığına...

Kimi Atatürk'ü masonların zehirlediğine inanıyor.

Oysa:
Dünyanın gerçek gizemi görünmeyende değil, görünende!

Görmek isteyenlere yazdım.

KUTSAL ALDANIŞIN SOYAĞACI

BİR SONER YALÇIN ARAŞTIRMASI

kirmizikedi.com

